

TIBETKOMMISSION II BERETNING

BILAG 8-10

2022

Kommissionen til gennemførelse af en supplerende undersøgelse af sagen om politiets indgriben over for demonstrationer i forbindelse med kinesiske statsbesøg mv. og til undersøgelse af håndteringen af visse andre officielle kinesiske besøg

FORORD

Undersøgelseskommissionen til gennemførelse af en supplerende undersøgelse af sagen om politiets indgriben over for demonstrationer i forbindelse med kinesiske statsbesøg mv. og til undersøgelse af håndteringen af visse andre officielle kinesiske besøg (Tibetkommission II) blev nedsat den 4. juli 2018.

Denne beretning indeholder Tibetkommission II's vurdering af dokumenter og forklaringer, som er fremkommet for kommissionen, herunder Tibetkommission II's vurdering af, om det fremkomne giver anledning til at ændre eller supplere Tibetkommission I's vurdering i beretning af 18. december 2017.

Tibetkommission II's beretning er systematisk inddelt i ti kapitler.

Tibetkommission II's samlede vurdering fremgår af kapitel 9, pkt. 9.7.

Den samlede vurdering i kapitel 9, pkt. 9.7, skal ses i sammenhæng med kapitel 8 og kapitel 9, pkt. 9.1-9.6.

...

TIBETKOMMISSION II

Kommissionen til gennemførelse af en supplerende undersøgelse af sagen om politiets indgriben over for demonstrationer i forbindelse med kinesiske statsbesøg mv. og til undersøgelse af håndteringen af visse andre officielle kinesiske besøg

Tuk Bagger, Ole Spiermann, Michael Hansen Jensen

TIBETKOMMISSION II

BIND 4

INDHOLDSFORTEGNELSE

BIND 1

Forord	3
Kapitel 1	
Indledning	13
Kapitel 2	
Tiden efter Tibetkommission I's beretning af 18. december 2017	17
Kapitel 3	
Kommissoriet, Tibetkommission II's sammensætning og kommissionens opgaver	27
Kapitel 4	
Kommissionens arbejde	43
Kapitel 5	
Materiale fra myndighederne	53
Kapitel 6	
Ressourceforbrug og økonomi	103
Kapitel 7	
Regelgrundlag	109
Kapitel 8	
Hændelsesforløb og forklaringer	163

BIND 2

Kapitel 8	
Hændelsesforløb og forklaringer	fortsat fra bind 1
Kapitel 9	
Kommissionens sammenfatning og vurdering	987

Kapitel 10

Kommissionens overvejelse af, om der er grundlag for forslag til ændringer eller supplerung af Tibetkommission I's beretning vedrørende eventuelle forslag til ændring af love, administrative bestemmelser eller administrativ praksis, som undersøgelsen kan begrunde

1131

BIND 3

Bilag 1-8

1139

BIND 4

Bilag 8-10

fortsat fra bind 3

BILAG 8 Kommissionens protokoller fra 1 til 125

1655

Anders Fogh Rasmussen, Protokol nr.: 61

1655

Kaspar Andreasen, Protokol nr.: 62

1662

Bjørn Lindhard Pedersen, Protokol nr.: 63

1668

Torsten Hesselbjerg, Protokol nr.: 64

1672

KF 1061, Protokol nr.: 65

1679

Michael Agerbæk, Protokol nr.: 66

1685

Jeppe Tranholm-Mikkelsen, Protokol nr.: 67

1693

Sus Ulbæk, Protokol nr.: 68

1699

Lars Gert Lose, Protokol nr.: 69

1709

Christian Brix Møller, Protokol nr.: 70

1715

Thomas Ahrenkiel, Protokol nr.: 71

1722

Bo Lidegaard, Protokol nr.: 72

1731

Per Larsen, Protokol nr.: 73

1737

Thomas Jørgensen, Protokol nr.: 74

1749

Mette Gjerskov, Protokol nr.: 75

1756

Peter Brix Kock, Protokol nr.: 76

1761

Jean-Charles Ellermann-Kingombe, Protokol nr.: 77

1764

Jesper Ferslov Andersen, Protokol nr.: 78

1775

Thomas Bro Sæhl, Protokol nr.: 79

1782

Claus Perregaard, Protokol nr.: 80

1789

Peter Lehmann Nielsen, Protokol nr.: 81

1798

Johnny Kjeld Pedersen, Protokol nr.: 82

1803

Birgitte Røjle Hansen, Protokol nr.: 83

1806

Peter Olesen Dahl, Protokol nr.: 84

1811

Martin Lidegaard , Protokol nr.: 85	1816
Anne Tønnes , Protokol nr.: 86	1822
Jørgen Bergen Skov , Protokol nr.: 87	1828
Lene Espersen , Protokol nr.: 88	1833
Tomas Marko Juhl , Protokol nr.: 89	1841
Poul Nielsen , Protokol nr.: 90	1846
Carsten Staur , Protokol nr.: 91	1850
FE 01 , Protokol nr.: 92	1860
Kristian Jensen , Protokol nr.: 93	1864
Anders Samuelsen , Protokol nr.: 94	1869
Hans Henrik Bruun , Protokol nr.: 95	1875
Jens Færkel , Protokol nr.: 96	1880
Hugo Østergaard-Andersen , Protokol nr.: 97	1881
Jørgen Hedegaard Thomsen , Protokol nr.: 98	1887
FE 02 , Protokol nr.: 99	1894
Aloyzas Balzekas , Protokol nr.: 100	1900
Mads Korup Petersen , Protokol nr.: 101	1901
Mark Kenneth Jensen , Protokol nr.: 102	1902
Hans Henrik Sørensen Gosvig , Protokol nr.: 103	1903
Lene Balleby , Protokol nr.: 104	1908
Bjørn Blau , Protokol nr.: 105	1916
Johnny Paulsen , Protokol nr.: 106	1932
Svend Olling , Protokol nr.: 107	1938
Torkild Byg , Protokol nr.: 108	1946
Søren Haslund , Protokol nr.: 109	1954
Lotte Skovgaard , Protokol nr.: 110	1959
Jens Christian Jespersen , Protokol nr.: 111	1964
Lars Løkke Rasmussen , Protokol nr.: 112	1970
Benny Winther Jørgensen , Protokol nr.: 113	1975
Mads R. Firlings , Protokol nr.: 114	1982
KF 0764 , Protokol nr.: 115	1987
KF 1114 , Protokol nr.: 116	1998
Friis Arne Petersen , Protokol nr.: 117	2005
Annette Lassen , Protokol nr.: 118	2020
Martin Bille Hermann , Protokol nr.: 119	2037
Jens Martin Alsbirk , Protokol nr.: 120	2043
Robin Glinka , Protokol nr.: 121	2050
FE 04 , Protokol nr.: 122	2055
Niels Randløv , Protokol nr.: 123	2058
FE 03 , Protokol nr.: 124	2064
KF 0765 , Protokol nr.: 125	2068

BILAG 9 Høringssvar	2077
9.1 Høringssvar Claus Hjelm Olsen	2077
9.2 Høringssvar Mogens Norup Lauridsen	2078
9.3 Høringssvar Mads Firlings	2079
9.4 Høringssvar Kim Lykke Østergaard	2080
9.5 Høringssvar Steen Bischof	2083
9.6 Høringssvar Kai Vittrup	2084
9.6.1 Supplerende høringssvar Kai Vittrup	2086
9.7 Høringssvar Claus Grube	2088
9.8 Høringssvar Ole Lønsmann Poulsen	2090
9.9 Høringssvar Per Stig Møller	2092
9.10 Høringssvar Jette Nordam	2097
9.11 Høringssvar Søren Jacobsen og Christian Lotz	2099
9.12 Høringssvar Friis Arne Petersen	2101
9.13 Høringssvar Bjørn Blau	2109
9.14 Høringssvar Martin Bille Hermann	2112
9.14.1 Bilag 1 til høringssvar Martin Bille Hermann	2125
9.14.2 Bilag 2 til høringssvar Martin Bille Hermann	2130
9.14.3 Bilag 3 til høringssvar Martin Bille Hermann	2140
9.15 Høringssvar Annette Lasssen	2141
9.16 Høringssvar KF 0796	2147
BILAG 10 Kommissionens bemærkninger til de indkomne høringssvar	2152

TIBETKOMMISSIONEN II

Protokol nr.: 61

PROTOKOL

Den 25. marts 2021 kl. 13.40 blev Tibetkommissionen sat i Retten på Frederiksbergs lokaler, Howitzvej 32, 2000 Frederiksberg.

Til stede var kommissionens medlemmer, landsdommer Tuk Bagger, advokat Ole Spiermann og professor, dr. jur. Michael Hansen Jensen, førstnævnte som kommissionens formand, samt udspørgeren, advokat Jakob Lund Poulsen.

Som protokolfører fungerede juridisk sekretær Harald Micklander.

Anders Fogh Rasmussen var mødt med bisidder advokat Claus Søgaard-Christensen. Bisidderne advokat Anders K. Németh, advokat Anders Nielsen, advokat Anders Valentiner-Branth, advokat Jakob Buch-Jepsen, advokat Gunnar Homann, advokat Karen-Margrethe Schebye, advokat Kristian Braad, advokat Mikael Bernhoft, advokat Nicolai Mallet ved advokat Christian Dysted, advokat Peter Breum, advokat Pernille Backhausen og advokat Torben Koch var mødt.

Anders Fogh Rasmussen bekræftede at have modtaget kopi af kommissorium, kopi af lov om undersøgelseskommissioner og oplysninger i henhold til undersøgelseskommissionslovens § 23, stk. 1.

Anders Fogh Rasmussen blev gjort bekendt med vidnepligt og -ansvar, og at afhøringen lydoptages.

Anders Fogh Rasmussen forklarede, at han var statsminister fra 27. november 2001 til 5. april 2009.

2001

Da han tiltrådte som statsminister, var forholdet til Kina overordnet godt, men man var fra dansk side klar over, at man blandt andet skulle være opmærksom på menneskerettighedsspørgsmålet.

I december 2001 kom Kina ind i WTO, hvilket på en måde var en ny start i forhold til Kina.

Som han husker det, gik man ikke på statsministerniveau særlig højt op i de kinesiske sensibiliteter og ønsker i forhold til en værdig behandling i forbindelse med kinesiske delegationers besøg i Danmark. Man gik i hvert fald ikke op i det i detaljer. Han stiftede kun bekendtskab med det, når han modtog oplæg fra Udenrigsministeriet og Statsministeriet til, hvad han kunne sige i forbindelse med, at han mødtes med sine kinesiske modparter.

2002

Som formand for EU var Danmark i spidsen for det positive topmøde med Kina i 2002.

Han blev næppe gjort bekendt med formålsnotits om *"EU-Kina-topmøde den 24. september 2002"* af 24. juli 2002 fra Udenrigsministeriets Asien-kontor til Statsministeriet. Han vil tro, at han kan være blevet orienteret om forskellige ting på baggrund af notitsen, men han har ingen erindring om at have set den. Han husker ikke at være blevet orienteret vedrørende det anførte i notitsen om, at *"... Man har fra kinesisk side ved flere lejligheder udtrykt bekymring for indrejse til Danmark af Falun Gong tilhængere, det planlagte besøg i Danmark af den eksil-tibetanske "premierminister" (samtidig med ASEM 4 og EU-Kina-topmødet) samt de demonstrationer som i den forbindelse måtte finde sted. Der er endvidere fra kinesisk side udtrykt forhåbning om at eventuelle demonstrationer holdes udenfor synsvidde af den officielle kinesiske delegation..."*. Hans fokus var et andet sted på det tidspunkt. Med Danmarks formandskab for EU skulle han lede møderne, hvilket var det helt primære fokuspunkt, og alt det andet, herunder det foreliggende, husker han ikke, skulle være blevet lagt op til ham.

Han husker ikke at være blevet orienteret om, hvordan kinesiske besøg i andre EU-lande forløb i forbindelse med demonstrationer mod den kinesiske delegation.

Han drøftede sikkert tilrettelæggelsen af EU-Kina topmødet med udenrigsministeren på politisk niveau og med fokus på, hvad der skulle komme ud af det, men han har ingen erindring om det.

Han mindes ikke at have drøftet med departementschefen eller andre embedsmænd, hvad de kinesiske prioriteter, som er nævnt i formålsnotits om *"EU-Kina-topmøde den 24. september 2002"* af 23. august 2002 fra Udenrigsministeriet til Statsministeriet, i forbindelse med det kommende topmøde var. De i notitsen nævnte prioriteter kan ikke have overrasket nogen. Han mindes ikke, at de talte om Falun Gong, der også nævnes i notitsen. Hans fokus var på overordnede politiske prioriteter og ikke emner som Falun Gong og sikkerhed, der ikke sorterede under ham. I øvrigt skal

man være opmærksom på, at det ville være undtagelsen, at en notits som denne fra Udenrigsministeriet gik til ham. En sådan notits var til brug for embedsmændene og et grundlag for det arbejde, som de lagde op til ham. Det var således oplæg fra Statsministeriet, som han sædvanligvis tog udgangspunkt i.

Han blev ikke orienteret af embedsværket om mulige konsekvenser, hvis den kinesiske delegation blev mødt med demonstranter eller ikke blev behandlet værdigt, herunder om det kunne betyde, at delegationen ville rejse hjem etc. Det brugte de ikke tid på at diskutere. Igen var det slet ikke det, som han var optaget af i forbindelse med topmødet.

Han husker ikke at have haft drøftelser med udenrigsministeren eller embedsmænd fra Udenrigsministeriet om Falun Gongs deltagelse i Asian Comments som nævnt i notits om *"Henvendelser fra Falun Gong"* af 11. september 2002 fra Asien-kontoret til udenrigsministeren.

For så vidt angår det anførte i notitsen af 11. september 2002 om, at *"... Det må forventes at Falun Gong i forbindelse med Kinas deltagelse i ASEM og Kina-topmødet og det bilaterale besøg vil søge at skabe så stor opmærksomhed som muligt om bevægelsen. Kina er fortsat stærkt bekymret over udsigten til at den kinesiske premierminister konfronteres med Falun Gong-udøvere under sit ophold i Danmark. Men Kina synes at have accepteret, at Danmark ikke vil/har mulighed for at afvise tilrejsende Falun Gong-udøvere og forbyde demonstrationer..."*, mindes han overhovedet ikke, at Falun Gong blev bragt op på hans niveau, og det var ikke hans ansvar. Hans fokus var på at lede ASEM IV topmødet og det bilaterale møde med premierminister Zhu Rongji. De sikkerhedsmæssige foranstaltninger måtte håndteres af andre.

Han mindes heller ikke at have hørt om *"... et samarbejde mellem Udenrigsministeriet, politiet og den kinesiske ambassade som tager sigte på at Falun Gongs lovlige aktiviteter finder sted, hvor de ikke generer den kinesiske delegation..."* som omtalt i notitsen af 11. september 2002.

En samtalenotits som *"Samtalenotits til brug ved officielt besøg af den kinesiske premierminister Zhu Rongji onsdag den 25. september 2002"* var udarbejdet i Statsministeriet, men i sådanne notitser indgik baggrundsinformation fra Udenrigsministeriet som f.eks. fra formålsnotits om *"EU-Kina- topmøde den 24. september 2002"* af 24. juli 2002 fra Udenrigsministeriets Asien-kontor til Statsministeriet. Han har ikke en forklaring på, at det af metadata på to andre udgaver af samtalenotitsen fremgår, at disse udgaver var oprettet af henholdsvis Sus Ulbæk og Bjørn Blau fra Udenrigsministeriet. Det var i hvert fald sikkert, at der blev ikke lagt et eneste papir op til ham, som departementschefen i Statsministeriet ikke kunne stå ved.

Der kunne godt medfølge underliggende bilagsmateriale til en samtalenotits som den foreliggende, og han kunne også selv bede om det, men det gjorde han sjældent. Normalt fokuserede han på selve formålsnotitsen, og hvis noget undrede ham, spurgte han ind til det.

Samtalenotitserne var til hans forberedelse af møderne og blev ikke brugt under møderne, der foregik som en fri samtale. Man kunne ikke sidde med et stykke papir under samtalerne. Punkter i samtalenotitsen, der var omtalt som ”beredskab”, vedrørte emner, som han ikke selv havde tænkt sig at tage op, men som han skulle være forberedt på kunne komme op.

I forhold til samtalenotitser skal man være opmærksom på, at de var et oplæg fra embedsmændene til, hvad han skulle sige. Hvad han rent faktisk sagde, afgjorde han selv i situationen. Det var forskelligt, hvor tæt han holdt sig til det foreslåede. Som regel svarede embedsmændenes oplæg fint til hans holdninger, men det skete, at han korrigerede. Han mener, at Falun Gong slet ikke kom op under hans samtale med Zhu Rongji, og beredskabet nævnt i notitsen om dette emne blev derfor ikke aktuelt.

For så vidt angår det i samtalenotitsen nævnte om, at ”... *De kinesiske myndigheder har i forbindelse med premierministerens besøg i Danmark udtrykt stor bekymring over, at premierministeren skulle konfronteres med Falun Gong udøvere. Man har her henvist til premierministerens sikkerhed og værdighed. Fra dansk side har man henvist til at man ikke vil/har mulighed for at begrænse Falun Gong udøveres indrejse i Danmark, ligesom Falun Gong har samme rettigheder som alle andre til på lovlig vis at give udtryk for synspunkter...*”, havde han ikke anledning til at gå op i sondringen mellem sikkerhed og værdighed, herunder hvad der mentes med ”værdighed”. I den forbindelse skal man være opmærksom på, at under ASEM IV topmødet, EU-Kina topmødet og det bilaterale møde mellem ham og premierministeren var det meget større ting end premierministerens værdighed, der var på dagsordenen. Det var således ikke et emne, som han overhovedet gik op i.

I øvrigt ses det af samtalenotitsen, at der var lagt op til, at han korrekt skulle svare ”... *Under the Danish Constitution, all citizens and organisations that have obtained prior permission are entitled to express their opinion in demonstrations...*”, hvilket var det væsentlige i forhold til det spørgsmål.

Op til mødet med Zhu Rongji læste han naturligvis hele samtalenotitsen, herunder det anførte om, at ”... *Fra dansk side har man i stedet søgt at tilrettelægge programmet så mulighederne for at premierministeren konfronteres med Falun Gong begrænses. Det kan ikke udelukkes at der vil være kortvarige uanmeldte demonstrationer, som premierministeren muligvis vil tage op...*”, men han gik ikke lige meget op i

alle punkter i notitsen. Han gjorde sig overhovedet ikke tanker om, at der indirekte skulle kunne udledes af det anførte, at der var sørget for, at premierministeren ikke ville komme til at se de anmeldte demonstrationer, som man havde styr på. Dybest set anså han ikke spørgsmålet som sit problem, og han gjorde sig derfor ikke tanker om ordvalget, men han læser det faktisk ikke, som om der var lagt op til et indgreb i de grundlovssikrede rettigheder. Man skal passe på med ikke at overfortolke det ud fra den viden, som man har i dag. Den gang hæftede han sig i hvert fald ikke ved det som en begrænsning af grundlovssikrede rettigheder. Hvis det var blevet lagt op til ham som et spørgsmål om en begrænsning af ytringsfriheden, ville han have reageret meget skarpt, men det var ikke tilfældet.

I forhold til oplysningen om, at det fremgår af bilagene i kommissionens bilagssamling, at der i perioden fra slutningen af maj 2002 til 12. september 2002 var mere end 15 henvendelser fra kineserne til de danske myndigheder med de kinesiske bekymringer for demonstrationer og Falun Gong som tema, havde han ikke noget kendskab til intensiteten af kinesernes henvendelser, men det kan ikke overraske ham, at kineserne var optaget af dette tema, idet Falun Gong var forbudt i Kina og blev opfattet af det kinesiske styre som en trussel. I øvrigt var det ikke et fokusområde for ham som statsminister. Det skulle håndteres af andre, men ingen i centraladministrationen kunne være i tvivl om hans ståsted i forhold til dette spørgsmål. Han har altid stået for frihed og beskyttelse af menneskerettigheder. Der var derfor ikke grund til at gøre meget ud af det over for ham. Selvfølgelig skulle han være forberedt på, at emnet kunne komme op i hans samtale med Zhu Rongji, og hvis det var kommet op, ville han have fortalt Zhu Rongji, hvordan han så på det og formentlig svaret endnu mere kontant, end hvad der var lagt op til i beredskabet.

Politisk var ASEM IV topmødet og det bilaterale møde med Zhu Rongji særdeles vellykket. Han er ikke klar over, hvad der nærmere ligger i det anførte om, at "... Samtidig er det klart, at et kinesisk statsbesøg sandsynligvis vil give anledning til mobilisering af Kina-kritiske kræfter i Danmark. Offentlige meningstilkendegivelser samt direkte henvendelser til regeringen fra Falun Gong-, Tibet- og Taiwan-sympatisører samt menneskerettighedsaktivister vil dels lægge politisk pres på regeringen for at anlægge en kritisk holdning til den kinesiske gæst, dels give anledning til krav fra kinesisk side om at sikre gennemførelsen af besøget uden ubehagelige incidenter for den kinesiske gæst. Håndteringen af sådanne evt. kinesiske krav kan i sig selv give anledning til offentlig debat i Danmark. Det bemærkes, at disse aspekter blev håndteret tilfredsstillende for alle parter i forbindelse med Zhu Rongjis ophold i Danmark i 2002...", i notits af 21. november 2003 om "Kinesisk besøg på højeste niveau i 2004" fra Udenrigsministeriets Asien-kontor til udenrigsministeren. Det havde ikke noget at gøre med de politiske aftaler, der som nævnt var hans fokusområde.

2003

Han modtog i 2003 Dalai Lama på Marienborg. I den forbindelse lagde han stor vægt på, at det var på Marienborg, idet hans forgængere efter hans opfattelse ikke havde behandlet Dalai Lama passende ved blandt andet at mødes med Dalai Lama i Kastrup Lufthavn i et mærkeligt lokale. Danmark havde et godt forhold til Kina, men man ønskede at markere, hvor grænsen gik i forhold til menneskerettigheder og behandlingen af det tibetanske folk.

Man var fra dansk side klar over, at kineserne ikke brød sig om, at han mødtes med Dalai Lama, men for hans vedkommende var det vigtigt at markere den danske holdning, uanset hvilke konsekvenser det måtte have. Kineserne protesterede mod besøget, men de gjorde ikke mere end det.

Han har ikke nogen konkret erindring om, at han blev orienteret om et muligt kinesisk højniveau besøg som omtalt i notits af 21. november 2003 om *"Kinesisk besøg på højeste niveau i 2004"* fra Udenrigsministeriets Asien-kontor til udenrigsministeren, men normalt blev han orienteret om henvendelser om besøg på dette niveau.

2004

Han var på besøg i Kina i 2004.

Han husker ikke, om han var involveret i det kinesiske parlamentsformand Wu Bangguo's besøg i Danmark i 2004.

I forhold til hvad man ellers har set fra kinesisk side, overrasker det ham ikke, at den kinesiske ambassade i forbindelse med Wu Bangguo's besøg ved telefax af 23. maj 2004 skrev til PET blandt andet "... 3. *Avoid Falungon practioners and other demonstrators closing to Marriott Hotel Copenhagen and the places where Mr. Wu shows up. Take necessary measures to avoid the protests being seen and heard by Mr. Wu...*".

Hvis han var blevet bekendt med *"Operationsbefaling For Det Kinesiske Parlaments Formand Mr. Wu Bangguo og frue..."*, 4. udgave, af 25. maj 2004, hvoraf fremgår "... *Politiaktion 07-7- Den Lille Havfrue, Langelinie ... Eventuelle demonstrationer henvises til området ved Lystbådehavnen. (de ikke kan ses fra området ved den lille havfrue.)...*", ville han have reageret kraftigt herimod.

Han er derfor sikker på, at det anførte aldrig er blevet forelagt ham, ligesom han i sin tid som statsminister aldrig hørte om, at politiet skærmede kinesiske delegationer fra at se og høre demonstranter eller placerede demonstrationer således, at de

var ude af syns- og hørevidde for kinesiske delegationer. Hvis han havde hørt om det, ville han have protesteret mod det. Sikkerhedsaspektet skulle indgå i politiets afvejning af hensyn, men naturligvis måtte det ikke føre til krænkelse af de grundlovssikrede rettigheder.

2008

Han var igen i 2008 på besøg i Kina, og han underskrev en strategisk partnerskabsaftale med Kina, hvilket var udtryk for et positivt forhold til Kina. Man troede på, at Kina var ved at åbne sig over for omverdenen, men man var samtidig godt klar over, at der fortsat var knaster, herunder spørgsmålet om Tibet.

Under sin tid som statsminister var han gennem samtalenotitser og lignende, der blev lagt op til ham, på det helt overordnede niveau bekendt med kinesernes bekymring for at se anti-kinesiske demonstrationer under deres besøg, men det var aldrig en bekymring, som blev udtrykt over for ham fra kinesisk side.

Efter hans opfattelse skulle Danmark ikke have ført en anden politik i forhold til Kina i hans tid som statsminister. Det gælder om at føre den rette politik til den rette tid. Kina var i gang med en åbning over for omverdenen og en liberalisering af økonomien i Kina. Det overbeviste blandt andet møder med præsident Hu Jintao i 2004 og premierminister Wen Jiabao i 2008 ham om. Det var derfor det rigtige at række hånden frem og blandt andet indgå den strategiske partnerskabsaftale. Siden 2012, hvor Kina skiftede leder, har Kina imidlertid udviklet sig i en stadig mere nationalistisk og aggressiv retning, hvilket betyder, at Danmark er nødt til at stramme op og vælge en ny strategi i forhold til Kina.

Adspurgt havde han ikke yderligere at tilføje, som kunne være af betydning for kommissionens arbejde.

Mødet afsluttet kl. 14.35.

---- o ----

Tuk Bagger formand

TIBETKOMMISSIONEN II

Protokol nr.: 62

PROTOKOL

Den 25. marts 2021 kl. 14.50 blev Tibetkommissionen sat i Retten på Frederiksbergs lokaler, Howitzvej 32, 2000 Frederiksberg.

Til stede var kommissionens medlemmer, landsdommer Tuk Bagger, advokat Ole Spiermann og professor, dr. jur. Michael Hansen Jensen, førstnævnte som kommissionens formand, samt udspørgeren, advokat Jakob Lund Poulsen.

Som protokolfører fungerede juridisk sekretær Harald Micklander.

Kaspar Andreasen var mødt med bisidder advokat Torben Koch.

Bisidderne advokat Anders K. Németh, advokat Anders Nielsen, advokat Anders Valentiner-Branth, advokat Arvid Andersen, advokat Jakob Buch-Jepsen, advokat Karen-Margrethe Schebye, advokat Kristian Braad, advokat Mikael Bernhoft, advokat Nicolai Mallet ved advokat Christian Dysted, advokat Pernille Backhausen, advokat Peter Breum og advokat Claus Søgaard-Christensen var mødt.

Kaspar Andreasen bekræftede at have modtaget kopi af kommissorium, kopi af lov om undersøgelseskommissioner og oplysninger i henhold til undersøgelseskommissionslovens § 23, stk. 1.

Kaspar Andreasen erklærede sig villig til at udtale sig og blev oplyst om, at han skal tale sandt, medmindre han risikerer at inkriminere sig selv. Han blev endvidere oplyst om, at afhøringen lydoptages.

Kaspar Andreasen forklarede, at han fra 1998 til 2001 var delingsfører i Københavns Politis Beredskabsafdeling, fra 2001 til 2003 var han indsatsleder i Regionsafdelingen i Københavns Politi, fra 2003 til 2005 var han samme sted leder af Plan- og Sikkerhedssektionen. Han var fra 2007 til 2011 holdleder på Station Lufthavnen.

2002

Han husker ikke, at han som delingsfører eller indsatsleder var involveret i noget kinesiske besøg i 2002.

Det er rigtigt, at han var indsatsleder for operationel reserve i forbindelse med premierminister Zhu Rongji's besøg i Danmark i 2002. Reserven skulle sættes ind i tilfælde af, at der blev alvorlige optøjer, hvilket ikke skete.

Som indsatsleder deltog han i nogle ganske få stabsmøder, men han indgik ikke i planlægningen ud over den taktiske planlægning for de delingsførere og politifolk, som han havde under sig. Som han husker det, hørte han ikke i 2002 noget om særlige hensyn til kinesiske besøgende. Det var først i 2004, at han blev bekendt hermed.

2004

Han var som leder af Planlægningssektionen ansvarlig for planskrivningen i forbindelse med det kinesiske parlaments formand Wu Bangguo's besøg i Danmark i 2004.

Han kender ikke begrebet ”skarpe delinger” i forhold til skrivning af operationsbefalinger.

Generelt var han som leder af planlægningen fokuseret på, at de fik indhentet alle oplysninger og efterretninger, som skulle bruges i operationsplanerne. Sikkerheden skulle være på plads, men under kinesiske besøg skulle der tages nogen særlige hensyn. Demonstranter skulle holdes på afstand, således at den kinesiske delegation ikke blev krænket eller forulempet. Efter oplysningerne fra PET skulle der tages hensyn til kinesernes værdighed.

I 2004 kom oplysningerne fra PET frem på et stabsmøde, hvor PET fremlagde de oplysninger, som PET havde fra Udenrigsministeriet som vært for Wu Bangguo's besøg. PET sagde blandt andet, at Udenrigsministeriet ønskede, at det blev et godt besøg, hvor gæsterne ikke blev fornærmet. Som vært for besøget var det Udenrigsministeriet, som satte rammerne for besøget, herunder besøgssteder og hoteller for den kinesiske delegation. Ud fra disse oplysninger og trusselvurderingen fra PET planlagde politiet selv, hvilke ressourcer der skulle opstilles hvor. Han ved ikke, hvorfra i Udenrigsministeriet at PET fik informationerne. Han havde ikke tidligere planlagt besøg fra Kina og kendte ikke før dette til de særlige hensyn, som skulle tages til kinesiske delegationer.

Han husker ikke konkret, hvem der var til stede på stabsmødet, men det har været repræsentanter fra PET og Rigspolitiet, ledelsen af Regionsafdelingen, herunder politiinspektør Mogens Lauridsen, medarbejdere fra planlægningssektionen, herunder planskriveren og indsatsledere, hvilket var den sædvanlige deltagerkreds ved sådanne stabsmøder.

Han kender PET-medarbejderne KF 0765 og KF 0766, og det kan have været dem, som var til stede på stabsmødet, men han husker det ikke. Han genkender ikke umiddelbart KF 1061's navn.

Han opfattede PET's budskab på stabsmødet således, at det var et vilkår, at demonstranterne skulle holdes på afstand af den kinesiske delegation, og at delegationen ikke måtte blive krænket. Krænkelsen kunne bestå i, at delegationen så medlemmer af Falun Gong-bevægelsen eller tibetanske flag. Afstanden til demonstranterne var således ikke begrundet i sikkerhed. Den var begrundet i værdighed. Han husker ikke, om der blev nævnt noget om delegationens mulighed for at høre demonstranter.

Han husker ikke, hvordan PET's budskab blev modtaget på stabsmødet, og heller ikke om Mogens Lauridsen var til stede og reagerede på det. Han har ikke nogen erindring om, at det skulle have givet anledning til debat. Hans fokus på stabsmødet var på at indhente oplysninger til brug for operationsplanen. Han havde ikke anledning til at spørge ind til, hvordan de særlige hensyn skulle komme til udtryk i operationsbefalingen, idet de heri altid indskrev PET's skriftlige redegørelse for situationen, trusselvurderingen mv. Han husker ikke, om PET's budskab om de særlige hensyn til kinesere var nyt for hans kollegaer, men de, der deltog i 2004, har været klar over, at der blev taget disse særlige hensyn.

Han husker ikke, hvor mange tidligere stabsmøder han havde deltaget i inden dette. Fra begyndelsen af 2003 havde han deltaget i stort set alle stabsmøder, der havde været.

Baggrunden for, at 1. udgave af *"Operationsbefaling For Det Kinesiske Parlaments Formand Mr. Wu Bangguo og frue på officielt besøg i Danmark mandag d. 31. maj til onsdag d. 2. juni 2004"* af 19. maj 2004 blev sendt til blandt andre PET, direktøren for Københavns Politi, vicepolitidirektøren, chefpolitiinspektørerne m.fl., var dels at planlægningsafdelingen var blevet bedt om at sende til en del af kredsen, og dels fordi en række af modtagerne skulle vide, hvilke operationer de skulle stille personale til rådighed for. Han husker ikke, om der kom bemærkninger til operationsbefalingen fra nogen af modtagerne.

Han ved ikke, om ledelsen i Københavns Politi læste de operationsbefalinger, som de fik tilsendt, men han har svært ved at forstille sig, at de ikke gjorde det.

Inden udsendelsen af 1. udgaven af en operationsbefaling havde de altid udarbejdet en arbejdskopi, som blev sendt til lederen af Regionsafdelingen, inden operationsplanen blev sendt ud til andre, og i den forbindelse kom der af og til rettelser og

ændringer af formuleringer. Han havde læst arbejdskopien af operationsbefalingen igennem, inden den blev sendt til lederen af Regionsafdelingen.

Som det fremgår af underskrifterne på 1. udgaven af operationsbefalingen var han selv ansvarlig for udfærdigelsen af og fremsendelsen af operationsbefalingen, og kriminalassistent Erling Jürgensen var planskriver på den. Som leder af planlægningsafdelingen var det hans ansvar, at planerne indeholdt det aftalte. Han er ikke bekendt med baggrunden for, at der i 1990'erne var operationsplaner, der blev underskrevet på vicepolitidirektørniveau, mens han som kriminalkommissær underskrev den foreliggende operationsplan. Beslutninger om, hvem der skulle have ansvaret for udarbejdelsen af operationsbefalinger, lå over hans niveau.

Ordlyden af trusselsvurderingen i operationsbefalingen svarede helt til PET's formulering, som de aldrig ændrede i. Tilsvarende gjaldt for PET's beskrivelse af situationen, der blev gengivet ordret i operationsbefalingerne.

PET's oplysninger om de særlige hensyn til den kinesiske delegation var givet på stabsmødet og fremgik ikke at selve trusselsvurderingen, herunder vilkåret om at demonstranterne skulle holdes på afstand af den kinesiske delegation, og at delegationen ikke måtte blive krænkert. Han husker ikke, hvordan vilkåret blev meldt ud videre ned i rækkerne. Det blev formentlig sagt på yderligere stabsmøder og under briefinger. Han husker ikke, hvilke stabsmøder og briefinger han deltog i.

Han husker ikke baggrunden for, at vicepolitiinspektør Winther Jørgensen var leder af KSN under besøget. Som leder af Planlægningssektionen ville det ikke være ham selv, der skulle være leder KSN.

Det var via PET, at Planlægningsafdelingen havde fået oplysningen om, at *"... Der er fra Den Kinesiske Ambassade meddelt, at man fra en Falun Gong avis "Epoch Times" hjemmehørende i Hamborg, samt et tv-selskab "New Chinese TV" har fået oplyst, at omkring 100 Falun Gong fra henholdsvis Danmark, Sverige, Norge og Tyskland har planlagt at forstyrre Parlamentsformandens besøg i Danmark ved:..."*, som gengivet i 4. udgaven af operationsbefalingen af 25. maj 2004.

Som han i dag læser *"... 2.o OPGAVE Det er opgaven, at ... - anmeldte eller spontane demonstrationer ikke griber forstyrrende ind i besøget..."* i operationsbefalingen, ligger der heri, at intet i forbindelse med demonstrationerne måtte gribe forstyrrende ind i besøget. Det drejer sig om såvel hensynet til sikkerhed som værdighed.

Aktionslederne nævnt i 4. udgaven af operationsbefalingen var de indsatsledere, som sædvanligvis ville have deltaget i det indledende stabsmøde.

Afsnittet i 4. udgaven af operationsbefalingen om, at ”... *Politiaktion 07-7- Den Lille Havfrue, Langelinie ... Eventuelle demonstrationer henvises til området ved Lystbådehavnen. (de ikke kan ses fra området ved den lille havfrue.)...*”, var Planlægningsafdelingen enten blevet bedt om at skrive ind, som det står, eller også var planskriveren blevet bedt om at komme med et forslag til, hvor demonstranterne kunne placeres, men han husker det ikke. Formålet med placeringen af demonstranterne i Lystbådehavnen var at imødekomme anmodningen om at holde demonstranterne på afstand, således at de ikke kunne genere den kinesiske delegation, som navnlig ikke ønskede at se Falun Gong tilhængere eller tibetanske flag.

Det giver ham ikke anledning til at ændre sin forklaring, at Kim Lykke Østergaard, som var aktionsleder for politiaktion 07-7, den 11. februar 2021 for Tibetkommission II, har forklaret om henvisningen i operationsbefalingen af eventuelle demonstranter til området ved Lystbådehavnen, at ”... *han ikke mindes forudgående drøftelser med politikommissær Kaspar Andreasen om formuleringen af operationsbefalingen eller om hans taktiske befaling. Han hæfter sig ved, at det allerede i operationsbefalingen var angivet, hvor en demonstration skulle placeres. Dette skete sædvanligvis først senere i forløbet, hvor aktionslederen i samråd med PET og andre besigtigede ruten og besluttede, hvor det var mest hensigtsmæssigt at placere demonstrationer, kortege osv. Han kan ikke forestille sig, at Kaspar Andreasen indsatte bemærkningen i parentes på eget initiativ. Det er en usædvanlig bemærkning, som ikke tilkendegiver noget om sikkerhed...*”.

Han er enig i vicepolitiinspektør Gunnar Birger Sallovs forklaring den 4. december 2018 for Tibetkommission II om, at ”... *Man kunne ikke læse direkte i operationsbefalingen, at politiet havde til opgave at minimere, hvad kineserne så til demonstranter, men man kunne læse det mellem linjerne...*”.

Efter færdigskrivningen af operationsplanen var han travlt beskæftiget med at skrive andre planer, og han fulgte ikke med i, hvordan besøget forløb. Kom der efterfølgende væsentlige ændringer til en operationsplan, skulle de selvfølgelig videreformidle det, og det gjorde de i givet fald til KSN.

2008

Han mener, at vicepolitiinspektør Michael Agerbæk, der var ansvarlig for operationsbefalingen af 25. august 2008 vedrørende ”*Besøg af Kina's First Vice Chairman of the Standing Committee of the National Peoples Congress of China, Mr. H.E. Wang Zhaoguo...*”, havde afløst ham som leder af Planlægningsafdelingen i 2005. Han husker ikke, om Michael Agerbæk havde været tilknyttet Planlægningsafdelingen for-

inden. Han havde ikke haft drøftelser med Michael Agerbæk om de kinesiske sensibiliteter.

Beskrivelsen i operationsbefalingen af 25. august 2008 af politiaktion 07-01, Lufthavnen, som han var leder af, skal ses i lyset af, hvad opgaven og manøvreideen for operationen var. Som han læser politiaktionen, gik opgaven ud på at få gæsten sikkert gennem lufthavnen. Han var ikke selv til stede under aktionen. Han kan meget vel have udfærdiget en taktisk befaling til den vagthavende om udførelsen af aktionen.

Når det om aktion 07-01 var angivet i operationsanbefalingen, at ”... *Politiaktionen iværksætter de nødvendige og tilstrækkelige politimæssige foranstaltninger i forbindelse med Mr. Zhaoguo's ophold i Københavns Lufthavn Kastrup den 04. og 07. september 2008 på en sådan måde, at ankomsten og afgangens sker uden forstyrrelser for Mr. Zhaoguo og at han og delegationen ikke udsættes for overgreb eller lider anden overlast...*”, kunne der her i både ligge varetagelse af sikkerheds- og værdighedshensyn. Man må se på den overordnede opgave for operationen for at kunne fastlægge dette nærmere.

Han deltog ikke i stabsmøder i forbindelse med H.E. Wang Zhaoguo's besøg. Det var lufthavnens operative leder, som deltog.

Han erindrer ikke på noget tidspunkt at have været på gaden som indsatsleder eller delingsfører i forbindelse med et kinesisk besøg, og han har derfor ikke set, hvordan demonstranter blev placeret i forhold til kinesiske delegationer, herunder om de blev placeret uden for synsvidde.

Adspurgt havde han ikke yderligere at tilføje, som kunne være af betydning for kommissionens arbejde.

Mødet afsluttet kl. 15.35.

---- O ----

Tuk Bagger formand

TIBETKOMMISSIONEN II

Protokol nr.: 63

PROTOKOL

Den 26. marts 2021 kl. 09.30 blev Tibetkommissionen sat i Retten på Frederiksbergs lokaler, Howitzvej 32, 2000 Frederiksberg.

Til stede var kommissionens medlemmer, landsdommer Tuk Bagger, advokat Ole Spiermann og professor, dr. jur. Michael Hansen Jensen, førstnævnte som kommissionens formand, samt udspørgeren, advokat Jakob Lund Poulsen.

Som protokolfører fungerede juridisk konsulent Marie Neerlin.

Bjørn Lindhard Pedersen var mødt.

Bisidderne advokat Anders K. Németh, advokat Anders Nielsen, advokat Anders Valentiner-Branth, advokat Arvid Andersen, advokat Henrik Hasseris Olesen, advokat Jakob Buch-Jepsen, advokat Kristian Braad, advokat Martin Cumberland, advokat Mikkel Holm Nielsen, advokat Mikael Bernhoft og advokat Torben Koch var mødt.

Bjørn Lindhard Pedersen bekræftede at have modtaget kopi af kommissorium og kopi af lov om undersøgelseskommissioner samt oplysninger i henhold til undersøgelseskommissionslovens § 23, stk. 1.

Bjørn Lindhard Pedersen blev gjort bekendt med vidnepligt og -ansvar. Han blev endvidere oplyst om, at afhøringen lydoptages. Han bekræftede, at han er blevet oplyst om hans ret til at have en bisidder, og at han ikke ønskede en bisidder.

Bjørn Lindhard Pedersen bekræftede oplysningerne i det indsendte CV om, at han fra 1992 til 2000 var politiassistent ved Rødovre/Hvidovre Politi og livvagt ved Plan- & Sikkerhedssektionen ved Københavns Politi, at han fra 2000 til 2003 var politiassistent, livvagt, kursusleder og koordinator ved Plan- & Sikkerhedssektionen, at han fra 2003 til 2005 var ansat ved Rødovre/Hvidovre Politi, og at han gjorde tjeneste i Københavns Lufthavn fra 2005 til 2018, hvor han blev pensioneret.

Som koordinator i Plan- og Sikkerhedssektionen ved Københavns Politi stod han for visitationen af de enkelte livvagtsopgaver i forhold til mandskabsbehov med vide-

re. PET var ansvarlig for Kongehusets livvagtsopgaver, og politiet stod for livvagts-håndteringen ved udefra kommende besøg og for ambassadører/diplomater. Alt efter trusselsniveauet var der tilknyttet 2 til 8 livvagter ved hver livvagtsopgave. Livvagtsopgaverne var alene en del af deres beskæftigelse.

Hans afdeling assisterede nogle gange PET, hvis der var store livvagtsopgaver i Kongehuset, og PET assisterende omvendt også Københavns Politi ved særlige behov. Han har ikke hørt PET omtale, at der var særlige kinesiske forventninger vedrørende demonstranter.

Det afhang af besøgets vigtighed, hvor mange der var involveret i planlægningen af sikkerheden. Hvis der var tale om et vigtigt besøg, som fx Hillary Clinton's, foregik planlægningen på et højere niveau end hans. Mindre faste opgaver, såsom kørsel for ambassadørerne, kørte som et rul uden den store planlægning. Han har ikke været livvagt for den kinesiske ambassadør, og han mener heller ikke, at andre fra Plan- og Sikkerhedssektionen ydede ambassadøren beskyttelse.

Kina var nok det mest udfordrende land at udføre livvagtsopgaver for. Der var enighed blandt livvagterne om, at hvis man havde været livvagtsleder for Kina, kunne man klare hvad som helst. Kinesernes opfattelse af sikkerhed svarede ikke til den danske, og der var sproglige udfordringer og kulturelle forskelle. Når der ankom en VIP til Danmark, var VIP'ens sikkerhed politiets ansvar, hvilket de fleste lande og deres lokale livvagter respekterede. Dette havde Kina dog svært ved at forstå. De fleste lande medbragte egne sikkerhedsfolk ved besøg, som kunne være bevæbnede, men de var under politiets kommando. Kineserne ville have flere folk med i kortegen, end politiet ville acceptere, og de stillede mange krav. Politiet måtte nogle gange træde i karakter over for kineserne, hvis de ikke kunne finde en mindelig løsning på udfordringen. Når han koordinerede indsatsen, satte han derfor altid mere erfarne livvagter på opgaven.

Han var involveret som livvagt ved et kinesisk besøg i 1994 eller 1995 og har også senere været koordinator på nogle kinesiske besøg, men han husker ikke nærmere om dem.

2002

I 2002 var René Hallin chef for Plan- og Sikkerhedssektionen, og han selv sad i livvagtsteamet. Det er meget begrænset, hvad han husker fra dengang.

Han var livvagtskoordinator ved det kinesiske besøg, der fandt sted i forlængelse af ASEM IV-topmødet i 2002, og han sammensatte livvagtsteamet for besøget. Han

husker ikke, om han også udførte egentlige livvagtsopgaver under besøget, og han husker ikke, hvem der var livvagtsleder for den kinesiske delegation, men det var en relativt ny livvagtsleder, som selv havde bedt om opgaven. Han mindes ikke, at han havde en aktiv rolle under besøget ud over koordineringen, og han var ikke med til at skrive taktiske befalinger eller operationsbefalinger i forbindelse med besøget.

Plan- & Sikkerhedssektionens primære fokus var personbeskyttelse, og sektionen var ikke involveret i håndteringen af demonstranter eller demonstrationers placering. De planlagde af sikkerhedsmæssige årsager altid flere kortegeruter. De valgte ofte i sidste øjeblik en anden rute, hvis de skønnede, at den var den mest sikre. De ville gerne undgå demonstranter på kortegeruterne, hvis de udgjorde en sikkerhedsmæssig risiko for den besøgende. Livvagtslederen fik besked gennem KSN, hvis kortegeruten skulle omlægges. Han husker ikke, om politiinspektør Mogens Norup Lauridsen var KSN-leder under besøget. Han husker heller ikke, hvem der var hovedansvarlig for planlægningen af operationen.

Han deltog i stabsmøderne for planlægningen af besøget i 2002, hvor politiinspektør Mogens Norup Lauridsen også deltog. Han husker ikke, at der blev talt om, at de kinesiske gæster ikke kunne lide at se eller høre demonstrationer, og han har heller ikke ellers hørt om, hvordan demonstranter skulle behandles i forhold til kinesiske delegationer.

Han har deltaget i mange møder med Udenrigsministeriet om sikkerhedshåndteringen, når der har været tale om besøg, som Udenrigsministeriet var planlægger af. Han kan ikke udelukke, at han i 2002 var med til en briefing i Udenrigsministeriet i Eigtveds Pakhus, for han har været til adskillige møder i pakhuset i de år.

Foreholdt vicepolitiinspektør Gunnar Birger Sallovs forklaring for Tibetkommission II den 4. december 2018, hvor Gunnar Birger Sallov forklarede, at ”[...] I planlægningsmøderne deltog chefpolitiinspektør Kai Vittrup og KSN-lederne, herunder Mogens Lauridsen. Kai Vittrup nævnte under et forberedende møde, at kineserne var meget sarte over for Falun Gong og demonstrationer i almindelighed. De skulle derfor gøre så meget, som de kunne, for at kineserne ikke blev ”udsat” for demonstrationer. Kai Vittrup sagde videre, at idet kineserne var vores gæster, skulle politiet forsøge at rette sig efter deres ønsker, idet man som vært skulle opføre sig pænt over for sine gæster. Det var ikke på tale at fratage demonstranter flag eller lignende. Han opfattede ikke Kai Vittrups udtalelse som en forholdsordre. Han opfattede den som en henstilling om, at lederne så vidt muligt skulle tage hensyn til kineserne”, forklarede han, at han ikke mindes, at chefpolitiinspektør Kai Vittrup udtalte sig således under et planlægningsmøde.

Han har ikke kendskab til episoder om demonstranter, som kom til udtryk i handlingsforløbs- eller KSN-rapporter om afviklingen af besøget og af eskortetjenesten.

Han deltog i debriefingsmøde den 27. september 2002 efter besøget, men han husker ikke, at chefpolitiinspektør Kai Vittrup var leder af mødet. Han ved ikke, hvorfor han deltog, da kriminalkommissær René Hallin havde været indsatsleder på sikkerhedsdelen.

Han kan godt have oplyst, som gengivet i debriefingsnotatet af 8. oktober 2002, hvor der under "Sikkerhedstjeneste/livvagt" fremgår, at han under mødet oplyste, at *"...Flere af livvagtslederne havde været nødt til at bruge deres egne mobiltelefoner, idet dem de havde faet udleveret, ikke virkede. Der var i det hele taget ikke mobiltelefoner nok"*. Han husker, at der var store problemer med mobiltelefonerne. Han kan i forlængelse heraf også godt have udtalt, at *"Udenrigsministeriets folk havde blandet sig i sikkerheden, hvilket var meget uhensigtsmæssigt"*. Der havde været en episode, hvor VIP'erne skulle køres fra Bella Center til en middag på Christiansborg. Politiet tog sig af det sikkerhedsmæssige ved opgaven, men der kunne være noget protokol-lært, som politiet ikke havde forstand på. Afklaring heraf foregik normalt i en god tone, men her blev det så bestemt fra højere sted, ministeriet og Hofmarskallatet, at de ikke ville have alle kortegerne med VIP'erne ind i indre gård. Det blev i stedet foreslået, at VIP'erne skulle køres til Christiansborg i busser, da chaufførerne ikke var godkendt. Løsningen ville kompromittere sikkerheden, og det var de meget utilfredse med. Mødet i Bella Center trak dog så meget ud, at VIP'erne aldrig nåede til middag på Christiansborg. Denne episode var formentlig årsagen til hans udtalelse under debriefingsmødet.

Deres afdeling blev nedlagt i 2003 og den samlede livvagtstjeneste blev lagt over til PET. Han blev efterfølgende indkaldt af PET til nogle almindelige livvagtsopgaver, men de vedrørte ikke kinesiske besøg.

Adspurgt havde han ikke yderligere at tilføje, som kunne være af betydning for kommissionens arbejde.

Mødet afsluttet kl. 10.05.

---- o ----

Tuk Bagger formand

TIBETKOMMISSIONEN II

Protokol nr.: 64

PROTOKOL

Den 26. marts 2021 kl. 10.30 blev Tibetkommissionen sat i Retten på Frederiksbergs lokaler, Howitzvej 32, 2000 Frederiksberg.

Til stede var kommissionens medlemmer, landsdommer Tuk Bagger, advokat Ole Spiermann og professor, dr. jur. Michael Hansen Jensen, førstnævnte som kommissionens formand, samt udspørgeren, advokat Jakob Lund Poulsen.

Som protokolfører fungerede juridisk konsulent Marie Neerlin.

Torsten Hesselbjerg var mødt.

Bisidderne advokat Anders K. Németh, advokat Anders Nielsen, advokat Anders Valentiner-Branth, advokat Arvid Andersen, advokat Henrik Hasseris Olesen, advokat Jakob Buch-Jepsen, advokat Kristian Braad, advokat Martin Cumberland, advokat Mikkel Holm Nielsen, advokat Mikael Bernhoft og advokat Torben Koch var mødt.

Torsten Hesselbjerg bekræftede at have modtaget kopi af kommissorium og kopi af lov om undersøgelseskommisioner samt oplysninger i henhold til undersøgelseskommissionslovens § 23, stk. 1.

Torsten Hesselbjerg blev gjort bekendt med vidnepligt og -ansvar og med, at afhøringen lydoptages. Han bekræftede, at han var blevet oplyst om hans ret til at have en bisidder, og at han ikke ønskede en bisidder.

Torsten Hesselbjerg bekræftede oplysningerne i det indsendte CV, herunder om at han var rigspolitichef i 9 år fra 2000 til 2008, og oplyste, at han ikke længere er i aktiv tjeneste.

PET hørte under Rigspolitiet i hans tid som rigspolitichef og var placeret i afdeling G. Ved nogle opgaver refererede PET til departementschefen, og ved andre opgaver, hvor fx aktionsstyrken var involveret, var han selv inde over. PET havde direkte kontakt med Kongehuset, og der var han normalt ikke indblandet.

Der var endvidere direkte kommunikation mellem PET og Udenrigsministeriets protokol, og han var ikke indblandet heri. Afdeling G (PET) arbejdede meget selvstændigt, og ansatte på forholdsvis lavt niveau udarbejdede selv trusselsvurderinger. Det var op til Københavns Politi at bestemme, hvad der skulle ske med PET's anbefalinger, da PET ikke havde instruktionsbeføjelser over politiet.

Det var vigtigt for ham at følge med i, hvad der skete i bunden af skibet og i PET, og det gjorde han også PET-chef Lars Findsen, som han havde et godt og venskabeligt forhold til og mødtes blandt andet med hver fredag, opmærksom på. Han mødtes med Jette Nordam, da hun tiltrådte som protokolchef i Udenrigsministeriet, men de talte ikke om kinesiske besøg.

Han kendte livvagtschefen KF 1061, og han kom gennem ham lidt tættere på livvagtsstjenesten, men han havde ikke noget at gøre med koordinаторerne og deres kontakt til Udenrigsministeriet. KF 1061 orienterede ham ikke selv om PET-operationerne.

Den direkte operative kommandolinje fra Rigspolitiet til politiet kom først med reformen 1. januar 2007. Indtil da var det et noget mere kompliceret system. Rigspolitiet kunne ikke formelt udstede konkrete ordrer til politikredsene, men virkeligheden var, at der ikke var politimestre, der ikke gjorde, som han sagde.

De ansatte i politiet var, trods organisationens hierarkiske opbygning, meget autonome. De ville helst selv bestemme, og de spurgte typisk ikke, om der var hjemmel til de forskellige tiltag, men de ville dog godt lytte til signaler. Det var måske et resultat af, at man bevidst rekrutterede selvstændigt tænkende mennesker til politiet, og generelt er det også positivt, men det kan have negative sider og medføre, at unoder kunne opstå fx ved at tingene fik lov at køre, så længe der ikke skete noget spektakulært. Det førte til, at det gik, som i 2012, hvor der ikke var det, der ikke gik galt, selv om det var nogle af de dygtigste operative folk, der var involveret i besøget. Ingen spurgte om, hvorvidt det, der foregik, var i orden, og det blev ikke viderebragt behørigt til ledelsen. Det kørte groft sagt i værste fald med hovedet under armen og derudad. Uagtet at det også havde mange fordele, at politifolk på lavere niveau handlede selvstændigt og udviste initiativ, skal en sådan virksomhedskultur ændres af folk fra hans niveau eller topledelsen i politikredsene i samarbejde med Politiforbundet, men korpset bestod af 14.000 ansatte, så det er nemmere sagt end gjort, når der var tale om forhold, der gik under radaren eller ikke blev nævnt for ledelsen. Betjentene skal herudover grundigt lære om hjemmelskravet og de forskellige regelsæt helt fra politiskolen.

Politiet fik stort set aldrig direkte ordrer fra Justitsministeriet, men fx henvendte departementschef Michael Lunn sig i 2002 eller 2003 til ham om en irakisk hærchef,

som ministeriet ikke ville have skulle forlade landet. Når Michael Lunn henvendte sig, vidste han godt, hvad Michael Lunn ønskede, at der skulle ske, selvom det ikke blev sagt direkte. De fik heller ikke ordre om at rydde Ungdomshuset, men det lå i luften, at Justitsministeriet gerne ville have, at det skulle ske. Justitsministeriet ville dog først have besked, efter at politiet var gået ind i Ungdomshuset. Der har kun været enkelte tilfælde, som i øvrigt ikke vedrørte politiaktioner, hvor han meddelte Michael Lunn, at der ikke var grundlag for det, som Michael Lunn ønskede.

Udenrigsministeriets direktør kunne godt kontakte ham i sjældne tilfælde og fx sige til ham, at det var godt, at han interesserede sig for et bestemt emne, hvilket typisk indikerede, at politiet gerne skulle agere herpå, men det handlede aldrig om kinesiske besøg. Hvis Udenrigsministeriets direktør havde oplyst ham om, at kineserne ikke ønskede at se demonstranter under deres besøg, ville han have lyttet og derefter ringet til departementschef Michael Lunn og spurgt, hvad de skulle gøre. Michael Lunn ville have gået til ministeren, og der ville være blevet skrevet lange notater om de juridiske muligheder med videre.

Foreholdt chefpolitiinspektør Kai Vittrups forklaring for Tibetkommission II den 28. november 2018, om at *"PET deltog i de overordnede stabsmøder og fremkom her med deres trusselvurdering. Ved besøg fra Kina var meldingen fra PET altid, at de ikke var bekendt med, at der var trusler mod den besøgende. Kineserne ville nødtigt give oplysninger om, at den besøgende var truet. Han iværksatte derfor altid det højeste beredskab, da han ikke troede på, at der ingen risiko var. Endvidere var det alment kendt, at kineserne ikke brød sig om, at premierministeren skulle se nogen råbe "øv bøv" og stå med flag osv."*, forklarede han, at han gerne tror, at det var alment kendt, at premierministeren ikke brød sig om at se eller høre demonstranter. Som chefpolitiinspektør Kai Vittrup selv har forklaret, mener han ikke, at Kai Vittrup uden videre ville lade sig påvirke af eller følge PET's udmeldinger. Chefpolitiinspektør Kai Vittrup havde et rigtig godt samarbejde med politidirektør Hanne Bech Hansen. Chefpolitiinspektør Kai Vittrup var meget selvstændig og forelagde ikke politidirektør Hanne Bech Hansen eller vicepolitidirektør Mogens Kjærgaard Møller alle ting.

Foreholdt vicepolitikommissær Ole Kahrs forklaring for Tibetkommission II om, at han *"...bekræftede sin udtalelse i pressen om, at "Det var ikke exceptionelt i 2012. Det er en praksis, som har eksisteret, lige siden jeg kan huske, når vi har kørt med kinesiske premierministre, eller hvem det ellers var. De måtte ikke visuelt se demonstranter, bannere og flag", dog er "måtte" et for stærkt udtryk, idet de alene fik at vide, at de skulle tilstræbe, at demonstranter, bannere og flag ikke kunne ses. Dette har været holdningen i al den tid, han har været med - helt tilbage fra 1980'erne, hvor han var delingsfører. Henstillingen kom fra højeste sted. "Højeste sted" er højere end hans niveau, men han ved ikke hvor højt"*, forklarede han, at Ole Kahr, som vicepolitikommissær, var på det

laveste trin i chefshierarkiet, så ”højeste sted” kunne referere til en del niveauer over vicepolitikommisær. Han tror ikke, at vicepolitikommisær Ole Kahr havde ham i tankerne. Om ham ville man bruge udtrykket ”aller højeste sted”.

Ole Kahrs og andre politifolks udtalelser om en praksis for, at kineserne ikke måtte se demonstranter, viser, at ingen stoppede op og overvejede, om der var hjemmel hertil.

Som rigspolitichef blev han som udgangspunkt ikke inddraget i de mere almindelige officielle besøg fra udlandet, medmindre et udenlandsk besøg indebar en stor sikkerhedsmæssig risiko. I sådanne tilfælde var han derimod typisk meget involveret. Da George W. Bush besøgte Danmark i to døgn i 2005, var han med til at planlægge politiets indsats for sikkerheden forud for besøget, og han var med i forreste linje med hensyn til sikkerhedsforanstaltningerne.

Han havde ikke forud for læsningen af Tibetkommission I's beretning kendskab til, at kineserne ikke ønskede at se demonstranter under deres besøg.

2002

Han var ikke involveret i premierminister Zhu Rongji's besøg fra den 24. september til 25. september 2002 og har ikke set Memoranda for Security Arrangements for Chinese Premiere Zhu Rongji af 12. august 2002 fra den kinesiske ambassade, modtaget i Protokollen den 13. august 2002, før. Selvom brevet blev sendt i kopi til PET, ville det ikke tilgå ham som rigspolitichef. Afsnittet om, at “[...] *Demonstrators, including Fa Lun Gong, politically-motivated cult organization, must be put at least 500 meters away from Radisson SAS Hotel and all places where Premiere Zhu and his delegation members present so that the security of Premiere and his wife could be ensured and his official visit to Denmark smoothly implemented*” og “*...In case Fa Lun Gong practioners and other potential demonstrators making trouble close to Premiere Zhu and his wife such as showing their signs Fa Lun Da Fa Hao and etc. Danish police should remove them out immediately*”, var med hensyn til håndteringen et udtryk for en systemfejl hos politiet, og det viser, at det hele kørte i alt for lang tid på et alt for lavt niveau i politiet. Det var en klar fejl, hvis de PET-ansatte, der modtog brevet i kopi fra Protokollen, ikke nævnte det for PET-chef Lars Findsen.

Et samarbejde mellem Udenrigsministeriet, politiet og den kinesiske ambassade som omtalt i notits af 11. september 2002 fra Udenrigsministeriets Asienkontor til udenrigsministeren om henvendelse fra Falun Gong, hvor det fremgår, at “...I stedet er der indledt et samarbejde mellem Udenrigsministeriet, politiet og den kinesiske ambassade som tager sigte på at Falun Gongs lovlige aktiviteter finder sted, hvor de ikke

generer den kinesiske delegation”, ville høre hjemme på et relativt højt niveau i politiet, og det burde være kommet op til politidirektøren, vicepolitidirektøren eller ham, så det var blevet håndteret på en anden og mere principiel og officiel måde og ikke med den følgagtighed, som florererede i flere årtier. Han har ikke hørt noget om et sådant samarbejde, og der var heller ingen folketings spørgsmål herom eller henvisninger til ham herom.

Den viden, der bliver givet udtryk for i udateret samtalenotits fra Udenrigsministeriet til Statsministerens samtale den 25. september 2002 med premierminister Zhu Rongji, hvoraf det fremgår, at *”[...]De kinesiske myndigheder har i forbindelse med premierministerens besøg i Danmark udtrykt stor bekymring over, at premierministeren skulle konfronteres med Falun Gong udøvere... Fra dansk side har man i stedet søgt at tilrettelægge programmet så mulighederne for at premierministeren konfronteres med Falun Gong begrænses. Det kan ikke udelukkes at der vil være kortvarige uanmeldte demonstrationer, som premierministeren muligvis vil tage ilde op.]”*, kender han ikke til. Der har åbenbart været en stemning i Udenrigsministeriet om, at hvis man kunne undgå at fornærme kineserne, ville det være godt, men det kørte alt for langt i hvert fald siden hen. I dag ville man sige *”rend og hop”* til kineserne på en diplomatisk måde selvfølgelig.

2004

Han var meget operativ i forhold til tidligere og efterfølgende rigspolitichefer og var involveret både i rydningen af Pusher Street på Christiania i foråret 2004 og i Kronprinsens bryllup samme år, da begge begivenheder var store politioperationer.

Når han modtog operationsbefalinger, identificerede han hurtigt, hvad der var det vigtige heri. Dette gjorde sig også gældende, da han forud for den store politiaktion på Christiania den 16. marts 2004 havde fået operationsbefalingen fra Operationsafdelingen. Af operationsplanen fremgik noget om magtmidler, som ikke var i orden. Dette sagde han straks til politidirektør Hanne Bech Hansen, som herefter tog fat i chefpolitiinspektør Kai Vittrup.

Han deltog ikke i besøget af parlamentsformand Wu Bangguo fra den 31. maj til den 2. juni 2004. De operationsbefalinger, der passerede PET, tilgik ikke ham automatisk, og han modtog heller ikke Københavns Politis operationsbefaling af 28. maj 2004. Det var forholdsvis sjældent, at han modtog operationsbefalinger og typisk kun, hvis han var indblandet i operationen.

Hvis han var blevet forevist operationsbefalingens Politiaktion 07-7 – Den Lille Havfrue, Langelinje, hvoraf fremgår, at *”Eventuelle demonstrationer henvises til området*

ved Lystbådehavnen. (de ikke kan ses fra området ved den lille havfrue.)”, ville han have stillet spørgsmål hertil. Hvis en sådan instruks skulle gives, ville den rigtige placering være i operationsplanen. Når sådan noget var anført i operationsplanen, viste det blot, at der blev lagt vægt på det, og at man helt ned på det operative niveau var optaget af at sikre, at der ikke var demonstranter at se.

Han husker ikke takkebrevet til ham fra Kina's ambassadør af 10. juni 2004. Det er hans påtegning, der er påført brevet. Med ”PD+Politiafdelingen” henviste han til politidirektør Hanne Bech Hansen og med kopi til politiafdelingen i Rigspolitiet. Hans sekretær Vibeke Hansen har påført ”Sket”. ”LVS/TH” betød ”lægges ved sagen/Torsten Hesselbjerg”. Da brevet var skrevet på engelsk, var han måske lidt mere doven end normalt i forhold til at læse det hele. Han ved ikke, om politidirektør Hanne Bech Hansen reagerede herpå. Han sikrede sig, at Københavns Politi og PET modtog brevet. Han noterede altid på dokumentet, når han havde gennemgået det. Når han skrev ”Kopi” betød det, at der ikke skulle ske mere fra hans side. Hvis han havde lavet en påtegning, hvor der stod ”nævnes”, skulle et svar forelægges ham, før det gik ud af huset. Hvis han brugte påtegningen ”tale”, betød det, at han skulle tale med vedkommende afdeling eller chef, og skrev han ”cito”, betød det, at det hastede. Han betvivler ikke rigtigheden af kinesernes udsagn om, at ”...Mr. Per Lund, team leader of motorbike police...always... adroitly navigated Mr. Wu's motorcade moving in right direction and has successfully avoided Fulungong demonstrators”. Der kunne have udviklet sig en ulovlig adfærd i eskorteafdelingen. Det kommer ikke bag på ham, når nu der var den atmosfære, der har vist sig at være om, at kineserne ikke ville se Falun Gong, og at Udenrigsministeriet var opmærksom på det, at afdelingen så på forskellig vis prøvede at lægge ansigtet til musikken og sikre sig ved at ændre på eskorteruterne eller oplyse et andet tidspunkt for kortegens kørsel end det rigtige, uden at det blev så vidtgående som i 2012.

Han kan nemt forestille sig, at der under det kinesiske besøg i 2004 blev placeret demonstranter uden for synsvidde af den kinesiske delegations hotel. Disse unoder er han først blevet bekendt med senere. Demonstranterne kunne tilbage i 2002 eller 2004 have rettet henvendelse til fx pressen herom, så der var kommet fokus på det tidligere, men det var alt for høflige, kan man sige.

Det er ikke lovligt at placere demonstranter, hvor de ikke kan ses. Det er i strid med politiloven, grundloven og EMRK og helt galt. Hvis man skal prøve at forstå det her, skal man blandt andet også forstå, at forholdet til kineserne var meget mere positivt tilbage i 2002 og 2004, end det er for tiden. Den kinesiske ambassadør talte dansk og var meget vellidt. Han var selv til middag med ambassadøren en enkelt gang og deltog i hans afskedsreception, da han fratrådte i 2007. Han har derudover ikke været i kontakt med ambassadøren.

Adspurgt havde han ikke yderligere at tilføje, som kunne være af betydning for kommissionens arbejde.

Mødet afsluttet kl. 12.05.

---- O ----

Tuk Bagger formand

TIBETKOMMISSIONEN II

Protokol nr.: 65

PROTOKOL

Den 26. marts 2021 kl. 13.00 blev Tibetkommissionen sat i Retten på Frederiksbergs lokaler, Howitzvej 32, 2000 Frederiksberg.

Til stede var kommissionens medlemmer, landsdommer Tuk Bagger, advokat Ole Spiermann og professor, dr. jur. Michael Hansen Jensen, førstnævnte som kommissionens formand, samt udspørgeren, advokat Jakob Lund Poulsen.

Som protokolfører fungerede juridisk konsulent Marie Neerlin.

KF 1061 var mødt med bisidder advokat Kristian Braad.

Bisidderne advokat Anders K. Németh, advokat Anders Nielsen, advokat Anders Valentiner-Branth, advokat Arvid Andersen, advokat Henrik Hasseri Olesen, advokat Martin Cumberland, advokat Mikkel Holm Nielsen og advokat Mikael Bernhoft var mødt.

KF 1061 bekræftede at have modtaget kopi af kommissorium og kopi af lov om undersøgelseskommisioner samt oplysninger i henhold til undersøgelseskommisionslovens § 23, stk. 1.

KF 1061 erklærede sig villig til at udtale sig, og blev oplyst om, at han skal tale sandt, men ikke har pligt til selvinkriminering. Han blev endvidere oplyst om, at afhøringen lydoptages.

KF 1061 forklarede, at han var sikkerhedschef hos PET fra slutningen af 1990'erne til 2008. Han er nu ansat i den militære anklagemyndighed.

Som sikkerhedschef i PET havde han ansvaret for sikkerheden ved VIP-besøg fra udlandet og for Kongehuset. De havde en flad struktur i sikkerhedstjenesten. Koordinatorerne arbejdede meget selvstændigt, hvor de servicerede og varetog hver deres ambassader. Hvis en opgave havde operativ karakter, kunne koordinatorene forelægge en sag for ham, da de refererede til ham, men ellers klarede de det selv. Ud over koordinatorene refererede observatørerne, aktionsstyrken, forhandlerne og

teknikerne også til ham, hvilket udgjorde i alt ca. 300 medarbejdere. PET overvejede ikke at ændre denne struktur.

Han havde ikke noget at gøre med trusselsvurderingerne, som kom fra analyseafdelingen og senere fra CTA (Center for Terroranalyse), men han læste dem lejlighedsvist. Han havde ingen særlig interesse i at læse om kineserne. Han var ikke involveret i anbefalingerne fra PET. Det var koordinatorene, der stod for dem. Han blev kun involveret, hvis der var behov for ekstra mandskab. Han så heller ikke de anbefalinger, der gik forud for Københavns Politis operationsbefalinger.

Han modtog operationsplanerne fra politiet, så han kunne følge med i, hvordan hans folk var involverede og orientere sig i den samlede plan for besøget. Han læste dem ikke altid igennem. Han kiggede typisk på delplanen, der vedrørte PET, men han hæftede sig ikke særligt ved de øvrige aktioner.

Operationsbefalingerne fra politiet blev formentlig sendt til en central postkasse hos PET og derefter videresendt til ham. PET videresendte ikke operationsplanerne til Rigspolitiet, og PET havde ingen kontakt med Rigspolitiets ledelse i anledning af udenlandske besøg, da PET ikke havde pligt til at briefe eller afrapportere over for Rigspolitiet. Rigspolitiet havde en administrativ karakter og bestemte ikke noget i forhold til PET. Hvis Rigspolitichefen spurgte om noget konkret, ville PET selvfølgelig svare herpå. Han kender tidligere rigspolitichef Torsten Hesselbjerg, og det er korrekt, at Torsten Hesselbjerg fik kendskab til livvagtstjenesten gennem ham. De talte mest om krudt og kugler, da livvagtstjenesten var en aktiv afdeling, ligesom aktionsstyrken, hvilket Torsten Hesselbjerg var meget interesseret i. Han havde ikke møder med Rigspolitichefen, men det havde PET-cheferne derimod.

Han talte ikke med PET-chef Lars Findsen om operationsbefalingerne fra politiet. Han har muligvis talt med PET-chef Lars Findsen om operationsbefalingen vedrørende med Kronprinsens bryllup i 2004, men han husker det ikke konkret.

Forud for et udenlandsk VIP-besøg var det Koordinatorkontoret, og dermed sikkerhedskoordinatorerne, som havde kontakten til ambassaderne og Udenrigsministeriet. Hans medarbejdere, herunder KF 0764, KF 0765, og muligvis KF 0766 var til koordinationsmøder hos Udenrigsministeriet med henblik på planlægning af udenlandske besøg. KF 0796 blev ikke sendt afsted til møder. Han blev ikke orienteret om drøftelserne på møderne på ambassaderne eller i Udenrigsministeriet. Han havde ingen møder med Udenrigsministeriet forud for et besøg.

Han deltog sammen med sine medarbejdere i stabsmøder hos Københavns Politi ved planlægningen af særligt store besøg. Derudover overlod han det til dem, der

håndterede det til dagligt. Han erindrer ikke at have deltaget i stabsmøder om kinesiske besøg.

Han arbejdede sammen med kriminalkommissær René Hallin fra Københavns Politi om nogle besøg, da PET i starten endnu ikke havde ansvaret for livvagterne. Det var dog PET, der sendte oplysninger til Plan- og Sikkerhedssektionen med henblik på udarbejdelsen af trusselsvurderinger, og med oplysninger om, hvad der i øvrigt skulle iværksættes. Livvagtstjenesten blev underlagt PET omkring år 2000.

2000

Selvom hans navn står nederst på telefaksen af 23. maj 2000 fra PET til Københavns Politi med trusselsvurdering i anledning af general Zhang Wanian's besøg den 4. til den 6. juni 2000, har han ikke skrevet faksen. Den var udarbejdet af medarbejderne i Koordinatorkontoret og var efter aftale underskrevet elektronisk af ham. Selve trusselsvurderingen var udarbejdet af analyseafdelingen. Han forestiller sig, at det enten var KF 0764, KF 0765 eller KF 0766, der havde skrevet faksen.

Han har heller ikke skrevet telefaksen af 31. maj 2000 fra PET med trusselsvurdering vedrørende vicepremierminister Ding Guangen's besøg den 2. til den 4. juni 2000. Afsenderen af faksen var Koordinatorkontoret.

2002

Han erindrer ikke at have været inddraget i premierminister Zhu Rongji's besøg i september 2002.

Det er KF 1182, der har skrevet telefaksen med PET's trusselsvurdering og anbefalinger af 2. september 2002 vedrørende viceformandens besøg. Den var alene underskrevet elektronisk af ham. Han erindrer ikke at have deltaget i stabsmøder hos politiet i forbindelse med besøget, og han erindrer heller ikke at have talt med Protokollen om besøget.

Om notits af 11. september 2002 fra Udenrigsministeriets Asienkontor til udenrigsministeren om en henvendelse fra Falun Gong, hvoraf fremgår, at Falun Gong havde oplyst, at deres daglige demonstration var blevet flyttet længere væk fra den kinesiske ambassade angiveligt efter pres fra ambassaden, forklarede han, at han ikke havde noget at gøre med placeringen af demonstranter, da dette var politiets beslutning. Han kan ikke udelukke, at placeringen af demonstranter blev nævnt under møderne mellem Plan- og Sikkerhedssektionen og koordinatorene, men han har aldrig hørt om det.

Han kender ikke til notitsens omtale af indgåelsen af et samarbejde mellem Udenrigsministeriet, politiet og den kinesiske ambassade om at sikre, at demonstranter blev placeret, hvor de ikke ”generede” de kinesiske gæster. Han kender kun til det almindelige samarbejde, hvor Udenrigsministeriet oplyste PET om et forestående besøg. Han har heller ingen viden om, hvorvidt KF 0765 indgik i et sådant særligt samarbejde. Han har ingen viden om, hvorvidt Udenrigsministeriet kommunikerede fast med PET. Han blev ikke inddraget i oplysningerne, der kom fra Protokollen. Et sådant samarbejde mellem Udenrigsministeriet og PET ville være med Koordinatorkontoret. Han ved ikke, om et samarbejde kunne foregå på et højere niveau hos PET. Det ville ikke undre ham, hvis han ikke var blevet orienteret om et sådant samarbejde.

Generelt modtog han alle politiets operationsbefalinger, men det var ikke altid, han læste dem. Han husker dog ikke konkret, om han modtog Københavns Politis operationsbefaling af 20. september 2002 vedrørende premierminister Zhu Rongji's besøg fra den 24. til den 26. september 2002. Ved gennemlæsningen ville han blot have konstateret indholdet af ”*Politiaktion 18- Sikkerhedstjeneste*”, hvor kriminalkommisær René Hallin var anført som aktionsleder, og ikke foretage sig yderligere.

2004

Det er analyseafdelingen CTA, der har formuleret afsnittet om trusselvurderingen, som gengivet i Rigspolitiet Afd. G's trusselvurdering af 21. maj 2004 vedrørende Wu Bangguo's besøg fra den 31. maj til den 2. juni 2004. Koordinatorkontoret rettede ikke i og tilføjede ikke til trusselvurderingerne. Han ved ikke, hvor oplysningen om, at det ikke kan ”...udelukkes, at venstreekstremistiske elementer vil finde anledning til at gå i rette med regeringens relativt positive udenrigspolitiske kurs overfor Kina”, kom fra. Han forestiller sig ikke, at oplysningen kom fra KF 0765. Da hans opgave bestod i at sikre VIP'en sikkerhed, kunne det være nyttig viden, at nogle elementer måske kunne lægge nogle hindringer i vejen. I CTA sad folk fra FE, Udenrigsministeriet, PET med videre, så CTA havde formentlig mulighed for at indhente sådanne oplysninger.

Han har ikke drøftet Københavns Politis operationsbefaling af 28. maj 2004 for Wu Bangguo's besøg, 5. udgave, med Københavns Politis ledelse. Operationsbefalingen blev sendt til sikkerhedsafdelingen i PET.

Om Politiaktion 07-7, Den Lille Havfrue, Langelinie, hvoraf det fremgår at ”... Eventuelle demonstrationer henvises til området ved Lystbådehavnen.(de ikke kan ses fra området ved den lille havfrue.)”, forklarede han, at han aldrig har hørt om, at demonstranter skulle placeres uden for kinesernes synsvidde, men han har rigtig mange

gange hørt, at kineserne ikke brød sig om at se demonstranter. Kinesernes adfærd var hamrende irriterende og ikke noget, han honorerede overhovedet. Deres adfærd var almindelig kendt. Det var tillige almen viden, at kineserne ikke brød sig om at se demonstranter. Han har været på besøgssteder, hvor han oplevede, at der blev skubbet til folk og alt muligt andet. Det var ikke noget, de bidrog med i den afdeling, som han repræsenterede. I hans afdeling skulle man opføre sig ordentligt. Hvis man skulle efterleve kinesernes fuldstændig vanvittige krav, skulle man nærmest tage alle gule regnfrakker fra folk. På Koordinatorkontoret syntes de, at det var latterligt, og bakkede ikke op herom. De talte ikke på Koordinatorkontoret om, hvordan de kinesiske ønsker skulle håndteres, da der slet ikke var noget, der skulle håndteres af PET i den henseende. Han ved ikke, hvor oplysningerne i operationsbefalingen om håndteringen af demonstranter kom fra. Han blev bekendt med kinesernes syn på demonstranter, da han ankom til Koordinatorkontoret omkring år 2000.

Det var ikke hans opfattelse, at KF 0765 var under pres fra den kinesiske ambassade om at honorere de kinesiske ønsker. Koordinatorerne tillagde ikke kinesernes ønsker en særlig værdi. Han kan ikke afvise, at oplysningerne blev videregivet til Københavns Politi, da de ikke sorterede i oplysningerne fra ambassaden eller andre. Når de videregav oplysninger, var det ikke ud fra, at der skulle foretages noget ud fra oplysningerne. Det måtte være op til modtagerne at vurdere, hvordan informationerne skulle behandles.

Hvis en PET-medarbejder modtog oplysninger fra Udenrigsministeriet om, at kineserne ikke brød sig om at se demonstrationer af hensyn til deres værdighed, forventede han, at hans medarbejder forklarede Udenrigsministeriet, at dette ikke havde gang på jord, og herefter loyalt videregav informationen til Københavns Politi som en slags budbringer for Protokollen. Han forventede ikke selv at blive orienteret, da det ikke vedrørte sikkerhed, og da koordinatorerne godt vidste, hvordan det skulle håndteres.

Han har aldrig drøftet kinesernes holdning til demonstranter ved OPA-møder. Han kender politikommissær Michael Agerbæk fra OPA, men han har ikke drøftet de kinesiske ønsker med ham.

Han har heller ikke drøftet de kinesiske ønsker med chefpolitiinspektør Kai Vittrup. Han kan sagtens have deltaget i møder med Kai Vittrup, men husker ikke, at de er mødtes om dette kinesiske besøg. Han tror heller ikke, at han har drøftet de kinesiske ønsker med politiinspektør Mogens Norup Lauridsen.

2005

PET's trusselsvurdering og anbefalinger af 8. april 2005 vedrørende vicepremierminister Hui Liangyu's besøg fra den 13. til den 16. april 2005 er udarbejdet af CTA, og han har ikke været involveret heri.

Adspurgte havde han ikke yderligere at tilføje, som kunne være af betydning for kommissionens arbejde.

Mødet afsluttet kl. 13.50.

---- O ----

Tuk Bagger formand

TIBETKOMMISSIONEN II

Protokol nr.: 66

PROTOKOL

Den 26. marts 2021 kl. 14.05 blev Tibetkommissionen sat i Retten på Frederiksbergs lokaler, Howitzvej 32, 2000 Frederiksberg.

Til stede var kommissionens medlemmer, landsdommer Tuk Bagger, advokat Ole Spiermann og professor, dr. jur. Michael Hansen Jensen, førstnævnte som kommissionens formand, samt udspørgeren, advokat Jakob Lund Poulsen.

Som protokolfører fungerede juridisk konsulent Marie Neerlin.

Michael Agerbæk var mødt med bisidder advokat Martin Cumberland.

Bisidderne advokat Anders K. Németh, advokat Anders Nielsen, advokat Anders Valentiner-Branth, advokat Arvid Andersen, advokat Henrik Hasseri Olesen, advokat Kristian Braad, advokat Mikkel Holm Nielsen og advokat Mikael Bernhoft var mødt.

Michael Agerbæk bekræftede at have modtaget kopi af kommissorium og kopi af lov om undersøgelseskommissioner samt oplysninger i henhold til undersøgelseskommissionslovens § 23, stk. 1.

Michael Agerbæk erklærede sig villig til at udtale sig, og blev oplyst om, at han skal tale sandt, men ikke har pligt til selvinkriminering. Han blev endvidere oplyst om, at afhøringen lydoptages.

Michael Agerbæk bekræftede oplysningerne i det indsendte CV blandt andet om, at han fra 1995 til 1996 var vicepolitikommissær på Station 2, Københavns Politi, at han fra 1996 til 1997 var tilknyttet afdeling B, at han fra 1997 til 2000 var vicepolitikommissær, Roskilde Politi, at han fra 2000 til 2001 var stedfortrædende politikommissær, Viborg Politi, at han fra 2001 til 2004 var politikommissær ved Station 5/City, Københavns Politi, at han fra 2004 til 2005 var vicepolitiinspektør i Udrykningsafdelingen, og at han fra 2005 til 2012 var vicepolitiinspektør i OPA, Københavns Politi. Han er fortsat i tjeneste.

For langt de fleste besøg gjaldt, at han ikke var direkte involveret i planlægningen, men har haft ansvaret for den administrative understøttelse heraf.

Foreholdt chefpolitiinspektør Kai Vittrup's forklaring for Tibetkommission II den 28. november 2018, hvoraf det fremgår, at Kai Vittrup ikke kunne genkende Michael Agerbæks forståelsesramme om, at den kinesiske delegation skulle skærmes, så de ikke blev konfronteret med anti-kinesiske demonstrationer, forklarede han, at han kun kan tage Kai Vittrup's forklaring til efterretning.

Da han var ansat i Regionsafdelingen, arbejdede han kun kortvarigt sammen med chefpolitiinspektør Kai Vittrup, som var øverste chef i OPA. Chefpolitiinspektør Kai Vittrup var altid en leder, der var tæt på operationen, og det ville overraske ham, hvis Kai Vittrup ikke havde dette kendskab.

Han er enig i chefpolitiinspektør Kai Vittrup's udtalelse om at *"[...] I 2002 og formentligt længe inden da susede PETs opfattelse vedrørende håndteringen af demonstranter ved besøg fra Kina rundt på gangene."*

Han er derimod ikke enig, når Kai Vittrup videre udtalte, at *"Det var umuligt for ham at gribe ind heroverfor, da der er 2.000 ansatte i Københavns Politi. Der blev fra kinesisk side lagt vægt på, at der ikke måtte være synlige demonstranter. Det var helt generel viden, at kineserne ikke ønskede at se demonstranter, men det var irrelevant for operationen, og han tog ikke hensyn hertil"*. Hvis chefpolitiinspektør Kai Vittrup havde ønsket, at det, der susede rundt på gangene, ikke skulle efterleves, kunne Kai Vittrup have ændret dette, da Kai Vittrup havde en stor eksekveringskraft. Hans erfaring med chefpolitiinspektør Kai Vittrup var, at hans manøvreidéer blev honoreret og eksekveret, uden at der blev stillet spørgsmål hertil, hvilket måske var begrundet en anelse mere i frygt end i respekt for chefpolitiinspektøren.

Han mindes ikke, at han drøftede de kinesiske særhensyn med politiets ledelse, da det ikke var noget, der fyldte meget i hverdagen, og da de kinesiske besøg typisk ikke krævede det helt store sikkerhedssetup. Der var aldrig en konkret trussel mod de kinesiske gæster.

2004

Han mindes ikke Københavns Politis operationsbefaling af 19. maj 2004 for Wu Bangguo's besøg fra den 31. maj til den 2. juni 2004. Han kan have haft noget at gøre med en enkelt politiaktion, men han husker det ikke. Han ved ikke, hvorfor den øverste ledelse, PET og hele den operative enhed, herunder de to centrale vagtledere, tillige modtog operationsbefalingen. Han mindes ikke, at hans operationsbefalinger

blev sendt ud til en så bred kreds, og det var ikke praksis at lade operationsbefalingerne tilgå vicepolitidirektøren og politidirektøren.

2005

I 2005 bestod OPA af en Analyse- og en Planlægningssektion. Sektionslederen i Planlægningssektionen var Jesper Simonsen, og i Analysesektionen var det Tom Arnoldsen. Han husker ikke, om de var politikommissærer eller kriminalkommissærer. Politiinspektør Per Larsen var øverste ansvarlig.

Når han for Tibetkommission II den 28. november 2018 forklarede, at der var en italesættelse i forhold til synlighed ved besøg fra Kina, således at det var et klart ønske at undgå, at kineserne blev konfronteret med anti-kinesiske demonstranter, var det en indsigt, som han enten havde fået, da han var sektionsleder i Udrykningstjenesten fra 2004 til 2005, eller efter han var ankommet til OPA i 2005. Da han i afdelingerne kom tæt på den operative planlægning, fornemmede han, at der var særhensyn til kineserne, og at de var særdeles følsomme over for Falun Gong og Tibet. Det kan derfor meget vel passe, som han forklarede for Tibetkommission II, at han kom ind i den forståelsesramme i 2004, da han blev leder af Regionsafdelingen. Han antager, at han ikke havde den viden under de kinesiske besøg før 2004.

Om Københavns Politis operationsbefaling af 8. april 2005 for vicepremierminister Hui Liangyu's besøg fra den 13. til den 16. april 2005, underskrevet af ham og sendt blandt andet til Københavns Politis ledelse og PET forklarede han, at operationsbefalingen var et dynamisk dokument, der kunne ændres og justeres helt op til og under besøget, såfremt der fx kom ændringer i programmet. Fordelingslisten for operationsplanerne blev ændret i 2007, hvor hele politiets struktur blev lavet om. Beredskabsportalen blev formentlig implementeret sidst i 00'erne, hvor ansatte med adgang selv kunne hente de relevante planer.

Trusselvurderingen fra PET blev efter praksis kopieret ind i operationsbefalingen, hvorefter politiet arbejdede ud fra dette.

Beskrivelsen af sikkerheden i trusselvurderingen, hvorefter *"Politiets Efterretnings-tjeneste er ikke i besiddelse af oplysninger om konkrete trusler rettet mod Vicepremierministeren eller besøget i øvrigt. Det skal dog bemærkes, at Vicepremierministeren rangerer som nr. 1 af 4 vicepremierministre i Kina"*, er stort set identisk med trusselvurderinger fra andre kinesiske besøg, da der, ham bekendt, ikke har været konkrete trusler mod de kinesiske besøg. Oplysningerne om demonstrationerne optrådte altid i PET's trusselvurderinger ved kinesiske besøg. Han mindes ikke, at de drøftede afsnittet om demonstranter.

I operationsbefalingens afsnit om strategi, stod der ikke noget om at skærme eller begrænse synligheden af demonstrationer. Beskrivelsen i strategien vedrørende demonstrationer var udtryk for en standardhåndtering af demonstrationer. Meget af det, der stod, blev kopieret fra andre operationsbefalinger, hvilket kunne gå ud over refleksionen i forhold til de enkelte afsnit. Strategien kunne lige så vel fremgå i operationsbefalinger for andre udenlandske besøg. Han mener ikke, at det indirekte fremgår af afsnittet, at synligheden af demonstranter skulle begrænses, men forståelsesrammen lå inde bagved i underbevidstheden i forhold til, at der var et ønske om, at man skulle begrænse synligheden af Falun Gong- og Tibet-demonstrationer, som var de eneste demonstrationer under kinesiske besøg.

Trusselsvurderingen i Københavns Politis operationsbefaling af 12. april 2005 for forsvarsminister Gangchuan Cao's besøg fra den 19. til den 21. april 2005 ligner en gengivelse fra andre lignende besøg. Operationsbefalingens strategi var givetvis kopieret fra operationsbefalingen af 8. april 2005. Det fremgår af afsnit 1.2 om Ledelse og stab, at KSN- niveau 1 var involveret, hvilket viser, hvor lille truslen var. De opererede med KSN-niveau 1-3, og ved et højere trusselsniveau ville KSN-niveauet være 2 eller 3.

Formålet med at skrive i strategien i Københavns Politis operationsbefaling af 25. august 2008 for H.E. Wang Zhaoguo's besøg fra den 4. til den 7. september 2008, at *"Hvis der skulle opstå demonstrationer eller andre hændelser, der medfører optøjer eller uroligheder, er det den strategiske hensigt, gennem en målrettet offensiv indsats at stille uromagerne til ansvar gennem en konsekvent strafferetlig reaktion. Ved alvorlige og planlagte optøjer anvendes umiddelbare frihedsberøvende foranstaltninger"*, var at give dem, der skulle løse opgaven, mulighed for at ændre i indsatsen, hvis der skulle opstå uroligheder. Langt de fleste situationer blev løst ud fra en henholdende strategi, hvor politiet afventede situationen og kun greb ind og foretog anholdelser, hvis der opstod uroligheder. Strategien kunne, som den er formuleret, stå i enhver anden operationsbefaling.

Afsnit 2.0 om politiets opgaver, hvoraf fremgår blandt andet, at det skulle sikres, at Mr. Zhaoguo samt delegationen *"ikke forulempes"* under opholdet i Danmark, vil le almindeligvis betyde, at kortegen eller objektet ikke skulle møde fysisk modstand under besøget. Dette var det politiets opgave at sikre. Der har været en bredere forståelse og fortolkning af begrebet *"forulempes"* ved kinesiske besøg, da synlighedsaspektet har været indfortolket heri.

2009

Under COP 15 var han leder af politiets klimasekretariat. Det var dansk politis hidtil største sikkerhedsopgave, da 160-170 statsog regeringschefer kom til landet i forbindelse med topmødet. Dette krævede optimering af uddannelser, og der var en masse stabsopgaver, der skulle gennemføres. Der var egentlig tale om en normal OPA-opgave, men på grund af operationens størrelse, blev der oprettet en særskilt stabssekretariatsenhed, som understøttede operationen. Ud over et møde i Statsministeriet sammen med chefpolitiinspektør Per Larsen, husker han ikke at have deltaget i møder i ministerierne om COP 15. Han husker ikke, at den kinesiske deltagelse i topmødet gav særlige overvejelser hos Københavns Politi. Kina var et af de lande, der krævede det største sikkerhedssetup ud fra landets rolle på den politiske bane. Meget af det, de gjorde for kineserne, var dog af mere honnørmæssig karakter, da kineserne krævede det samme setup som amerikanerne eller russerne, selvom de forventede flere demonstrationer over for USA og Rusland end over for Kina.

Oplysningerne om hans briefing, som fremgår af POLDOK's hændelsesrapport af 6. december 2009 kl. 20, om, at de kinesiske delegationer tidligere havde ytret kritik over, at Falun Gong demonstrerede, når en kinesiske delegation var til stede, kunne han kun have fra PET. PET fungerede som kobling mellem ministerierne og politiet. De gjorde ikke noget for at skærme demonstrationer på det tidspunkt, og det var heller ikke hensigten med hans briefing. Havde dét været tilfældet, havde det stået i manøvreideen. Falun Gong stod ved Bella Center i flere dage. Der har garanteret været en parameter for, hvor tæt på Bella Center de måtte stå, men han husker ikke, om de var inden for synsvidde. Det var almindelig praksis, at de førte tilsyn med de kendte demonstrationer, og at de ud fra situationen vurderede om, der var noget, der skulle håndteres. Han husker ikke, hvorfor demonstranterne fik placeringen ved Vejlands Allé. Hvis eskorteruten var tilrettelagt på den strækning, hvor demonstrationen var placeret, kan han ikke udelukke, at eskorten blev omdirigeret, men han husker det ikke. Han var selv vagt om natten, hvor dette ikke var relevant.

Han husker ikke baggrunden for at fremhæve Falun Gong-demonstrationen i hændelsesrapport af 7. december 2009 kl. 08 fra POLDOK. Der var ikke et større fokus på Falun Gong under COP 15 end ved andre kinesiske besøg, med mindre der var et særligt sikkerhedsaspekt forbundet hermed. Han har ikke oplevet sikkerhedssige problemer ved Falun Gongs demonstrationer. Ofte var de ganske få, der demonstrerede, og ofte havde deres demonstrationer mere meditativ karakter.

2012

De visiterede normalt opgaverne til de rutinemæssige besøg på stabsmøderne, tidligere kaldet tirsdagsmøderne. Han deltog selv i tirsdagsmøderne sammen med daglig leder i OPA Bent Olsen og en operativ leder for hver af de tre stationsområder. Nordsjællands Politi deltog ikke fast i møderne. PET deltog kun, hvis der var et kommende besøg, hvorefter PET videregav et program for besøget. Han husker, at KF 0764, KF 0765 og KF 0796 fra PET deltog i stabsmøderne under planlægningen af kinesiske besøg. Han husker ikke KF 0766, men han ville måske genkende ham, hvis han så ham i dag. KF 1061 var ansat på et højere strategisk niveau og deltog ikke almindeligvis i møderne. Han husker ikke, hvem der sagde hvad under møderne.

På møderne blev aktivitetsoversigten gennemgået, og ved konkrete besøg, fx fra Kina, tog de udgangspunkt i PET's trusselsvurdering, som PET gennemgik på mødet, og de vurderede her ud fra, om besøgets planlægning skulle overgå til særskilte stabsmøder, som det skete ved præsidentbesøget i 2012. Nogle besøg blev håndteret af vagtchefen, andre blev håndteret lokalt på stationerne, og ved besøg af en vis størrelse blev besøget håndteret af en særskilt stab.*

Det var ikke altid den samme fra PET, der deltog i tirsdagsmøderne op til besøget i 2012. Han kan ikke udelukke, at KF 0796 deltog. Han husker ikke noget særligt fra møderne. Han deltog ikke i de særskilte stabsmøder for besøget i 2012.

Han husker ikke om formuleringen i PET's referat af tirsdagsmødet den 29. maj 2012 under kalendertidspunkt 14.- 16. juni, om *"Behov:"* og *"FOKUS på at der helst ikke må være demonstrationer mod kineserne "synligt" ift præsidenten"* blev sagt direkte, men selve forståelsen heraf afspejler meget fint, hvad der stod i trusselsvurderingerne, og hvordan det var. Det kan sagtens være blevet sagt direkte under mødet.

Det var ikke politiet, der pludselig fandt på, at besøg fra Kina skulle håndteres anderledes, end besøg fra andre lande. Politiet er en yderst loyal organisation, der også dengang løste opgaverne ud fra den ramme, de fik. Hvis det var en praksis, der havde varet i mange år, ville man ikke stille spørgsmål til hver eneste trusselsvurdering, og det kan ikke udelukkes, at opgaverne, på stabsniveau, blev gennemført på samme måde og ud fra, hvad man havde gjort tidligere. Rammeforståelsen for håndtering af de kinesiske besøg var selvfølgelig på et tidspunkt blevet sanktioneret på højere niveau, end det niveau han repræsenterede. De gjorde det på den måde, som der hele tiden havde været ønske om.

Det stod ikke eksplicit i operationsbefalingerne i trusselsvurderingen, at kineserne ikke skulle se demonstranter. Man var nok bevidst om, at det ikke skulle uddybes

mere, end det allerede stod i trusselsvurderingen, da det muligvis kunne anses for kontroversielt. Der lå et signal i trusselsvurderingerne om en særlig operativ håndtering. PET havde ikke det operative ansvar, men de understøttede viden og politiske ønsker i deres trusselsvurderinger. Han så ikke den generelle håndtering af kineserne som kontroversiel, da dette var en del af hans opfostring i politiets planlægningsarbejde, og de tænkte ikke, at de knægtede ytringsfriheden. Det var alene en del af håndteringen af deres opgaver. Det ville være usandsynligt, hvis PET-medarbejderne ikke kendte til forståelsesrammen om kineserne.

Adspurgt havde han ikke yderligere at tilføje, som kunne være af betydning for kommissionens arbejde.

Mødet afsluttet kl. 15.25.

---- O ----

Tuk Bagger Formand

*Michael Agerbæk har i en mail til Tibetkommission II af 29. marts 2021 oplyst følgende:

”Jeg har erfaret, at jeg under min afhøring ikke gav et retvisende billede af de ugentlige driftsmøder i OPA:

- Hver tirsdag kl. 1300 afholdtes der stabsmøder, hvor politikredsenes operative nøglepersoner gennemgik aktivitetskalender og visiterede de kendte operative opgaver. Her deltog PET ikke – hvilket jeg fejlagtigt sagde. Jeg deltog selv på disse møder – i en periode var jeg mødeleder.
- Hver tirsdag kl. 1100 afholdtes der bilateralt Sikkerhedsmøder med PET og OPA's Planlægningssektion v/ pk. Bent Olsen og en sagsbehandler fra sektionen. Jeg deltog ikke i disse møder.

Hvis der var operationer, som blev planlagt i en særskilt stab – f.eks. det kinesiske besøg i 2012, så deltog PET i disse stabs-/planlægningsmøder.”

TIBETKOMMISSIONEN II

Protokol nr.: 67

PROTOKOL

Den 8. april 2021 kl. 09.30 blev Tibetkommissionen sat i Retten på Frederiksbergs lokaler, Howitzvej 32, 2000 Frederiksberg.

Til stede var kommissionens medlemmer, landsdommer Tuk Bagger, advokat Ole Spiermann og professor, dr. jur. Michael Hansen Jensen, førstnævnte som kommissionens formand, samt udspørgeren, advokat Jakob Lund Poulsen.

Som protokolfører fungerede juridisk konsulent Marie Neerlin.

Jeppe Tranholm-Mikkelsen var mødt med bisidder advokat Gunnar Homann.

Bisidderne advokat Anders K. Németh, advokat Anders Valentiner-Branth, advokat Anders Nielsen, advokat Bjarke Vejby, advokat Claus Søgaard-Christensen, advokat Jonas Christoffersen, advokat Henrik Hasseri Olesen, advokat Karen-Margrethe Schebye, advokat Nicolai Mallet ved advokat Christian Dysted, advokat Martin Cumberland, advokat Mikkel Holm Nielsen, advokat Pernille Backhausen, advokat Peter Bang, advokat Steen Lassen ved advokatfuldmægtig Anna Rønn og advokat Torben Koch var mødt.

Jeppe Tranholm-Mikkelsen bekræftede at have modtaget kopi af kommissorium og kopi af lov om undersøgelseskommissioner samt oplysninger i henhold til undersøgelseskommissionslovens § 23, stk. 1.

Jeppe Tranholm-Mikkelsen erklærede sig villig til at udtale sig, og blev oplyst om, at han skal tale sandt, men ikke har pligt til selvinkriminering. Han blev endvidere oplyst om, at afhøringen lydoptages.

Jeppe Tranholm-Mikkelsen bekræftede oplysningerne i det indsendte CV herunder, at han fra 1995 til 1998 var ambassadesekretær ved EU-repræsentationen i Bruxelles, at han fra 1998 til 2000 var konsulent i EU-politik i Statsministeriet, at han i 2001 var kontorchef i det Europapolitiske kontor, Udenrigsministeriet, at han fra 2001 til 2003 var kommitteret i EU-politik i Statsministeriet, at han fra 2003 til 2007 var ambassadør og stedfortrædende fast repræsentant ved EU-repræsentationen i Bruxelles, at han fra 2007 til 2010 var ambassadør ved ambassaden i Beijing, at han fra 2010 til

2015 var ambassadør og fast repræsentant ved EU-repræsentationen i Bruxelles, og at han siden 2015 har været generalsekretær ved Rådet for Den Europæiske Union. Han har pt orlov fra Udenrigsministeriet.

Som ambassadør fik han en generel viden om, hvordan man omgik kinesere, herunder at de lagde vægt på, at alt var forudsigeligt og planlagt, og at de kunne blive pinligt berørte, hvis der opstod overraskelser, og følte, at de tabte ansigt. Et eksempel herpå er, da klima- og energiminister Connie Hedegaard under et besøg på et universitet i Kina valgte at give en gave, selv om det ikke på forhånd var planlagt, at der skulle udveksles gaver. Kineserne var meget formelle og ønskede at alt var planlagt.

Der var en begrænset tolerance over for negative meningstilkendegivelser i det kinesiske samfund. Kina undertrykte via censur negative meningstilkendegivelser mod styret. Det kunne derfor potentielt få konsekvenser for et kinesisk besøg i Danmark, hvis delegationen oplevede anti-kinesiske ytringer over for kineserne. Kineserne var dog også pragmatiske og kunne fx vælge at håndtere situationen ved at begrænse eventuelle negative billeder i pressen, hvis der skete noget under et besøg, som de ikke var tilfredse med.

Kina betragtede Taiwan og Tibet som deres kerneinteresser. For kineserne var det en forudsætning for et samarbejde, at disse interesser blev respekteret. Derudover var menneskerettighedssituationen i Kina et sensitivt område for kineserne, og de betragtede det som interne anliggender. Danmark rejste dog altid emnet om menneskerettighedssituationen i Kina med kineserne.

Ambassaden beskæftigede sig primært med udgående besøg til Kina, og ambassaden var ikke meget involveret i tilrettelæggelsen af indgående besøg til Danmark. Ved danske besøg i Kina rådgav de fra ambassaden blandt andet om håndteringen af de forskellige situationer, eller om hvordan emnet om menneskerettigheder kunne rejses under politiske besøg.

Han har alene beskæftiget sig med det dansk-kinesiske bilaterale forhold under sin periode som Danmarks ambassadør i Kina.

2009

Tiden op til vedtagelsen af verbalnoten var præget af, at Kina havde lagt Danmark på is efter statsministerens modtagelse af Dalai Lama den 29. maj 2009. Kina anså Dalai Lama som en politisk separatist, der støttede tibetansk uafhængighed af Kina, og over tid var Kina's reaktioner på andre landes modtagelse af Dalai Lama blevet kraftigere. Ambassaden havde inden besøget gjort København opmærksom på, at den

kinesiske selvfølelse var under udvikling, hvilket kunne få betydning for Kina's reaktion på Dalai Lama's besøg. København og politikerne havde dog, på trods af ambassadens indberetninger herom, en opfattelse af, at reaktionen på besøget ikke ville være anderledes end ved det forrige besøg, hvor statsminister Anders Fogh Rasmussen havde modtaget Dalai Lama i 2003. Dialogen herom, ud over indberetningerne, foregik ret uformelt med afdelingschefen eller departementschefen. Han redegjorde tillige kort før besøget efter instruktion for sit syn på mulige kinesiske reaktioner på den planlagte modtagelse af Dalai Lama i en formel indberetning, som formentlig gik til en bredere kreds. Kina havde reageret kraftigt på, at Frankrig rejste tvivl om sin deltagelse i OL i Kina, og den kraftige reaktion fik ham til at tænke, at Kina med sin voksende selvfølelse ikke længere anså Frankrig for et stort land.

Han ved ikke, om departementschef Claus Grube havde en forståelse for kinesernes selvfølelse, da Claus Grube tiltrådte som departementschef den 1. april 2009. Hans bemærkning om, at Udenrigsministeriet havde en anden opfattelse end ambassaden, gik derfor generelt på Udenrigsministeriet og ikke specifikt på Claus Grube. De øvrige ansatte på ambassaden havde normalt kontakt med kontorchefer eller menige medarbejdere på ASI-kontoret om Kina-relevante emner.

Planlægningen af COP 15 fyldte meget i 2009, da Danmark var vært for topmødet. Han indbød pressen til ambassaden i Beijing, og der kom 90 pressefolk, hvilket var helt usædvanligt. Christian Brix Møller var ambassadesekretær og ambassadens hovedmand vedrørende klimatopmødet. Thomas Kruse beskæftigede sig mere med det bilaterale samarbejde.

For kineserne var et topmøde som COP 15 angstprovokerende på grund af den manglende forudsigelighed og struktur. De var vant til, at aftaleteksterne var aftalt på forhånd, hvorimod Danmark lagde op til en egentlig forhandling mellem stats- og regeringscheferne.

Den kinesiske selvforståelse spillede ikke en stor rolle i ambassadens forberedelse af COP 15, da ambassaden mest fokuserede på det substantielle i møderne, herunder hvilke argumenter der ville få Kina til at forpligte sig under topmødet. Ambassaden fungerede også som kulturformidler, da der var store kulturforskelle mellem Danmark og Kina, og ambassaden havde til opgave at forklare Udenrigsministeriet, hvad de skulle være opmærksom på for at undgå "slør" i kommunikationen med Kina, og således at topmødet blev en succes. Kina lagde vægt på at blive behandlet korrekt, hvilket indebar, at de ville behandles ligesom USA. For at sikre et succesfuldt forløb af COP 15 var ambassaden derfor involveret i protokollære og praktiske aspekter, herunder om der var hotelværelser nok, om Wen Jiabao fik taletid nok, faciliteterne i Bella Center med videre.

Ambassaden var i kontakt med protokolchef Jette Nordam om protokollære spørgsmål i forbindelse med besøget. Den daglige kontakt om COP 15 var i høj grad med ASI-kontoret, Klimaministeriet og Statsministeriet. Han tror ikke, at han var i kontakt med departementschef Claus Grube om, hvordan besøget skulle tilrettelægges og gennemføres. Han har måske advaret om andre aspekter ved besøget, såsom hotelværelser og lignende, efter at han havde været til møde i det kinesiske udenrigsministerium, hvor kineserne udtalte bekymring herom.

Det fik derfor en del opmærksomhed i Kina, at den kinesiske chefforhandler blev afvist i sikkerhedsslusen i Bella Center under COP 15. Der opstod også spørgsmål om, hvorvidt Wen Jiabao var blevet inviteret korrekt efter forskrifterne til et møde. Dette var en stor ting for kineserne, og de følte sig ikke respektfuldt behandlet. Disse protokollære spørgsmål spillede en rolle for forhandlingsklimaet under topmødet.

Når der i mail af 15. september 2009 fra ambassaden i Beijing, skrevet af ambassadør Jeppe Tranholm-Mikkelsen og ambassadesekretær Christian Brix Møller, til Udenrigsministeriet om mulige emner til inddragelse i forhold til Kina under COP 15 blev henvist til, at "... *Kina bør vies ekstra stor opmærksomhed omkring protokollære spørgsmål og koreografi. Ambassaden indgår gerne i yderligere dialog herom*", var der med "*koreografi*" tænkt på, hvem der talte først, hvem der sad ved siden af hinanden, hvem var inviteret til middag med Dronningen med videre. Dette var også protokollære spørgsmål, men koreografien handlede mere om det tidsmæssige forløb. Derudover havde begreberne protokol og koreografi et betydeligt overlap.

Udenrigsministeriet var formentlig allerede bekendt med det protokollære, som der henvises til i Udenrigsministeriets udkast af 15. oktober 2009 til landeanalyse blandt andet om Kina og COP 15, hvoraf det fremgår, at Danmark burde være særligt opmærksom på, at "status, protokollære spørgsmål og koreografi" spillede en betydelig rolle. Da der var tale om et globalt topmøde med mange deltagere, kunne håndteringen af en kinesisk delegation nemt blive til en detalje, med mindre ambassaden ved løbende indberetninger gjorde opmærksom på de forhold, der var af betydning for kineserne. Ambassaden var opmærksom på, at når noget gik galt, kunne det være svært at få kineserne med ombord.

Han husker ikke ambassadens indberetning af 30. november 2009 om Wen Jiabao's deltagelse i COP 15, skrevet af ambassadesekretær Christian Brix Møller og sendt til protokolchef Jette Nordam med kopi til blandt andet PET, ansatte i Udenrigsministeriet og ambassadør Jeppe Tranholm-Mikkelsen. Han husker ikke den interne drøftelse om, hvad ambassaden vurderede, at Udenrigsministeriet burde være særlig opmærksom på for så vidt angik protokol og koreografi, som nævnes i indberetningen.

Om indberetningens punkt 10, om "*kinesiske politiske sensibiliteter*" med oplysning om svenske erfaringer, forklarede han, at han ikke husker, hvor efterretningerne om Hu Jintao's besøg i 2007 i Sverige kom fra. Han var formentlig ikke involveret i det. Ambassadesekretær Christian Brix Møller har formentlig talt med ansatte på andre ambassader i Beijing. Han ved ikke, om svenskerne skærmede demonstranterne, så de ikke var synlige under præsidentens besøg. Han går ud fra, at bemærkningen i indberetningen om, at besøget i Sverige var vellykket, fordi Falun Gong-demonstrationerne ikke var synlige for præsidenten, afspejler ambassadesekretær Christian Brix Møllers samtaler med svenskerne.

Når en sådan indberetning blev sendt til Udenrigsministeriet, var det for at bidrage til det bedst mulige beslutningsgrundlag, og det var så op til Udenrigsministeriet at afveje de forskellige hensyn. De fleste beslutninger blev truffet kollektivt i regeringsorganerne, hvor ministerierne bidrog med relevante oplysninger, herunder fra ambassaderne. Han husker ingen overvejelser om, hvordan oplysningerne måtte blive opfattet af Udenrigsministeriet, eller hvilke konsekvenser der kunne drages heraf. Indberetningen var en del af deres ansvarsområde, da ambassaden skulle videreforsøge, hvad de så og hørte til ministeriet. Det var uden for hans forestillingsevne på det tidspunkt, at de ansvarlige, herunder politiet og PET, skulle træffe beslutninger i strid med grundloven.

Han erindrer ingen drøftelser om afsnittet om 15 Falun Gong-tilhængeres planlagte demonstration, som kineserne ønskede forhindret i mail af 7. december 2009 fra kontorchef Martin Bille Hermann og Robin Glinka Rehn og sendt til blandt andre departementschef Claus Grube, ambassadør Jeppe Tranholm-Mikkelsen, ambassadesekretær Søren Jacobsen, protokolchef Jette Nordam med flere.

Han kan ikke forestille sig, at der var overvejelser om, hvorvidt svenskernes håndtering af Hu Jintao's besøg i 2007 skulle efterlignes, da ambassaden ikke havde noget at gøre med håndteringen af demonstranter. Afvejningen af de forskellige generelle hensyn, herunder hvordan man behandlede de øvrige delegationer med videre, fandt sted i Udenrigsministeriet. Han forventede selvfølgelig, at lovligheden gik forud for alle andre hensyn. Han overvejede ikke, om det var lovligt, at demonstranter ikke var synlige. Dette måtte være overladt til politiet.

Verbalnoten betød en normalisering af det dansk-kinesiske forhold. Ambassadens opgave var at komme med input til beslutningen. Ambassaden talte i den forbindelse med andre lande om, hvad de havde gjort i en tilsvarende situation. Han vurderede, at forslaget ikke skulle hastes igennem, da dette kunne medføre en for høj pris for Danmark, og at det i stedet først skulle gennemføres tæt på COP 15, hvor kineserne ville have en stærkere interesse i at få udfordringerne af vejen, fordi de gerne ville

deltage i COP 15. Han havde løbende kontakt med Statsministeriet og Udenrigsministeriet om verbalnoten.

Verbalnoten betød, at forholdet var genoprettet, og at de kunne besøgsudveksle igen. Statsminister Lars Løkke Rasmussen besøgte Kina i 2010, og de markerede 60-året for indgåelsen af det diplomatisk forhold med Kina.

Ambassaden talte allerede dengang med kineserne om et statsbesøg til og fra Kina, men Dalai Lama-sagen udskød dette. Kineserne sagde, at et statsbesøg kunne komme på tale ”*at a time of mutual convenience*”, hvilket kunne betyde alt mellem en måned og ti år. Et statsbesøg fra Kina blev ikke konkret i hans tid som ambassadør.

Han havde nogle store opgaver, der ventede på ham som ambassadør ved EU-repræsentationen i Bruxelles, og havde derfor ikke tid til en formel overdragelsesforretning med Friis Arne Petersen, som skulle afløse ham som ambassadør i 2010.

Han har ikke, efter han kom til EU, været involveret i samtaler om den kinesiske selvforståelse, men den kinesiske reaktion på Dalai Lama's besøg i 2009 og verbalnoten efterlod det indtryk også uden for Beijing, at der var sket noget særligt.

Adspurgt havde han ikke yderligere at tilføje, som kunne være af betydning for kommissionens arbejde.

Mødet afsluttet kl. 10.30.

---- o ----

Tuk Bagger formand

TIBETKOMMISSIONEN II

Protokol nr.: 68

PROTOKOL

Den 8. april 2021 kl. 10.45 blev Tibetkommissionen sat i Retten på Frederiksbergs lokaler, Howitzvej 32, 2000 Frederiksberg.

Til stede var kommissionens medlemmer, landsdommer Tuk Bagger, advokat Ole Spiermann og professor, dr. jur. Michael Hansen Jensen, førstnævnte som kommissionens formand, samt udspørgeren, advokat Jakob Lund Poulsen.

Som protokolfører fungerede juridisk konsulent Marie Neerlin.

Sus Ulbæk var mødt.

Bisidderne advokat Anders K. Németh, advokat Anders Valentiner-Branth, advokat Anders Nielsen, advokat Bjarke Vejby, advokat Claus Søgaard-Christensen, advokat Jonas Christoffersen, advokat Henrik Hasseri Olesen, advokat Karen-Margrethe Schebye, advokat Nicolai Mallet ved advokat Christian Dysted, advokat Martin Cumberland, advokat Mikkel Holm Nielsen, advokat Pernille Backhausen, advokat Gunnar Homann, advokat Peter Bang, advokat Steen Lassen ved advokatfuldmægtig Anna Rønn og advokat Torben Koch var mødt.

Sus Ulbæk bekræftede at have modtaget kopi af kommissorium og kopi af lov om undersøgelseskommisjoner samt oplysninger i henhold til undersøgelseskommisjonslovens § 23, stk. 1.

Sus Ulbæk erklærede sig villig til at udtale sig, og blev oplyst om, at hun skal tale sandt, men ikke har pligt til selvinkriminering, og om at afhøringen lydoptages. Hun blev også oplyst om hendes ret til at have en bisidder, og hun oplyste, at hun ikke ønskede en bisidder.

Sus Ulbæk bekræftede oplysningerne i det indsendte CV om, at hun fra 1987 til 1988 var fuldmægtig i FN-kontoret i Udenrigsministeriet, at hun fra 1988 til 1991 var ansat som økonom i Verdensbanken, at hun fra 1991 til 1993 var fuldmægtig i Udenrigsministeriet og beskæftigede sig med Rusland og de baltiske lande, at hun 1993 til 1996 var sektionschef for udviklingsstrategi og politik i Udenrigsministeriet, at hun fra 1996 til 1999 var ambassaderåd ved EU-Repræsentationen, at hun fra 1999 til 2000

var sektionschef for Latinamerika, at hun fra 2000 til 31. august 2003 var vicekontorchef og souschef i Udenrigsministeriets Asienkontor (S.6), at hun fra 1. september 2003 til den 31. august 2008 var kontorchef i Asienkontoret (S.6), at hun fra 1. september 2008 til den 31. maj 2009 var udenrigsråd i multilaterale spørgsmål i Udenrigsministeriet, at hun fra 1. juni 2009 til den 31. juli 2012 var centerchef i Udenrigsministeriet for Afrika, Asien, Amerika og Mellemøsten, at hun fra 2012 til 2013 var ambassadør for Global Grøn Vækst, at hun fra 2013 til 2016 var kontorchef i Udenrigsministeriets afdeling for evaluering og forskning, at hun fra 2016 til 2019 var medlem af bestyrelsen for Verdensbankgruppen, og at hun nu er selvstændig konsulent og har orlov fra Udenrigsministeriet. Hun er uddannet cand.polit.

Hun har rejst meget i Asien, herunder i Indien og ASEAN-landene, men hun havde ikke beskæftiget sig professionelt med Kina, før hun kom til stillingen i Asienkontoret, som dengang hed S.6.

Da hun i år 2000 begyndte i Asienkontoret, var Carsten Nilas Pedersen kontorchef, og hun blev næstkommanderende som souschef. Asienkontoret bestod af en politisk sektion og af en bistandssektion. Pernille Dahler Kardel blev sektionschef for den politiske afdeling fra august 2001 og refererede til hende, når kontorchef Carsten Nilas Pedersen ikke var på kontoret. Hun mener, at Bjørn Blau var fuldmægtig i Pernille Dahler Kardels sektion. Søren Kelstrup var fuldmægtig i Asienkontoret. Hun har aldrig tænkt over, om der var jurister ansat i Asienkontoret, så hun ved det ikke. Bistandssektionerne tog sig af Sydasien og Sydøstasien. Ved regeringsskiftet i 2002 blev Sydøstasien udskilt fra kontoret, undtagen Burma (Myanmar). Der skete mange omrokeringer under hendes tid i Asienkontoret, og der blev indført effektiviseringer i hele statsadministrationen.

Under Danmarks EU-formandsskab i 2002 beskæftigede hun sig mest med Afghanistan, da en international styregruppe skulle samarbejde om genopretningen af Afghanistan. Hun havde derfor ikke så meget at gøre med Kina. Hun havde selvfølgelig kendskab til Danmarks bilaterale forhold til Kina og var også involveret i drøftelser herom, hvis kontorchef Carsten Nilas Pedersen ikke var der, men det var ikke hendes hovedopgave.

2001

Hun husker, at der var en fodboldkamp mellem Grønland og Tibet, der blev organiseret af et firma. Der var en diskussion om flagning med det tibetanske flag under kampen og om, hvorvidt der var tale om officielle flagstænger. Flagreglementet hørte under Justitsministeriet, der traf afgørelse om, at det tibetanske flag ikke måtte anvendes. Kina klagede efter kampen over, at det tibetanske flag var blevet anvendt i

forbindelse med kampen. Hun husker ikke drøftelserne herom, men hun har sikkert hørt om det, for de taler jo sammen i Udenrigsministeriet.

Hun husker ikke, om hun kendte til beslutningen om, at en ansøgning om flagning med det tibetanske flag, ville blive afslået, som det fremgår af notits af 1. maj 2001 fra Asienkontoret til Udenrigsministeriets direktør med flere om blandt andet fodboldkampen Grønland-Tibet.

Hun husker ikke mailen af 28. august 2001 fra Ann Winther Allers, underskrevet ”Sus”, til Peter Lysholt Hansen med kopi til sektionschef Pernille Dahler Kardel med flere om PET’s oplysninger om en Falun Gong-sultestrejke foran den kinesiske ambassade. Hun ved ikke, hvorfor hun var involveret. Viceprotokolchef Annette Lassen kunne selv have viderebragt informationen fra PET.

2002

I 2002 var der 14-15 medarbejdere i Asienkontoret, hvoraf de fleste var akademikere. Hun var involveret i planlægningen af ASEM IV og i, hvad substansen af drøftelserne skulle være. Hun var ikke en del af ASEM-sekretariatet, men har sikkert deltaget i overvejelserne om substansen i de diskussioner, der skulle være.

Hun husker ikke notitsen af 9. juli 2002 fra Asienkontoret og ASEM-sekretariatet om en telefonisk kinesisk demarche om NGO-aktiviteter i forbindelse med ASEM IV afgivet over for sektionschef Pernille Dahler Kardel, hvoraf fremgår blandt andet, at *”Der er ingen tvivl om, at det kinesiske udenrigsministerium og ambassaden i stigende grad er bekymret over udsigten til, at premierministeren under besøget i København konfronteres med emner som Tibet og Falun Gong, og at dette kan få indflydelse på forberedelsen af ASEM-topmødet og niveauet for Kinas deltagelse i dette. Det indstilles - at Udenrigsministeriet følger den skitserede linje i spørgsmålet”,* og at *”den nye kinesiske ambassadørs tiltrædelsessamtale benyttes til en drøftelse på højt niveau af disse spørgsmål med henblik på at forklare Danmarks politik på området”*. Asienkontoret lod sig ikke skubbe rundt af Kina, og NGO’erne kunne planlægge NGO-forummet, som de ville. Der var ingen af de emner, som demarchen vedrørte, herunder temadrøftelsen om Tibet, nægtelse af visum til eksiltibetanernes premierminister eller begrænsningen i indrejsen af Falun Gong-tilhængere, som Udenrigsministeriet kunne eller skulle gøre noget ved. Det var vigtigt at forklare Kina dette på en ordentlig måde, da man gerne ville have, at Kina deltog i topmødet.

Hun husker ikke, om hun var involveret i formålsnotitsen af 24. juli 2002 til Statsministeriet, hvor forfatteren ifølge dokumentets metadata er angivet som Bjørn Blau, og som omhandlede EU-Kina- topmødet den 24. september 2002 og forventede

vanskeligheder i forbindelse hermed. En notits gik typisk igennem sektionschef Pernille Dahler Kardel og herefter til kontorchefen eller souschefen. Hun har helt sikkert set notitsen, inden den tilgik Statsministeriet. Den ville samtidig være sendt i kopi til alle i Asienkontoret.

Hun husker ikke mailen af 24. juli 2002 om ambassadør Ole Lønsmann Poulsens samtale med assistant minister Zhao Jinjun fra ambassadesekretær Christian Lotz, som blev sendt til Udenrigsministeriet med kopi til sektionschef Pernille Dahler Kardel, ambassadesekretær Søren Jacobsen med flere, hvor Zhao Jinjun gav udtryk for, at *"...man ikke forestillede sig at Falungong og tibetanske demonstrationer skulle forbydes, men at man i forbindelse med andre besøg i Europa - f.eks. Frankrig - havde værdsat, når værterne havde holdt demonstranterne uden for synsvidde af den officielle kinesiske delegation. Dette lagde man meget stor vægt på. Man ønskede generelt, at de kinesiske bekymringer blev taget alvorligt, og at der blev gjort en indsats for at imødekomme dem, så vidt det nu var muligt"*. Asienkontoret fik oplysninger om de kinesiske bekymringer gennem ambassaden i Beijing og den kinesiske ambassade i København. Standardsvaret til kineserne var en henvisning til Danmarks grundlovssikrede ret til forsamlingsfrihed. Alle i Udenrigsministeriet vidste, at der var en ret til at demonstrere. Hun har ikke tænkt over, om demonstranter kunne flyttes, eller om demonstranter skulle være synlige, men det er indlysende for hende, at for at en demonstration virker, skal den kunne ses. Hun var ikke involveret i håndteringen af demonstrationerne. Det var politiets opgave. Asienkontoret gik ikke ind i diskussionen om synlighed, men var optaget af substans. Ambassadesekretær Christian Lotz svarede ikke på de kinesiske ønsker, men noterede dem blot, hvilket var almindelig praksis.

Om *"Memoranda for Security Arrangements for Chinese Premiere Zhu Rongji"* af 12. august 2002 fra den kinesiske ambassade, modtaget af viceprotokolchef Annette Lassen på et møde i Udenrigsministeriets protokol den 13. august 2002, og fordelt til PET, EU-formandsskabet og ASEM-sekretariatet, hvori kineserne anførte, at demonstrationer med videre skulle holdes på en afstand af 500 meter fra hotellet og andre steder, hvor den kinesiske delegation befandt sig, forklarede hun, at hun ikke tror, at hun så dokumentet, da hun ikke var en del af ASEM-sekretariatet.

Hun husker ikke formålsnotits af 23. august 2002 udarbejdet af Udenrigsministeriet til Statsministeriet om EU/Kina-topmøde den 24. september 2002, hvor dokumentets metadata angiver, at "author" er Pernille Dahler Kardel, og at Bjørn Blau sidst har redigeret det, og hvoraf det under afsnit 3 om *"Kinesiske prioriteter"* blandt andet fremgår, at *"[...] Kina ønsker at undgå demonstrationer af Falun Gong-udøvere og eksiltibetanere. Man anser det for et protokollært problem, som skal løses af værtslandet"*. Hun har sikkert modtaget en kopi af notitsen. Hun forstår indholdet som en videre-

givelse af informationer. Statsministeriet kiggede sikkert på notitsens formål og problemstillinger, men hun vil ikke mene, at Statsministeriet også tænkte, at de skulle agere på det. Det var en overflødig oplysning, at Kina var bekymret, og notitsen behøvede ikke at betyde, at de skulle gøre noget ved det. Der var ikke en indstilling til en løsning. Som det også fremgår af notitsen, fremhævede man fra dansk side, at der var en grundlovssikret ret til at demonstrere i Danmark.

Når kontorchef Carsten Nilas Pedersen ikke var der, passede dokumentudkast gennem hende. Hun er ikke sikker på, om hun har set notitsen af 10. september 2002 fra Udenrigsministeriets Asienkontor til Udenrigsministeriets direktør Friis Arne Petersen, som ifølge dokumentets metadata angiveligt har fuldmægtig Bjørn Blau som "author", og som omhandler direktørens samtale med Kina's ambassadør Zhen Jianguo den 12. september 2002. Hun kender ikke noget til *"et konstruktivt samarbejde"* mellem Udenrigsministeriet, politiet og Kina's ambassade som omtalt i notitsen. Hun kan ikke forestille sig, hvad et sådan samarbejde skulle handle om, eller hvad der ligger i ordvalget om, at den kinesiske delegation ikke skulle generes. Det var ikke noget, som Asienkontoret var involveret i. Det lyder helt forfærdeligt med et sådant samarbejde. Hun kan ikke forestille sig, at nogen i Udenrigsministeriet ville indgå i et samarbejde, som ville gå ud over lovens rammer. Det kan være en gråzone, det handler om. Der må være en gråzone, hvor nogen synes, at man kan flytte demonstrationer. Hun husker ikke drøftelser om, hvorvidt dette er muligt.

Hun erindrer ikke notitsen af 11. september 2002 fra Udenrigsministeriets Asienkontor til udenrigsministeren, der ifølge metadata har hende som "author" og er bearbejdet af Bjørn Blau. Hun mener ikke, at hun har skrevet notitsen. Alle havde adgang til Udenrigsministeriets O-drev, hvor dokumentet er fundet. Fuldmægtig Bjørn Blau kan have skrevet det, og hun kan have tilgået O-drevet for at læse det. Idet kontorchef Carsten Nilas Pedersen havde underskrevet notitsens gule omslag, var han den ansvarlige. Oplysningerne om samarbejdet ligner en gentagelse af notitsen af 10. september 2002. Hun husker ikke, at Falun Gong bad om et møde med udenrigsministeren. Hun ved ikke, hvorfor udenrigsministeren skulle have oplysning om samarbejdet mellem Udenrigsministeriet, politiet og den kinesiske ambassade.

Hun vil tro, at hun har været inde over den udaterede samtalenotits til statsministerens samtale den 25. september 2002 med premierminister Zhu Rongji, hvor hun er angivet som "author" i dokumentets metadata, da Asienkontoret skulle sørge for, at der var substans i de politiske samtaler ved de kinesiske besøg. Der blev samlet oplysninger fra hele huset, som herefter blev indsat i ét dokument for at sikre en ensrettet linje.

Om samtalenotitsens punkt 1, *"Beredskab: Falun Gong"*, hvoraf fremgår blandt andet, at *"Fra dansk side har man i stedet søgt at tilrettelægge programmet så sandsynligheden for, at premierministeren konfronteres med Falun Gong begrænses. Det kan ikke udelukkes, at der vil være kortvarige uanmeldte demonstrationer, som premierministeren muligvis vil tage op"*, forklarede hun, at hun ikke ved, hvor informationerne om programmets tilrettelæggelse kom fra, men der måtte være truffet nogle beslutninger om, at det skulle tilrettelægges således, at sandsynligheden for konfrontation med Falun Gong blev begrænset. Hun husker ikke noget om det, og hun ved ikke, hvorfor ordet *"sandsynlighed"* har erstattet ordet *"mulighed"*, som fremgik af en tidligere version. Asienkontoret tilrettelagde ikke programmet, da dette var politiets og Protokollens opgave. Hun erindrer ikke at have deltaget i møder med Protokollen eller lignende. Hun husker intet om besøget. Hun tror ikke, at hun deltog i statsministerens samtale med Zhu Rongji, eller at hun i øvrigt var en del af besøgsprogrammet. Alle besøg var, ifølge dem der planlagde dem, som udgangspunkt en succes, også selvom der ikke kom så meget ud af det.

Hun husker ikke notitsen af 17. december 2003 fra Asienkontoret til udenrigsministeren om kinesisk besøg på højeste niveau i 2005, sendt med mail den 23. december 2003 til Statsministeriet med flere, men hun må have set den. Hun ved ikke, hvad afsnittet om, at *"...Offentlige meningstilkendegivelser samt direkte henvendelser til regeringen fra Falun Gong-, Tibet- og Taiwan-sympatisører samt menneskerettighedsaktivister vil dels lægge politisk pres på regeringen for at anlægge en kritisk holdning til den kinesiske gæst, dels give anledning til krav fra kinesisk side om at sikre gennemførelsen af besøget uden ubehagelige incidenter for den kinesiske gæst. Håndteringen af sådanne evt. kinesiske krav kan i sig selv give anledning til offentlig debat i Danmark. Det bemærkes, at disse aspekter blev håndteret tilfredsstillende for alle parter i forbindelse med Zhu Rongjis ophold i Danmark i 2002"*, henviste til. Hun ved heller ikke, hvordan besøget blev håndteret, eller hvad der blev aftalt under besøget.

Hun troede på det tidspunkt, at når politiet var involveret, var alle foranstaltninger i overensstemmelse med dansk lovgivning, og hun reagerede derfor ikke på oplysningerne om demonstranter med videre. Hun forventede ikke, at der ville blive skrevet åbenlyst ud om ulovlige indgreb, og hun gjorde sig dengang ingen særlige overvejelser om demonstranternes rettigheder. Asienkontoret interesserede sig alene for at få afviklet besøgene inden for lovens rammer. Hun var ligeglad med, om Kina blev sure over at se demonstranter. Folketinget og den offentlige mening var i forvejen meget opmærksomme på alt, hvad der foregik i forhold til Kina, hvilket også fremgår af notitsen af 17. december 2003, og der var en kritisk diskurs i Danmark om Kina. Kineserne fik også besked om, at det ikke var i Kina's interesse at skabe debat om demonstranter og uroligheder, men at de alene skulle fokusere på at have et godt bilateralt forhold til Danmark.

Hun husker ikke at have haft drøftelser med Protokollen i 2002 eller senere om tilrettelæggelsen eller gennemførelsen af besøg.

2009

Som centerchef var hun afdelingschef for de fire landekontorer. Hun var ikke længere involveret i detailsagsbehandlingen, og blev kun involveret i konkrete sager, hvis der opstod forvirring eller problemer.

Hun var ikke involveret i COP 15, som kørte i sit eget spor på grund af størrelsen.

Hun havde ikke møder med Protokollen, PET eller Københavns politi i forbindelse med Wen Jiabao's besøg.

Det var i sin egenskab af centerchef, at hun modtog hun mailen af 7. december 2009 fra kontorchef Martin Bille Hermann og Robin Glinka Rehn til hende, Michael Zilmer-Johns, Claus Grube, Ulrik Vestergaard Knudsen, Jette Nordam og Annette Lassen med flere om 15 Falun Gong tilhængeres planlagte demonstration, som kineserne ønskede forhindret.

Hun husker ikke, hvilken aftale med politiet hun henviste til, da hun den 8. december 2009 kl. 8.57 besvarede kontorchef Martin Bille Hermanns mail med *"Fint - men vi plejer at aftale med Politiet at FG og Tibetanerne står steder hvor den kinesiske delegation ikke kommer. Det kan enten ske ved at kortegerne altid kører en anden vej eller at demonstrationerne flyttes. Det hjørne som FG har fået tildelt lyder meget centralt?"*. Hun ved ikke, hvorfor hun skrev sådan, da der jo ikke var behov for at gøre noget. Hun husker slet ikke mailkorrespondancen, eller hvad hun skrev. Hun er enig i, at det ser ud, som om hun vidste, hvad hun talte om, men det var fuldstændig ude i hampen. Hun har ikke deltaget i noget, hvor der har været en sådan aftale. Det må have været en forståelse, hun har haft på det tidspunkt. Hun har aldrig talt med nogen om det, og de gjorde ikke noget ved det. Hun havde ikke en konkret viden om, hvordan demonstranterne ellers blev håndteret, og hun mener ikke at have deltaget i møder, hvor dette er blevet drøftet. Hun havde ikke viden om, at der blev handlet ud fra mailen, og mailkorrespondancen var bare en latterlig udveksling mellem dem. Hun ved ikke, om der var en aftale med politiet og i så fald, hvor langt tilbage i tiden den rakte. Hun ved heller ikke, hvorfor hun kun svarede kontorchef Martin Bille Hermann og ikke de andre modtagere, som kontorchef Martin Bille Hermann havde sendt sin mail til. Det er en virkelig mærkelig korrespondance, som hun intet husker om.

Hun er ikke bekendt med, hvordan politiet håndterede demonstranterne under COP 15. Hun ved ikke, hvorfor hun skrev, som hun gjorde, eller hvad hun har ment hermed.

Foreholdt kontorchef Martin Bille Hermanns svar til hende samme dag kl. 9.01, cc Jens Martin Alsbirk og Robin Glinka Rehn, hvoraf fremgår, at *"Det er meget centralt. Og bestemt ikke noget, som vi er vilde med. Men vi skulle nærmest hale informationen ud af Politiet, og de har ikke spurgt os forinden. Spørgsmålet er, hvad der sker, hvis vi beder Politiet om at flytte demoen. Vi risikerer vel, at der pludselig kommer strøm på"*, forklarede hun, at hun ikke ved, hvorfor Asienkontoret ikke var vilde med placeringen af demonstranterne. Hun kan ikke forestille sig, at Asienkontoret var i kontakt med politiet. Det var ude af proportioner, at der var nogen, der interesserede sig for 15 anti-kinesiske demonstranter, når COP 15 tiltrak flere tusinde demonstranter. Det var ligegyldigt, hvor demonstranterne stod, og det var overhovedet ikke et anliggende for Asienkontoret at bede politiet om at flytte en demonstration. Hun ved ikke, hvad Martin Bille Hermann har ment med, at der *"kommer strøm på"*.

Jens Martin Alsbirk og Robin Glinka Rehn var fuldmægtige i Asienkontoret. Hun ved ikke, hvorfor kontorchef Martin Bille Hermann tilføjede dem cc. Hun kan ikke forklare, hvorfor modtagernes mailadresser ser ud, som de gør. De ansatte havde samme mailadresse uanset, hvor de var ansat eller udsendt til.

Der var et massivt pres for at bringe statslederne sammen under COP 15, så der kunne findes en fælles løsning, hvilket kunne være årsagen til, at hun samme dag besvarede kontorchef Martin Bille Hermanns mail, cc Jens Martin Alsbirk og Robin Glinka Rehn, med *"Tror vi må tale med COP15LOG og de må tale med politiet om hvor kortegen kører, hvis vi er så langt at FG allerede har fået tilladelsen ... Under alle omstændigheder er det jo først og fremmest under Wens ophold det er rigtig vigtigt. Det er også uheldigt at LoG ikke hører os i slige sager. Og man må sige at Beijing har gjort en del for at advare"*. Indholdet i mailen strider imod alt, hvad hun i øvrigt står for, da hun aldrig har argumenteret for, at der skulle gøres noget særligt for Kina. Hendes bekymringer om demonstranterne må have været et udtryk for stemningen ved COP 15, og om hvilke konsekvenser det ville have for Danmark, hvis COP 15 ikke kunne gennemføres. COP 15 var hele Danmarks stolthed og alle ønskede, at det blev en succes. Det var afgørende, at Kina og USA deltog på højt niveau, da det var på det niveau, at en aftale skulle indgås. Hun havde ingen grund til at reagere på kontorchef Martin Bille Hermanns mail af 7. december 2009, som hun gjorde, og hun var slet ikke en del af planlægningen af COP 15. Hun husker ikke, hvem hun tænkte på, da hun skrev *"...ikke hører os i slige sager"*.

Hun kan ikke forestille sig, at hun orienterede Udenrigsministeriets ledelse om indholdet af disse mails om håndteringen af demonstranter, da det ikke normalt var noget, som hun blandede sig i. Der må have være noget i konteksten, der gjorde, at hun tænkte, at Wen Jiabao's besøg var enormt vigtigt, og det måtte have noget at gøre med, om Kina ville komme til COP 15. Det var en hurtigt korrespondance, som virker overambitiøs og ikke var gennemtænkt, og hun forstår stadig ikke, hvorfor hun skrev det.

Hun husker tydeligt drøftelserne om verbalnoten. Hun argumenterede for, at Danmark ikke skulle indgå kompromisser med Kina, fordi kineserne i høj grad var interessebårne i deres tilgang og kun ville deltage i COP 15, såfremt de havde interesse heri, uanset verbalnotens indhold. Hun troede derfor ikke, at en Falun Gong-demonstration ville få betydning for, om Kina ville deltage i COP 15, så længe Kina havde en interesse i at deltage. Der var ingen grund til at ændre ordlyden i verbalnoten fra *"do not support"* til *"oppose"*. Det var ærgerligt, at Danmark gjorde det. Det gik hende meget på, da hun syntes, at Danmark gav køb på ting i forhold til Tibet, som det ikke var nødvendigt at give køb på. Verbalnoten ændrede ikke på ét-Kina politikken, men den ændrede på omverdens opfattelse af Danmark. Det var et stort stresspunkt for hende. Hun var ikke med til at formulere ordlyden af verbalnoten. Det er ministerens suveræne beslutning, og udenrigsminister Per Stig Møller udtalte efterfølgende, at han godt kunne leve med ændringen, hvilket Folketinget også havde bakket op om.

2012

Hun var ikke involveret i forberedelsen af præsident Hu Jintao's statsbesøg i 2012.

Om mail af 10. maj 2012 fra Claus Grube til ambassadør Friis Arne Petersen, cc hende, Martin Bille Hermann, Nis Lauge Gellert med flere om Hu Jintao's statsbesøg fra den 14. til den 16. juni 2012, forklarede hun, at hun skiftede til Global Grøn Vækst omkring 1. juni 2012. Hun var optaget af 3GF-konferencen (Global Green Growth Forum), der skulle afholdes i oktober 2012, hvor hun skulle udarbejde substansspor til konferencen. Selvom hun ikke deltog i forberedelsen af det kinesiske statsbesøg, modtog hun fortsat mails herom, da hun formelt stadig var centerchef. Det var Lars Gert Lose, der overtog hendes stilling. Hun har ikke deltaget i møder i Det Gule Palæ eller med Protokollen om Hu Jintao's besøg.

Adspurgt havde hun ikke yderligere at tilføje, som kunne være af betydning for kommissionens arbejde.

Mødet afsluttet kl. 12.40.

---- O ----

Tuk Bagger formand

TIBETKOMMISSIONEN II

Protokol nr.: 69

PROTOKOL

Den 8. april 2021 kl. 13.30 blev Tibetkommissionen sat i Retten på Frederiksbergs lokaler, Howitzvej 32, 2000 Frederiksberg.

Til stede var kommissionens medlemmer, landsdommer Tuk Bagger, advokat Ole Spiermann og professor, dr. jur. Michael Hansen Jensen, førstnævnte som kommissionens formand, samt udspørgeren, advokat Jakob Lund Poulsen.

Som protokolfører fungerede juridisk konsulent Marie Neerlin.

Lars Gert Lose var mødt med bisidder advokat Anders Valentiner-Branth.

Bisidderne advokat Anders K. Németh, advokat Anders Nielsen, advokat Bjarke Vejby, advokat Claus Søgaard-Christensen, advokat Emil Spurr Madsen, advokat Henrik Hasseri Olesen, advokat Karen-Margrethe Schebye, advokat Gunnar Homann, advokat Nicolai Mallet ved advokat Christian Dysted, advokat Martin Cumberland, advokat Mikkel Holm Nielsen, advokat Pernille Backhausen, advokat Peter Bang, advokat Steen Lassen ved advokatfuldmægtig Anna Rønn og advokat Torben Koch var mødt.

Lars Gert Lose bekræftede at have modtaget kopi af kommissorium og kopi af lov om undersøgelseskommissioner samt oplysninger i henhold til undersøgelseskommissionslovens § 23, stk. 1.

Lars Gert Lose erklærede sig villig til at udtale sig og blev oplyst om, at han skal tale sandt, men ikke har pligt til selvinkriminering. Han blev endvidere oplyst om, at afhøringen lydoptages.

Lars Gert Lose bekræftede oplysningerne i det indsendte CV om, at han fra 1997 til 1998 var fuldmægtig i EU-koordinationen i Udenrigsministeriet, at han fra 1998 til 2000 var fuldmægtig i kontoret for det sydlige Afrika, at han fra 2000 til 2001 var fuldmægtig i Europapolitisk kontor, at han fra 2001 til 2004 var ambassadesekretær på ambassaden i Paris, at han fra 2004 til 2008 var ministersekretær for udenrigsminister Per Stig Møller, at han fra 2008 til 2010 var kontorchef og chef for udenrigsminister Per Stig Møllers ministersekretariat samt pressechef, at han fra 2010 til

2011 var kontorchef for udenrigsminister Lene Espersens ministersekretariat samt pressechef, at han fra 2011 til 2013 var centerchef for Global sikkerhed, der i perioden blev ændret til Global politik og sikkerhed, at han fra 2013 til 2015 var ambassadør og departementsråd i Statsministeriet, at han fra 2015 til 2019 var ambassadør ved ambassaden i Washington, og at han siden 2019 har været departementschef i Udenrigsministeriet.

I Ministersekretariatet var der en ministersekretariatschef, to til tre ministersekretærer og to HK sekretærer. Ministersekretærstillingen havde karakter af en stabsfunktion.

I hans tid som ministersekretær for udenrigsminister Per Stig Møller kom notitser og indstillinger i gule omslag til udenrigsministeren først forbi den ansvarlige direktør og direktionen, herefter til Ministersekretariatet, hvorefter én af ministersekretærene forelagde indstillingen for ministeren. Ministersekretærens forelæggelse for ministeren kunne, alt efter sagens karakter, ske sammen med en sagsbehandler og kontorchefen eller sammen med direktøren eller departementschefen. Hvis det var en vigtig eller kompliceret sag, havde ministeren typisk læst notitsen på forhånd. Udenrigsminister Per Stig Møller var altid meget nøjagtig, satte sig ind i tingene og havde et stort forhåndskendskab til de fleste af de sager, der blev lagt op til ham.

Som ministersekretær tilbragte han meget tid med udenrigsministeren og varetog stabsfunktionen mellem linjen i systemet, ministeren og de politiske beslutninger. Han mindes ikke, at han talte om anti-kinesiske demonstranter med udenrigsminister Per Stig Møller, men de talte en del om håndteringen af Kina i forhold til Dalai Lama's besøg, strategiske partnerskabsaftaler og kommercielle og sikkerhedspolitiske interesser. Håndteringen af demonstranter var et protokollært spørgsmål, som sjældent nåede til ministerniveau. Hvis han drøftede protokollære spørgsmål ved kinesiske besøg med udenrigsministeren, handlede det typisk om, hvordan Kina skulle behandles i forhold til USA, placeringen i talerækken eller bordplanen. Han havde ikke kontakt til andre politikere uden instruktion fra ministeren. Han har heller aldrig uden instruktion fra ministeren forhandlet med politikere, da det ikke ville høre sig til for en embedsmand. Han har ikke talt med politikere eller embedsmænd om, at kineserne ikke måtte se demonstranter.

2009

Forud for Dalai Lama's besøg gjorde kineserne som altid opmærksom på deres bekymringer for besøget. Tibet var et vigtigt og sensitivt spørgsmål for Kina, hvilket var årsagen til, at Danmarks ét-Kina-politik dannede rammen for dialogen om det spørgsmål. Udenrigsministeriet lavede en faglig analyse af Kina's forventede reakti-

oner på besøget, hvorefter politikerne tog den politiske beslutning om at ville modtage Dalai Lama.

Han husker ikke drøftelserne om Kina's ambassadørs henvendelse af 13. maj 2009 til udenrigsministeren om mødet mellem statsministeren og Dalai Lama. Han husker ikke, om henvendelsen blev lagt til udenrigsminister Per Stig Møller, men ministeren var helt sikkert bekendt med bekymringen. Der var mange drøftelser i Udenrigsministeriet om den kinesiske reaktion ved et besøg af Dalai Lama.

Der har gennem årene været mange forskellige måder at modtage Dalai Lama på. Anders Fogh Rasmussen og Lars Løkke Rasmussen modtog som statsministre begge Dalai Lama på Marienborg. Udenrigsminister Per Stig Møller valgte at møde Dalai Lama under andre former. Han husker ingen særlige politiske grunde til den måde, som Dalai Lama blev modtaget på.

Det var godt embedsmandsarbejde, at der i Jonas Parello-Plesners mail af 15. maj 2009 til direktør for udenrigspolitik Michael Zilmer-Johns, Ministersekretariatet med flere, cc blandt andre ham og centerchef Sus Ulbæk, om endelige modaliteter for udenrigsministerens modtagelse af Dalai Lama var en beskrivelse af fordele og ulemper ved de forskellige optioner. I nogle tilfælde ville de udarbejde en indstilling, men i sidste ende var det en politisk beslutning.

Om pressemeddelelse med titlen "*Kina imod Løkkes møde med Dalai Lama*" fra Rit-zau gengivet i Berlingske den 15. maj 2009, hvor kineserne fremhævede samarbejdet med Danmark og den bilaterale forbindelse, forklarede han, at det ikke var unormal praksis, at fremmede lande kom med en pressemeddelelse som led i en afklaring af et politisk uenighedspunkt. Kineserne kunne på den måde lægge pres på Danmark i et kontroversielt spørgsmål. En dansk ambassade i udlandet kunne godt gøre noget tilsvarende.

Der ville typisk blive udarbejdet en notits i tråd med notitsen af 19. maj 2009 fra Asienkontoret (ALA) til udenrigsministeren om Dalai Lama's besøg fra den 29. til den 30. maj 2009. I notitsen ville der blive samlet op på, hvad der skete i Beijing, hvilke informationer Udenrigsministeriet havde fra København, erfaringer fra andre lande med videre, som ministeren herefter kunne tage stilling ud fra.

Kina's reaktioner på Dalai Lama's besøg var hårdere end håbet, men det var en kalkuleret mulig konsekvens. Han har ikke efterfølgende hørt nogle politikere sige, at de fortrød modtagelsen af Dalai Lama. Modtagelsen af Dalai Lama betød ikke, at der blev stillet spørgsmål ved Danmarks ét-Kina-politik, hvilket var det centrale for Kina. Danmark har, ham bekendt, ikke officielt modtaget Dalai Lama siden 2009.

Der har været adskillige vedtagelser i Folketinget med politisk flertal for et strategisk partnerskab med Kina, og det har han altid opfattet som, at der var et politisk ønske om, at Danmark havde et godt forhold til Kina, som den globale stormagt, landet havde udviklet sig til både kommercielt, på klimaområdet og sikkerhedsmæssigt. Verbalnoten var herefter den nødvendige forudsætning for genopbygningen af det bilaterale forhold mellem Danmark og Kina efter besøget.

Han var ikke involveret i forberedelsen af COP 15, da udenrigsminister Per Stig Møller ikke havde en stor rolle under topmødet. Han deltog sammen med udenrigsministeren i enkelte bilaterale møder med andre landes udenrigsministre i forlængelse af COP 15. Han var ikke involveret i det protokollære i forbindelse med premierminister Wen Jiabao's besøg, da han alene lavede politisk arbejde for udenrigsminister Per Stig Møller samt pressehåndtering. Han mindes ikke, at han blev orienteret om kinesernes bekymringer for at se Falun Gong-tilhængere og Tibet-støtter under konferencen og under Wen Jiabao's besøg.

Han husker ikke mail af 15. september 2009 fra ambassaden i Beijing til Udenrigsministeriet, cc en lang række ansatte, om mulige emner til inddragelse i forhold til Kina under COP 15, punkt 2, vedrørende "*status*", "*protokollære spørgsmål*" og "*koreografi*". Han betragter mailen som et naturligt stykke arbejde, og han anser de protokollære oplysninger som faktuelle informationer. Det var ikke overraskende, at det var dét, der var fokus på. Han havde adgang til indgående post, der blev sendt til Ministersekretariatet, men han var ikke bekendt med al post.

Han husker ikke, at han har læst Udenrigsministeriets udkast af 15. oktober 2009 til landeanalyse om blandt andet Kina og COP 15, da han ikke var særligt involveret i COP 15.

Han har ikke før set ambassadesekretær Christian Brix Møllers mail af 30. november 2009 til protokolchef Jette Nordam, cc blandt andet PET og Direktionssekretariatet, om premierminister Wen Jiabao's besøg.

Om mailens punkt 10, om "*kinesiske politiske sensibiliteter*" med oplysning om svenske erfaringer forklarede han, at han ikke ved, hvordan oplysningerne om Hu Jintao's besøg i Sverige blev håndteret. Erfaringerne fra andre lande var generelt relevant information for Udenrigsministeriet. Han hæfter sig ved, at kineserne godt kendte til de danske regler. Han var ikke inddraget i den protokollære planlægning af besøget.

Han har aldrig hørt om den aftale med politiet, som centerchef Sus Ulbæk omtalte i sin mail af den 8. december 2009 kl. 8.57 til kontorchef Martin Bille Hermann, hvor hun anførte, "*Fint - men vi plejer at aftale med Politiet at FG og Tibetanerne står ste-*

der hvor den kinesiske delegation ikke kommer. Det kan enten ske ved at kortegerne altid kører en anden vej eller at demonstrationerne flyttes. Det hjørne som FG har fået tildelt lyder meget centralt?” Det lyder meget mystisk, og han kender ikke til en sådan praksis eller et sådant samarbejde.

Han læser den interne mailkorrespondance mellem ham selv, kontorchef Martin Bille Hermann, direktør for udenrigspolitik Michael Zilmer-Johns og centerchef Sus Ulbæk i perioden fra den 14. til den 15. december 2009 som vedrørte håndteringen af et ønske fra en repræsentant fra Dalai Lama's kontor i London, der ville på besøg i Danmark. Han husker ikke længere mailkorrespondancen. Der var fast praksis for, hvordan den type besøg blev håndteret. Han forstår direktør for udenrigspolitik Michael Zilmer-Johns' mail af 14. december 2009 kl. 21.15 således, at Michael Zilmer-Johns ikke mente, at repræsentanten skulle mødes af nogen på højere niveau end kontorchefniveau.

Da han den 15. december 2009 kl. 10.44 svarede politisk direktør Ulrik Vestergaard Knudsen med bemærkningen *”Fantastisk udveksling!!”*, var det ment som en morsom betragtning over, at to chefer i Udenrigsministeriet så detaljeret diskuterede et konkret og praktisk spørgsmål. Og så er udenrigspolitisk direktør Michael Zilmer-Johns og centerchef Sus Ulbæk to meget forskellige personer, og det var hans bemærkning også udtryk for. Som embedsmænd har de ikke en personlig holdning til politiske spørgsmål, så det handlede bemærkningen ikke om.

2010

Han husker ikke henvendelsen fra formand Nils Foss, Danish-Chinese Business Forum, til udenrigsminister Lene Espersen om blandt andet *”sidste års Lama-konflikt”*, men han forestiller sig ikke, at henvendelsen vægtede særlig tungt i de politiske afvejninger. Det var ikke usædvanligt at modtage sådanne henvendelser. Der var ikke noget unaturligt i, at de fra udenrigsministeriet, i dette tilfælde departementschef Claus Grube, bidrog med indlæg under møder i Danish-Chinese Business Forum. Han har selv deltaget i møder af lignende karakter.

2011

Han husker ikke mailen af 10. maj 2011 fra chefkonsulent Nis Lauge Gellert til ham selv, direktør for udenrigspolitik Michael Zilmer-Johns, centerchef Sus Ulbæk, presserådgiver Jean-Charles Ellermann-Kingombe, departementschef Claus Grube, ambassadør Friis Arne Petersen, ambassadesekretær Søren Jacobsen, ambassadesekretær Mads Kjeldsen med flere, hvoraf blandt andet fremgår, at den kinesiske ambassade forventede, at man fra dansk side ikke ville tillade et officielt besøg i Danmark af Lobsam Tripa. Det var helt i tråd med standardproceduren, at Kina gav udtryk for bekymringer, og Udenrigsministeriet håndterede henvendelsen ud fra Danmarks ét-Kina-politik og hensynet til grundlæggende menneskerettigheder. Hverken kineserne eller russerne og tyrkerne, som kunne være på linje med kineserne i forhold til visse demonstrationer, var i tvivl om, hvordan tingene foregik i Danmark. Når Udenrigsministeriet har svaret på samme måde på alle de kinesiske henvendelser om bekymringer, viser det ham, at der er tale om et godt funderet kendskab i ministeriet til, at det er den korrekte reaktion. Han er helt tilfreds med Udenrigsministeriets standardsvar, som det står, og går i øvrigt ud fra, at politiet forstår at håndtere demonstrationerne korrekt og efter reglerne. Udenrigsministeriet har ikke beføjelser over for politiet, Kongehuset, Statsministeriet eller andre myndigheder, og han har ikke som ny departementschef fundet anledning til at tage skridt til at informere disse eksterne parter i Danmark om, hvordan Udenrigsministeriets standardsvar skal forstås, idet han også afventer beretningen fra Tibetkommission II.

Udenrigsministeriets medarbejdere har et rigtig godt kendskab til de internationale konventioner, og han håber, at ministeriet også har et rigtig godt kendskab til grundloven, selvom det ikke er i Udenrigsministeriet, de er specialister i håndteringen af grundloven. Embedsmændene i Udenrigsministeriet har selvfølgelig det kendskab til grundloven, som embedsmænd skal have blandt andet også fordi, det er beskrevet i kodeks 7.

Adspurgt havde han ikke yderligere at tilføje, som kunne være af betydning for kommissionens arbejde.

Mødet afsluttet kl. 14.30.

---- o ----

Tuk Bagger formand

TIBETKOMMISSIONEN II

Protokol nr.: 70

PROTOKOL

Den 8. april 2021 kl. 14.45 blev Tibetkommissionen sat i Retten på Frederiksbergs lokaler, Howitzvej 32, 2000 Frederiksberg.

Til stede var kommissionens medlemmer, landsdommer Tuk Bagger, advokat Ole Spiermann og professor, dr. jur. Michael Hansen Jensen, førstnævnte som kommissionens formand, samt udspørgeren, advokat Jakob Lund Poulsen.

Som protokolfører fungerede juridisk konsulent Marie Neerlin.

Christian Brix Møller var mødt med bisidder advokat Karen-Margrethe Schebye.

Bisidderne advokat Anders K. Németh, advokat Anders Valentiner-Branth, advokat Anders Nielsen, advokat Bjarke Vejby, advokat Claus Søgaard-Christensen, advokat Gunnar Homann, advokat Henrik Hasseris Olesen, advokat Nicolai Mallet ved advokat Christian Dysted, advokat Martin Cumberland, advokat Mikkel Holm Nielsen, advokat Pernille Backhausen, advokat Steen Lassen ved advokatfuldmægtig Anna Rønn og advokat Torben Koch var mødt.

Christian Brix Møller bekræftede at have modtaget kopi af kommissorium og kopi af lov om undersøgelseskommissioner samt oplysninger i henhold til undersøgelseskommissionslovens § 23, stk. 1.

Christian Brix Møller erklærede sig villig til at udtale sig, og blev oplyst om, at han skal tale sandt, men ikke har pligt til selvinkriminering. Han blev endvidere oplyst om, at afhøringen lydoptages.

Christian Brix Møller bekræftede oplysningerne i det indsendte CV om, at han, der er cand. scient. pol., fra 2000 til 2001 var studentermedhjælper i Udenrigsministeriet, at han i 2002 var stedfortrædende medlem af Folketinget for Radikale Venstre, at han fra 2002 til 2004 var politisk konsulent i Folketinget for Radikale Venstre, at han fra 2004 til 2007 var fuldmægtig i Udenrigsministeriet i kontoret for Asien/Europapolitik, at han fra 2007 til 2010 var ambassadesekretær ved ambassaden i Beijing, hvor Jeppe Tranholm-Mikkelsen var ambassadør, at han fra 2010 til 2011 var fuldmægtig i kontoret for strategi og planlægning, at han fra 2011 til 2014 var chefkonsu-

lent/souschef i Eksportrådet, at han fra 2014 til 2018 var souschef ved ambassaden i Hanoi, og at han siden 2018 har været souschef i Udenrigsministeriets Koncern HR.

2009

Han var involveret i substansforberedelsen til COP 15, idet han i forbindelse med topmødet måtte varetage klimaattachéens opgaver oven i sin øvrige portefølje. Han var ikke særligt involveret i forberedelsen af udenrigsministerens bilaterale møde med premierminister Wen Jiabao.

Det var den mest intense arbejdsperiode i hans liv, hvor han i en periode på ca. 12 måneder havde over 1.000 overarbejdstimer. Han husker ikke præcist omstændighederne vedrørende tilblivelsen af mailen af 15. september 2009 fra ambassaden i Beijing, skrevet af ham og ambassadør Jeppe Tranholm-Mikkelsen til Udenrigsministeriet om mulige emner til inddragelse i forhold til Kina under COP 15, hvor de skrev, at *"...status" spiller en meget betydelig rolle for kineserne, hvilket vil sige, at der ift Kina bør vies ekstra stor opmærksomhed omkring protokollære spørgsmål og koreografi. Ambassaden indgår gerne i yderligere dialog herom*". Han udarbejdede typisk selv indberetninger, når det omhandlede klimaspørgsmål. Når det tillige handlede om andre emner, vendte han det med kolleger på ambassaden. De kunne også drøfte et udkast på de ugentlige møder på ambassaden. Det var grundlærdom, når man arbejdede med Kina, at man gjorde Udenrigsministeriet opmærksom på særlige forhold om kinesisk kultur. De mange, der var indforskrevet til den store opgave, og som ikke havde særligt kendskab til Kina, ville også have en fordel i at få denne viden. Henvisningen til *"status"* var en lægmandsudlægning af *"face/ansigt"* i kinesisk kultur. Status handlede dybest set om, at de sociale og rimeligt fastlagte roller skulle respekteres, og at man var omhyggelig med, at kineserne ikke tabte ansigt. Der kunne sagtens arbejdes intensivt med kineserne, også på områder de ikke umiddelbart syntes om, så længe de ikke blev sat i forlegenhed. Uventede ting måtte gerne ske, men det måtte ikke være ubehagelige overraskelser. Kineserne ville helst vide tingene på forhånd.

Han husker svagt Udenrigsministeriets udkast af 15. oktober 2009 til landeanalyse om Kina og COP 15, hvorfra det fremgår, at Danmark burde være særligt opmærksom på, at *"status, protokollære spørgsmål og koreografi"* spillede en betydelig rolle. Han vil tro, at udkastet var en tværministeriel Kina-baggrundsanalyse, og ambassaden havde formentlig haft dialog med Udenrigsministeriet herom og bidraget til landeanalysen. Når han i sin mail af 15. oktober 2009 til en lang række medarbejdere i Udenrigsministeriet om en revideret landeanalyse skrev *"til MEK's videre redaktionelle bearbejdning"*, var det, fordi kontoret for miljø, energi og klima (MEK), som havde ressort på klimatopmødesubstansen, skulle arbejde videre med landeanaly-

sen. Hans mail var, som det fremgår, ambassadens svar på en MEK-instruktion. Der var ikke en dialog med Protokollen om ambassadens indberetning.

Om mailkorrespondancen mellem ham og protokolchef Jette Nordam med flere i perioden fra den 14. til den 16. november 2009, herunder protokolchef Jette Nordams mail af 16. november 2009 kl. 15.22 til ham om, at ”[...] Vi er fuldt ud opmærksomme på ”ekstra stor opmærksomhed omkring protokollære spørgsmål og koreografi” som du skriver... Når det er sagt, så vil vi selvfølgelig gøre vores til at det kinesiske besøg bliver så vellykket som muligt, og hvis du allerede nu kan komme med nogle råd etc. hører vi det gerne”, forklarede han, at protokolchef Jette Nordam havde efterspurgte opmærksomhedspunkter til planlægningen af besøg i Kina.

Hans mail af 28. november 2009 til blandt andre ambassadør Jeppe Tranholm-Mikkelsen og ambassadesekretær Søren Jacobsen var et udkast til en svarmail til protokolchef Jette Nordam om, hvad Udenrigsministeriet burde være særligt opmærksom på for så vidt angik protokol og koreografi i forbindelse med COP 15 og premierminister Wen Jiabao's besøg. Han sendte udkastet til kredsen af udsendte på ambassaden. Han husker ikke, om han fik en tilbagemelding fra ambassadør Jeppe Tranholm-Mikkelsen. Han modtog en tilbagemelding fra nogle kollegaer om det politiske vedrørende uighurer i Tyskland og Sverige, som senere kom til at stå i indberetningens punkt 10. Han husker ikke, om han fik flere tilbagemeldinger. Han fandt det naturligt med Gamma PET som modtager af mailen, da Gamma PET havde med personbeskyttelse at gøre og indgik i den faste kreds af myndigheder, som forberedte topmødet, og som ambassaden havde kontakt med. Gamma PET var også modtager af en anden indberetning til brug for forberedelsen af COP 15, der vedrørte substansen. Det var vigtigt for Gamma PET at vide, hvem de skulle yde beskyttelse. Det var på grund af topmødets størrelse med 190 inviterede statsledere og den intense og hurtige slutspurt, som man befandt sig i, at ambassaden selv orienterede Gamma PET, eftersom indberetningen indeholdt oplysninger om forventet niveau og størrelsen af den kinesiske delegation, hvilket også kunne være hastende for Gamma PET's planlægning. Det var ellers normalt Protokollen, der varetog den funktion.

Han sendte den endelige indberetning af 30. november 2009 om Wen Jiabao's deltagelse i COP 15 til protokolchef Jette Nordam med kopi til blandt andre PET, ansatte i Udenrigsministeriet og ambassadør Jeppe Tranholm-Mikkelsen. Han valgte at sætte Jens Martin Alsbrink blandt modtagerne i Udenrigsministeriet, da han mener, at Jens Martin Alsbrink var teamleder for Nord/Østasien i Asienkontoret. Modtagerne Robin Glinka Rehn og Louise Holmsgaard var formentlig sagsbehandlere i teamet. Han kender ikke Robin Glinka Rehn, og han tror ikke, at han arbejder i Udenrigsministeriet længere.

Når han skrev i indberetningen, at de internt havde haft lejlighed til at drøfte, hvad de i den forbindelse vurderede, at modtagerne burde være særligt opmærksom på i forhold til protokol og koreografi, går han ud fra, at de havde drøftet dette på et af deres almindelige interne møder på ambassaden. Han kan også have forhørt sig hos dem, der havde kendskab til de enkelte områder i indberetningen.

Når han i indberetningen skrev, at det var ”....ambassadens indstilling, at man fra dansk side gør hvad der er muligt, for at imødekomme de kinesiske forventninger til protokol, koreografi og praktik med henblik at skabe de bedst mulige rammer for at opnå en ambitiøs global aftale i København”, tænkte han på emner som hierarki, respekt, samt at modtagelsen blev så storslået som muligt ud fra Kina's selvforståelse som en supermagt. De gjorde, hvad der var muligt for at imødekomme kinesernes ønsker om modtagelsen i lufthavnen, bordplanen ved Dronningens middag, hotelterne, mødeafvikling, talerækken med videre. Det var nemt at komme til at fornærme kineserne med en fodfejl. Han har dog aldrig været ude for at fornærme kinesere på et højt plan. Kineserne ville i så fald ikke blive vrede, da dette også ville betyde, at de tabte ansigt. I stedet ville kineserne undlade at kontakte vedkommende igen. Han har ikke hørt om en episode fra Belgien fra 2002, hvor Zhu Rongji ikke ville forlade sit hotelværelse på grund af demonstranter. Det er velkendt, at Norge har haft problemer med kineserne, fordi kineserne var uenige i valget af modtager af Nobels Fredspris. Han har aldrig været direkte involveret i et højtstående besøg fra Kina.

Om indberetningens punkt 10, om ”kinesiske politiske sensibiliteter” med oplysning om svenske erfaringer, herunder at det kinesiske udenrigsministerium fire dage før statsbesøget varslede en mulig aflysning af Gøteborg-delen, forklarede han, at oplysningen fra svenskerne om en mulig aflysning var vigtig og central, fordi den gav Udenrigsministeriet mulighed for at kunne nå at forberede sig på en sådan potentiel situation, hvis det blev relevant. Ambassaden fik informationerne fra deres svenske kolleger i Beijing. Ifølge svenskerne havde Hu Jintao's besøg være gensidigt succesfuldt, men svenskerne havde dog fundet det bemærkelsesværdigt at én af årsagerne til, at kineserne fandt besøget vellykket, var, at demonstranterne ikke var synlige for delegationen. Han studsede måske lidt over oplysningerne fra svenskerne, men han videregav dem, præcis som de var sagt, da informationerne fortalte noget om kineserne og deres kultur. Han spurgte ikke nærmere ind til begivenhederne i Gøteborg, idet hans arbejdsopgaver ikke omfattede kinesisk indenrigspolitik eller det direkte bilaterale politiske forhold, og han havde derfor ikke nærmere indsigt heri. Ambassaden videregav blot informationerne til København, hvor besøget blev planlagt og fandt sted. Han erindrer ikke at have drøftet oplysningerne fra svenskerne med ambassadesekretær Søren Jacobsen eller ambassadør Jeppe Tranholm-Mikkelsen. Han mindes ingen henvendelser fra Protokollen, departementschefen, den bilaterale chef eller andre om indberetningens punkt 10 om særlige forhold. Han vil ikke mene, at

oplysningerne i indberetningen var nye for dem, der allerede havde et kendskab til Kina. I indberetningen gengav han, hvad kineserne lagde stor vægt på, og han udtrykte, at besøget skulle forberedes rigtig godt. Når han til sidst i indberetningens afsnit om særlige forhold skrev, at kineserne vidste, *"...at demonstrationer ikke kan forbydes/forhindres qua det danske politiske system. Men man vil forvente, at man fra dansk side har fuld efterretning om mulige demonstrationer, således at den kinesiske delegation ikke konfronteres med demonstrationer"*, handlede det om, at det ikke vil være et problem for kineserne, at lovlige og fredelige demonstrationer var synlige, så længe kineserne var forberedte herpå. Kineserne kendte til de danske regler for demonstrationer. *"Konfrontationer"* er noget andet end synlighed, og ordet henviser til indberetningens afsnit om erfaringerne fra München, hvor det kinesiske generalkonsulat var blevet angrebet med brandbomber. Han gjorde sig ingen overvejelser om, hvad der ville ske, hvis Wen Jiabao så demonstranter under sit besøg, da den del foregik i København.

Der har givetvis været kontakt mellem ambassaden og ASI-kontoret om de bilaterale elementer af besøget. Det har primært været om talepunkter. Kontakten foregik typisk via mail, men kontakten kunne også foregå gennem mere uformelle telefonopkald. De gjorde dog meget ud af, at det meste var akteret og kunne arkiveres. Han er temmelig sikker på, at der ikke blev brugt videokonferencer i forbindelse med COP 15, da det ikke var særlig udbredt på det tidspunkt.

Om mail af 7. december 2009 fra kontorchef Martin Bille Hermann og Robin Glincka Rehn og sendt til blandt andre ham, departementschef Claus Grube, ambassadør Jeppe Tranholm-Mikkelsen, ambassadesekretær Søren Jacobsen, protokolchef Jette Nordam med flere om 15 Falun Gong-tilhængerens planlagte demonstration, som kineserne ønskede forhindret, forklarede han, at formålet med at videresende den type oplysninger kunne være almindelig videndeling for eftertiden til alle, der beskæftigede sig med Kina, eller fordi det kunne være operativt nyttig viden for ambassaden, hvis det kinesiske udenrigsministerium kontaktede den danske ambassade i Beijing om Falun Gong-demonstrationen. Han deltog ikke i drøftelser om mailen.

Han kender ikke til den aftale med politiet, som centerchef Sus Ulbæk omtalte i sin mail af den 8. december 2009 kl. 8.57 til kontorchef Martin Bille Hermann, hvor hun anførte, *"Fint - men vi plejer at aftale med Politiet at FG og Tibetanerne står steder hvor den kinesiske delegation ikke kommer. Det kan enten ske ved at kortegerne altid kører en anden vej eller at demonstrationerne flyttes. Det hjørne som FG har fået til-delt lyder meget centralt?"*. Han har aldrig beskæftiget sig med højniveaubesøg fra Kina, og han har aldrig deltaget i drøftelser i ministeriet eller på ambassaden om håndteringen af demonstranter i forbindelse med kinesiske besøg. Han kender ikke til overvejelserne om, at demonstrationer skulle flyttes, som kontorchef Martin Bille

Hermann henviser til i sit svar til centerchef Sus Ulbæk samme dag kl. 9.01. Ambassaden beskæftigede sig ikke med at tilrettelægge logistikken under et kinesisk besøg i Danmark.

Der stod ikke noget i de indberetninger fra ambassaden, som han var involveret i, og som kunne give centerchef Sus Ulbæk eller Udenrigsministeriet den forståelse om Wen Jiabao's besøg, som centerchef Sus Ulbæk gav udtryk for i sin besvarelse samme dag af kontorchef Martin Bille Hermanns mail, hvor hun anførte blandt andet, at *"Tror vi må tale med COP15LOG og de må tale med politiet om hvor kortegen kører, hvis vi er så langt at FG allerede har fået tilladelsen ... Under alle omstændigheder er det jo først og fremmest under Wens ophold det er rigtig vigtigt... Og man må sige at Beijing har gjort en del for at advare."*

Adspurgt om hvorvidt centerchef Sus Ulbæks mail kunne være et udtryk for en forståelse, som Udenrigsministeriet havde fået gennem indberetningerne fra ambassaden om kinesisk sensibilitet, der kunne gøre, at det var rigtig vigtigt under Wen Jiabao's ophold at aftale, hvor kortegen kørte, forklarede han, at han godt kan se, at det kunne være ærgerligt, hvis der stod en permanent Falun Gong-demonstration foran Bella Center, som premierminister Wen Jiabao skulle passere dagligt under sit besøg, for kineserne ville ikke bryde sig om det. Han vil mene, at det var en generel viden blandt dem, der beskæftigede sig med Kina, at kineserne ikke ønskede at se demonstranter eller Falun Gong-tilhængere. Dette betød dog ikke, at det ikke måtte være sådan. Henvisningen til Beijing var formentlig en henvisning til ambassaden.

Han har ikke umiddelbart et bud på, hvad de mulige konsekvenser kunne være, hvis den kinesiske delegation så Falun Gong-tilhængere under sit besøg. Der er et meget stort udfaldsrum. Selvom det formentlig ikke ville være gavnligt for de dansk-kinesiske interesser, såfremt delegationen så demonstranter, ville det heller ikke nødvendigvis være skadeligt, hvis spillereglerne var optegnet på forhånd, og forventningerne var afstemt. Hvis det ikke var tilfældet, kunne man risikere, at kineserne blev fornærmede.

Adspurgt havde han ikke yderligere at tilføje, som kunne være af betydning for kommissionens arbejde.

Mødet afsluttet kl. 15.50.

---- o ----

Tuk Bagger formand

TIBETKOMMISSIONEN II

Protokol nr.: 71

PROTOKOL

Den 9. april 2021 kl. 09.30 blev Tibetkommissionen sat i Retten på Frederiksbergs lokaler, Howitzvej 32, 2000 Frederiksberg.

Til stede var kommissionens medlemmer, landsdommer Tuk Bagger, advokat Ole Spiermann og professor, dr. jur. Michael Hansen Jensen, førstnævnte som kommissionens formand, samt udspørgeren, advokat Jakob Lund Poulsen.

Som protokolfører fungerede juridisk sekretær Harald Micklander.

Thomas Ahrenkiel var mødt med bisidder advokat Lise Lauridsen.

Bisidderne advokat Anders K. Németh, advokat Anders Valentiner-Branth, advokat Allan Ohms, advokat Mikael Bernhoft, advokat Bjarke Vejby, advokat Gunnar Hermann, advokat Anders Nielsen, advokat Claus Søgaard-Christensen, advokat Karen-Margrethe Schebye, advokat Nicolai Mallet ved advokat Mads Nygaard Madsen, advokat Martin Cumberland, advokat Mikkil Holm Nielsen, advokat Peter Breum, advokat Peter Bang, advokat Steen Lassen ved advokatfuldmægtig Anna Rønn og advokat Torben Koch var mødt.

Thomas Ahrenkiel bekræftede at have modtaget kopi af kommissorium, kopi af lov om undersøgelseskommissioner og oplysninger i henhold til undersøgelseskommissionslovens § 23, stk. 1.

Thomas Ahrenkiel erklærede sig villig til at udtale sig og blev oplyst om, at han skal tale sandt, medmindre han risikerer at inkriminere sig selv. Han blev endvidere oplyst om, at afhøringen lydoptages.

Thomas Ahrenkiel forklarede, at han fra 1992 til 2003 var ansat i Udenrigsministeriet, inden han kom til Statsministeriet, hvor han fra 2003 til 2006 var henholdsvis kommitteret inden for EU-politik og chef for indenrigspolitik, og fra 2007 til 2010 var chef for udenrigsområdet. Fra 2010 til 2015 var han chef for FE, og fra 2015 til 2020 var han departementschef i Forsvarsministeriet.

Han arbejdede ikke med områder af betydning for kommissionens undersøgelse i sin tid i Udenrigsministeriet.

Som chef for udenrigsområdet i Statsministeriet var han udenrigspolitisk rådgiver for statsministeren og dermed bindeled til Udenrigsministeriet og andre ministerier, når de havde sager, der relaterede sig til udenrigssikkerheds- og forsvarspolitik.

Han refererede direkte til departementschefen. Medarbejderstaben under ham varierede over tid, men på det sikkerhedspolitiske område var der blandt andre Lisbet Zilmer-Johns og Tue Krarup- Pedersen.

I forbindelse med sager relateret til Kina skete det, at han havde direkte kontakt med ambassaden i Beijing, herunder med ambassadøren. I perioden fra 2007 til 2010 var der blandt andet et besøg i Kina, OL i Kina, besøg af Dalai Lama i Danmark og COP 15 topmødet, der kunne give anledning til direkte kontakt.

2008

Han erindrer ikke at være blevet orienteret om mail af 9. april 2008 med emnet "... Tibets udenrigsminister" fra Sus Ulbæk, Udenrigsministeriet, til Lisbet Zilmer-Johns. I forhold til det anførte i mailen om, at "... Med alt det tumult der har været om DKs linje i forhold til OL gør det jo hele sagen lidt vanskeligere, Vi lå bare så godt med STMs klare udmelding - og kineserne var enormt afslappede. Nu er de jo på vej i diskanten - hvad Danmark mener nu?? Et Tibetbesøg oveni er ikke godt på den front. Så lige nu ser vi på om vi kan slippe med at mødes på embedsmandsniveau. Vi har lige besvaret POTENTIELLE para 20 spm. om hvorfor UMen ikke vil mødes med ... Det er ikke let - (vi prøver argumentet om at det vil skade mulighederne for dialog mellem Kina og Tibet) Det vil Mogens Lykketoft købe - men ingen af de andre i FT. Jeg kan ikke se at vi kan undgå det opfølgende spørgsmål - Var DK under pres fra Kina i sagen? Det er jo det spm vi ikke kan lide...", husker han ikke nærmere om konkrete politiske drøftelser om det omtalte pres fra Kina, men der var ingen tvivl om, at Kina ville opfatte et møde med Dalai Lama eller andre repræsentanter for Tibet som værende i strid med den danske ét-Kina-politik. Man var derfor i Statsministeriet opmærksom på eventuelle besøg af tibetanske repræsentanter, og det er i dette lys, at Lisbet Zilmer-Johns forudgående mail af 9. april 2008 til Sus Ulbæk med spørgsmålet "... Hvad er status for afklaring af besøg af tibets um'er, herunder besøg i andre lande? (vi vil gerne orientere op i Huset)...", skal ses, idet sådanne besøg ville kunne medføre spørgsmål, som ville kunne lande på deres bord. Hvis Dalai Lama kom på besøg, ville det blandt andet rejse spørgsmålet, om statsministeren skulle mødes med Dalai Lama.

Han husker ikke mail af 30. april 2008 med emnet *"referat af telefonsamtale med Kinas ambassade: Tibet/OL, Taiwan"* fra Jonas Parello-Plesner, Udenrigsministeriet, som han fik videresendt fra Anders Bjørn Hansen, Statsministeriet. Han vil tro, at han fik den videresendt på grund af afsnittet om *"... Kinesisk tilfredshed med statsministerens linje på samrådet den 24. april 2008 omkring dansk deltagelse i OL. Det var et virkeligt godt udgangspunkt for fortsat gode bilaterale relationer..."*, idet der havde været en del offentlig diskussion om statsministerens klare linje om, at Danmark ikke skulle boykotte åbningsceremonien ved OL i Beijing.

Det dansk-kinesiske forhold var på dette tidspunkt udmærket og under styrkelse, hvilket bedst illustreres af indgåelsen af det strategiske partnerskab med Kina under statsministerens besøg i Kina i efteråret 2008, hvor Danmark var et af de første nord-europæiske lande til at indgå et sådant partnerskab med Kina.

2009

Han deltog ikke i statsministerens samtale med Dalai Lama på Marienborg i maj 2009. Det var ikke et politisk møde med Dalai Lama, og derfor var der, som han husker det, ikke deltagelse af embedsmænd, hvilket var for at signalere, at statsministeren modtog Dalai Lama som religiøst overhoved. Tilsvarende signal blev sendt i forbindelse med udenrigsministeren møde med Dalai Lama på en café.

I Statsministeriet oplevede man Kina's reaktion på statsministerens og udenrigsministerens møder med Dalai Lama som hård, og man var nødt til at forholde sig til, hvordan man kunne få relationerne til Kina tilbage på sporet. Man indgik i den forbindelse i dialog med Kina, hvilket i december 2009 mundede ud i verbalnoten.

Med verbalnoten var det opfattelsen, at forholdet til Kina var på samme niveau som inden Dalai Lamas besøg, men det var klart, at der skulle være noget opfølgning, herunder i form af besøg, som der nu igen var åbnet mulighed for.

Det af generaldirektør Li anførte vedrørende verbalnoten om, *"... at man fra dansk side nu i noten havde gjort det klart, hvad man mente i forhold til det bilaterale forhold, samt at det var godt, at aftalen var bindende for fremtidige regeringer..."*, som gengivet i mail af 10. december 2009 med emnet *"Det dansk/kinesiske bilaterale forhold – aflevering af note"* fra Søren Jacobsen, ambassaden i Beijing, til blandt andre ham, var den kinesiske udlægning. Man var fra dansk side opmærksom på udlægningen, men nogle gange lader man en tvetydighed stå, når der som her ikke var et aktuelt behov for at reagere på det.

I forbindelse med COP 15 blev der etableret et klimasekretariat i Statsministeriet, således at området blev udskilt fra hans ansvarsområde. Han deltog således kun i selve topmødet og ikke i forberedelsen heraf.

2010

Han vil antage, at mail af 6. maj 2010 fra Li Kai til Thomas Gammelgård Jørgensen, Udenrigsministeriet, om *"forstyrrelser, vold og terrorisme udført af mulige FG separatister etc."* og den efterfølgende mailtråd blev videresendt til ham af Lisbet Zilmer-Johns på grund af det i fremsendelsesmailen af 6. maj 2010 fra Lisbet Zilmer-Johns omtalte tolkespørgsmål, idet der tidligere havde været episoder, hvor der ikke havde været fuld tilfredshed med tolkningen i forbindelse med besøg fra Kina. Han husker ikke, om han deltog i et møde med den kinesiske handelsminister Chen Deming, hvis besøg i Danmark mailen fra Li Kai vedrørte.

Han kan ikke forestille sig, at han læste mailen fra Li Kai, da han ikke havde anledning hertil, ligesom han ikke havde anledning til at reagere på mailtråden, for beskedden fra Lisbet Zilmer-Johns var, at tolkeproblemet var løst.

Som han husker det, var man i Statsministeriet opmærksom på, at kineserne udtrykte utilfredshed med de regelmæssige demonstrationer foran den kinesiske ambassade. På et generelt plan var man således opmærksom på, at kineserne var utilfredse med demonstrationer, men det var ikke noget, som man i Statsministeriet gjorde til genstand for nogen form for behandling.

2012

Han deltog som chef for FE ikke i nogen arrangementer i forbindelse med Hu Jintao's besøg i Danmark i 2012.

Som chef for FE sad han i Embedsmandsudvalget for Sikkerhedsspørgsmål under Regeringens Sikkerhedsudvalg. Han husker ikke, at Hu Jintao's besøg blev nævnt på et møde den 14. maj 2012 i udvalget, og han har ikke nogen konkret erindring om ordvekslingen i forbindelse med det i referatet fra mødet anførte om, at departementschef i Udenrigsministeriet Claus Grube under eventuelt *"... henviste til, at Kinas præsident aflagde besøg i juni 2012, og at man fra kinesisk side var meget opmærksom på sikkerheden omkring besøget..."*. Han mindes ikke at have været involveret i drøftelser om kinesiske bekymringer for demonstrationer. Han var bekendt med, at kineserne lagde vægt på "værdighed", og at det betød rigtig meget for tilrettelæggelsen af mødet og besøg med deltagelse af kinesere, at der ikke var overraskelser, men han hørte ikke om, at man helst skulle undgå Kina- kritiske demonstrationer.

Han mener ikke, at han havde kontakt til ambassaden i Beijing om Hu Jintao's besøg. Det var naturligt for ham i sin tidligere stilling i Statsministeriet at have kontakt til ambassaden i Beijing, men det var det ikke som chef for FE. Enkelte gange var Danmarks ambassadør i Beijing, Friis Arne Petersen, dog forbi FE for at drøfte FE's Kina-analyse. Han husker ikke, hvilke år ambassadøren kom forbi, men det var ikke relateret til Hu Jintao's besøg. Han drøftede ikke kinesiske sensibiliteter med ambassadøren. Han mindes ikke at have modtaget indberetninger fra ambassaden i Beijing, hvor begrebet "tabe ansigt" blev nævnt.

Han har ikke erindring om opgaver, som FE var involveret i vedrørende besøget af Hu Jintao, men det ville heller ikke være opgaver, som han sædvanligvis ville blive orienteret om. Det var f.eks. standardmæssigt, at der til et sådant besøg blev udarbejdet en trusselsvurdering, og i det omfang FE havde relevant materiale til en sådan, ville man bidrage hermed.

Han ved ikke, om FE forud for udenlandske statsbesøg sædvanligvis modtog orienteringer fra Københavns Politi om større politioperationer i tilknytning til besøgene, idet det formentlig ikke ville være noget, som gik til ham. Han kan derfor ikke udelukke, at FE på andre niveauer modtog sådanne orienteringer. Hans bedste gæt er, at det i givet fald ville være på afdelingschefniveau, at FE modtog orienteringerne, og at det typisk ville være afdelingen for terroranalyse, som modtog dem. Det var også denne afdeling, som havde forbindelsen til CTA. Afdelingschefen refererede til analysechefen.

CTA er organiseret under PET og under PET's instruktion, men er en fælles enhed med medarbejdere fra PET, FE, Udenrigsministeriet og Beredskabsstyrelsen. Han mener, at der på dette tidspunkt var to medarbejdere fra FE indstationeret i CTA. Han havde ikke noget nærmere kendskab til den konkrete organisering af arbejdet i CTA, herunder i forhold til udarbejdelse af trusselsvurderinger. Det var overladt til chefen for CTA. Han var med i en chefstyregruppe for CTA, hvor man drøftede mere principielle spørgsmål vedrørende CTA.

I 2012 var FE opdelt i sektorer svarende til afdelinger. Der var en analyse- og en indhentningssektor, en militær sikkerhedsafdeling samt administration. Under ham selv var der de to sektorchefer og chefen for den militære sikkerhedsafdeling. I laget under dem var der en række afdelingschefer, hvilket svarer til kontorchefer andre steder. De havde ret mange medarbejdere under sig, herunder det næste lag som var sektionschefer svarende til chefkonsulenter, som havde et vist fagligt ledelsesmæssigt ansvar.

Som udgangspunkt var der et ugentligt ledelsesmøde i FE, hvor de blandt andet drøftede driften af FE og større administrative sager, mens efterretningsrelaterede sager efter et need to know princip typisk blev behandlet i andre fora, hvor kun de nødvendige deltog. Der var en fast ugedag og tidspunkt for ledelsesmøderne, men han husker ikke, om det var tirsdag eller onsdag, som var den faste dag. Møderne foregik i FE's største mødelokale, som lå på mødegangen ved siden af ledelsesgangen.

Ud over ham selv var deltagerne i ledelsesmøderne sektorcheferne, chefen for den militære sikkerhedsafdeling, chefen for ledelsessekretariatet og en referent fra ledelsessekretariatet. Desuden kunne der alt efter dagsordenen være enkelte andre, som deltog i drøftelsen af et specifikt tema.

Han mener, at der altid blev skrevet referater fra ledelsesmøderne. Det ville være højst usædvanligt, hvis der ikke blev. Som han husker det, blev referaterne sendt rundt i udkastform til deltagerne, hvorefter den endelige udgave blev lagt på et drev, hvor deltagerkredsen kunne tilgå dem. Han går ud fra, at referaterne blev arkiveret. Han ved ikke nærmere herom, men de fulgte arkivreglerne, som de var opmærksomme på blandt andet som følge af, at der var en dialog med Rigsarkivet om arkivering af efterretningsoplysninger. Referaterne fra ledelsesmøderne var som udgangspunkt klassificerede, idet man i FE som udgangspunkt opererede i et klassificeret miljø. Han kan ikke med sikkerhed sige, på hvilket sikkerhedsniveau referaterne blev klassificeret, da det blandt andet afhænger af det i referaterne gengivne.

Der var også større møder, såkaldte chefmøder, hvor der ud over den nævnte kreds også deltog afdelingschefer og sektionschefer. Disse chefmøder omfattede i alt 60-70 medarbejdere. Det varierede, hvor disse møder blev holdt. De havde to lokaler, der havde den fornødne størrelse, herunder det lokale som internt betegnedes "Bageriet". Ledelsesgangen lå to etager over Bageriet.

Det kunne godt forekomme, at han mødtes med analyse- og indhentningschefen uden for ledelsesmøderne, hvis der kom noget op.

Sektorchefen for indhentningsafdelingen var Steffen Qvist Wied, som allerede var sektorchef, inden han selv blev chef for FE i 2010.

Han husker ikke, at der forud for chefmødet den 13. juni 2012 var et formøde med deltagelse af ledelsesgruppen. Det ville i givet fald have været usædvanligt. At Steffen Qvist Wied den 12. februar 2021 har forklaret for Tibetkommission II, at *"... Såfremt ledelsesmødet mod hans erindring ikke blev afholdt den 13. juni 2012, kan det hænge sådan sammen, at ledelsesgruppen holdt et formøde om formiddagen til chefmødet,*

som blev afholdt om eftermiddagen. Han husker, at mødet blev afholdt i det lokale, som ledelsesmøder normalt blev afholdt i...”, ændrer ikke herpå.

Han erindrer ikke drøftelser på et ledelsesmøde eller andet møde om Hu Jintao's kommende besøg, ligesom det anførte i brev af 16. januar 2021 fra Steffen Qvist Wied til Tibetkommission II om, at *”... På et ledelsesmøde i FE umiddelbart før besøget (enten 6. eller 13. juni 2012) rundsendte chefen, Thomas Ahrenkiel (måske på foranledning af analysechefen) en udprintet kopi af en skrivelse fra Chefen for Københavns Politi, som beskrev politiets strategi/overordnede operationsordre for besøget...”*, ikke bringer noget frem i hans erindring om, at han selv eller analysechefen skulle have rundsendt et dokument fra Københavns Politi. Han kan dog ikke udelukke, at der på et møde op til Hu Jintao's besøg kan have været almindelig omtale af besøget, men han husker det ikke.

I forhold til Steffen Qvist Wieds forklaring den 12. februar 2021 for Tibetkommission II om, at *”... Dokumentet var ikke et punkt på dagsordenen, og det var analysechefen, der medbragte dokumentet til mødet. Selve dokumentet havde form som et officielt dokument med brevhoved, logo mv. fra Københavns Politi. ... Dokumentets overskrift var ”Statsbesøg”, ”Den kinesiske præsidents besøg” eller lignende, der refererede til besøget.... Chefen for FE, Thomas Ahrenkiel, brugte ikke lang tid på at gennemlæse dokumentet. Der var kun ét dokument, som gik på omgang...”*, kan han ikke udelukke, at der fra tid til anden har været dokumenter, som ikke var på dagsordenen, der kunne gå på omgang på et ledelsesmøde, men det ville ikke være sædvanligt.

Som udgangspunkt ville alt materiale, der kom ude fra, blive arkiveret i overensstemmelse med arkivlovens regler. Han åbnede ikke selv breve eller stod for den efterfølgende arkivering af post til ham. Det stod sekretariatet for. Tilsvarende gjaldt for materiale, der kom på mail, idet det typisk ville komme til FE's officielle mailboks. Hvis det blev sendt direkte til hans mailadresse, var det noget andet. I givet fald ville han selv skulle foranstalte, at der skete arkivering. Han har ikke nogen erindring om, at Københavns Politi skulle have skrevet direkte til ham. Det ville have været ganske usædvanligt.

For så vidt angår Steffen Qvist Wieds videre forklaring om, at *”... De øvrige mødedeltagere reagerede på, at der i dokumentet stod, at demonstranterne ikke skulle være synlige fra eskorteruten. Der var en ophidselse over dokumentet, da analysechefen og Thomas Ahrenkiel mente, at selv om der var tale om et vigtigt besøg med store handelsinteresser, kunne det ikke retfærdiggøre grundlovsstridig adfærd...”*, havde han ingen viden inden Hu Jintao's besøg om, at *”demonstranterne ikke skulle være synlige fra eskorteruten”*, og han har derfor heller ingen erindring om at have udtalt sig om, at det skulle være grundlovsstridigt.

I forbindelse med Steffen Qvist Wieds henvendelse til Berlingske modtog han gennem sin bisidder den 19. eller 20. januar 2021 en pressehenvendelse fra Berlingske om Steffen Qvist Wieds oplysninger. Det undrede ham, da han ikke selv havde nogen erindring om det, som Steffen Qvist Wied havde fortalt til Berlingske, og han tog derfor kontakt til de personer, som han mente, havde været deltagere i de ledelsesmøder, som det eventuelt omhandlede, for at høre, om nogen af dem kunne erindre noget. Det var blandt andre den tidligere analysechef, som han henvendte sig til. Han kontaktede de øvrige mulige deltagere i mødet til brug for sine overvejelser om, hvorvidt han skulle besvare pressehenvendelsen fra Berlingske.

Hans henvendelse til deltagerne lå forud for, at artiklen med interviewet med Steffen Qvist Wied blev bragt i Berlingske den 22. januar 2021. Han tog ikke kontakt til den jurist, som, Steffen Qvist Wied har oplyst, deltog i mødet. Det var analysechefen, chefen for den militære sikkerhedsafdeling og chefen for Center for Cybersikkerhed, som han talte med. Sidstnævnte er fortsat ansat i FE. Han talte ikke med Steffen Qvist Wied, da det nok ikke ville være passende, når Steffen Qvist Wied havde valgt at gå i pressen. Efterfølgende tog analysechefen kontakt til chefen for ledelsessekretariatet, som ikke er den omtalte jurist.

Analysechefen havde ikke fået en henvendelse fra Berlingske. Under hans samtale med analysechefen spurgte han analysechefen, om analysechefen huskede noget om det af Steffen Qvist Wied oplyste til Berlingske. Han sagde til analysechefen, at han ikke selv erindrede noget om det, men at han var nødt til at høre, om andre gjorde det.

Han kan godt nikke genkendende til, at man ville kunne forvente af analysechefen og indhentningschefen og også af ham selv som FE-chef, at de med de kvalifikationer, sådanne stillinger kræver, havde et godt jugement og en god hukommelse, og at de er troværdige, men hverken han eller de øvrige har en erindring om det, som Steffen Qvist Wied har forklaret.

Han mener, at analysechefen som følge af den kommende artikel med interviewet af Steffen Qvist Wied overvejede at henvende sig til kommissionen for at stille sig til rådighed. I og med at han selv allerede var indkaldt til at afgive forklaring for kommissionen, havde han ikke anledning til at gøre sig samme overvejelse.

Han fulgte i 2012 med i mediedækningen af politiets håndtering af demonstranter under Hu Jintao's besøg, men om han tog særlig notits heraf, har han ikke nogen erindring om.

Adspurgte havde han ikke yderligere at tilføje, som kunne være af betydning for kommissionens arbejde.

Mødet afsluttet kl. 10.45.

---- O ----

Tuk Bagger formand

TIBETKOMMISSIONEN II

Protokol nr.: 72

PROTOKOL

Den 9. april 2021 kl. 11.00 blev Tibetkommissionen sat i Retten på Frederiksbergs lokaler, Howitzvej 32, 2000 Frederiksberg.

Til stede var kommissionens medlemmer, landsdommer Tuk Bagger, advokat Ole Spiermann og professor, dr. jur. Michael Hansen Jensen, førstnævnte som kommissionens formand, samt udspørgeren, advokat Jakob Lund Poulsen.

Som protokolfører fungerede juridisk sekretær Harald Micklander.

Bo Lidegaard var mødt med bisidder advokat Per Magid.

Bisidderne advokat Anders K. Németh, advokat Anders Valentiner-Branth, advokat Allan Ohms, advokat Gunnar Homann, advokat Anders Nielsen, advokat Claus Søgaard-Christensen, advokat Henrik Hasseris Olesen, advokat Karen-Margrethe Schebye, advokat Nicolai Mallet ved advokat Mads Nygaard Madsen, advokat Martin Cumberland, advokat Mikael Bernhoft, advokat Mikkil Holm Nielsen, advokat Lise Lauridsen, advokat Peter Breum, advokat Peter Bang, advokat Steen Lassen ved advokatfuldmægtig Anna Rønn og advokat Torben Koch var mødt.

Bo Lidegaard bekræftede at have modtaget kopi af kommissorium, kopi af lov om undersøgelseskommissioner og oplysninger i henhold til undersøgelseskommissionens lovs § 23, stk. 1.

Bo Lidegaard blev gjort bekendt med vidnepligt og -ansvar, og at afhøringen lydoptages.

Bo Lidegaard forklarede, at han fra 2005 til 2007 var chef for det udenrigs- og sikkerhedspolitiske område i Statsministeriet, og fra 2007 til 2011 var han chef for Statsministeriets klimasekretariat.

Han startede i Udenrigsministeriet i 1984 og efter mange års arbejde i Udenrigsministeriets udenrigstjeneste er han bekendt med hovedtrækkene i Danmarks ét-Kina-politik, som har været en ledetråd i dansk Kina-politik siden 1949, men han har aldrig beskæftiget sig specifikt med Kina-området. Man kan sige, at han har et ind-

gående generelt kendskab til Danmarks forhold til Kina, som også hidrører fra hans ledsagelse af statsministrene Anders Fogh Rasmussen og Lars Løkke Rasmussen på 4-5 udgående besøg til Kina og fra deltagelse i modtagelse af kinesiske delegationer mv. Ud over kinesernes sensibilitet i forhold til ét-Kina-politikken har han ikke fået indblik i kinesiske sensibiliteter i forbindelse med kinesiske besøg i Danmark.

Hans generelle viden om Kina består blandt andet i en indsigt i Kina's egen opfattelse af Kina, herunder hvad deres følsomme områder er. Han erindrer ikke at have hørt Kina kommentere på indre danske forhold, herunder de danske frihedsrettigheder.

2007

I 2007 blev man i Statsministeriet klar over, at værtsskabet for FN's klimatopmøde i 2009 ville få et sådant omfang og have en sådan politisk tyngde, at det var nødvendigt at oprette det som et selvstændigt område, Statsministeriets klimasekretariat, der ikke var underlagt andre områder i ministeriet. Som chef for Klimasekretariatet var han sidestillet med de to andre departementsråd i Statsministeriet. Han refererede således administrativt til departementschefen og politisk til ministeren.

2009

Han var ikke substantielt involveret i Dalai Lama's besøg i Danmark i 2009, herunder i Dalai Lama's møder med statsministeren og udenrigsministeren. Som han husker det, lå ansvaret for besøget under det udenrigs- og sikkerhedspolitiske område i Statsministeriet, som han ikke længere var chef for, men han kendte til overvejelserne i forhold til at mødes med Dalai Lama, som skiftende regeringer har måttet håndtere. Thomas Ahrenkiel havde afløst ham som chef for det udenrigs- og sikkerhedspolitiske område i Statsministeriet.

Han husker ikke noget konkret om interne drøftelser i Statsministeriet om de kinesiske reaktioner på udenrigsministeren og statsministerens møder med Dalai Lama. Forholdet til Kina efter møderne skal ses i lyset af, at Danmark og Kina grundlæggende ønskede at have et konstruktivt forhold til hinanden, og man ønskede ikke at overtræde hinandens røde linjer, men en gang i mellem følte den ene part, at det skete, og der kom turbulens. Derefter fandt man en måde at fortsætte forholdet på inden for rammerne af de erkendte meningsforskelle. Om man vil kalde forholdet til Kina for stærkt nedkølet efter møderne, er efter hans opfattelse et temperamentsspørgsmål, og han vil holde sig til sin egen beskrivelse. Det var en turbulens, som opstod med jævne mellemrum, og den blev håndteret diplomatisk, hvilket var et mønster, som også gjaldt for andre landes forhold til Kina.

Han var ikke forfatter til udkast til landeanalyse af 15. oktober 2009 benævnt ”*Kina og COP15*”, som var vedhæftet mail af 15. oktober 2009 fra Christian Brix Møller, ambassaden i Beijing, cc blandt andre ham. Den var formentlig forfattet af de ansvarlige på Kina-området i Udenrigsministeriet, men det er meget tænkeligt, at han havde udkastet til gennemsyn eller i øvrigt så det. Klimasekretariatets opgave var blandt andet at udarbejde analyser af de enkelte deltagerlandes indstilling. Til brug herfor fik de bidrag fra kontorer og ambassader, som havde dybere kendskab til de enkelte lande. Analyser som den foreliggende blev udarbejdet for en række af de vigtige deltagere i konferencen, og disse analyser indgik i høj grad i sekretariatets arbejde. Sekretariatet havde også kontakt til klimansvarlige i deltagerlandene, herunder i Kina.

Den tværministerielle task force omtalt i mailen af 15. oktober 2009 fra Christian Brix Møller bestod af medarbejdere fra de ministerier, som var involveret i forberedelsen af klima topmødet, herunder den substantielle del, som vedrørte forberedelsen af den danske forhandlingsposition. Task forcen beskæftigede sig således ikke med det praktiske, logistiske i forbindelse med topmødet, men med den indholdsmæssige del. Han var formand for task forcen.

Det anførte om ”*negative overraskelser*” i udkastet af 15. oktober 2009 til landeanalyse, hvoraf blandt andet fremgår, at ”... *Nøgleord i forhold til Kina vil være respekt og inddragelse. Kina må ikke få negative overraskelser. Der skal appelleres til Kinas selvfølelse og egeninteresse og søges at gøre succes til et fælles mål. Omvendt vil Kina i positivt fald kunne vise sig som nøgle i forhold til andre udviklingslande, herunder Indien...*”, var helt entydigt en reference til noget ret fundamentalt i enhver forhandling med Kina. Var der noget, man ikke skulle i en substansforhandling med Kina, var det at fremkomme med forslag, ideer mv., som den kinesiske side ikke var forberedt på. Det gjaldt for mange lande, men for Kina var det meget udpræget, at de forbedrede deres forhandlinger meget grundigt, og at de helt op på premierministerniveau var meget stærkt bundet af deres mandat. Forhandlingsmæssigt var det derfor meget vigtigt, at man ikke bragte de kinesiske forhandlingspartnere i en situation, hvor de præsenteredes for forslag, som de ikke havde været forberedt på, idet de reelt ikke kunne forholde sig hertil. I givet fald ville resultatet blive, at de sagde nej, hvilket ikke ville være så meget på grund af forslagets substans, men som en følge af, at fremsættelsen af forslaget ikke var aftalt forud. Det var således en reference til forhandling og ikke til logistik.

Han læser afsnittet i mail af 13. november 2009 fra Christian Brix Møller cc blandt andre ham om, at ”... *Ambassadør Yu, som var fuldt bekendt med ambassadørens anliggende og havde læst rapporterne fra Bo Lidegaards nylige besøg i ministeriet...*”, således at det drejer sig om interne kinesiske rapporter vedrørende hans besøg i det ki-

nesiske udenrigsministerium, som Yu havde læst. Der findes utvivlsomt også referat af møderne udarbejdet af den danske ambassade, som ledsagede ham til møderne.

Møderne i det kinesiske udenrigsministerium havde blandt andet omhandlet forhandlingsindholdet på klima topmødet. Det var her få uger før topmødet et af mange møder med hans kinesiske modparter om, hvordan man på topmødet kunne nå frem til et resultat, som alle kunne blive enige om. Det var en del af det meget intense diplomati, som han stod i spidsen for i Statsministeriet, op til topmødet. En anden del af det diplomatiske spørgsmål drejede sig om Kina's repræsentation på topmødet. På dette tidspunkt havde de en begrundet formodning om, at et meget stort antal lande ville lade sig repræsentere af stats- og regeringschefer, således at det blev et egentligt topmøde, men for et par af de allervigtigste lande, herunder Kina, var det fortsat uafklaret, om de faktisk ville lade sig repræsentere på dette niveau. Det var således af hensyn til forhandlingerne og den kinesiske repræsentation på topmødet, at han havde været i Beijing, og det var det, som ambassaden fulgte op på ugen efter hans besøg.

Mail af 30. november 2009 med emnet ”... Protokol etc. ifm. Premier Wen Jiabos deltagelse i COP15 + evt. tidlig kinesisk højniveau-delegation...” fra Christian Brix Møller til protokolchef i Udenrigsministeriet Jette Nordam blev formentlig sendt cc til Statsministeriets hovedpostkasse, idet Statsministeriet havde en overordnet koordinerende funktion i forhold til topmødet. Blandt Udenrigsministeriets ansvarsområder i forbindelse med topmødet var alt praktisk, logistisk og protokollært. Han husker ikke, om han så denne mail, men den 30. november 2009 og de øvrige dage op til og under topmødet var blandt de travleste, som han har haft i sin professionelle karriere, idet han personligt havde hovedansvaret for substansforhandlingerne under topmødet. Derfor var hans fokus helt og holdent på forhandlingsteksten og -strategien.

Henriette Ellermann-Kingombe og medarbejderen med mailadressen mho@stm.dk, der begge var cc på mailen af 30. november 2009 fra Christian Brix Møller, var medarbejdere i Statsministeriets klimasekretariat.

Han husker ikke at have læst afsnittet i mailen af 30. november 2009 fra Christian Brix Møller om, at ”... Det bemærkes, og bedes behandlet fortroligt, at svenskerne forud for Hu Jintaos besøg i 2007 blev sat under kraftigt pres vedrørende Falun Gong (stærk tilstedeværelse i Gøteborg, som præsidenten også besøgte). Fire dage før statsbesøget varslede det kinesiske udenrigsministerium en mulig aflysning af Gøteborg-delen, hvis ikke det garanteredes fra svensk side, at ”intet ville ske”. Fra svensk side kunne en sådan garanti (selvsagt) ikke udstedes, alene at svensk politi, herunder sikkerhedstjenesten, garanterede for præsidentens sikkerhed. Besøget blev i sidste ende vellykket, i kine-

sisk optik givetvis bl.a. fordi de demonstrationer, der rent faktisk var ved Falun Gong, ikke var synlige for præsidenten...". Det omtalte i afsnittet var ikke Statsministeriets klimasekretariats fokuseller ansvarsområde. Han mindes heller ikke, at hans medarbejdere skulle have henvendt sig til ham om dette eller lignende. Det lå helt uden for deres kerneområde. De var i øvrigt også ekstremt optagede af forhandlingerne på dette tidspunkt, hvor de stort set døgnet rundt var beskæftiget med forhandlinger i Eigtveds Pakhus og Bella Center, hvorfor sådanne emner som de foreliggende var helt uden for hans medarbejders fokus. Udenrigsministeriet havde ansvaret for det protokollære, og det var også andre myndigheder end Statsministeriet, som havde ansvaret for det sikkerhedsmæssige. I Statsministeriets klimasekretariat beskæftigede man sig simpelthen ikke med det på dette tidspunkt.

Ham bekendt havde Statsministeriet ikke en afdeling, som beskæftigede sig med logistikken i forbindelse med topmødet. Logistikdelen var ikke en del af hans ansvarsområde, og han er derfor ikke bekendt med, om Udenrigsministeriet havde en dedikeret logistikafdeling, men selvfølgelig havde Udenrigsministeriet arbejdsgrupper og task forces, som varetog logistikdelen.

Det skete, at Protokollen inddrog ham i protokollære spørgsmål. Han blev blandt andet inddraget i et spørgsmål om nogle presserende ønsker fra kinesisk side om deres placering i Bella Center og størrelsen af deres delegationslokale mv. Han svarede utvivlsomt, at man skulle gøre, hvad man kunne for at løse disse problemer.

I forbindelse med forhandlingerne havde han direkte løbende kontakt til den kinesiske delegation på flere niveauer. Kontakten vedrørte ikke protokollære og logistiske spørgsmål, og han var ikke bindeled mellem kineserne og Udenrigsministeriet i sådanne spørgsmål. Han ved ikke, hvem der var bindeled, men han går ud fra, at protokolchefen var involveret.

Han havde helt sikkert kontakt til mange medarbejdere i Udenrigsministeriet om forhandlingerne med kineserne, herunder Martin Bille Hermann og Niels Pultz, men han har ingen erindring om drøftelser om den praktiske håndtering af den kinesiske delegation, ligesom han ingen erindring har om, at kineserne i forbindelse med hans forhandlinger med dem rejste spørgsmål om protokol. Det skal blandt andet ses i lyset af, at de kinesere, som han forhandlede med, heller ikke var ansvarlige for protokol. Disse kineseres ansvarsområde var selve klimaforhandlingerne. I forbindelse med topmødet hørte han hverken fra medarbejdere i Udenrigsministeriet eller fra kinesisk side om, at den kinesiske delegation var bekymret for at se demonstranter, herunder fra Falun Gong eller eksil tibetanere.

Han var bekendt med, at kinesere ikke brød sig om at blive konfronteret med demonstranter, som det gælder for stort set alle autoritære regimer, hvilket man selvfølgelig var opmærksom på som diplomat, men han hørte ikke noget herom i forbindelse med topmødet.

Han var slet ikke involveret i tilblivelsen af verbalnoten, som blev afleveret til Kina den 10. december 2009.

Adspurgte havde han ikke yderligere at tilføje, som kunne være af betydning for kommissionens arbejde.

Mødet afsluttet kl. 11.45.

--- o ---

Tuk Bagger formand

TIBETKOMMISSIONEN II

Protokol nr.: 73

PROTOKOL

Den 9. april 2021 kl. 13.00 blev Tibetkommissionen sat i Retten på Frederiksbergs lokaler, Howitzvej 32, 2000 Frederiksberg.

Til stede var kommissionens medlemmer, landsdommer Tuk Bagger, advokat Ole Spiermann og professor, dr. jur. Michael Hansen Jensen, førstnævnte som kommissionens formand, samt udspørgeren, advokat Jakob Lund Poulsen.

Som protokolfører fungerede juridisk sekretær Harald Micklander.

Per Larsen var mødt med bisidder John Petersen.

Bisidderne advokat Anders K. Németh, advokat Anders Valentiner-Branth, advokat Arvid Andersen, advokat Allan Ohms, advokat Anders Nielsen, advokat Henrik Hasseris Olesen, advokat Nicolai Mallet ved advokat Mads Nygaard Madsen, advokat Martin Cumberland, advokat Mikael Bernhoft, advokat Mikkil Holm Nielsen, advokat Jakob Buch-Jepsen ved advokat Henrik Juhl, advokat Peter Breum, advokat Peter Bang, advokat Steen Lassen ved advokatfuldmægtig Anna Rønn og advokat Torben Koch var mødt.

Per Larsen bekræftede at have modtaget kopi af kommissorium, kopi af lov om undersøgelseskommissioner og oplysninger i henhold til undersøgelseskommissionslovens § 23, stk. 1.

Per Larsen blev gjort bekendt med vidnepligt og -ansvar, og at afhøringen lyddoptages.

Per Larsen forklarede, at han fra 1993 til 2006 var chefkriminalinspektør, fra 2006 til 2007 var han chefinspektør, og fra 2007 til 2010 var han chefpolitiinspektør i Københavns Politi.

1995

Han arbejdede tæt sammen med chefpolitiinspektør Einer Lind i forbindelse med Københavns Politis håndtering af Det Sociale Verdenstopmøde i 1995. Einer Lind var

chef for Københavns Politis operation i forbindelse med topmødet, men de stod for planlægningen sammen.

Københavns Politi havde et tæt samarbejde med Udenrigsministeriet i forbindelse med topmødet, herunder med protokolchef Søren Haslund og chefen for værtskabssekretariatet for topmødet, kontorchef Hugo Østergaard-Andersen.

I planlægningen af topmødet indgik blandt andet personbeskyttelse, herunder af VIP'er fra Kina, hvilket han var meget involveret i. Det var normalt, at der kom en fortrop fra de forskellige lande for at høre nærmere om sikkerheden, og i den forbindelse kunne de have nogen ønsker. Kineserne kom med en pænt stor fortrop. De gennemgik operationen med dem på et møde, hvor der også var andre lande repræsenteret. Da de var ved at være færdige, sagde lederen af den kinesiske delegation, at de skulle huske at tage hensyn til, at premierministeren ikke havde det godt med at se demonstranter. Det medførte, at han holdt et længere foredrag om den danske grundlov, herunder om forsamlings- og ytringsfriheden, for lederen af den kinesiske delegation. Kineserne kommenterede herefter ikke yderligere på det, hvilket kunne skyldes, at de nu formentlig havde gjort det, som de var blevet bedt om hjemmefra. Det var første gang, at han blev bekendt med kinesernes ønsker i forhold til demonstrationer.

Han ved ikke, om der generelt i Københavns Politi havde været kendskab til de kinesiske sensibiliteter før topmødet i 1995, men der var en hel del medarbejdere fra Københavns Politi, herunder fra ledelseslaget, til stede på det møde, hvor han holdt foredraget om grundloven for den kinesiske leder af fortroppen, og de var i hvert fald herefter bekendt med det.

Han husker ikke, om PET i forbindelse med møder under planlægningen af Københavns Politis operation kom med oplysninger om de kinesiske sensibiliteter. Einer Linds forklaring den 28. november 2018 for Tibetkommission II, om at "... *Han vidste allerede før besøget i 1995, at kineserne ikke kunne tåle at se andet, end det de ønskede. Det havde han vidst i mange år. Denne viden kom ind i politiet via PET...*", bringer ikke noget frem i hans erindring. Det er muligt, at Einer Lind havde fået denne viden i forbindelse med tidligere kinesiske besøg.

Under sin egen tidligere ansættelse i PET var han garanteret involveret i forberedelsen af kinesiske besøg. Det vil i vid udstrækning have drejet sig om at stille bodyguards til rådighed og komme med trusselsvurderinger, men han husker ikke noget fra den tid om kinesiske sensibiliteter i forhold til demonstrationer.

Han mindes ikke, at der under topmødet var problemer med demonstrationer i forhold til den kinesiske delegation, herunder at der skulle være sket indgreb for at imødekomme de kinesiske ønsker. Hans viden herom skal ses i lyset af, at han havde været med til at udarbejde den overordnede operationsplan, mens detaljerne vedrørende de enkelte indsatser blev uddelegeret til de ansvarlige indsatsledere, herunder ansvaret for bevogtning af de hoteller, hvor gæsterne boede. Det var dog ikke hans indtryk, at der blev taget særlige hensyn til den kinesiske delegation.

Han har en erindring om, at der i forbindelse med bevogtningen af Hotel Sheraton, hvor den kinesiske premierminister var indlogeret, blev flyttet lidt på en anti-kinesisk demonstration. Det var en helt naturlig foranstaltning, idet demonstranterne var placeret lige i nakken af politiet. De blev derfor flyttet op på ”Svineryggen”. Med den placering var demonstranterne fortsat ikke usynlige for premierministeren. Formålet med flytningen var ikke at gemme demonstranterne af vejen. Flytningen skete for at være sikker på, at man kunne få premierministeren ind på hotellet, uden at der skete ham noget. Det var et standardmæssigt tiltag, som gjaldt for beskyttelsen af alle objekter, og det var ikke begrundet i en konkret trussel.

Efter at chefpolitiinspektør Kai Vittrup senere samme år afløste Einer Lind, var han ikke tilsvarende dybt involveret i større besøg fra udlandet.

Indtil 2006 var Kai Vittrup chef for ordenspolitiet, og han selv var chef for kriminalpolitiet. I forbindelse med større besøg stod ordenspolitiet populært sagt for det, som foregik uden for lokaliteterne, mens kriminalpolitiet stod for den indre sikkerhed og kontakten til PET.

2002

Han har ikke nogen klar erindring om forløbet i forbindelse med ASEM IV topmødet i 2002.

For så vidt angår politikommissær Ole Kahrs forklaring den 28. november 2018 for Tibetkommission II om, at ”... *Det er rigtigt, at han har udtalt til pressen, at det blev nævnt på stabsmøder, at de skulle passe på, at den kinesiske premierminister ikke så f.eks. demonstranter fra Falun Gong eller Støttekomitéen for Tibet. Det faldt som en bemærkning på flere stabsmøder i forbindelse med besøg fra Kina. Det blev aldrig sagt, hvorfra det stammede, at det ikke måtte forekomme. Det blev alene sagt, at de skulle undgå, at det skete. Det var en inspektør eller en vice- eller cheffinspektør, der ledede stabsmøderne, og det var ved disse møder, at udtalelsen blev fremsat. Det var en uskreven regel...*”, er det ikke noget, som han havde givet udtryk for eller kan genkende. Man vil også kunne se i operationsplanerne fra den gang, at der ikke står noget her-

om, og det skulle have været anført, hvis de taktiske ledere skulle medtage det i deres befalinger.

Han kan heller ikke genkende det beskrevne i protokollen fra Ole Kahrs forklaring, hvoraf fremgår, at "... *Han bekræftede sin udtalelse i pressen om, at "Det var ikke exceptionelt i 2012. Det er en praksis, som har eksisteret, lige siden jeg kan huske, når vi har kørt med kinesiske premierministre, eller hvem det ellers var. De måtte ikke visuelt se demonstranter, bannere og flag", dog er "måtte" et for stærkt udtryk, idet de alene fik at vide, at de skulle tilstræbe, at demonstranter, bannere og flag ikke kunne ses. Dette har været holdningen i al den tid, han har været med - helt tilbage fra 1980'erne, hvor han var delingsfører. Henstillingen kom fra højeste sted...*". "Højeste sted" var i hvert fald ikke ham i denne sammenhæng, idet det anførte ikke var noget, som han havde hørt om.

I forhold til vicepolititiinspektør Gunnar Birger Sallovs forklaring den 4. december 2018 for Tibetkommission II om, at "... *Det var planlægningsafdelingen, der var pennefører ved udarbejdelsen af operationsbefalingen. I planlægningsmøderne deltog chefpolitiinspektør Kai Vittrup og KSN-lederne, herunder Mogens Lauridsen. Kai Vittrup nævnte under et forberedende møde, at kineserne var meget sarte over for Falun Gong og demonstrationer i almindelighed. De skulle derfor gøre så meget, som de kunne, for at kineserne ikke blev "udsat" for demonstrationer. Kai Vittrup sagde videre, at idet kineserne var vores gæster, skulle politiet forsøge at rette sig efter deres ønsker, idet man som vært skulle opføre sig pænt over for sine gæster. Det var ikke på tale at fratage demonstranter flag eller lignende. Han opfattede ikke Kai Vittrups udtalelse som en forholdsordre. Han opfattede den som en henstilling om, at lederne så vidt muligt skulle tage hensyn til kineserne. Afhørte fik aldrig at vide, hvorfra ønsket kom. Afhørte forudsatte dog, at ønsket kom fra regeringen. Det var et ønske fra dansk side, at besøget blev afviklet så let og smertefrit som overhovedet muligt. Det var indforstået mellem politifolkene, at hvis man tilgodeså kinesernes ønske, så var man glade både på kinesisk og dansk side...*", har han ingen viden om, hvad der skete på det omtalte møde, idet han ikke deltog heri. På dette tidspunkt kørte han og Kai Vittrup et forholdsvis stringent to- strenget system, således at han som chef for kriminalpolitiet ikke var involveret heri.

Efter hans opfattelse er beskrivelsen i protokollen fra Gunnar Birger Sallovs forklaring, hvoraf fremgår, at "... *Da grundloven sikrer retten til at demonstrere, men ikke hvor en demonstration kan foregå, kunne politiet afgøre placeringen af en demonstration. De valgte herefter placeringen således, at demonstranterne ikke kom alt for tæt på kineserne, og således at demonstranterne ikke alt for længe var samme sted som kineserne. De kunne også vælge at flytte en demonstration. Demonstranterne fik stadig lov til at se kineserne, men de sørgede for, at det blev så lidt som muligt. På den måde tog*

de hensyn til alle parter for at få det hele til at gå op i en højere enhed...”, udtryk for en lidt for rask fortolkning af grundloven, idet man ikke uden en konkret grund, der vejede tungere end hensynet til demonstranterne, kunne flytte rundt på dem. Som udgangspunkt skulle de have lov til at stå, hvor de ville, og det anførte harmonerer ikke med den grundholdning, som han selv havde.

Efter hans opfattelse er det ikke enefølgende i forhold til de grundlovs sikrede rettigheder, om en demonstration kan ses af den eller dem, der demonstreres mod, idet der kan være tungere vejende sikkerhedsmæssige hensyn, som gør, at man er nødt til at flytte demonstrationen uden for synsvidde. Hvis der ikke er noget sikkerhedsmæssigt til hinder for det, har demonstranterne imidlertid krav på at stå, således at de kan ses. Det er børnelærdom på politiskolen.

Gunnar Birger Sallovs videre forklaring for Tibetkommission II om, at *”... Han erindringer ikke, at KSN gav ordre om at skærme af for demonstranter. De sagde ved briefingerne, at indsatslederne skulle gøre så meget, som de kunne, for at kineserne ikke så demonstranter...”*, siger ham ikke noget, ligesom Gunnar Birger Sallovs forklaring om, at *”... Der var henover årene en almindelig indforstået opfattelse mellem politifolkene af, at kineserne ikke ønskede at se demonstrationer, og at ønsket så vidt muligt skulle imødekommes. Denne forståelse kan føres helt tilbage til Kinas første besøg i Danmark i starten af 1990’erne. Når kineserne kom til Danmark for at indgå handelsaftaler, ville man gerne gøre det så godt som muligt for alle parter. Ønsket om ikke at se demonstranter var særligt for kineserne...”*, må stå for Gunnar Birger Sallovs egen regning. Igen må han sige, at hvis det var det, som man ønskede fra ”højeste sted”, ville det havde fremgået klart af strategien for operationen, således at ordren kom ned gennem systemet. Derfor tvivler han på, at en sådan ordre var kommet oppe fra. Gunnar Birger Sallovs forklaring om, at *”... Man kunne ikke læse direkte i operationsbefalingen, at politiet havde til opgave at minimere, hvad kineserne så til demonstranter, men man kunne læse det mellem linjerne, og i KSN var der ingen tvivl om, at det var en af opgaverne...”*, ændrer ikke herpå. Naturligvis ville man aldrig gå på kompromis med grundloven i en operationsplan, men hvad der så skete ned gennem systemet efter udarbejdelsen af operationsplanen, herunder hvad den ene sagde til den anden, kan han ikke sige noget om. Hvis det var kommet frem under en egentlig briefing, ville man fra ledelsens side været blevet opmærksom på, at der var nogle ting, som blev fortolket anderledes længere nede i rækkerne. Det skete illustrerer problemet med at delegere ansvar ned i systemet.

Hvis han havde været bekendt med, at opfattelsen beskrevet af Ole Kahr og Gunnar Birger Sallov var en generel opfattelse ned gennem rækkerne, ville han som leder have sørget for, at det blev skrevet klart og tydeligt, hvordan håndteringen skulle ske. Det var åbenbart ikke skåret tilstrækkeligt ud i pap. Hvis man skulle have en opera-

tion udført på den rigtige måde, gjaldt det om at have en klar og tydelig kommunikation, således at ingen var i tvivl, men der var ikke nogen standardmodel for, hvordan det skulle skrives. Han ville hellere skrive, hvordan operationen skulle udføres, end hvad politiet ikke skulle gøre. At noget ikke stod i en operationsbefaling var ikke en ordre om, at det ikke måtte ske. Man kunne ikke forudse, hvad der kunne ske. Kommunikationen kunne ske på stabsmøder og ved briefing af udvalgte medarbejdere. Man kunne blandt andet tage fat i de taktiske ledere og sikre sig, at summen af de taktiske befalinger svarede til operationsplanen, og at de havde forstået den, som det også skete ved senere operationer. Herved ville man kunne have fanget nogle af misforståelserne.

For så vidt angår rigspolitichef Torsten Hesselbjergs forklaring den 26. marts 2021 for Tibetkommission II om, at man bevidst rekrutterede selvstændigt tænkende mennesker til politiet, og at det kunne medføre, at unoder kunne opstå, er det sådan, at politifolk bliver uddannet til at tænke og handle selvstændigt, og de er langt hen ad vejen frie fugle. Kunsten er så, når man sætter politifolk under kommando, at man skal være meget tydelig i sin signalgivning. Både han og Kai Vittrup gjorde, hvad de kunne for at signalere helt klart, hvilke rammer politifolkene skulle operere inden for. Det ville kræve tilladelse at bryde ud af disse rammer, hvilket også gjaldt for indsatslederne på trinnet over. Han kan således godt genkende elementer i Torsten Hesselbjergs forklaring, men samlet set er det skåret for groft op.

I forhold til Kai Vittrups forklaring den 28. november 2018 for Tibetkommission I om, at ”... I 2002 og formentligt længe inden da susede PETs opfattelse vedrørende håndteringen af demonstranter ved besøg fra Kina rundt på gangene. Det var umuligt for ham at gribe ind heroverfor, da der er 2.000 ansatte i Københavns Politi...”, tror han, at han selv ville have grebet om problemstillingen og på stabsmøder have sagt, at det her, måtte man få stoppet. I øvrigt nåede PET's opfattelse ikke frem til ham. Det var ikke noget, som han havde kendskab til.

Angående Kai Vittrups videre forklaring om, at ”... Det var helt generel viden, at kineserne ikke ønskede at se demonstranter, men det var irrelevant for operationen, og han tog ikke hensyn hertil. Sikkerheden var afgørende for ham. Han beskrev i operationsplanerne, hvordan de generelt skulle forholde sig overfor anmeldte og ikke-anmeldte demonstrationer...”, mindes han ikke efter 1995, at spørgsmålet om kinesernes forhold til demonstrationer kom op som et diskussionsemne. Det skal muligvis ses i lyset af, at de som nævnt indtil 2006 kørte et tostrengt system, hvor han var meget lidt involveret i operationer på ordenspolitiets område, der hørte under Kai Vittrup.

Det er rigtigt, at det mobile indsatskoncept, som Kai Vittrup udviklede til håndteringen af demonstrationer, også blev omtalt i de operationsplaner, som han senere hav-

de ansvaret for, herunder operationsplanen for COP 15 i 2009. Konceptet var utrolig effektivt i forbindelse med store uroligheder, og det var altid et hvilende beredskabselement, som de havde mulighed for at bruge, hvis tingene gik i en anden retning, end de havde planlagt.

Som ansvarlig for operationsplanen i 2002 var det Kai Vittrups valg ikke at skrive noget i operationsplanen om det, som ”susede rundt på gangene”. Da han senere selv blev leder for operationerne i forbindelse med besøg, tilstræbte han at være meget præcis og detaljeret i beskrivelsen i strategien af, om det skulle være jernnæven, altså indsatskonceptet, eller den gule vest, der skulle være på.

Vedrørende Kai Vittrups forklaring den 18. marts 2021 for Tibetkommission II om, at han ikke overvejede at indkalde de 10-15 indsatsledere til et møde og gøre op med deres generelle viden om kinesernes syn på demonstranter, var det Kai Vittrups valg. Han hørte ikke om det, og dermed havde han heller ikke lejlighed til at drøfte det med Kai Vittrup.

For så vidt angår Kai Vittrups forklaring den 18. marts 2021 for Tibetkommission II om, at han havde udstedt en skriftlig ordre i operationsplanen og derfor ikke regnede med, at politifolkene tillagde PET's oplysninger i forhold til anti-kinesiske demonstrationer nogen betydning, var det hans egen erfaring, at det ikke var så dumt at kontrollere, om folk havde forstået det, som man havde skrevet.

Med hans kendskab til politidirektør Hanne Bech Hansen gennem 25 års samarbejde ville hun ikke have undladt at tage det op, hvis hun havde været bekendt med en generel opfattelse blandt politifolkene om håndteringen af demonstrationer i forbindelse med kinesiske besøg som beskrevet af Ole Kahr og Gunnar Birger Sallov i deres forklaringer for kommissionen.

2003-2008

Han kan ikke udelukke, at han var involveret i besøg fra Kina i tiden mellem 2002 og COP 15 i 2009, men han har ikke nogen erindring om det.

Han var ikke involveret i operationen i forbindelse med Wu Bangguo's besøg i Danmark i 2004, og han har derfor ikke noget kendskab til ”*Operationsbefaling For Det Kinesiske Parlaments Formand Mr. Wu Bangguo og frue på officielt besøg i Danmark mandag d. 31. maj til onsdag d. 2. juni 2004*”, hvoraf blandt andet fremgår, at ”... *Politiaktion 07-7- Den Lille Havfrue, Langelinie ... Eventuelle demonstrationer henvises til området ved Lystbådehavnen. (de ikke kan ses fra området ved den lille havfrue.)...*”. De kørte som nævnt et relativt stramt tostrengt system, og det var derfor meget be-

skedent, hvad han blev involveret i vedrørende operationer på ordenspolitiets område.

I forbindelse med at Kai Vittrup i 2006 blev udstationeret, blev han chef for både kriminal- og ordenspolitiet, hvilket han var indtil sin pensionering i 2010. Stillingsbetegnelsen blev i forbindelse med politireformen i 2007 ændret til chefpolitiinspektør.

Rigspolitiet havde ikke inden politireformen noget operativt ansvar. Den enkelte politikreds var således i princippet selvstændig i forhold hertil med direkte reference til departementschefen i Justitsministeriet. Meget groft sagt stod Rigspolitiet for uniformer og løn. Efter reformen kom Rigspolitiet til at spille en mere central rolle i opgaveudførelsen.

2009

Han var på vegne af Hanne Bech Hansen og efterfølgende Johan Reimann, der tiltrådte som politidirektør i Københavns Politi den 1. juli 2009, totalansvarlig for Københavns Politis operation i forbindelse med COP 15.

Det var normal procedure, at man sikrede sig, at direktøren var orienteret om, hvad de foretog sig, og han mødtes flere gange om dagen med direktøren. Den komplette strategi for COP 15 var clearet af med Hanne Bech Hansen, inden den blev distribueret ud til medarbejderne. Den var udfærdiget allerede i januar 2009. Efter Johan Reimann var tiltrådt, deltog Johan Reimann blandt andet i flere møder om COP 15 med ministerierne.

COP 15 operationen var den største, som dansk politi nogen sinde har haft, og de havde utrolig mange bolde i luften. For så vidt angik demonstrationer, omformede de deres koncept fra fodboldkampe med dialogpoliti til at kunne bruges under COP 15. Strategien i forhold til demonstrationer var klar. Dialogkonceptet var gældende hele vejen igennem, og kun hvis det missede, måtte man tage skeen i den anden hånd og bruge indsatskonceptet. Det var en samlet plan, der gjaldt for alle demonstrationer, herunder anti-kinesiske, der således ikke skulle håndteres anderledes end andre demonstrationer.

Planlægningen af COP 15 operationen lå i Københavns Politi i et klimakonferencesekretariat, som var blevet oprettet i 2007. Vicepolitiinspektør Michael Agerbæk var leder af sekretariatet, hvilket var naturligt, da Michael Agerbæk allerede var leder af OPA. Michael Agerbæk var således hans højre hånd vedrørende alt det praktiske, herunder udfærdigelse af operationsplaner, sammen med sine medarbejdere, her-

under Bent Olsen. Formålet med oprettelsen af sekretariatet var at have one point of contact. Politiinspektør Mogens Lauridsen var på trinnet under ham ansvarlig for afviklingen af operationen.

Som det fremgår af Københavns Politis redegørelse af 9. august 2017 for *”Planlægning og gennemførelse af IOC og COP15”*, havde han og Michael Agerbæk i 2007 været til et møde i Statsministeriets styregruppe for klimakonferencen. Det var Bo Lidegaard, der var chef for styregruppen.

Han husker ikke, om der var medarbejdere fra andre myndigheder i Københavns Politis klimasekretariat, herunder fra Udenrigsministeriet, men sekretariatet havde et tæt samspil med Udenrigsministeriet. Samspillet var i vidt omfang med Udenrigsministeriets protokol vedrørende håndteringen af de mange gæster og afviklingen af konferencen i Bella Center. Der var tæt kontakt til protokolchef Jette Nordam og viceprotokolchef Annette Lassen. Han husker ikke, om de havde kontakt til kontorchef i Udenrigsministeriets ASI-kontor Martin Bille Hermann, men der var ned gennem systemet efter behov massevis af kontakter til Udenrigsministeriet.

Hvis der var tale om sikkerhedsspørgsmål, gik kontakten til Udenrigsministeriet gennem PET, mens den øvrige kontakt, herunder om protokollære spørgsmål, i vidt omfang gik direkte mellem ministeriet og Københavns Politi. De praktiske spørgsmål havde han uddelegeret til sine underordnede, og han havde således ikke selv kontakten til Udenrigsministeriet i forbindelse hermed, men der var en løbende tæt kontakt om alle mulige praktiske spørgsmål.

Han mindes ikke, at protokollen kom med særlige tilkendegivelser i forhold til håndteringen af den kinesiske delegation.

Han tror heller ikke, at han, politiinspektør Gert Sejbak, Michael Agerbæk og Ole Kahr udvekslede erfaringer om håndteringen af anti-kinesiske demonstrationer under den rejse til Polen, som er omtalt i Københavns Politis redegørelse af 9. august 2017 for *”Planlægning og gennemførelse af IOC og COP15”*, og som de var på for at indhente erfaringer fra Polens planlægning og gennemførelse af COP 14 i 2008, ligesom han og Michael Agerbæk heller havde anledning til at drøfte det i forbindelse med gennemførelsen af COP 15, da det ikke kom op som en problemstilling.

Han og Michael Agerbæk talte dagligt sammen, også når der ikke var COP 15.

Michael Agerbæks forklaring den 28. november 2018 for Tibetkommission II om, at *”... Der var en italesættelse i forhold til synlighed ved besøg fra Kina. Således var det et klart ønske at undgå, at kineserne blev konfronteret med antikinesiske demonstra-*

tioner, herunder fra Falun Gong og Støttekomitéen for Tibet. Han er bekendt med, at eskorteruter blev ændret for at efterkomme dette. Der kan altid være et sikkerhedsmæssigt aspekt ved ændring af eskorteruter, men ved besøg fra Kina blev det synligheds-mæssige aspekt vægtet tungere end ved gæster fra andre lande...”, harmonerer ikke med, at dette ikke blev skrevet ind i operationsplanerne for besøgene. Det underer ham, at det ikke blev skrevet ind i planerne, hvis man mente det, idet det er udtryk for en klar strategisk tankegang, men han hørte det aldrig omtalt.

I forhold til Michael Agerbæks videre forklaring om, at ”... Der var et hav af operationer i perioden. PET var med gang fra gang. Forskellen mellem besøg fra Kina i forhold til besøg fra andre lande var, at det var sædvanlig praksis, at der ved besøg fra Kina var øget fokus på synlighed, således at kineserne ikke måtte møde demonstranter. Det var fast praksis. Da han trådte ind i ledelsen i 2004, kom han ind i denne forståelsesramme for håndteringen af besøg fra Kina. Han mindes ikke at have drøftet denne forståelse med sine overordnede. Han ved ikke, hvordan vidensdelingen foregik i ledelsesniveauet over ham. Han er således ikke bekendt med, hvilken viden chefpolitiinspektøren og politidirektøren var i besiddelse af. Han havde kendskab til forståelsesrammen på det operationelle niveau...”, var det ikke en forståelsesramme, som han havde kendskab til, og hvis det havde været den gældende opfattelse i Københavns Politi, ville det have fremgået af operationsplanerne.

Det var først i 2006, at han var kommet ind i det operationelle vedrørende besøgene, og han blev ikke bekendt med, at det beskrevne var en metodik, man anvendte i forhold til anti-kinesiske demonstrationer. Som det ses, fremgår noget sådant heller ikke af operationsplaner fra hans tid som ansvarlig for operationerne i forbindelse med besøg.

Det er meget muligt, at der blev omlagt eskorteruter i forbindelse med den kinesiske delegations transport under COP 15, idet det nemmeste var at undgå en konfrontation med demonstranter ved at køre eskorten uden om demonstrationen. Det skete i givet fald ikke af hensyn til et kinesisk ønske herom, men for at undgå en fysisk konfrontation, hvor eskorten kunne blive tvunget til at stoppe.

For så vidt angår notering den 6. december 2009 kl. 20.00 i hændelsesrapport fra ”... KSN- COP15...”, hvoraf fremgår, ”... Michael Agerbæk: Man skal have obs på Falun Gong demonstration i morgen ved Bella Centret. Kinesiske delegationer har tidligere ytret kritik over at foreningen afholder demonstration når de er til stede...”, er det efter hans opfattelse blot en oplysning om, at der var en demonstration, hvilket man selvfølgelig skulle være opmærksom på. Falun Gong-demonstrationerne var altid fredelige og rolige, men det betød ikke, at man kunne udelukke, at de ville gøre noget tåbeligt som f.eks. at gå ud på kørebanen. Han ved ikke, hvor Falun Gong-demonstra-

tionen var placeret, men hele området rundt om Bella Center var stort set spærret af, idet man forventede, at der ville komme et angreb, hvilket også skete.

Han husker ikke, at der skulle have været direkte kontakt mellem Københavns Politis og Udenrigsministeriet om Falun Gong-demonstrationer i forbindelse med COP 15, men han kan ikke udelukke, at det var tilfældet.

Vedrørende det anførte i Martin Bille Hermanns mail af 7. december 2009, cc blandt andre centerchef i Udenrigsministeriet Sus Ulbæk om, at *"... Politiet har givet tilladelse til, at der demonstreres "mod forfølgelsen af Falun Gong". Demonstrationen vil foregå i perioden fra den 7. december 2009 til den 18. december 2009 på det grønne område ved krydset Center Boulevard og Vejlands Alle over for Bella Center. Anmelderen har oplyst, at 15 personer vil deltage i demonstrationen. PET oplyser at der ikke har været grundlag for at nægte Falun Gong at demonstrere og at der i øvrigt aldrig tidligere har været ballade under Falun Gongs demonstrationer. Herværende kinesiske ambassade har overfor ASI udtrykt ønske om at demonstrationer rettet mod Kina forhindres/undgås på steder, hvor den kinesiske COP15-delegation måtte passere/opholde sig. ASI har noteret sig det kinesiske synspunkt og redegjort for hensynet til grundlovs-sikrede rettigheder. Samtidig klart tilkendegivet at den kinesiske delegations sikkerhed selvfølgelig og til enhver tid er en prioritet..."*, og Sus Ulbæks svar herpå ved mail af 8. december 2009, at *"... Fint - men vi plejer at aftale med Politiet at FG og Tibetanerne står steder hvor den kinesiske delegation ikke kommer. Det kan enten ske ved at kortegterne altid kører en anden vej eller at demonstrationerne flyttes. Det hjørne som FG har fået tildelt lyder meget centralt?..."*, har han ikke kendskab til en sådan aftale som angivet af Sus Ulbæk. Han ved ikke præcist, hvem i Københavns Politis Klimasekretariat der kan have haft kontakten om Falun Gong-demonstrationen med Udenrigsministeriet. Det kan have været på en mængde forskellige niveauer, og det kan have været tilfældigt, hvem der havde kontakten.

For så vidt angår Martin Bille Hermanns svar af 8. december 2009 til Sus Ulbæk om, at *"... Det er meget centralt. Og bestemt ikke noget, som vi er vilde med. Men vi skulle nærmest hale informationen ud af Politiet, og de har ikke spurgt os forinden. Spørgsmålet er, hvad der sker, hvis vi beder Politiet om at flytte demoen. Vi risikerer vel, at der pludselig kommer strøm på..."*, er han enig heri, da der kunne komme en frygtelig palaver ud af det mediemæssigt, hvis man flyttede demonstrationen i strid med politiets vurdering af, at der ikke var et sikkerhedsmæssigt problem i den tilladte placering af demonstrationen.

I relation til Sus Ulbæks videre svar om, at *"... Tror vi må tale med COP15LOG og de må tale med politiet om hvor kortegen kører, hvis vi er så langt at FG allerede har fået*

tilladelsen...”, har han ingen erindring om, at Københavns Politi var involveret i drøftelser af denne karakter.

Over årene havde han selv kontakt med den kinesiske ambassade, og der oplevede han ikke, at de brokkede sig eller stillede krav vedrørende demonstrationer, som de gjorde i 1995. Han har ikke været involveret i dialog med den kinesiske ambassade om demonstrationer ved ambassaden.

Adspurgte havde han ikke yderligere at tilføje, som kunne være af betydning for kommissionens arbejde.

Mødet afsluttet kl. 14.50.

---- o ----

Tuk Bagger formand

TIBETKOMMISSIONEN II

Protokol nr.: 74

PROTOKOL

Den 15. april 2021 kl. 10.45 blev Tibetkommissionen sat i Retten på Frederiksbergs lokaler, Howitzvej 32, 2000 Frederiksberg.

Til stede var kommissionens medlemmer, landsdommer Tuk Bagger, advokat Ole Spiermann og professor, dr. jur. Michael Hansen Jensen, førstnævnte som kommissionens formand, samt udspørgeren, advokat Jakob Lund Poulsen.

Som protokolfører fungerede juridisk konsulent Marie Neerlin.

Thomas Jørgensen var mødt med bisidder advokat Pernille Backhausen ved advokat Peter Breum.

Bisidderne advokat Anders K. Németh, advokat Anders Valentiner-Branth, advokat Anders Nielsen, advokat Bjarke Vejby, advokat Jonas Christoffersen, advokat Gunnar Homann, advokat Karen- Margrethe Schebye, advokat Kristian Braad, advokat Steen Lassen ved advokatfuldmægtig Anna Rønn, advokat Nicolai Mallet, advokat Torben Koch og advokatfuldmægtig Rebekka Høj var mødt.

Thomas Jørgensen bekræftede at have modtaget kopi af kommissorium og kopi af lov om undersøgelseskommissioner samt oplysninger i henhold til undersøgelseskommissionslovens § 23, stk. 1.

Thomas Jørgensen erklærede sig villig til at udtale sig og blev oplyst om, at han skal tale sandt, men ikke har pligt til selvinkriminering. Han blev endvidere oplyst om, at afhøringen lydoptages.

Thomas Jørgensen bekræftede oplysningerne i det indsendte CV om, at han fra 1997 til 1998 var praktikant på ambassaden i Beijing, at han fra 2001 til 2003 var fuldmægtig i Udenrigsministeriet i handelspolitisk kontor, at han fra september 2003 til 2005 var fuldmægtig i Asienkontoret, at han fra 2005 til 2008 var ambassadesekretær ved ambassaden i Hanoi, at han i 2008 var fuldmægtig i kontoret for kunderelationer og eksportfremme, at han fra 2008 til 2010 var chefkonsulent og eksportfremmekoordinator med fokus på COP 15 i kontoret for kunderelationer og eksportfremme, at han fra 2010 til 2011 var chefkonsulent og souschef for Innovation og Partnerskaber, at

han fra 2011 til 2014 var chefkonsulent og souschef for Investeringsfremme og Innovation, at han fra 2014 til 2019 var chefkonsulent, leder af Handelsafdelingen og TC DACH-koordinator ved ambassaden i Berlin, at han fra 2019 til 2020 var chefkonsulent og teamleder i Strategi og Policy, og at han siden har 2020 har været chefkonsulent og souschef i Strategi, Policy og Kvalitet. Kvalitetsdelen handlede om en intern kvalitetssikring, som er rettet mod kollegers rådgivning til danske virksomheder om samhandel, finansiering med videre i udlandet.

Han er uddannet cand.scient.pol. og har derudover taget en 2-årig områdeuddannelse med fokus på Østasien. Han hed tidligere Thomas Gammelgård Jørgensen.

2003

Han kom som fuldmægtig til Asienkontoret den 1. september 2003, hvor han refererede til teamleder Klaus Simoni Pedersen, som startede nogenlunde samtidig med ham i kontoret. Sus Ulbæk var kontorchef. Pernille Dahler Kardel var ikke i Asienkontoret på det tidspunkt. Han er ikke sikker på, om Niels Richter var i Asienkontoret, mens han var der.

I 2003 var der overvejelser om gradvist at styrke relationerne til Kina, da Kina var ved at blive en vigtig politisk og økonomisk spiller. Samtidig var der et ønske om at påvirke Kina til at blive en del af det globale samarbejde. Kina var gået fra at være et isoleret land til at indgå i et mere globalt samarbejde og var fx blevet medlem af WTO. Det ville Danmark gerne støtte, men samtidig ville Danmark også gerne påvirke Kina til at respektere de internationale regler og menneskerettigheder. Dette var ikke en enkel proces, da Kina gerne ville deltage i det internationale samarbejde, men samtidig stod meget fast på sit suverænitetsprincip og ikke ønskede andre landes indblanding i interne anliggender. Kina's medlemskab af FN var betinget af, at ét-Kina-politikken blev respekteret. Selvom Danmark respekterede ét-Kina-politikken, forbeholdt Danmark sig retten til påtale de interne konflikter i Kina, herunder om Tibet, hvis de ikke blev håndteret fredeligt. Kina brød sig ikke om, at Danmark adresserede disse interne anliggender.

Han har sammen med teamleder Klaus Simoni Pedersen udarbejdet referatet af 6. oktober 2003 fra Asienkontoret til Udenrigsministeriets direktør med flere af møde mellem Danmark og Kina den 26. september 2003. Han var på det tidspunkt lige begyndt i Asienkontoret. Han mener, at det var en af de politiske konsultationer, som blev holdt årligt mellem Kina og Danmark, og således led i den løbende dialog med kineserne. Konkret var det også forberedelse til statsministerens besøg i Kina i 2004. Han husker ikke meget fra selve mødet, men han husker, at han og Klaus Simoni Pedersen deltes om at tage referat, hvorefter de konsoliderede det i fællesskab, før de

fik kontorledelsens godkendelse. Mødet handlede overordnet set om, at Danmark ønskede at udbygge de bilaterale relationer til Kina. Året efter blev der afholdt et tilsvarende møde i Beijing.

Når der i referatet stod, at Taiwan og Tibet fra kinesisk side blev fremhævet som to centrale emner, der *"... ville afgøre mulighederne for en fortsat positiv udvikling i det bilaterale forhold"*, var det kinesernes måde at markere ét-Kina-politikken på, hvilket var deres grundlag for samarbejdet med Danmark. Før han startede i Asienkontoret, havde statsminister Anders Fogh Rasmussen modtaget Dalai Lama under sit besøg i Danmark, så udtalelsen var formentlig kinesernes måde at udtrykke deres utilfredshed på. Han husker ikke, at kineserne uddybede deres synspunkter om Tibet under mødet. Danmark ønskede at støtte dialog og fremme en fredelig løsning for Tibet, mens kineserne mente, at Dalai Lama alene arbejdede for Tibet's selvstændighed. Han erindrer ikke, om der blev drøftet andre emner end dem, der fremgår af referatet.

Han mindes ikke at have skrevet notitsen af 21. november 2003 fra Asienkontoret til udenrigsministeren om kinesisk besøg på højest niveau i 2004 eller notitsen af 17. december 2003 fra Asienkontoret til udenrigsministeren om kinesisk besøg på højest niveau i 2005, sendt med mail den 23. december 2003 til Statsministeriet med genpart til ham med flere. Det var formentlig teamleder Klaus Simoni Pedersen, der havde skrevet udkastet og den endelige version. At han er angivet som "author" i dokumentets metadata ændrer ikke ved, at han ikke erindrer at have set notitsen før. Han undrer sig over, at notitsen af 17. december 2003 blev sendt til Statsministeriet, men det kan være sket som led i forberedelsen af Wu Bangguo's indgående besøg fra Kina året efter.

Han husker ikke formuleringen, som fremgår af notitsen af 17. december 2003 om, at *"Samtidig er det klart, at et kinesisk statsbesøg sandsynligvis vil give anledning til mobilisering af Kina-kritiske kræfter i Danmark. Offentlige meningstilkendegivelser samt direkte henvendelser til regeringen fra Falun Gong-, Tibet- og Taiwan-sympatisører samt menneskerettighedsaktivister vil dels lægge politisk pres på regeringen for at anlægge en kritisk holdning til den kinesiske gæst, dels give anledning til krav fra kinesisk side om at sikre gennemførelsen af besøget uden ubehagelige incidenter for den kinesiske gæst. Håndteringen af sådanne evt. kinesiske krav kan i sig selv give anledning til offentlig debat i Danmark"*, men han husker selve konteksten, der handlede om at finde balancen mellem de internationale udenrigspolitiske aspekter, og de indenrigspolitiske opmærksomhedspunkter. Besøg af en højtstående kinesisk gæst ville kunne skabe en offentlig debat i Danmark, hvor tibetanske sympatisører kunne forsøge at lægge pres på regeringen for at sætte Tibet på dagsordenen, og den kinesiske gæst kunne blive konfronteret med anti-kinesiske budskaber. Det skal man kunne hånd-

tere på en sådan måde, at besøget bliver vellykket. Han erindrer ikke, hvilke overvejelser Asienkontoret gjorde sig om de mulige kinesiske krav, eller hvad de måtte indebære, da det alene var beskrevet meget generelt i notitsen. Notitsen må være forelagt udenrigsministeren, før den blev sendt til Statsministeriet.

Han undrer sig over oplysningerne om håndteringen af Zhu Rongji's besøg i 2002 i notitsen af 17. december 2003, og han erindrer ikke at have hørt om dette besøg før. Han var ikke involveret i Zhu Rongji's besøg. Han var i 2002, som fuldmægtig i det handelspolitiske kontor, med til at planlægge et handelsministtermøde i forlængelse af ASEM IV, men han har ikke hørt om en særlig Kina-vinkel i planlægningen eller om kinesiske sensibiliteter. Afsnittet referer til hele notitsens foregående afsnit om håndteringen af de indenrigspolitiske udfordringer og kinesernes forventninger med videre. Afsnittet blev måske medtaget for at forsikre udenrigsministeren om, at disse aspekter godt kunne håndteres, og at Asienkontoret havde gjort det før. Kontorchef Sus Ulbæk og formentlig Udenrigsministeriets direktør har godkendt dokumentet, før det blev sendt til udenrigsministeren.

På kontoret drøftede de, hvordan Kina skulle håndteres, men han erindrer ikke, at de drøftede logistikken ved indgående besøg, idet han ikke mindes store kinesiske besøg, mens han var i Asienkontoret. Han var muligvis involveret i besøget fra formanden af det kinesiske parlament Wu Bangguo i 2004, men han husker det ikke. Det var formentlig Folketinget, der stod for den overordnede planlægning af besøget.

Han har heller ikke hørt om et konstruktivt samarbejde mellem den kinesiske ambassade, Udenrigsministeriet og politiet. Han kendte endvidere ikke til, at den kinesiske delegation ikke måtte generes af synlige demonstrationer. Han hørte på et tidspunkt gennem medierne om et kinesisk besøg i London, hvor der var store demonstrationer, hvilket, han noterede sig, ikke havde haft store konsekvenser for besøget. Han erindrer ikke at have drøftet synlighed af demonstrationer. Når kontoret organiserede indkommende besøg, var han generelt opmærksom på afstand til ministre, herunder til pressen med videre. Han erindrer ikke specifikke samtaler om afstand til demonstranter med hans kolleger, men det indgik i planlægningen af mange delegationsbesøg.

Han var i 2003 i kontakt med den kinesiske ambassade. Han besøgte den kinesiske ambassade to til tre gange i forbindelse med den årlige politiske konsultation eller med planlægningen af statsministerens besøg i Kina. Han var også i telefonisk kontakt med ambassaden om konkrete planlægningsopgaver. Han har ikke hørt ansatte på ambassaden omtale, at demonstrationer ikke måtte være synlige under kinesiske besøg. Han skrev fra tid til anden til Protokollen, men har ikke gennem årene haft drøftelser med Protokollen om det kinesiske forhold til demonstrationer.

2005

Han var med til at koordinere en audiens hos Dronningen i forbindelse med vice-premierminister Hu Liangyu's besøg i april 2005, men han husker ikke, at han derudover var involveret i forberedelsen eller i besøget. Han antager, at Asienkontoret var involveret i besøget.

2009

I 2009 var han chefkonsulent i kundekontoret i Eksportrådet, hvor han koordinerede de erhvervsrelaterede aktiviteter vedrørende grøn energi, som COP 15 lagde op til. I Eksportrådet havde de ansvaret for at håndtere indkommende delegationers interesse i at se fx danske vindmøller. Han var med til at koordinere de aktiviteter, som meget handlede om delegationer, som ankom forud for COP 15, og som havde fokus på erhvervsdelen.

Planlægningen af COP 15 foregik i et politisk spor i Udenrigsministeriet, mens COP 15-sekretariatet tog sig af logistikken under topmødet. Han var ikke en del af sekretariatet. De mødtes alle én gang ugentligt til korte møder med de forskellige planlægningsenheder.

Hvis der havde været delegationer fra lande i Asien, som indebar et erhvervselement, havde han formentlig været i kontakt med Asienkontoret herom, men han husker ikke konkrete situationer. Da det kom til stykket, blev det det politiske og ikke det erhvervsmæssige, der fyldte under COP 15, så der var ikke meget, der foregik på hans bane. Han har ikke været involveret i drøftelser om den kinesiske delegation, og han har ikke hørt om aftaler med politiet som beskrevet i Sus Ulbæks mail af 8. december 2009.

2010

Carsten Boyer Thøgersen havde i Eksportrådet ansvaret for at styrke de danske relationer til Kina med forskellige tiltag, herunder planlægning af indgående besøg, men han var selv med til at forberede besøget af den kinesiske handelsminister Chen Deming fra den 16. til den 18. maj 2010.

Han husker sin mail af 29. april 2010 til viceprotokolchef Annette Lassen med kopi til Asienkontoret (ASI), fuldmægtig i Asien-kontoret Jens Martin Alsbirk med flere. Han deltog forud for mailen i et møde med repræsentanter fra den kinesiske ambassade sammen med Carsten Boyer Thøgersen. Han husker ikke, hvor mødet fandt sted. Når han på ny læser "note verbale" af 28. april 2010 fra kineserne, lyder det,

som om kineserne mente, at det var sandsynligt, at Falun Gong ville begå terrorangreb under besøget. Kineserne nævnte ikke dette på mødet, men oplyste blot, at der skulle sørges for sikkerheden under besøget. Den kinesiske note havde karakter af en standardtekst, som kineserne sendte til alle værtslande forud for et kinesisk besøg, for på den måde at kunne sige, at de havde gjort alt for at sikre, at der ikke skete uforberedte ting. Fra dansk side var man klar over, at formuleringerne i noten ikke skulle tages så alvorligt, som de fremstod, og fra kinesisk side var man klar over, at der ikke var tale om terrorvirksomhed. Han læste ikke noten som et spørgsmål om værdighed. Det var Protokollen, ikke Eksportrådet, der havde kontakten med politiet i forbindelse med indgående besøg, og derfor orienterede de Protokollen om noten. Idet mailen var sendt til ASI-postkassen, kunne kontorledelsen tillige tilgå den. Han talte ikke med Jens Martin Alsbirk om demonstranter og sikkerhed.

Han forstod KF 0765's mail af 3. maj 2010 til viceprotokolchef Annette Lassen med kopi til ham og flere om fremsendelsen af den kinesiske note af 28. april 2010, som PET's måde at forholde sig til oplysningerne i noten, hvor de samtidig vurderede, at der ikke var sikkerhedsudfordringer ved besøget. Det overraskede ham ikke, at Falun Gong eller tibetaktivister ikke udgjorde en sikkerhedstrussel. Han gjorde sig ikke tanker om sondringen mellem det sikkerhedsmæssige og det, at der kunne være demonstrationer, som ikke var et sikkerhedsmæssigt problem.

Om hans mail af 4. maj 2010 til viceprotokolchef Annette Lassen, Louise Holmsgaard og Niels Høyer med kopi til Jens Martin Alsbirk og videresendt til KF 0765, forklarede han, at han vil tro, at hans bemærkning om, at den kinesiske ambassade ikke mindst var *"...optaget af sikkerhedsspørgsmål, herunder evt. forstyrrelser fra Falun Gong ifm. Erhvervssymposiet"*, var ment som en henvisning til, at kineserne ikke ville have Falun Gong-tilhængere tæt på ministeren. Ordet *"forstyrrelser"* relaterede sig ikke til sikkerhed, da det mere handlede om, at demonstranterne ikke kom for tæt på delegationen. Han husker ikke, om der lå overvejelser bag, at han skrev *"forstyrrelser"* og ikke *"trusler"*, men *"forstyrrelser"* var vel det rigtige ord, fordi det indikerede en bredere bekymring fra kinesisk side end sikkerhed.

Når den kinesiske ambassade den 6. maj 2010 sendte en liste til ham med spørgsmål til handelsministerens besøg, og under punktet *"security and safety"* skrev, at *"we are pleased to know that motorcyclists from police are provided"*, vil han tro, at det handlede om at give kineserne lidt VIP-behandling med motorcykeleskorte, selvom der ikke var et sikkerhedsbehov. Han mindes ikke, at han var involveret i drøftelserne om motorcykeleskorten med viceprotokolchef Annette Lassen eller andre. Den kinesiske ambassade har ikke fortalt ham, at det var normalt, at der blev brugt motorcykeleskorte under besøg i Danmark. Han har heller ikke talt om kinesernes bekymringer med viceprotokolchef Annette Lassen.

Emnet ”Kina-arrangement og ølkasse” i hans mail af 13. september 2010 til chef for kundekontoret Berit Basse og cc kontorchef Merete Juhl Vincents Svendsen henviste til deres fredagsmøder på i Eksportrådet, hvor direktøren for Eksportrådet og andre stod på en ølkasse og talte om ugen og om kommende begivenheder. Der var et indgående kinesisk besøg, hvor de havde et arrangement om Kina. Han husker ikke detaljer, men konteksten var, at de i Kundekontoret, som han var skiftet til, og som arbejdede med kunderelationer og eksportfremme, havde ansvaret for erhvervselementerne for udgående delegationer og havde en enkelt medarbejder, der understøttede erhvervsarrangementer ved indgående besøg.

Med formuleringen ”[...] Og så må der i øvrigt tages den generelle diskussion af håndtering af indkommende besøg fra Kina. Lige nu serviceres de helt anderledes end indgående besøg fra alle andre lande, og vi giver i den grad den kinesiske ambassade royal treatment, hvilket trækker store vekslers på ressourcerne”, henviste han til, at når der var besøg fra andre lande end Kina, skulle den besøgende være på statsministereller udenrigsministerniveau, før hans kontor arrangerede erhvervsmæssige arrangementer for delegationen, mens de for Kina, som var et stort land med mange politiske ledere, også arrangerede erhvervselementer for besøgende fra lavere niveauer, hvilket var meget ressourcekrævende. Han erindrer ikke, om hans ressourcebetragtninger blev bragt videre i Udenrigsministeriet.

Heller ikke i 2010 vidste han, at kineserne ikke ønskede, at deres højtstående repræsentanter så demonstrationer, da han ikke havde beskæftiget sig særlig meget med indgående besøg inden da. Han vidste, at kineserne var følsomme over for Falun Gong-tilhængere med videre, og at et opmærksomhedspunkt var, at demonstranterne skulle være på en vis afstand under kinesiske besøg. Han har ikke hørt om, at politiet og udenrigsministeriet plejede at aftale, at Falun Gong- og Frit Tibet-demonstranter blev placeret på andre ruter, end hvor den kinesiske delegation kom.

Adspurgt havde han ikke yderligere at tilføje, som kunne være af betydning for kommissionens arbejde.

Mødet afsluttet kl. 12.15.

---- o ----

Tuk Bagger formand

TIBETKOMMISSIONEN II

Protokol nr.: 75

PROTOKOL

Den 15. april 2021 kl. 13.00 blev Tibetkommissionen sat i Retten på Frederiksbergs lokaler, Howitzvej 32, 2000 Frederiksberg.

Til stede var kommissionens medlemmer, landsdommer Tuk Bagger, advokat Ole Spiermann og professor, dr. jur. Michael Hansen Jensen, førstnævnte som kommissionens formand, samt udspørgeren, advokat Jakob Lund Poulsen.

Som protokolfører fungerede juridisk konsulent Marie Neerlin.

Mette Gjerskov var mødt med bisidder advokat Torben Koch.

Bisidderne advokat Anders K. Németh, advokat Anders Valentiner-Branth, advokat Anders Nielsen, advokat Bjarke Vejby, advokat Jonas Christoffersen, advokat Gunnar Homann, advokat Karen- Margrethe Schebye, advokat Kristian Braad, advokat Pernille Backhausen ved advokat Peter Breum, advokat Claus Søgaard-Christensen og advokat Nicolai Mallet var mødt.

Mette Gjerskov bekræftede at have modtaget kopi af kommissorium og kopi af lov om undersøgelseskommissioner samt oplysninger i henhold til undersøgelseskommissionslovens § 23, stk. 1.

Mette Gjerskov blev gjort bekendt med vidnepligt og -ansvar, og med at afhøringen lydtages.

Mette Gjerskov bekræftede oplysningerne i det indsendte CV om, at hun fra 2011 til 2013 var minister for fødevarer, landbrug og fiskeri, at hun fra den 14. august 2013 til den 3. juli 2015 var formand for Det Udenrigspolitiske Nævn, og at hun siden 2005 har været medlem af Folketinget.

2014

Hun modtog den 4. maj 2014 en invitation fra Anders Højmark Andersen, formanden for Støttekomitéen for Tibet, til at mødes med Lobsang Sangay. I invitationen stod der lidt om Lobsang Sangay's baggrund og forslag til mødetidspunkter. Hun

bekræftede skriftligt, at hun gerne ville mødes med ham. Hun orienterede Asbjørn Haugstrup, som var særlig rådgiver i Udenrigsministeriet, om invitationen til at møde Lobsang Sangay. Der var flere folketingsmedlemmer, der modtog invitationen.

Det var sin i egenskab af folketingsmedlem, og ikke som minister eller som formand for Det Udenrigspolitiske Nævn, at hun i den 20. maj 2014 skulle mødes med Lobsang Sangay. Hun gjorde det formentlig klart for Lobsang Sangay, at hun alene ville mødes med ham i sin egenskab af folketingsmedlem, men hun husker ikke, hvordan det skete præcist.

Forud for det planlagte møde blev hun kontaktet telefonisk af Thomas Juul Dam, som var særlig rådgiver i Statsministeriet. Han lagde pres på hende for at få hende til at overveje, om det var nødvendigt, at hun mødtes med Lobsang Sangay. Hun husker ikke ordlyden af telefonsamtalen længere, men hendes indtryk af samtalen var, at det var kompliceret i forhold til Danmarks relation til Kina at mødes med Lobsang Sangay og tale om Tibet. Hun husker ikke, hvornår hun blev kontaktet af rådgiveren.

Natten før mødet med Lobsang Sangay blev hun syg, og hun aflyste alle sine møder næste formiddag. De var en mindre gruppe folketingsmedlemmer, der skulle mødes med Lobsang Sangay, og da hun meldte afbud til mødet samme morgen, sørgede hun for, at mødet i stedet blev afholdt hos Liv, som var et andet folketingsmedlem. Det var en kombination af hendes sygdom og opkaldet fra Thomas Juul Dam, der gjorde, at hun aflyste mødet med Lobsang Sangay, men hun var syg.

Hun var ikke bekendt med mailkorrespondancen i Udenrigsministeriet om Lobsang Sangay's besøg. Da hun første gang læste korrespondancen i bilagssamlingen, blev hun overrasket over, at hendes møde med Lobsang Sangay blev drøftet på et så højt niveau og med en sådan intensitet i ministeriet. Hun blev tillige overrasket over, at der var mails, der indikererede, at hun blev overtalt til at lægge sig syg samme dag, som hun skulle mødes med Lobsang Sangay.

Hun husker ikke, om forløbet præcist var, som Kristina Miskowiak Beckvard beskrev det i en mail af 20. maj 2014, hvor Kristina Miskowiak Beckvard skrev at "... UPN-sek talte dog med Mette Gjerskov om tibetanernes henvendelse for et par dage siden og aftalte, at UPN-sek svarede tibetanerne. at UPN og URU ikke havde mulighed for at mødes med Lobsang Sangay, men at de kunne kontakte medlemmerne individuelt. Dette følger fast praksis, hvordan disse henvendelser håndteres, også sidste gang. UPN-sek gjorde som aftalt med formanden og svarede på opfølgende tibetansk spørgsmål endvidere, at man heller ikke havde mulighed for at stille et lokalt spørgsmål til rådighed for noget møde. Der er således ikke på nogen måde tale om et møde med UPN. UPN-formanden havde ikke over for UPN-sek sagt noget om, at hun havde tænkt sig at svare

ja til en evt. individuel forespørgsel om at mødes". Hun kender ikke Kristina Miskowiak Beckvard. Det var ikke Kristina Miskowiak Beckvard, der var sekretær for Det Udenrigspolitiske Nævn i 2014, men Eva Esmarch.

Om Kristina Miskowiak Beckvards mail samme dag til pressemedarbejder i Udenrigsministeriet Jean-Charles Ellermann-Kingombe om, at Kristina Miskowiak Beckvard overvejede at tage kontakt til hende og få bekræftet, at hun også var syg om eftermiddagen, hvor mødet med Lobsang Sangay skulle finde sted, forklarede hun, at hun ikke mindes, at hun blev kontaktet af andre end Thomas Juul Dam fra Statsministeriet.

Det blev generelt bemærket af kineserne, hvis hun eller andre mødtes med Lobsang Sangay eller eksiltibetanere. Det var almindelig kendt blandt alle folketingsmedlemmer, der havde arbejdet med udenrigspolitik, at Danmarks forhold til Kina var kompliceret, når det kom til spørgsmålet om Tibet. Hun havde ikke kendskab til, at kineserne ikke ønskede at se demonstranter under deres besøg i Danmark. Som formand for Det Udenrigspolitiske Nævn mindes hun ikke, at der var drøftelser eller orienteringer om kinesiske sensibiliteter i forbindelse med officielle kinesiske besøg. Hun husker alene drøftelser om verbalnoten i 2009.

2015

I december 2014 anmodede den kinesiske ambassade om et møde med hende, som blev afholdt den 29. januar 2015 på hendes kontor. Ifølge henvendelsen fra ambassaden ønskede kineserne at udveksle tanker om, hvordan Danmarks og Kina's bilaterale forhold kunne udvikles. Den kinesiske chargé d'affaires deltog sammen med to andre fra ambassaden. Hun husker ikke drøftelserne på mødet. Hun husker ikke, om hun på det tidspunkt vidste, at Dalai Lama ville komme til Danmark i februar 2015. Som formand for Det Udenrigspolitiske Nævn havde hun mange møder af lignende karakter med udenlandske ambassadører om bilaterale forhold. Der deltog ikke nogen fra Udenrigsministeriet i de møder. Sekretæren for Det Udenrigspolitiske Nævn, Eva Esmarch, deltog i nogle af møderne.

Hun vidste ikke, at ansatte i Udenrigsministeriet og departementsråd Lars Gert Lose fra Statsministeriet drøftede hendes møde med Dalai Lama, som det fremgår af den interne mailkorrespondance af 10. februar 2015 mellem specialkonsulent Louise Holmsgaard, Kim Jørgensen og departementsråd Lars Gert Lose og videresendt til departementschef Ulrik Vestergaard Knudsen og Udenrigsminister Martin Lidegaard.

Hun husker ikke, hvorvidt hun blev orienteret om, at der ugen før Dalai Lama's besøg havde været et møde mellem departementsråd Lars Gert Lose og den kinesiske ambassadør, som det fremgår af Odd Sindings svar i mail af 10. februar 2015 på specialkonsulent Louise Holmsgaards mail af samme dato. Hun ved ikke, hvorfor Kim Jørgensen fra Udenrigsministeriet ligeledes samme dag besvarede Odd Sindings mail med at *"StM burde altså kraftig fraråde. Vi havde lignende sag sidste år, hvor jeg to gange måtte ringe til Mette G. hvilket førte til at hun "lagde sig syg"*.

Hun ved heller ikke, hvad Odd Sinding henviste til, da Odd Sinding samme dag besvarede Kim Jørgensens mail med, at *"... umiddelbart er holdningen i STM, at ST-Men er eneste, som kan tale med Gjerskov - og det er for "risikabelt")..."*, eller hvorfor Kim Jørgensen skrev *"Er virkelig noget rod"* i sit svar til Odd Sinding. Hun kender ikke til korrespondancen. Hun ville kunne huske korrespondancen, hvis hun havde modtaget den.

Hun modtog den 11. februar 2015 en mail fra den kinesiske ambassade om, at de var blevet bekendt med, at hun og andre folketingsmedlemmer skulle mødes med Dalai Lama den 12. februar 2015. Ambassaden håbede på hendes forståelse for Kina's position i forhold til Tibet og Dalai Lama, og ambassaden tilkendegav, at de var imod enhver kontakt med Dalai Lama eller separatister i øvrigt. Henvendelsen fra den kinesiske ambassade fik ingen indflydelse på hendes beslutning om at mødes med Dalai Lama dagen efter. Hun husker ikke, om hun orienterede Udenrigsministeriet om henvendelsen. Hun besvarede mailen samme dag, hvor hun oplyste, at hun respekterede ét-Kina-politikken, og at hun ville møde Dalai Lama i sin egenskab af folketingsmedlem og ikke som formand for Det Udenrigspolitiske Nævn.

Hun vidste ikke, at ambassaden havde kontaktet Søren Bindesbøll om Dalai Lama's besøg, som det fremgår af Søren Bindesbølls mail af 11. februar 2015 til Kim Jørgensen, Martin Bille Hermann departementschef Ulrik Vestergaard Knudsen, Jean-Charles Ellermann-Kingombe med flere.

Hun mindes ikke, at hun blev kontaktet af Statsministeriet eller af statsminister Helle Thorning-Schmidt forud for mødet om fastlæggelse af kontakten med Dalai Lama, men hun var helt klar over den fælles linje.

Hun mødtes med Dalai Lama den 12. februar 2015 i Bella Center. Når hun mødtes med tibetanere, skete det altid på baggrund af en henvendelse fra Støttekomitéen for Tibet. Hun mindes ikke, om det var anderledes i 2015. De var en større gruppe folketingsmedlemmer, der mødte Dalai Lama. Hun har mødt Dalai Lama tre gange i alt.

Adspurgt havde hun ikke yderligere at tilføje, som kunne være af betydning for kommissionens arbejde.

Mødet afsluttet kl. 14.00.

---- O ----

Tuk Bagger formand

TIBETKOMMISSIONEN II

Protokol nr.: 76

PROTOKOL

Den 16. april 2021 kl. 09.30 blev Tibetkommissionen sat i Retten på Frederiksbergs lokaler, Howitzvej 32, 2000 Frederiksberg.

Til stede var kommissionens medlemmer, landsdommer Tuk Bagger, advokat Ole Spiermann og professor, dr. jur. Michael Hansen Jensen, førstnævnte som kommissionens formand, samt udspørgeren, advokat Jakob Lund Poulsen.

Som protokolfører fungerede juridisk sekretær Harald Micklander.

Peter Brix Kock var mødt med bisidder advokat Stine Gry Johannessen.

Bisidderne advokat Anders K. Németh, advokat Anders Valentiner-Branth, advokat Anders Nielsen, advokat Claus Søgaard-Christensen, advokat Gunnar Homann, advokat Henrik Hasseri Olesen, advokat Martin Cumberland, advokat Mikkel Holm Nielsen, advokat Pernille Backhausen ved advokat Peter Breum, advokat Mikael Bernhoft, advokat Peter Bang, advokat Steen Lassen ved advokatfuldmægtig Anna Rønn og advokat Torben Kock var mødt.

Peter Brix Kock bekræftede at have modtaget kopi af kommissorium, kopi af lov om undersøgelseskommisioner samt oplysninger i henhold til undersøgelseskommisionslovens § 23, stk. 1.

Peter Brix Kock blev gjort bekendt med vidnepligt og -ansvar, og at afhøringen lydoptages. Peter Brix Kock forklarede, at han i 2010 var politikommissær i Midt- og Vestsjællands Politi. **2010**

Han husker ikke besøget af Kina's viceformand for Folkekongressens Nationalkomite, Zheng Wantong, i Danmark i juni 2010, herunder hvordan han blev involveret i det.

Sagsbehandlingen af et besøg som dette begyndte normalt i OPA i Københavns Politi, hvorefter OPA, Københavns Politi, henvendte sig til øvrige berørte politikredse og gav oplysninger til disse. Han har således fået sine oplysninger om Zheng Wantong's besøg fra OPA, Københavns Politi, herunder en trusselsvurdering.

Han kunne ikke huske trusselsvurderingen for besøget, men han har læst den i kommissionens bilag. Som det fremgår heraf, var trusselsniveauet ikke særlig højt. Han husker ikke, hvornår han modtog trusselsvurderingen, men de fik normalt trusselsvurderingerne i rimelig god tid.

Han husker ikke, om han i forbindelse med besøget havde samtaler med vicepolitiinspektør Michael Agerbæk eller politikommissær Bent Olsen fra OPA, Københavns Politi. Han husker heller ikke, om han fik anden information, end hvad der fremgik af operationsbefaling af 16. juni 2010 fra Københavns Politi ”... *for den politimæssige indsats i forbindelse med Kina's Viceformand Zheng Wantong's besøg den 22. – 25. juni 2010*”.

Han skrev mail af 15. juni 2010 med emnet ”*Kineserbesøget i Kalundborg*” til politikommissær Per Kragh, som var den daglige leder af nærpolitiet i Kalundborg, idet det var medarbejdere fra nærpolitiet, som skulle ud på stedet til Zheng Wantong's besøg ved Kalundborg Industripark.

Når han i mailen af 15. juni 2010 til Per Kragh skrev ”... *Der udsættes 2 m/k der skal være til stede i god tid før ankomst, så det sikres, at der ikke foran bygningen er personer fra Falun Gong eller andre, der vil forstyrre arrangementet...*”, drejede det sig om, at de to politifolk fra nærpolitiet skulle sikre, at der ikke var personer foran den umiddelbare indpassage til bygningen. Det var en standardformulering, der varetog rent sikkerhedsmæssige hensyn. I ”forstyrre” lå, at personerne ikke måtte være lige foran døren og ikke så tæt på, at de kunne udgøre en sikkerhedsrisiko. Der lå ikke heri, at personerne ikke måtte kunne ses af den kinesiske delegation.

Han havde ikke hørt om og var ikke bekendt med, at kineserne ikke brød sig om at se Falun Gong eller andre anti-kinesiske demonstranter. Det anførte i mailen om ”forstyrre” var en standardformulering, og der ville have stået det samme, hvis det havde været besøgende fra f.eks. Rusland, Tyskland eller Japan.

Han kan se af sin mail til Per Kragh, at Zheng Wantong's besøg ved Kalundborg Industripark ikke var en særlig højt prioriteret opgave, idet han kun havde afsat to mand hertil.

Når der i 2. udgaven af operationsbefalingen for besøget var anført ”... *Politiaktion 07- 6, den 24. Juni kl. 1000 Kalundborg Industri Park, Adelgade 8, Kalundborg. Indsatsleder: Vagth., Midt- og Vestsjællands Politi...*”, betød det, at der ikke var sat en indsatsleder på, men at det var en ganske almindelig patrulje, som tog sig af opgaven.

For så angår det anførte i operationsbefalingen om, at ”... *Det overordnede politimæssige operative og koordinerende ansvar for operationen, i det tidsrum den befinder sig i Midt- og Vestsjællands politikreds, varetages af politiinspektør Henrik Mikkelsen der træffer afgørelse i alle operationelle forhold...*”, betyder det, at det var Henrik Mikkelsen, som han refererede til i forbindelse med opgaven. Han talte givetvis med Henrik Mikkelsen om besøget, men han husker det ikke. Formentlig blev det nævnt på et morgenmøde, hvorefter der ikke var yderligere om det.

Hvis der var nogen hændelser i forbindelse med Zheng Wantong's besøg ved Kalundborg Industripark, burde det have fremgået af døgnrapporten.

Af andre kinesiske besøg har han kun været involveret i besøg på Slagteriskolen i Roskilde. Politiet var der stort aldrig i forbindelse med besøgene. Politiets involvering drejede sig typisk alene om at behandle skolens anmodning om tilladelse til at flage med det kinesiske flag.

Adspurgte havde han ikke yderligere at tilføje, som kunne være af betydning for kommissionens arbejde.

Mødet afsluttet kl. 09.45.

---- O ----

Tuk Bagger formand

TIBETKOMMISSIONEN II

Protokol nr.: 77

PROTOKOL

Den 16. april 2021 kl. 10.15 blev Tibetkommissionen sat i Retten på Frederiksbergs lokaler, Howitzvej 32, 2000 Frederiksberg.

Til stede var kommissionens medlemmer, landsdommer Tuk Bagger, advokat Ole Spiermann og professor, dr. jur. Michael Hansen Jensen, førstnævnte som kommissionens formand, samt udsøgeren, advokat Jakob Lund Poulsen.

Som protokolfører fungerede juridisk sekretær Harald Micklander.

Jean-Charles Ellermann-Kingombe var mødt med bisidder advokat Allan Steen Lynge.

Bisidderne advokat Anders K. Németh, advokat Stine Gry Johannessen, advokat Anders Valentiner-Branth, advokat Anders Nielsen, advokat Emil Spurr Madsen, advokat Nicolai Mallet ved advokat Christian Dysted, advokat Claus Søgaard-Christensen, advokat Karen-Margrethe Schebye, advokat Gunnar Homann, advokat Henrik Hasseriis Olesen, advokat Martin Cumberland, advokat Mikkel Holm Nielsen, advokat Pernille Backhausen ved advokat Peter Breum, advokat Mikael Bernhoft, advokat Peter Bang, advokat Steen Lassen ved advokatfuldmægtig Anna Rønn og advokat Torben Koch var mødt.

Jean-Charles Ellermann-Kingombe bekræftede at have modtaget kopi af kommissorium, kopi af lov om undersøgelseskommissioner og oplysninger i henhold til undersøgelseskommissionslovens § 23, stk. 1.

Jean-Charles Ellermann-Kingombe erklærede sig villig til at udtale sig og blev oplyst om, at han skal tale sandt, medmindre han risikerer at inkriminere sig selv. Han blev endvidere oplyst om, at afhøringen lydoptages.

Jean-Charles Ellermann-Kingombe forklarede, at han er uddannet cand.merc. Han blev ansat i Udenrigsministeriet i 1996, hvor han fra 2010 til 2013 var presserådgiver for udenrigsministeren og europaministeren. Fra 2013 til 2016 var han kontorchef i Direktions- og Kommunikationssekretariatet. Han blev den 1. januar 2019 ansat i sin

nuværende stilling som departementsråd i Statsministeriet med ansvar for det udenrigspolitiske område.

Han tiltrådte i sommeren 2010 stillingen som presserådgiver for blandt andre udenrigsministeren. På det tidspunkt var Lene Espersen udenrigsminister. Den 3. oktober 2011 blev hun afløst af Villy Søvndal, der den 12. december 2013 blev afløst af Holger K. Nielsen. Han arbejdede også for Holger K. Nielsen, men det var som kontorchef i Direktions- og Kommunikationssekretariatet, idet han i sommeren 2013 havde skiftet stilling fra presserådgiver i sekretariatet til at blive leder af sekretariatet.

Sekretariatet havde direkte reference til ministeriets direktion i tæt samarbejde med ministrenes særlige rådgivere. På Villy Søvndals tid var der fire ministre i ministeriet, og han havde ansvaret for Villy Søvndal og europaminister Nicolai Wammen. Villy Søvndal havde to særlige rådgivere, Claus Perregaard og Thomas Bro Sæhl, som han begge havde et tæt samarbejde med.

Som presserådgiver dengang var han eneste ansvarlige fra ministeriet for pressehåndteringen i forhold til de to nævnte ministre. Han håndterede således alt vedrørende presse sammen med de særlige rådgivere. Før en minister udtalte sig til pressen, ville ministeren ofte indhente bidrag fra ministeriet. Det gik altid gennem ham ned til det relevante fagkontor og tilbage op gennem hierarkiet, herunder til godkendelse i Direktionen, og derefter via ham til de særlige rådgivere og ministeren. Han var således inde over alle pressehenvendelser til de to ministre i et eller andet omfang. Som følge heraf var han i hyppig kontakt med de fagkontorer, som pressehenvendelserne vedrørte, herunder ASI-kontoret. I perioder, fx op til besøg, kunne han være i daglig kontakt med det relevante kontor.

Han var i mindre grad i kontakt med Protokollen. Det skal ses i lyset af, at Protokollen stod for alt det praktiske i forbindelse med besøg, og hans fokus var på indholdet af kommunikationen og ikke det praktiske. Det praktiske vedrørende presse blev håndteret af Kommunikationskontoret, herunder vedrørende Photo pools, pressemøder etc. Hans kontakt vedrørende praktiske forhold var således primært til Kommunikationskontoret, som herefter havde kontakten med Protokollen. Det skete dog, at han havde direkte kontakt til Protokollen.

Han havde direkte kontakt til ministeren, men meget af dialogen gik også gennem de særlige rådgivere. Kontakten foregik desuden gennem Direktionen og ministersekretæren. Der var således både hyppig direkte og indirekte kontakt med ministeren. Fysisk sad han på kontor med udenrigsministerens særlige rådgivere i nabokontoret til udenrigsministeren, så der var også en del uformel kontakt.

I forbindelse med besøg var han typisk med, hvis der var offentlig interesse om besøget og dermed en pressevinkel. Det varierede, om han var involveret som en del af selve delegationen. Det kunne afhænge af formatet for møderne under besøgene.

Som presserådgiver havde han samtaler om gennemførelsen af besøg med kontorchef i ASI-kontoret Martin Bille Hermann. Det var med fokus på kommunikation vedrørende besøget, herunder hvilke kritiske spørgsmål man skulle være forberedt på. Det kunne f.eks. være spørgsmål om Falun Gong demonstrationer. Hans rolle var at tage stilling til, hvordan de skulle forholde sig pressemæssigt i forhold til kritik, således at han kunne rådgive udenrigsministeren om, hvordan ministeren skulle svare. Han havde således kontakt med Martin Bille Hermann både op til udenrigsminister Yang Jiechi's besøg i 2011 og præsident Hu Jintao's besøg i 2012. Han husker ikke at have haft kontakt med centerchef Sus Ulbæk. Hans naturlige indgangsvinkel til fagområderne som presserådgiver var kontorcheferne. Kontorcheferne drøftede så kontorets linje med deres chefer, som kunne tage det videre til direktøren. Denne interne sagsgang var han ikke en del af. Derfor var det ikke naturligt for ham at have kontakt til laget over kontorcheferne.

Han havde givetvis også kontakt med Nis Lauge Gellert fra ASI-kontoret, men den sædvanlige kontakt var med Martin Bille Hermann selv.

2009

Vedrørende det anførte i Martin Bille Hermanns mail af 7. december 2009, cc blandt andre centerchef i Udenrigsministeriet Sus Ulbæk om, at *"... Politiet har givet tilladelse til, at der demonstreres "mod forfølgelsen af Falun Gong". Demonstrationen vil foregå i perioden fra den 7. december 2009 til den 18. december 2009 på det grønne område ved krydset Center Boulevard og Vejlands Alle over for Bella Center. Anmelderen har oplyst, at 15 personer vil deltage i demonstrationen. PET oplyser at der ikke har været grundlag for at nægte Falun Gong at demonstrere og at der i øvrigt aldrig tidligere har været ballade under Falun Gongs demonstrationer. Herved kinesiske ambassade har overfor ASI udtrykt ønske om at demonstrationer rettet mod Kina forhindres/undgås på steder, hvor den kinesiske COP15-delegation måtte passere/opholde sig. ASI har noteret sig det kinesiske synspunkt og redegjort for hensynet til grundlovssikrede rettigheder. Samtidig klart tilkendegivet at den kinesiske delegations sikkerhed selvfølgelig og til enhver tid er en prioritet..."*, og Sus Ulbæks svar herpå ved mail af 8. december 2009, at *"... Fint - men vi plejer at aftale med Politiet at FG og Tibetannerne står steder hvor den kinesiske delegation ikke kommer..."*, har han ikke kendskab til, hvad det var, man *"plejer at aftale med politiet"* som angivet af Sus Ulbæk. Han var i 2009 souschef i Udenrigsministeriets Europapolitiske kontor.

2010

Da han blev presserådgiver i 2010, havde han uden at være ekspert på Kina-området kendskab til de overordnede hensyn, interesser og udfordringer i forhold til Kina, som fyldte meget i dansk udenrigspolitik. Konkret var han bekendt med, at det var et vigtigt hensyn, at kineserne ikke tabte ansigt. Dette er et alment kendt hensyn for alle, der i et eller andet omfang arbejder med kinesiske forhold. I begrebet ”tabe ansigt” ligger en større følsomhed over for at blive eksponeret for kritik og få det udstillet. I kinesisk kultur opfattes det som naturligt, at man kan skærme sig over for den udfordring, som den kritiske presse udgør. Det havde han blandt andet oplevet eksempler på under sin tidligere ansættelse i EU-kommissionen.

Han var også bekendt med den kinesiske holdning til anti-kinesiske demonstrationer, som man blandt andet havde kunnet iagttage rundt om i verden i forbindelse med kinesiske besøg. Anti-kinesiske demonstrationer indebar ansigtstab for kineserne. Det var almen viden for ministeriets medarbejdere, der beskæftigede sig med Kina.

Når man forberedte en minister på et besøg, skulle ministeren forberedes på alle aspekter af besøget. Ved besøg fra Kina skulle ministeren således blandt andet orienteres om udfordringerne i forhold til ansigtstab. Disse udfordringer havde betydning i mange henseender ud over i relation til demonstrationer, f.eks. havde det betydning ved valg af samtaleemner. Det var derfor vigtigt i forbindelse med kinesiske besøg, at ministrene var bevidste om begrebet ”ansigtstab”.

I forhold til, om man fra embedsværkets side orienterede udenrigsministeren om de kinesiske sensibiliteter, der blandt andet fremgik af de løbende indberetninger fra ambassaden i Beijing og henvendelserne fra den kinesiske ambassade i København, vil han sige, at hvis udenrigsministeren fik besøg af sin kinesiske kollega uden at være blevet gjort bekendt med, hvilken type gæst det var, ministeren modtog, da havde embedsværket ikke klædt ministeren godt nok på.

Alt efter besøgets vigtighed mv. blev der typisk udarbejdet en håndakt til ministeren. En håndakt bestod dels af baggrundsmateriale, herunder om substansen af de drøftelser, der skulle finde sted, og om rammebetingelserne for besøget, og dels nogle talepunkter. Ved større besøg ville det ikke være ualmindeligt, at der var et briefingmøde med ministeren, hvor materialet blev gennemgået, og ministeren havde mulighed for at stille spørgsmål i forhold til det skriftlige materiale.

I forbindelse med besøg gjaldt det generelt, at jo større og vigtigere land, jo mere bevidst og insisterende var landet i forhold til egne interesser. Herved adskilte Kina sig

ikke fra andre store og vigtige lande, men det kinesiske regime var væsentligt forskelligt fra en række af de andre store og vigtige lande, herunder Frankrig og USA, hvilket afspejlede sig i forbindelse med indgående besøg.

En af forskellene var den kinesiske tilgang til medier, herunder mediers adgang til at stille kritiske spørgsmål til en kinesisk delegation. Der var ikke andre forskelle vedrørende ytringsfrihed, som han kom til at skulle forholde sig til i sin funktion som presserådgiver.

Der ville i forbindelse med besøg være en dialog med det besøgende land i forhold til pressehåndteringen, hvor man så vidt muligt skulle søge at forene de danske og det besøgende lands ønsker og interesser. Det skulle naturligvis ske inden for rammerne af de grundlæggende danske principper, herunder f.eks. i forhold til ligebehandling af de forskellige medier, som der ikke kunne gås på kompromis med.

2011

Det var helt normalt, at danske og kinesiske embedsmænd havde en fælles efterfølgende evaluering af drøftelserne mellem den danske og den kinesiske udenrigsminister som gengivet i mail af 26. oktober 2011 med emnet "... *Kina – Evaluering af Yangs besøg – Møde med kinesiske ambassade* 25.10" fra Anne Dorothea Bruun Aubry cc blandt andre ham. Således var det helt sædvanligt, at man på embedsmandsniveau mødtes hurtigt efter ministermøder for at samle op herpå. Det var på disse efterfølgende møder, at man skulle udmønte de aftaler, som ministrene havde indgået.

Han ved ikke, hvorfor man fra ASI-kontorets side valgte samme dag kort tid efter udsendelsen af en mail af 26. oktober 2011 fra Anne Dorothea Bruun Aubry med oplysning om den kinesiske ambassades og Udenrigsministeriets evaluering af Yang Jiechi's besøg at sende et supplement om "Presse" til en mere snæver kreds, som han var en del af. Efter hans opfattelse var der ikke noget følsomt i supplementet, hvoraf fremgår "... *Presse: Der blev fra kinesisk side udtrykt en særlig tak til UMs professionelle og fleksible håndtering in situ af situationen fsva. Falun Gong-aktivister på presse-mødet. Falun Gong havde også tidligere været et problem ift. presseadgang i Danmark. Bl.a. i 2009, da Wen Jiabao deltog i COP15 i Bella Centret. Man var fra kinesisk side helt bevidst om den frie danske presse, men ville gerne undgå, at noget lignede skete igen - f.eks. ifm et højniveau- besøg. ASI-chefen påpegede dansk tilfredshed over, at begge udenrigsministre alligevel fik mødt pressen efter middagen og bekræftede, at det også var i dansk interesse (og en aktiv overvejelse i UM), hvordan man fremadrettet kunne tackle lignende situationer inden de opstod...*". Situationen havde været følsom, mens den stod på, men referatet var ikke følsomt.

Den omtalte situation var, at der i forbindelse med mødet i Eigtveds Pakhus mellem Villy Søvnal og Yang Jiechi skulle være et pressemøde. Mødet mellem ministrene var planlagt således, at der først skulle være et arbejds møde og i direkte forlængelse heraf skulle der være en arbejds middag. Pressemødet, der skulle være mellem arbejds mødet og middagen, blev faciliteret af Protokollen og Kommunikationskontoret, som inden mødet havde udsendt en pressemeddelelse blandt andet med oplysning om pressemødet. Af oplysningerne om pressemødet fremgik blandt andet reglerne for pressemødet, herunder at der skulle medbringes pressekort. Som han husker det, var der ikke nogen særlige begrænsninger i reglerne for journalisternes fremmøde. Pressetilladelserne blev dengang typisk håndteret i IPC (International Press Centre), som fordelte pressekort bredt til både danske og internationale journalister. Han sad selv med til arbejds mødet mellem de to udenrigsministre og blev på et tidspunkt kaldt ud, idet der var opstået en situation i lokalet, hvor pressemødet skulle holdes, og pressen var forsamlet. Situationen var, at en person med pressekort havde tilkendegivet et tilhørsforhold til Falun Gong. Han mener, at tilkendegivelsen var i form af den T-shirt, som personen havde på. Det var der nogle kinesere, som følte sig presset af, og de havde et stærkt ønske om, at der blev gjort noget ved det. Han blev kaldt ud til situationen, idet han havde med presse at gøre. De fik forklaret for kineserne, at de ikke kunne sende en person med pressekort bort fra pressemødet. Efter en del drøftelser stod det klart, at Yang Jiechi ikke ønskede at gennemføre pressemødet mellem arbejds mødet og middagen. Det blev blandt andet begrundet med, at Yang Jiechi var fløjet til Danmark samme dag og var træt. Derfor blev det aftalt, at Yang Jiechi ville gå direkte fra arbejds mødet til middagen, mens Villy Søvnal, som havde behov for at møde pressen og svare på kritiske spørgsmål, tog pressemødet alene. Pressemødet varede 15-20 minutter, hvorefter Villy Søvnal gik videre til middagen ca. kl. 18.30.

Middagen forløb vældig godt, og den trak ud. De havde ikke sendt pressen hjem, idet der ikke var sagt noget om, at der ikke kunne komme et senere uannonceret fælles pressemøde, men det meste af pressen, herunder personen med tilhørsforhold til Falun Gong var helt naturligt gået, da middagen var forbi ca. kl. 20.30. Som han husker det, var der kun TV2 og måske to skriftlige medier tilbage på det tidspunkt. Det blev herefter besluttet, at ministrene på vej fra middagen tog et hurtigt door- step i form af et kort uformelt, improviseret pressemøde med den resterende presse.

Han ved ikke, hvordan man fra ASI-kontorets side havde i tankerne, at man fremadrettet skulle ”... *tackle lignende situationer inden de opstod...*” som nævnt i Anne Dorothea Bruun Aubrys supplerende mail af 26. oktober 2011, ligesom han ikke kan sige, hvordan det skulle være muligt, men han ved, at holdningen var, at der skulle være ligebehandling af pressen, og det kunne ikke ske ved manglende tildeling af pressekort, da kompetencen hertil lå uden for Udenrigsministeriet. Konsekvensen

kunne godt blive, at man måtte afstå fra at holde fælles pressemøde i forbindelse med et besøg, som han mener, at det også skete i forbindelse med, at Anders Fogh Rasmussen havde besøg af Erdogan fra Tyrkiet, men det kunne ikke blive en konsekvens, at man ikke fra dansk side stillede sig til rådighed for den frie kritiske presse.

2012

I forbindelse med forberedelsen af Hu Jintao's besøg i Danmark i 2012 var han cc på mails, hvor de kinesiske følsomheder blev beskrevet. Han var således via denne korrespondance bekendt med, at kineserne på alle niveauer fremførte deres ønsker i forhold til håndteringen heraf, og han var bekendt med, hvad man fra dansk side svarede herpå, herunder hvor de røde linjer gik i forhold til de danske principper om forsamlings- og ytringsfrihed. Han er ikke bekendt med, om man fra Udenrigsministeriets side foretog sig mere end at gentage sine svar i forhold til de kinesiske ønsker, og han deltog ikke i drøftelser herom. Det skal ses i lyset af, at hans område var pressehåndtering.

Han var helt sikkert involveret i pressedækningen af Hu Jintao's besøg, men Udenrigsministeriet spillede andenviolin, idet det var et statsbesøg. Han var givetvis i dialog med Statsministeriet om pressedækningen, men det var primært Statsministeriet, som stod for det.

2013

I forhold til mail af 4. juni 2013 fra Lisbet Zilmer-Johns, Statsministeriet, til Lars Gert Lose, Statsministeriet, hvorefter fremgår, at "... *Det er jo en kæmpe bøj at de to at invitere Falun Gong (som det skete med umens første møde med kinesisk um'er), og UM bør være klar til at bistå med at udrede - fx ved at tage kontakt til herværende ambassade...*", husker han ikke at have været aktivt involveret i Yu Zhengsheng's besøg i 2013 i Danmark. Det var således blot et spørgsmål om presselinje, han kom med en tilkendegivelse om i mail af 5. juni 2013 med emnet "... *Kinesisk besøg. Ændring af presseformat. Presselinje*", hvor han skrev "... *Eftersom FT ikke længere fremhæver kravet om ligebehandling hvorfor skal Kongehuset - som de eneste skubbes ud af den sti. Hvorfor ikke blot henholde sig til den første del af beredskabet (Mao: god dialog men ønske om blot at begrænse til officielle fotografer)...*". Hans tilkendegivelse skal ses i lyset af den forudgående mail af 5. juni 2013 fra Nis Lauge Gellert, hvorefter blandt andet fremgår, at "... *Konkret agter man at meddele følgende til pressen: "Der vil i morgen ved Yu Zhengsheng's besøg i FT ikke som ellers annonceret være mulighed for at dække indledningen og afslutningen på selve mødet. Der vil dog fortsat være mulighed for at dække ankomst fra Store Trappe. Fra kinesisk side har der været ønske om alene at lade officielle fotografer dække mødet, hvilket FT som vært har valgt at acceptere."*... Såfremt

der spørges ind til grunden for det ændrede format, foreslås følgende: "Der har i forberedelserne af besøget selv sagt været en løbende og god dialog med kineserne om formatet for pressearrangementerne. Der er i Danmark krav om ligebehandling ved åbne pressearrangementer. De aktuelle pressearrangementer er aftalt i god forståelse mellem såvel værter som gæster"...".

Han husker ikke, om Michael Starbæk Christensen, Udenrigsministeriet, som var cc på svarmail til ham af 5. juni 2013 fra Franz-Michael Skjold Melbin, Udenrigsministeriet, hvoraf fremgår, at han var "... Enig med Jean i at denne løsning er AT foretrække idet det jo er et udtrykkeligt kinesisk ønske...", var i hans kontor på dette tidspunkt. Michael Starbæk Christensen overtog efter Lars Gert Lose.

Han husker ikke præcist baggrunden for sin mail af 7. juni 2013 til Henrik Røjgaard, særlig rådgiver for Villy Søvndal, hvoraf fremgår, at "... Netop kontaktet af STM, der oplyser, at JP kører historie i morgen om, at FG er blevet forment adgang til photopool i Folketinget ifm kinesisk besøg. Må forstå at pressemedarbejder i FT (i hvert fald til baggrund) har været "behjælpesom". Ingen henvendelser her endnu. Får vi det holder vi fast i linje fra beredskabet...", og Henrik Røjgaards svar, hvoraf fremgår "... Dum historie - men fg går vel ikke under betegnelsen "officielle fotografer". Jeg holder linjen, hvis de kontakter mig...", men han formoder, at der på dette tidspunkt var kommet offentligt kendskab til situationen med ændringen af presseformatet som følge af invitationen til personer med tilhørsforhold til Falun Gong, og at det var på en måde, som kunne medføre, at der blev rejst kritiske spørgsmål til regeringen. Det har været derfor, at de havde et presseberedskab klar, hvilket var en helt sædvanlig måde at arbejde på, uanset om der var noget at komme efter eller ej. Han husker ikke indholdet af presseberedskabet.

2014

Han mener ikke, at mailkorrespondance mellem Ulrik Vestergaard Knudsen, Udenrigsministeriet, og ham selv den 6. marts 2014, hvor han blandt andet skrev til Ulrik Vestergaard Knudsen "... Ikke helt god. JP fanget gamle mails om HU besøget, der ikke er blevet udleveret ifm aktindsigt. Måske nogle af de gamle særlige rådgivere (især en af dem var ikke glad for den linje vi kørte på MR). Martin er afsender på den ene. Det kunne JP få megen morskab ud af...", og i en anden mail skrev "... 3) enig. skulle jeg give et bud så en af de to særlige rådgivere, der er i kopi på den lækkede mail. især den ene var uenig i den linje på MR, som vi lagde - og som Villy godtog...", afspejler en holdning i Udenrigsministeriet. Korrespondancen afspejler politik. SF, der ikke havde været i regering i 30 år, var kommet i regering og blev på mange områder konfronteret med nogle valg i forhold til den linjeføring, de havde haft som oppositionsparti, idet de nu skulle stå på mål for en linjeføring som en del af en regering.

Et af områderne var Kina's forhold til menneskerettighederne som det er offentligt velbeskrevet. Det skal i forhold til korrespondancen sammenholdes med, at de særlige rådgiveres rolle blandt andet er at minde ministeren om, hvilket parti det er, at ministeren kommer fra, og hvilke holdninger partiet har. Dilemmaet afspejlet i mailkorrespondancen havde således ikke noget med Udenrigsministeriet at gøre. Det afspejler derimod et politisk dilemma.

Håndteringen af Lobsang Sangay's ønske om at mødes med formand for Det Udenrigspolitiske Nævn Mette Gjerskov i forbindelse med Lobsang Sangay's besøg i Danmark i maj 2014 er et godt eksempel på den kinesiske følsomhed i forhold til at tabe ansigt og den meget aggressive tilgang fra Kina for at undgå det.

Kineserne er meget protokollært bevidste og opfattede formanden for Det Udenrigspolitiske Nævn som en autoritet. Idet hun kom fra samme parti som statsministeren, kunne hun fra et kinesisk synspunkt ikke adskilles fra regeringen. Derfor og i lyset af konsekvenserne af statsminister Lars Løkke Rasmussens møde med Dalai Lama i 2009 var forløbet i 2014 efter hans opfattelse ikke overraskende.

Han husker ikke, om han havde drøftelser med Kristina Miskowiak Beckvard, Udenrigsministeriet, om Mette Gjerskovs planlagte møde med Lobsang Sangay ud over, hvad der fremgår af mailkorrespondance mellem blandt andre ham og Kristina Miskowiak Beckvard den 20. maj 2014, men han vil formode, at han havde det, idet Kristina Miskowiak Beckvard, som var hans underordnede, ved mail af 20. maj 2014 med emnet "*UPN-formanden – Lobsang Sangay*" spurgte, om han havde et øjeblik.

Han var kun modtager af mails i korrespondancen og vil derfor nødig udtale sig om, hvorvidt de modtagne mails skrevet af andre end ham var udtryk for, at man ønskede at sikre sig, at Mette Gjerskov ikke mødtes med Lobsang Sangay, fordi det kunne skade forholdet mellem Danmark og Kina, men Udenrigsministeriet er den myndighed, som burde være bedst til at forstå andre landes gøren og laden samt følsomheder. Det var derfor Udenrigsministeriets rolle at gøre de andre myndigheder opmærksom på, hvad den potentielle konsekvens af mødet ville være, og at det ville være en fejlagtig antagelse at tro, at kineserne ville være ligeglade med, at Mette Gjerskov mødtes med Lobsang Sangay under henvisning til, at hun gjorde det som folketingsmedlem.

Udenrigsministeriet kunne ikke diktere et folketingsmedlem endsige formanden for Det Udenrigspolitiske Nævn at gøre noget, men ministeriet kunne bibringe vedkommende en viden om betydningen af en handling. Det var relevant at bibringe Mette Gjerskov den viden, at det i kinesisk optik ikke kunne adskilles, om hun mød-

tes med Lobsang Sangay i privat regi eller som formand for Det Udenrigspolitiske Nævn.

Efter hans opfattelse er der en lige linje mellem problemstillingerne i forbindelse med Mette Gjerskovs påtænkte møde med Lobsang Sangay og statsministerens og udenrigsministerens møder med Dalai Lama i 2009, idet situationerne og håndteringen viser, at kineserne går enormt meget op i det protokollære. De enkelte elementer bliver vejlet på en guldvægt, herunder om mødelokationen er en officiel eller privat sitting, og der kan differentieres på alle disse vægte.

Han har ikke nogen forklaring på, hvorfor Kristina Miskowiak Beckvard som oplyst i hendes mail af 20. maj 2014 valgte fremgangsmåden ”... *kun sagt mundtligt til UPN-sekretæren i Folketinget, ikke kommunikeret skriftligt...*”.

2015

Hans mail af 6. oktober 2015 til Tobias Elling Rehfeld, Udenrigsministeriet m.fl., hvor han skrev ”... *I må nok lige have PKP til at afdække spm om NDT og finde den gamle presseline frem. Tror vi blev hevet ind i det fordi IPC bistod med arrangering af presse for STM. Jesper Fersløv vil med garanti kunne huske forløbet, der ødelagde en lørdag med det løse ... Så ingen grund til, at lade den gode Mchangama stå for hele historieskrivningen.*”, var et svar til Tobias Elling Rehfeld, Udenrigsministeriet, der ved mail af 6. oktober 2015 videresendte til ham en mail af 6. oktober 2015 fra Justitia med uddrag af blog skrevet af Jacob Mchangama på b.dk den 6. oktober 2015, hvoraf fremgår ”... *Relevant vil det f.eks. være, at kommissionen lægger vejen forbi Udenrigsministeriet, som i dagene op til afviste TV-stationen NDT, som er forbudt i Kina, at dække pressemødet med den kinesiske præsident. Der kunne måske være en sammenhæng mellem Udenrigsministeriets ageren over for NTD og politiets ageren over for pro-tibetanske demonstranter.*”. ”PKP” var Pressekommunikationskontoret. Som han husker det, havde Udenrigsministeriet erkendt og undskyldt, at man havde lavet en fejl med hensyn NDT. NDT historien handlede om, at Danmark og Kina hver især kunne pege på et fastlagt antal medier fra deres eget land, som kunne få adgang til at dække Hu Jintao's besøg. Den Kina-kritiske NDT TV-station blev ved en fejl placeret i den gruppe medier, som skulle søge om adgang gennem den kinesiske ambassade. Ambassaden valgte ikke at pege på NDT som et af medierne inden for deres kvote, hvilket betød, at NDT ikke kunne få adgang. Formålet med hans mail af 6. oktober 2015 var formentlig at tage til genmæle over for insinuationen om, at der havde været en bevidst indgriben fra Udenrigsministeriets side i pressens adgang.

Efter fejlen med NDT havde Jesper Fersløv foranlediget, at der blev udarbejdet procedurer i pressekontoret, således at man kunne undgå, at udenlandske journalisters

akkreditering i fremtiden blev afhængige af tilladelse fra det indkommende lands repræsentanter. Efter hans opfattelse havde Udenrigsministeriet derfor ikke en dårlig sag, sådan som det var antydnet af Jacob Mchangama. Man var ikke fra Udenrigsministeriets side gået på kompromis med ligebehandlingsprincipperne.

Det er hans indtryk, at man i Udenrigsministeriet generelt havde et godt kendskab til indholdet af grundlovens og internationale konventioners beskyttelse af ytrings- og forsamlingsfriheden. Ministeriets jurister var meget dygtige, og han oplevede generelt en stor bevidsthed om de røde linjer, som man arbejdede inden for. Besvarelsen af de gentagne kinesiske ønsker over årene i forbindelse med besøg viser, at man søgte at imødekomme dem, men med en klar bevidsthed om, hvor de røde linjer gik. Han har ikke nogen viden om, hvorvidt Friis Arne Petersen, Claus Grube eller Ulrik Vestergaard Knudsen vidste, hvor grænserne efter grundloven går for at måtte flytte en demonstration eksempelvis rundt om et hjørne, idet han ikke havde haft en drøftelse med dem om det, men han havde en antagelse om, at de havde en grundlæggende fornemmelse for, hvilke rammer man kunne operere inden for.

Han oplevede ikke i sin tid i Udenrigsministeriet, at man aktivt opererede med muligheden for at flytte rundt på demonstrationer som et parameter, som man fra dansk side kunne bringe i spil, men man var opmærksom på, at der kom gæster, for hvem det var naturligt at kunne gøre det. Derfor måtte man forholde sig til det, selv om man ikke kunne imødekomme det. I forhold til Kina er der områder, hvor det danske og kinesiske system er grundlæggende forskellige og ikke kan mødes, men der er andre områder, hvor der er fælles interesser, og derfor er der en interesse i at mødes. Under tilrettelæggelsen af besøg fra Kina kommer der uundgåeligt nogle af de grundlæggende uenigheder i spil, og de skal håndteres. Han oplevede ikke i den forbindelse, at man fra Udenrigsministeriets side gik på kompromis med de fundamentale ting.

Adspurgt havde han ikke yderligere at tilføje, som kunne være af betydning for kommissionens arbejde.

Mødet afsluttet kl. 12.05.

---- O ----

Tuk Bagger formand

TIBETKOMMISSIONEN II

Protokol nr.: 78

PROTOKOL

Den 16. april 2021 kl. 13.00 blev Tibetkommissionen sat i Retten på Frederiksbergs lokaler, Howitzvej 32, 2000 Frederiksberg.

Til stede var kommissionens medlemmer, landsdommer Tuk Bagger, advokat Ole Spiermann og professor, dr. jur. Michael Hansen Jensen, førstnævnte som kommissionens formand, samt udspørgeren, advokat Jakob Lund Poulsen.

Som protokolfører fungerede juridisk sekretær Harald Micklander.

Jesper Fersløv Andersen var mødt med bisidder advokat Pernille Backhausen ved advokat Peter Breum.

Bisidderne advokat Anders K. Németh, advokat Anders Valentiner-Branth, advokat Anders Nielsen, advokat Claus Søgaard-Christensen, advokat Gunnar Homann, advokat Henrik Hasseris Olesen, advokat Karen-Margrethe Schebye, advokat Martin Cumberland, advokat Nicolai Mallet ved advokat Christian Dysted, advokat Mikael Bernhoft, advokat Steen Lassen ved advokatfuldmægtig Anna Rønn og advokat Torben Koch var mødt.

Jesper Fersløv Andersen bekræftede at have modtaget kopi af kommissorium, kopi af lov om undersøgelseskommissioner og oplysninger i henhold til undersøgelseskommissionslovens § 23, stk. 1.

Jesper Fersløv Andersen erklærede sig villig til at udtale sig og blev oplyst om, at han skal tale sandt, medmindre han risikerer at inkriminere sig selv. Han blev endvidere oplyst om, at afhøringen lydoptages.

Jesper Fersløv Andersen forklarede, at han fra 2010 til 2012 var chefkonsulent i presseenheden i Udenrigsministeriet, og fra 2012 til 2014 var han kontorchef samme sted.

Presseenheden bestod primært af journalister og kommunikationsfolk. Enheden løste opgaver på presse- og kommunikationsområdet. Han refererede fra 2010 til 2012 til centerchefen for Public Diplomacy, Klavs Holm, og fra 2013 til 2014 efter en struk-

turændring til centerchefen for Borgerservice og kommunikation, Ole Egberg Mikkelsen.

Han havde løbende et tæt samarbejde med presserådgiver i Direktions- og Kommunikationssekretariatet, Jean Charles Ellermann-Kingombe, og udenrigsministerens særlige rådgivere. I de første år lå hans kontor i en bygning, der hedder "Pendanten", og derefter flyttede han over i ministeriets hovedbygning i stueetagen. Ministeren, presserådgiverne og de særlige rådgivere havde kontorer på 6. sal.

I hans periode i presseenheden var han involveret i Hu Jintao's besøg i 2012 og Yu Zhengsheng's besøg i 2013. Han var formentlig involveret i andre besøg fra Kina, men han husker ikke yderligere.

2011

I forbindelse med den kinesiske udenrigsminister Yang Jiechi's besøg i 2011 var der en episode, hvor Yang Jiechi ikke ønskede at deltage i et pressemøde, idet der blandt de tilstedeværende pressefolk med pressekort var en person med tilknytning til Falun Gong. Han mener, at han efterfølgende blev orienteret af en af sine medarbejdere om episoden. Han er ikke bekendt med, om man i forlængelse af denne episode gjorde tiltag for at undgå lignende episoder i fremtiden.

2012

Vedrørende Hu Jintao's besøg i Danmark i 2012 kom han først for alvor på banen i forbindelse med opfølgningen på besøget.

Forberedelsen af Hu Jintao's besøg havde kørt lidt i sit eget spor. Der havde været medarbejdere fra presseheden med i det forberedende arbejde op til besøget, men han havde ikke selv deltaget i de forberedende møder.

Hans efterfølgende involvering drejede sig om, at der var et Kina-kritisk medie, som var blevet henvist til at søge om pressekort hos den kinesiske ambassade i den kinesiske del af pressekortspoolen. Det var en soleklar fejl, der medførte et meget stort opfølgningsarbejde.

Opfølgningen bestod først og fremmest i en ændring af den hidtidige praksis, således at man fremadrettet kunne undgå, at der skete en gentagelse af fejlen.

Den hidtidige praksis havde været, at det besøgende land rådede over 50% af poolpladserne til pressen og skulle fordele disse til de presseevents, der var under besøg-

get. Han og efterfølgende hans chefs vurdering var, at hvis man skulle undgå situationer som den foreliggende i fremtiden, var det bedst at tage det fremmede land ud af ligningen, således at det fremover alene skulle være danske myndigheder, hvilket var IPC og Pooludvalget, som stod for alle pressekort og poolpladser. Herved var man ude over diskussionen om, hvorvidt et fremmed land levede op til de danske standarder for tildeling af pressekort og poolpladser.

Han hørte ikke under frokoster i Udenrigsministeriet eller i øvrigt drøftelser om politiets ageren over for demonstranter i forbindelse med Hu Jintao's besøg i 2012.

2013

Han er ikke bekendt med baggrunden for, at han blev sat cc på mail af 12. februar 2013 med emnet *"Demarche fra herv. kinesiske ambassade pga. planlagt event den 13. ds. med etablering af tibetansk "ambassade" foran den kinesiske ambassade"* fra Nis Lauge Gellert, Udenrigsministeriet, ALO-kontoret, til blandt andre Protokollen. Han husker ikke mailen.

For så vidt angår det i Nis Lauge Gellerts mail af 12. februar 2013 anførte om, at *"... Ambassaden henviste til det tibetanske spørgsmåls følsomhed for den kinesiske regering og til kinesiske 'kerneinteresser' og bad om, at man fra dansk side håndterede begivenheden på passende vis og på en måde, der sikrede den gode udvikling, det dansk-kinesiske forhold var inde i. Ambassaden henviste desuden til forlydender om, at lederen af den eksiltibetanske regering, Lobsang Sangay, havde i sinde at sende sine repræsentanter til en række lande for at foretage separatistiske aktiviteter. Ambassaden henstillede til at man fra dansk side ikke tillod sådanne separatistiske aktiviteter at finde sted i Danmark..."*, havde han ikke særlig godt kendskab til kinesiske forhold, herunder kinesiske sensibiliteter. Han mindes ikke på gangene i Udenrigsministeriet eller i øvrigt at have hørt om, at kineserne ikke ville se anti-kinesiske demonstrationer.

Han husker ikke, hvad presseenhedens vinkel var på mailen, eller hvorfor han videresendte den til sin chef Ole Egberg Mikkelsen til orientering. Videresendelsen skyldtes muligvis, at der var en kultur i Udenrigsministeriet, hvorefter man sendte mange informationer rundt.

Presseenhedens tilgang til Yu Zhengsheng's besøg i Danmark i 2013 var, at det primært var et besøg til Folketinget, Hoffet og Statsministeriet, hvorfor de blandede sig mindst muligt i pressehåndteringen af dette besøg. Han og hans chefs indstilling var således, at Udenrigsministeriets presseenhed ikke havde nogen naturlig rolle i håndteringen af pressen i forbindelse med besøget. Hans involvering i pressehåndteringen var derfor meget begrænset.

Han husker ikke, om han deltog i arbejdsfrokosten på den kinesiske ambassade som omtalt i mail af 15. maj 2013 med emnet "*Besøg af Yu Zhengsheng – arbejdsfrokost i morgen på en kinesiske ambassade*" fra Mette Pfeiffer Jørgensen, Udenrigsministeriet, ALO-kontoret, til blandt andre ham, men det er meget muligt, at han deltog. Han erindrer således heller ikke, hvad der blev talt om på mødet, herunder vedrørende "*sikkerhed*" som nævnt i mailen. Hvis han deltog i mødet, vil han gætte på, at hans hovedbudskab var, at det ikke var Udenrigsministeriets presseenheds opgave at rådgive Folketinget, Hoffet med flere om, hvordan pressen skulle håndteres. På mødet kunne Udenrigsministeriets presseenheds bidrag derfor alene bestå i pressefaglige input. Det var et vigtigt budskab, at drøftelser om pressehåndteringen måtte tages direkte med de involverede danske myndigheder og ikke via Udenrigsministeriets presseenhed.

Hvis der blev udarbejdet referat af mødet på den kinesiske ambassade, var det ALO-kontoret som ansvarlig for mødet, der skulle have gjort det. Han er ikke bekendt med, hvad ALO-kontorets praksis for udarbejdelse af referater var, og han ved således ikke, om der blev udarbejdet referat.

Lotte Skovgaard, som også var modtager af mailen af 15. maj 2013 fra Mette Pfeiffer Jørgensen, var ikke medarbejder i presseenheden. Han husker ikke, hvilket kontor hun var medarbejder i. Han genkender ikke håndskrifterne i de to påtegninger på mailen i kommissionens bilagssamling.

Han mindes ikke at have set mailkorrespondance af 4. juni 2013 med emnet "*Kina*" mellem Lisbet Zilmer-Johns, Statsministeriet og Lars Gert Lose, Statsministeriet.

Han vil tro, at han læste mail af 5. juni 2013 med emnet "*Besøg af Yu Zhengsheng. Ændring pressearrangementer*" fra Nis Lauge Gellert, hvoraf blandt andet fremgår, at "*... Fu spurgte til muligheden af at foretage en tilsvarende tilpasning ved arrangementerne i Folketinget og Amalienborg, så de ikke omfattede de Falun Gong tilknyttede medier. Jeg svarede, at det var noget, man måtte tage op direkte med institutionerne, men at der her som udgangspunkt jo havde været tale om åbne arrangementer, hvor pressen allerede havde tilmeldt sig, så det ville det ville gå imod princippet om ligebehandling og næppe være muligt at gå ind og foretage en selektion nu uden betydelige omkostninger. Det eneste realistiske var formentlig at aflyse eller ændre hele set-up. Jeg spurgte til Fu's vurdering af udsigten til, at man fra kinesisk side i sidste instans ville kunne acceptere arrangementer, selvom der var deltagelse af de omtalte medier. Det stillede hun sig meget tvivlende overfor. Fu ringede efterfølgende efter at have talt med sin ambassadør. Ambassadør Li havde understreget, at vi fra dansk side måtte forstå alvoren i sagen. Det ville være særdeles pinligt for den kinesiske delegation, hvis den så meget som bare blev tiltalt el. af en kritisk pressedeltager. En sådan pinlig hændelse ville i kinesisk per-*

spektiv desuden falde tilbage på det danske værtskab. Yu Zhengshengs besøg i Finland og Sverige havde i den henseende været lydefri, så en pinlig hændelse i Danmark - det sidste stop i programmet - ville stikke så meget desto mere ud..."

I det anførte i mailen af 5. juni 2013 vedrørende "princippet om ligebehandling" lå, at der skulle være fri og lige adgang for alle medier. Som han husker det, var presseenhedens linje i forhold til de kinesiske ønsker, som fremgik af mailen, at hvis der skulle være pressemøder, skulle der være åben og fri presseadgang, og ellers skulle der ikke være pressemøder. I sidstnævnte tilfælde måtte man i givet fald nøjes med en fotografering. Igen var det dog presseenhedens grundlæggende holdning, at det ikke var Udenrigsministeriets opgave at skulle beslutte, hvilket presse set up f.eks. Folketinget ønskede i forbindelse med et møde med Yu Zhengsheng. Det var heller ikke ministeriets opgave at rådgive herom, og de øvrige myndigheder plejede da også selv at varetage det. Linjen var således business as usual. Den kinesiske ambassadørs tilkendegivelse af, at det ville være "... særdeles pinligt for den kinesiske delegation, hvis den så meget som bare blev tiltalt el. af en kritisk pressedeltager...", gav ikke ud fra hans synsvinkel anledning til at fravige linjen.

Han ved ikke, om han blev bekendt med det videre forløb i forlængelse af den kinesiske henvendelse. Han husker det i givet fald ikke.

Når han i sin mail af 5. juni 2013 med emnet "... Besøg af Yu Zhengsheng. Ændring af pressearrangementer" til Ib Petersen, Udenrigsministeriet, skrev, at han "... Blev ringet op af Nis/ALO, der oplyser at Schønau har ringet til ham og udbedt sig regeringens indstilling til Hoffets håndtering af photo opp'en hos HMD, jf. nedenstående mail fra ALO. Vi kan fra BORKOM naturligvis godt bidrage med pressefaglige input, men til syvende og sidst er besøget og håndteringen et spørgsmål om DK's relationer til Kina, hvorfor det bør være ALO, der er pennefører på indstillingen...", var det en oplysning om linjen om, at det, som presseenheden kunne bidrage med, var pressefaglige input, men ikke mere. Den i mailen nævnte "Schønau" var Christian Schønau fra Hoffet.

Han tør ikke sige, om det var fordi, det var et politisk emne, at han angav, at "det bør være ALO, der er pennefører på indstillingen". Det primære formål med mailen var at melde ud, hvad det var, presseenheden kunne bidrage med.

De "officielle fotografer" omtalt i det videre anførte i hans mail af 5. juni 2013 til Ib Petersen om, at "... Vi har fra UM's side som 4. violin lagt os der, at vi kun inviterer officielle fotografer ind til UM's frokost. Det ser der ikke ud til at være problemer i...", var de fotografer, som kunne komme ind i begyndelsen af et møde og tage fotografier, som de andre medier også skulle have adgang til. Som han husker det, var der

sædvanligvis en eller to officielle fotografer, som fik adgang til at tage fotografier. Det var muligvis sådan, at den ene af fotografierne var fra et medie fra det besøgende land. Han husker ikke detaljerne, men han mener, at de officielle danske fotografer var fra nogle bestemte billedbureauer.

Ib Petersens svar til ham cc blandt andre Jean Charles Ellermann-Kingombe ved mail af 5. juni 2013, hvoraf fremgår, at han var *"... Enig men jeg forstår også på vores tlf-samtale just nu at der er glimrende samarbejde m ALO. Inden der meldes tilbage til hoffet bør StMriet orienteres/høres, synes også såvel UMren som DC bør orienteres..."*, opfattede han ikke således, at det var ham, der havde bolden med hensyn til at koordinere presseberedskabet mellem Udenrigsministeriet, Hoffet og Statsministeriet. Som han husker det, var det ALO-kontoret, som koordinerede det.

Angående Jean Charles Ellermann-Kingombes svar ved mail af 5. juni 2013 til Ib Petersen, hvoraf fremgår, *"... Enig i optioner. Som nævnt for Jesper synes jeg dog ikke at vi samme grad som FT tilsyneladende lægger op til bør udpensle baggrund for manglende photo-op. Synes vi i tråd med beredskaber fra Hu besøg og tilsvarende Erdogan bør nøjes med et: "der var ikke noget ønske om at gennemføre et photo-op"..."*, husker han ikke, at han skulle have haft en sådan samtale med Jean- Charles Ellermann-Kingombe. Det var absolut ikke i forbindelse med alle besøg, at der var problemstillinger som de foreliggende, men der var heller ikke mange besøg i samme kategori.

Som han husker det, var hverken han eller andre medarbejdere fra presseenheden inde over formuleringen af den indstillede presselinje i mail af 5. juni 2013 med emnet *"... kinesisk besøg. Ændring af presseformat. Presselinje"* fra Nis Lauge Gellert til blandt andre ham. Han tror, at det var meget normalt, at landekontorerne kunne formulere presseberedskaber og lignende i forbindelse med besøg. Det var ikke presseenhedens opgave at formulere substanssvar i forhold til kinesiske besøg eller besøg fra andre lande. Presseenhedens bistand bestod primært i pressefaglige og – tekniske input.

I forhold til hans svar ved mail af 5. juni 2013 til Jean Charles Ellermann-Kingombe om, at han var *"... Enig i at FT og regering bør have samme grundelementer. Det kan overvejes at give um/stm linje på sagen til UPN/lign, ligesom stm havde det ifm erdogan. Det medvirkede til god håndtering, der afmonterede en vis potentiel politisk kritik (og sikrede faktisk i stedet indenrigspolitiske point)..."*, vil han tro, at det var en refleksion over, at det var fornuftigt, at der var en vis linje, hvorfor han svarede det anførte, selv om det var grundholdningen, at presseenheden kunne bidrage med pressefaglige input og ikke mere. Han vil tro, at han med *"um/stm"* mente udenrigsministeren og statsministeren, men han husker det ikke. Han anvendte ikke faste forkortelser

for henholdsvis ministeren og ministeriet. Han tror ikke, at der var konsistens i anvendelsen af forkortelser for henholdsvis Udenrigsministeriet og udenrigsministeren og tilsvarende for de øvrige ministerier og ministre. Man måtte læse meningen ud fra konteksten.

Han husker ikke det i hans svarmail af 5. juni 2013 omtalte om Erdogan. Han vil gætte på, at det vedrørte samme spørgsmål om lige og fri adgang til pressemøder, hvor man formentlig kørte tilsvarende linje med lige og fri adgang til pressemøder og ellers ingen pressemøder.

Han husker ikke, hvad der konkret skete i forhold til pressearrangementerne ved Yu Zhengsheng's besøg efter mailkorrespondancen.

Adspurgt havde han ikke yderligere at tilføje, som kunne være af betydning for kommissionens arbejde.

Mødet afsluttet kl. 14.00.

---- O ----

Tuk Bagger formand

TIBETKOMMISSIONEN II

Protokol nr.: 79

PROTOKOL

Den 16. april 2021 kl. 14.15 blev Tibetkommissionen sat i Retten på Frederiksbergs lokaler, Howitzvej 32, 2000 Frederiksberg.

Til stede var kommissionens medlemmer, landsdommer Tuk Bagger, advokat Ole Spiermann og professor, dr. jur. Michael Hansen Jensen, førstnævnte som kommissionens formand, samt udspørgeren, advokat Jakob Lund Poulsen.

Som protokolfører fungerede juridisk sekretær Harald Micklander.

Thomas Bro Sæhl var mødt med bisidder advokat Pernille Backhausen ved advokat Peter Breum.

Bisidderne advokat Anders K. Németh, advokat Anders Valentiner-Branth, advokat Anders Nielsen, advokat Claus Søgaard-Christensen, advokat Gunnar Homann, advokat Henrik Hasseris Olesen, advokat Karen-Margrethe Schebye, advokat Martin Cumberland, advokat Nicolai Mallet ved advokat Christian Dysted, advokat Mikael Bernhoft, advokat Steen Lassen ved advokatfuldmægtig Anna Rønn og advokat Torben Koch var mødt.

Thomas Bro Sæhl bekræftede at have modtaget kopi af kommissorium, kopi af lov om undersøgelseskommissioner og oplysninger i henhold til undersøgelseskommissionslovens § 23, stk. 1.

Thomas Bro Sæhl erklærede sig villig til at udtale sig og blev oplyst om, at han skal tale sandt, medmindre han risikerer at inkriminere sig selv. Han blev endvidere oplyst om, at afhøringen lydoptages.

Thomas Bro Sæhl forklarede, at han er udannet journalist. Han var ansat i Udenrigsministeriet som særlig rådgiver for udenrigsminister Villy Søvndal fra 2011 til 2012. Inden Villy Søvndal blev udenrigsminister den 3. oktober 2011, havde han været Villy Søvndals politiske rådgiver i SF fra 2008 og frem til ansættelsen som særlig rådgiver.

Arbejdsdelingen mellem ham og Villy Søvndals anden særlige rådgiver, Claus Perregaard, var således, at han i vidt omfang stod for den del af arbejdet, som vedrørte Villy Søvndals virke som formand for SF, hvilket svarede til det arbejde, han havde varetaget inden Villy Søvndals udnævnelse til udenrigsminister, mens Claus Perregaard groft sagt mere stod for det ressortmæssige, udenrigspolitiske. Opdelingen var dog ikke knivskarp. Navnlig i forbindelse med rejser, som han deltog i, dækkede han et mere bredt emneområde med tilknytning til rejsen. Han havde også arbejdet sammen med Claus Perregaard i SF, hvor Claus Perregaard havde været pressechef frem til regeringsskiftet.

Sædvanligvis var han ikke til stede, når embedsmændene forelagde sager for Villy Søvndal, ligesom han ikke var inde over alt materiale, som tilgik Villy Søvndal.

2011

Da han i 2011 tiltrådte stillingen som særlig rådgiver for Villy Søvndal, var hans viden om kinesisk skik og kultur mv. tæt på ingenting. Det udenrigspolitiske havde ikke fyldt noget af betydning i hans arbejde som politisk rådgiver for Villy Søvndal fra 2008 og frem. Hans fokus havde været på skat, økonomi, udlændingepolitik og andre brede offentlige emner. Kina havde ikke på noget tidspunkt været et af emnerne, heller ikke spørgsmålet om verbalnoten i 2009.

Han blev ikke i forbindelse med udenrigsminister Yang Jiechi's besøg i Danmark i oktober 2011 eller i øvrigt briefet om kinesiske forhold. Det skal ses i lyset af, at de faglige spørgsmål blev behandlet af ASI-kontoret. Han havde den viden om Kina, som en almindelig samfundsengageret borger havde, herunder vedrørende Kina's forhold til menneskerettigheder og Tibet. Han havde et vist samarbejde med ASI-kontoret, men det var ikke i nogen videre udstrækning.

Han oplevede ikke, at Villy Søvndal inden besøg fra Kina blev orienteret om kinesiske ønsker om, at den kinesiske delegation ikke skulle se anti-kinesiske demonstrationer, Falun Gong tilhængere og lignende.

For så vidt angår mail af 26. oktober 2011 med emnet "... Kina – Evaluering af Yangs besøg – Møde med kinesiske ambassade 25.10" fra Anne Dorothea Bruun Aubry, ASI-kontoret, sendt cc blandt andre ham, hvoraf blandt andet fremgår, at "... Mht. de mere generelle forberedelserne op til besøget havde man fra den kinesiske ambassade sat stor pris på samarbejdet med UM og fundet det yderst positivt, at UM/ASI dagen inden mødet havde givet en nærmere briefing af den danske tilgang til dagsorden. Det havde sikret forventningsafstemning og minimeret risikoen for misforståelser/ubehagelige overraskelser fsva. håndteringen af de forskellige emner...", havde han den gang in-

gen indsigt i, hvad kinesere forstod ved ”ubehagelige overraskelser”, og han studsede ikke over det anførte i mailen herom.

Han kendte stort set ingenting til situationen beskrevet i mail af 26. oktober 2011 med emnet ”*SUPPLERENDE INFO: Beskyttet - Kina – Evaluering af Yangs besøg – Møde med kinesiske ambassade 25.10*” fra Anne Dorothea Bruun Aubry sendt cc blandt andre ham, hvoraf fremgår, ”... *SUPPLEMENT: Presse: Der blev fra kinesisk side udtrykt en særlig tak til UMs professionelle og fleksible håndtering in situ af situationen fsva. Falun Gong-aktivister på pressemødet. Falun Gong havde også tidligere været et problem ift. presseadgang i Danmark. Bl.a. i 2009, da Wen Jiabao deltog i COP15 i Bella Centret. Man var fra kinesisk side helt bevidst om den frie danske presse, men ville gerne undgå, at noget lignede skete igen - f.eks. ifm et højniveaubesøg. ASI-chefen påpegede dansk tilfredshed over, at begge udenrigsministre alligevel fik mødt pressen efter middagen og bekræftede, at det også var i dansk interesse (og en aktiv overvejelse i UM), hvordan man fremadrettet kunne tackle lignende situationer inden de opstod...*”. Ansvaret for etablering og organisering af pressemøder samt arbejdet hermed lå hos pressechefen, Jean Charles Ellermann-Kingombe, og dennes medarbejdere i presseenheden. Det var ikke en del af hans arbejde. Han havde ikke selv været til stede i forbindelse med Villy Søvndals møde med Yang Jiechi.

Han deltog ikke i drøftelser af, ”... *hvordan man fremadrettet kunne tackle lignende situationer inden de opstod...*” som nævnt i mailen med ”*SUPPLERENDE INFO*”.

Han er ikke bekendt med baggrunden for, at mailen med ”*SUPPLERENDE INFO*” kun blev sendt til en del af modtagerne af den første mail med emnet ”... *Kina – Evaluering af Yangs besøg – Møde med kinesiske ambassade 25.10*” fra Anne Dorothea Bruun Aubry.

2012

Han deltog ikke i planlægning af pressemøder i forbindelse med Hu Jintao's besøg i Danmark i 2012, ligesom han ikke rådgav Villy Søvndal om, hvordan han skulle tackle besøget presse-mæssigt.

Han opsnusede selv, at Radio 24syv havde et initiativ på vej vedrørende Villy Søvndal i forbindelse med besøget, og denne lille del var han involveret i. Han husker ikke andet, som han var involveret i vedrørende besøget. Han var travlt beskæftiget med håndteringen af den generelle voldsomme kritik af Villy Søvndal og SF for løftebrud.

Som han husker det, var det ministersekretariatet, man kontaktede, hvis der skulle bestilles et beredskab i forbindelse med en problemstilling, som var kommet op. Herefter sikrede ministersekretærerne, at det kom hen til rette sted i ministeriet. Det kan være baggrunden for, at han sendte mail af 13. juni 2012 med emnet *"Haster: Kina beredskab"* til ministersekretariatet, cc kontorchef Martin Bille Hermann.

Vedrørende det anførte i mailen om, at *"... Radio 24syv har købt outdoor plads i Kbhl til kæmpeplakater med nedenstående Søvndal citat fra 2009 oversat til kinesisk, så Jintao ikke kan undgå at se det under sit besøg. "Vi støtter selvbestemmelse og ikke løsrielse. Vi støtter tibetanernes krav om autonomi, deres ret til at tale deres eget sprog og dyrke deres egen kultur. Og så vil vi fastholde vores kritik, når kineserne bryder menneskerettighederne i Tibet." Nyheden vil breake snart (nok et spørgsmål om timer). Går ud fra at linien er, at omfavner og står ved citatet og indholdet deri. Men vi får brug for et beredskab på hvad UMen mener om initiativet osv..."*, var det udtryk for, at han var bekymret for, om Tibet-spørgsmålet og besøget fra Kina kunne blive endnu et punkt, hvor Villy Søvndal og SF blev kritiseret for at træde tilbage fra tidligere standpunkter, således at det blev taget som udtryk for endnu en kovending. Der var ved at være så mange kovendinger, at det var en sprængfarlig situation for Villy Søvndal, hvilket han gjorde Villy Søvndal opmærksom på.

Han husker ikke, hvorfra han havde oplysningerne i mailen af 13. juni 2012. Det anførte i mailen om, at *"... Går ud fra at linien er, at omfavner og står ved citatet og indholdet deri..."*, betød, at Villy Søvndal skulle tage citatet til sig og ikke begynde at lægge afstand til det.

Han kan huske, at han havde nogle samtaler med Claus Perregaard om, at de skulle være opmærksom på, om der skete opblødning i forhold til, hvad Villy Søvndal tidligere havde sagt om Tibet- og menneskerettighedsspørgsmålene. Hans egen holdning var, at det kunne være politisk farligt for Villy Søvndal. Claus Perregaard var meget optaget af det. Han mindes ikke at have drøftet det med medarbejdere i ASI-kontoret eller højere op i ministeriet.

Kontorchef i ASI-kontoret Martin Bille Hermanns svar til ham, cc blandt andre Nis Lauge Gellert, ASI-kontoret, på mailen af 13. juni 2012 om outdoor plakaterne, hvor Martin Bille Hermann skrev, *"... Hvis vi bliver spurgt, så bør det korte svar fra UMen pressetalsmand (UMen er jo ude at rejse) være et let overrasket, afdæmpet 'ja selvfølgelig. Det mener både UMen og et stort flertal i Folketinget' og måske krydret med en forundring over at Radio 24/7 bruger penge på at fortælle kineserne noget de allerede ved (nemlig den danske holdning)..."*, og hans eget svar herpå om, at *"... Hælder til at Villy selv skal give et kort citat på det, der flugter med dette - fx via facebook."*, ser han

som værende i tråd med, at man "... omfavner og står ved citatet og indholdet deri..." som skrevet i hans indledende mail.

Souschef i ASI-kontoret Nis Lauge Gellerts svar på mailkorrespondancen af 13. juni 2012 om, at "... Jeg har orienteret souschefen på ambassaden her - Gu Hui - der umiddelbart virkede til at tage det roligt. Han havde dog ikke set dem selv endnu. Kampagnens antagelse er tilsyneladende, at UMen ikke tager Tibet op, når det kommer til stykket. Da antagelsen er forkert, får det projektet til at fremstå underligt skævt...", sigtede til, at det var planlagt, at Villy Søvnald skulle tage spørgsmålene om menneskerettigheder og Tibet op, hvorfor Radio 24syv's kampagne byggede på en forkert præmis om, at Villy Søvnald ikke turde at tage emnerne op.

Han mener, at Radio 24syv's plakater med citatet blev sat op.

Han husker ikke mail af 14. juni 2012 med emnet "INFO: Kina – Opringning fra Ambassadør Li" fra Martin Bille Hermann til en række medarbejdere i Udenrigsministeriet og Statsministeriet, hvoraf fremgår, at "... Ambassadør Li har just ringet til mig. Efter lidt indledningsvis høfligheder kom han frem til sit egentlige ærinde. Han var under instruktion fra Beijing (flyveren måtte man forstå) om at bede om, at de 25 reklameplakater fra Radio 24/7 med Villy Søvnald-citatet blev fjernet/skærmet. Jeg gjorde opmærksom på, at jeg selvsagt ville orientere mine overordnede om anmodningen - men understregede samtidig, at der i Danmark var klare regler og lovgivning herom, herunder fsva. ytringsfrihed. Og at jeg tog det som givet, at han havde gjort Beijing opmærksom herpå...", ligesom han ikke husker departementschef Claus Grubes svar herpå sendt til blandt andre ham samme dag, hvoraf fremgår, at "... Nu kom den igen fra ambassadøren direkte. Vi må hellere orientere Villy og forberede ham på at han kan risikere at blive spurgt af kinesere om han billiger det og af danske journalister om han er enig i det...". Han tror ikke, at han i øvrigt havde kontakt med Claus Grube om Radio 24syv-plakaterne.

Når Claus Perregaard samme dag i forlængelse af Claus Grubes svarmail af 14. juni 2012 skrev alene til ham, at "... Tror du skal være virkelig opmærksom på den her Op-læg er et de facto tilbageskridt i fht mødet m Yang i november. Kineserne forsøger at presse os på 24-7 plakaterne - og Zilmer vil ikke have at vi adresserer tibetanernes vilkår, kun at nævnet ikke får adgang til Tibet. Ved besøget i november kom DK med den skrappeste kritik af Kina på spørgsmålene i årtier (embedsværkets egen vurdering) - det fremlagte er en gliden af på det svære, og dermed faktisk et tilbageskridt...", forstår han det sådan, at det, som direktør for udenrigspolitik Michael Zilmer-Johns ikke ville have blev adresseret, var spørgsmålene om menneskerettigheder og tibetanernes krav om autonomi samt deres ret til at tale deres eget sprog og dyrke deres egen kultur, som blev nævnt i citatet på Radio 24syv-plakaterne.

Han husker ikke, hvad det anførte i Claus Perregaards mail af 14. juni 2012 til ham om *"... kun at nævnet ikke får adgang til Tibet..."*, drejede sig om. Han husker heller ikke noget om det anførte om, at *"... Ved besøget i november kom DK med den skrappeste kritik af Kina på spørgsmålene i årtier (embedsværkets egen vurdering..."*. Han stolede meget på Claus Perregaards vurderinger, og han tænkte helt sikkert, at det var rigtigt, når Claus Perregaard skrev det.

Han tror ikke, at han havde drøftelser med Claus Perregaard, inden Claus Perregaard skrev svarmail af 14. juni 2012 med emnet *"... UMens håndakter"* til Martin Bille Hermann og Nis Lauge Gellert cc ham.

Man kan godt sige, at Claus Perregaards senere mail til Martin Bille Hermann i korrespondancen den 14. juni 2012 med emnet *"... UMens håndakter"*, hvoraf fremgår, at *"... Jeg synes ikke det går som det står nu. Tibet er den symbolstærke sag – og med Thornings afvisning af at ville drøfte Tibet i dag på pol.dk – så øges presset på Villy for at levere. Det skal han kunne gøre ærligt overfor dansk offentlighed. Jeg synes mit bud holder sig til det overordnede, det principielle, undgår konkrete eksempler osv. og derfor stilistisk burde kunne bære igennem..."*, var udtryk for, at når man fik regeringsansvar og ministeransvar, var der nogle principper, som man havde svært ved at fastholde eller i hvert fald udtrykke på samme måde som hidtil. Mailen er et godt eksempel på, at navnlig Claus Perregaard og dele af ministeriet havde forskellig tilgang til, hvordan Tibet-spørgsmålet skulle tackles.

Han forstår Michael Zilmer-Johns senere svar i samme korrespondance med emnet *"... UMens håndakter"* om, at *"... De talepunkt, der ligger, er godkendt af UMerens, Grube, STMet og mig, ligesom det er afstemt med FUTen. Det repræsenterer en hårfin balance, som der ikke bør rykkes på. Der er rigeligt om Tibet til at kunne håndtere medier og bagland..."*, således, at det var Michael Zilmer-Johns' opfattelse, at Villy Søvndal havde nok i talepunkterne til at kunne gå ud i den danske offentlighed med det, således at der ikke var behov for yderligere stramninger i forhold til Kina i talepunkterne. Han husker ikke drøftelser med Villy Søvndal om dette. Han har ikke erindring om at skulle have modtaget svarmailen fra Michael Zilmer-Johns, der ikke var adresseret til ham.

Han var på Folkemødet på Bornholm med Villy Søvndal den 15. juni 2012. De var der kun i ca. 1 time.

Han kan ikke adskille, hvad han den gang så i medierne om politiets behandling af demonstranter i forbindelse med Hu Jintao's besøg, og hvad han efterfølgende er blevet bekendt med, ligesom han ikke husker, hvilke overvejelser han gjorde sig om det

dengang. Han tror, at han tænkte, at det var noget, som Københavns Politi havde løst lidt voldsomt, og at det ikke havde relation til hans arbejde.

Han tror ikke, at han drøftede politiets ageren med Villy Søvnald.

I den sidste del af juni 2012, muligvis den 18. eller 19. juni, blev han alvorligt syg og var sygemeldt i en periode.

For så vidt angår Villy Søvnalds forklaring den 6. januar 2017 for Tibetkommission I om, at *"... Allerede i dagene 25.-27. juni 2012 var afhørte ikke i tvivl om, at demonstranternes rettigheder var krænket, og han fandt det utilstedeligt. Der var tale om klare brud på grundloven. Afhørte kunne ikke huske, om han tog emnet specielt op med Statsministeren, men i sine svar til Udenrigspolitisk Nævn og Folketinget lagde afhørte ikke skjul på, at han mente, at der var sket en krænkelse..."*, var det ikke noget, som han havde hørt om, men det lyder som Villy Søvnalds tilgang til det.

Mens han var sygemeldt gik Villy Søvnald af som formand for SF. Efter sygemeldingen blev han særlig rådgiver for sundhedsminister Astrid Kragh og kom ikke tilbage til Udenrigsministeriet. Han var således ikke involveret i besvarelsen af Folketingets spørgsmål til udenrigsministeren efter Hu Jintao's besøg.

Adspurgte havde han ikke yderligere at tilføje, som kunne være af betydning for kommissionens arbejde.

Mødet afsluttet kl. 15.00.

---- O ----

Tuk Bagger formand

TIBETKOMMISSIONEN II

Protokol nr.: 80

PROTOKOL

Den 22. april 2021 kl. 09.30 blev Tibetkommissionen sat i Retten på Frederiksbergs lokaler, Howitzvej 32, 2000 Frederiksberg.

Til stede var kommissionens medlemmer, landsdommer Tuk Bagger, advokat Ole Spiermann og professor, dr. jur. Michael Hansen Jensen, førstnævnte som kommissionens formand, samt udspørgeren, advokat Jakob Lund Poulsen.

Som protokolfører fungerede juridisk konsulent Marie Neerlin.

Claus Perregaard var mødt.

Bisidderne Anders Valentiner-Branth, advokat Anders Nielsen, advokat Claus Søgaard-Christensen, advokat Gunnar Homann, advokat Henrik Hasseris Olesen, advokat Karen-Margrethe Schebye, advokat Kristian Braad, advokat Martin Cumberland, advokat Mikkel Holm Nielsen, advokat Nicolai Mallet ved advokat Christian Dysted, advokat Pernille Backhausen, advokat Peter Breum, advokat Torben Koch og advokat Steen Lassen ved advokatfuldmægtig Anna Rønn var mødt.

Claus Perregaard bekræftede at have modtaget kopi af kommissorium og kopi af lov om undersøgelseskommissioner samt oplysninger i henhold til undersøgelseskommissionslovens § 23, stk. 1.

Claus Perregaard blev gjort bekendt med vidnepligt og -ansvar, og at afhøringen lydoptages. Han bekræftede, at han var blevet oplyst om hans ret til at have en bisidder, og at han ikke ønskede en bisidder.

Claus Perregaard bekræftede oplysningerne i det indsendte CV om, at han i perioden fra 2001 til 2011 var sekretær, formandsrådgiver og pressechef i Socialistisk Folkeparti (SF), og at han fra 2011 til november 2012 var særlig rådgiver for udenrigsminister Villy Søvndal.

Hans opgave som særlig rådgiver bestod primært i at betjene pressen i forhold til udenrigsministeren, og han var kun i mindre grad involveret i at betjene Villy Søvndal i hans rolle som partiformand og folketingsmedlem. Arbejdsfordelingen mellem

ham og særlig rådgiver Thomas Bro Sæhl (tidligere Thomas Sæhl Sørensen) var oprindeligt, at han tog sig af den udenrigspolitiske dagsorden, mens Thomas Bro Sæhl håndterede det partipolitiske og partiets bagland. Kort efter Hu Jintao's besøg i juni 2012 blev Thomas Bro Sæhl dog alvorligt syg, og han overtog Thomas Bro Sæhls opgaver tillige. Det var en relativt turbulent tid for SF, så opgaven indebar meget arbejde for ham.

Han blev medlem af Støttekomitéen for Tibet mange år før, han blev udenrigsministerens særlige rådgiver, og han har mødt Dalai Lama flere gange. Han gjorde ikke noget for at holde sit medlemsskab hemmeligt for nogen. Han ved ikke, om departementschef Claus Grube eller direktør for udenrigspolitik Michael Zilmer-Johns kendte til det. Han kan ikke udelukke, at han fik oplysningerne om besøgene både fra Udenrigsministeriet og fra Støttekomitéen for Tibet. Han havde en telefonsamtale med formand for komiteen Anders Højmark forud for mødet, men han er ret sikker på, at den gik ud på at fortælle om ændringerne i talepapiret i 2011. Han mener, at han godt kunne adskille sit medlemskab af støttekomitéen fra sin rolle som særlig rådgiver.

2009

Under topmødet i 2009 var han beskæftiget internt i SF, og han var alene partipolitisk involveret i COP 15.

Når han læser Sus Ulbæks mail af den 8. december 2009 kl. 8.57 til kontorchef Martin Bille Hermann, hvor hun anførte, *"Fint - men vi plejer at aftale med Politiet at FG og Tibetanerne står steder hvor den kinesiske delegation ikke kommer. Det kan enten ske ved at kortegerne altid kører en anden vej eller at demonstrationerne flyttes. Det hjørne som FG har fået tildelt lyder meget centralt?"*, og den efterfølgende korrespondance, bekræfter det ham i, at der var en helt særlig anspændt stemning og præstationsangst i forhold til kinesiske besøg, og korrespondancen indikerer en praksis, der rækker langt tilbage. Mailkorrespondancen viser også, at det var en systemisk måde at tænke på. Da verbalnoten blev indgået, skrev han et udkast til en pressemeddelelse med Villy Søvndal som daværende formand for SF som afsender, hvor formanden tog skarpt afstand fra aftalen om verbalnoten. Han blev overrasket, da det gik op for ham, at SF var medunderskriver af noten.

2011

Kort efter at Villy Søvndal blev udenrigsminister i 2011, var der planlagt et besøg af Kina's udenrigsminister Yang Jiechi i dagene fra den 19. til den 21. oktober 2011. Asienkontoret udarbejdede til brug for samtalen med den kinesiske udenrigsminister et

talepapir til Villy Søvndal, hvis indhold lå meget langt fra de synspunkter, som Villy Søvndal havde givet udtryk for før regeringsdannelsen. Da han var uenig i talepapirets linje, udarbejdede han et nyt talepapir, som var mere Kina-kritisk og i større grad omtalte menneskerettigheder og Tibet, og det blev dét, som Villy Søvndal anvendte. Efterfølgende blev det anerkendt i huset, og flere sagde, at det var, så langt man kunne gå i forhold til Kina. SF befandt sig på det tidspunkt i en svær periode med massiv modvind som følge af en diskussion om løftebrud, så det var afgørende at fortælle pressen, at retorikken over for Kina var blevet skærpet. Han havde forud herfor accepteret, at slagsmålet om ét-Kina politikken var tabt, da der var et massivt politisk flertal herfor.

Der var en meget stærk stemning, særligt hos departementschefen, den politiske direktion i Udenrigsministeriet og i Asienkontoret, af, at der ikke var noget, der måtte gå galt under besøget. Kineserne skulle ikke opleve noget, der kunne genere deres selvpfattelse, hvis der fx stod demonstranter ved kortegeruten, foran mødestederne eller tæt på, hvor pressen befandt sig. Ministeriet var samtidig urolig for, hvad Falun Gong kunne finde på i forbindelse med besøget. Besøget havde absolut topprioritet i ministeriet. Der er fare for, at han blander 2011 og 2012 sammen, men især departementschef Claus Grube var meget optaget af besøgets betydning for dansk erhvervsliv og for Danmarks relation til Kina. Den øverste ledelse udtrykte, at det værste, der kunne ske, var, at kineserne led ansigtstab under deres besøg.

Når ledelsen, herunder departementschef Claus Grube, brugte begrebet ”*ansigtstab*”, forstod han det som, at der skulle udvises kulturel hensyntagen og almindelig høflighed over for gæsten. Departementschef Claus Grube brugte også begrebet i en bredere politisk betydning, herunder også i forhold til Danmarks position. Kineserne måtte for enhver pris ikke føle, at besøget var en dårlig oplevelse. Claus Grube uddybede ikke, hvad han lagde i begrebet ”*ansigtstab*”, da Claus Grube sjældent var præcis i sine instrukser, og hans meldinger derfor kunne fortolkes bredt.

Fordi det var lykkedes ham at skærpe ministerens retorik i talepapiret om menneskerettighederne over for Kina, sænkede han sine parader en smule, og han tænkte ikke nærmere over, hvilken betydning det havde, at kineserne ikke måtte tabe ansigt. Han mindes ikke, at begrebet ”*ansigtstab*” blev brugt i mails, men der blev både i 2011 og 2012 talt om det på gangene i Udenrigsministeriet. Han husker dog ikke, at direktør for udenrigspolitik Michael Zilmer-Johns eller presserådgiver Jean-Charles Ellermann-Kingombe omtalte begrebet. Kontorchef Martin Bille Hermann omtalte ansigtstab som led i en kulturel og faglig indsigt i kinesernes måde at anskue verden på. Han erindrer ikke, at kinesernes værdighed blev drøftet i den forbindelse.

Han husker ikke med sikkerhed, om han var med til briefing af udenrigsminister Villy Søvndal forud for besøget, men det var han formentlig. Rollen som særlig rådgiver er speciel, og efter kun to ugers ansættelse er der en vis antagonisme mellem embedsmændene og den særlige rådgiver, man kan tale om en tilbagevendende armlægning, og det gælder i alle ministerier. Han vil dog tro, at han har deltaget i briefing, fordi Tibet var en af hans personlige politiske drivkræfter, og han havde før regeringsdannelsen været med til at præge SF's politiske tilkendegivelser i Tibet-spørgsmål. I 2008 var han med til at arrangere den eksiltibetanske udenrigsministers besøg på SF's landsmøde, hvilket havde medført stor mediebevågenhed. Ved besøget i 2011 havde han derfor behov for at sikre, at udenrigsminister Villy Søvndal ikke pludselig blev trukket i en anden retning rent politisk i forhold til, hvad ministeren tidligere havde udtalt om emnet. Skift i synspunkter var politisk og kommunikationsmæssigt gift, så hans opgave var at sikre Villy Søvndals integritet som udenrigsminister og SF-formand. Han drøftede ved flere lejligheder Villy Søvndals talepapirer samt besøget med kontorchef Martin Bille Hermann. Han ved ikke, om Martin Bille Herman deltog i briefing af Villy Søvndal.

Han erindrer en diskussion om eventuelle demonstranternes placering i forhold til den kinesiske delegation, herunder om de skulle stå ved indgangen til Udenrigsministeriet eller ved Pakhuset, og om demonstranterne kunne flyttes. Der blev ligeledes talt om, at kineserne ikke skulle gå fra bilkortegen og direkte ind i en demonstration. Han husker ikke, at snakken herom fyldte særligt meget, og det foregik ret uformelt. Der lå ikke en slagplan for håndteringen af demonstranter, men man afventede i stedet at se, hvor mange demonstrationsanmeldelser der kom. Han mindes, at departementschef Claus Grube, direktør for udenrigspolitik Michael Zilmer-Johns, chefen for Asienkontoret, måske presserådgiver Jean-Charles Ellermann-Kingombe, og formentlig særlig rådgiver Thomas Bro Sæhl deltog i drøftelserne, men ikke at udenrigsminister Villy Søvndal deltog. Idet han selv havde en kritisk tilgang på en række udenrigspolitiske spørgsmål, tror han ikke, at han ikke blev involveret i alle drøftelserne herom.

Han var til stede under Villy Søvndals middag og samtale med udenrigsminister Yang Jiechi. Han noterede sig, at Villy Søvndal brugte hans formuleringer fra talepapiret, og herunder særligt én sætning fra talepapiret, hvor udenrigsministeren sagde, at Danmark ikke blandede sig i, hvem Kina havde af gæster, hvorfor Kina heller ikke skulle blande sig i, hvem der besøgte Danmark. Han tænkte i høj grad på Dalai Lama og på andre, der repræsenterede eksiltibetanske forhold, da han skrev vendingen i talepapiret.

Han husker ikke præcist mailen af 26. oktober 2011 fra fuldmægtig Anne Dorothea Bruun Aubry til ham, Claus Grube, Michael Zilmer-Johns med flere om evaluering

af Yang Yiechi's besøg og møde med den kinesiske ambassade, hvoraf fremgår blandt andet, at ”[...] Mht. de mere generelle forberedelserne op til besøget havde man fra den kinesiske ambassade sat stor pris på samarbejdet med UM og fundet det yderst positivt, at UM/ASI dagen inden mødet havde givet en nærmere briefing af den danske tilgang til dagsorden. Det havde sikret forventningsafstemning og minimeret risikoen for misforståelser/ubehagelige overraskelser fsva. håndteringen af de forskellige emner”. Han og ministeren var blevet oplyst om, at det afgørende for dialogen med den kinesiske udenrigsminister var, at kineserne var forberedte på, hvad der ville blive sagt, for på den måde kunne kineserne nemmere acceptere, at udenrigsminister Villy Søvndal under middagen ville give udtryk for, at Danmark selv bestemte, om Dalai Lama kom på besøg.

Han ved ikke, hvorfor fuldmægtig Anne Dorothea Bruun Aubrys tilføjelse til mailen med titlen ”SUPPLEMENT” om pressehåndteringen, blev sendt til en snævrere modtagerkreds end selve mailen. Det kan være begrundet i, at afsnittet alene relaterede sig til pressen. Han mindes ikke, at han var involveret i drøftelser om tacklingen af lignende situationer, hvor Falun Gong-tilhængere kunne møde op til pressemøder i forbindelse med et kinesisk besøg. Han husker ikke noget særligt om presseberedskabet eller pressemødet i forbindelse med besøget. Det er vist korrekt, at der var mødt en Falun Gong-tilhænger op til pressemødet.

2012

Den ophidsede og intense stemning var femdoblet ved besøget i 2012 set i forhold til, hvad den havde været ved besøget i 2011, og Udenrigsministeriets eneste fokus var præsidentbesøget. Der var tale om et meget større besøg end i 2011, som også involverede Kongehuset og statsministeren. Han husker ikke drøftelser om demonstrationers placering, men begrebet ”ansigtstab” blev også ved dette besøg omtalt som rammen om det hele.

Han har ikke før set departementschef Claus Grubes mail af 12. juni 2012 til Michael Zilmer-Johns og Nis Lauge Gellert med kopi til Sus Ulbæk, Martin Bille Hermann, Friis Arne Petersen, Lisbet Zilmer-Johns, Jette Nordam, Mads Kjeldsen, Tue Krarup-Pedersen, Annette Lassen med flere som besvarelse på Nis Lauge Gellerts mail, hvori Claus Grube skrev; ”Kære venner, der er ingen tvivl om det bliver en kunst at forene dansk træskovals med kinesisk statsballet - og en prøvelse for os alle. Håber meget I kan bibringe især PET og Reimann fra Københavns Politi den nødvendige forståelse for deres vigtige roller. Ingen ansigtstab!”. Hvis ministeriet ville tale med politiet om håndteringen af demonstranter, ville han eller Thomas Bro Sæhl formentlig ikke være blevet involveret heri.

Da særlig rådgiver Thomas Bro Sæhl den 13. juni 2012 skrev i en mail til Udenrigsministeriets ministersekretariat med kopi til ham, Martin Bille Hermann og Jean-Charles Ellermann-Kingombe, at Radio 24syv havde lavet plakater med et citat fra Villy Søvndal fra 2009 oversat til kinesisk, som ville blive opsat på præsident Hu Jintao's kørselsrute, var det vigtigt at finde en balance, hvor Villy Søvndal både stod ved, hvad han havde sagt i 2009, og samtidig fik lagt krisestemningen ned inden det kinesiske besøg. De skulle sikre, at ministeren ikke havnede i en løftebrudssag.

Om den efterfølgende mailkorrespondance af 13. juni 2012 mellem Martin Bille Hermann, Thomas Bro Sæhl og Nis Lauge Gellert, cc ham, Michael Zilmer-Johns, Jean-Charles Ellermann-Kingombe, Jette Nordam med flere, hvor Nis Lauge Gellert blandt andet skrev, at 24syv-kampagnens antagelse tilsyneladende var, at udenrigsministeren ikke ville tage Tibet op under mødet med præsident Hu Jintao, forklarede han, at Tibet var omtalt i ministerens talepapir til mødet, men at der var en markant svækkelse på de politiske budskaber om Tibet og menneskerettigheder i forhold til 2011.

Særlig rådgiver Thomas Bro Sæhl eller han selv har talt med udenrigsminister Villy Søvndal om et beredskab i forhold til 24syv-kampagnen. Villy Søvndal var kendt for at have humor og selvironi, så det var nok den linje Thomas Bro Sæhl lagde op til i sin mail af 13. juni 2012 om svaret til 24syv. Han tror ikke, at han på det tidspunkt kendte til antallet af plakater, og han så dem ikke selv. De fik besked om, at de ville være opstillet på ruten fra lufthavnen. Han ved ikke, om der blev gjort noget ved plakaterne. De opfattede det som et mediestunt fra 24syv. For ham og Thomas Bro Sæhl var fokus at sikre, at Villy Søvndal fremstod troværdig i forhold til sine tidligere synspunkter og udtalelser.

Der var en arbejdsdeling mellem Statsministeriet og Udenrigsministeriet i forhold til, hvad henholdsvis statsministeren og udenrigsministeren skulle tale med den kinesiske præsident om. Statsminister Helle Thorning-Schmidt havde forud for besøget udtalt i pressen, at hun havde overladt det til udenrigsministeren at tale om menneskerettigheder og Tibet under besøget. Statsministeriet ville gerne placere aben hos udenrigsministeren og samtidig diktere, hvad aben skulle sige. Da han modtog udenrigsministerens talepapir, konstaterede han, at det var et kraftigt tilbageskridt i forhold til det, som talepapiret var endt ud med ved det kinesiske besøg i 2011. Han skrev en mail, hvor han redegjorde for, at han ikke var enig i talepapiret, og han lavede derefter et udkast til et nyt talepapir, som lignede talepapiret fra besøget i 2011.

Hans mail af 14. juni 2012 kl. 10.16 til Nis Lauge Gellert og Martin Bille Hermann med kopi til Thomas Bro Sæhl var hans sidste forsøg på at tilføje noget til talepunkterne. Kort efter at direktør for udenrigspolitik Michael Zilmer-Johns kl. 12.01 send-

te sit svar om, at talepunkterne allerede var godkendt af udenrigsministeren, departementschef Claus Grube og af Statsministeriet, kom Michael Zilmer-Johns, tydelig ophidset, ind på hans kontor og gentog, at talepapiret var klappet af i Statsministeriet og godkendt af Villy Søvndal, og at det i øvrigt var for sent i processen. Da han kort efter spurgte udenrigsminister Villy Søvndal herom, kunne han se på ministeren, at viljen til at kæmpe for en anden kurs og til at stå på mål for de positioner, som udenrigsministeren havde haft tidligere, var væk. Hvis samarbejdet mellem embedsværket og de særlige rådgivere havde været bedre, var han formentlig blevet inddraget i tilblivelsen af talepapiret på et tidligere stadie.

Han har sikkert deltaget i gennemgangen af samtalen med udenrigsministeren den 15. juni 2012, som departementschef Claus Grube omtaler i sin mail af 14. juni 2012, men han husker det ikke. Han mindes ikke, at der efter mødet blev ændret i talepapiret.

Da han morgenen efter præsidentbesøget så nyhederne om politiets håndtering af demonstranterne, opsøgte han departementschef Claus Grube på hans kontor og spurgte ham, hvordan det kunne ske, og hvor ordren kom fra. Claus Grube var sikkert én af de få, der også var på kontoret tidligt den morgen, men han vidste også, at Claus Grube havde været med i planlægningen af besøget. Såfremt Udenrigsministeriet havde givet en instruks til politiet, måtte Claus Grube have kendskab her til. Claus Grube slog ud med armene og sagde, at det var noget skidt, men at der var ”mange måder at signalere et ønske eller et behov på”. Han husker ikke, om det var den præcise ordlyd, men han fik i hvert fald det indtryk, at den type af instrukser ikke behøvede at være givet formelt, men kunne sive nedad på forskellig vis, så nogen fik indtryk af, hvad der forventedes af dem.

Han var rasende over det, der var foregået, og bestyrtet over, at det ikke blev taget mere alvorligt af Claus Grube. Selvom han så det som departementschef Claus Grubes måde at glide af på emnet på, fik han ikke den tanke, at Claus Grube kunne være involveret. Han ved ikke, om Claus Grube havde mere viden, end han gav udtryk for. Det var en kort samtale, som kan have varet alt mellem 3 og 7 minutter.

Han forstod ikke, hvorfor kineserne blev oprørte over at se et tibetansk flag i et andet land. Han har selv stået foran den kinesiske ambassade med tibetanske flag, så det kunne sagtens være ham selv eller nogen, han kendte, som politiet havde taget flag fra. Han følte, at de demokratiske rettigheder var krænkede, og dette gjorde ham vred. Han var måske også bekymret for, at der var folk i ministeriet, der havde taget beslutninger om at begrænse frihedsrettighederne.

I almindelighed var han meget imponeret over det høje faglige niveau, der var i Udenrigsministeriet. Han forestillede sig derfor ikke, at nogen ville give en ulovlig instruks, men at politiet måske selv havde givet ordren. Han har efterfølgende selv ræsonneret sig frem til, at en eventuel ordre måtte komme fra Statsministeriet, da de i forvejen klappede alt af, inden det blev udført.

Han talte givetvis med udenrigsminister Villy Søvndal efter samtalen med departementschefen. Han husker ikke ministerens svar, og han husker heller ikke, at Villy Søvndal tilbage i 2012 skulle have sagt, at der var sket krænkelser af grundloven, men han er ikke i tvivl om, at det var Villy Søvndals synspunkt dengang og nu. Villy Søvndal var på det tidspunkt træt og tog sjældent kampene om højspændte emner op. Han har ingen erindring om, at Villy Søvndal gik til statsministeren om politiets håndtering af demonstranterne. Det var tydeligt, at der var tale om en svag minister i et svagt parti i regeringen og en svag departementschef i Udenrigsministeriet med meget ringe gennemslagskraft, og udenrigsministeren blev kostet rundt i mange sager. Han havde indtryk af, at selvom han var blevet enig med Villy Søvndal om en politisk linje i en sag, blev linjeføringen alligevel ændret af huset, departementschef Claus Grube eller direktør for udenrigspolitik Michael Zilmer-Johns.

Han vidste, at det ville falde tilbage på ministeren, og det var ”top of mind”, så han har utvivlsomt talt med presserådgiver Jean-Charles Ellermann-Kingombe om håndteringen af demonstranter efter pressedækningen. Han mindes ikke, at Jean-Charles Ellermann-Kingombe nævnte Claus Grubes mail af 12. juni 2012. Han drøftede det formentlig også med særlig rådgiver Thomas Bro Sæhl. Det har mere været snak over en kop kaffe. Han husker ikke, at håndteringen af demonstranterne blev taget op på møder eller lignende efterfølgende. Der var ikke nogen, der sagde, at politiets håndtering var i strid med grundloven, men der blev givet udtryk for, at det var en ærgerlig hændelse, som ikke burde være sket. Der var ingen interesse for at tage medansvar for begivenhederne.

Hans mail af 21. juni 2012 til Ole Toft, hvori han afviste, at der skulle være udgået noget fra hans ministerium, som kunne tolkes som om, at man ville gradbøje danske værdier i forhold til forsamlingsfrihed og retten til at kunne ytre sig, skrev han formentlig, fordi Ole Toft ikke sædvanligvis var inde over pressespørgsmål og derfor havde bedt ham om hjælp til et svar på en pressehenvendelse. Han er overbevist om, at Villy Søvndal ikke var involveret i beslutninger om håndteringen af demonstranter. Dette baserede han også på, at Udenrigsministeriet ikke gjorde noget uden, at det var afklaret med Statsministeriet først. Indholdet i hans mail var efter bedste evne hans bud på, hvad han syntes, at udenrigsminister Villy Søvndal kunne sige på daværende tidspunkt. Han ved ikke, om han havde givet udtryk for en anden holdning i sin mail, hvis han havde kendt til Claus Grubes mail af 12. juni 2012. Ole Toft

var en form for stabschef på direktionsgangen i Udenrigsministeriet og var almindeligvis ikke involveret i pressespørgsmål.

Han har ikke kendskab til et stående samarbejde mellem Københavns Politi/PET og Udenrigsministeriet om afviklingen af kinesiske besøg på en måde, så de ikke blev generet af demonstranter, men han kender til, at der var et løbende samarbejde mellem myndighederne om praktikken i forbindelse med konkrete besøg.

Han mener ikke, at han har mødt daværende ambassadør Friis Arne Petersen. Han forbinder ikke begrebet ”ansigtstab” med ham.

Han husker ikke at have været i kontakt med departementsråd Ulrik Vestergaard Knudsen om kinesiske besøg, men han har drøftet Afghanistan med ham, mens Ulrik Vestergaard Knudsen var i Udenrigsministeriet. Han mindes ikke, at centerchef Sus Ulbæk var involveret i de kinesiske besøg i 2011 og 2012.

Adspurgt havde han ikke yderligere at tilføje, som kunne være af betydning for kommissionens arbejde.

Mødet afsluttet kl. 11.20.

---- O ----

Tuk Bagger formand

TIBETKOMMISSIONEN II

Protokol nr.: 81

PROTOKOL

Den 22. april 2021 kl. 11.35 blev Tibetkommissionen sat i Retten på Frederiksbergs lokaler, Howitzvej 32, 2000 Frederiksberg.

Til stede var kommissionens medlemmer, landsdommer Tuk Bagger, advokat Ole Spiermann og professor, dr. jur. Michael Hansen Jensen, førstnævnte som kommissionens formand, samt udspørgeren, advokat Jakob Lund Poulsen.

Som protokolfører fungerede juridisk konsulent Marie Neerlin.

Peter Lehmann Nielsen var mødt.

Bisidderne Anders Valentiner-Branth, advokat Anders Nielsen, advokat Claus Søgaard-Christensen, advokat Gunnar Homann, advokat Henrik Hasseris Olesen, advokat Karen-Margrethe Schebye, advokat Kristian Braad, advokat Martin Cumberland, advokat Mikkel Holm Nielsen, advokat Nicolai Mallet ved advokat Christian Dysted, advokat Pernille Backhausen, advokat Peter Breum, advokat Torben Koch og advokat Steen Lassen ved advokatfuldmægtig Anna Rønn var mødt.

Peter Lehmann Nielsen bekræftede at have modtaget kopi af kommissorium og kopi af lov om undersøgelseskommissioner samt oplysninger i henhold til undersøgelseskommissionslovens § 23, stk. 1.

Peter Lehmann Nielsen erklærede sig villig til at udtale sig og blev oplyst om, at han skal tale sandt, men ikke har pligt til selvinkriminering. Han blev endvidere oplyst om, at afhøringen lydoptages.

Han bekræftede, at han var blevet oplyst om hans ret til at have en bisidder, og at han ikke ønskede en bisidder.

Peter Lehmann Nielsen bekræftede oplysningerne i det indsendte CV om, at han fra 1999 til 2002 var juniorrådgiver ved FN-Sekretariatet i New York, at han i år 2002 var ved Danmarks FN-mission i New York, at han fra 2003 til 2004 var fuldmægtig i Rigsrevisionen, at han fra 2005 til 2006 var fuldmægtig i det sikkerhedspolitiske kontor og senere i det udviklingspolitiske kontor i Udenrigsministeriet, at han

fra 2006 til 2009 var ambassadesekretær ved ambassaden i Washington, at han fra august 2009 til 2011 var konsulent på udenrigsområdet i Statsministeriet, at han fra 2011 til 2014 var ministersekretær og senere kontorchef i Statsministeriet, at han fra 2014 til 2019 var souschef ved Danmarks FN-mission i New York, og at han siden 2019 har været kontorchef for Minister- og ledelsessekretariatet i Udenrigsministeriet. Han er uddannet cand.scient.pol.

Han var ikke involveret i indgående kinesiske besøg, mens han fra 2005 til 2006 var fuldmægtig i Udenrigsministeriet.

2009

Som konsulent i Statsministeriet var han den yngste akademiske medarbejder inden for udenrigsområdet, der var opdelt i to sektioner. Den ene sektion beskæftigede sig med den generelle udenrigspolitik, og den anden sektion fokuserede på EU. Han sad i sektionen for den generelle udenrigspolitik, og hans umiddelbare chef var kontorchef Lisbet Zilmer-Johns, som refererede til departementsråd Thomas Ahrenkiel. De fleste medarbejdere i den udenrigspolitiske afdeling kom fra Udenrigsministeriet.

Som konsulent på udenrigsområdet var han involveret i den politiske og substansmæssige forberedelse af udenlandske besøg, som involverede statsministeren. Han havde primært ansvaret for bestemte lande, herunder USA og Nordamerika, og en række tværgående tematiske spørgsmål. Hans kollega specialkonsulent Tue Krarup-Pedersen havde ansvaret for Asien og dermed også for kinesiske besøg.

Der blev i forbindelse med COP 15 etableret en særlig enhed i Statsministeriet ledet af Bo Lidegaard og med 10-11 medarbejdere, som tog sig af det klimapolitiske indhold under topmødet. Han og specialkonsulent Tue Krarup-Pedersen blev bedt om at hjælpe med den bredere organisatoriske og bilaterale dimension af topmødet. Han tog sig af de lande, som han i forvejen beskæftigede sig med. Idet COP 15 var en stor begivenhed, flød deres ansvarsområder mere sammen end normalt. Han var fortsat ikke involveret i delegationen eller besøg fra Kina, men det var klart, at Kina's rolle under topmødet var helt central. Han bistod med forberedelsen af den afsluttende politiske forhandling, der skulle foregå i Bella Center. Han var ikke en del af den store logistiske planlægning af topmødet.

Han erindrer ikke at være blevet orienteret om kontorchef Martin Bille Hermanns mail af 7. december 2009 til Michael Zilmer-Johns, Claus Grube, Ulrik Vestergaard Knudsen, Ministersekretariatet, Direktionssekretariatet, Jette Nordam, Annette Lassen, Jens Martin Alsirk, Sus Ulbæk, Robin Glinka Rehn med flere om blandt andet demonstrationer under COP 15, Falun Gong og den kinesiske ambassades reaktion

herpå. Ingen af modtagerne var tilknyttet Statsministeriet. Han havde primært fokus på de lande, som han i forvejen havde ansvaret for.

Han kendte ikke til den type overvejelser, som centerchef Sus Ulbæk gjorde sig i mailen af den 8. december 2009 kl. 8.57 til kontorchef Martin Bille Hermann, hvor hun anførte, *"Fint - men vi plejer at aftale med Politiet at FG og Tibetanerne står steder hvor den kinesiske delegation ikke kommer. Det kan enten ske ved at kortegerne altid kører en anden vej eller at demonstrationerne flyttes. Det hjørne som FG har fået tildelt lyder meget centralt?"*. Han samarbejdede ikke med centerchef Sus Ulbæk i forbindelse med forberedelsen af COP 15. Han kender ikke til, hvad man plejede at gøre, og han har ikke hørt drøftelser herom under planlægningen af besøg. Han var bekendt med, at der var et tæt samspil mellem Protokollen og politiet om afviklingen af besøget, men han kendte ikke til de overvejelser, som mailen antyder. Han havde på et mere generelt plan kendskab til, at kineserne var følsomme over for afviklingen af besøg, og der var mange detaljer i besøgene, der skulle håndteres.

I midten af oktober 2011 blev han ministersekretær for statsminister Helle Thorning-Schmidt. Statsministeren havde en almindelig ministersekretær og en ledende ministersekretær. Tobias Elling Rehfeld var ledende ministersekretær. De refererede begge til departementschefen. Fra medio 2013 til medio 2014 var han ledende ministersekretær, og han fik dermed titel af kontorchef. Camilla Riemer Penn overtog hans tidligere stilling som almindelig ministersekretær. Der var på det tidspunkt ansat en yderligere afdelingschef, først Tanja Franck og herefter Annemarie Lauritsen, som varetog statsministerens indenrigspolitiske sager.

Som ministersekretær ændredes hans berøring med udenlandske besøg sig til fokus på den praktiske og logistiske håndtering i forhold til statsministerens udenlandske besøg. Han skulle sørge for, at de aktiviteter, der vedrørte statsministeren, blev gennemført på en fornuftig måde, når en udenlandsk leder besøgte Statsministeriet, og statsministeren var vært. Han samarbejdede med Protokollen om besøgets flow, logistik og timing.

Sparringen med protokolchef Jette Nordam og viceprotokolchef Annette Lassen om besøgene var tæt og foregik typisk ved mailudveksling, men der kunne også være fælles besigtigelser af besøgsstederne, hvor de udenlandske delegationers fortrop også kunne deltage. Han deltog ikke selv i besigtigelser uden for Statsministeriet. PET deltog i de interne besigtigelserne og var især optaget af, hvilke rum statsministeren og gæsten skulle opholde sig i med videre. Han mener, at der også deltog folk fra Københavns Politi i de interne besigtigelser, men de var mest interesserede i selve ankomsten til Statsministeriet.

Han tror ikke, at den interne sikkerhed i Dronningens gemakker og i Statsministeriet var et så centralt spørgsmål ved kinesiske besøg. Det handlede i stedet meget om det protokollære i forhold til placeringen af gæsterne ved mødebordet, hvem der sagde hvad osv. Det betød meget for kineserne, at der var et forudsigeligt og tydeligt flow under besøget.

Som led i den samlede planlægning af et besøg var der etableret kontakt mellem den kinesiske ambassade og Protokollen. Han var derfor ikke i direkte kontakt med kineserne under planlægningen, og han var heller ikke involveret i håndteringen af demonstranterne.

Når statsministeren deltog i udenlandske besøg uden for Statsministeriet, fx ved et virksomhedsbesøg, var det Udenrigsministeriet, der stod for planlægningen af den pågældende aktivitet og det samlede program, mens ministersekretærerne sørgede for, at planlægningen var i overensstemmelse med statsministerens præferencer.

2012

Til forberedelsen af præsidentbesøget i 2012 ankom en meget stor kinesisk delegation til Christiansborg, og de gennemgik lokalerne sammen med Annette Lassen fra Protokollen. Forventningerne til besøget og sprogforskellene var en tydelig barriere, der vanskeliggjorde planlægningen. Det var et vigtigt besøg, og det var vigtigt, at det bilaterale møde mellem statsministeren og præsidenten og frokosten forløb godt. Det øgede presset i forhold til håndteringen af det praktiske omkring forløbet i Statsministeriet.

Hverken Protokollen eller PET oplyste ham under planlægningen af præsidentbesøget om kinesisk sensibilitet. Han hørte ikke noget om, at demonstranter skulle skærmes for den kinesiske delegation.

Han husker ikke chefkonsulent Nis Lauge Gellerts mail af 17. januar 2012 til Martin Bille Hermann, Friis Arne Petersen, Mads Kjeldsen med flere med Danish-Chinese Business Forums forslag af 2. januar 2012 til regeringens Kina-strategi, men han videregav henvendelsen til Ulrik Vestergaard Knudsen, som på det tidspunkt var blevet chef for udenrigsområdet. Det var specialkonsulent Tue Krarup-Pedersen, som havde med kinesiske forhold at gøre. Han ved ikke, hvad Lisbet Zilmer-Jons mente med sin bemærkning i mail af 9. januar 2012 om, at *”... vi er allerede smånegativt indstillede (Foss var ganske ”pushy” under DL-krisen)”*.

Om Københavns Politis operationsbefaling af 13. juni 2012 for det kinesiske statsbesøg fra den 14. til den 16. juni 2012, aktion 08-01 om eskorte med indsatsleder poli-

tikommissær Mogens Knudsen, forklarede han, at han ikke var involveret i operationsbefalinger, og at han har ikke set den før.

2013

Mange borgerhenvendelser blev håndteret på embedsmandsniveau. Det er derfor sandsynligt, at statsminister Helle Thorning-Schmidt ikke blev informeret om henvendelsen af 24. juni 2013 fra Falun Gong-udøvere til statsministeren og heller ikke om hans svar af 26. juni 2013 på vegne af statsministeren.

Adspurgte havde han ikke yderligere at tilføje, som kunne være af betydning for kommissionens arbejde.

Mødet afsluttet kl. 12.30.

---- O ----

Tuk Bagger formand

TIBETKOMMISSIONEN II

Protokol nr.: 82

PROTOKOL

Den 22. april 2021 kl. 13.20 blev Tibetkommissionen sat i Retten på Frederiksbergs lokaler, Howitzvej 32, 2000 Frederiksberg.

Til stede var kommissionens medlemmer, landsdommer Tuk Bagger, advokat Ole Spiermann og professor, dr. jur. Michael Hansen Jensen, førstnævnte som kommissionens formand, samt udspørgeren, advokat Jakob Lund Poulsen.

Som protokolfører fungerede juridisk konsulent Marie Neerlin.

Johnny Kjeld Pedersen var mødt med bisidder advokat Martin Cumberland.

Bisidderne Anders Valentiner-Branth, advokat Anders Nielsen, advokat Claus Søgaard-Christensen, advokat Gunnar Homann, advokat Henrik Hasseri Olesen, advokat Karen-Margrethe Schebye, advokat Mikael Bernhoft, advokat Jakob Buch-Jepsen ved advokat Henrik Juul, advokat Kristian Braad, advokat Mikkil Holm Nielsen, advokat Nicolai Mallet ved advokat Christian Dysted, advokat Pernille Backhausen, advokat Peter Breum, advokat Torben Koch og advokat Steen Lassen ved advokatfuldmægtig Anna Rønn var mødt.

Johnny Kjeld Pedersen bekræftede at have modtaget kopi af kommissorium og kopi af lov om undersøgelseskommissioner samt oplysninger i henhold til undersøgelseskommissionslovens § 23, stk. 1.

Johnny Kjeld Pedersen blev gjort bekendt med vidnepligt og -ansvar, og at afhøringen lydoptages.

Johnny Kjeld Pedersen bekræftede oplysningerne i det indsendte CV om, at han fra 1995 til 1996 var politiassistent ved Københavns Politi, at han fra 1997 til 2007 var vagthavende i Københavns Lufthavn og vicepolitikommissær, at han fra 2007 til 2012 var holdleder i Københavns Lufthavn og politikommissær, at han fra 2012 til 2014 var flexgruppeleder for seniorgruppen og politikommissær ved Københavns Politi, at han fra 2014 til 2015 var sagsbehandler og politiassistent ved Københavns Politi, og at han gik på pension den 1. oktober 2015.

Under COP 15 stod han for bevogtning af køretøjer, men var derudover ikke involveret i topmødet. Han var ikke involveret i kinesiske besøg før 2013.

2013

Han deltog ikke i stabsmødet den 22. maj 2013, som blev ledet af vicepolitiinspektør Kim Lykke Østergaard. Han deltog i briefing, der blev afholdt i Gedestalden, og hvor operationsbefalingen blev gennemgået. Briefingen blev ledet af vicepolitiinspektør Kim Lykke Østergaard. Han mener, at politiinspektør Mogens Norup Lauridsen også var til stede under briefing, og at det var Mogens Norup Lauridsen, der indledte den.

Vicepolitiinspektør Kim Lykke Østergaard sagde flere gange under briefing, at kineserne ikke kunne lide at se flag og gule veste, men det blev ikke sagt, at demonstranter skulle bortvises. PET var til stede under briefing, men han husker ikke, om de sagde noget. Han mindes ikke, at der blev sagt noget om, at demonstranter skulle undgås eller skærmes, eller at de skulle håndteres anderledes end ved besøg i 2012. Det kan også være, at det var politiinspektør Mogens Norup Lauridsen, der omtalte kinesernes skræk for at se gule veste og tibetflag. Han mener, at der i den forbindelse blev refereret til et møde med den kinesiske ambassade, hvor kineserne havde givet udtryk for, at de var bekymrede for demonstrationer.

Han udarbejdede den taktiske befaling af 28. maj 2013 for Yu Zhengsheng's besøg den 6. juni 2013 på baggrund af operationsbefalingen for besøget. Afsnittet om "Efterretninger" var hentet direkte fra operationsbefalingen.

Afsnittet om "Opgave", hvor det blandt andet fremgår, at "[...] *Det påhviler politiaktionen, at sikre frie til- og afgangveje for kortegen med den kinesiske formand, og sikre at gæsterne kan færdes uden at blive udsat for overgreb eller lide overlast... og at evt. demonstranter bortvises*", havde han dels hentet fra operationsbefalingen og dels selv formuleret. Der var i politimæssig forstand ikke forskel på at lide overlast og lide overgreb. Der skulle være plads til, at kortegen kunne komme uantastet frem og tilbage, og da Rigsdagsgården ikke er særlig stor, skrev han i befalingen, at demonstranter skulle bortvises. Han vidste på det tidspunkt ikke, hvor mange demonstranter, der ville være til stede i Rigsdagsgården. De bortviste eller flyttede dog ikke nogen demonstranter, da der ikke var nogen flag eller gule veste til stede, da kortegen ankom. Såfremt der havde stået demonstranter med gule veste eller flag, ville han i bund og grund ikke have haft noget grundlag at bortvise dem på. Han ville i stedet have anvist dem til fortovet ved Det Kongelige Bibliotek. Fra fortovet ville demonstranterne stadig kunne se kortegen, uanset hvilken rute den kørte ad. Han var ikke

i kontakt med anmelderkontoret, der skulle godkende anmeldelser om demonstrationer.

Der var i den taktiske befaling angivet to mulige kørselsveje af hensyn til kollegaerne, da de på det tidspunkt ikke vidste, hvilken vej kortegen kørte. Det var normalt at have en alternativ kortegerute, hvis der pludselig skete noget uventet, eller hvis der befandt sig mistænkelige personer ved ruten.

Det var hans indtryk, at man skærmede demonstrationerne meget mere under besøget i 2012. Han var ikke involveret i besøget i 2012 og det, der gik forud herfor, så det var nok et indtryk, han fik under briefing i 2013.

Han har ikke haft drøftelser med operationsleder Claus Hjelm Olsen eller Andrew Jerome Henrik Oryé om kinesiske besøg.

Adspurgte havde han ikke yderligere at tilføje, som kunne være af betydning for kommissionens arbejde.

Mødet afsluttet kl. 13.40.

---- o ----

Tuk Bagger formand

TIBETKOMMISSIONEN II

Protokol nr.: 83

PROTOKOL

Den 22. april 2021 kl. 13.55 blev Tibetkommissionen sat i Retten på Frederiksbergs lokaler, Howitzvej 32, 2000 Frederiksberg.

Til stede var kommissionens medlemmer, landsdommer Tuk Bagger, advokat Ole Spiermann og professor, dr. jur. Michael Hansen Jensen, førstnævnte som kommissionens formand, samt udspørgeren, advokat Jakob Lund Poulsen.

Som protokolfører fungerede juridisk konsulent Marie Neerlin.

Birgitte Røjle Hansen var mødt med bisidder advokat Peter Breum.

Bisidderne Anders Valentiner-Branth, advokat Anders Nielsen, advokat Claus Søgaard-Christensen, advokat Gunnar Homann, advokat Henrik Hasseris Olesen, advokat Martin Cumberland, advokat Karen-Margrethe Schebye, advokat Mikael Bernhoft, advokat Jakob Buch-Jepsen ved advokat Henrik Juul, advokat Kristian Braad, advokat Mikkell Holm Nielsen, advokat Nicolai Mallet ved advokat Christian Dysted, advokat Pernille Backhausen, advokat Peter Breum, advokat Torben Koch og advokat Steen Lassen ved advokatfuldmægtig Anna Rønn var mødt.

Birgitte Røjle Hansen bekræftede at have modtaget kopi af kommissorium og kopi af lov om undersøgelseskommissioner samt oplysninger i henhold til undersøgelseskommissionslovens § 23, stk. 1.

Birgitte Røjle Hansen erklærede sig villig til at udtale sig og blev oplyst om, at hun skal tale sandt, men ikke har pligt til selvinkriminering. Hun blev endvidere oplyst om, at afhøringen lydoptages.

Birgitte Røjle Hansen bekræftede oplysningerne i det indsendte CV om, at hun i 2001 var fuldmægtig i EU-koordinationen i Udenrigsministeriet, at hun i 2002 var fuldmægtig i kontoret for fred og stabilitet, at hun fra 2002 til 2004 var fuldmægtig i kontoret for Rusland/Balkan, at hun fra 2004 til 2006 var ambassaderåd ved DANA-TO i Bruxelles, at hun fra 2006 til 2008 var fuldmægtig i kontoret for Rusland/Balkan, at hun i 2008 var fuldmægtig og udlånt til Sloveniens EU-formandskab, at hun fra 2008 til 2011 var fuldmægtig og udlånt til CTA i PET, at hun fra 2011 til 2015 var

fuldmægtig i Asienkontoret med primær fokus på Pakistan/Den Koreanske Halvø, men udlånt til Kinateamet ad tre omgange, at hun fra 2015 til 2016 var specialkonsulent ved ambassaden i Athen, at hun fra 2016 til 2017 var fuldmægtig i diverse kontorer, at hun fra 2017 til 2019 var fuldmægtig hos den politiske direktør og europæiske korrespondent, at hun fra 2019 til 2020 var fuldmægtig i Sikkerhedskontoret, og at hun siden 2020 har været fuldmægtig i Borgerservice i Udenrigsministeriet.

Udenrigsministeriet udlåner medarbejdere til Center for Terroranalyse (CTA) i PET, fordi de vurderer trusler mod danske interesser. I CTA udarbejder de også trusselvurderinger og dokumenter til brug for retssager. Hun havde ikke beskæftiget sig med terror, før hun kom til CTA, hvor hun hovedsageligt var beskæftiget med det nordlige og vestlige Afrika. Hun husker ikke, om hun har lavet trusselvurderinger til brug for indgående kinesiske besøg. Trusselvurderingerne var forholdsvis rutinepræget arbejde og fæstnede sig ikke i hendes hukommelse. Det var Koordinator-kontoret i PET, der rekvirerede trusselvurderingerne fra CTA ved udvalgte besøg. Hendes nærmeste kontakt i PET var Anders Sølling fra Koordinator-kontoret, som var beskæftiget med udgående højrisikobesøg. Han er i dag sikkerhedsrådgiver i Udenrigsministeriet. Anders Sølling var ansat i Koordinator-kontoret i 7-9 år, og han har nu været i 5-6 år i Udenrigsministeriet.

I Asienkontoret refererede hun til souschef Lars Bredal, som havde Pakistan som område. Hun havde ikke noget at gøre med chefkonsulent Nis Lauge Gellert, da han sad i et andet team. Hun havde mange møder i Bruxelles i forbindelse med EU-formandsskabet sammen med kontorchef Martin Bille Hermann.

Hun har ikke haft kendskab til, at det siden 1995 skulle have været alment kendt i politiet, at kinesiske gæster skulle skærmes for demonstranter, samt at eskorteruter blev omlagt under besøg.

2012

Under det kinesiske præsidentbesøg i 2012 var hun travlt optaget af udenrigsminister Villy Søvndals besøg i Pakistan, som også fandt sted i midten af juni 2012. Hun så efterfølgende i pressen, at politiet havde taget flag fra demonstranter. De talte nok om det over frokostbordet i Asienkontoret og i ministeriet, men hun mindes ikke konkrete drøftelser om håndteringen af demonstranter. Hun spiste normalt frokost med forskellige fra Udenrigsministeriet, som led i ministeriets fokus på at skabe netværk, og én gang ugentligt spiste hun frokost med Asienkontoret. Ved den ugentlige fælles frokost i Asienkontoret deltog kontorchef Martin Bille Hermann, souschef Lars Bredal, specialkonsulent Nis Lauge Gellert, Anne Dorothea Bruun Aubry, Nina Skakke, Helle Nielsen og Marianne Balling Kiil også, hvis de havde mulighed her-

for. Centerchef Sus Ulbæk deltog ikke i den ugentlige frokost. Hun husker ikke noget særligt fra frokosterne om statsbesøget i 2012 udover, at kontorchef Martin Bille Hermann sagde, at hans computer ikke virkede længere, da han ikke modtog nær så mange mails som før besøget.

Hun havde aldrig indtryk af, at der foregik noget særligt i Udenrigsministeriet i forbindelse med kinesiske besøg. Der var ingen, der sagde, at hun skulle være særligt forsigtig i forhold til kineserne, og hun hørte heller ikke om ansigtstab. Hun ville selvfølgelig have bidt mærke i, hvis nogen havde udtalt, at demonstranterne var blevet håndteret korrekt under præsidentbesøget, eller hvis det var blevet sagt, at Udenrigsministeriet havde været involveret i håndteringen af demonstranterne. I 2012 tænkte hun, at det var en alvorlig sag, men hun var samtidig overbevist om, at der var tale om en enkeltforseelse, som formentlig var baseret på misforståelser og menneskelige fejl hos politiet.

I december 2013, kort før jul, blev hun første gang udlånt til Kina-teamet, fordi der var kommet en hasteforespørgsel fra Statsministeriet om en aktindsigtsbegæring, som Kina-teamet ikke selv havde tid til at behandle. Hun mener, at aktindsigtsbegæringen vedrørte præsidentbesøget i 2012. Hun husker ikke hvem, der havde anmodet om aktindsigt. Aktindsigtsanmodningen var tilgået Statsministeriet, hvorfra de derfor modtog aktlisten over dokumenter, der beroede i Udenrigsministeriet, og som de skulle fremfinde og gennemgå. Den 1. januar 2014 trådte en ny offentlighedslov i kraft, og det var vigtigt for Statsministeriet, at sagen blev afsluttet inden. Hun var ikke bekendt med, hvad lovændringen præcist indebar i forhold til aktindsigtsanmodningen.

Hun sendte mailen af 2. marts 2017 til Anders Sølling om *"PET's svar på Viggo Fischer"* med kopi af et Ritzau-telegram med overskriften *"Hukommelsen svigter PET-mand i Tibetsagen. Sikkerhedsmand i PET kan ikke forklare baggrund for trusselsvurdering om kinesisk frygt for at tabe ansigt"*, og hvortil hun skrev *"I det mindste er det ikke dig"*, da hun selvfølgelig fulgte med i Tibetkommission I's arbejde. Hun kender ikke KF 0764 og KF 0766, som omtales i telegrammet, men det gjorde Anders Sølling. Hun kender Anders Sølling godt, og der findes lignende mailkorrespondancer mellem dem om andre emner.

Hun ved ikke, hvilke *"ligegyldigheder"* Anders Sølling henviste til, da han i sit svar samme dag skrev *"Var det ikke 113 gange den gode Fischer sagde 'det erindrer jeg ikke'. Men det kunne ligeså godt have været mig! Helt klar over, hvem 766 er - og helt ærligt: det ville være mere uærligt at svare konkret på noget, der for fem år siden blev betragtet som ligegyldigheder og derfor næppe står særlig klart i hukommelsen"*. Hun analy-

serede ikke nærmere hans svar. Hun har kendt Anders Sølling i 15-16 år, og det gik hurtigt, når de kommunikerede.

Da hun senere samme dag svarede *"Jo deromkring. Sagen er naturligvis alvorlig, men måske mest fordi den er et studie i hvordan man smører ansvar af og helst nedad til folk, der i realiteten ikke kan gives ansvaret. Jeg har mange gange været meget glad for, at jeg skulle forberede den daværende UM Søvndals besøg i Pakistan og derfor slap for at blive involveret i statsbesøget i 2012"*, henviste hun med sin bemærkning om, at sagen var *"alvorlig"*, til demonstrationsretten. Hendes indtryk var på det tidspunkt, at politifolkene ikke kunne have taget flagene fra demonstranterne uden at have fået besked herom. Hun har i andre knapt så alvorlige sager i blandt andet Udenrigsministeriet set, at man har forsøgt at skubbe ansvaret væk fra sig og i nogle tilfælde nedad i hierarkiet, men ikke i denne. Hun tænkte ikke nærmere over formuleringen om at smøre ansvaret af og nedad, da det blot var et hurtigt svar. Hun skrev, at hun var glad for, at hun ikke var involveret i besøget i 2012, da det ikke var rart at blive involveret i et besøg, som skabte så megen polemik efterfølgende.

2014

I februar 2014 bad Kina-teamet hende om at hjælpe med planlægningen af det udgående statsbesøg til Kina, der skulle finde sted i april 2014. Planlægningen af det omfattende besøg fandt sted med meget kort varsel, hvilket krævede ekstra mandskab.

Kort efter blev hun bedt om at hjælpe Kina-teamet med programlægningen i forbindelse med Det femte medlem af Kina's Politbureaus Stående Komité Liu Yunshan's besøg fra den 10. til den 12. juni 2014, som hun også talte med den kinesiske ambassade om.

Hun havde ikke meget kontrakt med Protokollen bortset fra ved Liu Yunshan's besøg, for Protokollen var kun involveret i officielle besøg, og det havde hun som sagt ikke meget at gøre med.

Om hendes mail af 12. juni 2014 til viceprotokolchef Annette Lassen og Lotte Skovgaard med overskriften *"Tak for et godt samarbejde igen"*, hvor hun skrev *"Kære begge, Tak for godt samarbejde og for jeres kæmpeindsats ifm Liu Yunshans godt overståede besøg. I STM forlyder det, at statsministeren aldrig har haft et så godt møde med en kineser"*, forklarede hun, at oplysningerne om Statsministeriet kom fra hendes chef Christian Dons Christensen, som havde deltaget i mødet med Liu Yunshan i Statsministeriet. Hun fik fortalt, at Liu Yunshan var mere åben og mindre formalistisk, end andre kinesere kunne være.

Når hun videre skrev ”*Fantastisk arrangement med den turistbus foran kulturhuset ved afgang, som jeg dog antager var et lykkeligt tilfælde og ikke et led i jeres nøje koreograferede program*”, var det et udtryk for galgenhumor på baggrund af alt det, der var sket som følge af statsbesøget i 2012. Under besøget i 2014 observerede hun foran det kinesiske kulturhus en dansk turistbus, som formentlig var lejet til den store kinesiske delegation, og som var parkeret foran kulturhusets indgang. Bussen havde parkeret så tæt på kulturhuset som muligt formentlig for at gøre det let for delegationen at komme ind og ud af kulturhuset, men den kom, på grund af placeringen, til at skærme delegationen for demonstranterne overfor. Det var selvfølgelig ikke sjovt, at demonstranterne blev afskærmet, men set i lyset af den debat, som præsidentbesøget i 2012 havde medført, kunne hun ikke lade være med at synes, at det var lidt sjovt, at en buschauffør, ved at gøre sit arbejde ordentligt, ved skæbnens ironi pludselig kom til at rulle ind i et storpolitisk emne. Bussen var placeret på det mest logiske sted, og det virkede helt tilfældigt, at bussen kom til at skærme den kinesiske delegation fra demonstranterne overfor. På det tidspunktet anede hun ikke, at Udenrigsministeriet måske havde været involveret i begivenhederne under besøget i 2012.

Da viceprotokolchef Annette Lassen samme dag svarede, at ”*Også en meget STOR tak herfra for et fantastisk godt ”parløb” - altid en fornøjelse. Det var en MEGET glad og tilfreds Liu, som drog videre til Helsingfors i morges. Ja, det var meget ”handy” med bussen, som ”kom til” at dække for Free Tibet-demoen*”, henviste bemærkningen om parløbet til deres samarbejde om det udgående besøg til Kina tidligere samme år, hvor de stort set var i daglig kontakt. Når viceprotokolchef Annette Lassen skrev, at bussens placering var ”handy”, var det udtryk for deres fælles sorte humor, da de begge var ret bramfrie af natur. Hun ved ikke, hvorfor Annette Lassen formulerede det på den måde. Turistbussen skærmede ikke Liu Yunshan for demonstranterne, da han skulle transporteres i en anden bil.

Der var ingen mærkelige eller ublu krav fra kinesisk side i forbindelse med besøget i 2014.

Adspurgt havde hun ikke yderligere at tilføje, som kunne være af betydning for kommissionens arbejde.

Mødet afsluttet kl. 14.40.

---- o ----

Tuk Bagger formand

TIBETKOMMISSIONEN II

Protokol nr.: 84

PROTOKOL

Den 22. april 2021 kl. 14.50 blev Tibetkommissionen sat i Retten på Frederiksbergs lokaler, Howitzvej 32, 2000 Frederiksberg.

Til stede var kommissionens medlemmer, landsdommer Tuk Bagger, advokat Ole Spiermann og professor, dr. jur. Michael Hansen Jensen, førstnævnte som kommissionens formand, samt udspørgeren, advokat Jakob Lund Poulsen.

Som protokolfører fungerede juridisk konsulent Marie Neerlin.

Peter Olesen Dahl var mødt med bisidder advokat Torben Koch.

Bisidderne Anders Valentiner-Branth, advokat Anders Nielsen, advokat Henrik Hasseris Olesen, advokat Martin Cumberland, advokat Karen-Margrethe Schebye, advokat Mikael Bernhoft, advokat Jakob Buch-Jepsen ved advokat Henrik Juul, advokat Kristian Braad, advokat Mikkel Holm Nielsen, advokat Nicolai Mallet ved advokat Christian Dysted, advokat Pernille Backhausen, advokat Peter Breum og advokat Torben Koch var mødt.

Peter Olesen Dahl bekræftede at have modtaget kopi af kommissorium og kopi af lov om undersøgelseskommissioner samt oplysninger i henhold til undersøgelseskommissionslovens § 23, stk. 1.

Peter Olesen Dahl erklærede sig villig til at udtale sig og blev oplyst om, at han skal tale sandt, men ikke har pligt til selvinkriminering. Han blev endvidere oplyst om, at afhøringen lydoptages.

Peter Olesen Dahl bekræftede oplysningerne i det indsendte CV om, at han fra 1995 til 1997 var politiassistent ved Vagtcentralen i Københavns Politi, at han fra 1997 til 2001 var politiassistent og fodboldspotter, at han fra 2001 til 2002 var vagthavende politiassistent, at han fra 2002 til 2006 var vicepolitikommissær, delingsfører og indsatsleder, at han fra 2006 til 2007 var fungerende vicepolitiinspektør ved Gråsten Politi, at han fra 2008 til 2012 var vicepolitiinspektør og operativ leder ved Station City, Københavns Politi, at han i 2013 var fungerende politiinspektør ved Sydsjælland og Lolland-Falsters Politi, at han fra 2014 til 2015 var fungerende politiinspektør ved

Københavns Politi, at han i 2015 blev udnævnt politiinspektør, og at han siden 2016 har været ledende politiinspektør ved Københavns Politi. Han bruger ikke altid sit mellemnavn Olesen, hvorfor han også optræder som ”Peter Dahl” i materialet.

Der gjaldt, ham bekendt, ikke særlige regler for håndteringen af indgående kinesiske besøg i forhold til besøg fra andre lande. Han har aldrig haft en opfattelse af, at der var en kinesisk modvilje mod at se meningstilkendegivelser eller særlige symboler under deres besøg.

2001-2004

Han har deltaget i mange stabsmøder og husker derfor ikke, hvilke stabsmøder han deltog i fra 2001 til 2004. Han har aldrig hørt det omtalt på stabsmøder, at politiet skulle tage noget fra demonstranterne eller skærme de kinesiske gæster for demonstranter, og heller ikke at eskorteruter skulle omlægges, så de kinesiske gæster ikke så demonstranter.

Han kan ikke genkende vicepolitiinspektør Gunnar Birger Sallovs forklaring den 4. december 2018 for Tibetkommission II om, at *”... Der var henover årene en almindelig indforstået opfattelse mellem politifolkene af, at kineserne ikke ønskede at se demonstrationer, og at ønsket så vidt muligt skulle imødekommes. Denne forståelse kan føres helt tilbage til Kinas første besøg i Danmark i starten af 1990'erne”*. Han havde ikke sin gang på Politigården samtidig med Gunnar Birger Sallov, og han har aldrig hørt om den opfattelse.

Han har endvidere ikke kendskab til den praksis, som operativ leder Ole Kahr omtaler i sin forklaring den 28. november 2018 for Tibetkommission II om Ole Kahrs udtalelse til pressen om, at *”Det var ikke exceptionelt i 2012. Det er en praksis, som har eksisteret, lige siden jeg kan huske, når vi har kørt med kinesiske premierministre, eller hvem det ellers var. De måtte ikke visuelt se demonstranter, bannere og flag”, dog er ”måtte” et for stærkt udtryk, idet de alene fik at vide, at de skulle tilstræbe, at demonstranter, bannere og flag ikke kunne ses”*.

Han var ikke involveret i ASEM IV i 2002. Han var ikke bekendt med, som chefpoliitiinspektør Kai Vittrup forklarede den 28. november 2018 for Tibetkommission II, at i 2002 eller tidligere *”susede PETs opfattelse vedrørende håndteringen af demonstranter ved besøg fra Kina rundt på gangene [i Politigården]”*. I 2002 befandt han sig formentlig på en politistation eller på et stadion i forbindelse med fodbolduroligheder, og han arbejdede ikke på Politigården. Han har heller ikke senere som delingsfører eller indsatsleder, haft kendskab til en sådan generel holdning hos andre betjente, der var involveret i kinesiske besøg.

2009

Han var med til at planlægge politiets indsats under COP 15 i 2009, hvor han havde ansvaret for de delegeredes eskorter til og fra Bella Center samt bevogtning. Han sad også i KSN under topmødet. Politiinspektør Mogens Norup Lauridsen havde det overordnede ansvar for politiets opgaver under COP 15.

2011

Han mindes ikke, at han var involveret i den kinesiske udenrigsminister Yang Jiechi's besøg i oktober 2011.

2012

Han var kun i mindre omfang involveret i præsident Hu Jintao's besøg i 2012, hvilket han redegjorde for ved sin forklaring for Tibetkommission I.

Det var svært at undgå at følge med i pressens dækning af begivenhederne ved det kinesiske præsidentbesøg. Han spurgte ikke sine kolleger ind til, hvad der var foregået, da han ikke havde noget formål hermed. Det ville have været upassende, hvis han havde spurgt sine kollegaer om besøget i 2012 samtidig med, at der var igangsat en officiel undersøgelse af politiets håndtering af demonstranterne. Han kan ikke afvise, at der blev talt om det på gangene eller over frokostbordet, men han udspurgte ikke sine kolleger om begivenhederne. Han husker ikke nærmere om de uformelle drøftelser.

Det viste sig i undersøgelserne af politiets håndtering af demonstranterne, at der havde været udfordringer med efterlevelsen af den grundlovssikrede ret til at ytre sig, hvilket Københavns Politi straks rettede ind efter. Dette fremgår også af de operationsbefalinger, der blev udarbejdet herefter.

Hele Danmark var klar over, at der havde været problemer med politiets håndtering af demonstranterne. Det ville derfor ikke være rettidig omhu, hvis politiet skulle vente på kommissionens arbejde, før de rettede op på procedurerne. Han foretog ikke nogen efterprøvelse af pressens dækning af begivenhederne, men han kunne konstatere, at der var kritik af politiets håndtering af besøget i 2012. Det var forholdsvis simpelt at ændre på, hvordan opgaven skulle håndteres. De behøvede blot at gøre de ansatte i Københavns Politi opmærksomme på, at demonstranternes ret til at forsamles og ytre sig skulle varetages og sættes i højsæde.

Han havde ingen drøftelser med politidirektør Johan Reimann eller den efterfølgende politidirektør Thorkild Fogde om begivenhederne i 2012 og ændringen i håndteringen af opgaven. Han refererede til politiinspektør Mogens Norup Lauridsen, og de talte helt sikkert om det. Politiinspektør Mogens Norup Lauridsen var med til at beslutte, hvad der skulle rettes til, men han husker ikke deres præcise drøftelser.

Når han for Tibetkommission I den 17. november 2016 forklarede blandt andet, at *"Afhørte og en repræsentant fra PET deltog i et møde på den kinesiske ambassade. Kinesernes holdning var som tidligere. PET ønskede, at afhørte som operationsansvarlig skulle fortælle dem, at det var lovligt at demonstrere i Danmark. Det sagde afhørte til kineserne, der blot tog det til efterretning"*, vil han ikke mene, at der var en diskussion om demonstranter, men snarere, at PET havde anmodet Københavns Politi om at fortælle kineserne om retten til at demonstrere. Han har ingen erindring om, hvad *"tidligere"* dækkede over. Han havde i en årrække kendt til, at kineserne var utilfredse med, at der blev demonstreret under deres besøg, men ikke, at det betød, at demonstranterne skulle skærmes.

2013 og 2015

Han mindes ikke, at han var involveret i kinesiske besøg i 2013 og 2015.

2016

Vicepolitiinspektør Jens Christian Jespersen, som var ansvarlig for den operationelle planlægning af Yang Jiechi's besøg fra den 15. til den 17. april 2016, havde kontor ved siden af ham, så de drøftede nok uformelt besøget.

Om Københavns Politis operationsbefaling af 5. april 2016 for Yang Jiechi's besøg, 1. udgave, hvor der under punkt 1.2 om *"Trusselsvurdering"* fremgår blandt andet, at *"I Danmark er der oprettet en støttekomite for Tibet. Støttekomiteen kan muligvis forsøge at arrangere en demonstration, hvis den forinden bliver bekendt med Statsrådsmedlemmets ankomst. I så fald vil medlemmer af Støttekomiteen formentlig efterprøve politiets reaktioner ved brug af Tibetanske flag m.v. efter de kinesiske besøg i 2012, 2013 og 2014 som en kommissionsundersøgelse nu undersøger"*, forklarede han, at det var forventet, at der ville møde folk op med tibetanske flag for at se, om politiet tog dem. Deres udgangspunkt var nok, at det var KSN, der besluttede, hvor demonstranterne skulle placeres, og hvordan de blev håndteret. KSN blev dog kun aktiveret ved fysiske besøg. Hvis der på dagen for besøget var opstået spontane demonstrationer, ville de blive håndteret efter KSN's anvisninger, og ellers ville Tilladelseskontoret altid spørge den operationsansvarlige, hvor demonstrationen passede ind i programmet for besøget.

Adspurgt havde han ikke yderligere at tilføje, som kunne være af betydning for kommissionens arbejde.

Mødet afsluttet kl. 15.20.

---- o ----

Tuk Bagger formand

TIBETKOMMISSIONEN II

Protokol nr.: 85

PROTOKOL

Den 23. april 2021 kl. 09.30 blev Tibetkommissionen sat i Retten på Frederiksbergs lokaler, Howitzvej 32, 2000 Frederiksberg.

Til stede var kommissionens medlemmer, landsdommer Tuk Bagger, advokat Ole Spiermann og professor, dr. jur. Michael Hansen Jensen, førstnævnte som kommissionens formand, samt udsøgeren, advokat Jakob Lund Poulsen.

Som protokolfører fungerede juridisk sekretær Harald Micklander.

Martin Lidegaard var mødt med bisidder advokat Kåre Pihlmann.

Bisidderne advokat Anders K. Németh, advokat Anders Valentiner-Branth, advokat Arvid Andersen, advokat Anders Nielsen, advokat Claus Søgaard-Christensen, advokat Gunnar Homann, advokat Henrik Hasseris Olesen, advokat Martin Cumberland, advokat Mikael Bernhoft, advokat Jakob Buch-Jepsen ved advokat Henrik Juul, advokat Kristian Braad, advokat Mikkell Holm Nielsen, advokat Nicolai Mallet ved advokat Christian Dysted og advokat Torben Koch var mødt.

Martin Lidegaard bekræftede at have modtaget kopi af kommissorium, kopi af lov om undersøgelseskommissioner og oplysninger i henhold til undersøgelseskommissionslovens § 23, stk. 1.

Martin Lidegaard blev gjort bekendt med vidnepligt og -ansvar, og at afhøringen lydoptages.

Martin Lidegaard forklarede, at han var udenrigsminister fra den 3. februar 2014 til den 28. juni 2015.

Allerede inden han blev udenrigsminister, havde han et stort kendskab til Kina og kinesisk kultur, idet hans familie helt tilbage fra 1976 havde personlige kontakter i Kina, ligesom de havde personlige forbindelser til medarbejdere på den kinesiske ambassade i København, som havde taget sig af dem under jordskælvet i Kina.

Desuden beskæftigede han sig meget med Kina i sin tid som klima-, energi- og bygningsminister fra 2011 til 2014, idet en af hans store opgaver i den forbindelse var det strategiske partnerskab med Kina, der også omfattede udvikling af grøn energi. I disse år rejste han to til tre gange om året til Kina.

Under rejserne erfarede han blandt andet, at der i et land som Kina var stor forskel på, hvem man kunne have dialog med om hvad, og at der vedrørende nogle spørgsmål var tydelige røde linjer i dialogen med alle kinesere. Han mødtes blandt andre med den kinesiske energiminister, bygningsministeren og finansministeren.

Han var ikke som klima-, energi- og bygningsminister involveret i kinesiske højniveaubesøg i Danmark. Der var besøg på lavere niveauer, herunder af en viceminister for vedvarende energi. Han var ikke involveret i praktiske spørgsmål i forbindelse med disse besøg.

2012

Hans nevø, som var politibetjent i Københavns Politi, fortalte ham under en familiefrokost, at betjentene i forbindelse med Hu Jintao's besøg i Danmark i 2012 var blevet bedt om at passe på, at nogle demonstranter ikke kom for tæt på en eskorte på Amager, og at nevøen syntes, at det var ret restriktive instrukser, betjentene havde fået. Nevøen fortalte ikke om, hvordan de havde fået instrukserne, eller om indholdet heraf. Han svarede sin nevø, at der jo skulle være sikkerhedsforanstaltninger, hvortil hans nevø sagde, at det ikke handlede om sikkerhed. Det handlede derimod om adgangen til at vise sin utilfredshed. Han var enig i, at det lød mærkeligt, hvis restriktionerne over for demonstranterne ikke havde noget med sikkerhed at gøre. Det undrede ham så meget, at han nævnte det for en af sine embedsmænd i klima-, energi- og bygningsministeriet. Det er også muligt, at det var en partikollega eller en anden minister, at han nævnte det for. Hvis det havde været statsministeren, udenrigsministeren eller justitsministeren, som han havde nævnt det for, tror han, at han havde kunnet huske det. Hvis det var en politiker, han drøftede det med, gætter han på, at det var en partikollega. Han vidste fra disse drøftelser, at kineserne var sarte ud over det rimelige.

Han havde ikke i øvrigt noget med besøget i 2012 at gøre.

Med sit generelle kendskab til centraladministrationen vil han anse det for meget lidt sandsynligt, at der udgik en ordre eller noget, der minder om en handlingsanvisning, fra Udenrigsministeriet til Justitsministeriet i forhold til indgrebene over for demonstranterne under Hu Jintao's besøg i 2012. De forskellige ministerier fungerede i vidt omfang som siloer med deres egne sagsgange mv., og at en medarbej-

der fra Udenrigsministeriet kunne placere ordrer i Justitsministeriet, har han svært ved at forestille sig, medmindre det skete helt fra toppen. At få noget over i et andet ministerium krævede som regel en ministergodkendelse. Om Protokollen gennem sin kontakt til politiet kan have gjort det, vil det blive spekulativt for ham at gå ind i.

I forhold til om han som udenrigsminister ville have fundet det naturligt, at hans departementschef havde skrevet en mail som mail af 12. juni 2012 fra departementschef i Udenrigsministeriet Claus Grube til en række medarbejdere i Udenrigsministeriet og Statsministeriet, hvoraf fremgår, ”... *Kære venner, der er ingen tvivl om det bliver en kunst at forene dansk træskovals med kinesisk statsballet - og en prøvelse for os alle. Håber meget I kan bibringe især PET og Reimann fra Københavns Politi den nødvendige forståelse for deres vigtige roller. Ingen ansigtstab! ...*”, vil han udtrykke det således, at det var Udenrigsministeriets rolle at formidle, hvordan andre lande oplevede og så Danmark i forbindelse med et statsbesøg af denne karakter, men det var ikke Udenrigsministeriets opgave at blande sig operativt i, hvad politiet skulle gøre.

2014

Han mener ikke, at han, da han blev udenrigsminister eller senere i sin udenrigsministertid, havde drøftelser med sine medarbejdere, herunder departementschefen eller den politiske direktør, der i øvrigt begge var ret nye i deres stillinger, om, hvordan det kunne være, at politiaktionerne over for demonstranterne i forbindelse med Hu Jintao's besøg i 2012 og Yu Zhengsheng's besøg i 2013 forløb, som de gjorde. Han har en erindring om, at han efter sin udenrigsministertid havde en drøftelse om, hvorvidt Udenrigsministeriet havde været involveret i det, men han har aldrig sagsbehandlet spørgsmålet eller haft en formel samtale om det.

Han husker ikke indberetning af 4. april 2014 fra den danske ambassade i Paris sendt som mail med emnet ”... *Kinesisk statsbesøg den 25.-28. marts 2014...*” til ham fra Thure Krarup. Som udenrigsminister modtog han rigtig mange indberetninger fra ambassaderne, idet alle ambassaderne med en vis kadence indsendte indberetninger til blandt andre ministeren, Udenrigsministeriet og Det Udenrigspolitiske Nævn. I snit kom der ca. to indberetninger om året fra hver ambassade.

Han kendte ikke specielt meget til det fransk-kinesiske forhold. På dette tidspunkt var det europæisk-kinesiske forhold generelt sådan, at alle de europæiske lande bejlede til Kina, som man økonomisk opfattede som et forjættet land med kæmpe muligheder, men man havde også en forhåbning om, at man ved at investere i Kina kunne trække Kina i en mere demokratisk og positiv retning. Det var en tro, som man havde, indtil Xi Jinping for alvor satte sig på magten, hvilket lige var sket.

Han husker ikke konkret, at den tidligere franske præsident havde haft et anstrengt forhold til Kina som følge af, at præsidenten havde mødtes med Dalai Lama, men det var en kendt sag, at alle de lande, hvis regeringer formelt havde mødtes med Dalai Lama, i en periode herefter havde haft et anstrengt forhold til Kina. I hans periode som udenrigsminister var der for Norge en problemstilling om Nobelprisen og et besøg af Dalai Lama, hvilket han havde mange drøftelser med sin norske kollega om, og han var således bevidst om, at det var en kompleks problemstilling.

Han har ikke nogen konkret erindring om indberetningen af 4. april 2014, herunder det anførte heri om, at *"... Der var et stærkt kinesisk ønske om omfattende sikkerhed. Man frygtede ikke som sådan for præsidentens sikkerhed. Frankrig har eksempelvis ikke som Tyskland et større antal urigurer. Det var snarere et spørgsmål om præsidentens anseelse og det forhold, at han ikke måtte blive konfronteret med demonstranter. Store dele af det indre Paris var således i sidste uge lukket af under besøget, ligesom den kinesiske ambassade havde "udstationeret" et stort antal kinesiske studerende, der kunne indskydes foran demonstranter, såfremt der blev behov for det. Besøget blev afviklet uden de store incidenter..."*. Det skal ses i lyset af de mange indberetninger og sagskomplekser, han dagligt blev præsenteret for som udenrigsminister. Hvis der var en særlig problemstilling, som man ønskede hans stillingtagen til, blev han gjort opmærksom på det ved et par streger i indberetningen eller på anden vis, men han er ret sikker på, at han ikke blev gjort særligt opmærksom på det nævnte afsnit i indberetningen, idet han som udenrigsminister ikke havde noget med det praktiske vedrørende besøg at gøre.

Når han med sin nuværende viden læser sætningen, *"... Det var snarere et spørgsmål om præsidentens anseelse og det forhold, at han ikke måtte blive konfronteret med demonstranter..."*, i indberetningen af 4. april 2014, tænker han, at denne sætning godt kunne have sprunget i øjnene, hvis han havde haft den viden, som han har i dag, men dengang læste han det formentlig som et spørgsmål om sikkerhedsafstand.

Indberetningen af 4. april 2014 gav ikke anledning til, at han tog kontakt til Thure Krarup. Det havde i givet fald været en ekstraordinær reaktion på en rutinemæssig indberetning. Hvis det endelig var, at han ville reagere på en indberetning, ville han være gået til departementschefen eller afdelingschefen og have bedt dem om at få en uddybning, men han er sikker på, at det ikke skete i forbindelse med denne indberetning.

Han mindes ikke i sin tid som udenrigsminister at have mødtes bilateralt med Danish-Chinese Business Forum eller i øvrigt at have mødtes med repræsentanter for foreningen. Han erindrer heller ikke at have læst brev af 29. december 2014 fra foreningen. Det ville imidlertid også have været mærkeligt, hvis han havde læst brevet,

idet der kom mange breve til ministeren, og hvis der ikke var noget, som krævede et svar eller en reaktion, var det ikke sikkert, at det ville blive nævnt for ham.

Hans gæt er derfor, at ministerforkontoret udfærdigede et venligt kvitteringssvar til Danish-Chinese Business Forum, uden at han nødvendigvis blev inddraget i det.

2015

Som han husker det, havde regeringen det ikke oppe i K-udvalget eller i ministerdrøftelser, om regeringen skulle mødes med Dalai Lama i forbindelse med Dalai Lama's besøg i Danmark fra den 10. til den 13. februar 2015. Derimod var der drøftelser i Udenrigsministeriet i anledning af besøget. Hans holdning under disse drøftelser var, at hvis man er regering, skal man opføre sig som en regering, hvilket indebærer, at man mødes med repræsentanter for andre regeringer, mens man ikke mødes med personer, som ikke repræsenterer en regering. Det er spilleregler, som skal følges for at diplomatiet kan fungere. Til gengæld følger det heraf, at hvis man ikke er regering, er der ikke nogen, som skal blande sig i, hvem man mødes med. Som udenrigsminister kunne han derfor ikke mødes med Dalai Lama, hvilket ikke havde noget at gøre med sympati eller ej for Dalai Lama.

Han har ikke nogen erindring om, at han skulle være blevet bedt om at forsøge at påvirke menige folketingspolitikere, udvalgsformænd eller andre ikke-regeringsrepræsentanter til ikke at mødes med Dalai Lama. I givet fald ville han også have sagt nej til det, idet det ville være i strid med hans beskrevne holdning.

I forhold til spørgsmålet om, hvorvidt han i sin nuværende stilling som formand for Det Udenrigspolitiske Nævn ville mødes med Dalai Lama, kan han nævne, at han mødtes som almindelig folketingspolitiker med Ted Hui fra Hongkong og ikke som formand for Det Udenrigspolitiske Nævn. Det skal hertil siges, at efter hans opfattelse har forholdet til Kina ændret sig markant over de seneste 6 år. Der var et håb om, at Kina var på vej i den rigtige retning for så vidt angår demokrati og menneskeret-tigheder, men i dag må man konstatere, at det desværre nok er gået den anden vej. Derfor er der i dag nogle lidt andre normer på politisk niveau i forhold til Kina, end der var dengang.

Han erindrer ikke i 2015 at skulle have været bekendt med drøftelserne og overvejelserne om daværende formand for Det Udenrigspolitiske Nævn Mette Gjerskovs mulige møde med Dalai Lama, men han kan ikke udelukke, at det var tilfældet. Det ville ikke have været unaturligt, hvis det var blevet nævnt for ham, men det ville ikke have været naturligt for ham at tage en snak med Mette Gjerskov om det. Det natur-

lige havde nærmere været, at det var statsministeren, der som partifælle havde taget det op med Mette Gjerskov.

Adspurgte havde han ikke yderligere at tilføje, som kunne være af betydning for kommissionens arbejde.

Mødet afsluttet kl. 10.15.

---- o ----

Tuk Bagger formand

TIBETKOMMISSIONEN II

Protokol nr.: 86

PROTOKOL

Den 23. april 2021 kl. 10.35 blev Tibetkommissionen sat i Retten på Frederiksbergs lokaler, Howitzvej 32, 2000 Frederiksberg.

Til stede var kommissionens medlemmer, landsdommer Tuk Bagger, advokat Ole Spiermann og professor, dr. jur. Michael Hansen Jensen, førstnævnte som kommissionens formand, samt udspørgeren, advokat Jakob Lund Poulsen.

Som protokolfører fungerede juridisk sekretær Harald Micklander.

Anne Tønnes var mødt med bisidder advokat Arvid Andersen.

Bisidderne advokat Anders K. Németh, advokat Anders Valentiner-Branth, advokat Anders Nielsen, advokat Gunnar Homann, advokat Henrik Hasseris Olesen, advokat Martin Cumberland, advokat Mikael Bernhoft, advokat Jakob Buch-Jepsen ved advokat Henrik Juul, advokat Kristian Braad, advokat Mikkell Holm Nielsen, advokat Nicolai Mallet ved advokat Christian Dysted og advokat Torben Koch var mødt.

Anne Tønnes bekræftede at have modtaget kopi af kommissorium, kopi af lov om undersøgelseskommisioner og oplysninger i henhold til undersøgelseskommisionenslovens § 23, stk. 1.

Anne Tønnes erklærede sig villig til at udtale sig og blev oplyst om, at hun skal tale sandt. Hun blev endvidere oplyst om, at afhøringen lydoptages.

Anne Tønnes forklarede, at hun fra 2012 til 2013 var strategisk projektleder/vicepolitidirektør i Rigspolitiet. Fra 2013 til 2015 var hun vicepolitidirektør i Københavns Politi, og i 2017 blev hun udnævnt til politidirektør i Københavns Politi, hvilket hun fortsat er.

2012

Fra 2012 til 2013 blev hun kaldt ind i Rigspolitiet i et halvt år som strategisk projektleder/vicepolitidirektør for blandt andet at bidrage med sin viden om, hvordan en politikreds fungerede. Hun var således med til at kvalitetssikre de produkter, som kom

ud af projektet, der gik ud på at lave administrative opgavefællesskaber på tværs af politikredsene som led i en organisationsændring. Projektet vedrørte ikke udarbejdelse af operationsplaner.

2013

Da hun blev vicepolitidirektør i Københavns Politi i 2013 og frem, var der givetvis besvarelser af spørgsmål vedrørende Tibet-sagen, som gik forbi hende. Hun har ved læsning af Tibetkommission I's beretning konstateret, at der var i hvert fald én besvarelse, som hun havde underskrevet, men ellers var hendes opgaver fra 2013 til 2015 ikke relateret til besvarelse af spørgsmål vedrørende Tibet-sagen. Hun havde andre opgaver, som hun primært beskæftigede sig med, herunder implementering af en stor udviklingsplan. Denne arbejdsfordeling skyldtes formentlig, at senioranklager Klaus Pedersen var dybt inde i besvarelsen af spørgsmålene vedrørende Tibet-sagen allerede inden, at hun kom til Københavns Politi som vicepolitidirektør, og han arbejdede tæt sammen med sekretariatschef Jesper Kofoed og politidirektør Thorkild Fogde om besvarelsen af spørgsmålene.

Hun var med sikkerhed med i den gruppe af modtagere, som modtog meget af den interne korrespondance om besvarelse af spørgsmålene vedrørende Tibet-sagen, men hun realitetsbehandlede ikke spørgsmålene. Hun var kun med på sidelinjen.

Hun gjorde sig ikke dengang tanker om, hvordan det kunne gå til, at Københavns Politi havde ageret som sket over for Tibet-demonstranterne. Det skal ses i lyset af, at der på det tidspunkt ikke var en opfattelse af, at der var gået noget mere generelt galt. Som hun hørte det og også selv opfattede det ud fra retssagen, DUP-undersøgelsen og Folketingsspørgsmålene, var antagelsen i Københavns Politi, at der nok var nogle konkrete episoder i forhold til håndteringen af demonstranterne, hvor tingene ikke var gået helt, som de skulle, men indtrykket var ikke, at det var gået galt med generelle instrukser eller ordrer. Hun husker ikke konkrete drøftelser om det. Som følge af den manglende bevidsthed om de generelle problemer, var der i hendes tid som vicepolitidirektør ikke grundlag for at iværksætte initiativer med ændring af arbejdsgange mv. som følge af Tibet-sagen.

Hun hørte ikke i sin tid som vicepolitidirektør om en uskreven regel, der gik langt tilbage i tiden, om at skærme kinesiske delegationer fra at se anti-kinesiske demonstrationer. Hvis hun havde fået kendskab til eller hørt om en sådan regel, ville hun have reageret på det, ligesom man straks efter nedsættelsen af Tibetkommission I og også senere iværksatte tiltag for at sikre mod, at noget lignende kunne gentage sig.

2015-2017

I forlængelse af Tibetsagen oprettede man i slutningen af 2015 i Københavns Politi en Sektion for Operativ Kvalitet i Beredskabsenheden, hvor politikredsens plansæt, herunder operationsbefalinger, kvalitetssikres og legalitetssikres. Sektionen skal særligt iagttage to ting. Den ene er at sikre, at planerne forankres hos og godkendes af den operative ledelse, herunder de forskellige versioner af plansættene, og at dette dokumenteres og journaliseres. Den anden er, at planerne legalitetssikres af de jurister, som er placeret i sektionen. Juristernes eneste perspektiv er kontrol af, om gældende ret er iagttaget og om politiets myndighedsudøvelse lever op til kravet om lovlighed.

I 2017 blev al operativ planlægning centraliseret i Beredskabsenheden, således at viden og kompetencer herefter blev samlet ét sted i organisationen. Endelig blev der i 2017 udfærdiget skriftlige retningslinjer for besvarelsen af folketingspørgsmål for at sikre kvalitet og validitet i besvarelsene, ligesom der i perioden er blevet tilført flere medarbejdere til Ledelsessekretariatet til dette arbejde.

Med disse tiltag er der en klar forventning om, at lignende begivenheder ikke kan ske igen.

2018

Desuden brugte de i politiet meget tid på at tale om den kultur, der blev afdækket i Tibetkommission I's beretning og i de efterfølgende interviews, der var i pressen, hvor blandt andet den uskrevede regel blev nævnt. Rigspolitiet og politiets koncernledelse drøftede gennemførelsen af en lang række tværgående kulturinitiativer i politiet, og hver enkelt politikreds udarbejdede i forlængelse heraf kredsspecifikke handlingsplaner i andet halvår 2018. Initiativerne bestod blandt andet i refleksionsøvelser, selvevaluering om god adfærd i det offentlige, retten og pligten til at sige fra, når man hører om noget, der er klart ulovligt, e-learningmoduler som indebar, at alle måtte forholde sig til det, og italesættelse på både personale- og lederseminarer. Disse initiativer blev iværksat for at påvirke organisationskulturen og med henblik på at sikre, at alle medarbejdere vidste, hvordan man gebærder sig som offentligt ansat.

Efter forretningsordenen holdes der fem ordinære møder om året i det centrale samarbejdsudvalg i Københavns Politi. Derudover er der typisk nogle ekstraordinære møder indkaldt af ledelsen eller foranlediget af de faglige organisationer. Samarbejdsudvalgsrådet den 18. december 2017 i Københavns Politi var et ordinært møde. Referaterne fra møderne blev skrevet af en referent. Af referatet af mødet den 18. december 2017 fremgår, at referenten var Camilla Dohn Aalestrup. Hun havde

ansvaret for referatet sammen med sin chef Majbritt Kjeldstrøm Lund. Efter forretningsordenen var det formelt hende og næstformanden i udvalget, Michael Bergmann Møller, som skulle godkende referatet. I praksis fungerede det sådan, at når sekretærerne havde skrevet udkastet, sendte de det i stjernehøring til dem, som havde udtalt sig på mødet, for at sikre sig, at de havde forstået det korrekt. Herefter blev det sendt til hende til godkendelse og endelig til næstformanden. Hun så således ikke sekretærenes første udkast. Efter hende og næstformandens godkendelse blev referatet lagt direkte på deres intranet POL-intra. Den endelige godkendelse skete formelt set på det efterfølgende SU-møde i februar 2018.

Referaterne fra møderne var ikke en-til-en referater af, hvad der blev sagt på møderne. Typisk var det essensen af det sagte, som blev gengivet i referaterne. Det skal ses i lyset af, at referaterne blev brugt til vidensdeling blandt de 3.400 ansatte i Københavns Politi.

Det var et sammentræf, at der var SU-møde samme dag, som Tibetkommission I afgav sin beretning den 18. december 2017. Hun var derfor meget på stikkerne, idet hun vidste, at der ville blive meget pressedækning, og hun skulle lige efter SU-mødet give flere presseinterviews. Som følge heraf var hun meget bevidst om, hvad hun ville sige på SU-mødet om beretningen. Hun ville nævne beretningens konklusion, herunder om hvem der kunne drages til ansvar, og hvem der ikke kunne. Derudover var det meget vigtigt for hende at få sagt, at det var en alvorlig sag for Københavns Politi, hvorfor de måtte tage action på det og tage ved lære af det.

Som det fremgår af referatet fra SU-mødet, var Politiforeningen indigneret over, at der alene blev gjort ansvar gældende over for to mellemledere. Politiforeningens holdning overraskede hende ikke, idet Politiforbundets formand allerede havde været ude at sige tilsvarende. Michael Bergmann Møller, der var formand for den lokale politiforening i Københavns Politi, uddybede ikke sin indignation. Hun tror heller ikke, at hun gav ham lejlighed til det, idet hendes holdning var, at nu har Tibetkommissionen talt, og nu må vi tage ved lære og tage arbejdstøjet på. Der var derfor ikke en længere diskussion af, om konklusionen på dette punkt var rigtig eller forkert.

Hun husker ikke, om det i referatudkastene gengivne fra chefpolitiinspektør Jørgen Bergen Skovs bemærkninger under emnet "*Tibetkommissionen*" blev uddybet på mødet. Forskellene i gengivelsen af Jørgen Bergen Skovs bemærkninger i de forskellige udkast til referat i kommissionens bilagssamling afspejler, at det var en konторfunktionær, som skrev første udkast, hvorefter referatet gennemgik en korrekturproces.

Hun læser i dag Jørgen Bergen Skovs bemærkning i det endelige referat om, ”... at kommissionens konklusioner netop understreger, at Københavns Politi har ansvaret for de politioperative beslutninger, og at kredsen derfor til hver en tid skal træffe beslutninger ud fra, hvad den finder er operativt og juridisk korrekt. Københavns Politi kan således ikke frasige sig ansvaret for at handle i overensstemmelse med lovgivningen med henvisning til eventuelle tilkendegivelser m.m. fra andre myndigheder...”, således at Københavns Politi ikke kunne fraskrive sig ansvaret for at gøre tingene rigtigt ved at henvise til, at andre syntes, at de skulle skærme demonstranterne. De skulle handle inden for lovens rammer, og deres indsats skulle være baseret på saglige grunde.

Gengivelsen af hendes bemærkninger under emnet ”Tibetkommissionen” i det sidste udkast til referat i kommissionens bilagssamling ligner det, som hun havde forberedt, at hun skulle sige til pressen. Afsnittet under emnet ”Tibetkommissionen” er identisk med gengivelsen i det endelige referat. Hun husker ikke, hvordan den endelige gengivelse af hendes bemærkninger blev til. Der er flere muligheder, herunder at hun gav sekretærerne en kopi af det, som hun havde forberedt til pressen. Det, hun havde forberedt til pressen, var ikke lige så fint og formfuldendt skrevet som den endelige gengivelse i referatet.

I sin tid som vicepolitidirektør og senere politidirektør har hun ikke været i kontakt med Udenrigsministeriets protokol vedrørende indgående statsbesøg. Hun har i det hele taget ikke oplevet, at der er nogen fra Udenrigsministeriet, som har ringet til hende om store besøg.

Hun ville blive overrasket, hvis hun fik en henvendelse svarende til den, som Johan Reimann fik fra Protokollen i forbindelse med Hu Jintao's besøg. Det ville også være usædvanligt, hvis hun tog kontakt til Protokollen. Hun kan ikke se, hvorfor hun skulle gøre det.

Hun kan ikke afvise, at hun i sin tid som konstitueret politimester i Holbæk fra 2005 til 2007, vicepolitidirektør i Midt- og Vestsjællands Politi fra 2007 til 2013 og politidirektør i Midt- og Vestsjællands Politi fra 2015 til 2017 har modtaget operationsbefalingen i forbindelse med større operationer, men hun husker det ikke. I hendes tid som politidirektør i Københavns Politi har der været flere store besøg. Som hun husker det, har hun ikke modtaget operationsbefalingerne i forbindelse hermed. Hun har i hvert fald ikke materielt skullet forholde sig til dem. Befalingerne er et operativt værktøj, som politidirektøren sædvanligvis ikke skal beskæftige sig med.

Hun ved ikke, om man har ændret noget i Københavns Politi i forhold til kontaktpunkt til Udenrigsministeriet og PET i forbindelse med eksempelvis statsbesøg, herunder om henvendelser fra Udenrigsministeriet og PET kommer ind et bestemt sted

i Københavns Politi. Det ligger på det operationelle plan og dermed uden for det område, som hun er helt skarp på. Efter hendes opfattelse er det ikke forkert, hvis der er kontakt mellem Udenrigsministeriet, PET og Københavns Politis planlægningskontor i forbindelse med statsbesøg. Der vil være en masse praktik, som kræver løbende kontakt. Hun tror derfor ikke, at der er jurister, som kontrollerer, hvem fra Københavns Politi der har kontakt til Udenrigsministeriet og PET i forbindelse med statsbesøg. Hun vil tro, at der ikke er en fast procedure for, hvordan eksempelvis Protokollen giver en besked til Københavns Politi i forbindelse med et statsbesøg. Udgangspunktet er, at kontakten til Hoffet, Udenrigsministeriet og internationale organisationer mv. sker via PET, men hun ser ikke noget odiøst i, at Københavns Politi eksempelvis deltager i et møde med Hoffet i forbindelse med et statsbesøg. Hun har noteret sig, at PET i forlængelse af Tibetkommission I's beretning har tilkendegivet, at man vil stramme op på sine procedurer og instrukser for videregivelse af oplysninger til det almindelige politi i forbindelse med besøg.

Adspurgte havde hun ikke yderligere at tilføje, som kunne være af betydning for kommissionens arbejde.

Mødet afsluttet kl. 11.20.

---- o ----

Tuk Bagger formand

TIBETKOMMISSIONEN II

Protokol nr.: 87

PROTOKOL

Den 23. april 2021 kl. 12.30 blev Tibetkommissionen sat i Retten på Frederiksbergs lokaler, Howitzvej 32, 2000 Frederiksberg.

Til stede var kommissionens medlemmer, landsdommer Tuk Bagger, advokat Ole Spiermann og professor, dr. jur. Michael Hansen Jensen, førstnævnte som kommissionens formand, samt udspørgeren, advokat Jakob Lund Poulsen.

Som protokolfører fungerede juridisk sekretær Harald Micklander.

Jørgen Bergen Skov var mødt med bisidder advokat Martin Cumberland.

Bisidderne advokat Anders K. Németh, advokat Anders Valentiner-Branth, advokat Anders Nielsen, advokat Gunnar Homann, advokat Henrik Hasseris Olesen, advokat Mikael Bernhoft, advokat Jakob Buch-Jepsen, advokat Nicolai Mallet ved advokat Christian Dysted, advokat Torben Koch og advokat Steen Lassen ved advokatfuldmægtig Anna Rønn var mødt.

Jørgen Bergen Skov bekræftede at have modtaget kopi af kommissorium, kopi af lov om undersøgelseskommissioner og oplysninger i henhold til undersøgelseskommissionslovens § 23, stk. 1.

Jørgen Bergen Skov erklærede sig villig til at udtale sig og blev oplyst om, at han skal tale sandt, medmindre han risikerer at inkriminere sig selv. Han blev endvidere oplyst om, at afhøringen lydoptages.

Jørgen Bergen Skov forklarede, at han kom til Københavns Politi i 2013 som vicepolitiinspektør. I 2014 blev han politiinspektør, og i 2016 indtrådte han i sin nuværende stilling som chefpolitiinspektør i Københavns Politi. Som chefpolitiinspektør refererer han direkte til politidirektøren.

I hans tid i politiet fra 1993 og frem var han ikke involveret i besøg fra Kina, før end han blev chefpolitiinspektør i Københavns Politi i 2016.

2013

Inden han kom til Københavns Politi i 2013 havde han ikke noget kendskab til kinesiske sensibiliteter. Han fik ikke indtryk af, at der var en bestemt opfattelse eller kultur i Københavns Politi i forhold til, hvordan kinesiske gæster skulle behandles. Det var ikke noget, som han fik kendskab til.

Som det fremgik af Tibetkommission I's undersøgelse, var det en fejl, at han i forbindelse med besøget fra Kina i 2013 fik tilsendt en mail fra vicepolitiinspektør Kim Lykke Østergaard, idet den ansvarlige for operationen var politiinspektør Mogens Norup Lauridsen.

Han husker ikke mail af 24. maj 2013 med emnet "... Kineserbesøg Marriott" fra Kim Lykke Østergaard cc blandt andre ham. Han havde chefbagvagten den uge, men han havde ikke ansvaret for operationen. Han var således ikke involveret i besøget.

I forhold til indholdet af mailen af 24. maj 2013, hvoraf fremgår, "... Disse lokaliteter skal så vidt mulig være så demoen er mindst mulig synlig og mindst mulig hørbar fra objekt et/ hotellet, MEN stadig ikke et totalt obskurt sted i 4. baggård 40 km væk. Derved kan jeg til briefinggen allerede på det tidspunkt angive passende steder og det samme ved evt. anmeldelse om demo. (der foreligger INGEN anmeldelser endnu vel at mærke)...", har han noteret sig, at Kim Lykke Østergaard har forklaret for kommissionen, at han ikke mente mailen bogstaveligt, men skrev det for at sikre sig, at placeringen af demonstrationer skete sikkerhedsmæssigt forsvarligt, samt at det ikke var verdens bedste mail.

Han var ikke som vicepolitiinspektør til møde med Udenrigsministeriet i forbindelse med noget statsbesøg.

2015

Som følge af Tibet-sagen etablerede man i Københavns Politi en sektion for operativ kvalitet. Sektionen bestod af dygtige politifolk med erfaring i planlægning og jurister med erfaring i forvaltningslov, politilov mv. Derved samlede man en medarbejderstab, som kunne gennemgå planerne og vurdere, om de var både operativt og juridisk korrekte. Desuden skulle alle planer godkendes på ledelsesniveau.

2017

Han kan godt huske samarbejdsudvalgsmødet i Københavns Politi den 18. december 2017, hvor Tibetkommission I's beretning var kommet samme dag og naturligt fyld-

te en del på mødet. Han og politidirektør Anne Tønnes var meget forberedte på emnet til mødet. Efter mødet skulle Anne Tønnes gå ud i pressen og sige blandt andet, at konklusionerne i beretningen skulle synke ned igennem organisationen i Københavns Politi i det omfang, at det ikke allerede var sket.

Hans bemærkning, som er gengivet i referatet fra SU-mødet den 18. december 2017, om, *"... at kommissionens konklusioner netop understreger, at Københavns Politi har ansvaret for de politioperative beslutninger, og at kredsen derfor til hver en tid skal træffe beslutninger ud fra, hvad den finder er operativt og juridisk korrekt. Københavns Politi kan således ikke frasige sig ansvaret for at handle i overensstemmelse med lovgivningen med henvisning til eventuelle tilkendegivelser m.m. fra andre myndigheder..."*, var en bemærkning, som han havde forberedt inden mødet til indskærpelse af, at det var vigtigt, at man forstod betydningen af beretningen.

Hans bemærkning passede godt som opfølgning på den lokale formand i Københavns Politi for Politiforeningen, Michael Bergmann Møllers, bemærkning som gengivet i referatet om, *"... at det efter hans opfattelse var utroligt bedrøveligt, at kommissionen alene havde udpeget to politifolk som synderbukke - og ingen andre - i en så politisk sag..."*, idet det handlede om, hvad politiets rolle var i sagen, og om at understrege, at uanset hvordan man vendte og drejede det, skulle politiet følge loven, og det var der ingen, som kunne undtage politiet fra, hvilket var den misforståelse, som nogen havde haft. Misforståelsen bestod i, at nogen troede, at de var undtaget fra loven, hvis de var blevet beordret til at foretage de ulovlige handlinger. Det var ikke uddybet over for ham, hvor denne misforståelse kom fra.

I hans bemærkning ligger, at politiet skal holde sig inden for lovens rammer, uanset hvad der måtte komme af ønsker fra andre myndigheder. Det er politiets ansvar, at politiets handlinger er operativt og juridisk korrekte.

Han husker ikke, om Michael Bergmann Møller uddybede sin bemærkning i forhold til, hvad der fremgår af referatet.

Når Michael Bergmann Møllers bemærkning i et tidligere udkast til referatet blev gengivet som *"... at det er kritisabelt hvordan man er lykkedes med, at placere ansvaret hos to politifaglige ledere..."*, skal man være opmærksom på, at det var referentens gengivelse af bemærkningen. Referatet er ikke en ord til ord gengivelse af, hvad der blev sagt. Referaterne fra SU-møderne er ledelsens og de faglige organisationers udstillingsvindue af, hvad man drøfter og beslutter på møderne, og det endelige referat skal være sådan, at alle deltagerne kan stå inde for det, idet det bliver lagt ud til alle medarbejdere. Det gengivne er derfor en mellemregning, som det ikke er sikkert, at Michael Bergmann Møller så eller var enig i at have sagt.

Gengivelsen af hans egen bemærkning i et tidligere udkast, som var ”... **Jørgen Bergen Skov** svarede hertil, at kredsen har taget til efterretning at Københavns Politi alene står med ansvaret og har lært, at vi til hver en tid skal træffe beslutninger ud fra hvad vi finder er rigtigt. Københavns Politi kan således kun tage hensyn til de forskellige ambassader og politiske interesser, hvis det er en direkte ordre fra Ministeriet...”, var ikke en korrekt gengivelse af, hvad han sagde på mødet. Det sker ofte, at mødereferenten misforstår det, som bliver sagt. Faktisk er det gengivet i dette tidligere udkast lige modsat af, hvad han sagde. Han ved, hvad han sagde, idet det allerede inden mødet var planlagt, hvad han skulle sige.

Hvis der i dag kommer oplysninger og ønsker til planerne fra en samarbejdspartner, bliver de kontrolleret i forbindelse med planskrivningen. Hvis nogen eksempelvis har været til møde, hvor nogen har bedt om noget, hvor de er i tvivl om, hvorvidt det kan imødekommes, da forelægger de det højere oppe og hører, om det er tilfældet. Derved bliver det kontrolleret. Der er hver dag situationer, hvor eksempelvis delingsledere i situationen skal tage stilling til, hvad der er lovligt f.eks. i forbindelse med, om en demonstration er for tæt på en ambassade eller ej, eller om noget er en demonstration som f.eks. dans mod corona. Hvis det ikke kan nås at forelægge det højere oppe, skal det ske efterfølgende, hvis man var i tvivl i situationen.

Efter at Tibetkommission I's beretning blev afgivet, blev der i hele det danske politi indført regler svarende til dem, som Københavns Politi indførte i 2015, hvorefter alle operationsplaner og de underliggende befalinger skal godkendes både juridisk og på ledelsesniveau. Beretningen har således ført til, at man har indført en proces for planernes tilblivelse og godkendelse. Som et led heri er der blevet ansat flere jurister, således at man er sikker på, at de har tid til at sikre planerne kvalitativt.

I Københavns Politi har man i lyset af beretningen yderligere indført, at der er minimum to fra den øverste ledelse, som ser på svar til Folketinget, og den ene skriver på forsiden, at de har tjekket svaret. Der er således minimum fire øjne, som ser svarene til Folketinget for at sikre, at de er korrekte. Som hovedregel er det stabschefen, som skriver under på svar til Folketinget. Alt efter hvad spørgsmålet handler om, er det også kigget igennem af ham eller af chefanklageren. Han og chefanklageren ser på det med deres faglige briller og stiller sig spørgsmålet, om svaret kan passe. Der ud over har han indført, at alle hans underordnede politiinspektører skal høres, når det er noget, som vedrører dem, og det fremgår da af forsiden til svaret, at de har været hørt. Deres opgave er også at forholde sig til, om svaret kan passe. Udkastene kommer fra den juridiske afdeling, og det sker, at de ikke umiddelbart kan få beskrivelsen i udkastene til at stemme, og da holder de svaret tilbage for at høre de involverede, om det virkelig forholder sig som beskrevet, selv om det kan indebære, at svar-

fristen ikke bliver overholdt. Man kan aldrig gardere sig 100% mod, at nogen lyver, men man kan bruge sin sunde fornuft til at vurdere, om svarene kan passe.

Han ved ikke, hvilke tiltag PET har foretaget for at kvalitetssikre PET's formidling af oplysninger til brug for operationsplaner fra blandt andre den kinesiske ambassade og Udenrigsministeriets protokol. I forbindelse med modtagelse af trussels- og sikkerhedsvurderinger fra PET stiller Københavns Politi ikke spørgsmålstejn ved den dialog, som PET har haft med andre myndigheder, herunder fra fremmede lande, men Københavns Politi sikrer sig, at resultatet af indarbejdelsen af trussels- og sikkerhedsvurderingerne i planerne er lovmedholdeligt og forsvarligt.

For at imødegå at der er eller udvikler sig en kultur indbefattende ulovlige indgreb over for demonstrationer, er der mange, som ser på planerne i tilblivelsesfasen, og der er den juridiske kontrol af planarbejdet. Der ud over udtager de efterfølgende hele operationer og deloperationer til stikprøvekontrol til evaluering af, hvordan de faktisk blev udført, herunder om planerne blev fulgt, hvor man skal være klar over, at det aldrig går helt som planlagt. Der kommer altid uforudsete forstyrrelser. I forbindelse med stikprøvekontrollerne ser man på hændelsesrapporter, POL-dok mv. I POL-dok indskrives under operationen, hvad der er af ændringer til planen, og hvordan planen er fulgt.

2019

I forbindelse med, at det var planlagt, at præsidenten for USA Donald Trump skulle besøge Danmark i 2019, var han til et indledende møde i Udenrigsministeriet. Hof-fet, Rigspolitiet og PET var også repræsenteret på mødet.

Adspurgt havde han ikke yderligere at tilføje, som kunne være af betydning for kom-missionens arbejde.

Mødet afsluttet kl. 13.05.

---- O ----

Tuk Bagger formand

TIBETKOMMISSIONEN II

Protokol nr.: 88

PROTOKOL

Den 23. april 2021 kl. 13.30 blev Tibetkommissionen sat i Retten på Frederiksbergs lokaler, Howitzvej 32, 2000 Frederiksberg.

Til stede var kommissionens medlemmer, landsdommer Tuk Bagger, advokat Ole Spiermann og professor, dr. jur. Michael Hansen Jensen, førstnævnte som kommissionens formand, samt udspørgeren, advokat Jakob Lund Poulsen.

Som protokolfører fungerede juridisk sekretær Harald Micklander.

Lene Espersen var mødt med bisidder advokat K. L. Németh.

Bisidderne advokat Anders K. Németh, advokat Anders Valentiner-Branth, advokat Anders Nielsen, advokat Gunnar Homann, advokat Henrik Hasseris Olesen, advokat Mikael Bernhoft, advokat Jakob Buch-Jepsen ved advokat Henrik Juul, advokat Nicolai Mallet ved advokat Christian Dysted, advokat Torben Koch og advokat Steen Lassen ved advokatfuldmægtig Anna Rønn var mødt.

Lene Espersen bekræftede at have modtaget kopi af kommissorium, kopi af lov om undersøgelseskommissioner og oplysninger i henhold til undersøgelseskommissionslovens § 23, stk. 1.

Lene Espersen blev oplyst om, at hun skal tale sandt. Hun blev endvidere oplyst om, at afhøringen lydoptages.

Lene Espersen forklarede, at hun var justitsminister fra den 27. november 2001 til den 10. september 2008, hvor hun blev økonomi- og erhvervsminister, hvilket hun var frem til den 23. februar 2010. Derefter var hun udenrigsminister indtil den 3. oktober 2011.

Hun husker ikke, om hun i sin tid som minister i de forskellige ministerier var involveret i andre kinesiske besøg end besøget af Hua Jianmin i 2010. Derimod var der flere kontakter med den kinesiske ambassade. I forhold til officielle møder med kinesere er det imidlertid hendes møde med den kinesiske udenrigsminister i Shanghai i forbindelse med EXPO i 2010, som står klarest i hendes erindring.

2002

Hun erindrer ikke at have deltaget i ASEM IV topmødet i september 2002. Hun husker heller ikke drøftelser med statsministeren eller andre ministre om tilrettelæggelsen og afviklingen af topmødet.

Det, som fyldte for hende som justitsminister i efteråret 2002, var værtsskabet for EU-topmødet i slutningen af 2002, hvor udvidelsen af EU skulle på plads. De var meget optaget af, at topmødet skulle afvikles, således at der var plads til demonstrationer, men at det ikke måtte medføre for meget uro eller dødsfald. ASEM IV topmødet husker hun ikke, som noget hun havde meget at gøre med i sin dagligdag, og hun har ikke nogen erindring om den kinesiske delegations deltagelse i ASEM IV topmødet.

Hun husker ikke, hvornår hun blev bekendt med kinesiske sensibiliteter i forbindelse med besøg i Danmark, herunder i forhold til anti-kinesiske demonstrationer. Det er ikke noget, som hun husker fra sin tid som justitsminister.

Hun erindrer ikke at have hørt om, at man i forbindelse med premierminister Zhu Rongji's besøg i Danmark i forbindelse med ASEM IV topmødet *"... Fra dansk side har ... søgt at tilrettelægge programmet så mulighederne for at premierministeren konfronteres med Falun Gong begrænses..."* som nævnt i *"Samtalenotits til brug ved officielt besøg af den kinesiske premierminister Zhu Rongji onsdag den 25. september 2002"*, der var udarbejdet til brug for statsminister Anders Fogh Rasmussen.

Ligeledes husker hun ikke i forhold til det videre i samtalenotitsen anførte om, at *"... Det kan ikke udelukkes at der vil være kortvarige uanmeldte demonstrationer, som premierministeren muligvis vil tage op.)..."*, at der skulle have været drøftelser om at begrænse forud anmeldte lovlige demonstrationer. Hvis Udenrigsministeriet og Københavns Politi havde haft overvejelser om en sådan begrænsning, burde hun som justitsminister være blevet orienteret om det, og det ville være mærkeligt, hvis hun ikke have hørt om det, for politiet hører trods alt under Justitsministeriet.

Hun kan ikke forestille sig, at Udenrigsministeriets protokol havde kontakt til Københavns Politi eller PET, uden at Justitsministeriets departement blev inddraget. Det var hendes opfattelse af arbejdsfordelingen mellem ministerierne, at hvis Udenrigsministeriet involverede PET eller Københavns Politi, blev Justitsministeriets departementet også involveret. Et ministerium ville ikke gå ind på et andet ministeriums ressortområde uden forudgående aftale. Hun mindes i hvert fald ikke at have hørt om, at det skete.

Hun husker ikke at have haft kendskab til et samarbejde mellem Udenrigsministeriet, politiet og den kinesiske ambassade som beskrevet i notits af 11. september 2002 med emnet *"Henvendelser fra Falun Gong"* fra Udenrigsministeriets Asien-kontor til udenrigsministeren, hvoraf fremgår *"... stedet er der indledt er samarbejde mellem Udenrigsministeriet, politiet og den kinesiske ambassade som tager sigte på at Falun Gongs lovlige aktiviteter finder sted, hvor de ikke generer den kinesiske delegation..."*. Hun ville ikke som justitsminister nødvendigvis selv være blevet orienteret om et sådant samarbejde, men typisk ville der have været kontakt til Justitsministeriet om det som minimum i form af information, idet det vedrørte Justitsministeriets ressortområde. Både politiet og Udenrigsministeriet kunne have orienteret Justitsministeriets departement.

Hun mindes ikke at have haft drøftelser med udenrigsminister Per Stig Møller om forhold af den karakter som beskrevet i det anførte fra notitsen af 11. september 2002.

I sin tid som justitsminister havde hun løbende kontakt med politidirektøren for Københavns Politi Hanne Bech Hansen. Kontakten, som typisk drejede sig om de større politiindsatser, var ikke på daglig basis, og hun var ikke involveret i politiets planlægning, men hun interesserede sig for, at håndteringen af indsatserne skete på en måde, som ikke kunne give anledning til kritik politisk.

Hun husker ikke konkret at have haft kontakt med Hanne Bech Hansen i forbindelse med besøget af den kinesiske delegation i 2002, men hvis der var kontakt i forbindelse med et besøg, var det sædvanligvis inden besøget, at de havde kontakt for at sikre, at der var styr på det hele.

I forhold til debriefingsnotat af 8. oktober 2002 fra Københavns Politi om *"Debriefing i forbindelse med afholdelse af EU ASEM 4 topmøde (M61) og officielt besøg fra Kina (M56A) i dagene den 22. - 26. sept. 2002..."* husker hun ikke nærmere om baggrunden for det heri anførte om, at *"... Kai Vittrup understregede, at hele vejen op i systemet, fra Københavns politis ledelse til justitsministeriet og Justitsministeren, var der stor tilfredshed med indsatsen..."*. Hendes gæt er, at de efter afviklingen af ASEM IV topmødet kan have talt i ministeriet om, at det var gået stille og roligt, og i lyset af at man andre steder i verden havde haft svært ved at håndtere tilsvarende topmøder, kan hun have sagt, at det var dejligt, at det var gået godt, men det er ikke noget, som hun husker. Der havde været stor fokus på, at man gerne ville være i stand til at håndtere et topmøde, hvilket skulle ske under overholdelse af grundloven, således at det var muligt at demonstrere inden for grundlovens rammer.

Det var først i forbindelse med udarbejdelsen af verbalnoten i 2009, at hun for alvor blev involveret i politiske drøftelser om forholdet til Kina. Der kan sagtens have været drøftelser før det, men hun har ingen erindring om, at det inden da skulle have fyldt meget i hendes dagligdag.

Vedrørende chefpolitiinspektør i Københavns Politi Kai Vittrups forklaring den 18. marts 2021 for Tibetkommission II om debriefingsnotatet af 8. oktober 2002, hvorom han forklarede ”... at han givetvis havde sin viden om Justitsministeriet og justitsministeren fra politidirektør Hanne Bech Hansen, idet han ikke selv havde forbindelse til ministeriet eller ministeren...”, kan hun ikke huske det, men det er sandsynligt, at det foregik på den måde.

Hun har ikke erindring om, at Hanne Bech Hansen skulle have fortalt hende, at den kinesiske ambassade havde givet udtryk for tilfredshed med afviklingen af premierminister Zhu Rongji's besøg i Danmark.

2009

Hun husker ikke konkret forudgående drøftelser om statsminister Anders Fogh Rasmussens og udenrigsminister Per Stig Møllers møder med Dalai Lama i 2009, men hun kan ikke udelukke, at hun var inddraget i sådanne f.eks. på møder i Koordinationsudvalget.

Det gav anledning til stor vrede fra kinesernes side, at statsministeren mødtes med Dalai Lama, og det var klart, at der var et enormt reparationsarbejde for at få genskabt et tåleligt forhold til Kina, hvilket der var stor fokus på. Der var forståelse i Folketinget for de politiske omkostninger, der havde været ved at mødes med Dalai Lama, og der havde været stor opbakning til, at møderne skulle gennemføres. Reparationsarbejdet hvilede navnlig på diplomaternes skuldre.

Hun gjorde sig ikke som økonomi- og erhvervsminister tanker om, hvordan forholdet skulle repareres. Hun brugte det meste af sin tid på bankpakker, som hun ufrivilligt var meget optaget af i lang tid.

De kinesiske sensibiliteter i forhold til Tibet-spørgsmålet og ét-Kina-politikken stod tydeligst frem for hende i forbindelse med udarbejdelsen af verbalnoten i 2009 og de efterfølgende politiske diskussioner. Det var på dette tidspunkt, at disse sensibiliteter blev meget tydelige for hende.

Hun var som økonomi- og erhvervsminister involveret i forberedelsen af COP 15 topmødet. Hun indgik i drøftelserne om, hvordan man kunne sætte en grøn dagsor-

den og få fortalt om det enorme erhvervspotentiale, der var for Danmark i at sælge energieffektive løsninger til resten af verden.

Hun var selv vært for et arrangement i Bella Center med deltagelse af blandt andre Lykke Friis, hvor dette blev drøftet.

Hun husker ikke i forbindelse med COP 15 at have hørt om, at der fra den kinesiske delegations side blev udtrykt bekymring for demonstranter, der måtte komme for tæt på delegationen.

Hun erindrer ikke, at hun som økonomi- og erhvervsminister skulle være blevet orienteret om den opfattelse, der fremgår af mail af 14. december 2009 med emnet *"Normalisering med Kina – fremtidige aktiviteter"* fra Jens Martin Alsbirk, Udenrigsministeriet, hvoraf fremgår *"... Som I har kunnet læse jer til er den dansk-kinesiske relation nu normaliseret (vi er endda blevet stillet i udsigt, at det er normalisering+; altså, at vi nu er endnu bedre venner end før DL's besøg) Vi skal derfor have maksimal udnyttelse af den nye situation og de ophobede behov for at sætte turbo på DK-Kina relationen..."*.

Hun har ikke konkret erindring om samarbejdet mellem Økonomi- og erhvervsministeriet og Udenrigsministeriet vedrørende erhvervsfremstød i Kina, men der var i nulserne stort fokus på BRIK-landene, herunder Kina. Hendes ministerium havde fokus på, hvordan man kunne vinde markedsandele i disse lande med høj økonomisk vækst. Der var en god dialog med Udenrigsministeriet om, hvilken type erhvervsfremstød man kunne lave. Hun husker det som et godt samarbejde, men hun kan ikke huske de specifikke landesamarbejder.

2010

Hun var som økonomi- og erhvervsminister meget involveret i at få den danske pavillon ved EXPO i Shanghai i 2010 op at stå. EXPO blev opfattet som en mulighed for at vise Danmarks ansigt på den allerbedste måde over for kineserne. Der var en ophidset debat i Folketinget om, hvorvidt Den Lille Havfrue skulle sendes til Shanghai og indgå i den danske pavillon. Trods et forslag fra Dansk Folkeparti om, at skulpturen ikke måtte flyttes fra sin placering på Langelinie, endte det med, at den kom til Shanghai.

Mødet med Hua Jianmin som omtalt i notits vedrørende *"Kina's viceformand for Folketkongressen, Hua Jianmin's arbejdsbesøg i Danmark den 26.-30. MAJ 2010"* af 18. maj 2010 fra PET, hvoraf fremgår, at han den 28. maj kl. 10.00-11.00 skulle til *"... Møde med udenrigsminister Lene Espersen i Kajsalen i Eigtveds Pakhus..."*, fandt helt sikkert

sted, men hun husker ikke mødet. Hun havde rigtig mange møder som udenrigsminister, og hun husker ikke specifikt dette møde.

Hun husker, at hun havde en samtale med formanden for Danish-Chinese Business Forum, Nils Foss som omtalt i brev af 14. juni 2010 til hende, men hun kan ikke specifikt huske brevet, hvilket skal ses i lyset af, at hun som udenrigsminister hver dag fik rigtig mange papirer. Fra samtalen med Nils Foss husker hun, at han var meget optaget af, at der skulle være et godt forhold til Kina.

Vedrørende det anførte i brevet fra Nils Foss om, at ”... *EXPO 2010 er en god anledning til at vise kineserne, at vi mener samarbejdet alvorligt ved at statsministeren og udenrigsministeren besøger denne for kineserne meget vigtige EXPO 2010...*”, er det efter hendes opfattelse godt, at alle i Danmark kan skrive til ministrene og komme med deres input og ideer. Som minister lyttede hun gerne til rådene, uden at hun nødvendigvis behøvede at følge dem. Hun værdsatte, at folk og interesseorganisationer skrev til hende, selv om hun ikke var enig i det hele.

Hun husker ikke, om hun var bekendt med, at departementschef i Udenrigsministeriet Claus Grube havde deltaget i Danish-Chinese Business Forums ”... *møde med den kinesiske forhandlingsdelegation under COP15...*” som omtalt i brevet fra Nils Foss.

Hun ved ikke, hvor mange af de møder, som departementschefen deltog i, udenrigsministeren blev informeret om. Det var hendes indtryk, at der var et ekstremt vel-fungerede embedsapparat med meget loyale embedsmænd, og at hendes skiftende departementschefer orienterede hende om de møder, de deltog i, når det nødvendigt for hende at vide.

Allerede inden hun modtog den i brevet fra Nils Foss omtalte ”... *kinesiske Emma Gad...*”, hvoraf blandt andet fremgår, at ”... *Det er vigtigt ikke at tage ansigt i forhold til kineserne. Det er også vigtigt at give ansigt til sin forhandlingspartner. ”Face” betyder usædvanligt meget i Kina...*”, kendte hun til udtrykket ”*at tage ansigt*”. Hun husker ikke den omtalte ”... *kinesiske Emma Gad...*”, men det anførte om ansigtstab kommer ikke bag på hende. Hun ved ikke, hvad kinesere lægger i udtrykket ”*at tage ansigt*”. Hun forstår udtrykket generelt og ikke kun i forhold til kinesere således, at man ikke skal skabe en situation, hvor personen over for en bliver ydmyget på en sådan måde, at man ikke ved, hvordan man skal komme tilbage igen. Hun har aldrig anset det for at være noget specielt kinesisk. Hun har derimod opfattet det som alment medmenneskeligt, at man skal opføre sig ordentligt.

Hun var som udenrigsminister til EXPO i Shanghai den 29. oktober 2010. I forbindelse med besøget i Shanghai mødtes hun med den kinesiske udenrigsminister Yang Jiechi.

Den type højniveaumøder, som det møde hun havde med Yang Jiechi, var tilrettelagt efter konsultation med Det Udenrigspolitiske Nævn. Man valgte, at der på mødet skulle refereres til verbalnoten og ét-Kina-politikken, samt at menneskerettighedsspørgsmålet skulle tages op som et selvstændigt punkt. I øvrigt mindes hun ikke, at danske udenrigsministre har haft møder med kinesere, uden at menneskerettighedsspørgsmålet har været et tema. Hun erindrer ikke, om hun talte med Yang Jiechi om situationen i Tibet. Det, som navnlig fyldte i forhold til samtalen, var menneskerettighedsspørgsmålet.

Ligesom hvis det havde været et møde med en amerikansk udenrigsminister, havde man inden et møde som det med Yang Jiechi på forhånd aftalt, hvilke temaer man skulle vende og rækkefølgen heraf, og det holdt man sig til, således at der ikke kom overraskelser undervejs. Til en sådan samtale ville der være udarbejdet en samtalenotits til hende fra ministeriet.

2011

Hun husker ikke formålsnotits af 28. september 2011 med emnet "*Besøg af udenrigsminister Yang Jiechi den 19.-20. oktober...*" til udenrigsministeren fra ASI-kontoret, men hun kan ikke udelukke, at hun så den, selv om den er fra få dage før, at hun fratrådte som udenrigsminister den 3. oktober 2011.

Det er korrekt, at relationen til Kina var et emne, som var meget højt på dagsordenen i Udenrigsministeriet og meget vigtigt for Danmark. Tilsvarende var relationen til de øvrige BRIK-lande meget vigtig. Der var en meget høj politisk bevågenhed vedrørende alle fire BRIK-lande, og der blev i den forbindelse blandt andet udnævnt eksportambassadører til hvert af de fire BRIK-lande, og ambassaden i Beijing blev større og større. Der var også stort fokus på Kina fra erhvervslivets side.

Hun oplevede embedsmændene i Udenrigsministeriet som utrolig dygtige medarbejdere, som gjorde deres yderste for at sikre Danmark den bedst mulige position til varetagelse af landets interesser. De havde stor politisk snilde, og var meget dygtige til at bevæge sig i diplomatiet.

Alle ministerierne, hun var minister i, var forskellige, men hun havde stor respekt for embedsmændene i dem alle. Forskellighederne skyldtes blandt andet, at det var forskellige interessenter, som de forskellige ministerier havde kontakt med. Desuden

var der i både Justitsministeriet og Økonomi- og Erhvervsministeriet primært fokus på det indenrigspolitiske, mens der i Udenrigsministeriet ganske naturligt var mere fokus på det udenrigspolitiske, herunder de danske relationer til resten af verden. I alle ministerierne har hun opfattet embedsmandskulturen som loyal over for regeringen, og embedsmændene gjorde deres yderste for, at regeringen, ministrene og Danmark fremstod bedst muligt.

Med hensyn til betydningen af regler i forhold til andre interesser i de forskellige ministerier var det sådan, at da hun tiltrådte som justitsminister, blev det meget tydeligt for hende, at der i Justitsministeriet blev lagt overordentlig stor vægt på at overholde alle regler og have styr på tingene. Nogle kaldte det en nulfejlskultur. Hun oplevede imidlertid, at denne fokus på at have orden på tingene og sørge for, at alt var tjekket af, også gennemstrømmede både Økonomi- og Erhvervsministeriet og Udenrigsministeriet, selv om det var meget forskellige typer sager, som man beskæftigede sig med i de forskellige ministerier.

2012

Hun har ikke en specifik erindring om, hvordan hun i 2012 reagerede på politiets indgriben over for demonstranterne i forbindelse med Hu Jintao's besøg i Danmark.

Adspurgt havde hun ikke yderligere at tilføje, som kunne være af betydning for kommissionens arbejde.

Mødet afsluttet kl. 14.30.

---- O ----

Tuk Bagger formand

TIBETKOMMISSIONEN II

Protokol nr.: 89

PROTOKOL

Den 29. april 2021 kl. 09.30 blev Tibetkommissionen sat i Retten på Frederiksbergs lokaler, Howitzvej 32, 2000 Frederiksberg.

Til stede var kommissionens medlemmer, landsdommer Tuk Bagger, advokat Ole Spiermann og professor, dr. jur. Michael Hansen Jensen, førstnævnte som kommissionens formand, samt udspørgeren, advokat Jakob Lund Poulsen.

Som protokolfører fungerede juridisk konsulent Marie Neerlin.

Tomas Marko Juhl var mødt med bisidder advokat Torben Koch.

Bisidderne advokat Anders K. Németh, advokat Anders Valentiner-Branth, advokat Arvid Andersen ved advokat Anne-Louise Wulff, advokat Anders Nielsen, advokat Jakob Buch-Jepsen, advokat Henrik Hasseri Olesen, advokat Mikael Bernhoft, advokat Martin Cumberland, advokat Pernille Backhausen, advokat Peter Breum og advokat Ulrik Sjølin var mødt.

Tomas Marko Juhl bekræftede at have modtaget kopi af kommissorium og kopi af lov om undersøgelseskommissioner samt oplysninger i henhold til undersøgelseskommissionslovens § 23, stk. 1.

Tomas Marko Juhl erklærede sig villig til at udtale sig og blev oplyst om, at han skal tale sandt, men ikke har pligt til selvinkriminering. Han blev endvidere oplyst om, at afhøringen lydoptages.

Tomas Marko Juhl bekræftede oplysningerne i det indsendte CV om, at han fra 2000 til 2002 var politibetjent ved Gentofte Politi, at han fra 2002 til 2007 var kriminalassistent ved Gentofte Politi, at han i 2007 var fagkoordinator ved Nordsjællands Politi, at han fra 2008 til 2010 var projektkoordinator ved Rigspolitiet i afdelingen for Udvikling og Analyse, at han derefter kom til Københavns Politi, at han dér fra 2011 til 2012 var vicepolitikommissær og gruppeleder i Tyverigruppen, at han i 2013 var gruppeleder for Basisgruppen, at han i 2013 var central efterforskningsleder, at han fra 2013 til 2014 var politikommissær i Udviklingsafdelingen, at han fra 2014 til 2016 var sektionsleder i Efterretnings- og Analysesektionen, at han fra 2016 til 2017 var

fungerende vicepolitiinspektør og sektionsleder i Økonomisk Kriminalitet, at han fra 2017 til 2018 var vicepolitiinspektør og afdelingsleder i Efterforskningsstøtte, og at han siden 2019 har været konstitueret politiinspektør og nu er politiinspektør samt centerchef for Almen Efterforskning.

Forud for 2011 havde han ikke direkte noget at gøre med den kinesiske ambassade, men under patruljetjenester for Gentofte Politi udførte han almindelige tilsynsopgaver i ambassadekvarteret, herunder ved den kinesiske ambassade. Der stod ofte Falun Gong-tilhængere på fortovet foran ambassaden, men han var ikke involveret i koordineringen eller placeringen af gruppen.

Han havde, forud for nedsættelsen af Tibetkommission I, ikke nogen særlig viden om kinesiske gæsters holdning til demonstranter eller til gule t-shirts og anti-kinesiske bannere.

2011-2012

Han mener ikke, at han i 2011 eller 2012 var involveret i officielle kinesiske besøg. Han kan ikke udelukke, at han afgav nogle medarbejdere til bevogtningsopgaver under præsident Hu Jintao's besøg i juni 2012, men han husker det ikke.

2013

I Udviklingsafdelingen var han projektkoordinator i forbindelse med København Politis reorganisering af deres efterforskningsenhed, som blandt andet tog afsæt i, at de skulle optimere deres ressourcer, og der skulle findes en løsning på, at der var ansat ca. 200 årsværk for meget ved Københavns Politi.

2014

Da han i 2014 blev sektionsleder med ansvaret for Analysesektionen, lavede de primært lokale og strategiske analyser på et overordnet plan samt trusselvurderinger for demonstrationer og ved retssager. Han refererede til afdelingsleder og vicepoliti-direktør Henrik Andersen. Emil Jensen var sektionslederen for Efterretningssektionen, og senere blev Peter Høholt sektionsleder. Efterretningssektionen beskæftigede sig med efterretninger om rocker- og bandemiljøerne, radikaliseringer, bandemedlemmers exit med videre.

Efterretnings- og Analysesektionen var en ny konstruktion baseret på en reorganisering af det, der før hed OPA, og med tilføjelse af nye opgaver, herunder monitorering af rockere og bander på lokalt niveau.

Analysesektionen samarbejdede selvfølgelig med PET om udenlandske besøg, men mens PET tog sig af terror- og ekstremismetrisikoen og sikkerhedsrisikoen i forhold til gæster ved indgående besøg, vurderede politiet mere risikoen for uroligheder og vold i forbindelse med demonstrationer i København.

Sektionens trusselvurderinger blev sendt til Planlægnings- og Analyseafdelingen, som herefter videresendte vurderingen til den operationsansvarlige og til vagtchefen. Han ved ikke, hvem trusselsvurderingerne derudover blev sendt til. Trusselvurderingen skabte et billede af trusselsniveauet, og det var herefter op til operationslederen at sammensætte indsatsen på den rigtige måde. Ved trusselvurderinger til brug for retsmøder kunne de godt anbefale, at der var politimæssig tilstedeværelse under retssagen, men de beskrev ikke den nødvendige politiindsats nærmere.

I 2014 talte alle i politiet om, at hændelserne under Hu Jintao's besøg i juni 2012 var en dum sag for politiet, og at det var noget, de kunne blive klogere af. Der var også opmærksomhed på, hvordan kinesiske besøg skulle håndteres fremadrettet. Det fyldte især noget på planlægningsmøderne vedrørende indsatserne på gadeplan. Det var et opmærksomhedspunkt, som blev diskuteret på disse møder, men derudover fyldte det ikke så meget. Drøftelserne handlede om, at demonstranternes adgang til at samle og ytre sig skulle respekteres samtidig med, at politiet skulle sørge for sikkerhed, ro og orden. Disse hensyn skulle hænge sammen.

Han var ikke i 2014 klar over, at demonstranter også forud for 2012 var blevet skærmet for kinesiske delegationer. Der blev alene i generelle vendinger talt om, hvordan man fremadrettet skulle håndtere demonstranter.

2016

Statsrådsmedlem Yang Jiechi's besøg fra den 15. til den 17. april 2016 fylder ikke særlig meget i hans erindring. De fik en anmodning om at udarbejde en trusselvurdering i forbindelse med besøget, hvilket han bad en medarbejder om at lave. Han husker ikke, at han derudover var involveret i besøget.

Hvis de ikke konstaterede konkrete trusler, sendte de typisk bare en mail. Hvis de vurderede, at der var noget at beskrive, skrev de typisk en rapport.

Konsulent Poul Nielsen, som fik opgaven, var i hans sektion på det tidspunkt, men det havde ingen betydning, for de arbejdede dengang også på tværs af sektionerne.

Han erindrer ikke at have set PET's trusselvurdering, før den blev refereret i Københavns Politis operationsbefaling af 5. april 2016 for Yang Jiechi's besøg, 1. udgave,

hvoraf fremgår blandt andet, at *"I Danmark er der oprettet en støttekomite for Tibet. Støttekomiteen kan muligvis forsøge at arrangere en demonstration, hvis den forinden bliver bekendt med Statsrådsmedlemmets ankomst. I så fald vil medlemmer af Støttekomiteen formentlig efterprøve politiets reaktioner ved brug af Tibetanske flag m.v. efter de kinesiske besøg i 2012, 2013 og 2014 som en kommissionsundersøgelse nu undersøger"*. Han mindes ikke at have haft oplysninger om Støttekomiteen for Tibet til brug for sektionens trusselsvurdering.

Når der i operationsbefalingens 2. udgave af 13. april 2016 under *"Politiaktion 00-10: Efterretning og analyse"* med ham som ansvarlig stod, at *"Politiaktionen skal monitorere åbne kilder i forhold til demonstrationer eller events, der har til formål at manifestere synspunkter mod det kinesiske besøg"*, henviste de *"åbne kilder"* primært til sociale medier som Facebook, Instagram eller andre sociale medier, som oftest blev brugt ved planlægningen af demonstrationer. Det kunne også betyde informationer fra pressen. *"Manifestere synspunkter"* kunne indebære alt fra en fredelig ytring af synspunkter til, at det, der blev planlagt, kunne forstyrre besøget eller den offentlige orden. De ville gerne have alle elementer med i deres vurderinger. Deres fokus på *"open source"* var i 2015 blevet introduceret som et nyt element i Efterretning- og Analysesektionens trusselsvurderinger, og det var noget, som Poul Nielsen var god til.

Han husker ikke at have modtaget PET's trusselsvurdering og anbefalinger af 7. april 2016 vedrørende Yang Jiechi's besøg, men idet der stod, at den var sendt til EAE (Efterretning- og Analyseenheden), kunne det godt have været tanken, at den også skulle tilgå hans sektion EAS (Efterretning- og analysesektionen). Han havde intet kendskab til moddemonstrationer ved kinesiske besøg, som omtalt i PET's sikkerhedsvurdering, hvor det fremgår, at *"Det skal herunder bemærkes, at der tidligere har været eksempler på, at der i forbindelse med ovennævnte buddhistiske og tibetanske støttedemonstrationer arrangeres omfangsrige moddemonstrationer i forbindelse med officielle kinesiske besøg..."*.

Om mail af 12. april 2016 fra konsulent Poul Nielsen til Planlægning og Sikkerhed, modtaget af ham i kopi, med trusselsvurdering vedrørende det kinesiske besøg fra den 15. til den 17. april 2016, hvoraf det fremgår, at *"I forhold til trusselsvurderingen på det kinesiske besøg i weekenden tilslutter vi os vurderingerne fra PET og CTA. Vi ser p.t. kun en omtale af besøget og det er på kongehusets hjemmeside. Så trusselsniveauet vurderer vi til LAV"*, forklarede han, at det havde betydning for trusselsniveauet, at besøget kun var omtalt af Kongehuset, da dette kunne betyde, at der ikke var så mange, der havde kendskab til besøget og var i færd med at forberede en demonstration.

Når der videre i trusselsvurderingen stod, at *”Vi ser derfor ingen indikationer på vold eller demonstrationer, men kan ikke 100% udelukke en lille Tibet reference, hvis der pludseligt skulle opstå en særlig interesse for Yang Jiechis tilstedeværelse [...]”* var det formentlig en reference til CTA's (Center for Terroranalyse) beskrivelse i operationsplanen og til, at det var alment kendt, at der under kinesiske besøg blev demonstreret til fordel for Tibet. De tog ikke i trusselsvurderingen hensyn til, at kineserne ikke ønskede at se demonstranter under deres besøg. Han ved ikke, om der blev taget hensyn til det ved håndteringen af besøget. Han husker ikke, om der var demonstrationer under besøget. Han var kun involveret i trusselsvurderingen og ikke i selve afviklingen af besøget.

Adspurgt havde han ikke yderligere at tilføje, som kunne være af betydning for kommissionens arbejde.

Mødet afsluttet kl. 10.15.

---- o ----

Tuk Bagger formand

TIBETKOMMISSIONEN II

Protokol nr.: 90

PROTOKOL

Den 29. april 2021 kl. 10.30 blev Tibetkommissionen sat i Retten på Frederiksbergs lokaler, Howitzvej 32, 2000 Frederiksberg.

Til stede var kommissionens medlemmer, landsdommer Tuk Bagger, advokat Ole Spiermann og professor, dr. jur. Michael Hansen Jensen, førstnævnte som kommissionens formand, samt udspørgeren, advokat Jakob Lund Poulsen.

Som protokolfører fungerede juridisk konsulent Marie Neerlin.

Poul Nielsen var mødt med bisidder advokat Jakob Buch-Jepsen.

Bisidderne advokat Anders K. Németh, advokat Anders Valentiner-Branth, advokat Arvid Andersen ved advokat Anne-Louise Wulff, advokat Anders Nielsen, advokat Torben Koch, advokat Henrik Hasseriis Olesen, advokat Mikael Bernhoft, advokat Martin Cumberland, advokat Pernille Backhausen, advokat Peter Breum og advokat Ulrik Sjølin var mødt.

Poul Nielsen bekræftede at have modtaget kopi af kommissorium og kopi af lov om undersøgelseskommissioner samt oplysninger i henhold til undersøgelseskommissionslovens § 23, stk. 1.

Poul Nielsen erklærede sig villig til at udtale sig og blev oplyst om, at han skal tale sandt, men ikke har pligt til selvinkriminering. Han blev endvidere oplyst om, at afhøringen lydoptages.

Poul Nielsen bekræftede oplysningerne i det indsendte CV om, at han fra 2005 til 2010 var politieleve og polititibetjent ved Københavns Politi, at han fra 2010 til 2015 var privatansat erhvervsefterforsker og sikkerhedsrådgiver, at han fra 2015 til 2020 var operativ analytiker ved Københavns Politi, og at han siden 2020 har været ansat i Rigspolitiet i kontoret for Operativ Indhentning.

Han var ikke involveret i COP 15 eller i officielle kinesiske besøg i perioden fra 2005 til 2010.

2016

Politikommisær Tomas Marko Juhl var hans nærmeste chef i Efterretnings- og Analysesektionen. Som operativ analytiker indhentede han informationer fra åbne kilder, også kaldet "Open-source Intelligence" (OSINT), som han grundlagde i Københavns Politi. I forbindelse med statsrådsmedlem Yang Jiechi's besøg fra den 15. til den 17. april 2016 undersøgte han de åbne medier, herunder primært nyhedssider og eventkalendere fra Folketinget og Statsministeriet, for at finde ud af, hvor kendt besøget var. Dette var helt sædvanlig praksis. Jo mindre kendt et besøg var, jo færre ville planlægge demonstrationer eller voldelige handlinger. Større events blev normalt håndteret af kontoret for Planlægning og Sikkerhed, som herefter bad Efterretnings- og Analysesektionen (EAS) om at udarbejde en trusselsvurdering.

Hvor PET lavede generelle nationale vurderinger, koncentrerede politiet sig mere om det, der var interessant for Københavns Politi. Han har deltaget i stabsmøder og koordineringsmøder sammen med PET i forbindelse med store begivenheder. Hvis begivenheden krævede PET's tilstedeværelse, deltog der også en sikkerheds- eller livvagtskoordinator fra PET under møderne. På møderne blev de forskellige vurderinger gennemgået, og de drøftede programmet med videre. I forbindelse med besøget i 2016 deltog han ikke i møder, hvor PET var til stede.

Han havde adgang til PET's trusselsvurdering og anbefalinger af 7. april 2016 vedrørende Yang Jiechi's besøg, men han husker ikke den konkrete vurdering. De modtog trusselsvurderingerne fra både PET og CTA. Han ville dele vurderingen med sektionsleder Tomas Marko Juhl, hvis Tomas Marko Juhl ikke selv havde modtaget den. PET's trusselsvurdering blev normalt sendt til EAS's funktionspostkasse.

Han analyserede ikke de to bevægelser, som PET omtaler i sikkerhedsvurderingen, hvoraf fremgår blandt andet, at *"Den buddhistiske Falun Gong bevægelse afholder hver formiddag en demonstration foran den kinesiske ambassade... Endvidere har der tidligere været eksempler på demonstrationer i sympati med den tibetanske uafhængighedsbevægelse i forbindelse med officielle kinesiske besøg..."*. Han har hørt om Støttekomitéen for Tibet, men det er ham bekendt ikke en forening, som EAS monitorerede. Han kender ikke Anders Højmark Andersen, heller ikke af navn. Der findes mange politiske bevægelser, som politiet ikke monitorerer. De monitorerede sikkerhedsrelaterede ting, herunder voldelige grupperinger, politisk ekstremisme eller store tilstrømninger af folk, som kunne skabe trafikale udfordringer under et besøg.

Når der i København Politis operationsbefaling af 13. april om besøget, 2. udgave, under *"Politiaktion 00-10: Efterretning og analyse"* med politikommisær Tomas Marko Juhl som ansvarlig, stod, at *"Politiaktionen skal monitorere åbne kilder i forhold*

til demonstrationer eller events, der har til formål at manifestere synspunkter mod det kinesiske besøg”, handlede det om politiaktionen, hvilket han ikke var involveret i. Man kan sagtens sige, at hans opgave var at levere substans til, at politiaktionen kunne opfyldes, men han monitorerede primært voldelige grupperinger og ikke pro-tibetanske foreninger. Efter at han havde lavet trusselsvurderingen, gjorde han ikke mere ved det. Han husker ikke, om han modtog operationsbefalingen, men han havde adgang til den på politiets intranet. Han havde normalt ikke tid til at læse operationsbefalinger, når han lavede trusselsvurderinger. Han har lavet flere hundrede trusselsvurderinger af meget forskellig karakter.

Om hans mail af 12. april 2016 til Planlægning og Sikkerhed, cc sektionsleder Tomas Marko Juhl, med hans trusselsvurdering for det kinesiske besøg fra den 15. til den 17. april 2016, hvoraf fremgår, at *”I forhold til trusselsvurderingen på det kinesiske besøg i weekenden tilslutter vi os vurderingerne fra PET og CTA. Vi ser p.t. kun en omtale af besøget og det er på kongehusets hjemmeside. Så trusselsniveauet vurderer vi til LAV. Vi ser derfor ingen indikationer på vold eller demonstrationer, men kan ikke 100% udelukke en lille Tibet reference, hvis der pludseligt skulle opstå en særlig interesse for Yang Jiechis tilstedeværelse [...]”*, forklarede han, at han vurderede på baggrund af, at besøget var så ukendt, at der ikke var grund til at gøre mere ved det. Trusselsvurderingen var derfor alene skrevet som en kort mail. Han ved ikke, hvad der skete, efter han havde lavet trusselsvurderingen, og han beskæftigede sig ikke yderligere med besøget. Han ramte rigtigt i sin trusselsvurdering, da der ikke opstod uroligheder under besøget.

Han husker ikke præcist sin hensigt med bemærkningen om en *”lille Tibet reference”*, men hans vurdering i dag er nok, at det var en henvisning til den situation, der opstod ved det kinesiske præsidentbesøg i juni 2012. Da han startede ved Københavns Politi, talte hele det danske politi om begivenhederne under det kinesiske besøg i 2012. Han husker ikke, hvad han dengang kendte til besøget i 2012. Der var en vis polemik om besøget i 2012 i forhold til, hvem der gjorde hvad, og hvad man måtte og ikke måtte i forhold til demonstranter og flag. Det var udtryk for en analytisk elastik, når han skrev, at de ikke kunne *”udelukke ...”*. Man kan aldrig med sikkerhed udelukke, at der kan opstå en lignende situation, fx en større demonstration, som ville kræve mere politi på gaden. Der blev talt om, at det var anti-kinesiske demonstranter, men det blev ikke nævnt, at de kom fra en forening eller fra en støttekomite.

Han fik overordnet set ingen tilkendegivelser fra sektionsleder Tomas Marko Juhl eller fra ledelsen i Københavns Politi om, at man skulle være opmærksom på forløbet i 2012-besøget, på folketingsspørgsmål herom eller på nedsættelsen af Tibetkommission I. Dog indgik det i alle operationsbefalinger, at politiet skulle sikre demonstrations- og forsamlingsfriheden, hvilket var en udløber af det, der var sket i 2012. Han

har aldrig fået besked om, at han skulle forholde sig til kommissionens arbejde eller spørgsmål.

Det vil i hvert fald være én mulighed, at han tænkte på flag i forbindelse med en demonstration, da han skrev bemærkningen om en *"lille Tibet reference"*. Bemærkningen kunne godt henvise til noget sikkerhedsmæssigt, idet en forsamling af mennesker kunne få indflydelse på den generelle sikkerhed i København og kræve yderligere ressourcer af politiet. Han tror dog ikke, at et flag kunne få indflydelse på sikkerheden, eller at tilstedeværelsen af flag i sig selv ville kræve yderligere politimandskab. Det handlede ikke om måden, som de anti-kinesiske demonstranter ytrede sig på, men mere om, at det på baggrund af polemikken efter begivenhederne i juni 2012 kunne trække yderligere mennesker til. Han blev ikke instrueret i, at særligt pro-tibetanske demonstrationer skulle have lov til at demonstrere, men han blev gjort bekendt med, at alle havde en grundlovssikret ret til at ytre sig, at de skulle kunne se og høre hinanden, og at det skulle foregå inden for politiets sikkerhedsmæssige retningslinjer for placering med videre.

Han mindes ikke, at han ved udarbejdelsen af sin trusselsvurdering kendte til oplysningen om, at støttekomiteen muligvis ville efterprøve politiets reaktioner, som det fremgår af Københavns Politis operationsbefaling af 13. april 2016 for Yang Jiechi's besøg, 2. udgave, hvor der under *"trusselsvurdering"* står, at *"... Støttekomiteen kan muligvis forsøge at arrangere en demonstration, hvis den forinden bliver bekendt med Statsrådsmedlemmets ankomst. I så fald vil medlemmer af Støttekomiteen formentlig efterprøve politiets reaktioner ved brug af Tibetanske flag m.v. efter de kinesiske besøg i 2012, 2013 og 2014 som en kommissionsundersøgelse nu undersøger"*. Han vil umiddelbart vurdere, at det ville have været relevant viden for hans analysearbejde. Hvis han havde vidst det, ville han have anvendt informationerne i sin trusselsvurdering.

Adspurgt havde han ikke yderligere at tilføje, som kunne være af betydning for kommissionens arbejde.

Mødet afsluttet kl. 11.05.

---- O ----

Tuk Bagger formand

TIBETKOMMISSIONEN II

Protokol nr.: 91

PROTOKOL

Den 29. april 2021 kl. 12.30 blev Tibetkommissionen sat i Retten på Frederiksbergs lokaler, Howitzvej 32, 2000 Frederiksberg.

Til stede var kommissionens medlemmer, landsdommer Tuk Bagger, advokat Ole Spiermann og professor, dr. jur. Michael Hansen Jensen, førstnævnte som kommissionens formand, samt udspøreren, advokat Jakob Lund Poulsen.

Som protokolfører fungerede juridisk konsulent Marie Neerlin.

Carsten Staur var mødt med bisidder advokat Pernille Backhausen.

Bisidderne advokat Anders K. Németh, advokat Anders Valentiner-Branth, advokat Arvid Andersen ved advokat Anne-Louise Wulff, advokat Anders Nielsen, advokat Claus Søgaard-Christensen, advokat Torben Koch ved advokat Jakob Buch-Jepsen, advokat Henrik Hasseris Olesen, advokat Jonas Christoffersen, advokat Mikael Bernhoft, advokat Martin Cumberland, advokat Kristian Braad, advokat Steen Lassen ved advokatfuldmægtig Anna Rønn, advokat Peter Breum, advokat Karen-Margrethe Schebye, advokat Lise Lauridsen ved advokatfuldmægtig Kristine Sofie Schlüter, advokat Kristian Braad og advokat Ulrik Sjølin var mødt.

Carsten Staur bekræftede at have modtaget kopi af kommissorium og kopi af lov om undersøgelseskommissioner samt oplysninger i henhold til undersøgelseskommissionslovens § 23, stk. 1.

Carsten Staur erklærede sig villig til at udtale sig og blev oplyst om, at han skal tale sandt, men ikke har pligt til selvinkriminering. Han blev endvidere oplyst om, at afhøringen lydtages.

Carsten Staur bekræftede oplysningerne i det indsendte CV om, at han fra 1994 til 1996 var kontorchef i Udenrigsministeriet, S.1, udviklingsbistandspolitik, at han fra 1996 til 1998 var ambassadør ved ambassaden i Tel Aviv, at han fra 1998 til 2000 var viceudenrigsråd og administrationschef, at han fra den 19. juni 2000 til den 30. april 2001 var viceudenrigsråd og bilateral chef for udviklingsbistand, at han fra den 1. maj 2001 til den 28. februar 2007 var udenrigsråd og chef for Sydgruppen, at han

fra 2007 til 2013 var FN-ambassadør i New York, at han fra 2013 til 2018 var FN-ambassadør i Genève, og at han siden 2018 har været Unesco- og OECD-ambassadør i Paris.

Som bilateral chef og senere som chef for Sydgruppen var han inde i overvejelserne om udviklings- og menneskerettighedsbistand til Kina og ikke specielt involveret i dansk Kina-politik. Han var også medlem af IFU's bestyrelse (Investeringsfonden for Udviklingslande), som drøftede danske erhvervsinvesteringer i Kina. Som bilateral chef brugte han primært sin tid på udviklingsbistand og ministerbetjening af den nye udviklingsminister Anita Bay Bundegaard.

Sydgruppen omfattede otte kontorer og var inddelt ud fra et geografisk aspekt. Sydgruppen skulle tage sig af hele relationsfladen, det vil sige både de politiske, regionale og udviklingspolitiske aspekter. Selvom medarbejderne i Asienkontoret (S.6) var relativt selvkørende, var han en del af papirgangen, og han orienterede sig i alle gule omslag. Han var ikke i detaljer involveret i spørgsmål om Kina, primært fordi hans fokus var på udviklingsbistand. Medarbejderne gik oftest til direktør Friis Arne Petersen, når det vedrørte den danske Kina-politik. Han erindrer ingen konkrete sager om Kina, som han var særligt involveret i. Efter Folketingsvalget i 2001 var der ikke længere en udviklingsminister, hvilket krævede en lidt større indsats af ham på området for udviklingsbistand, fordi han på mange måder skulle remplacere ministeren.

Han husker ikke, at han på sin første arbejdsdag som sydcchef deltog i hastemødet med den kinesiske ambassadør den 1. maj 2001, som beskrevet i notitsen af samme dato fra Asienkontoret til Udenrigsministeriets direktør og sydcchefen med flere om blandt andet fodboldkampen Grønland- Tibet, men det gjorde han givetvis. Han husker, at der var en fodboldkamp mellem Grønland og Tibet, men han husker ikke detaljerne længere. Kampen blev opfattet som et smart PR-træk fra dem, der støttede Tibet.

Når det af referatet fra mødet fremgår, at sydcchefen under mødet havde oplyst, at der skulle søges tilladelse til at flage med tibetansk flag, og at *"...såfremt en sådan ansøgning kom, ville den blive afslået"*, går han bestemt ud fra, at referatet er korrekt. Han har formentlig talt ud fra et talepapir, en beredskabsnotits eller ud fra forudgående drøftelser med en medarbejder. Han erindrer ikke, hvem i Sydgruppen han i givet fald havde drøftelsen med. Han må inden mødet være blevet bibragt en opfattelse af, at en ansøgning ville blive afslået. Han ved ikke, hvad hensynet bag beslutningen var, og han husker ikke en samtale herom.

Han har ingen erindring om, at P. Carl Petersens Kollegium den 2. maj 2001 ansøgte Udenrigsministeriet om at flage med det tibetanske flag, eller Justitsministeriets afslag herpå.

Han mindes ikke de drøftelser, som Lykke Sørensen henviste til i sin mail af 3. maj 2001 til Jakob Scharf, cc fuldmægtig Rikke Ladefoged, alle Justitsministeriet, om fodboldkampen, hvoraf fremgår, at *"Jeg har talt med UM, S.6 (Søren Kelstrup), der oplyste, at han har deltaget i et møde mellem den kinesiske ambassadør og Carsten Staur. På mødet tilkendegav Carsten Staur, at UM ville kontakte Justitsministeriet vedrørende flagning i anledning af den planlagte fodboldkamp mellem Tibet og Grønland... Jeg forstod på Søren Kelstrup, at UM har kontaktet civ.kt., og efter UM's opfattelse er der enighed mellem UM og civ.kt. om, at det tibetanske landshold i givet fald ikke skal have tilladelse til flagning med det tibetanske flag"*.

Han husker ikke henvendelsen fra Hummel, som omtales i notits af 22. juni 2001 til udenrigsministeren om *"Fodboldkamp Tibet-Grønland; Hummels sportsudstyr"*. Han husker alene, at Hummel ville levere spillertøjerne, og han husker ikke andet herom.

Efter 1997, hvor Danmark havde været bannerfører i FN's menneskerettighedsråd ved fremlæggelse af menneskerettighedsresolutionen mod Kina, som afstedkom kinesiske sanktioner mod Danmark, var der en klar sammenhæng mellem den politiske og kommercielle udvikling. Det var derfor forventeligt, at firmaer, som engagerede sig i en fodboldkamp mellem Tibet og Grønland, blev mødt af kinesiske reaktioner. Det var Udenrigsministeriets opgave at vejlede virksomhederne om kinesernes mulige reaktioner i situationer som denne, hvilket også var det, Udenrigsministeriet gjorde i notitsen. Han har ingen erindring om, hvad der efterfølgende skete i sagen.

Han husker ikke kontorchef i Asienkontoret Carsten Nilaus Pedersens mail af 3. juli 2001 til ham, cc flere, om den kinesiske ambassades udtrykte skuffelse over, at den danske regering ikke havde opfyldt sine løfter om at undgå flagning med det tibetanske flag, og Carsten Nilaus Pedersens svar herpå. Han forstår kontorchef Carsten Nilaus Pedersens lille bemærkning *"(sic)"* ved oplysningen om kinesernes skuffelse som en indikation af, at kinesernes reaktion var forventelig og en del af spillet mellem Danmark og Kina, hvor kineserne klagede, og Danmark svarede med faste argumenter. Det var selvfølgelig ikke kun et spil, hvis man som Hummel kom i klemme, men hvis man manøvrerede inden for spillets rammer, blev alle parter tilgodeset.

Han deltog ikke i COASI-mødet den 5. juli 2001, som omtales i S.6's interne notits af 3. juli 2001 om blandt andet fodboldkampen Grønland-Tibet. Det var normalt che-

fen eller souschefen i det pågældende kontor, der deltog i EU-landenes månedlige møder om udviklingen i Asien.

2002

Han var involveret i planlægningen af ASEM IV, og han deltog i to møder i Sydkorea i forbindelse hermed. Han husker ikke, at han var særligt involveret i selve ASEM IV i Bella Center. Han husker ikke meget om selve forhandlingsforløbet, ligesom han heller ikke har nogen klar erindring om sin deltagelse i selve topmødet i Bella Center.

Han husker endvidere ikke, hvor meget han blev orienteret om Asienkontorets forberedelse af den kinesiske deltagelse i topmødet. Han havde et generelt indtryk af, at kineserne var sensible over for at blive konfronteret med Falun Gong og tibetanere. Det var et velkendt kulturelt fænomen, at kinesiske gæster ikke skulle udsættes for ubehageligheder, men han kan ikke tidsfæste denne opfattelse.

Der er i Asien en anden opfattelse af det ”at tabe ansigt” og en anderledes måde at kommunikere med hinanden på. Det var velkendt i Udenrigsministeriet, at disse forskelle indgik i den diplomatiske kommunikationsform, og at man skulle være respektfuld over for andre kulturer.

Han er ikke overrasket over oplysningen om, at kineserne rettede henvendelse til Asienkontoret mange gange med deres bekymringer. Der var nogle koreograferede roller, hvor man fra kinesisk side skulle gøre opmærksom på sensibiliteter, og hvor man fra dansk side skulle henvise til Grundloven, og måden tingene blev gjort på i Danmark. Fordi det ikke var muligt at finde et punkt i midten, var det mere ”*stated opinions*” fra begge sider. Det indtryk har han stadig.

Under sin tid som sydcchef blev han engang imellem inviteret til middag hos den kinesiske ambassadør, men han erindrer ikke, at kineserne var konfrontatoriske eller lignende over for Asienkontorets linje. Den kinesiske ambassade kunne protestere mod Asienkontorets svar i konkrete sager, men kineserne kendte til rollefordelingen og kunne derefter fortælle deres bagland, at deres bekymringer med videre var videregivet.

Det er hans signatur nederst på notitsen af 9. juli 2002 fra Asienkontoret og ASEM-sekretariatet om en telefonisk kinesisk demarche om NGO-aktiviteter i forbindelse med ASEM IV afgivet over for sektionschef Pernille Dahler Kardel og centerchef Sus Ulbæk. Han mindes dog ikke at have set teksten før. Oplysningen i notitsen om, at ”*Der er ingen tvivl om, at det kinesiske udenrigsministerium og ambassa-*

den i stigende grad er bekymret over udsigten til, at premierministeren under besøget i København konfronteres med emner som Tibet og Falun Gong, og at dette kan få indflydelse på forberedelsen af ASEM-topmødet og niveauet for Kinas deltagelse i dette...”, skal ses i lyset af, at charge d'affairen ikke bragte spørgsmålet om kinesisk deltagelse i ASEM IV op. I sidste instans var det kineserne, der bestemte betingelserne for deres deltagelse i ASEM IV, og de vidste, at de danske værter gerne ville have kinesisk deltagelse på et højt niveau. Det forhold, at kineserne ikke bragte spørgsmålet om deres deltagelse op, indikerede, at de stadig ville deltage, men at de samtidig holdt bolden i spil. Det var ”fedtspil på midtbanen”. Kineserne havde synspunkter, som Danmark ikke kunne imødekomme, og det var Danmarks opgave at sikre, uden at blive kompromitteret, at relationen til Kina fungerede.

Formålsnotitsen af 24. juli 2002 udarbejdet af Udenrigsministeriets Asienkontor til Statsministeriet om EU/Kina-topmøde den 24. september 2002 burde have passeret hans bord, inden den blev sendt til direktøren, men han husker den ikke.

Om notitsens punkt 7 om, at *”Man har fra kinesisk side ved flere lejligheder udtrykt bekymring for indrejse til Danmark af Falun Gong tilhængere ...samt de demonstrationer som i den forbindelse måtte finde sted. Der er endvidere fra kinesisk side udtrykt forhåbning om at eventuelle demonstrationer holdes udenfor synsvidde af den officielle kinesiske delegation... Derudover er fremført, at det, indenfor Grundlovens rammer, i Danmark er enhver person eller bevægelse tilladt at give udtryk for deres holdning, bl.a. gennem lovligt anmeldte demonstrationer. Samtidig understreges dog, at man fra dansk side vil garantere for den kinesiske delegations fysiske sikkerhed”,* forklarede han, at Udenrigsministeriet viderebragte det kinesiske ønske til Statsministeriet, og at notitsen beskriver de kinesiske forventninger og det danske svar herpå meget godt. Når der blev henvist til *”indenfor Grundlovens rammer”,* var det et udtryk for, at Danmark var et frit liberalt vestligt demokrati, og at der heri lå, at Danmark ikke lod sig presse til at bryde Grundloven eller de almindelige spilleregler i demokratier som det danske. Han har alene tænkt, at henvisningen til Grundloven var en smart måde at sammenfatte et samfundssystem på, og at det var noget, som kineserne også kunne bruge som argument over for deres bagland. Han er ikke gået nærmere ind i nærlæsningen af Grundloven eller det juridiske grundlag for bemærkningen.

Han går ud fra, at politiet under den almindelige færdselslov og under henvisning til den offentlige ro og orden har mulighed for at flytte rundt på folk, hvis de generer, hvilket også er årsagen til, at demonstrationer skal anmeldes. Han har ikke nærmere kendskab til reglerne herfor. Han har aldrig været involveret i overvejelser om, hvorvidt lovlige demonstrationer havde krav på at blive set og hørt af dem, som budskabet var rettet imod. Han har aldrig været involveret i drøftelser om, hvilken vej en præsident skulle køre, eller om demonstranter skulle skærmes.

Om ambassadesekretær Christian Lotzs mail af 24. juli 2002 om ambassadør Ole Lønsmann Poulsens samtale med assistant minister Zhao Jinjun, som blev sendt til Udenrigsministeriet med kopi til sektionschef Pernille Dahler Kardel, ambassadesekretær Søren Jacobsen med flere, hvor Zhao Jinjun under mødet havde givet udtryk for, at *"...man ikke forestillede sig at Falungong og tibetanske demonstrationer skulle forbydes, men at man i forbindelse med andre besøg i Europa f.eks. Frankrig - havde værdsat, når værterne havde holdt demonstranterne uden for synsvidde af den officielle kinesiske delegation. Dette lagde man meget stor vægt på. Man ønskede generelt, at de kinesiske bekymringer blev taget alvorligt, og at der blev gjort en indsats for at imødekomme dem, så vidt det nu var muligt"*, forklarede han, at han ikke havde en speciel viden om Frankrigs eller andre landes håndtering af kinesiske besøg.

Han har ingen erindring om at have set Udenrigsministeriets formålsnotits af 23. august 2002 om EU/Kina-topmødet den 24. september 2002, inden den tilgik Statsministeriet, men det har han med stor sandsynlighed. Han ved ikke, hvad der menes med et *"protokollært problem"* i sætningen *"[...] Kina ønsker at undgå demonstrationer af Falun Gong-udøvere og eksiltibetanere. Man anser det for et protokollært problem, som skal løses af værtslandet"*. Det kunne være et protokollært spørgsmål, hvem der modtog gæsterne i lufthavnen, eller hvem der førte delegationen fra hotellet med videre, men det kunne også ses som en lidt nyere måde for kineserne at argumentere for at undgå demonstrationer på.

Om notits af 10. september 2002 fra Udenrigsministeriets Asienkontor til Udenrigsministeriets direktør Friis Arne Petersen om direktørens samtale med Kina's ambassadør Zhen Jianguo den 12. september 2002, hvoraf blandt andet fremgår, at *"[...] Det synes som om Kina har accepteret at Danmark ikke vil hindre lovlig anmeldte demonstrationer. Der er indledt et konstruktivt samarbejde mellem Udenrigsministeriet, politi og den kinesiske ambassade med henblik på at sikre at lovlig anmeldte demonstrationer finder sted hvor de ikke generer den kinesiske delegation"*, forklarede han, at han ikke kender til et sådant samarbejde, og at han på intet tidspunkt har talt med politiet om kinesiske forhold. Han er heller ikke blevet orienteret om særlige politimæssige aspekter ved relationen til Kina og kinesiske besøg. En notits fra Asienkontoret til Udenrigsministeriets direktør ville blive lagt til ham før eller samtidig med, at den gik til direktøren. Det kom an på tidspresset i sagen.

Han erindrer ikke at have spurgt ind til det samarbejde, der omtales i notitsen af 11. september 2002 fra Udenrigsministeriets Asienkontor til udenrigsministeren med kopi til ham med flere om en henvendelse fra Falun Gong, hvoraf fremgår, at der var indledt et samarbejde mellem Udenrigsministeriet, politiet og den kinesiske ambassade, som tog sigte på, at Falun Gong's lovlige aktiviteter fandt sted, hvor de ikke generede den kinesiske delegation. På det tidspunkt repræsenterede han udenrigs-

ministeren i mange henseender i internationale sammenhænge. Der var i september 2002 mange forskellige aktiviteter, og det er ikke umuligt, at han primært har set på udkastet til ministerens besvarelse af 18. september 2002 uden nødvendigvis at have læst notitsens tekst meget detaljeret. Hvis han var tidspresset den dag, bemærkede han formentlig kun, at udenrigsministeren i sit brev afslog at mødes med Falun Gong med henvisning til CKU (Center for Kultursamarbejde med Udviklingslandene). Selvom han havde læst notitsens tekst, ville han nok ikke have studset over oplysningen om samarbejdet, men han erindrer ikke henvendelsen eller ekspeditionen heraf.

Hvis han havde hørt om et samarbejde mellem politiet og Udenrigsministeriet, ville han formentlig have spurgt ind hertil. Han har enten ikke læst notitsen, eller også har han ikke bidt mærke i oplysningen, eller også har han ikke fundet oplysningen usædvanlig. Adspurgt oplyste han, at det ikke ville være diplomatiet fremmed, hvis man forsøgte at forene modsatrettede synspunkter i en mere overordnet metafortælling, så det er da en mulighed, at de danske interesser kunne forsøges forenet med hensynet til ikke at genere den kinesiske delegation under deres besøg.

Af det gule omslag fremgår det, at notitsen af 11. september 2002 passerede kontorchefen og derefter gik videre til den bilaterale chef og herefter til ham som sydcchef, hvorfra det blev givet videre til ministeren med kopi til direktøren og nordchefen. Et gult omslag kunne også ekspederes via direktøren til ministeren. Chefen for DE (Dansk Erhvervsråd) var formentlig Birger Riis Jørgensen på det tidspunkt. Kvalitetssikringen var således høj på grund af de mange led, som omslagene kom igennem, men i praksis måske ikke altid så høj alligevel, fordi alle regnede med, at andre havde læst det, hvilket ikke nødvendigvis var tilfældet, hvis man var under tidspres.

Han har formentlig givet dette gule omslag til ministersekretæren, samtidig med at direktøren og nordchefen fik en kopi. Der var et system med farvede mærkater på omslaget, hvorigennem man indikerede, hvor vigtig en sag var. Hvis ministeren var ude at rejse, kunne omslaget blive sendt som telefax til ministeren. Omslaget kunne også vente på, at ministeren kom tilbage, og i så fald var det typisk ministersekretæren, der forelagde sagen for ministeren og herunder vejledte om, hvorvidt ministeren skulle læse grundigt på indholdet i omslaget, eller om det var en sag, som ministeren kunne gå let hen over.

Udenrigsministeriet har en statistik over antallet af gule omslag. Der var rigtig mange gule omslag og generelt et stort arbejdspres på det tidspunkt. Derfor blev der i september 2009 gjort op med de mange led i processen i en større strukturændring.

Det er ikke sikkert, at den udaterede samtalenotits til statsministerens samtale den 25. september 2002 med premierminister Zhu Rongji ville passere ham, inden den blev overgivet til Statsministeriet. Fordi der både var deltagelsen i ASEM IV, i EU/Kina-topmødet og i det bilaterale besøg har der været mange papirer om det samme, og hvis kontoret havde følt sig sikre i ministeriets generelle linje, er det ikke sikkert, at det ville komme forbi ham.

Om samtalenotitsens punkt 1, *"Beredskab: Falun Gong"*, hvoraf fremgår blandt andet, at *"Fra dansk side har man i stedet søgt at tilrettelægge programmet så mulighederne for, at premierministeren konfronteres med Falun Gong begrænses. Det kan ikke udelukkes, at der vil være kortvarige uanmeldte demonstrationer, som premierministeren muligvis vil tage op"*, forklarede han, at han ikke husker samtalenotitsen. Han er ikke sikker på, at han har set samtalenotitsen, men han kan heller ikke udelukke det. Det var formentlig Asienkontoret og Protokollen, der arrangerede besøget. Hvis han havde læst det grundigt, ville han nok have undret sig over, at der i beredskabet stod, at Danmark ikke havde taget stilling til Falun Gong som bevægelse, da en bevægelse kunne dække over mange ting. Adspurgte om hvad *"mulighederne for, at premierministeren konfronteres med Falun Gong begrænses"* betød, forklarede han, at han ikke ved det, men det kunne selvfølgelig godt tænkes, at der fx blev ændret på ruten, eller at der blev givet tilladelse til at demonstrere et andet sted end planlagt. Det er ikke noget, som han har spekuleret over eller været involveret i.

Han husker ikke at have haft kontakt med Protokollen om ASEM IV eller om det bilaterale besøg i 2002. Han var normalt ikke særlig meget i kontakt med Protokollen.

2003

Der er ingen tvivl om, men han husker ikke, at han undervejs i godkendelsesprocessen eller efterfølgende i kopi har modtaget notitsen af 17. december 2003 fra Asienkontoret til udenrigsministeren om kinesisk besøg på højeste niveau i 2005, sendt med mail den 23. december 2003 til Statsministeriet med flere. Når det af mailen fremgår, at *"...Offentlige meningstilkendegivelser samt direkte henvendelser til regeringen fra Falun Gong-, Tibet- og Taiwan-sympatisører samt menneskerettighedsaktivister vil dels lægge politisk pres på regeringen for at anlægge en kritisk holdning til den kinesiske gæst, dels give anledning til krav fra kinesisk side om at sikre gennemførelsen af besøget uden ubehagelige incidenter for den kinesiske gæst. Håndteringen af sådanne evt. kinesiske krav kan i sig selv give anledning til offentlig debat i Danmark. Det bemærkes, at disse aspekter blev håndteret tilfredsstillende for alle parter i forbindelse med Zhu Rongjis ophold i Danmark i 2002"*, vil han mene, at *"alle parter"* efter en logisk læsning må henvise til Danmark og Kina og ikke nødvendigvis til demonstranter. Han har ingen erindring om håndteringen af det kinesiske besøg i 2002 el-

ler en kinesisk efterkritik, hvorfor han ikke ved, om kineserne fandt besøget tilfredsstillende.

Han har ikke hørt om et samarbejde mellem Asienkontoret og politiet om placeringen af demonstranter. Hvis Asienkontoret eller Protokollen havde talt med politiet om den praktiske tilrettelæggelse af et besøg og sikkerhedsaspekterne, ville han ikke nødvendigvis have studset herover.

2009

Han har ikke kendskab til den form for aftale mellem politiet og Udenrigsministeriet, som centerchef Sus Ulbæk omtalte i mail af 8. december 2009 kl. 8.57, hvor Sus Ulbæk besvarede kontorchef Martin Bille Hermanns mail af 7. december 2009 om 15 Falun Gong tilhængeres planlagte demonstration, som kineserne ønskede forhindret, og hvor Sus Ulbæk skrev *"Fint - men vi plejer at aftale med Politiet at FG og Tibetanerne står steder hvor den kinesiske delegation ikke kommer. Det kan enten ske ved at kortegerne altid kører en anden vej eller at demonstrationerne flyttes. Det hjørne som FG har fået tildelt lyder meget centralt?"*. Adspurgte om centerchef Sus Ulbæks mail af 8. december 2009 kan have sammenhæng med det konstruktive samarbejde, der blev beskrevet i notitsen til statsministeren af 10. september 2002, forklarede han, at centerchef Sus Ulbæk brugte mere specifikke vendinger om et samarbejde end notitsen fra 2002, når hun beskrev, at kortegerne kørte en anden vej, eller demonstrationerne blev flyttet. Han ved ikke, hvorfor centerchef Sus Ulbæk skrev sådan. Det var politiet, der placerede demonstrationerne og ikke Asienkontoret. Han var selv i New York på det tidspunkt.

Det kan være svært at vurdere, om en sådan mail havde vakt hans opmærksomhed, hvis han havde hørt om en tilsvarende mail, mens han stadig var i Udenrigsministeriet. Det ville afhænge af situationen, og måden det var blevet præsenteret for ham på. Oplysningen i mailen om politiet stikker noget ud, så han ville nok have tænkt lidt over det, hvis mailen var sendt til ham, mens han var i Udenrigsministeriet.

Han mindes ikke, at han, mens han var udstationeret i New York, reflekterede over begivenhederne under den kinesiske præsidents besøg i 2012. Han har givetvis læst herom i de danske aviser.

2017

Da han i sin mail af 18. januar 2017 til udenrigsministeren med flere vedrørende schweizernes håndtering af det kinesiske præsidentbesøg blandt andet skrev, at *"Præsident Xi's besøg i FN's hovedkvarter i Geneve...lagde næsten byen ned. Ikke et*

tibetansk flag i sigte; de fik lov til at demonstrere i går, i dag var der regeringstro kinesiske demonstranter på Place des Nations. demonstranter på Place des Nations. FN sendte 1.600 medarbejdere hjem kl. 14, så de ikke kom i vejen rundt omkring på den 46 hektar store FN-grund, hvor sikkerhedsopbuddet var af hidtil uset omfang. Der stod meget på spil for de schweiziske værter. Xi's besøg i Bern tidligere på ugen var det første kinesiske statsbesøg siden 1999, hvor Jiang Zemin blev mødt med synlige protester, som blev taget meget ilde op på kinesisk hold", hørte beskrivelsen af schweizernes håndtering med til indberetningens stemningsbillede. Han har givet haft den store danske interesse for Tibet i baghovedet, idet Tibetkommission I var nedsat på det tidspunkt. Medarbejderne var formentlig sendt hjem af frygt for en intern demonstration på FN-grunden. Han vurderede dog, at risikoen herfor ville være meget beskednen. Schweizerne var ret styrende i forhold til, hvem der måtte demonstrere og hvor. Der var en meget stor og samlet sikkerhedsindsats for besøget. Han tænkte på det tidspunkt, at der var gjort meget fra schweizisk side for at imødekomme kinesernes ønsker. Han kunne ikke tilsvarende forestille sig, at hele centraladministrationen i Danmark ville blive sendt hjem på grund af et udenlandsk besøg.

Adspurgte havde han ikke yderligere at tilføje, som kunne være af betydning for kommissionens arbejde.

Mødet afsluttet kl. 14.15.

---- O ----

Tuk Bagger formand

TIBETKOMMISSIONEN II

Protokol nr.: 92

PROTOKOL

Den 29. april 2021 kl. 14.30 blev Tibetkommissionen sat i Retten på Frederiksbergs lokaler, Howitzvej 32, 2000 Frederiksberg.

Til stede var kommissionens medlemmer, landsdommer Tuk Bagger, advokat Ole Spiermann og professor, dr. jur. Michael Hansen Jensen, førstnævnte som kommissionens formand, samt udspørgeren, advokat Jakob Lund Poulsen.

Som protokolfører fungerede juridisk konsulent Marie Neerlin.

FE 01 var mødt med bisidder advokat Ulrik Sjølin.

Bisidderne advokat Anders K. Németh, advokat Anders Valentiner-Branth, advokat Anders Nielsen, advokat Claus Søgaard-Christensen, advokat Torben Koch ved advokat Jakob Buch-Jepsen, advokat Mikael Bernhoft, advokat Martin Cumberland, advokat Steen Lassen ved advokatfuldmægtig Anna Rønn, advokat Peter Breum, advokat Lise Lauridsen ved advokatfuldmægtig Kristine Sofie Schlüter og advokat Kristian Braad var mødt.

FE 01 bekræftede at have modtaget kopi af kommissorium og kopi af lov om undersøgelseskommisioner samt oplysninger i henhold til undersøgelseskommisionslovens § 23, stk. 1.

FE 01 erklærede sig villig til at udtale sig og blev oplyst om, at han skal tale sandt, men ikke har pligt til selvinkriminering. Han blev endvidere oplyst om, at afhøringen lydoptages.

FE 01 bekræftede oplysningerne i det indsendte CV om, at han fra 1995 til 1996 tog en videreuddannelse ved Søværnets Officersskole og Svendborg Navigationsskole, at han fra 1998 til 1999 var stabschef i NATO's stående maritime minerydningsstyrke, at han fra 2005 til 2007 var adjutant for Dronningen, at han fra 2008 til 2009 var sekretær i Forsvarskommissionen, at han fra 2009 til 2010 var sagsbehandler i Ledelsessekretariatet ved Forsvarskommandoen, at han fra 2010 til 2011 var skibschef på et inspektionsskib i Søværnet, at han fra 2011 til 2014 var sektionschef i Økonomis-

taben ved Forsvarskommandoen, og at han siden 2014 har været chef for Afdelingen for Militær Sikkerhed ved Forsvarets Efterretningstjeneste.

2012

Økonomistaben, hvor han var sektionschef, var én af i alt fire stabe. Over ham var der en afdelingschef og en stabschef, og herover var der en chef for forsvarsstaben og forsvarschefen. Han var ikke tjenestegørende ved FE i den periode, og han havde derfor ingen kontakt med FE eller med chef for FE Thomas Ahrenkiel. Han kender ikke oberst Steffen Qvist Wied fra FE. Han hørte intet til præsidentbesøget i 2012.

2017

Ved indgående besøg af militær karakter sender Forsvarskommandoen en informationsforespørgsel (RFI, Request For Information) til FE, der er ansvarlig for sikkerheden inden for Forsvarsministeriets områder ved sådanne besøg. FE skal derefter udarbejde en trusselsvurdering, og som et sædvanligt led heri sender FE en anmodning om en trusselsvurdering til PET, der står for trusselsvurderingerne for det øvrige Danmark. FE samler oplysningerne i en trusselsvurdering, som videregives til Forsvarskommandoen som svar på RFI'en.

Han husker sin anmodning af 16. august 2017 til PET om en trusselsvurdering til brug for et kinesisk flådebesøg fra den 25. til den 29. september 2017. Han husker også flådebesøget fra 2015, da det var det første kinesiske flådebesøg i Danmark i nyere tid. Han husker ikke, hvorfra bemærkningen i anmodningen til PET om, at *"FE henleder opmærksomheden på, at der ved et tilsvarende kinesisk flådebesøg i 2015, var en mindre demonstration for Tibet tilstede på Océankaj"*, kom. Han husker ikke noget særligt fra demonstrationen for Tibet under flådebesøget i 2015. De kunne have talt om demonstrationen under opsamlingen efter besøget, de kunne have læst om den i pressen, eller de kunne have fået kendskab til den gennem deres forbindelsesofficer, men han husker det ikke. Oplysningen om demonstrationen i 2015 var medtaget, fordi de altid bad PET om at undersøge en række faktorer ud fra NATO-standardens "TESSOC", som står for *"Terrorism, Espionage, Subversion, Sabotage, Organized Crime and Civil Unrest"*, til brug for trusselsvurderingen. Med bemærkningen om den mindre demonstration i 2015 ville de også have PET til at belyse, om PET havde tilsvarende viden. En demonstration blev placeret under kategorien *"civil unrest"* eller *"civile uroligheder"* i NATO-standardens.

Han sendte trusselsvurderingen af 12. september 2017 for det kinesiske flådebesøg som svar på Forsvarskommandoens RFI (request for information) efter at have

modtaget oplysningerne fra PET. Besvarelsen indeholdt derfor tillige PET's trusselsvurdering.

Når der i trusselsvurderingen til Forsvarskommandoen stod, at *"FE bemærker, at der ved det kinesiske flådebesøg i 2015 var en mindre samling af tilskuere, der medbragte et tibetansk flag..."*, har han ikke længere erindring om, hvor mange flag, der var. Han vil mene, at det var skrevet af en sagsbehandler, hvorefter han havde underskrevet trusselsvurderingen. Det var formentlig den samme sagsbehandler, som havde behandlet flådebesøget i 2015, og som havde været kontaktperson til Forsvarskommandoen. Han mener, at sagsbehandleren var FE 02. Det var sikkert en information, som de havde fået, eller som nogen havde noteret sig efter besøget i 2015. De tibetanske flag faldt måske lidt uden for normalbilledet under flådebesøget i 2015, da flåden blev modtaget i Københavns Havn med stor festivitas med optog og musik, som var arrangeret af den kinesiske ambassade. Der var åbenbart nogen, der havde lagt mærke til en lille gruppe med tibetanske flag.

FE modtog ikke oplysninger om demonstrationen på Oceankaj fra den kinesiske ambassade eller gennem PET. Bemærkningen om de tibetanske flag havde ingen sammenhæng med Tibetkommission I's nedsættelse som følge af præsidentbesøget i 2012.

Om FE's trusselsvurdering til brug for kinesisk flådebesøg fra den 25. til den 29. september 2017 af 18. september 2017 til Værnsfælles Forsvarskommando forklarede han, at han også mener, at FE 02 var sagsbehandler ved dette besøg. Formuleringerne var i nogen grad genbrug fra tidligere trusselsvurderinger. Når FE havde afleveret et svar til Forsvarskommandoen, overtog Forsvarskommandoen den praktiske del af besøget, hvorfor han ikke ved, om der blev taget kontakt til politiet om den videre planlægning. Han har ikke selv været i direkte kontakt med politiet herom, og det har FE 02 heller ikke.

Det ser ikke ud til, at den interne mailkorrespondance i Forsvarsministeriet i perioden fra den 23. september til den 25. september 2017 om åbent skib den 26. september 2017 under det kinesiske flådebesøg blev sendt til ansatte i FE. Han deltog ikke i åbent skib-arrangementet. Årsagen til, at der i mailen af 23. september 2017 fra chefsergent Jan Kragh stod, at de tilmeldte skulle huske deres militære ID-kort, var, at de i FE var bekymrede for, at kineserne ville scanne de militære identitetskort ved indgangen, hvorfor det blev besluttet, at det var militærpolitiet, der skulle kontrollere adgangen til skibet. Derudover var FE ikke involveret i arrangementet.

Adspurgt havde han ikke yderligere at tilføje, som kunne være af betydning for kommissionens arbejde.

Mødet afsluttet kl. 14.50.

---- o ----

Tuk Bagger formand

TIBETKOMMISSIONEN II

Protokol nr.: 93

PROTOKOL

Den 6. maj 2021 kl. 09.30 blev Tibetkommissionen sat i Retten på Frederiksbergs lokaler, Howitzvej 32, 2000 Frederiksberg.

Til stede var kommissionens medlemmer, landsdommer Tuk Bagger, advokat Ole Spiermann og professor, dr. jur. Michael Hansen Jensen, førstnævnte som kommissionens formand, samt udspørgeren, advokat Jakob Lund Poulsen.

Som protokolfører fungerede juridisk konsulent Marie Neerlin.

Kristian Jensen var mødt med bisidder advokat Emil Spurr Madsen.

Bisidderne advokat Anders K. Németh, advokat Anders Valentiner-Branth, advokat Anders Nielsen, advokat Gunnar Homann, advokat Karen-Margrethe Schebye, advokat Mikkel Holm Nielsen, advokat Nicolai Mallet, advokat Pernille Backhausen, advokat Mikael Bernhoft og advokat Torben Koch var mødt.

Kristian Jensen bekræftede at have modtaget kopi af kommissorium og kopi af lov om undersøgelseskommissioner samt oplysninger i henhold til undersøgelseskommissionslovens § 23, stk. 1.

Kristian Jensen erklærede sig villig til at udtale sig og blev oplyst om, at han skal tale sandt, men ikke har pligt til selvinkriminering. Han blev endvidere oplyst om, at afhøringen lydoptages.

Kristian Jensen bekræftede, at han var udenrigsminister i perioden fra den 28. juni 2015 til den 28. november 2016.

Han havde ikke før sin tid som udenrigsminister beskæftiget sig med udenrigspolitik, og han havde ikke fulgt så meget med i Danmarks forhold til Kina. Da han i 2003 skrev bogen ”Hurra for globaliseringen”, så han blandt andet nærmere på Kina’s økonomiske liberalisering, men han havde ikke beskæftiget sig med kinesisk kultur eller sensibiliteter. For så vidt angår vedtagelsen af verbalnoten deltog han alene i den efterfølgende diskussion i Folketinget om, hvorvidt verbalnoten skulle oversættes til

dansk. Han var ikke involveret i Lars Løkke Rasmussens modtagelse af Dalai Lama forud herfor.

Han var gruppeformand for Venstres folketingsgruppe på tidspunktet for præsidentbesøget i 2012. Han havde ingen rolle under besøget og var formentlig taget hjem til Herning, mens besøget fandt sted i København. Han læste i medierne om statsbesøget, men han bed ikke mærke i noget særligt i forbindelse med besøget.

2015

Han overtog stillingen som udenrigsminister efter Martin Lidegaard. Der var ikke en faglig overlevering fra Martin Lidegaard, men han fik en grundig briefing af departementschefen og af andre i Udenrigsministeriets ledelse om aktuelle problemstillinger. Den bedste måde at komme ind i stoffet på var ”on the job-training”. På den måde lærer man løbende, og så sidder det bedre fast.

Han var klar over, at Tibetkommission I var nedsat. Han spurgte departementschef Ulrik Vestergaard Knudsen, om det ville komme til at fylde, og fik det svar, at det regnede han bestemt ikke med.

Han blev orienteret om ministeriets udgangspunkt om, at en udenrigsminister ikke tog imod sociale besøg fra ambassadører bortset fra den amerikanske og kinesiske. Hans kalender ville også hurtigt blive fyldt op, hvis han skulle mødes med alle ambassadører, der anmodede herom. Han havde flere møder med USA's ambassadør end med Kina's.

Han mødtes med den kinesiske ambassadør på sit kontor, men han erindrer ikke præcist, hvornår mødet fandt sted. Mødet havde karakter af en høflighedsvisit forud for hans rejse til Beijing i efteråret 2015. På det tidspunkt var Danmark og Kina fortsat i et strategisk partnerskab, som var indgået for en 10-årig periode, mens Anders Fogh Rasmussen var statsminister. Under mødet talte de om, hvordan samarbejdet gik, vilkårene for danske NGO'er, der arbejdede i Kina og Tibet, diplomati, menneskerettigheder mv. Emnerne blev drøftet ud fra en løs dagsorden. De talte ikke om begivenhederne under besøget i 2012, og de drøftede heller ikke kinesiske sensibiliteter. Danmark tog altid emnet om menneskerettighedssituationen i Kina op under kinesiske besøg, hvilket var vigtigt for Danmark.

Han blev forud for besøg i udlandet som udenrigsminister orienteret om landenes kultur og kulturforskelle. Det kunne fx handle om, hvor man placerede sig som gæst i lokalet, hvilke signaler man sendte mv.

2015

Han erindrer ikke brevet af 2. juli 2015 fra Danish-Chinese Business Forum til statsminister Lars Løkke Rasmussen. Han var på det tidspunkt på sin første rejse som udenrigsminister, hvor han mødtes med den tyske udenrigsminister i Berlin. Det var et typisk brev fra en erhvervsorganisation, der ofte blev sendt til nye regeringer eller ministre. Han tog ikke initiativ til at få uddybet, hvad forummet mente med, at de med glæde ville "... *uddybe ovenstående anbefalinger samt andre problemstillinger vedrørende Kina*". Han brugte normalt ikke meget tid på breve, som han alene fik tilsendt cc, da han modtog meget andet post direkte, som han skulle tage stilling til.

Han deltog ikke i mødet mellem statsministeren og den kinesiske ambassadør den 26. august 2015, som fremgår af en udateret notering i statsminister Lars Løkke Rasmussens kalender. Han modtog ikke et referat af mødet. Han er ikke bekendt med, om der deltog embedsmænd fra Udenrigsministeriet i mødet.

2016

Han mødtes med Kina's statsrådsmedlem Yang Jiechi den 16. april 2016. Yang Jiechi var en ekstremt centralt placeret person i det kinesiske udenrigspolitiske set up, og et møde med ham kunne lukke op for drøftelser om landenes fremtidige samarbejde og erhvervsinteresser. De talte også mere generelt om NGO'ernes forhold og ret til at være aktive i Kina og i Tibet. Han husker ikke, om de talte om Tibet. De talte ikke om kinesiske sensibiliteter. Han erindrer ikke, om Yang Jiechi's besøg i 2011 blev drøftet, og han erindrer heller ikke, om der blev talt om et kommende højniveaubesøg af præsident Xi Jinping. Et besøg af præsidenten ville betyde, at Danmark ville få en mere central betydning for Kina, og at der ville komme fokus på virksomheder og danske produkter mv.

Han er ret sikker på, at han ikke fik forelagt formålsnotitsen af 28. september 2011 fra ASI til udenrigsminister Lene Espersen om Yang Jiechi's besøg i Danmark i 2011 til brug for mødet med Yang Jiechi i 2016. Som han erindrer det, var notitserne, som han fik forelagt forud for møder med udenlandske repræsentanter, altid aktuelle og konkret udfærdiget til lejligheden.

Om mail af 8. marts 2016 fra Søren Bindsbøll, ambassaden i Beijing, til Erik Laurersen, Udenrigsministeriet, om Yang Jiechi's besøg med en henvisning til statsrådsmedlemmets forrige besøg i Danmark, hvor menneskerettigheder, Tibet og Taiwan også blev drøftet, forklarede han, at disse emner altid var på dagsordenen under møder med kineserne. Menneskerettighederne i Kina skulle altid nævnes ikke mindst for at have rygdækning i forhold til den indenrigspolitiske situation.

Han blev ikke orienteret om indholdet i trusselvurderingen for Yang Jiechi's besøg, som fremgår af punkt 1.2 i Københavns Politis operationsbefaling af 14. april 2016 for besøget, 2. udgave, om Støttekomitéen for Tibet's mulige efterprøvelse af politiets reaktioner ved brug af tibetanske flag under Yang Jiechi's besøg. Han havde hørt om støttekomitéens eksistens. Han blev ikke briefet nærmere herom i forbindelse med Yang Jiechi's besøg.

Forud for besøget orienterede Protokollen ham alene om udvekslingen af gaver, da han selv skulle stå herfor. Protokollen tog sig af alt andet protokollært såsom bordplan, placering af gæsterne mv. Han skulle kun være klar til at modtage og give gaver under besøget.

Hans møde med Yang Jiechi forløb fint. Yang Jiechi var mere åben end forventet over for at indgå i substantielle drøftelser om menneskerettigheder, miljørettigheder, samarbejdet mellem kinesiske universiteter og Københavns Universitet, ombudsmandsinstitutioner mv., og han fik et godt indtryk af ham.

Han blev ikke orienteret om en frokost den 13. juni 2016 i den kinesiske præsidents bolig, hvor Protokollen var inviteret. Han forventede ikke, at han eller departementschefen ville blive orienteret herom. Han ville derimod forvente, at invitationen blev håndteret på lavere niveau end departementschefen.

Foreholdt viceprotokolchef Annette Lassens mail af 20. juni 2016 til den kinesiske ambassade, hvoraf fremgår, at *"Kære Ambassadør og fru Fang Chun, kære alle !! Efter hjemkomsten fra Grønland, iler vi alle med at sende en varm tak for et meget dejligt samvær med vores venner på den kinesiske ambassade - og TAK for de fine fotos. Det er et dejligt minde ! Det er altid en fornøjelse at mødes - og også at nyde godt af den kinesiske køkkenchefs trylleries. Vores fine samvær og åbne dialog er med til yderligere at styrke de gode forbindelser mellem vores to lande !! De bedste hilsener fra os alle: Søren, Anne-Mette og Eva - og Annette"*, forklarede han, at han ikke var bekendt med, hvilken tone medarbejdere i Udenrigsministeriet brugte i mails til ambassader. Adspurg om, hvorvidt det var kendetegnende for omgangsformen mellem embedsmænd og en udenlandsk ambassade, at der på skrift blev kommunikeret meget personligt, forklarede han, at han gik ud fra, at kommunikationen skete meget situationsbestemt og professionelt afhængigt af, hvor tæt samarbejdet havde været og varigheden heraf. Det var ikke noget, han blandede sig i. Han ved ikke, hvad der var sædvanlig tone, da han ikke så mails fra sine medarbejdere til ambassader, men han gik ud fra, at medarbejderne svarede i samme tone, som ambassaden havde skrevet i. Der var tætte kontakter til den kinesiske ambassade, og der havde på det tidspunkt netop været afholdt et 3GF-topmøde (Global Green Growth Forum), hvor Kina hav-

de deltaget. Danmark havde en interesse i at have et godt forhold til Kina som ét af de tre store lande.

Om den kinesiske ambassades efterspørgsel af viceprotokolchef Annette Lassens privatadresse forklarede han, at han går ud fra, at viceprotokolchef Annette Lassen alene modtog gaver fra ambassaden i overensstemmelse med reglerne herfor. Som kommende særlig repræsentant for Danmark ved FN's Sikkerhedsråd er han selv blevet grundigt orienteret om ikke at modtage gaver med nogen som helst signifikant værdi fra udenlandske repræsentationer. Han ved ikke, hvordan viceprotokolchef Annette Lassen håndterede gaver.

Han mødtes med Zhao Hongzhu, som var én af viceformændene i Den Centrale Komite for Disciplinær Inspektion under Folkekongressen og medlem af Folkekongressen, under dennes besøg i Danmark fra den 4. til den 6. september 2016. Han undrede sig først over, at han skulle mødes med Zhao Hongzhu, da han normalt ikke mødtes med udenlandske repræsentanter på det niveau, indtil han blev orienteret om, at Zhao Hongzhu var den næste til at få en plads i det kinesiske kommunistpartis centralkomité, hvilket ville være en vigtig og stor stilling. De mødtes i Pakhuset og talte om Københavns Havn og om udviklingen heraf. Zhao Hongzhu havde til opgave at ændre lovgivningen i Kina for at kunne bekæmpe korruption. Da han forklarede Zhao Hongzhu, at lovgivningen i Danmark mod korruption kun var halvdel, og at den anden halvdel var befolkningens tillid, den fri presse, retssikkerheden, et fælles værdisæt mv., blev Zhao Hongzhu overrasket. Han var nok sendt i byen for at få inspiration til en lovændring og ikke til en ændring af det kinesiske værdisæt vedrørende samfundsopbygningen. Det er ingen hemmelighed, at de to landes værdisæt er meget forskellige, og det er nødvendigt at påpege disse forskelle i sådanne sammenhænge.

Adspurgte han ikke yderligere at tilføje, som kunne være af betydning for kommissionens arbejde.

Mødet afsluttet kl. 10.20.

---- O ----

Tuk Bagger formand

TIBETKOMMISSIONEN II

Protokol nr.: 94

PROTOKOL

Den 6. maj 2021 kl. 10.35 blev Tibetkommissionen sat i Retten på Frederiksbergs lokaler, Howitzvej 32, 2000 Frederiksberg.

Til stede var kommissionens medlemmer, landsdommer Tuk Bagger, advokat Ole Spiermann og professor, dr. jur. Michael Hansen Jensen, førstnævnte som kommissionens formand, samt udspørgeren, advokat Jakob Lund Poulsen.

Som protokolfører fungerede juridisk konsulent Marie Neerlin.

Anders Samuelsen var mødt med bisidder advokat Nicolai Mallet.

Bisidderne advokat Anders K. Németh, advokat Anders Valentiner-Branth, advokat Anders Nielsen, advokat Emil Spurr Madsen, advokat Gunnar Homann, advokat Karen-Margrethe Schebye, advokat Mikkell Holm Nielsen, advokat Pernille Backhausen, advokat Mikael Bernhoft og advokat Torben Koch var mødt.

Anders Samuelsen bekræftede at have modtaget kopi af kommissorium og kopi af lov om undersøgelseskommissioner samt oplysninger i henhold til undersøgelseskommissionslovens § 23, stk. 1.

Anders Samuelsen blev gjort bekendt med vidnepligt og -ansvar, og med at afhøringen lydoptages.

Anders Samuelsen bekræftede, at han var udenrigsminister i perioden fra den 28. november 2016 til den 27. juni 2019.

Han erindrer svagt, at han blev præsenteret for teksten til verbalnoten i 2009 måske i sin egenskab af leder for Ny Alliance/Liberal Alliance. Han mindes ikke, at han havde indvendinger mod verbalnotens formulering. Han drøftede ikke sagen med statsministeren. Det var en orienteringssag, for Ny Alliance var komplet ligegyldig i den sammenhæng dengang. Han tog selvfølgelig sin viden om verbalnoten med sig, da han blev minister.

Der var ikke en overleveringssamtale med den tidligere udenrigsminister Kristian Jensen, da han overtog stillingen som udenrigsminister. Han havde korte samtaler med departementschef Ulrik Vestergaard Knudsen, da han tiltrådte, hvor han fortalte departementschefen om sine tanker. Han havde gået efter posten som udenrigsminister i den nye regering, dels fordi han havde beskæftiget sig med udenrigspolitik, mens han var medlem af Europaparlamentet, og havde skrevet flere bøger om udenrigspolitik, og dels fordi kampen for de grundlæggende liberale frihedsrettigheder, som også foregik ude i verden, var meget central for Liberal Alliance. Han gjorde sig også interne strategiske overvejelser i forhold til sin profil i politik og partiets position. Han vidste, at der var stor sandsynlighed for, at de andre partier ville forsøge at lave benspænd for ham, hvis han valgte et ministerium, der primært beskæftigede sig med indenrigspolitik, såsom erhvervsministeriet, hvorimod udenrigspolitik, som "alvorspolitik", handlede om Danmarks omdømme og interesser, hvilket typisk indebar et bredt politisk samarbejde. Han kunne stort set selv vælge, hvilket ministerium han ville have.

Da han tiltrådte som udenrigsminister, havde han kendskab til kinesisk kultur og sensibiliteter gennem sit mangeårige arbejde med international politik. Han hørte engang omtalt, at det er kendetegnende for Kina, at kineserne tænker meget længere frem i tiden, end man gør i vesten. Hvor lande i vesten typisk tænker en enkelt finanslov frem, lægger Kina måske planer for de næste 80 år. Kineserne har en høj grad af selvbevidsthed og tålmodighed.

Alle lande har visse emner, som de er sensible omkring, men enhver, der har fulgt bare minimalt med, véd, at der var ting, der var super sensible og højt prioriteret fra kinesernes side. Han kendte således til kinesernes sensibilitet over for spørgsmål om Tibet. Der var ingen tvivl om, at Kina var en stormagt, som man skulle forholde sig til.

Han drøftede ikke Tibetkommission I's kommissorium, arbejde eller mulige konklusioner med departementschef Ulrik Vestergaard Knudsen, og de drøftede heller ikke, om kommissionens arbejde kunne få betydning for Danmarks forhold til Kina. Tibetkommission I blev nedsat som følge af en politisk diskussion, der fandt sted før hans tid som minister, og det var det eneste, som han forholdt sig til.

2017

Han erindrer ikke mailen af 18. januar 2017 fra Danmarks ambassadør i FN i Genève Carsten Staur, videresendt til ham af ministersekretær Anders Kaldan Helstrand, om den schweiziske håndtering af et kinesisk præsidentbesøg med overskriften "*Vi er alle i samme båd*" - og med Kina ved roret?", hvor Carsten Staur blandt andet be-

skrev, hvordan der under besøget ikke var ”...et tibetansk flag i sigte”. Han havde formentlig læst det meste af mailens første side, hvilket var typisk for politikere. Der stod ikke noget overraskende i mailen, og han så indholdet som en bekræftelse på kinesernes fokus på Tibet. Han gjorde sig ikke, på baggrund af mailen, nogle særlige overvejelser om den nedsatte Tibetkommission I eller om, hvordan schweizerne kunne komme afsted med deres håndtering af demonstranterne under besøget. Han læste mailen som en orientering om, at Kina spillede en stor rolle, og om landets forsøg på at placere sig stærkt i den globale politiske dagsorden. Mailens overskrift passede fint ind i den globale debat om stormagternes placering i verdensordenen. Han husker ikke, om der i 2017 var drøftelser om et indgående kinesisk præsidentbesøg i Danmark. Der blev dog løbende talt om det.

Han husker ikke, om departementschef Ulrik Vestergaard Knudsen kontaktede ham i anledning af Udenrigsministeriets interne orientering af 2. november 2017, videreendt til ham, om ALO-chefens møde med Kina's ambassades souschef om et muligt møde mellem Lobsang Sangay og Folketingets formand Pia Kjærsgaard i Danmark, hvor souschefen havde advaret mod mødet, da det kunne forvolde skade på det bilaterale forhold mellem Danmark og Kina. Han skimmede formentlig mailen. Som han husker det, gik han ud fra, at han nok ville få mere at vide, hvis indholdet kom til at berøre ham som udenrigsminister.

Hvis man fra regeringens side følte behov for at tale med Folketingets formand Pia Kjærsgaard om et møde med Lobsang Sangay, ville det næppe være hans opgave, når man tog Liberal Alliances overordnede forhold til Dansk Folkeparti i betragtning. Han har derfor ikke talt med Pia Kjærsgaard om Lobsang Sangay. Han tror heller ikke, at han talte med Det Udenrigspolitiske Nævns formand Søren Espersen herom. Det var ikke en sag, der kom til at vedrøre ham. Han kender ikke baggrunden for, at Pia Kjærsgaard opgav at mødes med Lobsang Sangay, eller hvorfor Søren Espersen valgte at mødes med Lobsang Sangay under private former og ikke som formand for Det Udenrigspolitiske Nævn.

Om mail af 7. november 2017 fra Mikkel Lotz Felter til Jonas Bering Liisberg med talepinde til brug for Jonas Bering Liisbergs telefonsamtale med Pernille Deleuran om Lobsang Sangay's besøg, hvoraf blandt andet fremgår, at ”- *Den store følsomhed om Tibet-spørgsmål var som bekendt helt tydelig under Udenrigspolitisk Nævns besøg i Kina i sidste uge*”, forklarede han, at han ikke fik indberetning herom. Tibet var fortsat et stort emne.

Han erindrer ikke, om han blev orienteret af departementschef Ulrik Vestergaard Knudsen om Søren Bindesbølls referat af 8. november 2017 om ALO-chefens møde om Lobsang Sangay med den kinesiske ambassades souschef og den følgende mail-

korrespondance, hvor departementschef Ulrik Vestergaard Knudsen samme dag havde svaret Søren Bindsbøll, *"Hvor efterlader det os ifht spsm om Søren Espersens møde. Blev det nævnt? Bør vi gøre mere?"*, hvortil Erik Laursen dagen efter havde svaret blandt andet, at *"Jonas, Lisbet og jeg har her til morgen drøftet pro-et-con ift. opretholdelse af vores tilgang, jf. ministerindstillingen. Vi er landet på at indstille, at vi – på trods af det fortsatte kinesiske pres – fastholder... Vi indstiller endvidere, at statsministeriet orienteres i dag"*, hvilket departementschefen kort herefter svarede *"ok"* til. Han mindes ikke, at der var noget, som han skulle agere på.

2018

Han vidste ikke, om han modtog mail af 9. februar 2018 fra ambassaden i Beijing til blandt andre Udenrigsministeriets direktionssekretariat og ALO-kontoret med referater af departementschefens møder i Beijing den 6. og 7. februar 2018, hvor det af referatet fra departementschefens møde med Kina's viceminister for Europa mr. Wang blandt andet fremgår, at *"Wang understregede, at man fra kinesisk side var rede til at fortsætte den hyppige besøgsudveksling på alle niveauer, men som strategiske partnere var den gensidige tillid og respekt for hinandens kerneinteresser afgørende. Modtagelsen af Lobsang Sangay på ambassadørniveau i DK gav anledning til bekymring. DK måtte optræde som en strategisk partner og arbejde på at bevare den gode atmosfære i partnerskabet, ikke mindst i lyset af 10-års fejringen. UVK bekræftede et-Kina-politikken og understregede, at der havde været tale om et uformelt møde, som ikke havde fundet sted i UM. Niveauet var det samme som ved tidligere lejligheder... Desuden ønskede man UM's assistance... ift. håndtering Falun Gong-medlemmers chikane af ansatte ved den kinesiske ambassade..."*. Der var ikke noget, som han ville have undret sig over, hvis han havde læst referatet, mens han var udenrigsminister. Adspurgt om, hvorvidt han drøftede den ændrede danske holdning til, hvilket niveau eksiltibetanere blev modtaget på, forklarede han, at han ikke havde drøftelser med departementschefen herom. Ministre mødtes typisk kun med andre ministre, og der skulle noget særligt til, hvis man skulle gå længere ned i rækkerne. Det ville have været opsigtsvækkende, hvis han havde insisteret på at mødes med Lobsang Sangay.

Adspurgt om, hvorvidt han drøftede kinesernes irritation over Falun Gong-tilhængerne, der stod foran den kinesiske ambassade, med departementschef Ulrik Vestergaard Knudsen eller andre i Udenrigsministeriet, forklarede han, at det havde han ikke gjort. Hvis der foregik ulovlige ting foran ambassaderne, var det primært et anliggende for politiet eller andre myndigheder. Han vidste ikke, om ministeriet kontaktede politiet på baggrund af oplysningerne i referatet.

Om beredskab af 26. februar 2018, udfærdiget af departementschef Ulrik Vestergaard Knudsen efter et møde med den kinesiske ambassadør Deng Ying den 27. fe-

bruar 2018, forklarede han, at han ikke husker, om han fik besked om mødet, og han husker heller ikke, om de forud for mødet drøftede, hvilke budskaber departementschefen skulle sende. Han havde en svag erindring om den kinesiske dansetrups ønske om at leje en scene i Det Kgl. Teater, men han husker ikke, om hans erindring alene stammer fra den efterfølgende presseomtale. Han ved ikke, om dansetruppen fik lov til at bruge teateret.

Han erindrer ikke at være blevet orienteret om mødet den 3. april 2018 mellem ambassadøren i Beijing og den kinesiske ambassadør i Danmark om et muligt kinesisk statsbesøg i 2018, men han kunne være blevet det. Der stod ikke noget nyt og chokerende i mødereferatet af 4. april 2018, hvoraf blandt andet fremgår, at den kinesiske ambassadør på ingen måde var *"...bekymret for den danske regerings ønske om samarbejde med Kina og et velafviklet statsbesøg, men spurgte - med henvisning til Tibetkommissionens resultat om politiets rolle - til sikkerhedsforholdene under et kinesisk statsbesøg og var bekymret for "anti-kinesiske grupper med flags" betydning for besøgets atmosfære"*. Udtalelsen om Tibetkommission I var ikke noget, der gav anledning til drøftelser i Udenrigsministeriet. Han havde ikke forholdt sig til ansvaret for begivenhederne i 2012 og 2013, da det ikke var hans job som udenrigsminister.

2019

Han var ikke til stede under indvielsen af pandaanlægget i København Zoo i 2019. Det foregik på statsministerniveau.

Han erindrer ikke, om han blev orienteret om referatet af møde den 11. april 2019 mellem ALO/PRO og souschef fra Kina's ambassade, sendt til Udenrigsministeriets direktions- og kommunikationssekretariat med flere, hvor souschefen blandt andet havde omtalt *"håndteringen af demonstranter i forbindelse med pandaanlæggets officielle indvielse d. 10. april som værende "ikke tilfredsstillende"*, og at *"Zhao udtrykte bekymring i forhold til evt. fremtidige højniveau/statsbesøg og henviste til behovet for værdighed, sikkerhed og anstændighed. Disse typer bekymringer ville kunne være årsag til kinesisk tøven ift. sådanne fremtidige besøg til Danmark. Ambassaden havde måttet orientere Beijing herom"*. Han kunne ikke afvise, at referatet havde ligget i hans orienteringsmappe. Han erindrer ikke baggrunden for, at præsident Xi Jinping endte med ikke at besøge Danmark i 2018. Det var ikke noget, som han bed mærke i, da det primært var tiltænkt som et statsministermøde.

Adspurgt havde han ikke yderligere at tilføje, som kunne være af betydning for kommissionens arbejde.

Mødet afsluttet kl. 11.35.

---- O ----

Tuk Bagger formand

TIBETKOMMISSIONEN II

Protokol nr.: 95

PROTOKOL

Den 6. maj 2021 kl. 13.00 blev Tibetkommissionen sat i Retten på Frederiksbergs lokaler, Howitzvej 32, 2000 Frederiksberg.

Til stede var kommissionens medlemmer, landsdommer Tuk Bagger, advokat Ole Spiermann og professor, dr. jur. Michael Hansen Jensen, førstnævnte som kommissionens formand, samt udspørgeren, advokat Jakob Lund Poulsen.

Som protokolfører fungerede juridisk konsulent Marie Neerlin.

Hans Henrik Bruun var mødt.

Bisidderne advokat Anders K. Németh, advokat Anders Valentiner-Branth, advokat Anders Nielsen, advokat Claus Søgaard-Christensen, advokat Gunnar Homann, advokat Karen-Margrethe Schebye ved advokatfuldmægtig Claudia Sofia Koutsonikolas, advokat Mikkol Holm Nielsen, advokat Pernille Backhausen, advokat Mikael Bernhoft og advokat Torben Koch var mødt.

Hans Henrik Bruun bekræftede at have modtaget kopi af kommissorium og kopi af lov om undersøgelseskommissioner samt oplysninger i henhold til undersøgelseskommissionslovens § 23, stk. 1.

Hans Henrik Bruun blev gjort bekendt med vidnepligt og -ansvar, og med at afhøringen lydtages.

Han bekræftede, at han var blevet oplyst om hans ret til at have en bisidder, og at han ikke ønskede en bisidder.

Hans Henrik Bruun oplyste, at han i efteråret 1971 blev ansat i Udenrigsministeriet, hvor han bortset fra en periode i 1970'erne på 2½ år var beskæftiget, til han fratrådte i 2003. Han bekræftede oplysningerne i det indsendte CV om, at han fra 1983 til 1987 var ambassadesekretær og ambassaderåd i London, at han fra 1987 til 1989 var ambassadør i Ankara, at han fra 1989 til 1992 var chef for Udenrigsministeriets Politiske Afdeling, at han fra omkring 1. maj 1992 til 1996 var ambassadør i Oslo, at han

fra 1996 til 1999 var FN ambassadør i Genève, og at han fra 1999 til 2003 var ambassadør i Paris.

Udenrigsministeriets Politiske Afdeling bestod i hans tid som chef af fire kontorer; P-I, P-II, P-III og P-IV. P-III omfattede ”den tredje verden” herunder Asien. Som chef for den Politiske Afdeling havde han titel af udenrigsråd og ambassadør og var placeret i lønrammen over kontorchefsniveau. Jørgen Munk Rasmussen var kontorchef for P-III, og Jens Færkel var fuldmægtig.

1990

Han skrev notitsen af 24. april 1990 om den kinesiske charge d'affaires hr. Zhu's henvendelse til ham om organisationen Front for a Democratic China og anvendte det relevante kontors journalnummer. Der er i notitsens højre hjørne skrevet ”Pro” med håndskrift, som stod for Protokollen. Han vil tro, at initialerne ved den håndskrevne datering ”27. april” var påført af en medarbejder fra Udenrigsministeriets Kulturkontor, Herdis Steen. Da notitsen var renskrevet af hans sekretær og underskrevet af ham, blev den lagt til P-III, som herefter viderefordelte den til Protokollen med videre. Det var ikke ham, der påførte de håndskrevne noter. Stemplet kan meget vel være påført af Jesper Knudsen, som også arbejdede i Kulturkontoret. Stemplet viser, at Jesper Knudsen ekspederede dokumentet på arkiv. Han husker ikke, om han tidligere havde fået lignende henvendelser fra den kinesiske ambassade. Han husker ikke længere detaljerne om notitsen eller om de øvrige notitser.

Kinesernes forhåbning i forhold til Front for a Democratic China's aktiviteter i Danmark om, *”at den danske regering i overensstemmelse med folkeretten og princippet om ikke-indblanding i indre anliggender ville tage skridt til at forbyde eller forhindre disse aktiviteter, der udgjorde en brug af dansk territorium med det formål at påvirke forholdet til en anden stat i negativ retning”*, var ikke noget, som gav anledning til, at P-III eller højere niveauer skulle foretage sig yderligere i anledning af den kinesiske henvendelse. I så fald ville han have skrevet dette i notitsen. Henvendelsen fra den kinesiske chargé d'affaires var sket efter instruktion hjemmefra, og derfor var der en smule mere vægt bag det hr. Zhu sagde, end hvis hr. Zhu alene havde henvendt sig til Udenrigsministeriet på egen foranledning. Han vurderede det som en forventelig eller rutinemæssig henvendelse fra kineserne.

Om notits af 29. maj 1990 fra P-III, underskrevet af kontorchef Jørgen Munk Rasmussen, om en henvendelse fra nr. to på den kinesiske ambassade, hr. Zhu, om tibetanske og taiwanesiske besøg i Danmark, forklarede han, at det var P-III, der havde besluttet, at notitsen skulle fordeles i kopi til ham, til chefen for 1. departement, som han mener var Benny Kimberg, til Protokollen og til P-kult, som var Kulturkonto-

ret. Notitsen blev endvidere fordelt til R.II, som var et kontor i Retsafdelingen. Fordelingen til Retsafdelingen var formentlig begrundet i, at hr. Zhu også påberåbte sig folkeretten, hvilket var noget, som Retsafdelingen kunne tage stilling til. En notits om en henvendelse på højere niveau end kontorniveauet blev typisk kun sendt til ét kontor, som herefter bestemte håndteringen heraf.

Om kinesernes bekymring for flagning med tibetanske flag under den tibetanske opera- og dansetrup Tipa's besøg forklarede han, at Udenrigsministeriet var bekendt med, at Tibet var et følsomt emne for kineserne. Kina brød sig ikke om, at Danmark tog imod en tibetansk dansetrup, som, ifølge kineserne, talte for Tibets uafhængighed. Danmarks kunne dog ikke gøre så meget ved det.

Liselotte Simonsen var formentlig referent under mødet mellem ambassaderåd hr. Zhu og fungerende P-III chef Jens Færkel, der optrådte som stedfortræder for kon-torchef Jørgen Munk Rasmussen, og hun har derfor skrevet notitsen af 14. juni 1990 om den tibetanske dansegruppes besøg i Danmark. Det er korrekt, at notitsen ikke blev fordelt til Retsafdelingen eller til Protokollen. Håndteringen og fordelingen be-roede på konkrete overvejelser i det udstedende kontor, i dette tilfælde P- III, med mindre han selv vurderede, at fx Retsafdelingen skulle involveres. Notitsens indstil-ling vedrørte ikke Protokollen, hvilket formentlig var årsagen til, at notitsen ikke blev sendt i kopi til den.

Om notitsens bemærkning om det forestående møde i den dansk-kinesiske blande-de komité, forklarede han, at han ikke var involveret heri. De blandede komiteer var organer til drøftelse af fælles handelsmæssige spørgsmål.

Det giver mening, at Jens Færkel indstillede, at der blev rettet henvendelse til arran-gørerne af dansefestivalen med henblik på at undgå, at der blev flaget med det ti-betanske flag. Kontoret havde på kort tid modtaget tre henvendelser fra hr. Zhu på vegne af kineserne med de samme opfordringer og krav, hvilket Udenrigsministeriet havde besvaret med, at Udenrigsministeriet ikke kunne blande sig heri. Ministeriet kunne derfor alene sørge for, at der blev rettet henvendelse til arrangørerne af dan-sefestivalen, idet man måtte søge at undgå, at flagspørgsmålet blev inddraget i drøf-telserne i den blandede komité. Når Jens Færkel skrev *"henstilles det, hvorvidt..."*, var det primært blot en indstilling til overvejelse, hvilket var et svagere diplomatisk ud-tryk, end hvis der var skrevet *"henstilles det, at..."*.

Hvis kineserne havde gjort deres hjemmearbejde, havde de kendt til flagreglementet, som indebar, at der ikke uden tilladelse måtte flages med tibetanske flag i Danmark. Kineserne kunne derfor blot have henvist til, at flagreglementet skulle overholdes.

Det var Jens Færkel, der havde lavet påtegningen om, at notitsen skulle forelægges for ham som P- chef. Da han havde fået notitsen forelagt den 14. juni 1990, påførte han med håndskrift *"Enig i indstillingen (men hold henvendelsen med lav profil og på teknisk basis (flagreglementet))"*. Med *"teknisk basis"* mente han, at der ikke var tale om en stor sag. Der kunne være en interesse i, at arrangørerne stiltfærdigt blev mindet om flagbekendtgørelsen fra 1989. De var i kontoret utvivlsomt klar over, at flagreglementet ville lægge begrænsninger for, hvad man kunne gøre med det tibetanske flag. Jens Færkels påtegning den 15. juni 1990 betød, at Jens Færkel skulle konferere med Liselotte Simonsen. Det er korrekt håndteret, når Liselotte Simonsen, som opfølgning på hans håndskrevne påtegning, tog kontakt til Københavns Politi, Aarhus Politi og Odense Politi, da politiet administrerede bekendtgørelsen om flagreglerne. Dette havde også den fordel, at det herefter var politiet, der kontaktede arrangørerne herom, og ikke Udenrigsministeriet. Kontorchef Jørgen Munk Rasmussen noterede den 20. juni 1990, at han havde set notitsen og de håndskrevne noter.

Det var dengang ikke usædvanligt, at et kontor i Udenrigsministeriet selv rettede henvendelse til politiet, når det var relevant. Han ved ikke, hvor ofte Udenrigsministeriets kontorer havde kontakt med politiet, men det kunne være fornuftigt, hvis det var måden, som den konkrete sag skulle håndteres på. Han tror ikke, at Politisk Afdeling lå i, hvad man vil betegne som hyppig kontakt med politiet. Det har snarere været Retsafdelingen, der har været det.

Han har ikke kendskab til, om der senere skete en omstrukturering i forhold til, hvem notitserne blev fordelt til. Der skete en væsentlig overordnet strukturændring af Udenrigsministeriet i 1991, hvor den Politiske Afdeling blev nedlagt og erstattet af landekontorer. Dette ændrede muligvis også på papirgangen i Udenrigsministeriet.

1997

Som FN ambassadør i Genève var han involveret i Danmarks fremlæggelse af Ki-na-resolutionen i FN's Menneskerettighedskommission i 1997. Fremlæggelsen af Ki-na-resolutionen var en årligt tilbagevendende begivenhed i Menneskerettighedskommissionen, og der var dette år diskussioner om, hvem der skulle fremlægge resolutionsforslaget.

Tyge Lehmann var delegationschef, og han selv var chef for FN-repræsentationen og sad ved siden af Tyge Lehmann, da Tyge Lehmann fremlagde resolutionsforslaget. Han husker ikke detaljerne længere, men han husker, at hr. Wu blev meget skinger, da han skulle kommentere den danske forelæggelse, og sagde om Danmark, *"at det søm, der stikker op, skal bankes ned"*.

Han var ikke involveret i drøftelser for og imod fremsættelsen af resolutionsforslaget, efter at det var blevet nedstemt. Der kunne altid stilles spørgsmål ved, om et resolutionsforslag var den bedste fremgangsmåde over for Kina, men der var i det mindste tale om et kvalificeret forum til at diskutere menneskerettighedsspørgsmål i, og det ville have været mærkeligt, hvis et land som Danmark, der trods alt havde noget at komme med, ikke ville prøve at komme igennem ad den vej.

Han har ikke været involveret i indgående besøg fra Kina til Danmark under sine øvrige ansættelser i Udenrigsministeriet.

Adspurgt havde han ikke yderligere at tilføje, som kunne være af betydning for kommissionens arbejde.

Mødet afsluttet kl. 13.55.

---- O ----

Tuk Bagger formand

TIBETKOMMISSIONEN II

Protokol nr.: 96

PROTOKOL

Den 6. maj 2021 kl. 14.00 blev Tibetkommissionen sat i Retten på Frederiksbergs lokaler, Howitzvej 32, 2000 Frederiksberg.

Til stede var kommissionens medlemmer, landsdommer Tuk Bagger, advokat Ole Spiermann og professor, dr. jur. Michael Hansen Jensen, førstnævnte som kommissionens formand, samt udspørgeren, advokat Jakob Lund Poulsen.

Som protokolfører fungerede juridisk konsulent Marie Neerlin.

Bisidderne advokat Anders K. Németh, advokat Anders Valentiner-Branth, advokat Anders Nielsen, advokat Claus Søgaard-Christensen, advokat Gunnar Homann, advokat Karen-Margrethe Schebye ved advokatfuldmægtig Claudia Sofia Koutsonikolas, advokat Mikkell Holm Nielsen, advokat Pernille Backhausen og advokat Torben Koch var mødt.

Jens Færkel, der havde bekræftet modtagelse af indkaldelsen til at afgive forklaring, var ikke mødt, og der forelå ikke oplysninger om lovligt forfald.

Afhøringen blev udsat på indhentelse af oplysninger om baggrunden for udeblivelsen og eventuel indkaldelse til afhøring af Jens Færkel på et andet tidspunkt.

Mødet afsluttet kl. 14.15.

---- o ----

Tuk Bagger formand

TIBETKOMMISSIONEN II

Protokol nr.: 97

PROTOKOL

Den 7. maj 2021 kl. 09.30 blev Tibetkommissionen sat i Retten på Frederiksbergs lokaler, Howitzvej 32, 2000 Frederiksberg.

Til stede var kommissionens medlemmer, landsdommer Tuk Bagger, advokat Ole Spiermann og professor, dr. jur. Michael Hansen Jensen, førstnævnte som kommissionens formand, samt udspørgeren, advokat Jakob Lund Poulsen.

Som protokolfører fungerede juridisk sekretær Harald Micklander.

Hugo Østergaard-Andersen var mødt med bisidder advokat Pernille Backhausen.

Bisidderne advokat Anders K. Németh, advokat Anders Valentiner-Branth, advokat Anders Nielsen, advokat Mikael Bernhoft, advokat Martin Cumberland, advokat Mikkelt Holm Nielsen, advokat Nicolai Mallet ved advokat Christian Dysted, advokat Ulrik Sjølin, advokat Claus Søgaard-Christensen og advokat Torben Koch var mødt.

Hugo Østergaard-Andersen bekræftede at have modtaget kopi af kommissorium, kopi af lov om undersøgelseskommisioner og oplysninger i henhold til undersøgelseskommissionslovens § 23, stk. 1.

Hugo Østergaard-Andersen blev gjort bekendt med vidnepligt og -ansvar, og at afhøringen lydoptages.

Hugo Østergaard-Andersen forklarede, at han blev ansat i Udenrigsministeriet i 1980. I 1992 blev han kontorchef i ministeriets FN-kontor, hvorfra der blev udskilt et særligt sekretariat for værtskabet for Det Sociale Verdenstopmøde i København, som fandt sted i 1995. Han var chef for dette sekretariat.

Han var ikke inden 1995 involveret i noget besøg fra Kina eller i samarbejde med Kina.

1995

Sekretariatet for Verdenstopmødet voksede gradvist fra sin etablering og frem til topmødet, der blev afviklet fra den 6. til den 12. marts 1995. Sekretariatet var i efteråret 1994 rykket ud i International House i Bella Center. Der var 10-12 medarbejdere i sekretariatet, men lige op til topmødet var de lidt flere, hvorefter sekretariatet blev gradvist afviklet i løbet af 1995.

Sekretariatet var krumtappen i Danmarks værtskab for topmødet, som var en FN-konference og derfor blev afviklet efter retningslinjer fra FN. Sekretariatets opgave var at formidle til de danske aktører, hvad det forventedes, at de gjorde. Der var derfor et bredt samarbejde med danske myndigheder, herunder med PET om sikkerheden, med Københavns Politi om blandt andet færdsel, og med blandt andre Udenrigsministeriet og Socialministeriet. Der var også samarbejde med private aktører, herunder hoteller, Nokia og Volvo.

Udenrigsministeriets protokol havde en række opgaver i forbindelse med topmødet, herunder varetagelsen af forbindelsen til lufthavne og luftfarselskaber i forbindelse med planlægning af korteger etc.

Han har som chef for sekretariatet modtaget notits om ”*Samtale med kinesiske ambassadør*” af 14. februar 1995 fra Ole Lønsmann Poulsen, Sydchef i Udenrigsministeriet. Han ville have sagt det samme til den kinesiske ambassadør, som det fremgår af notitsen, at Ole Lønsmann Poulsen sagde.

Han tror ikke, at han lagde noget særligt i, at den kinesiske ambassadør ifølge notitsen af 14. februar 1995 gjorde opmærksom på, ”... at bl.a. *Taiwan Alliance Association* og en *tibetansk gruppe ifølge kinesiske oplysninger forventedes at deltage i NGO forumet i forbindelse med det sociale topmøde. Ambassadøren havde ikke endelige oplysninger, men forudså, at dette kunne bringe den officielle kinesiske delegation i forlegenhed...*”. Han husker det i givet fald ikke. I øvrigt var det almindelig kendt, at det ”at redde ansigt” er en væsentlig del af kinesisk kultur, og det var sandsynligvis det, som det anførte i notitsen drejede sig om.

Han har ingen erindring om, at notitsen af 14. februar 1995 skulle have givet anledning til overvejsler eller undersøgelser fra hans side. Umiddelbart mener han ikke, at det var tilfældet, idet notitsen fra Ole Lønsmann Poulsen, som var hans chef, indeholder en besked om, at uanset hvad sådanne undersøgelser måtte munde ud i, ville det ikke have nogen konsekvenser. Han ville derfor ikke på dette tidspunkt tre uger inden topmødet, hvor de havde travlt med andre ting, have iværksat en undersøgelse af, hvad man gjorde i Rio i 1992 og i Wien i 1993. Efter hans opfattelse var det

således alene af høflighed, at Ole Lønsmann Poulsen som gengivet i notitsen afslutningsvis havde sagt til den kinesiske ambassadør, at man ville undersøge det. Det var ikke tanken, at man faktisk skulle gøre det. Hvis man havde iværksat en undersøgelse, ville der have været sagsakter om henvendelser til de danske ambassader i Brasilien og Østrig.

Hvis man fulgte de interne retningslinjer for fordeling, kom notits om ”*NGO Forum – Folkerepublikken Kina*” af 3. marts 1995 fra S.6. ikke til ham, idet han ikke var på fordelingslisten i notitsen. I øvrigt kan han heller ikke se, hvorfor man tre dage inden topmødet skulle have sendt en notits om et spørgsmål, som var løst, til ham, idet han havde andet at se til på dette tidspunkt.

Han husker ikke, at de havde drøftelser om det af den kinesiske ambassadør i henhold til notitsen af 3. marts 1995 anførte om, at ”... *Der måtte være grænser for ytringsfriheden i et demokrati...*”. Udenrigsministeriet støttede generelt ytringsfrihed både i Danmark og udlandet, ligesom det var enhovedgrundsætning i FN, som han arbejdede med i mange år.

Han var ikke involveret i drøftelser om eskorteruter eller placering af demonstrationer under topmødet. Der var 192 delegationer, og sekretariatet havde trygt overladt det til politiet at planlægge, hvordan de skulle transporteres gennem København.

Sikkerhed, herunder i forhold til demonstrationer, havde de drøftet med politiet på nogle tidlige møder. Demonstrationerne blev drøftet blandt andet i lyset af begivenhederne ved årsmødet i Verdensbanken/Den internationale Valutafond i København i 1970, som var endt i nærmest borgerkrigslignende tilstande, hvilket man ønskede at undgå en gentagelse af. Vurderingen var allerede inden, at Danmark påtog sig værtskabet for Det Sociale Verdenstopmøde, at der ikke var noget, som tydede på, at det igen ville gå sådan.

FN stod for den indre sikkerhed under konferencen, mens PET og det almindelige politi stod for den ydre sikkerhed.

Han hørte ikke om delegationer, som henvendte sig om særlige forholdsregler vedrørende demonstrationer. Der var mange delegationer, som henvendte sig om andre ting, såsom at se faciliteterne på forhånd, antal hotelværelser mv.

For så vidt angår demonstrationer under verdenstopmødet er det eneste yderligere, han husker, at politiet på et tidspunkt oplyste, at hvis der blev anmeldt demonstrationer ved Bella Center, ville de blive anvist en plads lige over for centeret på Lossepladsvej, hvilket var relativt tæt på Bella Center.

Han er ikke bekendt med, om politiet tog særlige hensyn til den kinesiske delegation i forbindelse med eskortekørsel, bevogtning af delegationens hotel eller i øvrigt. Både PET og Københavns Politis færdselspoliti var meget deltagende og oplysende på møder vedrørende topmødet, men det var åbenbart, at man ikke skulle prøve at fortælle dem, hvordan de skulle løse deres opgaver. Han oplevede, at nogen fik ret kraftige smæk over fingrene, da de prøvede.

Han har ikke noget indtryk af, i hvilket omfang PET og det almindelige politi var opmærksom på kinesiske sensibiliteter. Nogle af sekretariatets vigtigste samarbejdspartnere i Københavns Politi var chefkriminalinspektør Per Larsen og vicepolitidirektør Annemette Møller. Han mindes ikke, at de drøftede noget om enkeltdelegationer med dem, herunder vedrørende sikkerhed. Det skal ses i lyset af, at politiets holdning hertil ret tydeligt var, at politiet nok skulle tage sig af sikkerheden. Han husker ikke chefpolitiinspektør Einer Lind, Københavns Politi, men han kan ikke udelukke, at han havde kontakt til ham.

For så vidt angår Einer Linds forklaring den 28. november 2018 for Tibetkommission II om, at "... Ved besøg som dette, begyndte det altid med, at udenlandske delegationer henvendte sig til Udenrigsministeriet med henblik på planlægning. Derefter ville bodyguards og medarbejdere fra den udenlandske delegation tale med PET om planlægningen. Kineserne fortalte herunder også PET om de problemer eller ønsker, som den kinesiske delegation havde...", minder beskrivelsen af forberedelserne efter hans opfattelse mere om fremgangsmåden ved et enkelt bilateralt besøg end ved et topmøde med deltagelse af 192 lande, hvoraf 118 var på stats- og regeringschefniveau. Ved operationer af en sådan størrelse blev der ikke taget så meget hånd om de enkelte delegationer, medmindre der var konkret anledning til det, men som notits om "*Samtale med kinesiske ambassadør*" af 14. februar 1995 fra Ole Lønsmann Poulsen viser, var der nogle lande, som henvendte sig med ønsker.

Han husker ikke at have haft kontakt med vagthavende under topmødet i Københavns Politis færdselsafdeling, vicepolitiinspektør Ole Kahr, men det er muligt, at han havde det i forbindelse med de sidste møder inden topmødet. Et af emnerne var således den transport- og færdselsmæssige store operation, som skulle sørge for, at alle stats- og regeringscheferne lørdag morgen med 1 ½ minuts mellemrum skulle ankomme til Bella Center, hvor de ville blive modtaget af statsministeren og frue, hvorefter de samledes, indtil Dronningen kom og åbnede topmødet. Blandt andet medarbejdere fra Udenrigsministeriets protokol havde under drøftelserne nogle synspunkter vedrørende planlægningen af denne operation.

Efter hans erindring forløb topmødet fredeligt og alle roste organisationen og faciliteterne. Det eneste incident var den 11. marts 1995, hvor der dels var middag på Chri-

stiansborg med Dronningen som vært og dels var en middag på Rådhuset med regeringen som vært. I den forbindelse var der på Rådhuspladsen nogle autonome, som under middagen kom i karambolage med politiet. Som deltager i middagen mærkede han ikke noget til det, hvorfor det formentligt var en kortvarig episode.

I perioden efter topmødet og frem til, at han i 1996 tiltrådte som ambassadør i Teheran, var han ikke involveret i spørgsmål vedrørende Kina.

Da Tibetkommission II blev nedsat i 2018 med et kommissorium, som gik tilbage til 1995, tænkte han, at det nok hang sammen med, at Det Sociale Topmøde med officiel kinesisk deltagelse fandt sted i 1995. Det ringede imidlertid ingen klokker hos ham, at der skulle have været nogle skelsættende begivenheder i forbindelse med kinesernes deltagelse i topmødet.

Som nævnt i mail af 18. juni 2018 fra Ole Lønsmann Poulsen til Vibeke Lauritzen, Udenrigsministeriet, ringede Ole Lønsmann Poulsen til ham i forbindelse med nedsættelsen af Tibetkommission II. Ole Lønsmann Poulsen fortalte, at Ole Lønsmann Poulsen var blevet kontaktet af pressen, og selv om Ole Lønsmann Poulsen havde været ambassadør i Kina, mente Ole Lønsmann Poulsen, at baggrunden for pressens kontakt var Det Sociale Topmøde i 1995, og at det var det, som kommissoriets begyndelsestidspunkt refererede til. Han blev ikke selv kontaktet af pressen.

2010

Som ambassadør i Oslo i 2010 deltog han i overrækkelsen af Nobels fredspris til Liu Xiaobo.

En sen aften inden overrækkelsen havde den kinesiske ambassade i Oslo rundsendt en note til alle ambassader i Oslo. Kineserne gav i noten udtryk for en truende holdning i forhold til ambassadørernes eventuelle deltagelse i overrækkelsesceremonien. Hans reaktion på noten var at sende den til nogle medarbejdere i det norske udenrigsministerium, som han kendte godt.

Der var også en del skriverier om det i den danske presse, og han blev på et tidspunkt selv interviewet af morgennyhederne i P1 om det.

Han tilkendegav først på egen risiko og efterfølgende efter drøftelse med Udenrigsministeriet, at Danmarks ambassadør i alle år havde deltaget i ceremonien, og at det agtede man at fortsætte med, hvilket blev kommunikeret ret kraftigt ud.

Norges relation til Kina led skade af overrækkelsen af fredsprisen til Liu Xiaobo. Kina lukkede blandt andet for importen af laks fra Norge, og besøg blev i en længere periode lagt på is. Da han gik på pension i 2013, var forholdet mellem Norge og Kina endnu ikke blevet normaliseret.

Mens han fortsat var ambassadør i Oslo, fulgte han udviklingen i forholdet mellem Norge og Kina og rapporterede hjem til Udenrigsministeriet i København om det. Hvor mange gange, han indberettede om det, husker han ikke. Han havde ikke drøftelser med ministeriet om udviklingen, og der var ikke anden opfølgning på indberetningerne fra ministeriets side over for ham. Han var heller ikke i øvrigt involveret i overordnede drøftelser med ministeriet om Danmarks forhold til Kina i lyset af udviklingen i forholdet mellem Norge og Kina sammenholdt med forløbet vedrørende Danmarks afgivelse af verbalnoten i 2009.

2012

Han mindes ikke, at han i 2012, hvor han fortsat var ambassadør i Oslo, reflekterede noget videre over pressens beskrivelse af politiets indgriben over for demonstranter i forbindelse med Hu Jintao's besøg i Danmark.

Adspurgt havde han ikke yderligere at tilføje, som kunne være af betydning for kommissionens arbejde.

Mødet afsluttet kl. 10.10.

---- o ----

Tuk Bagger formand

TIBETKOMMISSIONEN II

Protokol nr.: 98

PROTOKOL

Den 7. maj 2021 kl. 10.30 blev Tibetkommissionen sat i Retten på Frederiksbergs lokaler, Howitzvej 32, 2000 Frederiksberg.

Til stede var kommissionens medlemmer, landsdommer Tuk Bagger, advokat Ole Spiermann og professor, dr. jur. Michael Hansen Jensen, førstnævnte som kommissionens formand, samt udspørgeren, advokat Jakob Lund Poulsen.

Som protokolfører fungerede juridisk sekretær Harald Micklander.

Jørgen Hedegaard Thomsen var mødt med bisidder advokat Torben Koch.

Bisidderne advokat Anders K. Németh, advokat Anders Valentiner-Branth, advokat Anders Nielsen, advokat Mikael Bernhoft, advokat Martin Cumberland, advokat Mikkell Holm Nielsen, advokat Nicolai Mallet ved advokat Christian Dysted, advokat Ulrik Sjølin og advokat Pernille Backhausen var mødt.

Jørgen Hedegaard Thomsen bekræftede at have modtaget kopi af kommissorium, kopi af lov om undersøgelseskommisioner og oplysninger i henhold til undersøgelseskommissionslovens § 23, stk. 1.

Jørgen Hedegaard Thomsen blev gjort bekendt med vidnepligt og -ansvar, og at afhøringen lydoptages.

Jørgen Hedegaard Thomsen forklarede, at han i 1974 blev ansat i Københavns Politi. Ud over 2 år i Rigspolitiets afdeling G i begyndelsen af 1980'erne gjorde han tjeneste i Københavns Politi frem til sin pensionering i 2016. Fra 1995 til 2003 var han vicepolitikommissær i Radiotjenesten, fra 2003 til 2004 på politistationen i Lufthavnen, fra 2004 til 2008 var han i Radiotjenesten igen, og fra 2008 til 2016 var han i OPA.

I sin tid i Rigspolitiets afdeling G havde han ikke noget at gøre med besøg fra udlandet.

1995

Han var under verdenstopmødet tjenestegørende i Radiotjenesten og havde med radiomateriellet at gøre. Hans kontor lå i Radiotjenesten, som var på tredje sal på Politigården. Han husker ikke, hvem han sad sammen med på tredje sal.

Som tjenestegørende i Radiotjenesten skulle han blandt andet indsamle radioer og telefoner og udarbejde signalplan og -skitse. En signalskitse var en angivelse af, hvilke kanaler og kaldesignaler de forskellige enheder skulle benytte. Han sad ikke i KSN.

Han havde ikke i forbindelse med topmødet noget at gøre med selve kommunikationen af beskeder frem og tilbage. Det havde han derimod i sit daglige arbejde, men under topmødet kørte det i KSN regi. Han husker ikke at have siddet i KSN i forbindelse med topmøder.

Inden Det Sociale Verdenstopmøde i København i 1995 havde han intet kendskab til særlige ønsker og krav fra kinesiske delegationer i forbindelse med besøg fra Kina i Danmark. Han husker heller ikke at have hørt herom i forbindelse med verdenstopmødet i 1995.

Han kendte politikommissær Ole Kahr og politikommissær Torben Juel Eriksen, men han arbejdede ikke meget sammen med dem, idet de var i andre afdelinger, end han var.

Han var bekendt med ønsket om, at *"...man undgik episoder, der kunne bringe den kinesiske premierminister i forlegenhed, ligesom det var alment kendt, at der generelt skulle tages hensyn, når kinesere var involveret i et arrangement..."*, som forklaret af Torben Juel Eriksen den 19. marts 2021 for Tibetkommission II. Han havde ikke noget kendskab til, om der *"... i andre tilfælde end i forbindelse med Det Sociale Verdenstopmøde var informationer, der blev videreformidlet af PET fra Udenrigsministeriet eller Statsministeriet..."*, som forklaret af Torben Juel Eriksen, men han var bekendt med *"...ønsket om, at man undgik episoder, der kunne bringe den kinesiske premierminister i forlegenhed, ligesom det var alment kendt, at der generelt skulle tages hensyn, når kinesere var involveret i et arrangement..."*.

Stort set alle på Politigården var bekendt med, at kineserne ikke måtte tabe ansigt, hvori lå, at der ikke måtte være demonstrationer, som var synlige for dem. Det florerede således rundt, at de kinesiske delegationer ikke måtte blive konfronteret med anti-kinesiske demonstranter. Han ved ikke, hvor denne viden oprindeligt stammede fra. Det var ikke noget, som man snakkede om. Det lå ligesom hen over det hele,

at sådan var det. Det dækker nok meget godt at kalde det en uskreven regel. For hans vedkommende indebar det ikke noget i praksis henset til de opgaver, som han havde. Han ved ikke, hvordan hans kollegaer forholdt sig til reglen. Han ved ikke konkret, hvem i Københavns Politi der kendte til reglen.

Årsagen til, at man ikke snakkede om det, var, at det var noget politisk, som ikke havde politimæssig interesse. Det var ikke, fordi man oplevede det som noget kontroversielt eller forkert. Han ved ikke, hvad man skulle gøre i Københavns Politi, hvis der var en generel opfattelse, som stred mod reglerne, men han gjorde ikke noget vedrørende den generelle opfattelse i forhold til behandling af kinesiske delegationer, idet det ikke vedrørte hans arbejde. Han ved ikke, hvordan ledelsen burde have reageret, hvis den generelle opfattelse vedrørende behandling af kinesiske delegationer stred mod reglerne.

Han måtte i hvert fald have været med til et indledende stabsmøde i forbindelse med topmødet, men han husker ikke dette møde eller andre møder, herunder den afsluttende briefing op til topmødet.

2002

Han skrev formentlig også signalplan i forbindelse med ASEM IV topmødet i 2002.

Selv om han ifølge *"Operationsbefaling ASEM/EMM udenrigshandelsministermøde (M42) i Eigtveds Pakhus onsdag 18-09-02 til torsdag 19-09-02"* af 11. september 2002 var aktionsleder for politiaktion 23 *"Oscar-patruljering"* sammen med politiassistent Michael Duncan, husker han ikke, hvor mange mand politiaktionen omfattede. Han kunne heller ikke huske noget fra udførelsen af aktionen.

Når der i operationsbefalingen af 11. september 2002 stod, at aktionslederen for aktion 23 skulle udfærdige egen taktisk befaling, gjorde han eller Michael Duncan det.

Han husker ikke i øvrigt noget om ASEM IV topmødet, herunder hvem fra Københavns Politis ledelse der deltog i planlægningen af politiets indsats under topmødet. Hvis chefpolitiinspektør Kai Vittrup og politiinspektør Mogens Norup Lauridsen var chefer på det tidspunkt, deltog de i planlægningen, men han husker det ikke.

Som aktionsleder var han formentlig med til debriefingen efter topmødet, men han husker det ikke. Han husker ikke, hvad der blev sagt på debriefingsmødet. Afsnittet om, at *"... Cpi. Kai Vittrup indledte briefing med at byde velkommen til de fremmødte samt at rette en tak til alle implicerede styrker i aktionen. Afholdelsen af mødet var gået efter planen og uden nogen problemer. Kai Vittrup understregede, at hele ve-*

jen op i systemet, fra Københavns politis ledelse til justitsministeriet og Justitsministeren, var der stor tilfredshed med indsatsen...” i debriefingsnotat af 8. oktober 2002 om ”Debriefing i forbindelse med afholdelse af EU ASEM 4 topmøde (M61) og officielt besøg fra Kina (M56A) i dagene den 22. – 26. sept. 2002 afholdt i den blå mødesal den 27. sept. Kl. 1300 – 1410”, bringer ikke noget frem i erindringen.

Han vidste ikke, hvor mange debriefinger han havde deltaget i, hvor den ansvarlige for aktionen henviste til, at Justitsministeriet og justitsministeren roste indsatsen. Han vidste ikke, om det var sædvanligt. Han husker ikke andre debriefinger, hvor det skete, men det kunne meget vel være sket.

2009

Han sad i tilladelsesafsnittet i alle sine år i OPA fra 2008 til 2016, hvor politikommisær Bent Olsen som leder af OPA blandt andet var leder af tilladelsesafsnittet, som godkendte demonstrationer.

Han modtog aldrig forespørgsler fra Udenrigsministeriet om placeringen af demonstrationer eller lignende. Tilladelsesafsnittet havde ikke kontakt med Udenrigsministeriet. Han har ikke hørt om, at Udenrigsministeriet fik oplysninger fra tilladelsesafsnittet om demonstrationer.

De var 5-6 medarbejdere i tilladelsesafsnittet. I visse dele af perioden fra 2008 til 2016 var der en sektionsleder i tilladelsesafsnittet. Der var ikke andre afsnit, som var inde over godkendelserne af demonstrationerne.

Proceduren i forbindelse med behandlingen af anmodninger om godkendelse af demonstrationer var, at efter modtagelsen af en anmodning i tilladelsesafsnittet gik anmodningen først til staben, som skulle høres, om de havde kommentarer til placeringen, tidspunktet mv. Derefter udfærdigede tilladelsesafsnittet en godkendelse. Der blev sendt en godkendelse til ansøgerne og en kopi til den lokale politistation. Godkendelserne kunne ses på politiets intranet, og placeringen ville kunne ses der, idet den stod i godkendelserne. Alle i politiet kunne tilgå intranettet. Han ved ikke, om nogen uden for politiet havde adgang til intranettet. Det ville undre ham, hvis ikke PET havde adgang.

Han skrev formentlig også signalplan i forbindelse med COP 15 konferencen i København i 2009. Der ud over sad han som vagtleder og vagthavende i Radiotjenesten.

Han husker ikke noget specielt fra COP 15.

Ledelsesstrukturen beskrevet under ”1.-2 – Ledelse og Stab” i 7. udgave af ”*Operatjonsbefaling for Klimakonferencen COP 15 i København fra den 7. til den 18. december 2009*” af 6. december 2009 var ikke usædvanlig for en sådan aktion.

Når det fremgår af hændelsesrapport af 10. december 2009, at han under COP 15 sad i KSN med ansvar for dokumentation, måtte han have gjort det, men han husker det ikke. Ansaret for dokumentation indebar, at man havde ansvaret for at skrive døgnrapporten. Døgnrapporten indeholdt en oversigt over kommunikationen i døgnets løb, herunder dispositioner fra KSN under aktionen og meldinger fra køretøjer og enheder.

Baggrunden for afspærringen af Vejlands Allé som omtalt under indførsel om briefing kl. 8.00 i hændelsesrapport af 10. december 2009 var, at det var et demonstrationsområde, hvor ledelsen havde bestemt, at demonstrationerne skulle være. Afspærringen betød, at der ikke var adgang for almindelige trafikanter. Det var nødvendigt at etablere en bred afspærring for, at de almindelige trafikanter skulle kunne ledes væk via en omlægning af trafikken.

Han kunne ikke huske noget om de meldinger, der kom ind i KSN om demonstrationerne ved Vejlands Allé. Som han husker det, var der noget uro, hvor nogen prøvede at komme ind på konferenceområdet.

Demonstrationsområdet lå 50-100 meter fra Bella Center. Han husker ikke, hvordan eskorterne kørte i forhold til demonstrationsområdet. Afspærringen gjaldt også for eskorterne.

Han erindrer ikke, hvad indførslen i hændelsesrapporten af 10. december 2009 kl. 8.25 om, at ”... Lima 4-11. ”Mod forfølgelse af Falun Gong i kina” v Poul Andersen ... krydset Center Boulevard/Vejlands Alle. Tidsrum 0800-2000...”, dækker over.

Han havde ikke i forbindelse med COP 15 kontakt med Udenrigsministeriet om afviklingen af konferencen. Han var ikke bekendt med, om andre i KSN havde en sådan kontakt.

Han var ikke bekendt med, at Udenrigsministeriet fik oplysninger om placering af demonstrationer i forbindelse med COP 15, således som det fremgår af mail af 7. december 2009 med emnet ”*INFO: COP15 – Kina – Taiwan/Falun Gong/Dalai Lama*” fra kontorchef Martin Bille Hermann, Udenrigsministeriets ASI-kontor.

Han havde ikke kendskab til, at den ”... kinesiske ambassade har overfor ASI udtrykt ønske om at demonstrationer rettet mod Kina forhindres/undgås på steder, hvor den

kinesiske COP15-delegation måtte passere/opholde sig...”, som anført i mailen af 7. december 2009 fra Martin Bille Hermann. Han tror ikke, at placeringen af demonstrationerne i demonstrationsområdet ved Vejlands Allé havde noget med dette ønske fra den kinesiske ambassade at gøre. Efter hans opfattelse var det af rent sikkerhedsmæssige årsager, at demonstrationerne var henvist til dette område, men han var ikke involveret i beslutningen om placeringen, og han ved det derfor ikke.

Han havde aldrig hørt om en aftale, som beskrevet i centerchef i Udenrigsministeriet Sus Ulbæks svar af 8. december 2009 til Martin Bille Hermann, hvoraf fremgår, at det var *”... Fint - men vi plejer at aftale med Politiet at FG og Tibetannerne står steder hvor den kinesiske delegation ikke kommer. Det kan enten ske ved at kortegterne altid kører en anden vej eller at demonstrationerne flyttes. Det hjørne som FG har fået til-delt lyder meget centralt? ...”*.

Beslutningen om placeringen af demonstrationsområdet ved Vejlands Allé lå i planlægningsfasen på et tidspunkt forud for korrespondancen mellem Martin Bille Hermann og Sus Ulbæk. Han hørte ikke fra Mogens Norup Lauridsen eller andre om baggrunden for beslutningen om placeringen af demonstrationsområdet. Det var en beslutning, som blev truffet på et højere niveau end hans. Det var staben, som traf beslutningen. Staben bestod af Mogens Norup Lauridsen og chefpolitiinspektøren.

2012

Han husker ikke, om han var involveret i politiets indsats i forbindelse med Hu Jintao's besøg i Danmark i 2012. Han husker heller ikke, om det var en stor eller en lille operation.

Han havde ikke den viden, som Bent Olsen havde ifølge hans forklaring den 5. december 2016 for Den Uafhængige Politiklagemyndighed, hvor det af gengivelsen af forklaringen i afhøringsrapporten fremgår, *”... Forespurgt om det var afhørtes opfattelse, at demonstranter, personer med tibetanske symboler eller personer iført gule t-shirts måtte være synlig for den kinesiske præsident ifm. Statsbesøget i 2012. Det var afhørtes opfattelse, at de ikke måtte være synlige, og det var politiets opgave at sørge for, at præsidenten ikke så disse personer...”*. Bent Olsen kom som chef i andre kredse end han, og det kan være der fra, at Bent Olsen havde sine informationer.

Som han husker det, blev Hu Jintao's besøg afviklet i god ro og orden. Han husker ikke, om der var episoder, som gav anledning til omtale i pressen, medmindre den ofte viste episode med det flag, som blev frataget en demonstrant, var fra dette besøg. Dette så han i medierne. Han husker ikke, om man talte om det på Politigården.

Han havde ikke i forbindelse med sin indkaldelse til at afgive forklaring for Tibetkommission II talt med politikommissær Mads Firlings, som han arbejdede sammen med i tilladelsesafsnittet.

Han kunne ikke genkende det, Mads Firlings skrev i sin mail af 1. oktober 2020 til Tibetkommission II, hvoraf fremgår, ”... Til orientering kan jeg oplyse, at jeg umiddelbart før mit ansættelsesophør var beskæftiget i Københavns Politis Tilladelsesafsnit og pa. Jørgen Thomsen oplyste der, at han i forbindelse af et af de relevante besøg havde modtaget en tilladelse fra Plan-/sikkerhed, som han returnerede i det han skønnede, at det var ulovligt for ham at underskrive denne i forhold til demonstranternes rettigheder. Han havde udfærdiget en notits om dette og havde gemt denne, såfremt der måtte opstå følger og således hans indsigelser var anført. Han udtalte til mig, at han havde en kopi af denne notits...”. Han husker i hvert fald ikke noget om det.

Han husker således ikke noget om en tilladelse, som han ikke ville underskrive, og han havde ikke gemt en notits som beskrevet i mailen fra Mads Firlings. Han havde ingen anelse om, hvorfra Mads Firlings har fået sin opfattelse. Det beskrevne sagde ham slet ikke noget. Han troede ikke, at Mads Firlings kunne have forvekslet ham med en anden. Han havde ikke noget materiale, som han ikke ønskede kommer frem.

Adspurgt havde han ikke yderligere at tilføje, som kunne være af betydning for kommissionens arbejde.

Mødet afsluttet kl. 11.30.

---- o ----

Tuk Bagger formand

TIBETKOMMISSIONEN II

Protokol nr.: 99

PROTOKOL

Den 7. maj 2021 kl. 13.00 blev Tibetkommissionen sat i Retten på Frederiksbergs lokaler, Howitzvej 32, 2000 Frederiksberg.

Til stede var kommissionens medlemmer, landsdommer Tuk Bagger, advokat Ole Spiermann og professor, dr. jur. Michael Hansen Jensen, førstnævnte som kommissionens formand, samt udspørgeren, advokat Jakob Lund Poulsen.

Som protokolfører fungerede juridisk sekretær Harald Micklander.

FE 02 var mødt med bisidder advokat Ulrik Sjølin.

Bisidderne advokat Anders K. Németh, advokat Anders Valentiner-Branth, advokat Anders Nielsen, advokat Martin Cumberland, advokat Mikkel Holm Nielsen, advokat Nicolai Mallet ved advokat Christian Dysted, advokat Torben Koch, advokat Lise Lauridsen ved advokatfuldmægtig Kristine Sofie Schlüter, advokat Kristian Braad og advokat Steen Lassen ved advokatfuldmægtig Anna Rønn var mødt.

FE 02 bekræftede at have modtaget kopi af kommissorium, kopi af lov om undersøgelseskommisioner og oplysninger i henhold til undersøgelseskommissionslovens § 23, stk. 1.

FE 02 erklærede sig villig til at udtale sig og blev oplyst om, at han skal tale sandt, medmindre han risikerer at inkriminere sig selv. Han blev endvidere oplyst om, at afhøringen lydoptages.

FE 02 forklarede, at han siden 2005 har været sagsbehandler i Forsvarets Efterretningstjeneste.

2012

Som han husker det, var han ikke involveret i forberedelsen og tilrettelæggelsen af Hu Jintao's besøg i Danmark i 2012. Som sagsbehandler deltog han ikke i ledelsesmøder.

2015

Fra 2015 til 2017 var han sagsbehandler og i dele af perioden elementsleder i Afdelingen for Militær Sikkerhed. Et af afdelingens områder var at afdække trusler mod forsvaret i Danmark. Han refererede til chefen for afdelingen, FE 01.

Når han som sagsbehandler og elementsleder afdækkede mulige trusler mod forsvaret i forbindelse med et besøg fra udlandet, spurgte han typisk PET, om PET havde relevante oplysninger herom. Desuden havde han intern viden fra FE til rådighed.

Han havde derimod ingen samarbejdsrelationer med Udenrigsministeriet i forbindelse med besøg fra udlandet.

Der blev ikke udarbejdet en trusselsvurdering af FE i forbindelse med flådebesøget fra Kina i 2015. Baggrunden herfor var, at hans afdeling i slutningen af 2014 havde modtaget en henvendelse fra Værnsfælles Forsvarskommando med anmodning om en trusselsvurdering vedrørende et kinesisk flådebesøg, som skulle finde sted i begyndelsen af 2015. Besøget blev imidlertid aflyst, og Værnsfælles Forsvarskommando annullerede derfor sin anmodning om en trusselsvurdering. Da besøget senere på året i 2015 viste sig alligevel at blive aktuelt, modtog afdelingen ikke en ny anmodning om trusselsvurdering. Til gengæld var afdelingen i dialog med Værnsfælles Forsvarskommando og gav dem nogle briefinger vedrørende besøget.

Han var ikke bekendt med sagsnotat af 17. august 2015 fra Forsvarsministeriet om *"Status på planlægning af kinesisk flådebesøg i Danmark den. 18. – 22. september 2015"*.

Han husker ikke, om han blev bekendt med PET's trusselsvurdering *"Vedr.: Kinesisk flådebesøg i Københavns Havn fra den 18. til den 22. september 2015"*.

FE's opgave i forbindelse med besøget var at orientere forsvaret om mulige trusler mod forsvaret, hvilket konkret skete ved dialog og briefinger, da afdelingen som nævnt ikke udarbejdede et skriftligt produkt herom. Derudover var FE i løbende dialog med det danske eskorte flådefartøj, som lå ved kajen, hvor de kinesiske flådefartøjer blev forankret. Endelig briefede FE det militære nøglepersonel, som skulle deltage i besøget. Det skal ses i lyset af, at de kinesiske flådefartøjer lå i et civilt område, som var PET's og politiets ansvarsområde og uden for forsvarets ansvarsområde, hvorfor FE's mandat var begrænset til det danske flådefartøj.

Han vil tro, at han i forbindelse med besøget som minimum var i telefonisk kontakt med PET for at høre, om PET havde oplysninger af relevans for besøget, men han mindes ikke, at de skulle have modtaget noget fra PET i forbindelse med dette besøg,

herunder trusselsvurderingen fra PET, hvilket skal ses i sammenhæng med, at der som nævnt ikke var en anmodning om en trusselsvurdering fra FE.

Hvis PET havde udarbejdet en trusselsvurdering på foranledning af FE, ville PET have sendt den til FE.

Han husker ikke at være blevet orienteret af politiet om hændelser i forbindelse med besøget af de kinesiske flådefartøjer. Der var en hændelse på kajen, hvor indberetningen gik på, at nogle få personer var mødt op uden for hegnet ud for de kinesiske flådefartøjer på Oceankaj, og de havde viftet med nogle tibetanske flag. Han blev orienteret om hændelsen om aftenen, hvor han var på kontaktbesøg på det danske eskorte-flådefartøj.

Den nærmere orientering, han fik, var, at de fremmødte personer med flagene havde været så få, at der ikke var tale om en demonstration. Deres viften med tibetanske flag havde skabt nogen uro på de kinesiske fartøjer. Derfor var en af de danske forbindelsesofficerer til de kinesiske enheder på eget initiativ gået ud til de fremmødte personer og havde sagt til dem, at de skabte lidt uro hos de kinesiske gæster, og om de derfor ville være venlige at fortrække. Som han husker orienteringen, var der herefter blevet indgået en mindelig aftale om, at de fremmødte kunne stå der 5 minutter mere, hvorefter de ville gå, hvilket også var det, som derefter var sket. Det var forbindelsesofficeren selv, som gav ham orienteringen.

Han talte kort med forbindelsesofficeren om baggrunden for, at forbindelsesofficeren havde handlet som beskrevet, og det var i denne sammenhæng, at det kom frem, at det var på forbindelsesofficerens eget initiativ. Han formoder dog, at forbindelsesofficeren havde vendt det med nogen, men han husker det ikke. Som han husker det, udlagde forbindelsesofficeren det over for ham, således at forbindelsesofficeren vurderede situationen og i direkte forlængelse heraf gik ud til de fremmødte personer med de tibetanske flag. I forhold til hvem forbindelsesofficeren kunne have vendt det med, var det sådan, at forbindelsesofficeren refererede enten til skibschefen for det danske eskortefartøj eller til den i Værnsfælles Forsvarskommando, som var ansvarlig for praktikken i forbindelse med besøget.

Det danske eskorte-flådefartøj havde deres egen vagt ved landgangen, hvor det militære område ind til fartøjet begyndte, og han vil derfor tro, at der ikke var udkommanderet militærpoliti i forbindelse med flådebesøget, men han husker det ikke.

Han ved ikke, om det var i overensstemmelse med den sædvanlige kommandovej, at forbindelsesofficeren på eget initiativ tog kontakt til de fremmødte uden for indheg-

ningen i stedet for at tage kontakt til politiet. Forbindelsesofficeren var fra Forsvaret, og han ved ikke, hvilke instrukser forbindelsesofficeren havde derfra.

Han har ikke tidligere set døgnrapport af 19. september 2015 fra Københavns Politi, hvoraf fremgår ”... *Tilsyn, Kinesisk flåde, Oceankaj* OTol oplyste, at de udenfor afspærringen var mødt 3 personer med tibetansk flag. De oplyste, at de var der som enkelt personer på stedet. De blev gjort bekendt med OBG. regler. Operativ bagvagt orienteret. PET kontaktperson underrettet. Evt. indsats mod personerne skal forhåndsgodkendes af vagtchefen med mindre der er tale om voldelig adfærd eller hærværk.”. Han ved ikke, hvad ”OBG. regler” er.

Han husker ikke, at de i FE forbindelse med hændelsen gjorde sig overvejelser om, hvorvidt det i lyset af begivenhederne i forbindelse med Hu Jintao's besøg i 2012 var hensigtsmæssigt, at forbindelsesofficeren havde taget kontakt til de fremmødte personer, som viftede med tibetanske flag. I FE's optik var det foregået uden for militært område, og de opfattede det som en typisk dansk tilgang, hvor det var blevet holdt low level. De tænkte, at det var en udmærket reaktion fra forbindelsesofficerens side. Gæsterne havde været urolige, og han havde dysset dem lidt ned ved at tage kontakt til de fremmødte som beskrevet. Hændelsen afstedkom derfor ikke noget efterfølgende hos FE.

Besøget af Hu Jintao i 2012 havde ikke fyldt nævneværdigt hos militæret, idet der ikke var besøg til militære områder i den forbindelse. Han vil tro, at han selv havde fulgt mediernes dækning af politiets håndtering af demonstranter i forbindelse med besøget, men han kobede det ikke til orienteringen fra forbindelsesofficeren om hændelsen ved de kinesiske flådefartøjer i 2015.

Hvis FE havde vidst, at der ville møde personer med tibetanske flag op ved de kinesiske flådefartøjer, ville FE formentlig have orienteret Forsvaret om det.

2017

Han var involveret i FE's udarbejdelse af ”Svar på RFI fra Værnsfælles Forsvarskommando angående kinesisk flådebesøg den 25. – 29. september 2017” af 18. september 2017, hvoraf blandt andet fremgår ”...*Øvrige trusler mod flådebesøget: Truslen er LAV ... FE bemærker, at der ved det kinesiske flådebesøg i 2015 optrådte en mindre forsamling, der medbragte et tibetansk flag. Episoder som denne kan også forekomme under flådebesøget, hvis det bliver omtalt i åbne medier.*”. Baggrunden for, at de nævnte hændelsen fra 2015 i svaret, var, at de selv kunne huske den. Formålet var at skabe awareness hos de danske enheder, som skulle deltage i besøget, således at de var for-

beredt på, at noget sådant kunne ske, og Forsvaret kunne forberede eventuelle tiltag, som Forsvaret måtte finde var nødvendige i anledning heraf.

Et svar på en RFI var en beskrivelse af truslen. En sjælden gang i mellem indeholdt svaret også en anbefaling, men det var ikke tilfældet for det foreliggende svar. Det var derfor op til Forsvaret selv at omsætte svaret til konkrete tiltag for at imødegå truslerne.

Besøget i 2017 foregik på civilt område. Havde besøget foregået på en militær flåde-station, og der var dukket en demonstration op på området, kunne det godt være, at FE var fremkommet med anbefalinger om konkrete tiltag.

Han husker ikke, om der i 2017 fra Forsvarets side blev gjort tiltag i anledning af den beskrevne hændelse fra 2015.

De var formentlig to sagsbehandlere, som delte ansvaret for udarbejdelsen af udkast til svaret af 18. september 2017 på RFI vedrørende det kinesiske flådebesøg. Han husker ikke, hvem af dem som oprettede dokumentet med udkastet og skrev det første, men han vil gætte på, at det var ham selv. Det var meget almindeligt, at de var to sagsbehandlere og den underskrivende chef, som her var FE 01, inde over et svar på en RFI.

Han husker ikke at have haft særligt kendskab til kinesiske sensibiliteter på dette tidspunkt. Hans viden om Kina vedrørte navnlig de områder af efterretningsmæssig interesse, som FE formodede, at Kina havde. Efter Hu Jintao's besøg i 2012 var han godt klar over, at kineserne ikke brød sig om at se tibetanske flag og Falun Gong-demonstranter.

Vedrørende mail af 23. september 2017 med emnet "*Åbent skib ved kinesisk flådebesøg*" fra chefsergent Jan Kragh, Forsvarsministeriet, til en række medarbejdere i Forsvaret husker han, at enten i forbindelse med flådebesøget i 2015 eller i forbindelse med besøget i 2017, blev Forsvarets personel med pårørende inviteret til at komme ombord på de kinesiske flådefartøjer. Han mente, at der også kom herboende kinesere ombord på flådefartøjerne, som han antog også havde fået en invitation. Han husker ikke, om tilfældige civile danskere kunne komme ombord på fartøjerne.

For så vidt angår det i mailen af 23. september 2017 nævnte om, at "*... Tirsdag den 26. september er der "åbent skib" på de kinesiske enheder, og I opfordres til at sprede budskabet i organisationerne, at man kan tilmelde sig via følgende link (Internettet). Med henblik på at undgå visse interesseorganisationers tilmelding, må linket ikke of-*

fentliggøres på de sociale medier...”, ved han ikke, hvilke interesseorganisationer der var tale om.

Når det i mailen var anført, at ”... Hvis man tager derud, så skal man huske sit militære ID-kort, da MP holder adgangskontrol ud fra listen af tilmeldte personer fra hjemmesiden, som linket ovenfor refererer til...”, skyldtes setuppet med MP-adgangskontrol, at kineserne havde lagt op til, at de skulle kontrollere de danske ID-kort, hvilket man fra dansk side ikke var så begejstret for.

Episoderne med demonstranter i forbindelse med besøget af Hu Jintao i 2012 fyldte ikke meget i hans afdeling i FE, og han husker ikke, at de skulle have drøftet besøget i forbindelse med de kinesiske flådebesøg i 2015 og 2017.

Adspurgte havde han ikke yderligere at tilføje, som kunne være af betydning for kommissionens arbejde.

Mødet afsluttet kl. 13.40.

---- O ----

Tuk Bagger formand

TIBETKOMMISSIONEN II

Protokol nr.: 100

PROTOKOL

Den 7. maj 2021 kl. 13.30 blev Tibetkommissionen sat i Retten på Frederiksbergs lokaler, Howitzvej 32, 2000 Frederiksberg.

Til stede var kommissionens medlemmer, landsdommer Tuk Bagger, advokat Ole Spiermann og professor, dr. jur. Michael Hansen Jensen, førstnævnte som kommissionens formand, samt udspørgeren, advokat Jakob Lund Poulsen.

Som protokolfører fungerede juridisk sekretær Harald Micklander.

Bisidderne advokat Anders K. Németh, advokat Anders Valentiner-Branth, advokat Anders Nielsen, advokat Martin Cumberland, advokat Mikkell Holm Nielsen, advokat Nicolai Mallet ved advokat Christian Dysted, advokat Torben Koch, advokat Lise Lauridsen ved advokatfuldmægtig Kristine Sofie Schlüter, advokat Ulrik Sjølin, advokat Kristian Braad og advokat Steen Lassen ved advokatfuldmægtig Anna Rønn var mødt.

Aloyzas Balzekas, der var indkaldt til afhøringen ved brev til e-Boks, var ikke mødt, og der forelå ikke oplysninger om lovligt forfald.

Afhøringen blev udsat på indhentelse af oplysninger om baggrunden for udeblivelsen og eventuel indkaldelse til afhøring af Aloyzas Balzekas på et andet tidspunkt.

Mødet afsluttet kl. 13.45.

---- o ----

Tuk Bagger formand

TIBETKOMMISSIONEN II

Protokol nr.: 101

PROTOKOL

Den 7. maj 2021 kl. 14.00 blev Tibetkommissionen sat i Retten på Frederiksbergs lokaler, Howitzvej 32, 2000 Frederiksberg.

Til stede var kommissionens medlemmer, landsdommer Tuk Bagger, advokat Ole Spiermann og professor, dr. jur. Michael Hansen Jensen, førstnævnte som kommissionens formand, samt udspørgeren, advokat Jakob Lund Poulsen.

Som protokolfører fungerede juridisk sekretær Harald Micklander.

Bisidderne advokat Anders K. Németh, advokat Anders Valentiner-Branth, advokat Anders Nielsen, advokat Martin Cumberland, advokat Mikkel Holm Nielsen, advokat Nicolai Mallet ved advokat Christian Dysted, advokat Torben Koch, advokat Lise Lauridsen ved advokatfuldmægtig Kristine Sofie Schlüter, advokat Ulrik Sjølin, advokat Kristian Braad og advokat Steen Lassen ved advokatfuldmægtig Anna Rønn var mødt.

Mads Korup Petersen, der var indkaldt til afhøringen ved brev til e-Boks, var ikke mødt, og der forelå ikke oplysninger om lovligt forfald.

Afhøringen blev udsat på indhentelse af oplysninger om baggrunden for udeblivelsen og eventuel indkaldelse til afhøring af Mads Korup Petersen på et andet tidspunkt.

Mødet afsluttet kl. 14.15.

---- o ----

Tuk Bagger formand

TIBETKOMMISSIONEN II

Protokol nr.: 102

PROTOKOL

Den 7. maj 2021 kl. 14.30 blev Tibetkommissionen sat i Retten på Frederiksbergs lokaler, Howitzvej 32, 2000 Frederiksberg.

Til stede var kommissionens medlemmer, landsdommer Tuk Bagger, advokat Ole Spiermann og professor, dr. jur. Michael Hansen Jensen, førstnævnte som kommissionens formand, samt udsøgeren, advokat Jakob Lund Poulsen.

Som protokolfører fungerede juridisk sekretær Harald Micklander.

Bisidderne advokat Anders K. Németh, advokat Anders Valentiner-Branth, advokat Anders Nielsen, advokat Martin Cumberland, advokat Mikkell Holm Nielsen, advokat Nicolai Mallet ved advokat Christian Dysted, advokat Torben Koch, advokat Lise Lauridsen ved advokatfuldmægtig Kristine Sofie Schlüter, advokat Ulrik Sjølin, advokat Kristian Braad og advokat Steen Lassen ved advokatfuldmægtig Anna Rønn var mødt.

Mark Kenneth Jensen, der var indkaldt til afhøringen ved brev til e-Boks, var ikke mødt, og der forelå ikke oplysninger om lovligt forfald.

Afhøringen blev udsat på indhentelse af oplysninger om baggrunden for udeblivelsen og eventuel indkaldelse til afhøring af Mark Kenneth Jensen på et andet tidspunkt.

Mødet afsluttet kl. 14.40.

---- o ----

Tuk Bagger formand

TIBETKOMMISSIONEN II

Protokol nr.: 103

PROTOKOL

Den 20. maj 2021 kl. 09.30 blev Tibetkommissionen sat i Retten på Frederiksbergs lokaler, Howitzvej 32, 2000 Frederiksberg.

Til stede var kommissionens medlemmer, landsdommer Tuk Bagger, advokat Ole Spiermann og professor, dr. jur. Michael Hansen Jensen, førstnævnte som kommissionens formand, samt udspørgeren, advokat Jakob Lund Poulsen.

Som protokolfører fungerede juridisk sekretær Harald Micklander.

Hans Henrik Sørensen Gosvig var mødt med bisidder advokat Torben Koch.

Bisidderne advokat Anders Valentiner-Branth, advokat Arvid Andersen ved advokatfuldmægtig Claudia Koutsonikolas, advokat Anders Nielsen, advokat Claus Søgaard-Christensen, advokat Gunnar Homann, advokat Karen-Margrethe Schebye, advokat Kristian Braad, advokat Mikael Bernhoft, advokat Lise Lauridsen, advokat Martin Cumberland og advokat Nicolai Mallet ved advokat Christian Dysted var mødt.

Hans Henrik Sørensen Gosvig bekræftede at have modtaget kopi af kommissorium, kopi af lov om undersøgelseskommisioner og oplysninger i henhold til undersøgelseskommissionslovens § 23, stk. 1.

Hans Henrik Sørensen Gosvig erklærede sig villig til at udtale sig og blev oplyst om, at han skal tale sandt, medmindre han risikerer at inkriminere sig selv. Han blev endvidere oplyst om, at afhøringen lydoptages.

Hans Henrik Sørensen Gosvig forklarede, at han fra 2010 til 2012 var fungerende vagtchef i Nordsjællands Politi. I 2012 blev han politikommissær og udnævnt i stillingen som vagtchef.

Han mindes ikke at have været involveret i kinesiske højniveaubesøg i Danmark inden Hu Jintao's besøg i 2012.

Han havde kun haft noget at gøre med den kinesiske ambassade i forbindelse med, at han tilbage i tiden var vagthavende hos Gentofte Politi. Det drejede sig om, at ambassaden ikke var tilfreds med den daglige Falun Gong-demonstration ved ambassaden. Ambassaden ville gerne have Gentofte Politi til at fjerne den ene demonstrant, der var tale om, men demonstranten sidder der stadig den dag i dag. Han var ikke involveret i dialogen med ambassaden, og han vidste ikke, hvad man svarede ambassaden. Som vagthavende havde han blot fået at vide af sin inspektør, at han skulle være opmærksom på demonstranten. Heri lå, at demonstranten skulle have lov til at demonstrere.

Et ønske som dette fra den kinesiske ambassade kom via Udenrigsministeriets protokol til PET og derfra videre til politikredsen. Svaret blev formidlet tilbage ad samme vej. Ham bekendt var der ikke direkte kommunikation mellem politikredsen og ambassaden.

2012

Det var normal kutyme, at én politikreds havde den overordnede styring af operationen i forbindelse med et højrisikobesøg. I praksis var det oftest Københavns Politi, som havde styringen, ligesom det var tilfældet vedrørende Hu Jintao's besøg i 2012.

Ved statsbesøg blev statsoverhovedet som oftest indkvarteret for et enkelt døgn på Fredensborg Slot som gæst hos Dronningen. Som vagtchef i Nordsjællands Politi havde han ansvaret i forbindelse med en eventuel indkvartering af Hu Jintao på Fredensborg Slot, hvilket var baggrunden for, at han blev involveret i planlægningen af Hu Jintao's besøg.

Han husker ikke inden planlægningen af Hu Jintao's besøg at have hørt om kinesiske sensibiliteter eller ønsker om, hvordan kineserne gerne ville modtages og behandles i forbindelse med besøg, herunder at de ikke ønskede at se anti-kinesiske demonstranter.

Han skrev notat om *"Stabsmøde vedr. officiel besøg af den Kinesiske Præsident i perioden 14.-16. juni 2012"*, hvor det af notatet fremgår, at stabsmødet fandt sted hos Københavns Politi, OPA, den 1. juni 2012.

Københavns Politi afholdt stabsmødet som ansvarlig for den overordnede styring af operationen vedrørende besøget. Ud over medarbejdere fra Københavns Politi deltog øvrige relevante interessenter i operationen, og det var i den egenskab, at han deltog som repræsentant for Nordsjællands Politi, idet det var muligt, at Hu Jintao skulle indkvarteres på Fredensborg Slot.

Han havde ikke tidligere deltaget i møder i OPA i Københavns Politi. Der var tale om et forberedende møde, hvor det var meget tåget, hvad der skulle ske i forbindelse med besøget. Det relevante for ham var at få klarhed over, hvor mange styrker, han skulle stille med til besøget. Det var i den forbindelse afgørende, om Hu Jintao skulle indkvarteres på Fredensborg Slot, og om der i øvrigt var planlagt besøg af Hu Jintao i Nordsjælland.

Han husker ikke, hvem der deltog i stabsmødet den 1. juni 2012, men han kunne se i notatet, at lederen af operationen vicepolitiinspektør Claus Hjelm Olsen var til stede.

Han husker ikke, om der deltog nogen fra PET i stabsmødet.

Når han i notatet skrev "... **Trusselsvurdering fra CTA = Ingen...**", betød det, at der ikke forelå en trusselsvurdering. Han ville forvente at få en trusselsvurdering inden besøget.

Han var enig i, at den efterfølgende oplysning i notatet om, at "... *Kineserne har tilkendegivet, at de ikke frygter overgreb på præsidenten...*", godt kunne være et element i en trusselsvurdering, og at man på stabsmødet således antageligvis havde talt om noget af det, der ville komme til at stå i trusselsvurderingen, selv om den endnu ikke forelå. Det kunne godt være PET, der var kommet med oplysningen.

Det anførte i notatet om, at "... *Kineserne er dog bange for at tabe ansigt, ved at præsident pludselig kører forbi et sted, hvor Falon Gong eller sympatisører fra Tibet demonstrerer. DET SKAL SÅ VIDT MULIGT UNDGÅS (så må vi se, hvad strategien indeholder)...*", måtte være en oplysning, som han fik på mødet, men han husker ikke, hvem der gav oplysningen, eller om han spurgte nærmere ind til den.

Han vidste ikke, om han i dag ville kunne huske det, hvis han dengang havde fundet det anførte om, at "... *DET SKAL SÅ VIDT MULIGT UNDGÅS...*", meget kontroversielt.

Han husker ikke, om "... *Kineserne er dog bange for at tabe ansigt...*" var et ordret citat. Han kan heller ikke huske, hvad han nærmere mente med, "... *DET SKAL SÅ VIDT MULIGT UNDGÅS...*", eller hvorfor han skrev det med store bogstaver. Han reflekterede næppe meget over emnet, herunder om det var en sædvanlig oplysning, idet det kort tid efter stabsmødet blev klart, at Hu Jintao ikke skulle indkvarteres på Fredensborg Slot, hvorfor Nordsjællands Politis eventuelle opgave i forbindelse med besøget bortfaldt.

Han havde været ansvarlig for forberedelsen af et stabsbesøg og nogle royale fødselsdage på Fredensborg Slot, og han husker ikke i forbindelse hermed at have fået tilsvarende oplysninger om sensibilitet over for demonstranter, herunder om at det så vidt muligt skulle undgås, at den besøgende kørte forbi demonstranter.

Han vidste ikke, hvordan det skulle undgås, at kineserne kørte forbi anti-kinesiske demonstranter. Det kunne blive svært. Det var nok derfor, at han skrev "... (*så må vi se, hvad strategien indeholder*)...", idet de i notatet angivne oplysninger alene var bemærkninger på stabsmødet, mens det var den efterfølgende strategi, som ville være afgørende for, hvordan de skulle forholde sig. Det var således først i strategien, at det skulle stå knivskarpt, hvad de skulle gøre, og hvad rammerne for operationen var. Det var først, når han fik strategien for et besøg, at han begyndte at lægge vægt på informationerne. Han vægtede ikke informationerne på et indledende møde tungt. Han husker ikke, om han tænkte, at der godt kunne stå noget om anti-kinesiske demonstrationer i strategien.

For så vidt angår punktet i notatet om, at "... *København varetager escorten til og fra slottet, samt sweeper ruten for demonstranter...*", vidste han ikke, hvad der lå i, at man "... *sweeper ruten for demonstranter...*". Det kunne være ham, der havde brugt et forkert udtryk, da han skrev notatet. Han husker ikke, hvad han tænkte, da han skrev det. Når han læste det i dag, forstod han ved det angivne, at man skulle se efter voldelige grupperinger langs ruten. I øvrigt sweepede man altid en rute, inden eskorten kom, herunder for at tjekke trafikale forhold og se efter voldelige elementer. Hvis der var et sted, hvor eskorten risikerede at komme til at stå stille, fandt man en alternativ rute.

Da han forlod stabsmødet, var det hans forventning, at kineserne ikke ville komme til Nordsjælland.

Han havde ikke en computer med til stabsmødet, og han havde således ikke skrevet notatet under mødet. Når han til sidst i notatet om stabsmødet, som begyndte kl. 11.00, under sin underskrift skrev et yderligere afsnit, som indledtes med "... *Fortsat kl. 12.53: ...*", var det den sædvanlige måde, hvorpå han angav, at det var oplysninger, som han havde fået efter det pågældende møde.

Oplysningerne i det yderligere afsnit om, at "... *PET v. [KF 0764] meddelte, at de netop havde været i det gule palæ på Amalienborg, hvor de havde talt med ceremonimesteren, der havde tilkendegivet, at Kineserne ikke ønskede at køre til Nordsjælland i.f.m. deres officielle besøg i Danmark. Ovenstående skal tages med forbehold og endelig udmelding tilgår kredsen medio næste uge...*", husker han ikke, hvordan han fik, men det var antageligvis telefonisk.

Han husker ikke, om KF 0764, som han godt kender, havde deltaget i stabsmødet og efterfølgende skulle til møde på Amalienborg.

Når han havde været involveret i arrangementer vedrørende Fredensborg Slot og Kongehuset, havde det været PET, der havde været den koordinerende politimyndighed. Det var således sædvanligt, at det var PET og ikke Københavns Politi, der orienterede ham, som det skete her.

Han ville antage, at der efter meddelelsen fra KF 0764 kom en endelig beslutning ugen efter, der indebar, at han kunne lukke Nordsjællands Politis engagement i besøget ned.

PET's referat af tirsdagsmøde den 12. juni 2012 vækkede ikke noget i hans erindring om, at han skulle have deltaget i dette tirsdagsmøde eller i andre tirsdagsmøder i maj/juni 2012.

Han havde nogle enkelte gange som repræsentant for Nordsjællands Politi deltaget i tirsdagsmøder. Han ville antage, at det var fra 2013 til 2015, hvor han var i Beredskabsudviklingssektionen i Nordsjællands Politi, men han husker det ikke.

På de tirsdagsmøder, som han deltog i, var det KF 0764, KF 0765 eller KF 0766, som deltog fra PET. Han havde ikke mødt KF 0796 i det regi.

Når han deltog i tirsdagsmøderne, var det som substitut for lederen af OPA i Nordsjællands Politi, Henrik Jensen.

Adspurgt havde han ikke yderligere at tilføje, som kunne være af betydning for kommissionens arbejde.

Mødet afsluttet kl. 10.05.

---- O ----

Tuk Bagger formand

TIBETKOMMISSIONEN II

Protokol nr.: 104

PROTOKOL

Den 20. maj 2021 kl. 10.20 blev Tibetkommissionen sat i Retten på Frederiksbergs lokaler, Howitzvej 32, 2000 Frederiksberg.

Til stede var kommissionens medlemmer, landsdommer Tuk Bagger, advokat Ole Spiermann og professor, dr. jur. Michael Hansen Jensen, førstnævnte som kommissionens formand, samt udspørgeren, advokat Jakob Lund Poulsen.

Som protokolfører fungerede juridisk sekretær Harald Micklander.

Lene Balleby var mødt med bisidder advokat Lise Lauridsen.

Bisidderne advokat Anders Valentiner-Branth, advokat Arvid Andersen ved advokatfuldmægtig Claudia Koutsonikolas, advokat Anders Nielsen, advokat Claus Søgaard-Christensen, advokat Gunnar Homann, advokat Karen-Margrethe Schebye, advokat Kristian Braad, advokat Mikael Bernhoft, advokat Torben Koch, advokat Martin Cumberland og advokat Nicolai Mallet ved advokat Christian Dysted var mødt.

Lene Balleby bekræftede at have modtaget kopi af kommissorium, kopi af lov om undersøgelseskommissioner og oplysninger i henhold til undersøgelseskommissionslovens § 23, stk. 1.

Lene Balleby erklærede sig villig til at udtale sig og blev oplyst om, at hun skal tale sandt, medmindre hun risikerer at inkriminere sig selv. Hun blev endvidere oplyst om, at afhøringen lydoptages.

Lene Balleby forklarede, at hun har arbejdet som kommunikationschef i Kongehuset siden 2008 og fortsat gør det.

I det væsentligste består hendes stilling i at understøtte medlemmerne af den kongelige families virke via kommunikation i henhold til Kongehusets vedtagne strategi herfor og ved at sikre den rådgivning, som giver de kongelige mulighed for at udføre deres virke bedst muligt.

Et indgående statsbesøg er en stor opgave i Kongehuset, og det involverer et samarbejde med flere eksterne parter, herunder først og fremmest Udenrigsministeriets protokol. I Kongehuset var det tidligere primært hofmarskallen, der sammen med ceremonimesteren og kommunikationschefen/kommunikationsafdelingen varetog planlægningen af statsbesøg. I dag er det primært ceremonimesteren og kommunikationschefen, der varetager Kongehusets del af planlægningen.

Det vil typisk være Protokollen i Udenrigsministeriet, der i samarbejde med det pågældende lands ambassade og den danske ambassade i det pågældende land foretager de indledende øvelser vedrørende statsbesøget, herunder udarbejdelse af besøgsprogram, forslag til deltagere mv.

2012

Hun havde ikke meget kontakt med medarbejderne fra Protokollen i forbindelse med Hu Jintao's besøg i Danmark i 2012. Det første møde, hun havde med Protokollen vedrørende besøget, var i forbindelse med et såkaldt fortropsbesøg. Det var først på det tidspunkt, at kommunikationsafdelingen blev inddraget. Inden da ville der dog sædvanligvis også have været et formøde – et såkaldt sættemøde, hvor de talte de overordnede principper igennem, herunder hvad der skulle ske, hvilke forslag der var, hvad der ønskedes fra kinesisk side, hvad der ønskedes fra dansk side mv. Herefter gik planlægningen i gang, og det var først dér, at hun og hendes medarbejdere for alvor blev involveret.

Det var typisk hende selv og en af hendes medarbejdere, som deltog i fortropsbesøget, hvor fortroppen for det besøgende lands delegation deltog. Det var ved fortropsbesøget, at planlægningen for alvor gik i gang. Alle de involverede parter tog rundt og så på besøgsstederne, drøftede praktik etc. For hendes vedkommende og for hendes counterpart i Udenrigsministeriet, hvilket var ministeriets presseenhed og internationale pressecenter, var det alene mediernes mulige fysiske placering, som de så på ved besøgsstederne. Deres opgave var at sørge for, at medierne fik de bedst mulige arbejdsbetingelser, herunder hvor de kunne få de bedste billeder og eventuelle muligheder for en doorstep samtale med de besøgende eller de kongelige.

Fortropsmøderne i 2012 kan både have fundet sted i Det Gule Palæ og i Udenrigsministeriet. Hun husker ikke, hvor de konkret fandt sted.

Hun husker ikke at have haft relationer til medarbejdere fra Udenrigsministeriets ASI-kontor, men hun kan ikke udelukke, at hun var i kontakt med nogen fra kontoret. Hendes kontakt var typisk med Udenrigsministeriets presseenhed, men hvis der skulle ske ændringer, eller der opstod problemer, kan hun godt have talt med nogen

fra fagkontoret. Hun kender navnet, Martin Bille Hermann, men hun erindrer ikke at have haft kontakt med ham.

Hun husker ikke, at mail af 30. maj 2012 med emnet "*Møde med Kinas ambassadør d.d. vedr. statsbesøg af præsident Hu Jintao d. 14.-16.juni i Danmark*" fra Tue Krarup-Pedersen, Statsministeriet, videresendt til hende den 31. maj 2012 af Astrid Agerholm Ruge, Kongehuset, gav anledning til, at hun foretog sig noget. Efter indholdet af mailen burde den heller ikke have gjort det. Hun erindrer slet ikke mailen.

For så vidt angår det anførte i mailen af 30. maj 2012 om, at "*... Li understregede flere gange under samtalen, at de **sikkerhedsmæssige forhold** omkring besøget, herunder den fysiske afstand til eventuelle demonstranter, blev tillagt meget stor vægt fra kinesisk side...*", var det nogle af Kongehusets samarbejdspartnere og ikke Kongehuset, som skulle forholde sig til de sikkerhedsmæssige forhold. Det anførte havde således ikke betydning for det arbejde, som hun var ansvarlig for, hvorfor hun ikke vil have foretaget sig noget i anledning af det.

Hun vil umiddelbart tro, at Astrid Agerholm Ruge videresendte mailen af 30. maj 2012 til hende "*Til fortrolig orientering*" som følge af, at mailen indeholdt oplysninger om, at den kinesiske ambassadør forventede, at præsidenten ville invitere Dronningen på besøg i Kina, idet man ville holde kortene tæt til kroppen om et sådant muligt besøg, indtil alle var enige om et offentliggørelsestidspunkt. Der måtte i hvert fald ikke komme noget ud om det, inden Dronningen havde modtaget en invitation.

Med hensyn til "*... den fysiske afstand til eventuelle demonstranter...*" som nævnt i mailen af 30. maj 2012 lå det i forbindelse med fortrøpsmøder mv. i luften, at kineserne ønskede, at besøget blev gennemført værdigt. Værdigt var noget andet for kineserne, end det var set fra dansk side. Fra Kongehusets side var man meget opmærksom på ikke at komme til at spille en rolle i forhold til særlige ønsker fra kinesernes side. Man fokuserede på, hvordan man normalt afviklede statsbesøg, og at besøget blev afviklet inden for nogle rammer, som man i Kongehuset fandt passende og rigtige. Man forsøgte således at holde det inden for de sædvanlige rammer for et statsbesøg, hvilket var noget, som man talte om i Kongehuset i forbindelse med planlægningen. Det betød ikke, at der ikke kunne være afviklinger, for det var der ved alle statsbesøg, men de talte om, at det var uhyre vigtigt, at de ikke føjede kineserne i ønsker, som lå uden for, hvordan man fra dansk side sædvanligvis gjorde tingene. Hun tror, at anledningen til, at de talte om det, var, at der var rygter om, at der ville komme demonstrationer, og det lå i baghovedet på dem alle, at de ikke kunne medvirke til, at der ikke fandt anti-kinesiske demonstrationer sted. Det kunne godt være fra PET, at de havde hørt, at der ville være demonstrationer. PET kunne godt fortælle dem, hvis der var varslet demonstrationer, ligesom PET fortsat fortæller dem i

dag, hvis der er varslet demonstration på Slotspladsen. Det er normalt en ren orienteringssag. Hun husker imidlertid ikke konkret, hvorfra rygterne om demonstrationerne kom i 2012. Der var mange steder rygterne kunne komme fra, herunder fra medierne eller Udenrigsministeriet. Hun husker ikke, hvornår besøget blev offentliggjort i medierne. Det er muligt, at det først var efter fortropsbesøget.

Hun var ikke inddraget i spørgsmål vedrørende eskorteruter. Hun fik orientering om den planlagte rute, hvis hun ønskede det, men det var ikke altid relevant for hende at få at vide.

Kongehuset havde altid direkte kontakt til PET i forbindelse med statsbesøg forstået på den måde, at der altid var et tæt samarbejde med PET. På mediehåndteringsområdet var der altid en dialog med PET i forbindelse med fortropsbesøget, for PET skulle vurdere, om antallet af mediefolk, den planlagte placering af medierne med videre var sikkerhedsmæssigt forsvarlig.

Hun husker ikke, i hvilket omfang man i Kongehuset dengang var opmærksom på de kinesiske sensibiliteter, men de fleste havde fornemmet, at kineserne ikke ønskede, at deres præsident blev præsenteret for anti-kinesiske demonstranter. Det var imidlertid ikke noget, som havde indflydelse på Kongehusets arbejde med planlægningen. Hun ved ikke, hvad deres samarbejdspartnere eventuelt gjorde i anledning af de kinesiske sensibiliteter.

Hun husker ikke, hvorfra fornemmelsen for, at kineserne ikke ønskede, at deres præsident blev præsenteret for anti-kinesiske demonstranter, kom. Der var en underliggende forståelse af, at kineserne ikke måtte tabe ansigt, hvilket lå i deres kultur. Det blev nævnt, at det var vigtigt, at præsidenten oplevede et værdigt besøg. Imidlertid var der fra dansk side fokus på, at der ikke skete brud på de danske retningslinjer for mediehåndtering. De kinesiske ønsker havde derfor ikke direkte indflydelse på hendes arbejde. Nogle af de kinesiske ønsker kunne imødekommes, som hvis de fx ønskede officielle fotografer frem for en pressepool, men ønsket om ikke at se demonstranter var ikke foreneligt med kulturen i Kongehuset.

Hun kender PET-medarbejderne KF 0764, KF 0766 og KF 1061. Hun har muligvis set KF 0796's navn tidligere, men hun husker ikke at have haft samarbejde med ham. I 2012 var det KF 0764 og KF 0766, som hun havde et samarbejde med. Samarbejdet med KF 1061 ligger længere tilbage i tiden.

Hun deltog i arbejdsfrokosten den 4. juni 2012, som den kinesiske ambassade inviterede til ved mail af 31. maj 2012. Personerne på deltagerlisten angivet i mailen var medarbejdere, der var involveret i planlægningen af Hu Jintao's besøg. Janina Graae

var medarbejder i Udenrigsministeriets presseafdeling. Janina Graae var formentlig inviteret som følge af sit tætte samarbejde med Det Internationale Pressecenter om fordelingen af pressepladser. KF 0764 var en del af planlægningsgruppen, og det overrasker hende derfor ikke, at han var inviteret til frokosten. Der ville eksempelvis også deltage en PET-medarbejder ved planlægningsfrokoster i forbindelse med udgående besøg. Hun husker ikke, om KF 0764 konkret deltog i frokosten den 4. juni 2012.

Det var ikke usædvanligt, at Kongehuset mødtes med besøgslandets ambassade op til et statsbesøg. Hun er ret sikker på, at blandt andre hofmarskal Ove Ullerup deltog i frokosten, og formentlig deltog også Eugen Olsen og Astrid Agerholm Ruge. Hun husker ikke, hvem der i øvrigt deltog i frokosten.

Hun husker ikke i detaljer, hvad de talte om under frokosten, men de talte formentlig blandt andet om programmet for besøget. Formentlig havde den kinesiske ambassadør og Ove Ullerup noget at fremføre, mens de øvrige var med "som det tynde øl". Hun husker ikke, om den kinesiske ambassadør bragte spørgsmålet om sikkerhed op under frokosten. Det vil undre hende, hvis der i det forum blev drøftet andet end almindeligheder i forhold til besøgsplanlægningen. Hvis der havde været behov for dét, var det formentlig sket i et noget mindre forum. Frokosten var en diplomatisk høflighedsvisit, hvor man hilste på alle de involverede i planlægningen og mødte sin counterpart, som man skulle planlægge sammen med. Man var således også typisk placeret ved bordet ved siden af sin counterpart. Samtidig var det et reelt stykke arbejde at gennemgå programmet.

Det ville have været atypisk, hvis kineserne under en sådan frokost havde bragt ønsket om at undgå at se anti-kinesiske demonstranter op.

Hun så ikke "*Operationsbefaling for Københavns Politis indsats i forbindelse med Kinesisk statsbesøg d. 14.-16. juni 2012*", 4. udgave, af 13. juni 2012 eller lignende fra Københavns Politi i forbindelse med Hu Jintao's besøg.

Hun tænker ikke noget specielt om pressedækningen af Hu Jintao's besøg i Danmark. Kongehusets oplevelse var, at besøget var forløbet rigtig fint. Der kom da også en invitation til et gæstebesøg, som også gik fint.

2013

Hun husker ikke meget om besøget af Yu Zhengsheng i juni 2013, men hun kan huske, at Kronprisen var involveret i besøget. Kronprinsen skulle modtage Yu Zhengsheng i audiens. Den slags var det lidt rutinepræget for Kongehuset at gennemføre.

Det var blandt andet planlagt, at der skulle være en fotomulighed i Frederik VIII's Palæ, og at mediepladserne hertil blev fordelt efter de almindelige principper for en pressepool. Efter et generelt ønske fra hendes chefer var der dengang et relativt begrænset antal pladser til journalister og fotografer i palæet. Det var ikke usædvanligt ved sådanne én til én møder mellem Kongehuset og den besøgende at anvende officielle fotografer i stedet for pressepools. Her havde de dog valgt pressepool. Imidlertid fik de at vide, at kineserne ikke ønskede pressepoolen gennemført. Kineserne foretrak, at fotograferingen skete ved officielle fotografer i stedet. Det var heller ikke usædvanligt, at der på et relativt sent tidspunkt kom et sådant ønske fra besøgslandet om ændringer i deres forberedende arbejde, fordi programmet ofte først forelå meget sent op til besøget, hvor der også blev mere indgående kontakt med besøgslandet om planlægningen.

Ved pressepoolordningen var der et antal pladser til hvert af landene. Medierne kunne søge om en plads, hvorefter Det Internationale Pressecenter sædvanligvis fordelte pladserne mellem de medier, som havde anmodet om adgang. Hvis Kongehuset selv var vært, kunne det være Kongehuset, som fordelte pladserne. Om fordelingen blev foretaget af pressecenteret eller Kongehuset afhang af, hvad Udenrigsministeriet ønskede. Ved ordningen med fotografering af officielle fotografer udpegedes der en still fotograf og en kameramand, som kunne tage fotos. Derefter skulle de dele deres billedmateriale med de øvrige medier.

Hun er ikke bekendt med kinesernes begrundelse for, at de ønskede, at fotograferingen skulle ske af officielle fotografer, men hun ved, at flere af de store lande, herunder USA og Kina, benytter sig meget af officielle fotografer, mens man i Danmark gerne vil have, at medierne selv bestemmer, hvem der skal være til stede. Kongehuset har derfor ofte oplevet ved både ind- og udgående besøg at måtte udpege officielle fotografer.

Hun ved ikke, om der i forbindelse med Yu Zhengsheng's besøg var deltagere i pressepoolen, hvis tilstedeværelse var uønsket af kineserne. Det var andre end hende, som skulle forholde sig til, hvem der skulle have adgang til at deltage. Hvis der var sikkerhedsspørgsmål involveret, kørte det udelukkende i PET's regi.

Hun kendte ikke de tre medier Xinhua News Agency of China, NTDTV Danmark og The Epoch Times Denmark, som blandt andre medier fremgik af oversigt over *"Pressetilmeldinger – Fotomulighed ved H.K.H Kronprinsens modtagelse af Yu Zhengsheng..."*, der blev sendt cc hende ved mail af 5. juni 2013 fra kommunikationsmedarbejder i Hofmarskallatet, Christian Meyer. Hun vil formode, at det var Det Internationale Pressecenter, som havde akkrediteret de i oversigten nævnte medier, herunder The Epoch Times Denmark, hvorom der i en parentes i oversigten stod "...".

En uafhængig avis der udsender ucensurerede nyheder til kinesere og andre folk". Det er dog også muligt, at Udenrigsministeriet havde bedt Kongehuset om selv at foretage udvælgelsen af medier. Hun husker ikke at have været involveret i udvælgelsen.

Når hun fik en sådan oversigt over pressetilmeldinger, var hendes fokus på, at fordelingen var retfærdig, og den foreliggende oversigt ville ikke have fået hende til at reagere.

Kongehuset blev ikke orienteret om den interne fordeling i PET, når en sådan mail med oversigt over pressetilmeldinger var sendt til livvagterne fra PET.

Kongehuset blev ikke orienteret om mail af 5. juni 2013 fra Nis Lauge Gellert, Udenrigsministeriets ALO-kontor, med emnet *"kinesisk besøg. Ændring af presseformat. Presselinje"* til blandt andre udenrigsministerens presserådgiver Jean-Charles Ellermann-Kingombe.

Hun ved ikke, hvad der lå i det anførte i mailen af 5. juni 2013 om, at *"... Såfremt der spørges ind til grunden for det ændrede format, foreslås følgende: "Der har i forberedelserne af besøget selvsagt været en løbende og god dialog med kineserne om formatet for pressearrangementerne. Der er i Danmark krav om ligebehandling ved åbne pressearrangementer. De aktuelle pressearrangementer er aftalt i god forståelse mellem såvel værter som gæster."...*". Det er klart, at når Kongehuset skulle aflyse nogle allerede akkrediterede medier, ville Kongehuset gerne have en god begrundelse for det. Hun kan have talt med Nis Lauge Gellert og sagt, at Kongehuset gerne ville leve op til kinesernes ønske, men at det var vigtigt for Kongehuset at kunne begrunde det godt, men hun ved ikke, om det var tilfældet, og hun havde ikke kendskab til, om kineserne havde set akkrediteringslisten. Hun havde i hvert fald ikke sendt den til dem.

Kongehuset havde ikke noget ønske om en pressepool frem for officielle fotografer eller omvendt. Begge dele kunne håndteres. Hun husker ikke, hvorfor kineserne ønskede formen ændret fra pressepool til officielle fotografer.

Hun husker ikke den telefonsamtale mellem hende og Nis Lauge Gellert, som han henviste til i senere mail også af 5. juni 2013 til hende.

Hun husker ikke situationen beskrevet i rapport af 5. juni 2013 fra PET, hvoraf fremgår *"... To herboende kinesiske journalister, som umiddelbart ikke er venligsindede over for det kommunistiske styre bad den 20130606 om at deltage i pressemødet ved Amalienborg under delegationsbesøget Dette ønskede man ikke fra kinesisk side. Det drejede sig om: NTDTV Denmark ... Li Yiluo - Journalist og ZHU Xuezhi - kameraassistent. Ntdtv.com. Begge havde dansk pressekort. ZHU Xuezhi havde først fået en tilla-*

delse til pressekonferencen, men blev efterfølgende afvist ”i døren” af Kongehusets pressechef. Forklaringen var at der var et begrænset antal pladser og at de allerede er fyldt op. ZHU Xuezhong var meget fortørnet over dette...”. Det var hende, der var pressechef, men det kan have været en anden, der afviste medarbejderne fra NTDTV. Hun kan dog ikke afvise, at det var hende, der gjorde det. Afvisningen skete efter, at betingelserne for deltagelse i pressearrangementet var ændret, og de tidligere akkrediterede havde fået besked om det. De øvrige medier, som havde fået beskeden om ændringen, kom ikke, men medarbejderne fra NTDTV kom, selv om beskeden også var sendt til dem. Hun ved ikke, om de ikke havde set den, men i og med at de dukkede op, måtte de forklare dem, at forudsætningerne for deltagelse var ændret, og at de derfor ikke kunne få adgang.

Hun er enig i, at gengivelsen i PET-rapporten af, at ”... Forklaringen var at der var et begrænset antal pladser og at de allerede er fyldt op...”, ikke er en præcis gengivelse af den faktiske begrundelse, men hun husker som nævnt ikke, om det var hende, der afviste medarbejderne fra NTDTV og dermed heller ikke, hvad der blev sagt. Hun ville helt sikkert have forklaret dem, at det var fordi, at formatet var blevet ændret til et arrangement for officielle fotografer.

Adspurgt havde hun ikke yderligere at tilføje, som kunne være af betydning for kommissionens arbejde.

Mødet afsluttet kl. 11.25.

---- o ----

Tuk Bagger formand

TIBETKOMMISSIONEN II

Protokol nr.: 105

PROTOKOL

Den 20. maj 2021 kl. 12.30 blev Tibetkommissionen sat i Retten på Frederiksbergs lokaler, Howitzvej 32, 2000 Frederiksberg.

Til stede var kommissionens medlemmer, landsdommer Tuk Bagger, advokat Ole Spiermann og professor, dr. jur. Michael Hansen Jensen, førstnævnte som kommissionens formand, samt udsøgeren, advokat Jakob Lund Poulsen.

Som protokolfører fungerede juridisk sekretær Harald Micklander.

Bjørn Blau var mødt med bisidder advokat Karen-Margrethe Schebye.

Bisidderne advokat Anders Valentiner-Branth, advokat Arvid Andersen ved advokatfuldmægtig Claudia Koutsonikolas, advokat Anders Nielsen, advokat Claus Søgaard-Christensen, advokat Gunnar Homann, advokat Kristian Braad, advokat Mikael Bernhoft, advokat Torben Koch, advokat Martin Cumberland og advokat Nicolai Mallet ved advokat Christian Dysted var mødt.

Bjørn Blau bekræftede at have modtaget kopi af kommissorium, kopi af lov om undersøgelseskommisioner og oplysninger i henhold til undersøgelseskommissionslovens § 23, stk. 1.

Bjørn Blau erklærede sig villig til at udtale sig og blev oplyst om, at han skal tale sandt, medmindre han risikerer at inkriminere sig selv. Han blev endvidere oplyst om, at afhøringen lydoptages.

Bjørn Blau forklarede, at han er uddannet cand. merc. Fra 2002 til 2004 var han fuldmægtig i Asienkontoret i Udenrigsministeriet. Han er i dag chefrådgiver i Udenrigsministeriets Afrika-kontor.

2002

Han kom til Asienkontoret den 1. februar eller 1. marts 2002. Han havde været på en udepost og var blevet hjemkaldt før tid som følge af det danske formandskab for EU.

I Asienkontoret blev han tilknyttet den sektion, som blandt andet havde ansvar for de bilaterale relationer til Kina. Han var blevet ansat specifikt med det formål, at han skulle forberede EU/Kina-topmødet og det efterfølgende bilaterale kinesiske besøg i Danmark samt varetage det bilaterale forhold til Kina op til topmødet. Der var stort pres på i ministeriet som følge af formandskabet.

For så vidt angik topmødet var det det indholdsmæssige, herunder dagsorden, koordination mellem EU-staterne af indholdet og baggrundsdokumenter til deltagerne, som han havde ansvaret for.

På det tidspunkt havde han ikke noget forudgående kendskab til Kina, og det var også første gang, at han sad i et kontor med ansvar for bilaterale relationer.

Der var i Udenrigsministeriet ikke tradition for en længere overdragelsesperiode, når man tiltrådte en stilling. Stillingen var i øvrigt nyoprettet. Information om Kina, herunder udviklingen i det bilaterale forhold, fik han primært fra, at Carsten Nilas Pedersen ved hans tiltrædelse gennemgik ét- Kina-politikken, og fra en del forholdsvis fyldestgørende materiale fra forskellige ministerbesøg fra Kina, som han læste. Der var generelt mange steder, hvor der stod, hvordan forholdet til Kina var blevet bedret siden resolutionsforslaget i FN i 1997, og at det var vigtigt, at man kom videre i det positive spor. Derudover talte han med kollegaer, når der opstod spørgsmål.

Han kan ikke vurdere, i hvilket omfang udviklingen i forholdet til Kina var drevet af regeringen, herunder om det var et udtalt ønske fra statsminister Anders Fogh Rasmussen, at forholdet til Kina skulle forbedres. Han har heller ikke belæg for at sige noget om udenrigsminister Per Stig Møllers holdning. Det var klart, at det var vigtigt, at der var en positiv udvikling, men han ved ikke nærmere om statsministerens og udenrigsministerens specifikke holdninger.

Ministeriet var dengang mere hierarkisk, end det er i dag, og han refererede således primært til sin umiddelbar foresatte, som var sektionschef Pernille Dahler Kardel. Derudover refererede han til souschef Sus Ulbæk og kontorchef Carsten Nilas Pedersen.

Pernille Dahler Kardels opgave var blandt andet at have overblik over forberedelserne til EU/Kina-topmødet og EU/Sydkorea-topmødet, som også lå i sektionen, og at varetage det løbende bilaterale forhold til de lande, som sektionen havde ansvar for. Det var således ofte efter hendes instruks, at han skrev, og ellers var hun involveret i, hvad han skrev.

Han kan tiltræde Pernille Dahler Kardels forklaring den 18. marts 2021 for Tibetkommission II om, at "... *Hun arbejdede med at forberede EU-formandskabet, herunder topmøderne...*". Fokus i sektionen var på EU-formandskabet og de to nævnte topmøder.

For så vidt angik det efterfølgende bilaterale møde mellem Danmark og Kina, var det også ham, der havde ansvaret for det indholdsmæssige heraf, og han refererede også for så vidt angik dette primært til Pernille Dahler Kardel.

Den politiske vægt blev lagt på EU-topmødet, som var en større affære end det bilaterale kinesiske besøg. Det bilaterale besøg var mere ligetil at gå til. Han beskæftigede sig sikkert mere med EU- topmødet end med det bilaterale besøg, men den nærmere tidsfordeling mellem de to opgaver er svær at skønne over.

Det lyder rigtigt, som forklaret for Tibetkommission II af Pernille Dahler Kardel, at "... *Hun brugte ikke meget tid på Kina-relationen, da hun koncentrerede sig om at forberede topmøderne...*".

Sus Ulbæk var mindre involveret i det bilaterale kinesiske besøg end Carsten Nilaus Pedersen var. Carsten Nilaus Pedersen var meget fokuseret på EU/Kina-topmødet, som nok var det vigtigste det år i Asienkontoret. Carsten Nilaus Pedersen deltog i samarbejdet om EU/Kina-topmødet med ham, Pernille Dahler Kardel og øvrige involverede i huset, hvor Sus Ulbæk i højere grad koncentrerede sig om den øvrige drift i kontoret.

Hovedansvaret for forberedelsen af det indholdsmæssige af EU/Kina-topmødet og det efterfølgende bilaterale kinesiske besøg lå hos ham, mens andre enheder tog sig af andre dele af organiseringen af møderne, og han havde ikke sideordnede kolleger under Pernille Dahler Kardel, som deltog i væsentligt omfang i forberedelsen af det indholdsmæssige.

Besøget af Zhu Rongji og EU/Kina-topmødet blev i Udenrigsministeriet opfattet som vigtige både for EU og for Danmark, herunder som følge af at forholdet til Kina var blevet normaliseret efter en svær periode.

Han udvekslede oplysninger med ASEM-sekretariatet om, hvordan forberedelserne gik, men han havde ikke en direkte relation til sekretariatet.

Kineserne fremsatte under forberedelserne til topmødet og det bilaterale besøg deres bekymringer for demonstrationer med videre formelt i form af demarcher, hvilket vil sige, at den kinesiske ambassade var blevet pålagt af deres udenrigsministerium

at overbringe disse synspunkter, bekymringer med videre til det danske udenrigsministerium. I disse demarcher gav ambassaden eksplicit udtryk for bekymring for tilstedeværelse af Falun Gong medlemmer, eksil-tibetanere, demonstrationer, og hvad civilsamfundsorganisationer drøftede op til topmødet.

Ved de kinesiske demarcher, hvor han var til stede, deltog fra dansk side ud over ham kontorchefen eller en anden medarbejder over hans niveau. Ambassaden ville sædvanligvis være repræsenteret af ambassadøren eller en anden højtstående medarbejder fra ambassaden. Under demarchen lyttede man fra dansk side til, hvad kineserne sagde og noterede sig deres synspunkter. For at forventningsafstemme svarede man i de fleste tilfælde fra dansk side, at retten til at demonstrere var en grundlovssikret ret i Danmark. Kineserne noterede, hvad de sagde, og man gik herefter hver til sit. Emnet blev ikke diskuteret. Efterfølgende skrev han hver gang et notat om, hvad der var fremført fra kinesisk side, og hvad man havde svaret fra dansk side. Notatet delte han med i hvert fald ledelsen i Asienkontoret og ambassaden i Beijing.

Når generaldirektøren i det kinesiske udenrigsministeriums afdeling for internationale organisationer og konferencer Chen Weixiong ifølge mail af 8. april 2002 med emnet *"Zhu Rongji's deltagelse i ASEM IV, EU/Kina-topmøde samt bilateralt besøg i Danmark"* fra Søren Jacobsen, ambassaden i Beijing, cc blandt andre ham, gav udtryk for, at *"... Man så fra kinesisk side frem til ASEM 4 i København og var overbevist om, at eksterne faktorer ikke ville spille negativt ind på mødet (herunder uheldige NGO-aktiviteter)..."*, var det en indirekte måde at give udtryk for en bekymring på. Andre gange var kineserne mere eksplicitte.

Han ved ikke, hvad mail af 9. maj 2002 med emnet *"Taiwan og WHO Assembly samt Zhu Rongjis eventuelle besøg i Danmark"* fra Søren Jacobsen cc blandt andre ham, hvoraf blandt andet fremgår, at *"... Fra kinesisk side nævnte man, at udover den fysiske sikkerhed ønskede man vished for, at eventuelle demonstrationer ville blive holdt på en afstand, hvor premierministeren hverken kunne se eller høre disse. Dette spørgsmål var givetvis - snarere end spørgsmålet om fysisk sikkerhed - det centrale i relation til besøget i København i september. Ambassadøren påpegede, at i Danmark var det ikke forbudt at demonstrere, hvis demonstrationen var anmeldt og foregik fredeligt. Man kunne derfor ikke fra dansk side garantere, at premierministeren ikke ville kunne hverken se eller høre eventuelle demonstrationer"*, gav anledning til i Udenrigsministeriet. Han sad med ansvaret for det indholdsmæssige til møderne under Zhu Rongji's besøg, og i forhold til denne opgave havde han noteret sig bekymringerne, men det anførte vedrørende sikkerhed var ikke noget, som han skulle agere på. Det var relevant for Asienkontoret at vide, at der var fremført disse synspunkter, ligesom det var relevant for ambassaden i Beijing at få oplysninger om, hvad den kinesiske ambassade sagde i forbindelse med demarcher i Udenrigsministeriet, samt hvad der blev svaret

fra dansk side, således at der kunne sikres konsistens i svarene til kineserne fra henholdsvis Udenrigsministeriet og ambassaden i Beijing.

I forberedelserne til topmødet og det bilaterale besøg havde Asienkontoret en regelmæssig dialog med kineserne, og i den forbindelse var det nødvendigt, at han vidste, hvad ambassaden i Beijing drøftede med kineserne. Der var mange oplysninger i mailen af 9. maj 2002, som var vigtige for ham, herunder om Taiwan og WHO, som var en del af den bilaterale diskussion, som de havde med kineserne. Der var således mange af disse oplysninger, han skulle have i baghovedet, når Asienkontoret havde drøftelser med kineserne.

Det anførte i mailen af 9. maj 2002 om, at *"... Det er ambassadens vurdering, at spørgsmålet om "sikkerhed" i forbindelse med Zhu Rongji's eventuelle besøg i Danmark vil blive et stort og vanskeligt spørgsmål..."*, var mest et operationelt aspekt om placeringen af demonstrationer og således ikke noget, som han skulle agere på, idet han arbejdede med det indholdsmæssige og koreografien af selve møderne. Han var ikke involveret i nogen spørgsmål vedrørende placeringen af demonstrationer eller andre af de forhold, som hørte under begrebet *"sikkerhed"* i denne mail.

Han ved ikke, hvem der skulle agere på oplysningerne om spørgsmålet om *"sikkerhed"*. Han ved ikke, om UM-Komcenteret, som mailen af 9. maj 2002 var stilet til, videreformidlede mailen til nogen, som skulle agere herpå. Ambassaden havde allerede sat dem på cc, som, ambassaden mente, skulle have oplysningerne i mailen. Han kunne som fuldmægtig i sektionen ikke tage stilling til, om oplysningerne om *"sikkerhed"* skulle videreformidles og i givet fald til hvem. Han ville ikke som relativt nytilkommen til kontoret af egen drift foranledige oplysningerne videreformidlet.

Mailen af 9. maj 2002 var cc blandt andre S.6., hvilket var Asienkontorets funktionspostkasse. Ledelsen i kontoret så de mails, som kom til funktionspostkassen. Antageligvis så Carsten Nilas Pedersen og Sus Ulbæk derfor mailen, selv om den ikke blev sendt direkte til dem. Dem, der var cc på mailen, herunder ham selv og Pernille Dahler Kardel, var dem ud over ledelsen i kontoret, som ambassaden ville være sikre på så mailen.

Han husker ikke mail af 23. maj 2002 med emnet *"Falun Gong udøvere fra Taiwan til Danmark"* fra Pernille Dahler Kardel til Udenrigsministeriets protokol cc blandt andre ham. Det skete, at han selv talte med medarbejdere fra den kinesiske ambassade. Op til topmøderne havde han nok ugentlig kontakt med ambassaden. Hans kontakt var mest til de politiske officerer på ambassaden, og samtalerne med dem vedrørte i det væsentlige selve møderne, herunder hvad der skulle på dagsordenen. Han husker ikke i samtalerne med de politiske officerer at have hørt om de kinesiske

bekymringer. Han var heller ikke den naturlige medarbejder i ministeriet at formidle bekymringerne til. Derimod hørte han i forbindelse med demarcher, hvor han var til stede, om de kinesiske bekymringer.

Han ved ikke, hvad Protokollen skulle gøre i anledning af mailen af 23. maj 2002. Han vil tro, at mailen blev sendt til Protokollen, fordi den kinesiske ambassade altid kontaktede Protokollen om demonstrationer foran ambassaden, og i mailen nævnes det, at "... *Man var bekymret for, om dette skulle føre til yderligere demonstrationer foran ambassaden, hvorfor man anmodede om udenrigsministeriets assistance...*". Den kinesiske ambassade kan også have henvendt sig til andre enheder, men det har han ikke viden om.

Han kan ikke ud fra notits af 9. juli 2002 med emnet "*Kinesisk demarche om NGO-aktiviteter i forbindelse med ASEM 4*" til Udenrigsministeriets direktør fra Asienkontoret og ASEM-sekretariatet se, hvem der har skrevet den. Han husker ikke notitsen.

Når der var tale om en telefonisk demarche som den refererede i notitsen af 9. juli 2002, var der som regel flere medarbejdere fra Udenrigsministeriet til stede. Det vil være mest nærliggende, at Pernille Dahler Kardel og Sus Ulbæk, som ifølge notitsen på forskellige tidspunkter i løbet af den 5. juli 2002 modtog demarchen, havde valgt at tage ham frem for en anden med til demarchen. Han kan imidlertid ikke huske, om han var til stede under demarchen. Han kan heller ikke huske, om han var medforfatter til notitsen, men han kan ikke udelukke, at det var tilfældet. Hvis han var til stede under demarchen, var det oplagt, at det var ham, der skulle skrive udkast til notitsen.

Han mener, at Thomas Kruse, hvis stempel er på notitsen af 9. juli 2002 i kommissionens bilagssamling, var fuldmægtig i ASEM-sekretariatet, men han er ikke sikker.

Han var ikke med til at forelægge notitsen af 9. juli 2002 for udenrigsministeren, som ifølge påtegningen på notitsen har tilkendegivet at være enig i indstillingen heri.

Oplysningen i notitsen om, at "... *Der er ingen tvivl om, at det kinesiske udenrigsministerium og ambassaden i stigende grad er bekymret over udsigten til, at premierministeren under besøget i København konfronteres med emner som Tibet og Falun Gong, og at dette kan få indflydelse på forberedelsen af ASEM-topmødet og niveauet for Kinas deltagelse i dette*", var af betydning. Det var muligvis rationalet bag kontorledelsens beslutning om at informere direktøren, men han ved det ikke.

Han ved ikke, hvem der udarbejdede notitsen. Hvis det var en fuldmægtig, der gjorde det, ville dennes udkast være gået gennem flere hænder, inden notitsen blev sendt

videre fra kontoret. Når noget gik videre fra kontoret til nogen på et niveau over kontorchefen i kontoret, skulle ledelsen i kontoret godkende det, inden det gik videre op. Arbejdsgangen var sædvanligvis, at fuldmægtigen sendte sit udkast til sektionschefen, souschefen eller kontorchefen, som herefter selv skrev videre på det eller kom med input til fuldmægtigen om, hvad der skulle ske af ændringer og tilføjelser.

Han erindrer ikke formålsnotits af 24. juli 2002 med emnet *"EU-Kina-topmøde den 24. september 2002"* fra Asienkontoret til Statsministeriet, men han kan se af dokumentets metadata i kommissionens bilagssamling, at dokumentet med formålsnotitsen var gemt af hans brugernavn, hvilket stemmer med, at det er oplagt, at han var inde over notitsen.

Når det af metadataene til dokumentet med formålsnotitsen fremgår, at dokumentet med formålsnotitsen af 24. juli 2002 senest blev ændret og gemt af ham den 1. august 2002, ved han ikke, om det har været i forbindelse med en arkivering af dokumentet.

Afsnittet i formålsnotitsen af 24. juli 2002 om, at *"... Man har fra kinesisk side ved flere lejligheder udtrykt bekymring for indrejse til Danmark af Falun Gong tilhængere, det planlagte besøg i Danmark af den eksil-tibetanske "premierminister" (samtidig med ASEM 4 og EU-Kina-topmødet) samt de demonstrationer som i den forbindelse måtte finde sted. Der er endvidere fra kinesisk side udtrykt forhåbning om at eventuelle demonstrationer holdes udenfor synsvidde af den officielle kinesiske delegation. Det er fra dansk side fremført, at det ikke er dansk politik ved visum-udstedelse eller ved indrejse fra lande uden visumpligt at undersøge hvorvidt personer er medlem af Falun Gong eller det tibetanske eksilsamfund. Derudover er fremført, at det, indenfor Grundlovens rammer, i Danmark er enhver person eller bevægelse tilladt at give udtryk for deres holdning, bl.a. gennem lovligt anmeldte demonstrationer. Samtidig understreges dog, at man fra dansk side vil garantere for den kinesiske delegations fysiske sikkerhed..."*, bringer ikke noget frem i hans erindring om tilblivelsen af notitsen.

Når man udarbejdede en formålsnotits, der skulle videre til Statsministeriet, var det mere gennemarbejdet end andre produkter fra kontoret i den forstand, at kontorets ledelse ofte ville have været inde over ad flere omgange, og notitsen kunne have været rundt i andre kontorer i Udenrigsministeriet for at sikre, at indholdet var, som det skulle være.

Han erindrer ikke, hvad hans oplevelse var, da han læste mail af 24. juli 2002 med emnet *"Zhu Rongjis besøg i Danmark"* fra Christian Lotz, ambassaden i Beijing, cc blandt andre ham, hvorefter fremgår *"... Under samtalen kom Zhao ind på spørgsmålet om risikoen for forstyrrende demonstrationer under Zhus besøg, og gav udtryk for de samme bekymringer, som udenrigsminister Tang havde gjort under EU-middagen"*

med EU ambassadørerne den 22. juli og generaldirektør Zhao Jun også tidligere havde givet udtryk for overfor ambassadøren. Ambassadøren gentog det svar, han havde givet ved de tidligere møder jvf. indberetningerne om dette. Zhao bemærkede, at man ikke forestillede sig, at Falungong og tibetanske demonstrationer skulle forbydes, men at man i forbindelse med andre besøg i Europa - f.eks. Frankrig - havde værdsat, når værterne havde holdt demonstranterne uden for synsvidde af den officielle kinesiske delegation. Dette lagde man meget stor vægt på. Man ønskede generelt, at de kinesiske bekymringer blev taget alvorligt, og at der blev gjort en indsats for at imødekomme dem, så vidt det nu var muligt...". Umiddelbart mener han ikke, at der var oplysninger i mailen, som han skulle bruge til baggrundsmaterialet til selve møderne under Zhu Rongji's besøg.

Informationen i mailen af 24. juli 2002 var alligevel brugbar for ham, idet kineserne under optakten til mødet kom med de samme henvendelser til Asienkontoret, og ved besvarelsen heraf var det vigtigt, at han vidste, hvad kineserne havde sagt til ambassaden, og hvad ambassaden havde svaret.

Han ved ikke, hvorfor den danske ambassadør efter indholdet af mailen af 24. juli 2002 tilsyneladende ikke svarede Zhao på det anførte om, "... at man ikke forestillede sig, at Falungong og tibetanske demonstrationer skulle forbydes, men at man i forbindelse med andre besøg i Europa - f.eks. Frankrig - havde værdsat, når værterne havde holdt demonstranterne uden for synsvidde af den officielle kinesiske delegation. Dette lagde man meget stor vægt på. Man ønskede generelt, at de kinesiske bekymringer blev taget alvorligt, og at der blev gjort en indsats for at imødekomme dem, så vidt det nu var muligt...", men det, at man ikke svarede, betød ikke, at man var enig i det fremførte. Det betød nok nærmere, at man ikke ønskede at tage diskussionen i den sammenhæng.

Han tror ikke, at ambassaden forventede et svar fra Udenrigsministeriet på mailen, og han ved ikke, hvem i Udenrigsministeriet der eventuelt skulle have ageret på den, men bolden lå ikke på hans bord henset til, at aspekterne i mailen var af mere operationel karakter i forhold til placering af demonstranter. Hans anvendelse af oplysningerne i mailen ville være i forbindelse med, at kineserne fremkom med samme bekymringer over for Udenrigsministeriet.

Hvis der havde skullet ageres på en mail som den foreliggende af 24. juli 2002, ville det være af nogen uden for Asienkontoret. Som fuldmægtig i kontoret ville han ikke af egen drift videreformidle mailen til nogen uden for kontoret. Det skulle være nogen højere oppe, der tog beslutning om det.

Han har ingen erindring om det, men han kan ikke udelukke, at nogen blev bedt om at videreformidle mailen eller bekymringerne heri, ligesom han ikke kan udelukke, at nogen videreformidlede kinesernes tilsvarende bekymringer fremsat over for Asienkontoret.

Den eventuelle manglende videreformidling af mailen af 24. juli 2002 og bekymringerne heri skal ses i lyset af, at informationerne om kinesernes synspunkter ikke var nye.

Han husker ikke at have skrevet referat af 30. juli 2002 med emnet "*Kinesisk demarche om aktiviteter og tilrejsende i forbindelse med ASEM 4*" til Sydchefen fra Asienkontoret, men han er næsten sikker på, at han gjorde det, idet han deltog i demarchen. Han husker heller ikke den konkrete demarche.

Han vil antage, at når det i referatet af 30. juli 2002 blev anført, at "*... Carsten Nilaus Pedersen udtrykte indledningsvis stor tilfredshed med det gode samarbejde med Kina i forbindelse med ASEM 4. Videre blev der givet udtryk for at Danmark var bekendte med Kinas bekymringer, som også var blevet fremført overfor ambassaden i Beijing, herunder af den kinesiske udenrigsminister ...*", var det blandt andet fra indberetningerne fra ambassaden i Beijing, at Carsten Nilaus Pedersen havde oplysningerne om kinesernes bekymringer.

I forhold til det refererede i referatet af 30. juli 2002 om, at "*... Det blev fremhævet, at man fra dansk side tog de kinesiske bekymringer meget alvorligt, men at enhver person eller bevægelse i Danmark, indenfor Grundlovens rammer, kan planlægge arrangementer eller give udtryk for meninger – også sådanne som ikke er i overensstemmelse med den siddende regerings holdninger...*", har han ikke erindring om at have været med til at vurdere grundlovens rammer for demonstrationer og mulighederne for at ytre sig. Efter hans opfattelse beskytter grundloven forsamlingsfriheden og retten til at demonstrere. Han har ikke grundlag for at udtale sig om, hvorvidt det er omfattet af grundlovsrettighederne, at man skal kunne komme til orde over for den, som man demonstrerer mod, og ses af denne. Han har ikke været i situationer, hvor det har været nødvendigt at uddybe, hvad der nærmere lå i, at grundloven giver ret til at demonstrere. Af samme årsag har han ikke været med til at indhente en juridisk vurdering fra Udenrigsministeriets juridiske kontor om det. Det er muligt, at Carsten Nilaus Pedersen gjorde det dengang, men han ved det ikke.

Han ved ikke, om det, som i henhold til mail af 24. juli 2002 fra ambassaden i Beijing var fremført af kineserne om, at kineserne "*... i forbindelse med andre besøg i Europa – f.eks. Frankrig havde værdsat, når værterne havde holdt demonstranterne uden for*

synsvidde af den officielle kinesiske delegation...”, var en mulighed inden for grundlovens rammer i Danmark.

Han spurgte ikke i lyset af mailen af 24. juli 2002 Carsten Nilas Pedersen efter mødet refereret i referatet af 30. juli 2002, om der var belæg for at sige, ”... *at enhver person eller bevægelse i Danmark, indenfor Grundlovens rammer, kan planlægge arrangementer eller give udtryk for meninger – også sådanne som ikke er i overensstemmelse med den siddende regerings holdninger...*”.

Han erindrer ikke ”*Memoranda for security Arrangements for Chinese Premiere Zhu Rongji*” af 12. august 2002.

Adspurgt havde han ingen erindring om, hvad man i Asienkontoret gjorde i anledning af mail af 4. september 2002 med emnet ”*Den kinesiske premierminister Zhu Rongjis besøg i Danmark*” fra Christian Lotz til blandt andre ham. Adspurgt hvem af modtagerne, der efter hans mening skulle reagere på mailen, ved han ikke, om der var anledning til at gøre yderligere ud over måske at orientere andre om den i mailen gengivne samtale. Han ved ikke, om der lå noget operativt i mailen.

Adspurgt om det ikke ville være en katastrofe, hvis man fra dansk side undlod at reagere på de kinesiske bekymringer, og det eventuelt medførte, at Zhu Rongji blev på sit hotelværelse eller var rejst hjem som følge af, at Zhu Rongji havde fået efterretningen om, at der var demonstrationer, ville det efter hans opfattelse være en rigtig skidt afslutning på besøget. Adspurgt om ikke nogen i Udenrigsministeriet tog hånd om bekymringerne for at undgå en sådan katastrofe, vil han antage, at der givetvis var nogen som gjorde det, men han ved ikke, hvem, der skulle agere på det. En af modtagerne af mailen af 4. september 2002 var Protokollen. Adspurgt om Protokollen havde noget med sikkerhed og værdighed at gøre, ved han ikke, hvilken dialog der var direkte mellem kineserne og andre kontorer end Asienkontoret i Udenrigsministeriet, men det nævnte ”*Memoranda for security Arrangements for Chinese Premiere Zhu Rongji*” af 12. august 2002 kan ses udleveret af kineserne direkte til Protokollen.

Han erindrer ikke, hvad man i Asienkontoret eventuelt havde af drøftelser i anledning af mailen af 4. september 2002 eller i anledning af de tidligere indberetninger fra ambassaden i Beijing om de kinesiske bekymringer, herunder om man på et tidspunkt satte sig sammen i Asienkontoret og drøftede det, ligesom han ikke husker, om de agerede på indberetningerne og i givet fald hvordan.

Formålet med indberetninger fra de danske ambassader rundt om i verdenen som f.eks. den foreliggende indberetning i mailen af 4. september 2002 var at orientere

Udenrigsministeriet. Det var en del af den almindelige forretningsgang for ambassaderne, at de sendte indberetninger til Udenrigsministeriet. Indholdet kunne variere fra oplysninger af vidererækkende betydning til oplysninger om mindre forhold. Op til topmøderne i 2002 var der en løbende strøm af indberetninger. I forhold til andre ambassader modtog man i Udenrigsministeriet utrolig mange indberetninger fra ambassaden i Beijing, hvilket blandt andet skal ses i lyset af, at der var mange besøg fra og til Kina, at det var en stor ambassade, som havde kapaciteten til at holde Udenrigsministeriet underrettet, og at Kina var et vigtigt land for Danmark.

Han husker det ikke, men det er sandsynligt, at han udarbejdede et udkast til notits af 10. september 2002 med emnet *"Direktørens samtale med Kinas nye ambassadør til Danmark, Zhen Jianguo, den 12. september 2002"* til Udenrigsministeriet direktør fra Asienkontoret. Når det i notitsen blev nævnt, at *"... Det må påregnes at ambassadøren vil benytte mødet med direktøren til at give udtryk for kinesisk bekymring for sikkerhedsaspektet i forbindelse med besøget, herunder demonstrationer af Falun Gong-udøvere og eksiltibetanere..."*, var det formentlig, fordi antagelsen i Asienkontoret var, at kineserne ville rejse det angivne spørgsmål hver gang, de havde lejlighed til det. Han husker ikke, om han skrev det ind i notitsen af egen drift, eller der var nogen, som sagde, at han skulle gøre det. Han husker ikke baggrunden for notitsen. Den ville som andre notitser have været gennem flere hænder i Asienkontoret, inden den gik til direktøren.

For så vidt angår det i notitsen af 10. september 2002 anførte om, at *"... Samtidig understreges, at man vil tage fornødne foranstaltninger med henblik på at sikre den kinesiske delegations sikkerhed..."*, tænker han umiddelbart, at opgaven med at *"... tage fornødne foranstaltninger med henblik på at sikre den kinesiske delegations sikkerhed..."* hørte under PET og politiet. Som han husker det, havde han ikke direkte kontakt med PET og politiet om sikkerhed. Han mener, at han var sammen med PET og politiet ved nogle lejligheder. Det var, da man var ude at se hotellet, hvor den kinesiske delegation skulle indlogeres, og da man besigtigede Eigtveds Pakhus, som udgjorde rammen for EU/Kina-topmødet. Han mindes ikke, at han i øvrigt var til møder, hvor PET og politiet var til stede, men han kan ikke udelukke det.

Han kender ikke baggrunden for, at det i notitsen af 10. september 2002 blev anført, at *"... Det synes som om Kina har accepteret at Danmark ikke vil hindre lovlig anmeldte demonstrationer"*, herunder om oplysningen stammede fra et møde på højere niveau med kineserne, fra en indberetning eller andetsteds fra.

Vedrørende det i notitsen af 10. september 2002 anførte om, at *"... Der er indledt et konstruktivt samarbejde mellem Udenrigsministeriet, politi og den kinesiske ambassade med henblik på at sikre at lovlig anmeldte demonstrationer finder sted hvor de ikke*

generer den kinesiske delegation...”, erindrer han ikke det omtalte samarbejde, eller hvem der deltog for Udenrigsministeriet, herunder om det var en repræsentant fra Asienkontoret eller et andet kontor. Han husker heller ikke, hvor oplysningen kom fra, herunder om det var noget, som han var blevet bedt om at skrive ind, eller han havde fået den fra andre dokumenter, eller om andre havde skrevet den ind, efter at han havde sendt sit udkast videre. Oplysningen kan være kommet fra et andet kontor end Asienkontoret, men præcis hvad kilden til oplysningen var, det ved han ikke. Han vil tro, at nogen fra ledelsen i Asienkontoret må have kendt til det på tidspunktet for notitsen, idet de var nødt til at vide nærmere om det anførte, inden notitsen gik til direktøren.

Når han udarbejdede udkast til en notits eller et referat af f.eks. en demarche, var arbejdsgangen, at han oprettede et dokument til det, og når han var færdig med udkastet, sendte han det elektronisk til mødedeltageren eller kontorets ledelse og bad dem om at godkende det. De kunne skrive i dokumentet eller skrive på en udskrift af udkastet og bede ham om at rette til. Hvis det var et dokument, som skulle højere op eller ud af huset, havde han typisk en samtale med sin overordnede om rammerne for indholdet, inden han begyndte at skrive udkastet. I processen kunne det ske, at han indhentede bidrag fra andre kontorer i ministeriet. Ved udarbejdelsen af notitser brugte man ofte fortilfælde i den forstand, at man så på, hvordan noget tidligere var gengivet, hvorefter man kunne bruge formuleringen herfra. Man fandt dengang formuleringer til genbrug ved at kigge i tidligere dokumenter.

Alle i Asienkontorets ledelse var meget ”hands on” i forhold til selv at skrive ændringer ind i de udkast, som han sendte til dem, hvilket også var nødvendigt som følge af det tidspres, der var. Det var således sædvanligt, at ledelsen selv gik ind og ændrede i dokumenterne, herunder sprog, indhold og yderligere oplysninger. Det var den endelige udgave, som blev arkiveret. Han ved ikke, om man teknisk set kan følge ændringsprocessen via de elektroniske oplysninger i den endelige udgave.

Han er enig i, at det ikke umiddelbart var et anliggende for Udenrigsministeriet, hvor ”*lovlig anmeldte demonstrationer finder sted*” som anført i notitsen af 10. september 2002.

Adspurgt om han selv deltog i møder med ambassaden omfattet af det konstruktive samarbejde omtalt i notitsen af 10. september 2002, har han ingen erindring om at have gjort det og tror ikke, at han gjorde det. Adspurgt om han har kendskab til, om Susan Ulbæk kunne have indgået i det omtalte konstruktive samarbejde, har han som nævnt ingen erindring om, at der var et samarbejde, og han ved ikke, hvem fra Udenrigsministeriet, der i givet fald deltog i det, eller hvilket kontor i Udenrigsministeriet, som var involveret i det.

I forhold til Pernille Dahler Kardels forklaring den 18. marts 2021 for Tibetkommission II om, at ”... *Hun ved ikke, hvem der har skrevet passagen om det konstruktive samarbejde, eller hvor den kom fra, men den undrer hende da, når hun ser den i dag*”, blev han også overrasket, da han læste passagen hos sin bisidder op til sin forklaring i dag. Hvor en demonstration skal placeres, er ikke et anliggende for Udenrigsministeriet.

Hans stempel på det gule omslag af 12. september 2002 til notits af 11. september 2002 med emnet ”*Henvendelser fra Falun Gong*” til udenrigsministeren fra Asienkontoret betød, at det var akteret. Han erindrer ikke at have skrevet udkast til notitsen, men det er oplagt, at det var ham, der skrev det.

Han husker ikke, hvorfra oplysningen i notitsen af 11. september 2002 om, at ”... *Det må forventes at Falun Gong i forbindelse med Kinas deltagelse i ASEM og Kina-top-mødet og det bilaterale besøg vil søge at skabe så stor opmærksomhed som muligt om bevægelsen...*”, stammede, herunder om det var fra den kinesiske ambassade. Han er ikke sikker, men han mener, at Falun Gong havde været i Udenrigsministeriet forud for topmøderne.

Ligeledes erindrer han ikke, hvorfra oplysningen i notitsen af 11. september 2002 om, at ”... *I stedet er der indledt et samarbejde mellem Udenrigsministeriet, politiet og den kinesiske ambassade som tager sigte på at Falun Gongs lovlige aktiviteter finder sted, hvor de ikke generer den kinesiske delegation...*”, kom. Han ville dengang have vidst, hvem der havde tilføjet oplysningen, hvis nogen gjorde det, og hvis nogen havde bedt ham om at skrive det ind, eller hvis han havde taget det fra et andet dokument, ville han vide det, men han husker det ikke i dag.

Han mener, at han var med til samtalen refereret i referat af 12. september 2002 med emnet ”*Den kinesiske ambassadørs møde med direktøren d. 12. september 2002*” til direktøren fra Asienkontoret. Han fulgte den kinesiske ambassadør op til direktør Friis Arne Petersen, og han mener ikke, at der var lejlighed til, at han drøftede de nævnte notitser af 10. og 11. september 2002 med Friis Arne Petersen, ligesom han ikke tror, at Friis Arne Petersen inden mødet havde bedt ham om at uddybe dem.

Han ved ikke, om Friis Arne Petersen vidste, hvad der lå i ”... *et konstruktivt samarbejde mellem Udenrigsministeriet, politi og den kinesiske ambassade med henblik på at sikre at lovlig anmeldte demonstrationer finder sted hvor de ikke generer den kinesiske delegation...*”, som nævnt i notits af 10. september 2002, eller om Friis Arne Petersen op til mødet med ambassadøren eller i øvrigt bad om yderligere oplysninger om det.

Adspurgt om, hvorvidt det kunne være en snild diplomatisk løsning, hvis ”det konstruktive samarbejde” gik ud på, at demonstrationerne var et andet sted end den kinesiske delegation, tror han ikke, at man fra Udenrigsministeriets side havde en forventning om, at den kinesiske delegation ikke skulle se demonstranter under opholdet i Danmark. Han kan ikke umiddelbart pege på, at nogen af hans overordnede var mere snilde end andre til at finde en sådan løsning. Løsningen ville skulle sanktioneres oppefra, og han ved ikke, på hvilket niveau det skulle have været. Han ved ikke, om oplysningen om ”det konstruktive samarbejde” blev sat ind i notitsen af 10. september 2002 til direktøren for at blive sanktioneret af direktøren, men det kan man forestille sig.

Han vil have været inddraget i udarbejdelsen af udateret ”*Samtalenotits til brug ved officielt besøg af den kinesiske premierminister Zhu Rongji onsdag den 25. september 2002*” til statsministeren. Ved udarbejdelsen af en sådan samtalenotits til statsministeren ville man fra Udenrigsministeriets side bestræbe sig på kortest muligt at præsentere de vigtigste forhold under de enkelte overskrifter. Adspurgt om man kan lægge til grund, at det, som står i notitsen, var udtryk for fakta, som man den gang var overbevist om, var rigtige, forklarede Bjørn Blau, at generelt kan man det, men med forbehold for, at det anførte i notitsen ikke indeholdt en vurdering.

Inden man i Udenrigsministeriet skrev en sådan samtalenotits til statsministeren, havde man en dialog med Statsministeriet om indholdet af samtalen, og inden for den ramme, man nåede frem til, skrev Udenrigsministeriet et udkast, som kom til gennemsyn i Statsministeriet. Statsministeriet havde sædvanligvis bemærkninger til udkastene. Statsministeriet kunne både komme med bemærkninger og selv skrive ændringer ind i udkastet.

Han vil tro, at det var ham, der sendte udkastet til den udaterede samtalenotits til sin counterpart i Statsministeriet. Han ved ikke, om det i dag er muligt at se, hvem der har foretaget hvilke ændringer i samtalenotitsen.

Han ved ikke, hvad der i samtalenotitsen til statsministeren lå i det anførte om, at ”... *Fra dansk side har man i stedet søgt at tilrettelægge programmet så mulighederne for at premierministeren konfronteres med Falun Gong begrænses...*”, og han husker ikke, hvorfra oplysningen herom kom, herunder om det var ham, der skrev den ind, eller om andre tilføjede den. Han erindrer ikke, at de på noget tidspunkt talte om tilrettelæggelse af programmet under hensyntagen til placeringen af demonstranter. Hans fokus var ikke på forhold rundt om programmet for besøget. Det var på indholdet af møderne.

For så vidt angår tidligere udkast til samtalenotitsen til statsministeren, hvor sætningen lød ”... *Fra dansk side har man i stedet søgt at tilrettelægge programmet så sandsynligheden for, at premierministeren konfronteres med Falun Gong begrænses...*”, husker han ikke, hvilken af de to formuleringer, der eventuelt var hans.

Han er enig i, at sætningen i samtalenotitsen til statsministeren om, at ”... *Det kan ikke udelukkes at der vil være kortvarige uanmeldte demonstrationer, som premierministeren muligvis vil tage op...*” godt kan læses således, at man havde sikret sig, at anmeldte demonstrationer foregik steder, hvor Zhu Rongji ikke kom forbi, men han ved ikke, om det var sådan, at den skulle forstås.

Han vil bestemt tro, at samtalenotitsen til statsministeren havde været over Carsten Nilas Pedersen. Han vil også tro, at leddet over Carsten Nilas Pedersen, hvilket var den bilaterale chef, var inde over samtalenotitsen. Han vil anse det for meget sandsynligt, at den også var forbi direktøren.

Der vil have været en fra Asienkontoret til stede under statsministerens møde den 25. september 2002 med Zhu Rongji. Det var formentlig på kontorchefniveau, at kontoret var repræsenteret. Formentlig deltog flere andre kontorer også repræsenteret ved deres kontorchefer. Desuden vil Protokollen have været involveret i modtagelsen af Zhu Rongji og afviklingen af samtalen.

Zhu Rongji's besøg i Danmark var et vellykket besøg. Der var rimelig tilfredshed med det på både dansk og kinesisk side. Det havde været velorganiseret, og der havde været godt indhold i drøftelserne.

Han kan ikke have udarbejdet notits af 17. december 2003 med emnet ”*Kinesisk besøg på højeste niveau i 2005*” til udenrigsministeren fra Asienkontoret, idet han på det tidspunkt ikke længere havde med Kina at gøre. Han var efter EU-formandskabet rykket over i en anden sektion i Asienkontoret, hvor han arbejdede med udviklingsbistand.

I forhold til det anførte i notitsen af 17. december 2003 om, at ”... *Samtidig er det klart, at et kinesisk statsbesøg sandsynligvis vil give anledning til mobilisering af Kina-kritiske kræfter i Danmark. Offentlige meningstilkendegivelser samt direkte henvendelser til regeringen fra Falun Gong-, Tibet- og Taiwan-sympatisører samt menneskerettighedsaktivister vil dels lægge politisk pres på regeringen for at anlægge en kritisk holdning til den kinesiske gæst, dels give anledning til krav fra kinesisk side om at sikre gennemførelsen af besøget uden ubehagelige incidenter for den kinesiske gæst. Håndteringen af sådanne evt. kinesiske krav kan i sig selv give anledning til offentlig debat i Danmark. Det bemærkes, at disse aspekter blev håndteret tilfredsstillende for alle par-*

ter i forbindelse med Zhu Rongjis ophold i Danmark i 2002...”, kan han ikke huske, at der i forbindelse med Zhu Rongji’s besøg var nogen incidenter, som kineserne kunne føle sig stødt over. Han ved ikke, hvad der lå i, at ”disse aspekter blev håndteret”, herunder om det havde noget at gøre med det i notitserne af 10. og 11. september 2002 nævnte ”samarbejde mellem Udenrigsministeriet, politiet og den kinesiske ambassade” eller med det i den udaterede samtalenotits til statsministeren anførte om, at ”... Fra dansk side har man i stedet søgt at tilrettelægge programmet så mulighederne for at premierministeren konfronteres med Falun Gong begrænses...”.

2012

Han var i Zimbabwe på tidspunktet for Hu Jintao’s besøg Danmark i 2012, og det var derfor på stor afstand, at han fulgte pressedækningen af politiets indgriben over for demonstranter i forbindelse med besøget. Han forbandt ikke begivenhederne i 2012 med det kinesiske besøg, som han var med til at forberede i 2002.

Adspurgt havde han ikke yderligere at tilføje, som kunne være af betydning for kommissionens arbejde.

Mødet afsluttet kl. 14.45.

---- O ----

Tuk Bagger formand

TIBETKOMMISSIONEN II

Protokol nr.: 106

PROTOKOL

Den 20. maj 2021 kl. 14.55 blev Tibetkommissionen sat i Retten på Frederiksbergs lokaler, Howitzvej 32, 2000 Frederiksberg.

Til stede var kommissionens medlemmer, landsdommer Tuk Bagger, advokat Ole Spiermann og professor, dr. jur. Michael Hansen Jensen, førstnævnte som kommissionens formand, samt udspørgeren, advokat Jakob Lund Poulsen.

Som protokolfører fungerede juridisk sekretær Harald Micklander.

Johnny Paulsen var mødt med bisidder advokat Torben Koch.

Bisidderne advokat Anders Valentiner-Branth, advokat Arvid Andersen ved advokatfuldmægtig Claudia Koutsonikolas, advokat Anders Nielsen, advokat Martin Cumberland, advokat Karen-Margrethe Schebye, advokat Nicolai Mallet ved advokat Christian Dysted, advokat Kristian Braad og advokat Mikael Bernhoft var mødt.

Johnny Paulsen bekræftede at have modtaget kopi af kommissorium, kopi af lov om undersøgelseskommissioner og oplysninger i henhold til undersøgelseskommissionslovens § 23, stk. 1.

Johnny Paulsen erklærede sig villig til at udtale sig og blev oplyst om, at han skal tale sandt, medmindre han risikerer at inkriminere sig selv. Han blev endvidere oplyst om, at afhøringen lydoptages.

Johnny Paulsen forklarede, at han i 1999 kom tilbage til Københavns Politi, hvor han i 2004 var vicepolitikommissær i Regionsafdelingen. I 2012 var han i Københavns Politis Uddannelsesafsnit.

2004

I sin tid i politiet har han været involveret i et indgående højniveaubesøg fra Kina. Det var besøget af parlamentsformand Wu Bangguo i 2004. Han mener, at han har været perifert involveret i et eller to yderligere besøg fra Kina, men han husker ikke

konkret, hvilke det var. Han husker ikke at have været involveret i ASEM-IV topmødet i 2002, men han kan ikke udelukke, at det var tilfældet.

Han husker ikke, hvilket kendskab til kinesisk kultur og kinesiske ønsker i forbindelse med besøg han havde inden Wu Bangguo's besøg. Der var allerede dengang noget med værdighed og ikke tabe ansigt, men hvornår han hørte om det, og hvilke ord der præcist blev benyttet, husker han ikke.

Opfattelsen i Københavns Politi i forbindelse med Wu Bangguo's besøg var, at overordnet skulle besøget håndteres som alle andre højniveaubesøg, men der var noget snak om blandt andet Falun Gong, som i en periode havde demonstreret foran den kinesiske ambassade. Han mener, at Falun Gong blev nævnt under briefing i forbindelse med besøget, og Falun Gong blev også nævnt i operationsbefalingen. Han husker ikke, hvad der konkret blev sagt.

Uden at kunne huske den konkrete ordlyd efterlod briefing mv. det indtryk hos ham, at besøget skulle forløbe værdigt og uden at, kineserne tabte ansigt. I hans optik var det ikke anderledes end i forbindelse med andre statsbesøg.

For så vidt angår at flere vidner fra politiet har forklaret for Tibetkommission II om en uskreven regel helt tilbage fra 1990'erne om, at man i forbindelse med besøg fra Kina skulle søge så vidt muligt at undgå, at kineserne så demonstranter, og at demonstranterne skulle holdes på en afstand, som var længere end den nødvendige sikkerhedsafstand, kan han godt huske, at der var snak om det, men han husker det ikke konkret i forhold til besøget af Wu Bangguo. Han kan således ikke huske, at kineserne i forbindelse med besøget ikke måtte se demonstranter. Demonstranterne skulle have lov til at demonstrere inden for en vis sikkerhedsafstand.

Det eneste særlige, han hæfter sig ved i trusselsvurderingen i *"Operationsbefaling For Det Kinesiske Parlaments Formand Mr. Wu Bangguo og frue på officielt besøg i Danmark mandag d. 31. maj til onsdag d. 2. juni 2004"*, 1. udgave af 19. maj 2004, er, at Falun Gong og eventuelle venstreekstremistiske demonstrationer er nævnt i den. Han husker ikke, om det blev uddybet, hvorfor Falun Gong blev eksplicit nævnt i trusselsvurderingen.

Vedrørende beskrivelsen af opgaven i operationsbefalingen hæfter han sig ved, at det er anført, at *"... Det er opgaven at ... anmeldte eller spontane demonstrationer ikke griber forstyrrende ind i besøget..."*, idet det kan fortolkes og gradbøjes. Han husker ikke, hvordan det skulle fortolkes, herunder hvad der blev sagt herom under briefing.

Han kan ikke huske, at der var Falun Gong eller andre anti-kinesiske demonstranter ved Hotel Marriott, hvor kineserne var indlogeret. Derimod var der mange kinesere med kinesiske flag. De var der efter aftale med den kinesiske ambassade. Som han husker det, fik de lov til at stå rimelig tæt på hotellet.

Som han husker det, blev der ikke afholdt Falun Gong-demonstrationer på Rådhuspladsen og Christiansborg Slotsplads i forbindelse med besøget, som ifølge 4. udgaven af operationsbefalingen af 25. maj 2004 ellers var planlagt. Han husker det som et meget fredeligt besøg.

Det var lidt specielt, at der som nævnt i operationsbefalingen under politiaktion 03-01, som han var aktionsleder for, var angivet, at ”... *Der opstilles Civile Anholdelsesgrupper, hvoraf nogle skal være i uniform, som skal følge eventuelle anmeldte eller uanmeldte demonstrationer i form af f.eks. Falun Gong, som formodes at ville/kunne gribe forstyrrende ind i Parlamentsformandens besøg her i landet. De Civile Anholdelsesgrupper følger Parlamentsformandens program i København, Hvidovre og Hillerød. Ved optræk til uroligheder mv. iværksættes de operationelle teknikker for at hindre at urolighederne breder sig og for at kunne bevare initiativet og kontrollen over situationen...*”. Det var primært en opklaringsopgave, hvor de skulle observere, om der var nogen, som ville demonstrere og udføre happenings.

Som han husker det, var det opfattelsen, at Falun Gong-udøverne var ganske fredelige personer. Han ved ikke, hvordan ”... *Falun Gong ... ville/kunne gribe forstyrrende ind i Parlamentsformandens besøg...*” som anført under politiaktion 03-01. Han tolker ikke det anførte således, at Falun Gong ville/kunne gribe forstyrrende ind ved at kunne ses. Han er ikke sikker på, hvordan han forstod det den gang.

Politiaktion 03-01 blev gennemført ved, at de havde to grupper på arbejde ad gangen, således at grupperne skiftedes til at køre ad ruten til næste besøgssted, hvor de ankom i god tid, inden Wu Bangguo nåede dertil, således at de kunne afdække og undersøge, om der var noget usædvanligt på besøgsstederne. Som han husker det, var der ikke noget usædvanligt.

Hvis grupperne observerede Falun Gong demonstranter, var forholdsordren, at de skulle melde det tilbage til ham, hvorefter han ville underrette KSN om det. Herefter kunne de alt efter situationen tilkalde andre, som kunne håndtere det, eller demonstranterne kunne blive anvist en plads i nærheden af objekterne, hvor de kunne demonstrere. Igen efter situationen ville han selv reagere straks efter meldingen fra gruppen eller afvente ordre KSN, hvis det kunne vente. Omlægning af ruten ville altid være en KSN-beslutning. Han husker ikke, om ruten blev omlagt.

Han husker ikke tidligere at have set noget tilsvarende i en operationsbefaling, som det anførte i 4. udgaven af operationsbefalingen for Wu Bangguo's besøg om, at *"... Eventuelle demonstrationer henvises til området ved Lystbådehavnen. (de ikke kan ses fra området ved den lille havfrue.)..."*. Det anførte ville efter sin karakter kunne stå både i en operationsbefaling og i en taktisk befaling. Det må være nogen med ansvar for operationsbefalingen, som havde godkendt formuleringen. Han husker ikke at have deltaget i møder eller andet, hvor placeringen af demonstranter i forhold til besøget ved Den Lille Havfrue blev drøftet.

I forhold til vicepolitiinspektør Gunnar Birger Sallovs forklaring den 4. december 2018 for Tibetkommission II vedrørende operationsbefalingen fra Wu Bangguo's besøg, hvor Gunnar Birger Sallov forklarede, at *"... Man kunne ikke læse direkte i operationsbefalingen, at politiet havde til opgave at minimere, hvad kineserne så til demonstranter, men man kunne læse det mellem linjerne, og i KSN var der ingen tvivl om, at det var en af opgaverne..."*, husker han ikke, at der var noget fremme om, at demonstranterne overhovedet ikke måtte ses.

Snakken og forståelsen, som fremgår af Gunnar Birger Sallovs forklaring for Tibetkommission II om, at *"... Der var henover årene en almindelig indforstået opfattelse mellem politifolkene af, at kineserne ikke ønskede at se demonstrationer, og at ønsket så vidt muligt skulle imødekommes. Denne forståelse kan føres helt tilbage til Kinas første besøg i Danmark i starten af 1990'erne..."*, havde været der over årene, men han ved ikke, om ønskerne blev imødekommet i forbindelse med alle besøg fra Kina. Han ved ikke, på hvilket niveau i Københavns Politi der var kendskab til denne snak og forståelse.

Han skrev *"Taktisk befaling Det Kinesiske Parlaments Formand Mr. Wu Bangguo og frue på officielt besøg i Danmark mandag d. 31. maj til onsdag d. 2. juni 2004. "Politiktion 3-01 - Civile Anholdere"* af 24. maj 2004.

Afsnittet om *"...Samlet plan..."* i den taktiske befaling adskilte sig ikke fra tilsvarende i andre taktiske planer for opklaringsaktioner. Det var sikkerhedshensyn, der lå bag det anførte i afsnittet om, at *"... Såfremt der observeres demonstranter sikres det at disse placeres på anviste pladser, ... således at demonstranterne ikke kommer for tæt på ministerpræsidenten..."*. Der var et begreb, som hed, at *"demonstranterne skulle altid være uden for kasteafstand"* af VIP'en og gæsterne omkring VIP'en. I hans optik skulle demonstranterne ikke være ude af syne, og det var ikke sådan, at hans taktiske befaling skulle forstås. Betydningen var, at demonstranterne skulle være uden for kasteafstand, således at man havde tid til at reagere. Hans fokus var alene på sikkerhed.

Oplysningen i den taktiske befaling om, at *"... Der er fra Den Kinesiske Ambassade meddelt, at man fra en Falun Gong avis "Epoch Times" hjemmehørende i Hamborg, samt et tv-selskab "New Chinese TV" har fået oplyst, at omkring 100 Falun Gong fra henholdsvis Danmark, Sverige, Norge og Tyskland har planlagt at forstyrre Parlamentsformandens besøg i Danmark ved..."*, var en relevant oplysning for de medarbejdere, som skulle ud i marken. Det var en direkte afskrift fra operationsbefalingen, herunder placeringen af oplysningen under afsnittet om uanmeldte demonstrationer.

Han var formentlig ved Den Lille Havfrue, idet han var ved alle besøgsstederne, men han husker det ikke konkret. Han kan læse i handlingsforløbsrapporten *"... I forbindelse med Kinesisk Statsbesøg..."*, at der var en episode ved Den Lille Havfrue, men det er ikke noget, som han kan huske.

For så vidt angår det anførte i handlingsforløbsrapporten om, at *"... En souvenirsælger ved Den lille Havfrue gør opmærksom på en kinesisk udseende mand, som virker som turistguide på stedet. Pgl. skulle ved tidligere lejligheder have delt løbesedler ud vedr. Falong gong. Bodyguard forrideren orienteret..."*, har han svært ved at forestille sig, at souvenirsælgeren var en ansat fra politiet eller en informant. Han husker ikke noget om souvenirsælgeren.

Han husker ikke meget om, hvordan besøget forløb. Han plejer at kunne huske, hvis der har været særlige episoder eller hændelser i forbindelse med demonstrationer, og det har han ingen erindring om fra dette besøg. Han vil derfor tro, at det forløb stille og roligt.

2009

Under COP 15 havde han ansvaret for alle demonstrationer, så længe de var nogenlunde fredelige. Han husker ikke noget om demonstrationer over for kinesere. Fokus var primært på aktivister og anarkister.

2012

Uddannelsesafsnittet i Københavns Politi, hvor han var i 2012, havde ansvaret for alle beredskabsfaglige uddannelser i Københavns Politi.

Han var ikke involveret i Hu Jintao's besøg i Danmark i 2012. Han var stoppet som indsatsleder efter COP 15.

Han var ikke i tiden efter besøget i 2012 involveret i drøftelser i Københavns Politi om politiets håndtering af demonstranter under besøget. Det var først, da Tibetkommission I blev nedsat, at han og alle andre i politiet drøftede det.

Ham bekendt har Hu Jintao's besøg ikke været en uddannelsescase i Uddannelsesafsnittet.

Adspurgt havde han ikke yderligere at tilføje, som kunne være af betydning for kommissionens arbejde.

Mødet afsluttet kl. 15.35.

---- O ----

Tuk Bagger formand

TIBETKOMMISSIONEN II

Protokol nr.: 107

PROTOKOL

Den 21. maj 2021 kl. 09.30 blev Tibetkommissionen sat i Retten på Frederiksbergs lokaler, Howitzvej 32, 2000 Frederiksberg.

Til stede var kommissionens medlemmer, landsdommer Tuk Bagger, advokat Ole Spiermann og professor, dr. jur. Michael Hansen Jensen, førstnævnte som kommissionens formand, samt udspørgeren, advokat Jakob Lund Poulsen.

Som protokolfører fungerede juridisk konsulent Marie Neerlin.

Svend Olling var mødt med bisidder advokat Pernille Backhausen.

Bisidderne advokat Anders Németh, advokat Anders Valentiner-Branth, advokat Arvid Andersen ved advokat Anne Louise Wulff, advokat Karen-Margrethe Schebye advokat Anne Louise Wulff, advokat Claus Søgaard-Christensen, advokat Gunnar Homann, advokat Mikkel Holm Nielsen ved advokat Anders Németh, advokat Torben Koch, advokat Kristian Braad, advokat Mikael Bernhoft, advokat Ulrik Sjølin, advokat Anders Nielsen, advokat Martin Cumberland og advokat Peter Bang var mødt.

Svend Olling bekræftede at have modtaget kopi af kommissorium og kopi af lov om undersøgelseskommissioner samt oplysninger i henhold til undersøgelseskommissionslovens § 23, stk. 1.

Svend Olling erklærede sig villig til at udtale sig og blev oplyst om, at han skal tale sandt, men ikke har pligt til selvinkriminering. Han blev endvidere oplyst om, at afhøringen lydoptages.

Svend Olling bekræftede oplysningerne i det indsendte CV om, at han fra 1994 til 1998 var fuldmægtig i Udenrigsministeriet i StF 1 (Fællessekretariatet) og N.1, at han fra 1998 til 2001 var ambassadesekretær ved ambassaden i Washington, at han fra 2001 til 2005 var IT-chef i Udenrigsministeriet, at han fra 2005 til 2007 var souschef ved ambassaden i Berlin, at han fra 2007 til 2010 var kontorchef for COP 15-logistik, at han fra 2010 til 2013 var ambassadør ved ambassaden i Dhaka, at han fra 2013 til 2016 var kontorchef i Eksportrådet, at han fra 2016 til 2020 var ambassadør ved am-

bassaden i Ankara, og at han siden 2020 har været ambassadør ved ambassaden i Kairo. Han er uddannet cand.polit.

Det var formentlig hans baggrund inden for administration, IT samt hans blandede udlandsophold, der gjorde, at han blev udpeget som kontorchef for COP 15-logistik, som var en del af COP 15-sekretariatet. Han var ansvarlig for den praktiske afvikling af klimatopmødet og skulle herunder etablere forbindelse mellem UNFCC (United Nations Framework Convention on Climate Change) og alle danske stakeholders, sørge for hoteller, transport, indretning mv. FN havde ansvaret for sikkerheden inden for i Bella Center, mens politiet var ansvarlig for sikkerheden uden for Bella Center, og den udvekslede COP 15-logistik oplysninger med politiet om.

COP 15-logistik var ansvarlig for topmødets samlede logistik, og for at det hele fungerede.

Sikkerheden omkring konferencen udgjorde en lille del logistikenhedens planlægning og var mest noget, de skulle holde øje med. Torkild Byg var sikkerhedsansvarlig i logistikenheden og skulle i starten sikre, at de nødvendige aktører, herunder FN og dansk politi, var i kontakt med hinanden, så de kunne udveksle oplysninger om delegationernes ankomst, placering mv. Torkild Byg havde selv sagt ikke ansvaret for selve sikkerheden. Torkild Byg overtog senere den mere praktiske del af planlægningen om antallet af limousiner, delegationernes ankomsttidspunkter, kommunikationen til hotellerne om visse sikkerhedsforhold mv., hvilket han ikke selv var særligt involveret i.

Han mødtes med PET og politiets klimakonferencesekretariat mange gange under planlægningen af COP 15, herunder med chefpolitiinspektør Per Larsen, vicepolitiinspektør Michael Agerbæk, og en transportansvarlig, hvis navn han ikke længere husker, men det var mest i begyndelsen. Da Torkild Byg kom til, var de nogle gange til møde med PET og politiet sammen, men Torkild Byg overtog og gik alene til møderne, efterhånden som arbejdet blev af mere praktisk karakter. Der var ingen af KF-numrene på udspørgerens oversigt, der sagde ham noget.

Om Københavns Politis klimakonferencesekretariats redegørelse for Planlægning og gennemførelse af IOC og COP 15 af 9. august 2017, hvor det under det 14. stabsmøde den 20. januar 2009 fremgår blandt andet, at "[...] Herefter bød Per Larsen velkommen til Thorkild Byg fra Udenrigsministeriet, som fremover vil deltage i stabsmøderne hos Københavns Politi", forklarede han, at han ikke husker, hvilke møder Torkild Byg deltog i hos politiet.

Han havde ikke et særligt kendskab til Kina-politik og kinesiske sensibiliteter, da han blev sekretariatschef, og han mindes ikke, at han blev briefet af ASI-kontoret om dansk-kinesiske forhold. Under opbygningen af logistikenheden refererede han til protokolchef Christopher Bo Bramsen, derefter til chefen for public diplomacy Klavs Holm, og efter at logistikenheden var etableret, refererede han til Steffen Schmidt, som var chef for det samlede COP 15-sekretariat og repræsenterede Udenrigsministeriet over for andre myndigheder og ministerier. I slutfasen refererede han til Niels Pultz.

Da han i efteråret 2007 kom hjem fra sin udstationering i Berlin, vidste han kun, at Danmark skulle være vært for COP 15 i december 2009. Til at starte med besøgte han tidligere værtslande, som havde erfaringer fra andre topmøder. Han lavede derefter en plan for processen og for den gradvise opbygning af logistikenheden. I sommeren 2009 bestod logistikenheden af ca. 20 personer, herunder souschef Sven Gad samt en række internt og eksternt rekrutterede medarbejdere. Nis Lauge Gellert var ansvarlig for en del af transportopgaven.

Efter etableringen af sekretariatet og op til topmødet var der løbende kontakt med Protokollen, da Protokollen havde stor ekspertise på området. Der var helt sikkert fysiske møder med Protokollen. Han vil tro, at der blev udarbejdet referater af møderne, hvis der blev taget vigtige beslutninger, eller hvis det var til gavn for andre at kende til drøftelserne, men ellers ikke.

Han har sikkert talt med kontorchef for ASI-kontoret Martin Bille Hermann om COP 15, men han husker ingen konkrete samtaler om kinesiske gæster eller om andre emner. Han havde ikke mere kontakt med centerchef Sus Ulbæk, end hvad han havde med andre medarbejdere i Udenrigsministeriet. Han husker ikke et konkret samarbejde med Jens Martin Alsbirk eller Robin Glinka Rehn fra ASI-kontoret. Han kender Jens Martin Alsbirk fra andre funktioner.

Han husker ikke mailen af 15. september 2009 fra ambassaden i Beijing, skrevet af ambassadesekretær Christian Brix Møller og ambassadør Jeppe Tranholm-Mikkelsen til ASI-kontoret, cc ham og andre ansatte i Udenrigsministeriet om mulige emner til inddragelse i forhold til Kina under COP 15, hvoraf det fremgår, at *”...”status” spiller en meget betydelig rolle for kineserne, hvilket vil sige, at der ift Kina bør vies ekstra stor opmærksomhed omkring protokollære spørgsmål og koreografi. Ambassaden indgår gerne i yderligere dialog herom”*. Mailen gav ham ikke anledning til at foretage sig noget. Det var ikke kun Kina, der lagde vægt på koreografi og lignende, og der var mange ambassadører i København, der gjorde dem opmærksom på deres baglands følsomme emner. Det var således ikke særligt opsigtsvækkende, at man som vært skulle være opmærksom på andre landes sensibiliteter. Som et eksempel ankom

der 126 stats- og regeringschefer til konferencen og dertil et stort antal ministre, men da der kun kunne skaffes 100 hotelsuiter, blev de kontaktet af utilfredse ambassadører fra flere af de lande, som der ikke var suiter til.

Han husker ikke, om han har set Udenrigsministeriets udkast af 15. oktober 2009 til landeanalyse om Kina og COP 15, hvoraf det fremgår, at Danmark burde være særligt opmærksom på, at *"status, protokollære spørgsmål og koreografi"* spillede en betydelig rolle. Der var mange eksempler på lignende indberetninger fra Danmarks ambassader eller i demarcher fra herværende ambassader.

Om mail af 13. november 2009 fra ambassadesekretær Christian Brix Møller til Niels Pultz samt andre i Udenrigsministeriet, cc ham med flere om overbringelse af invitationer til stats- og regeringscheferes deltagelse i COP 15 (Kina og Mongoliet), hvoraf fremgår blandt andet, at *"Kina vil selvfølgelig forvente, at blive behandlet protokol-lært sædvanemæssigt og 'passende', jfr. også herom i to af ambassadens tidligere indberetninger"*, forklarede han, at han ikke ved, hvad *"passende"* dækkede over, men det kunne omhandle de forventninger, som kineserne selv havde. Det er svært at fortolke så længe efter.

Han husker ikke oplysningerne om erfaringerne fra Göteborg under Hu Jintao's besøg i 2007, som ambassadesekretær Christian Brix Mølle beskrev i punkt 10 om kinesiske politiske sensibiliteter i mail af 28. november 2009 til blandt andre ambassadør Jeppe Tranholm-Mikkelsen med henblik på videresendelse til protokolchef Jette Nordam, til ham, Sven Gad, Gamma PET med flere om, hvad Udenrigsministeriet burde være særligt opmærksom på for så vidt angik protokol og koreografi i forbindelse med COP 15 og premierminister Wen Jiabao's besøg. Han husker ikke, at oplysningerne gav ham anledning til at foretage sig noget, da Falun Gong-demonstranternes placering faldt uden for hans ansvarsområde. Det var i stedet en opgave for politiet. På det tidspunkt havde de meget travlt op til topmødets start.

Han erindrer ikke, at ambassadesekretær Christian Brix Møllers mail med den endelige indberetning af 30. november 2009 sendt til protokolchef Jette Nordam med kopi til blandt andre ham, Sven Gad, Gamma PET og andre ansatte i Udenrigsministeriet om Wen Jiabao's deltagelse i COP 15, herunder punkt 10 i indberetningen, om *"kinesiske politiske sensibiliteter"* og oplysningerne om angrebet mod det kinesiske generalkonsulat i München, gav ham anledning til at gøre noget. Indholdet af indberetningens punkt 10 kunne politiet bruge som en del af det samlede efterretningsbillede.

Indberetningen var stilet til Protokollen, da det var dem, der i givet fald skulle reagere på oplysningerne. Han havde tillid til, at de, der havde ansvaret for et område,

også reagerede på de fælles indberetninger. Ved den type indberetninger kiggede han først og fremmest på, hvem der var hovedmodtageren. Han har ikke videreformidlet oplysningerne fra indberetningerne om de kinesiske sensibiliteter, erfaringerne fra andre lande eller risikoen for, at noget gik galt under konferencen, til PET eller politiet. Deres udveksling af informationer, var meget mere praktisk orienterede.

Der var andre oplysninger i mailen, som kunne være relevante for COP 15-logistik, herunder oplysningerne om modtagelse af delegationerne i lufthavnen, indkvartering, drikkevand på hotelværelserne med videre. Det var netop sådanne detaljer, som kunne føre til, at Danmark blev opfattet som gode værter. Selvom alle lande protokollært skulle behandles lige, kunne der være mindre ting, der var vigtige for et land, og som værtslandet derfor prøvede at imødekomme.

Om mail af 30. november 2009 fra kontorchef Martin Bille Hermann til protokolchef Jette Nordam med kopi til Jens Martin Alsbrink, hvoraf fremgår blandt andet, at *"ASI kan støtte Beijings vurdering af vigtigheden af det protokollære. Herudover vil vi gerne give følgende bemærkninger:... - Hvor vi i øvrigt kan imødekomme dem, så bør vi selvfølgelig forsøge at gøre det uden at det skal helt ud i urimelighederne"*, forklarede han, at han ikke husker drøftelser med kontorchef Martin Bille Hermann om opgavefordelingen mellem COP 15-logistik og ASI-kontoret. Han er enig i bemærkningen om, at hvis delegationerne kom med særlige ønsker, uden at det kom ud i urimeligheder, ville de forsøge at imødekomme det.

Om mail af 4. december 2009 fra Robin Glinka Rehn til Københavns Politi, OPA, med anmodning om oplysninger om planlagte demonstrationer under COP 15, forklarede han, at han ikke ved, hvorfor Udenrigsministeriet havde en interesse i at få den type oplysninger eller motivet bag anmodningen. I forhold til spørgsmålet om, hvorvidt mailen kunne være afsendt, fordi oplysningerne om demonstrationerne var noget, der skulle have været reageret på tidligere, svarede han, at det turde han ikke sige.

Han fandt ikke, at der var noget operativt rettet mod ham i mailen af 7. december 2009 fra kontorchef Martin Bille Hermann og Robin Glinka Rehn til ham, direktør for udenrigspolitik Michael Zilmer-Johns, centerchef Sus Ulbæk, Niels Pultz, protokolchef Jette Nordam med flere om blandt andet Falun Gong-demonstrationer under COP 15 og artikler om Dalai Lama på COP 15-hjemmesiden. Han ved ikke, hvem kontorchef Martin Bille Hermann forventede skulle reagere på mailen.

Han husker ikke, hvorvidt artiklerne om Dalai Lama blev fjernet fra den officielle COP 15-hjemmeside. Det var ikke hans ansvar. Måden, der i orienteringens andet afsnit var kommunikeret til kineserne på om demonstranterne, var helt korrekt.

Selvom orienteringens tredje afsnit om Taiwan henviste til COP 15-logistik, var det ikke noget, logistikenheden skulle handle på, og han betragtede det alene som baggrundsviden. Han husker ikke, om han tog kontakt til kontorchef Martin Bille Hermann, Martin Alsbrink eller Robin Glinka Rehn om orienteringen, men det ville undre ham, da han ikke så en anledning hertil.

Han mindes ikke, at han blev orienteret om Falun Gong-demonstrationen, som vicepolititiinspektør Michael Agerbæk ifølge hændelsesrapport fra POLDOK briefede politiet om den 6. december 2009 kl. 20.00. Der var tale om en meget lille demonstration. De beskæftigede sig mest med de store demonstrationer, som kunne komme til at påvirke konferencen.

Han kender ikke til et egentligt samarbejde mellem Udenrigsministeriet, Københavns Kommune og PET, som omtales i Københavns Politis operationsbefaling af 6. december 2009 for COP 15, 7. udgave, hvor det under politiaktion 01-00 fremgår, at der *"I et samarbejde med bla. Udenrigsministeriet, Københavns Kommune og PET, skabes der et overblik over hvilke organisationer og grupper, der ønsker at demonstrere i forbindelse med afholdelsen af Klimakonferencen. Der iværksættes en dialog mellem parterne, med henblik at sammenholde ønsker og begrænsninger, og herigennem skabe acceptable vilkår for alle parter"*. Han har talt med både Københavns Politi og PET som dialogpartnere, men han kender ikke til et egentligt samarbejde med en fast gruppe eller i den konstellation, som operationsbefalingen omtalte. Han genkender, at han delte oplysninger om demonstrationer, aktiviteter, planlægning mv. med politiet, da det var oplysninger, som politiet skulle bruge for at planlægge deres arbejde. Han talte med politiet om de tusindvis af planlagte sideevents, hvad der var aftalt med FN mv. Tidligt i forløbet holdt han et oplæg for Københavns Politi om, hvad det var for en conference, og hvad der skulle ske, uden at der blev nævnt specifikke lande.

Han var jævnligt i dialog med Københavns Kommune, politiet og PET, men det var ikke som led i et specifikt forum eller udvalg, og han husker ikke, om alle myndighederne deltog samtidigt i alle møderne. Han husker endvidere ikke, om Protokollen eller Torkild Byg var til stede, men det kunne de godt have været afhængigt af, hvad der skulle tales om.

Kort før topmødet rykkede logistikenheden ud i et kontor i Bella Center. Inden da havde de kontor i Udenrigsministeriet. Der var under konferencen trafikale omlægninger af hensyn til adgangsforholdene til Bella Center, hvilket dansk politi havde ansvaret for. De talte i starten af planlægningsfasen sammen om adgangsvejene. Han husker ikke, om Vejlands Allé var afspærret. Politiet orienterede logistikenheden, så fremt adgangsvejene blev ændret. De talte ikke med politiet om placeringen af de-

monstranter, da det alene var politiets ansvar. Han tror ikke, at han var bekendt med, at omlæggelsen af trafikken ved Vejlands Allé tillige medførte, at demonstranter blev afskåret fra kortegeruterne. Hvis han havde fået besked herom af politiet, var det i givet fald ikke noget, som Udenrigsministeriet skulle have en særlig mening om.

Han ved ikke, hvilken aftale centerchef Sus Ulbæk henviste til i mail af 8. december 2009 kl. 8.57, hvor Sus Ulbæk besvarede kontorchef i Asienkontoret Martin Bille Hermanns mail af 7. december 2009 om 15 Falun Gong tilhængeres planlagte demonstration, som kineserne ønskede forhindret, og hvor Sus Ulbæk skrev, *"Fint - men vi plejer at aftale med Politiet at FG og Tibetannerne står steder hvor den kinesiske delegation ikke kommer. Det kan enten ske ved at kortegerne altid kører en anden vej eller at demonstrationerne flyttes. Det hjørne som FG har fået tildelt lyder meget centralt"*.

Om centerchef Sus Ulbæks svar til kontorchef Martin Bille Herman samme dag om, at hun *"Tror vi må tale med COP15LOG og de må tale med politiet om hvor kortegen kører, hvis vi er så langt at FG allerede har fået tilladelsen... Under alle omstændigheder er et jo først og fremmest under Wens ophold det er rigtig vigtigt. Det er også uheldigt at LoG ikke hører os i slige sager"*, forklarede han, at han syntes, det var meget mærkeligt, at centerchef Sus Ulbæk skrev, at der skulle tales med COP 15-logistik, da det ikke var en typisk dialog, som logistikenheden ville have med politiet. Logistikenheden ville ikke stille spørgsmål til politiet eller foreslå en placering af demonstranter. Mailen var ret mystisk. Det var en misforståelse af de roller, der var, at COP 15-logistik skulle høre Asienkontoret i sådanne sager. Det var slet ikke logistikenhedens ansvarsområde. Centerchef Sus Ulbæks bemærkning var ikke logisk i forhold til, hvordan logistikenheden arbejdede, eller hvad de arbejdede med. Han husker ikke at være blevet ringet op af centerchef Sus Ulbæk eller kontorchef Martin Bille Hermann som følge af mailkorrespondancen.

Topmødet blev overordnet set ikke nogen succes, og der var vist ikke nogen, der isoleret set så på, om Wen Jiabao's besøg i sig selv havde været en succes. Han kendte ikke til den politiske vægtning af Wen Jiabao's besøg, da han ikke var involveret i den politiske substans, men han havde indtryk af, at det var en væsentlig begivenhed, at Wen Jiabao besøgte Danmark og deltog i konferencen.

Han husker ikke, om han var bekendt med kineserne ønsker om ikke at ville se Ki-na-kritiske demonstranter mv., men indberetningerne herom viser, at det må han have været. Det ville være uden for hans ansvarsområde at vurdere, hvorvidt man kunne imødekomme de kinesiske ønsker. Han var bekendt med retten til at ytre og forsamle sig, og at det var politiet, der havde kompetencerne og ansvaret for at forene disse rettigheder med delegationernes sikkerhed.

Som kontorchef i Danmarks Eksportråd fra 2013 til 2016 arbejde han ikke specielt med Kina ud over de spørgsmål, der vedrørte dansk eksport til Kina. Han tror ikke, at han blev orienteret om begivenhederne under præsidentbesøget i 2012 eller generelt om de indgåede handelsaftaler, men han har nok været involveret i konkrete kontrakter og erhvervsfremstød i Kina.

Adspurgt havde han ikke yderligere at tilføje, som kunne være af betydning for kommissionens arbejde.

Mødet afsluttet kl. 11.20.

---- o ----

Tuk Bagger formand

TIBETKOMMISSIONEN II

Protokol nr.: 108

PROTOKOL

Den 21. maj 2021 kl. 11.40 blev Tibetkommissionen sat i Retten på Frederiksbergs lokaler, Howitzvej 32, 2000 Frederiksberg.

Til stede var kommissionens medlemmer, landsdommer Tuk Bagger, advokat Ole Spiermann og professor, dr. jur. Michael Hansen Jensen, førstnævnte som kommissionens formand, samt udspørgeren, advokat Jakob Lund Poulsen.

Som protokolfører fungerede juridisk konsulent Marie Neerlin.

Torkild Byg var mødt med bisidder advokat Pernille Backhausen.

Bisidderne advokat Anders Németh, advokat Anders Valentiner-Branth, advokat Arvid Andersen ved advokat Anne Louise Wulff, advokat Karen-Margrethe Schebye, advokat Anne Louise Wulff, advokat Claus Søgaard-Christensen, advokat Gunnar Homann, advokat Mikkell Holm Nielsen ved advokat Anders Németh, advokat Kristian Braad, advokat Mikael Bernhoft, advokat Ulrik Sjølin, advokat Anders Nielsen, advokat Martin Cumberland og advokat Peter Bang var mødt.

Torkild Byg bekræftede at have modtaget kopi af kommissorium og kopi af lov om undersøgelseskommisjoner samt oplysninger i henhold til undersøgelseskommisjonslovens § 23, stk. 1.

Torkild Byg erklærede sig villig til at udtale sig og blev oplyst om, at han skal tale sandt, men ikke har pligt til selvinkriminering. Han blev endvidere oplyst om, at afhøringen lydoptages.

Torkild Byg bekræftede oplysningerne i det indsendte CV om, at han fra 1997 til 1999 var fuldmægtig i Udenrigsministeriets kontor for Øst- og Vestafrika, at han fra 1999 til 2001 var fuldmægtig i kontoret for EU-koordination, at han fra 2001 til 2003 var ansat som konsulent i et privat firma, at han fra 2003 til 2005 var ambassadesekretær ved EU-repræsentationen, at han fra 2005 til 2008 var souschef ved ambassaden i Bagdad, at han fra 2008 til 2010 var fuldmægtig ved COP 15-logistik, at han i 2010 var fuldmægtig i kontoret for Miljø og Klima, at han fra 2011 til 2012 var specialkonsulent i det Europapolitiske kontor, at han fra 2012 til 2014 var souschef ved

ambassaden i Teheran, at han fra 2014 til 2020 var chefkonsulent i kontoret for Handelspolitik og Analyse, og at han nu er ansat som seniorchefkonsulent i Europapolitisk kontor. Han har læst økonomi i Tyskland og har en tysk kandidatgrad og ph.d.

2009

Danmark indgik i 2008 en værtslandsaftale med FN om COP 15 klimakonferencen. En FN-aftale fra 1946 sikrede FN immunitet i selve conferenceområdet. Tilrettelæggelsen og gennemførelsen af en sådan opgave krævede mange ressourcer, og han blev derfor i lighed med flere kolleger kaldt hjem og pr. 1. september 2008 placeret i COP 15-sekretariatet, hvor han indgik som en del af logistikenheden. Han havde på det tidspunkt ikke et særligt kendskab til dansk Kina-politik, kinesisk kultur eller kinesiske sensibiliteter, og han mindes ikke, at han blev indført heri, da han tiltrådte. Foreholdt teamleder Nis Lauge Gellerts forklaring for Tibetkommission II den 28. januar 2021 om at *"[...] I logistikenheden var de omkring 15 medarbejdere, som alle var fra Udenrigsministeriet. Han ved ikke, hvor mange medarbejdere der var i den politiske del af COP 15 sekretariatet, som i vidt omfang lå i Energiministeriet. Lederen af logistikenheden var kontorchef Svend Olling, som han refererede til. Svend Ollings område var logistik og sikkerhed. Formelt set var han selv teamleder for logistik og sikkerhedsenheden, men reelt var det Torkild Byg, der var ansvarlig for sikkerhedsområdet og refererede direkte til Svend Olling på dette område. Strukturelt i logistikenheden var souschef Sven Gad mellem ham selv og Svend Olling. Sven Gad bidrog til sparring navnlig i juridiske spørgsmål, herunder i forbindelse med udbud af transportopgaverne"* forklarede han, at han er enig i beskrivelsen af logistikenheden.

Han refererede primært til kontorchef Svend Olling, og derudover til Nis Lauge Gellert, som var teamleder for transportdelen af konferencen, og til souschef Sven Gad, som især beskæftigede sig med et stor offentligt udbud om sikkerhedskontrollen ved Bella Center i forbindelse med konferencen. En yderligere medarbejder i logistikteamet, Peter Floridon, havde ansvaret for delegationernes limousiner.

Som sikkerhedsansvarlig skulle han koordinere sikkerheden uden for COP 15, som blev varetaget af det danske politi, med FN's sikkerhedsenhed, som varetog sikkerheden i selve Bella Center. Han skulle derudover sikre koordination af de sikkerhedselementer, der var forbundet med de enkelte delegationer, hvorfor han var i kontakt med stort set alle de udenlandske delegationer, herunder den kinesiske, der skulle deltage under konferencen.

Ud over COP 15-sekretariatet etablerede Udenrigsministeriet også et lille NGO-kontor, som var ledet af Margit Thomsen, hvis opgave var at sikre, at NGO'erne også følte sig vel behandlet under klimakonferencen. Kollegerne i NGO-kontoret fortalte

nogle gange, når der var noget på vej, der kunne være relevant for sikkerheden. Han var i regelmæssig kontakt med Protokollen. Han erindrer ikke at have været i kontakt med medarbejdere i Asien-kontoret eller med kontorchef Martin Bille Hermann op til og under COP 15. Han var derfor heller ikke i kontakt med Jens Martin Alsirk eller Robin Glinka Rehn fra Asien-kontoret under COP 15.

Der var en COP 15-logistik kontorpostkasse, hvorfra forkontoret videresendte indkomne mails til de rette modtagere. Han havde ikke daglige møder med kontorchef Svend Olling, men den indkomne post blev fordelt, og hvis der var konkrete spørgsmål, mødtes de eller talte sammen i telefonen.

Logistikenhedens hovedkontakt var Københavns Politi, herunder med det særligt nedsatte klimakonferencesekretariat, der blev ledet af Michael Agerbæk. Derudover var der et månedligt stabsmøde i Københavns Politi med en lidt større deltagerkreds samt møder i andre sikkerhedsfora, herunder vedrørende sikkerheden i lufthavnen. Han havde regelmæssig kontakt med chefpolitiinspektør Per Larsen, som var formand for stabsmøderne.

Det var korrekt, at han den 20. januar 2009 deltog i det 14. stabsmøde i Klimakonferencesekretariatet ved Københavns Politi, som beskrevet i Københavns Politis klimakonferencesekretariats redegørelse for Planlægning og gennemførelse af IOC og COP 15 af 9. august 2017. Han deltog også i de efterfølgende stabsmøder. På stabsmøderne drøftede de forberedelsen af COP 15 og de forskellige beredskabsplaner. Han kendte til de generelle planer for afviklingen af COP 15, og han kunne på politiets stabsmøder orientere om de forskellige elementer i programmet. Hans kendskab til planerne kom primært fra FN og fra de kollegaer i Udenrigsministeriet, der arbejdede med forberedelsen af den politiske del af COP 15, og som han også var i løbende dialog med. De havde allermest travlt i tiden op til konferencens start, og han husker ikke konkrete stabsmøder fra den periode.

COP 15-sekretariatet, herunder logistikenheden, flyttede den 30. november 2009 fra Udenrigsministeriet og ind i Bella Center. Han blev dér placeret i samme lokale som Københavns Politis forbindelsesenhed til sikkerhedsafdelingen i FN, idet han varetog COP 15-logistikens forbindelsesfunktion til FN. Steffen Thaaning Steffensen var leder for den del af kontoret, der var politiets bindeled til FN. Michael Agerbæk flyttede ikke kontor til Bella Center.

UMCOP15-Extern@um.dk var en fordelingsliste med en række personer, der pr. automatik var modtagere. Han erindrer ikke at have modtaget mails direkte fra den eksterne mailadresse, men hans kolleger kunne videresende relevante mails til ham, som var sendt dertil. Han erindrer at have set landeanalysen af 15. oktober

2009, som samme dag var sendt til blandt andet UMCOP15-Extern@um.dk. I forhold til hans arbejdsopgaver under COP 15 var det relevante for ham i udkastet til landeanalysen af 15. oktober 2009 om Kina og COP 15, oplysningerne om, at kineserne ville behandles ækvivalent med amerikanerne. Der blev ikke nævnt andre kinesiske ønsker over for ham.

Når der i landeanalysen stod, at Danmark burde være særligt opmærksom på, at *"status, protokollære spørgsmål og koreografi"* spillede en betydelig rolle, handlede koreografi fx om størrelsen af motorcykelkortegen

Han erindrer ikke ambassadesekretær Christian Brix Møllers mail med indberetning af 30. november 2009 til protokolchef Jette Nordam med kopi til blandt andre kontorchef Svend Olling, Sven Gad, PET og andre ansatte i Udenrigsministeriet om Wen Jiabao's deltagelse i COP 15. Oplysningerne om hotelnumre mv. var ikke relevante for ham i forhold til hans opgaver, der vedrørte sikkerhed. Om indberetningens punkt 10, om *"kinesiske politiske sensibiliteter"* forklarede han, at han var bekendt med, at Falun Gong og Tibet var sensitive punkter for kineserne, og at kineserne var opmærksomme på, hvordan man omgikkes disse emner. Han mener ikke, at der inden for hans arbejdsområde blev taget særlige hensyn hertil. I forbindelse med Danmarks værtslandsaftale med FN forpligtede Danmark sig til at tillade adgang til Bella Center ud fra FN's godkendelser. Danmark kunne allerede af den grund ikke foretage sig særlig meget i relation til de emner, som kineserne var sensitive om. Han erindrer ikke, at disse emner blev betragtet som et problem uden for Bella Center, hvor Danmark stod for sikkerheden. Han erindrer ikke at have haft drøftelser herom med kontorchef Svend Olling.

Han var ikke bekendt med indberetningens omtale af problemstillingerne ved Hu Jintao's besøg i Göteborg i 2007, herunder om demonstranternes synlighed. Han mente ikke, at de i COP 15-logistikenheden drøftede demonstranternes synlighed. Beredskabsplanlægningen handlede ikke så meget om baggrunden for demonstrationerne, men mere om, hvordan en demonstration kunne udvikle sig til at påvirke konferencen. Han var ikke sikker på, at erfaringerne fra Sverige var centrale for hans enhed, da COP 15 var en åben konference med deltagelse af talrige NGO'ere. I det omfang NGO'erne og demonstranterne opførte sig fredeligt og ikke true afviklingen af selve konferencen, var det ikke relevant, hvad der blev demonstreret for eller imod.

Han vidste ikke, om han havde fuld efterretning i samme omfang som indberetningen af 30. november 2009 beskrev, når der i indberetningen stod, at kineserne vidste, *"...at demonstrationer ikke kan forbydes/forhindres qua det danske politiske system. Men man vil forvente, at man fra dansk side har fuld efterretning om mulige demon-*

strationer, således at den kinesiske delegation ikke konfronteres med demonstrationer”, men politiet orienterede ham løbende om de planlagte demonstrationer, der kunne påvirke konferencen. Orienteringen skete primært mundtligt af de politifolk, som han delte kontor med i Bella Center, eller gennem mails til hans mailadresse *torbygg@um.dk*, som han fortsat anvendte. Hvis han havde modtaget oplysninger om anti-kinesiske demonstrationer, kunne han ikke længere huske det.

Om mail af 4. december 2009 fra Robin Glinka Rehn til Københavns Politi, OPA, med anmodning om oplysninger om planlagte demonstrationer under COP 15, forklarede han, at denne anmodning også kunne være rettet til COP 15-logistik, men han vidste ikke, om Jens Martin Alsirk og Robin Glinka Rehn vidste, at han havde de anmodede oplysninger. Der blev ikke rettet henvendelse til ham herom.

Om Københavns Politis operationsbefaling af 6. december 2009 for COP 15, 7. udgave, forklarede han, at han modtog operationsbefalingerne og de opdaterede udkast, men da han den 6. december 2009 havde meget travlt, genlæste han formentlig ikke dokumentet for at se, hvad der var sket af ændringer i forhold til de tidligere udgaver.

I operationsbefalingen var der en række retningslinjer for demonstrationer, som omhandlede, at disse skulle kunne gennemføres stille og fredeligt. Han erindrer ikke, at der på stabsmøderne blev omtalt anti-kinesiske demonstrationer. Han hørte ikke politiet sige noget om, at demonstranter skulle skærmes for de kinesiske besøgende.

Vicopolitiinspektør Steen Søder, politikommissær Bent Olsen og politikommissær Henrik Hjort Sommer, som var ansvarlige for operationsbefalingens ”Politiaktion 01-00-Ekstremisme”, var ikke hans hovedsamarbejdspartnere hos politiet, da hans primære kontakt var Steffen Thaaning Steffensen. Han kendte til samarbejdet, som i politiaktion 01-00 omtales ved, at *”I et samarbejde med bla. Udenrigsministeriet, Københavns Kommune og PET, skabes der et overblik over hvilke organisationer og grupper, der ønsker at demonstrere i forbindelse med afholdelsen af Klimakonferencen. Der iværksættes en dialog mellem parterne, med henblik at sammenholde ønsker og begrænsninger, og herigennem skabe acceptable vilkår for alle parter”*. Det var delvist ham og delvist Protokollen, formentlig viceprotokolchef Annette Lassen, som fra Udenrigsministeriets side indgik i samarbejdet, samt Steffen Thaaning Steffensen og Michael Agerbæk fra politiet. Der kunne også være nogen fra NGO-kontoret med i noget af mailudvekslingen. I det omfang oplysningerne havde konsekvenser for transportafviklingen, er han sikker på, at Nis Lauge Gellert og Peter Floridon også var involveret i samarbejdet. Asien-kontoret og centerchef Sus Ulbæk var ikke involveret i samarbejdet.

Hvis der var tale om et større eller vigtigt emne, ville han have refereret til sin egen centerchef Niels Pultz.

Samarbejdet var en løbende uformel udveksling af oplysninger mellem Udenrigsministeriet og politiet om sikkerhedsanliggender, herunder om demonstranter, om hvilke ministre der kom mv. Udvekslingen af oplysningerne foregik primært telefonisk, men der blev også sendt mails, typisk når programmet blev ændret, eller når der var nye oplysninger om ankomstog afrejsetidspunkter mv. Han var usikker på, om der var fysiske møder. Politiet orienterede ham typisk dagligt om, hvad der ville ske i løbet af dagen under COP 15. Han mindes ikke at have haft et samlet overblik over, hvad der under konferencen forventedes af demonstrationer.

Kontorchef Svend Olling var bekendt med samarbejdet med Københavns Politi, og kontorchefen deltog i enkelte møder sammen med ham. COP 15-sekretariatet blev etableret allerede i 2007, før hans tiltræden, og Svend Olling havde givetvis haft kontakt med Københavns Politi i opstartsfasen, hvor sekretariatet kun bestod af to medarbejdere.

Han ville antage, at kontorchef Svend Olling eller andre videreformidlede mailen af 7. december 2009 fra kontorchef Martin Bille Hermann og fuldmægtig Robin Glincka Rehn til direktør for udenrigspolitik Michael Zilmer-Johns, kontorchef Svend Olling, centerchef Sus Ulbæk, protokolchef Jette Nordam med flere om blandt andet Falun Gong-demonstrationer under COP 15 til ham. Mailen indeholdt ikke noget, som hans kontor skulle reagere på. Han modtog kun kopi af mailen til orientering. Kontorchef Martin Bille Hermann havde formentlig fået oplysningerne om Falun Gong-demonstrationerne fra Københavns Politi. Han vidste ikke, om kontorchef Martin Bille Hermann kendte til samarbejdet mellem ham, nogle kolleger fra Udenrigsministeriet og politiet eller til arbejdsdelingen i COP 15-sekretariatet. Han ville mene, at han gennem samarbejdet med Københavns Politi også havde hørt om de kommende Falun Gong-demonstrationer. Han mindes ikke, at kontorchef Martin Bille Hermann kontaktede ham herom.

Teamleder Nis Lauge Gellert kendte til hans funktioner i COP 15-logistik. Kort før og under COP 15 var der dog stor fokus på de snævre operationelle opgaver, hvilket betød, at Nis Lauge Gellert især var optaget af afviklingen af den offentlige transport til og fra Bella Center. Han drøftede ikke Falun Gong-demonstranternes placering med Nis Lauge Gellert eller Københavns Politi. Det var ren orientering af hensyn til mulig betydning for transportdelen, når han fra politiet modtog oplysningerne om den følgende dags demonstranter.

Han vidste ikke, hvad centerchef Sus Ulbæk plejede at aftale med politiet, som omtalt i mail af 8. december 2009 kl. 8.57, hvor Sus Ulbæk besvarede kontorchef i Asien-kontoret Martin Bille Hermanns mail af 7. december 2009 om 15 Falun Gong tilhængeres planlagte demonstration, som kineserne ønskede forhindret, og hvor Sus Ulbæk skrev, *"Fint - men vi plejer at aftale med Politiet at FG og Tibetanerne står steder hvor den kinesiske delegation ikke kommer. Det kan enten ske ved at kortegerne altid kører en anden vej eller at demonstrationerne flyttes. Det hjørne som FG har fået tildelt lyder meget centralt"*. Han kendte ikke til en sådan aftale. Selve kortegekørslen blev i princippet tilpasset i sidste øjeblik afhængigt af, hvad der måtte opstå af problemer undervejs, uagtet om det var en almindelig trafikprop eller en demonstration langs ruten. Han havde ikke set mailen før.

Han vidste ikke, hvem kontorchef Martin Bille Hermann henviste til med omtalen af "vi", da Martin Bille Hermann kort efter besvarede centerchef Sus Ulbæks mail med, *"Det er meget centralt. Og bestemt ikke noget, som vi er vilde med..."*.

Som han forstod det, var en del af mailkorrespondancen den 8. december 2009 mellem centerchef Sus Ulbæk og kontorchef Martin Bille Hermann baseret på en misforståelse, idet Falun Gong demonstrerede under lavniveau-delen af konferencen den 10. december 2009, hvor der ikke var kortegekørsel.

Om centerchef Sus Ulbæks svar til kontorchef Martin Bille Herman samme dag om, at hun *"Tror vi må tale med COP15LOG og de må tale med politiet om hvor kortegen kører, hvis vi er så langt at FG allerede har fået tilladelsen... Under alle omstændigheder er et jo først og fremmest under Wens ophold det er rigtig vigtigt. Det er også uheldigt at LoG ikke hører os i slige sager"*, forklarede han, at kørselsruterne for kortegen ikke blev lavet af COP 15-logistik, men af Ole Kahr fra Københavns Politi. Det havde derfor ikke bidraget til noget at spørge COP 15-logistik. COP 15-logistik blev ikke på noget tidspunkt spurgt af Københavns Politi om bestemte demonstrationer, men COP 15-logistik blev orienteret om demonstrationerne og tilpassede så organiseringen, så konferencen kunne afvikles så gnidningsfrit som muligt og med hensyntagen til de forskellige demonstrationer, der fandt sted under konferencen.

Adspurgt om hvorvidt mailkorrespondancen kunne tyde på, at centerchef Sus Ulbæk syntes, at hun og kontorchef Martin Bille Hermann burde være blevet orienteret om den viden, som COP 15-logistik havde om demonstrationstilladelser til Wen Jiabao's kommende besøg, forklarede han, at det ville være vanskeligt at tolke mailkorrespondancen anderledes.

Om København Politis hændelsesrapport af 10. december 2009 fra POLDOK, hvoraf det under punktet "Ekstremisme" under briefing kl. 08.00 fremgår, at Vejlands

Allé ville blive spærret den 12. december 2009 i forbindelse med en demonstration, forklarede han, at han godt vidste, at Vejlands Allé blev afspærret den dag mellem Center Boulevard og Røde Mellemvej, da de forventede store demonstrationer. Han læste det som, at hændelsesrapportens manøvreidé omhandlede demonstrationerne den 10. december 2009 og ikke den 12. december 2009. Han husker det som, at den lille Falun Gong-demonstration, der fandt sted den 10. december 2009, blev henvist til at stå foran Bella Center. Der var på det tidspunkt ingen afspærring eller eskortekørsel, da højniveau-delen endnu ikke var gået i gang. Han mindes ikke, at Udenrigsministeriet reagerede på Falun Gong-demonstrationens placering. Han erindrer ikke, at der efter den 10. december 2009 fandt Falun Gong-demonstrationer sted. Den lille Falun Gong-demonstration påvirkede ikke konferencen og fik derfor ikke deres opmærksomhed.

Under konferencen blev der den 13. december 2009 afholdt et stormøde hos politiet, hvor han skulle briefe de tilrejsende betjente om højniveau-delen af konferencen, herunder særligt om middagen med Dronningen, og opmærksomhedspunkter i øvrigt. De havde det sidste stabsmøde om aftenen den 18. december 2009, som omhandlede muligheden for en forlængelse af konferencen i 24 timer. COP 15 endte med at slutte den 19. december 2009.

Adspurgt om hvorvidt han havde kendskab til et samarbejde mellem Københavns Politi og Udenrigsministeriet om placeringen af Falun Gong-demonstrationer med videre og planlægning af kortegekørsler, forklarede han, at han ikke erindrer et sådan samarbejde.

Adspurgt havde han ikke yderligere at tilføje, som kunne være af betydning for kommissionens arbejde.

Mødet afsluttet kl. 12.55.

---- O ----

Tuk Bagger formand

TIBETKOMMISSIONEN II

Protokol nr.: 109

PROTOKOL

Den 21. maj 2021 kl. 13.45 blev Tibetkommissionen sat i Retten på Frederiksbergs lokaler, Howitzvej 32, 2000 Frederiksberg.

Til stede var kommissionens medlemmer, landsdommer Tuk Bagger, advokat Ole Spiermann og professor, dr. jur. Michael Hansen Jensen, førstnævnte som kommissionens formand, samt udspørgeren, advokat Jakob Lund Poulsen.

Som protokolfører fungerede juridisk konsulent Marie Neerlin.

Søren Haslund var mødt med bisidder advokat Per Magid.

Bisidderne advokat Anders Németh, advokat Anders Valentiner-Branth, advokat Arvid Andersen ved advokat Anne Louise Wulff, advokat Karen-Margrethe Schebye ved advokat Anne Louise Wulff, advokat Claus Søgaard-Christensen, advokat Gunnar Homann, advokat Mikkel Holm Nielsen ved advokat Anders Németh, advokat Steen Lassen ved advokatfuldmægtig Anna Rønn, advokat Kristian Braad, advokat Mikael Bernhoft, advokat Ulrik Sjølin, advokat Anders Nielsen, advokat Martin Cumberland og advokat Peter Bang var mødt.

Søren Haslund bekræftede at have modtaget kopi af kommissorium og kopi af lov om undersøgelseskommissioner samt oplysninger i henhold til undersøgelseskommissionslovens § 23, stk. 1.

Søren Haslund blev gjort bekendt med vidnepligt og -ansvar, og med at afhøringen lydoptages.

Søren Haslund oplyste, at han var ambassadesekretær ved FN-ambassaden i New York fra 1977 til 1981. Han kom tilbage til Udenrigsministeriet fra en stilling som sekretariatschef i Forsvarsministeriet og blev viceprotokolchef fra den 1. september 1992 til 1997. Den 1. september 1997 blev han protokolchef, og det var han frem til den 31. august 2001, hvorefter han fra 2001 til sin pension i 2013 var ambassadør ved henholdsvis ambassaderne i Mexico, Teheran og Reykjavik.

Som ambassadesekretær ved FN-ambassaden i New York havde han i mindre grad beskæftiget sig med Kina-anliggender, men ellers havde han ikke haft meget med Kina at gøre, da han tiltrådte som viceprotokolchef. Protokollen håndterede primært logistiske og praktiske opgaver, herunder i forhold til fremmede magters repræsentation i Danmark og til internationale organisationer. Danmarks bilaterale forhold til Kina hørte under Asienkontoret.

Protokollen er en stabsfunktion uden for den almindelige organisatoriske opbygning i Udenrigsministeriet, og som protokolchef refererede han direkte til direktøren.

Da han i 1997 blev protokolchef, overtog Sven Bille Bjerregaard stillingen som viceprotokolchef. Annette Lassen blev viceprotokolchef i 1998 eller 1999 og besad stillingen i mange år efter, at han var fratrådt som protokolchef.

Officielle udenlandske besøg, såsom besøg af statsoverhoveder, ministre og regeringschefer, blev gennemført ud fra en fast skabelon og afhang af, hvor mange medlemmer af delegationen værtslandet betalte indkvartering, transport mv. for. Ved officielle arbejdsbesøg betalte Danmark kun for udgifterne forbundet med en mindre delegations ophold. Ved uofficielle arbejdsbesøg var det helt op til de besøgende selv at betale for delegationens ophold.

Ved arbejdsbesøg var Protokollen i et vist omfang involveret i koreografi og protokollære spørgsmål, som kunne bestå i fx at skabe kontakter til indkvartering, sørge for leje af limousiner, sikre visumudstedelser mv. De sikkerhedsmæssige aspekter tog politiet og PET sig af, men koordinationen heraf foregik i Protokollen.

De var i Protokollen klar over, at kineserne var sensible over for blandt andet Taiwan og Tibet. Hvis der kom kinesiske henvendelser herom, henviste Protokollen til Asienkontoret, som stod for de bilaterale forhold. Han har ingen direkte erindring om henvendelser fra den kinesiske ambassade med bekymringer for Danmarks modtagelse af en kinesisk gæst, men han kan ikke udelukke, at det er sket. Hvis ambassader henvendte sig til Protokollen, handlede det ofte om logistiske forhold. Det kunne være en anmodning om flere limousiner, større værelser, bedre hoteller mv., eller en anmodning om, at den kinesiske gæst ønskede at møde statsministeren eller Dronningen.

Han mindes ikke, at Protokollen fik henvendelser om Falun Gong-tilhængere. Han hørte først om Falun Gong længe efter sin tid ved Protokollen, og han kendte således ikke til tilhængerne, mens han var Protokolchef. Generelt husker han mest, at Taiwan var et issue.

Der var forud for et besøg altid møder med politiet om praktiske og logistiske ting. Protokollen var en lille enhed, der var afhængig af politiet og PET som deres samarbejdspartnere. PET udarbejdede en trusselsvurdering for besøget, som herefter dannede grundlag for den politimæssige indsats. Det var ikke noget, som Protokollen beskæftigede sig med, og han blandede sig ikke heri.

Han husker ikke, at politiet eller PET videregav kinesiske bekymringer om demonstranter til Protokollen. Han kan ikke udelukke, at Asienkontoret videregav kinesiske bekymringer til Protokollen, som Protokollen herefter orienterede politiet om, man han husker det ikke. Protokollen videregav altid deres informationer til PET, uanset om PET allerede kendte til dem, og Protokollen vurderede således ikke relevansen eller betydningen af informationerne.

Om intern mailkorrespondance af 22. marts 1999 mellem fuldmægtig i Asienkontoret Lisbeth Jespersen, ham og kontorchef i Asienkontoret Carsten Nilaus Pedersen om demonstranter i forbindelse med besøg fra Kina, hvoraf fremgår, at fuldmægtig Lisbeth Jespersen i en mail til ham og Carsten Nilaus Pedersen skrev, at *"Ambassaderåd Lirong har netop pr. telefon bl.a. gjort opmærksom på, at der forventes demonstrationer under Tangs besøg i DK. Det bekymrer ham, dels af sikkerhedsmæssige grunde og dels fordi demonstranterne under Li Lanquings besøg fik lov til at komme meget tæt på Lanqing - det var ikke behageligt. Derfor ville han gerne have demonstranterne holdt på afstand. Jeg forsikrede ham, at der ville blive taget alle mulige sikkerhedsmæssige hensyn og lovede at lade hans bekymring gå videre"*, hvortil han samme dag svarede, at *"Jeg orienterer PETs sikkerhedsafdeling om den kinesiske bekymring. (som har udpræget karakter af "deja entendu", hvis dette begreb ellers eksisterer!). Sikkerhedsmæssigt har kineserne ingen grund til bekymring... For dem er hovedproblemet, at UMer Tang kan risikere at opleve demonstrationer, hvilke - selv på relativt tang afstand, som der i øvrigt var tale om under Li's besøg - ikke huer dem... Kineserne nægter at tro på/kan ikke begribe forskellen mellem anmeldelse og tilladelse, selv om jeg meget pædagogisk har forsøgt at forklare dem forskellen ved flere lejligheder"*, forklarede han, at han gav udtryk for en generel viden i Udenrigsministeriet, da han skrev, at de havde hørt om lignende kinesiske bekymringer før. Der var ikke under besøget noget sikkerhedsmæssigt at bekymre sig for. Han husker ikke, hvornår han havde drøftelser med kineserne om forskellen mellem at anmelde en demonstration og give tilladelse til en demonstration. Der var også mange andre besøgende nationer, der ikke forstod forskellen.

Hans kommentar i sin efterfølgende mail til fuldmægtig Lisbeth Jespersen og kontorchef Carsten Nilaus Pedersen om *"Utvivlsomt i kinesisk optik, hvis smilet af tibetanere rettes mod kinesere!"* var alene ment som spøgefuld bemærkning som svar på Carsten Nilaus Pedersens mail om, at *"Under LL-besøget i Odense var der en tibe-*

tansk kernefamilie der fik lov til at komme ret tæt hen på bussen, hvor de så stod lidt betuttet og småsmilende med deres lille skilt, men kan man smile truende??”

Han har intet kendskab til, om Protokollen har talt med politiet eller PET om, hvor Udenrigsministeriet gerne så demonstranter placeret i forhold til kinesiske besøgende. Han er ikke blevet mødt af en tilkendegivelse fra politiet eller PET om, at de kinesiske gæster ville blive skærmet for demonstranter. Han ved ikke, hvor politiets opfattelse om, at gæsterne skulle skærmes, i så fald kom fra.

Han mener, at Protokollen modtog politiets operationsbefalinger forud for et besøg som en naturlig del af deres samarbejde om udenlandske besøg. Når der i Københavns Politis operationsbefaling af 19. marts 1999 i forbindelse med Kinas udenrigsminister Tang Jiaxuan's besøg fra den 25. til den 26. marts 1999 under 2.0 OPGAVE stod, at *”Sikkerhedsmæssige foranstaltninger i forbindelse med besøget, herunder sikre, at eventuelle demonstranter ikke unødigt forulemper den kinesiske udenrigsminister eller personer i følget”*, vil han mene, at *”ikke unødigt forulemper”* udelukkende refererede til et sikkerhedsaspekt. Han har ikke indtryk af, at der i bemærkningen også gjaldt et afstandskrav til demonstranterne, som ikke var sikkerhedsmæssigt begrundet.

Som protokolchef var han næsten ugentligt i kontakt med PET og med ledelsen i Københavns Politi. Der var omkring 200 udenlandske besøg i løbet af de 9 år, han var i Protokollen, og under mange af besøgene var der sikkerhedsmæssige eller trafikale aspekter, som Protokollen drøftede med politiet og PET, da disse kunne få betydning for Protokollens tilrettelæggelse af besøgsprogrammerne. Der var kontakt til politiet på alle niveauer, fra politidirektøren og nedefter.

2002

Om notits af 11. september 2002 fra Udenrigsministeriets Asien-kontor til udenrigsministeren med indstilling til en besvarelse på Falun Gong's henvendelse, hvoraf fremgår blandt andet, at *”[...] Men Kina synes at have accepteret, at Danmark ikke vil/har mulighed for at afvise tilrejsende Falun Gong-udøvere og forbyde demonstrationer. I stedet er der indledt et samarbejde mellem Udenrigsministeriet, politiet og den kinesiske ambassade som tager sigte på at Falun Gongs lovlige aktiviteter finder sted, hvor de ikke generer den kinesiske delegation”*, forklarede han, at der ikke blev taget sådanne hensyn, da han var protokolchef.

Adspurgt havde han ikke yderligere at tilføje, som kunne være af betydning for kommissionens arbejde.

Mødet afsluttet kl. 14.15.

---- O ----

Tuk Bagger formand

TIBETKOMMISSIONEN II

Protokol nr.: 110

PROTOKOL

Den 21. maj 2021 kl. 14.30 blev Tibetkommissionen sat i Retten på Frederiksbergs lokaler, Howitzvej 32, 2000 Frederiksberg.

Til stede var kommissionens medlemmer, landsdommer Tuk Bagger, advokat Ole Spiermann og professor, dr. jur. Michael Hansen Jensen, førstnævnte som kommissionens formand, samt udspørgeren, advokat Jakob Lund Poulsen.

Som protokolfører fungerede juridisk konsulent Marie Neerlin.

Lotte Skovgaard var mødt med bisidder advokat Pernille Backhausen.

Bisidderne advokat Anders Németh, advokat Anders Valentiner-Branth, advokat Claus Søgaard- Christensen, advokat Gunnar Homann, advokat Mikkil Holm Nielsen ved advokat Anders Németh, advokat Kristian Braad, advokat Mikael Bernhoft, advokat Ulrik Sjølin, advokat Steen Lassen ved advokatfuldmægtig Anna Rønn, advokat Anders Nielsen, advokat Martin Cumberland og advokat Peter Bang var mødt.

Lotte Skovgaard bekræftede at have modtaget kopi af kommissorium og kopi af lov om undersøgelseskommisioner samt oplysninger i henhold til undersøgelseskommisionslovens § 23, stk. 1.

Lotte Skovgaard erklærede sig villig til at udtale sig og blev oplyst om, at hun skal tale sandt, men ikke har pligt til selvinkriminering. Hun blev endvidere oplyst om, at afhøringen lydoptages.

Lotte Skovgaard bekræftede oplysningerne i det indsendte CV om, at hun fra 1990 til 1991 var assistent i Udenrigsministeriet, at hun fra 1991 til 1995 var korrespondent ved EU-repræsentationen i Bruxelles, at hun fra 1996 til 2005 var konsulent i Euro-pol, at hun fra 2005 til 2006 var assistent i Udenrigsministeriets RB-kontor, at hun fra 2006 til 2010 var ansat i Udenrigsministeriets Protokol, at hun fra juli 2010 til november 2012 var attaché ved ambassaden i Vilnius, at hun fra december 2012 til april 2017 var ansat i Udenrigsministeriets Protokol, at hun fra maj 2017 til oktober 2018 var sagsbehandler i Udenrigsministeriets BBB-kontor, at hun fra november 2018 til juli 2020 var attaché ved ambassaden i Bamako, og at hun siden august 2020 har væ-

ret konsulent i Udenrigsministeriets HR-afdeling. Hun er uddannet erhvervssproglig korrespondent i engelsk og fransk.

I hendes første periode i Protokollen var Christopher Bo Bramsen og senere Jette Nordam protokolchef. I hendes anden periode i Protokollen var Marie-Louise Overvad protokolchef. I begge perioder var Annette Lassen viceprotokolchef. I begge sine perioder i Protokollen var hendes beskæftigelse at planlægge udenlandske besøg og udfærdige besøgsprogrammer, og det gjorde Solvej Pawelczük også i hendes første periode i Protokollen. I 2010 var der måske 15-20 ansatte i Protokollen, men hun husker det ikke. Der var en lille gruppe, der var beskæftiget med udenlandske besøg.

Hun erindrer ikke, at der var noget særligt, som Protokollen skulle iagttage i forhold til kinesiske besøg. På hendes niveau hørte man ikke om særlige kinesiske ønsker eller forventninger til modtagelse eller behandling. Hun var alene involveret i den praktiske del af besøgene.

Protokollen havde et ligeværdigt samarbejde med politiet om planlægningen af udenlandske besøg. Protokollen informerede politiet om besøgene, og de var i kontakt i forbindelse med programplanlægningen. Hun tog nogle gange telefonisk kontakt til politiet om praktiske ting, men det skete oftest på mail. Protokollen arbejdede ud fra programpunkter, som blev sendt til politiet i takt med, at de blev udarbejdet. De talte med politiet om de praktiske ting, herunder om hvor der skulle spises, og hvor de besøgende skulle sættes af mv.

PET var også involveret i mange af besøgene. Hun kender KF 0764 og KF 0765 som koordinators på nogle besøg. De andre KF-numre på udspørgerens liste har hun kun hørt om. De havde kontakt med PET om nogle af besøgsprogrammerne. Hun har ringet til dem, haft møder med dem og mailet med dem. Møderne fandt typisk sted i Protokollen, hvor de talte om programmet til det konkrete besøg. Møderne kunne omhandle alle slags besøg. Der deltog altid flere end hende fra Protokollen i møderne med PET. Hun ved ikke, om der specifikt blev drøftet hensyn til kinesernes værdighed.

Hun husker ikke noget konkret om kinesiske besøg. Hun mindes ikke, at der var forskel på Protokollens kontakt med PET, om det vedrørte kinesiske besøg, eller om det vedrørte besøg fra andre lande.

2009

Hun husker ikke at være involveret i premierminister Wen Jiabao's besøg. Hun var under COP 15 kun involveret i delegationernes ankomst til lufthavnen.

2010

Om mail af 3. maj 2010 fra Gamma PET, KF 0765, til Annette Lassen med kopi til blandt andre hende om Kina's handelsministers besøg, hvoraf fremgår, at *"I forbindelse med det forestående besøg af den Kinesiske handelsminister kan jeg oplyse, at der ud over at Københavns Politi bliver orienteret om besøget, ikke bliver iværksat politimæssige sikkerhedstiltag i forbindelse dermed. Erfaringen med Falun Gong og pro Tibetanere er, at de under deres demonstrationer i Danmark mod forholdene i Kina, altid er fredelige.... Derudover er Politiets Efterretningstjeneste ikke i besiddelse af oplysninger om konkrete trusler rettet mod det kinesiske besøg. Der er selvfølgelig en mulighed for, at pro Falun Gong/Tibet-aktivister vil forsøge at gøre opmærksom på deres sag i forbindelse med besøget, men dette er ikke i sig selv et sikkerhedsproblem. Jeg kontakter ambassaden og orienterer dem om ovenstående"*, forklarede hun, at hun ingenting kendte til Falun Gong-tilhængere og pro-tibetanske demonstranter. Hun modtog mange mails til orientering, da hun var involveret i programplanlægningen til mange besøg. Det var ikke alt, som hun modtog, der var relevant for hende.

Hun husker én fra politiet, der hed Mogens, men hun husker ikke hans efternavn. Han må have haft noget at gøre med MC-eskorter, siden han optrådte i viceprotokolchef Annette Lassens svarmail af 3. maj 2010 til KF 0765 og Mogens Bendiks Knudsen, hvor Annette Lassen skrev, at der nok ville blive anmodet om MC-eskorte på en del af besøgsprogrammet til handelsministerens besøg. Protokollen anmodede typisk ikke selv om MC-eskorte, da Protokollen ikke besluttede det politimæssige setup. Da hun ikke var involveret i eskorter, vidste hun ikke, om viceprotokolchef Annette Lassens anmodning var usædvanlig.

Hun ved ikke, hvad viceprotokolchef Annette Lassen mente med kommentaren *"Godt med venner de rigtige steder !!!"* i mailen af 4. maj 2010 til politikommissær Mogens Bendiks Knudsen som led i en mailkorrespondance mellem dem med kopi til hende og Solvej Pawelczük. Hun går ud fra, at hun modtog mailen, fordi informationen om MC-eskorte skulle stå i programmet.

Hun ved ikke, hvad Protokollen havde med sikkerhedsspørgsmål at gøre, som omtalt i chefkonsulent Thomas Gammelgård Jørgensens mail af 4. maj 2010 til viceprotokolchef Annette Lassen med flere, videresendt til KF 0765 med kopi til Solvej Pawelczük, om spørgsmål fra den kinesiske ambassade til Kina's handelsministers besøg, hvoraf fremgår blandt andet, at *"...Ambassaden vil formentlig i morgen oversende en konsolideret liste med yderligere spørgsmål. De er ikke mindst optaget af sikkerhedsspørgsmål, herunder evt. forstyrrelser fra Falun Gong ifm. Erhvervssymposiet"*.

Hun var ikke involveret i sikkerhedsspørgsmål i forbindelse med kinesiske besøg eller ved andre besøg.

Når hun modtog kopi af chefkonsulent Thomas Gammelgård Jørgensens mail af 5. maj 2010, hvor Thomas Gammelgård Jørgensen videresendte spørgsmål fra den kinesiske ambassade til viceprotokolchef Annette Lassen, var det ikke relevante oplysninger for hende, da hun primært var involveret i den praktiske del af besøget om fx bespisning, bestilling af biler, hotelværelser mv. Hun husker ikke mailen, da de konstant planlagde utroligt mange besøg. Overordnet ville de alene tage notits af de informationer, som de havde brug for at kende til på hendes niveau, hvilket kunne være oplysninger om modtagelse og transport. Besøgets sikkerhed var en del af besøget, men det var ikke noget, som hun var med til at planlægge.

Om mail af 7. maj 2010 fra KF 0765 til Solvej Pawelczük, hvoraf fremgår blandt andet, at *"Jeg har talt med militærattacheen fra Kina's ambassade d.d. telefonisk. Han er af ambassaden blevet anmodet om at forsøge at presse/overtale os til at stille med noget sikkerhed alligevel. Militærattacheen blev oplyst om, at PET ændrer ikke syn sagen, da der kun iværksættes sikkerhedsforanstaltninger, hvis det er nødvendigt af sikkerhedsmæssige årsager, hvilket der ikke er her... Københavns politi har givet en helt ekstraordinær service ved at tilbyde motorcyklister til de officielle programpunkter"*, forklarede hun, at hun ikke har viden om, at der var særligt gode relationer mellem Protokollen og Københavns Politi, når det gjaldt kinesiske besøg. De arbejdede generelt meget sammen. Hun mener ikke, at hun var involveret i besøget.

Hun var udsendt til Vilnius under præsidentbesøget i 2012. Hun husker ikke drøftelser i Protokollen om Hu Jintao's statsbesøg i juni 2012, efter at hun var vendt tilbage til Protokollen i december 2012.

2014

Hun husker ikke, hvad hendes rolle var i forbindelse med det femte medlem af Kina's Politbureaus Stående Komité Liu Yunshan's besøg fra den 10. til den 12. juni 2014.

Hun ved ikke, hvad sektionsleder Birgitte Røjle Hansen mente med sin bemærkning om turistbussen i mail af 12. juni 2014 til viceprotokolchef Annette Lassen, hvor hun skrev, *"Tak for godt samarbejde og for jeres kæmpeindsats ifm Liu Yunshans godt overståede besøg. I STM forlyder det, at statsministeren aldrig har haft et så godt møde med en kineser. Fantastisk arrangement med den turistbus foran kulturhuset ved afgang, som jeg dog antager var et lykkeligt tilfælde og ikke et led i jeres nøje koreograferede program"*. Hun arbejdede med at planlægge besøg hele tiden og ydede altid en kæmpe indsats. De kinesiske besøg stod ikke specielt klart i hendes erindring. De,

der stod for et konkret besøg, syntes altid, at lige præcis det besøg var exceptionelt. For Protokollen var sådanne besøg dagligdags arbejde.

Hun ved heller ikke, hvad viceprotokolchef Annette Lassen mente, når hun i sin svarmail til Birgitte Røjle Hansen samme dag skrev blandt andet, *"Ja, det var meget 'handy' med bussen, som 'kom til' at dække for Free Tibet-demoen"*. Hun husker ikke arrangementet. Hun har ikke hørt omtalt i Protokollen, at det var ønskeligt at dække demonstranter for kinesiske gæster.

Adspurgt havde hun ikke yderligere at tilføje, som kunne være af betydning for kommissionens arbejde.

Mødet afsluttet kl. 15.10.

---- o ----

Tuk Bagger formand

TIBETKOMMISSIONEN II

Protokol nr.: 111

PROTOKOL

Den 28. maj 2021 kl. 09.30 blev Tibetkommissionen sat i Retten på Frederiksbergs lokaler, Howitzvej 32, 2000 Frederiksberg.

Til stede var kommissionens medlemmer, landsdommer Tuk Bagger, advokat Ole Spiermann og professor, dr. jur. Michael Hansen Jensen, førstnævnte som kommissionens formand, samt udspørgeren, advokat Jakob Lund Poulsen.

Som protokolfører fungerede juridisk konsulent Marie Neerlin.

Jens Christian Jespersen var mødt med bisidder advokat Torben Koch.

Bisidderne advokat Karen-Margrethe Schebye, advokat Mikael Bernhoft, advokat Kristian Braad, advokat Anders Németh, advokat Martin Cumberland, advokat Arvid Andersen ved advokat Anne Louise Wulff, advokat Anders Nielsen, advokat Mikkell Holm Nielsen ved advokat Anders Németh, advokat Nicolai Mallet, advokat Gunnar Homann, advokat Steen Lassen ved advokatfuldmægtig Anna Rønn, advokat Ulrik Sjölin og advokat Anders Valentiner-Branth var mødt.

Jens Christian Jespersen bekræftede at have modtaget kopi af kommissorium og kopi af lov om undersøgelseskommissioner samt oplysninger i henhold til undersøgelseskommissionslovens § 23, stk. 1.

Jens Christian Jespersen erklærede sig villig til at udtale sig og blev oplyst om, at han skal tale sandt, men ikke har pligt til selvinkriminering. Han blev endvidere oplyst om, at afhøringen lydoptages.

Jens Christian Jespersen bekræftede oplysningerne i det indsendte CV om, at han fra 1991 til 2004 var politibetjent/politiassistent i Hvidovre Politikreds, at han fra 2004 til 2006 var vicepolitikommisær i Københavns Politi, Station Bellahøj, at han fra marts til april 2006 var vicepolitikommisær i Københavns Politi, Beredskabssektionen, at han i 2006 var fungerende vicepolitiinspektør i Holbæk Politikreds, at han i 2007 var vicepolitikommisær i Københavns Politi, Uddannelsessektionen, at han fra 2007 til 2010 var politikommisær/vicepolitiinspektør og personalechef i Københavns Politi, Specialenheden, at han fra 2010 til 2011 var vicepolitiinspektør i Køben-

havns Politi, Station Amager, at han fra august 2011 til slutningen af juni 2012 var fuldtidsstuderende ved Forsvarsakademiet, at han fra august 2012, hvor han afløste Michael Agerbæk, til 2013 var vicepolitiinspektør i Københavns Politi, OPA, at han fra 2013 til 2015 var fungerende politiinspektør i Københavns Politi, Færdselsafdelingen, at han i 2015 var vicepolitiinspektør ved Nordsjællands Politi, at han fra oktober 2015 til 2018 var vicepolitiinspektør/politiinspektør i Københavns Politi, Beredskabsenheden, hvor han havde meget at gøre med operationer, og at han fra oktober 2018 til februar 2021 var ledende politiinspektør linjechef for Specialenheden i Københavns Politi. Som ledende politiinspektør er man på niveauet mellem politiinspektør og chefpolitiinspektør. Han har siden februar 2021 været udlånt til Rigspolitiet.

2001-2004

Han er chef for politikommissær Lars Henrik Lundberg, og han har helt sikkert talt meget med ham om Tibetkommission I og om placeringen af ansvaret hos Claus Hjelm Olsen og Henrik Oryé for begivenhederne under præsident Hu Jintao's besøg i juni 2012. Lars Henrik Lundberg er venner med Henrik Oryé. Han har helt sikkert fortalt Lars Henrik Lundberg om besøget i april 2012 på den danske ambassade i Kina.

Som linjechef i Specialenheden er han ansvarlig for den samlede drift for blandt andet de sektioner, som Lars Henrik Lundberg gør tjeneste i, og som Henrik Oryé er suspenderet fra. Han er derfor overordnet chef for Henrik Oryé og Lars Henrik Lundberg.

Han har modtaget en række mails cc fra Lars Henrik Lundberg i sin rolle som overordnet chef for Lars Henrik Lundberg og for Henrik Oryé, men han husker ikke, om han har modtaget mailen af 22. maj 2018 fra Lars Henrik Lundberg til Claus Hjelm Olsen om "En tænkt situation", videresendt med bemærkninger den 23. maj 2018 til Henrik Oryé.

Foreholdt Lars Henrik Lundbergs forklaring for Tibetkommission II den 4. februar 2021 om, at Lars Henrik Lundberg "...sad og talte med politiinspektør Jens Christian Jespersen på dennes kontor den 23. maj 2018, da Kim Lykke Østergaard kom forbi. Der var på det tidspunkt udkommet avisartikler, hvor Kai Vittrup havde udtalt, at han ikke kendte noget til en kutyme, og at indsatslederne og delingsførerne måtte have handlet af egen drift... Nu ledende politiinspektør Jens Christian Jespersen har over for ham for nylig bekræftet, at Kim Lykke Østergaard fortalte som beskrevet i tilføjelsen af 23. maj 2018", forklarede han, at han ikke husker den konkrete samtale, som omtales i forklaringen, men at de har drøftet Kai Vittrups udtalelser.

Om mailens første indrykkede afsnit, hvoraf fremgår, ” Kim Østergaard til mig den 23/5: Kim husker fuldstændigt klart og tydeligt, at han i 2001/02 i forbindelse med et kinesisk besøg fik en lodret ordre fra Kai Wittrup personligt om, at nogle fa tibetanere/falun gong folk der stod ved hotel Radisson hvor den kinesiske delegation boede, skulle gennes om bag ved en hæk og dækkes af nogle gruppevogne, så de ikke kunne ses. Kan formentlig støttes af Henning Dahl der på et tidspunkt har fortalt, at han var objektleder på Raddisson”, forklarede han, at han har overværet, at Kim Lykke Østergaard ret firkantet har fortalt flere gange, at han ikke kunne genkende Kai Vittrups totale frasigelse af kendskab til, at det var måden, man gjorde det på. Han husker ikke Kim Lykke Østergaards nøjagtige formulering.

Han var formentlig i stationsdelingen ved Station Bellahøj på tidspunktet for det kinesiske parlaments formand Wang Bangguo's besøg i maj/juni 2004. Han kunne godt have deltaget som gruppefører eller som næstkommanderende delingsfører under besøget. På det tidspunkt havde han aldrig hørt om, at der i politiet var ”en uskreven regel” om demonstranter ved kinesiske besøg.

2012

Fra august 2011 til juni 2012 studerede han ved Forsvarsakademiet ved Svanemøllen Kaserne. Rigspolitiet havde lavet en aftale med forsvaret om, at politiansatte kunne tage uddannelsen, og personalechefen ved Københavns Politi opfordrede ham til at tage uddannelsen. Han er vist den første og eneste fra politiet, der har gennemført uddannelsen. Han var den eneste på kurset uden militær baggrund. Af de militære deltagere husker han blandt andet kontreadmiral Niels Wang.

De havde i forløbet 34 studierejsedage, hvoraf de 10 dage var i Kina i april 2012. De besøgte Kina som led i deres strategimodul, og rejsen til Kina skulle gøre dem klogere på Kinas nye rolle i verden.

I Kina besøgte de den danske ambassade ad flere omgange, hvor de mødte blandt andre ambassadør Friis Arne Petersen, og de var til middag i ambassadørboligen. Ambassadøren holdt et ca. 2 timer langt oplæg for dem om især samhandelsforholdet mellem Danmark og Kina og betydningen af ikke at fornærme kineserne. De fik vist et power point show, hvor en graf viste to markante fald i samhandlen med Kina over en 10-årig periode før 2012. De fik de to fald forklaret med, at Danmark på den ene eller anden måde havde fornærmet Kina, hvilket havde kostet milliarder og tusindevis af arbejdspladser. Han husker ikke, hvilke to år der havde været et fald i samhandlen. Han talte efterfølgende med de andre studerende om, at det var markant så stor en betydning, erhvervs- og jobskabelsesperspektivet og samhandlen havde. Han husker ikke meget andet fra oplægget. Det var ambassadøren, der stod

for oplægget. Han husker, at det ene fald på grafen blev begrundet med noget om Tibet. Han husker ikke årsagen til det andet fald på grafen. Han husker ikke, om der blev talt om, hvordan man kunne fornærme kineserne. Han husker ikke, at der blev talt om at tabe ansigt. Han husker heller ikke, om der blev talt om et muligt kinesisk statsbesøg i Danmark under opholdet i Kina.

Han tænkte på indholdet af oplægget som noget, man skulle være opmærksom på i politiet, hvis man havde med kineserne at gøre. Han husker ikke de øvrige detaljer fra power point præsentationen. Han var overrasket over, at samhandelsforholdet fyldte så meget i oplægget, da han havde forventet, at der ville være et anderledes strategisk perspektiv i oplægget. Det ville have været mere interessant for dem som militær- og politifolk at høre om. Vægten i oplægget var helt konkret på samhandlen og på, at man ikke skulle fornærme kineserne.

Han talte bagefter med sine medstuderende om oplægget og om, at samhandel havde fyldt meget i oplægget, og at de nok var mere interesseret i at høre om Kina's militærstrategiske rolle. Han talte også med kollegerne i Københavns Politi om det, da han vendte tilbage i august 2012. Det kan været, at han var stødt på kolleger, før han startede i politiet igen i august 2012. Han har dog svært ved at forestille sig, at Claus Hjelm Olsen kunne have hørt om hans oplevelse i Kina før juni 2012, men han ved det ikke.

Han talte i en lang række sammenhænge med flere af sine politikolleger om oplægget i Kina. Han husker ikke, hvem han har talt med. Det er sandsynligt, at han har talt med Claus Hjelm Olsen herom. Han ved, hvem Niels Ramløv er. Han husker ikke, om han har talt med Niels Ramløv om oplægget på den danske ambassade i Kina, men det kan han godt have gjort. Han har også talt med Kim Lykke Østergaard om besøget i juni 2012. Kim Lykke Østergaard havde ansvaret for et senere besøg, og de har også i det perspektiv talt om begivenhederne i 2012.

Foreholdt Claus Hjelm Olsens forklaring for Tibetkommission II den 5. februar 2021 om, at *"...Ledende chefpolitiinspektør Jens Christian Jespersen har fortalt ham, at han besøgte Kina i april 2012 som led i sin ledelsesuddannelse i Forsvarsakademiet. I Kina mødte han den danske ambassadør, som over for ham i op mod en time understregede vigtigheden i, at der blev taget hensyn til kineserne, at de ikke måtte tabe ansigt mv., da dette var vigtigt i forhold til Danmarks samhandel med Kina. Hans ven Niels Ramløv fra forsvarret deltog i samme møde og har bekræftet indholdet af samtalen med ambassadøren og fortalt ham, at det under mødet blev sagt, at besøget ikke skulle ende som i Norge, hvor Norges samhandel med Kina var gået i stykker efter deres uddeling af Nobels Fredspris til en systemkritiker"*, forklarede han, at han ikke husker samtalen med

Claus Hjelm Olsen, men at han sikkert har talt med ham om sin oplevelse af Friis Arne Petersens oplæg. Han husker ikke bemærkningen om Norge.

Statsbesøget i juni 2012 blev diskuteret vidt og bredt i Københavns Politi, især i Specialenheden, hvor Claus Hjelm Olsen var ansat med Mogens Norup Lauridsen som chef. Da Tibet-sagen blev en sag, og da Tibetkommission I blev nedsat, var det vigtigt for dem, at politiet ikke efterfølgende begik fejl. Det var vigtigt for dem at følge op på hændelserne ud fra et læringsperspektiv. Efter Tibetsagen skete der et paradigmeskifte i Københavns Politi i forhold til demonstrationer, forsamlinger og opløb.

Han ved ikke, hvad den øverste ledelse i Københavns Politi havde af viden om efterdønningerne og drøftelserne efter præsidentbesøget. Hans egen viden kom først via pressen.

I dag ville det være utænkeligt for den samlede ledergruppe ned til et-to led under ham ikke at være opmærksom på, hvad der var foregået under et besøg og pressens dækning heraf.

Han oplevede ikke det kinesiske præsidentbesøg i 2012, men ud fra det, han sidenhen har erfaret, syntes der at være en linje i det, ambassadøren sagde, og det, der skete under besøget, hvor der var en meget ensidig fokus på og hensyn til samhandlens betydning, og på, at man ikke skulle fornærme kineserne.

2016

Han husker ikke særlig meget om det kinesiske statsrådsmedlem Yang Jiechi's besøg i april 2016.

Normalt var der drøftelser med PET's sikkerhedskoordinatorer på et stabsmøde, hvor linjen i forhold til strategi, manøvreidé og ressourcer blev lagt, og hvad der i øvrigt skulle koordineres af særlige forhold. Efter stabsmødet pågik der rekognoscering, hvilket typisk de taktiske ledere og sikkerhedskoordinatorer deltog i uden ham. Herefter blev befalingerne udfærdiget, og der blev nogle gange afholdt en briefing om operationen, hvorefter operationen blev afviklet. PET deltog stort set altid i stabsmøder, rekognoscering og briefing, når de var involveret i operationen. Hvis der var et trusselsbillede, der tilsagde en teoretisk risiko for demonstranter, ville han som operationsansvarlig forvente, at de taktiske ledere havde taget stilling til demonstranternes placering under en rekognoscering.

Efter paradigmeskiftet, som skete på baggrund af Tibet-sagen, indgår det nu i deres vurdering af demonstranternes placering, at det, man ytrer sig for eller imod, også skal

have mulighed for at blive set og hørt af modtageren. Formålet med demonstrationen skal kunne opfyldes. Der har været sammenhænge, hvor de har måttet ”bukke nogle ender sammen” for at få det til at gå op, fx ved demonstrationer foran en ambassade. Der skal ske en afvejning af demonstranternes rettigheder over for sikkerheden, og heri indgår en række forskellige variabler i forhold til truslen og situationen.

Han ved, hvem KF 0765 er, som sendte trusselsvurderingen vedrørende Yang Jiechi's besøg til flere politikredse, men han husker ikke, om han har drøftet besøget med KF 0765.

Han er ikke sikker på, at bemærkningen om Støttekomitéen i Københavns Politis operationsbefaling af 5. april 2016 for Yang Jiechi's besøg, 1. udgave, om, at *”I Danmark er der oprettet en støttekomite for Tibet. Støttekomiteen kan muligvis forsøge at arrangere en demonstration, hvis den forinden bliver bekendt med Statsrådsmedlemets ankomst. I så fald vil medlemmer af Støttekomiteen formentlig efterprøve politiets reaktioner ved brug af Tibetanske flag m.v. efter de kinesiske besøg i 2012, 2013 og 2014 som en kommissionsundersøgelse nu undersøger”*, kom fra PET. Han forstår det som en bevidstgørelse til de taktiske ledere af operationen om, at den situation kunne opstå. Muligheden for at tilgodese demonstranternes rettigheder blev meget større, hvis der på forhånd var taget stilling til, hvordan de kunne komme til orde og ytre sig. Det er planskriveren, som under hans ansvar beskriver den situation, som den taktiske ledelse skulle være opmærksom på ud fra det samlede trusselsbillede fra PET.

Han husker ikke besøgets gennemførelse. Besøget blev kørt under KSN-1, som var det laveste niveau i Vagtcentralen.

Adspurgt havde han ikke yderligere at tilføje, som kunne være af betydning for kommissionens arbejde.

Mødet afsluttet kl. 10.20.

---- o ----

Tuk Bagger formand

TIBETKOMMISSIONEN II

Protokol nr.: 112

PROTOKOL

Den 28. maj 2021 kl. 10.45 blev Tibetkommissionen sat i Retten på Frederiksbergs lokaler, Howitzvej 32, 2000 Frederiksberg.

Til stede var kommissionens medlemmer, landsdommer Tuk Bagger, advokat Ole Spiermann og professor, dr. jur. Michael Hansen Jensen, førstnævnte som kommissionens formand, samt udspørgeren, advokat Jakob Lund Poulsen.

Som protokolfører fungerede juridisk konsulent Marie Neerlin.

Lars Løkke Rasmussen var mødt med bisidder advokat Nicolai Mallet.

Bisidderne advokat Karen-Margrethe Schebye, advokat Mikael Bernhoft, advokat Kristian Braad, advokat Anders Németh, advokat Martin Cumberland, advokat Arvid Andersen ved advokat Anne Louise Wulff, advokat Emil Spurr Madsen, advokat Anders Nielsen, advokat Mikkel Holm Nielsen ved advokat Anders Németh, advokat Torben Koch, advokat Gunnar Homann, advokat Steen Lassen ved advokatfuldmægtig Anna Rønn, advokat Ulrik Sjølin og advokat Anders Valentiner-Branth var mødt.

Lars Løkke Rasmussen bekræftede at have modtaget kopi af kommissorium og kopi af lov om undersøgelseskommissioner samt oplysninger i henhold til undersøgelseskommissionslovens § 23, stk. 1.

Lars Løkke Rasmussen blev gjort bekendt med vidnepligt og -ansvar, og med at afhøringen lydoptages

Lars Løkke Rasmussen bekræftede, at han var statsminister fra den 5. april 2009 til den 3. oktober 2011 og igen fra den 28. juni 2015 til den 27. juni 2019.

Da han blev statsminister, havde han et almindeligt kendskab til forholdet mellem Danmark og Kina. Han var vidende om, at Danmark havde udbygget relationen til Kina i årene op til, at han blev statsminister, og at der i 2008 var indgået et strategisk partnerskab med Kina. Det strategiske partnerskab indebar en defineret ramme om

et tæt samarbejde med Kina om fx handelsmæssige muligheder og et samarbejde i universitetsmiljøet.

2009

Han var ikke tvivl om, at han skulle mødes med Dalai Lama, da Dalai Lama anmodede ham herom. Et afslag ville have betydet en kursændring i forhold til hans forgænger, som også havde mødt Dalai Lama. Han var opmærksom på, at det ikke var helt uproblematisk at mødes med Dalai Lama, da Danmarks nabolande havde oplevet krusninger i relationen til Kina efter tilsvarende besøg. De var på den baggrund meget åbne i kommunikationen over for kineserne om Dalai Lama's besøg, så det ikke kom som en overraskelse for dem.

Dalai Lama var et religiøst overhoved, nobelprismodtager og et ikon for mange mennesker. Han er bekendt med, at kineserne ikke så positivt på Dalai Lama eller på de vestlige ledere, der havde en relation til Dalai Lama. Det ændrede dog ikke på hans holdning om, at det var vigtigt for ham som nytiltrådt statsminister at tage imod Dalai Lama's anmodning om et møde. Hvis han ikke mødtes med Dalai Lama, ville det sende et meget stærkt udenrigspolitisk signal om, at Danmark ikke kerede sig om forholdene i Tibet. Mødet med Dalai Lama ville ikke rykke på den danske Kina-politik og ét-Kina politikken. At Dalai Lama ikke er blevet modtaget på regeringsrepræsentantniveau siden 2009 er grundlæggende blandt andet udtryk for, at Dalai Lama ikke har anmodet om et nyt møde siden dengang.

Han erindrer ikke brevet fra den kinesiske ambassadør af 13. maj 2009 til udenrigsminister Per Stig Møller om de kinesiske bekymringer for hans og udenrigsministerens møde med Dalai Lama, men han har været orienteret om det. Han vidste, at modtagelsen af Dalai Lama ville udløse en kinesisk reaktion, og at det kunne skabe udfordringer i forholdet til Kina. Henvendelsen gav ham dog ikke anledning til overvejelser om mødet, og han erindrer ikke, at han drøftede henvendelsen med udenrigsminister Per Stig Møller. Beslutningen om at mødes med Dalai Lama var alene hans.

Han modtog ikke eksterne henvendelser fra danske interesseorganisationer om mødet med Dalai Lama. Da han havde truffet beslutningen om at mødes med Dalai Lama, blev der handlet derudfra, og der blev brugt kollektive kræfter på at afvikle besøget på en måde, hvor det ikke skadede relationen til Kina.

Mødet med Dalai Lama var 100 % omkostningerne værd, uanset hvordan det blev gjort op. Set ud fra, hvordan Danmarks relation til Kina efterfølgende har udviklet sig, blev mødet med Dalai Lama håndteret ganske fint. Han har ikke en oplevelse af,

at den affødte omkostning var for stor. Det spillede sikkert også en rolle i forhold til resten af verden og for kinesernes reaktioner på Danmarks modtagelse af Dalai Lama, at Danmark stod over for værtsskabet for COP 15.

Han husker ikke, hvem der tog initiativ til en samtale mellem ham og den kinesiske ambassadør. Det var naturligt og godt diplomati at følge op over for kineserne på Dalai Lama's besøg, da kineserne inden da havde udtrykt bekymring for mødet. Han ved ikke, om der var en sammenhæng mellem hans møde med ambassadøren, og oplysningen i notatet af 16. juni 2009 fra Statsministeriet til brug for hans møde med Kina's ambassadør om, at ambassadøren kort efter var hjemkaldt til Beijing. De brugte dialogen til at dæmpe de kinesiske reaktioner så meget som muligt. Han deler ikke specielt synspunktet fra notatet om, at *"[...] Samtidig bør det under samtalen understreges, at regeringens indenrigspolitiske manøvrerum ift. modtagelse af Dalai Lama var og fortsat er meget begrænset"*. Det var det professionelle diplomatis opgave at varetage Danmarks interesser bedst muligt, og hvis der lå et professionelt argument i at sige, at statsministeren ikke havde så mange andre muligheder end at acceptere invitationen, kunne det måske fremme en forståelse hos kineserne.

Samtalen med ambassadøren må have forløbet tilfredsstillende, da han ikke mindes noget særligt om sure miner eller lignende fra mødet.

Om notits af 27. maj 2009 fra ALA-kontoret til departementschefen og cc til en række medarbejdere i Udenrigsministeriet om departementschefens frokostmøde med den kinesiske ambassadør den 29. maj 2009 forklarede han, at han ikke var involveret på et detaljeringsniveau, som indebar, at han havde kendskab til, hvorvidt der var en fælles holdning i Statsministeriet og i Udenrigsministeriet til, at departementschefen i Udenrigsministeriet skulle have et frokostmøde med ambassadøren. Han var vidende om, at der fra flere sider blev arbejdet for at minimere potentielle skadevirkninger på de bilaterale relationer og i forhold til COP 15, hvor Kina spillede en central rolle.

Han afgav ikke sådanne garantier, som fremgår af notits af 14. august 2009 fra kontoret for Asien og Stillehavet om *"Statsministerens møde med repræsentations-cheferne: Danmark-Kina efter Dalai Lama's besøg"*, hvor Kina forlangte en dansk garanti/for sikring for, at Danmark ikke på ny mødtes med Dalai Lama. Kina fik heller ikke andre garantier op til COP 15, men der blev lavet en verbalnote, som udenrigsminister Per Stig Møller dygtigt landede. Det var vigtigt for COP 15, at Kina og alle andre lande blev repræsenteret på højt niveau. Der var lagt op til, at der kunne komme et gennembrud under COP 15, og at det skulle ske ved en stærk højniveaurepræsentation.

Notitsens oplysninger om erfaringerne fra andre EU-lande var en almindelig del af en beredskabspakke, som han ikke havde for vane at gøre meget brug af. Uanset at kineserne var unødigt sensitive på nogle områder, måtte Danmark forholde sig til det og agere på de reaktioner, som en modtagelse af Dalai Lama kunne medføre. Dette gjorde de ved en samlet diplomatisk indsats, herunder ved samtaler med kineserne.

Op til COP 15 var han mest optaget af materien i klimapolitikken, og han var ikke optaget af kinesiske sensibiliteter. Han deltog i flere andre topmøder i den periode, hvor kineserne ligeledes var repræsenteret på højt niveau, hvilket også var med til at nuancere hans eget syn på udfordringerne med Kina. Han oplevede, at kineserne var interesserede i at engagere sig i COP 15, uden at det nødvendiggjorde et knæfald fra hans side.

Han blev ikke orienteret om indholdet i landeanalysen af 30. november 2009, sendt af ambassadesekretær Christian Brix Møller til protokolchef Jette Nordam med kopi til blandt andre stm@stm.dk, Gamma PET og andre ansatte i Udenrigsministeriet, om Wen Jiabao's deltagelse i COP 15, herunder punkt 10 i indberetningen, om "*kinesiske politiske sensibiliteter*". Det lå ikke i statsministerens rolle at blive orienteret på det detaljeringsniveau. Han blev ikke briefet om kinesernes holdning til ikke at vilde se demonstranter. Grænsen mellem venlighed og imødekommelse af særlige ønsker gik ved respekten for dansk lovgivning og frihedsrettighederne, som ikke måtte knægtes. Han deltog ikke i planlægningen af besøg, men det forekom ham i øvrigt at være klogt, som notitsen omtalte, at der var "*fuld efterretning*" om mulige demonstrationer.

Det var ikke hans opfattelse, at de i Udenrigsministeriet var særligt bekymrede for at modtage kinesiske gæster i lyset af reaktionerne efter Dalai Lama's besøg. Udenrigsministeriet arbejdede professionelt, og han forventede, at de udenrigspolitiske relationer blev håndteret så klogt som muligt. Han ville være skuffet, hvis Udenrigsministeriet ikke bestræbte sig på at tilrettelægge ting på en sådan måde, at der var succes med formålet. Han er ikke bekendt med, at der kunne være nogen i Udenrigsministeriet, der var så bekymrede for en kinesisk reaktion, at de var parat til at gå over grænsen for, hvad der var lovlige hensyn.

2010

Han besøgte Kina i foråret 2010, og han besøgte igen Kina under sin anden regeringsperiode forud for pandaernes ankomst i 2019.

Han blev ikke nærmere briefet om kinesisk sensibiliteter såsom forstyrrelser fra Falun Gong eller andet forud for besøget i maj 2010 af den kinesiske handelsminister Chen Deming.

2012

Han genkalder sig ikke, hvordan han reagerede på begivenhederne under præsidentbesøget i juni 2012 ud over med almindelig forargelse. Han gjorde sig på det tidspunkt ikke overvejelser om, hvorvidt politiets reaktion havde sammenhæng med den politik, regeringen førte over for Kina. Han har senere i tiltagende grad gjort sig politiske betragtninger om politiets misforstået overdrevne tjenstvillighed i andre situationer. Han har tænkt meget over, om der er en bredere udfordring med, at udførende enheder i staten tager signaler ned og handler uhensigtsmæssigt på dem.

Adspurg om, hvorvidt han i 2012 havde en holdning til eller tanker om, at de ting, der var foregået, ikke blot var noget, der var initieret af politiet, men måtte være noget, der var tilgået politiet som et forventningspres, som havde bredt sig fra det hierarkiske ministerielle system til fx politiet, forklarede han, at det havde han aldrig haft en opfattelse af. Han havde en grundlæggende forventning om, at man spillede efter reglerne på en klog måde og varetog samfundets brede interesser bedst muligt.

Han har ikke givet besked til nogen om, hvordan politiet skulle agere over for pro-tibetanske demonstranter, og han har heller ikke kendskab til, at nogen i hans regering eller andre regeringer har givet en sådan besked.

Adspurg havde han ikke yderligere at tilføje, som kunne være af betydning for kommissionens arbejde.

Mødet afsluttet kl. 11.40.

---- o ----

Tuk Bagger formand

TIBETKOMMISSIONEN II

Protokol nr.: 113

PROTOKOL

Den 28. maj 2021 kl. 13.00 blev Tibetkommissionen sat i Retten på Frederiksbergs lokaler, Howitzvej 32, 2000 Frederiksberg.

Til stede var kommissionens medlemmer, landsdommer Tuk Bagger, advokat Ole Spiermann og professor, dr. jur. Michael Hansen Jensen, førstnævnte som kommissionens formand, samt udspørgeren, advokat Jakob Lund Poulsen.

Som protokolfører fungerede juridisk sekretær Harald Micklander.

Benny Winther Jørgensen var mødt med bisidder advokat Torben Koch.

Bisidderne advokat Mikael Bernhoft, advokat Kristian Braad, advokat Anders Németh, advokat Martin Cumberland, advokat Arvid Andersen ved advokat Anne Louise Wulff, advokat Pernille Backhausen, advokat Anders Nielsen, advokat Mikkel Holm Nielsen ved advokat Anders Németh, advokat Ulrik Sjølin og advokat Anders Valentiner-Branth var mødt.

Benny Winther Jørgensen bekræftede at have modtaget kopi af kommissorium, kopi af lov om undersøgelseskommissioner og oplysninger i henhold til undersøgelseskommissionslovens § 23, stk. 1.

Benny Winther Jørgensen blev gjort bekendt med vidnepligt og -ansvar, og at afhøringen lydoptages.

Benny Winther Jørgensen forklarede, at han var politikommissær og vicepolitinspektør i Rigspolitiet og Københavns Politi fra 1997 til 2004. I perioden fra 2000 til 2004 var han en stor del af tiden i KSN.

2002

Han var KSN-leder under Zhu Rongji's besøg i Danmark i 2002.

Selv om han i operationsbefaling af 14. september 2002 for ”ASEM 4 topmøde for statsregeringsledere i Bella Center 22-09-02 til 24-09-02 (M61), m.fl.” som leder af

hundeafdelingen i Københavns Politi stod som leder af politiaktion 11, var det i praksis hans stedfortræder vicepolitikommissær Henning Dahl, som var leder af aktionen.

Han var ikke med til et møde om operationen i Eigtveds Pakhus i forbindelse med ASEM IV topmødet. Derimod deltog han op til topmødet i stabsmøder ca. en gang om ugen, hvor blandt andre KSN-ledere, ledere fra Regionsafdelingen og PET deltog.

Det var den samme medarbejder fra PET, der deltog på alle stabsmøderne op til topmødet og det samtidige besøg af Zhu Rongji. PET-medarbejderen talte meget om, at kineserne var sensible i forhold til at se demonstranter. Medarbejderen nævnte blandt andet, at Udenrigsministeriets protokol var lidt bange for, at det skete, idet det kunne have betydning for indgåelsen af handelsaftaler. Det var imidlertid aldeles uvedkommende for ham. Han skulle alene rette sig efter operationsbefalingen og handle ud fra den. Det var på alle stabsmøderne, at medarbejderen fra PET sagde, at kineserne nok ville blive sure, hvis de så demonstranter.

PET-medarbejderens oplysninger om, at kineserne var sensible i forhold til at se demonstrationer, førte ikke til interne drøftelser blandt KSN-lederne eller i øvrigt. Han deltog i hvert fald ikke i drøftelser om det og således heller ikke med chefpolitiinspektør Kai Vittrup.

Under Zhu Rongji's besøg kørte de den sædvanlige indsats i forhold til demonstranter. Deres sædvanlige indsats var det mobile indsatskoncept, som var blevet indført i 1998 blandt andet i lyset af urolighederne på Nørrebro den 18. maj 1993. Efter det daværende koncept havde politifolkene dengang taget opstilling på række, og det førte til voldsomme konfrontationer, som medførte mange skader på politifolkene. Kai Vittrup var primus motor i ændringen til det mobile indsatskoncept, som blandt andet indebar, at de anvendte biler i stedet.

Han husker ikke, på hvilke tidspunkter af døgnet han sad i KSN under topmødet og Zhu Rongji's besøg. Han kan ikke sige det ud fra KSN døgnrapport af 23. september 2002, hvor det var angivet, at *"... KSN niveau 2 fortsætter mandag den 23. september 2002 kl. 1900 i anledning af ASEM 4 mødet. KSN besættes med: ..."*, og blandt andre hans navn var angivet. Når en KSN-leder var færdig med sin vagt, underskrev KSN-lederen typisk døgnrapporten, inden vedkommende gik. Hvis han havde været på vagt den 23. september 2002 om aftenen, burde hans underskrift derfor være på rapporten, hvilket den ikke er. Han vil dog tro, at det anførte *"(1900)"* ud for hans navn i døgnrapporten er et klokkeslet, og at det betyder, at han afløste politiinspektør Torben Schütt som KSN-leder den 23. september 2002 kl. 19.00.

Anførslerne i KSN døgnrapporten "... 1929 LIMA 8 Ca. 50 personer ved Falun Gong demo på Nytorv ... 2043 KSN Demo Kgs. Nytorv er afløst og afholdes i stedet på den nordøstlige side af Hotel Scandinavia..." , siger han ingenting. For så vidt angår de videre indførsler "... LIMA 9 6-7 stk. Falun Gong ved Hotel Scandinavia/Amager Boulevard med et enkelt banner. ... LIMA 9 Flytter Falun Gong demoen over til stien ved Stadsgraven, hvor de har tilladelse til at stå..." , husker han, at kineserne var indlogeret på Hotel Scandinavia og et hotel på Vesterbro. Der skete ikke noget i forbindelse med demonstrationerne ved de to hoteller, som har fæstnet sig i hans hukommelse.

Han husker ikke noget vedrørende indførslerne "... 1929-1951 Afgange fra delegationerne til Fredensborg. Alle poster besat. Ingen "Falungong demonstration" obs. ... 2240 Post 4 meddeler, at der kommer en flok på ca. 20 personer/demonstranter på fortovet. Går over fodgængerfeltet ved Artillerivej mod nordsiden af Amager Boulevard. 2255 Lima Scandinavia meddelte at demonstrationen bliver flyttet ca. 100 m ud af Amager Boulevard. Lima 9 foretager flytningen..." i Københavns Politis indberetning for hotelbevogtning af Hotel Scandinavia fra den 23. september 2002 kl. 7.00 til den 24. september 2002 kl. 7.00. Han ville kunne huske, hvis der var sket noget exceptionelt i forbindelse med, at han sad i KSN under topmødet og Zhu Rongji's besøg, men det gjorde der ikke. Der var stille og roligt både inden for og uden for hotellerne, hvor kineserne var indlogeret.

Hvis en demonstration skulle flyttes, var det KSN-lederen, som skulle give ordre om det. Han ved ikke, hvad begrundelsen var for at flytte demonstrationen som beskrevet i indberetningen for hotelbevogtningen af Hotel Scandinavia fra den 23. september til den 24. september 2002. Normalt var det på grund af optøjer, at en demonstration blev flyttet. Han flyttede ikke nogen demonstrationer i forbindelse med topmødet og Zhu Rongji's besøg, idet der var stille og roligt ved hotellerne, mens han havde vagter.

Han deltog ikke i en briefing af indsatslederne i Grøndalscenteret i forbindelse med topmødet. De briefinger, han deltog i, foregik på Politigården, og det var ham som KSN-leder, der stod for briefingerne. Normalt var Kai Vittrup ikke til stede ved briefingerne på Politigården, og han overværede ikke nogen af Kai Vittrups briefinger i forbindelse med topmødet og besøget.

I forhold til handlingsforløbsrapport for politiaktion 9, Sektor Amager, af 23. september 2002, hvoraf fremgår, "... 2230/Falun Gong demo havde taget opstilling på Amager Boulevard over for Hotel Scandinavia. DF fra 31-04 tog kontakt til lederen af demoen: Lingnam Wu ... Der var i alt 30 demonstranter. 2240/K.SN oplyste afgang fra Fredensborg, div. Eskorter. 2244/KSN oplyste at pga. Falun Gong demo' en valgtes alternativ eskorte-rute 35A for kinesisk delegation..." , husker han ikke noget om, at der

blev lagt en eskorterute om på grund af en Falun Gong-demonstration. Han er ret sikker på, at han ikke havde noget med det beskrevne i handlingsforløbsrapporten at gøre, men han har som KSN-leder lagt mange eskorteruter om. Det var helt almindeligt at gøre. Rent sikkerhedsmæssigt ville det være amatøragtigt, hvis man havde fulgt den primært planlagte rute. Som KSN-leder bestemte han typisk lige inden, at eskorterne skulle køre, hvilken rute de skulle følge, og han lagde stort set altid ruten om, navnlig hvis VIP'en var en, som kunne være udsat. Hvis det derimod var Dronningen, som skulle køre en rute, hvor der stod folk og viftede med flag, ændrede han ikke ruten.

Inden en eskorte kørte, var ruten kørt igennem af en motorcykel. Sædvanligvis sad lederen af færdselsafdelingen ved siden af ham i KSN, og de drøftede, hvilken rute der skulle køres, hvorefter han bestemte, hvilken af de mulige ruter der skulle køres. Han ved ikke, hvad baggrunden var for, at eskorteruten blev lagt om som angivet i handlingsforløbsrapporten.

Han ved heller ikke, hvad baggrunden var for det videre beskrevne i handlingsforløbsrapporten om, at "... 2255/KSN ønskede demo'en rykket uden for den Kinesiske delegations synsfelt...". Det var ikke ham, der havde truffet denne beslutning.

Han genkender ikke navnene Steen Bischof eller Jan S. Rasmussen. Vedrørende vicepolitikommissær Steen Bischofs forklaring den 19. marts 2021 for Tibetkommission II om, at "... Han var også indsatsleder på politiaktion 9 den 23. september 2002, hvor det af indførslerne i handlingsforløbsrapporten for aktionen blandt andet fremgår "... 2255/KSN ønskede demo'en rykket uden for den Kinesiske delegations synsfelt. D 31-04 sat på opgaven... 2329/D 31-04 oplyste at demo'en havde opløst sig selv...". Som han husker det, var det ham, der ankom i "Lima" vognen som den første til demonstrationen. Der var 10-15 Falun Gong demonstranter. De sad fuldstændig stille på fortovet i skrædderstilling og mediterede, hvilket han meddelte over radioen til KSN, hvorefter radiokommunikationen med KSN sluttede. Mens han stadig var på stedet, blev han igen kaldt op af KSN, som spurgte, om kineserne ville kunne se demonstranterne, når delegationen kom ad Artillerivej, hvilket han bekræftede, at de kunne. Derefter meddelte KSN ham, at demonstranterne skulle flyttes...", havde han som nævnt ikke noget at gøre med dette. Han har aldrig flyttet en demonstration for, at den ikke skulle være synlig for kineserne.

Han kendte vicepolitikommissær Ole Kahr, der står som indsatsleder på politiaktion 12 i operationsplanen for topmødet. Ole Kahr var leder af eskorteindsatsen på gaden, mens en af Ole Kahrs overordnede fra færdselsafdelingen sad i KSN. Det var ikke Ole Kahr, som bestemte eskorteruterne.

For så vidt angår Ole Kahrs forklaring den 28. november 2018 for Tibetkommission II, om at "... *Han har alene udtalt, som det fremgår af artiklen, at "Det har altid været en uskreven regel, at kinesiske delegationer ikke skulle se demonstranter"...*", tvivler han på, at der var en sådan uskreven regel i Københavns Politi. Han var i hvert fald ikke bekendt med den. Han var således totalt ligeglad med, om de kinesiske gæster så demonstranter, og det var det samme, han hørte fra dem, som han talte med. Det rørte ikke dem, at kineserne var sarte. Ole Kahrs forklaring skal ses i lyset af, at Ole Kahr ikke deltog i stabsmøder, og som færdselsmedarbejder kendte Ole Kahr ikke det indsatskoncept, som de brugte.

Hans største frygt vedrørende demonstrationer i forbindelse med kinesiske besøg var, at nogen af demonstranterne kom til skade. Der var således en af de besøgende kinesere, som havde 12 bevæbnede vagter med, og år forinden havde man skudt 70-80 demonstranter i Kina. Han tænkte derfor, at demonstranterne ikke skulle have mulighed for at kaste en flaske eller lignende, når gæsterne var ude af køretøjerne, idet han kunne frygte, hvad der ville ske, hvis de ramte VIP'en. KSN ville ikke kunne styre situationen, idet de ikke havde nogen kontakt til de bevæbnede kinesiske sikkerhedsvagter. Han ved ikke, om sikkerhedsvagterne var i følgeskab med en bevæbnet medarbejder fra PET, men det var PET, som havde givet dem oplysningerne om vagterne.

Han skulle udfærdige en plan for sine egne KSN-vagter under topmødet, og i den forbindelse kom hans frygt for, hvad der kunne ske, til udtryk i en af befalingerne. Han husker således en gang, hvor der var en af kineserne, som skulle ud til Den Lille Havfrue, hvor det var vigtigt for ham, at demonstranterne ikke måtte være inden for kasteafstand af gæsten. Det fremgik derfor af befalingen, at demonstranterne skulle være uden for kasteafstand. Tilsvarende gjaldt, at når kineserne ankom til deres hoteller, skulle demonstranterne ikke være lige ved siden af.

2004

Han var KSN-leder under parlamentsformand Wu Bangguo's besøg i Danmark i 2004.

Han mindes ikke særlige episoder vedrørende demonstrationer i forbindelse med besøget, der forløb rutinemæssigt, stille og roligt.

Wu Bangguo skulle blandt andet spise på Langelinie Pavillonen efter at have set Den Lille Havfrue, og der var demonstranterne placeret nede ved Lystbådehavnen. Han ved ikke, hvem der havde bestemt, at de skulle stå der. Det var ikke ham. Demon-

stranterne havde fået tilladelse til at stå det pågældende sted, og længere var den ikke for KSN-lederen.

Systemet vedrørende demonstrationstilladelser fungerede sådan, at de havde en afdeling med to mand, som ikke lavede andet end at skrive demonstrationstilladelser. Inden de godkendte et demonstrationssted, skulle de høre KSN-vagten eller lederen af Regionsafdelingen eller chefpolitiinspektøren. De var 4-5 KSN-vagter, og han ved derfor ikke præcis, hvem der havde været inde over placeringen. Selv om han ikke havde givet tilladelsen, syntes han, at det var en god ide, at demonstranterne var placeret ved Lystbådehavnen, for demonstranterne kunne derfra se Wu Bangguo, og Wu Bangguo kunne se dem. Efter hans opfattelse var det muligt, sådan som geografin var i området.

Han havde som KSN-leder læst *"Operationsbefaling For Det Kinesiske Parlaments Formand Mr. Wu Bangguo og frue på officielt besøg i Danmark mandag d. 31. maj til onsdag d. 2. juni 2004"*, 4. udgave af 25. maj 2004 og briefet indsatslederne ud fra den.

Han husker ikke det, der står i parentes i operationsbefalingens 4. udgave vedrørende politiaktion 07-7 om, at *"... Eventuelle demonstrationer henvises til området ved Lystbådehavnen. (de ikke kan ses fra området ved den lille havfrue.)..."*. Det ville have undret ham meget. Han var ellers sikker på, at man kunne se fra Lystbådehavnen til Langelinie Pavillonen.

Med hensyn til Kim Lykke Østergaards forklaring den 11. februar 2021 for Tibetkommission II om, at *"... Om Københavns Politi's operationsbefaling af 28. maj 2004 for Wu Bangguo og frues besøg den 31. maj - 2. juni 2004. 5. udgave, hvoraf fremgår, at "... Eventuelle demonstrationer henvises til området ved Lystbådehavnen. (de ikke kan ses fra området ved den lille havfrue.)..." Han hæfter sig ved, at det allerede i operationsbefalingen var angivet, hvor en demonstration skulle placeres. Dette skete sædvanligvis først senere i forløbet, hvor aktionslederen i samråd med PET og andre besøgtede ruten og besluttede, hvor det var mest hensigtsmæssigt at placere demonstrationer, kor-tege osv..."*, undrede flere ting ved 4. udgaven af operationsbefalingen i kommissionens bilagssamling også ham, og han vil derfor tro, at det dengang var en tidligere udgave af operationsbefalingen, som han havde læst.

Han er enig i Kim Lykke Østergaards videre forklaring om, at *"... Det er en usædvanlig bemærkning, som ikke tilkendegiver noget om sikkerhed..."*, vedrørende bemærkningen i operationsbefalingen om placeringen af demonstranterne.

For så vidt angår Kim Lykke Østergaards forklaring om, at ”... *Han reagerede ikke på, at demonstranterne blev placeret et sted, hvor de ikke kunne ses. Hans opfattelse har altid været, at der var særlige foranstaltninger i forhold til demonstrationer ved kinesiske besøg...*”, havde han ikke samme opfattelse.

Som KSN-leder havde han mulighed for at læse de taktiske befalinger, men normalt gjorde han det ikke. Det var normalt lederen af Regionsafdelingen eller chefpolitiinspektøren, som godkendte de taktiske befalinger.

Han husker ikke vicepolitiinspektør Johnny Paulsen, der er nævnt i den taktiske befaling af 26. maj 2004 for ”... *Politiaktion 07-7, Den Lille Havfrue...*”.

Adspurgt havde han ikke yderligere at tilføje, som kunne være af betydning for kommissionens arbejde.

Mødet afsluttet kl. 13.55.

---- o ----

Tuk Bagger formand

TIBETKOMMISSIONEN II

Protokol nr.: 114

PROTOKOL

Den 28. maj 2021 kl. 14.15 blev Tibetkommissionen sat i Retten på Frederiksbergs lokaler, Howitzvej 32, 2000 Frederiksberg.

Til stede var kommissionens medlemmer, landsdommer Tuk Bagger, advokat Ole Spiermann og professor, dr. jur. Michael Hansen Jensen, førstnævnte som kommissionens formand, samt udspørgeren, advokat Jakob Lund Poulsen.

Som protokolfører fungerede juridisk sekretær Harald Micklander.

Mads R. Firlings var mødt med bisidder advokat Torben Koch.

Bisidderne advokat Mikael Bernhoft, advokat Kristian Braad, advokat Anders Németh, advokat Martin Cumberland, advokat Arvid Andersen ved advokat Anne Louise Wulff, advokat Pernille Backhausen, advokat Anders Nielsen, advokat Mikkel Holm Nielsen ved advokat Anders Németh, advokat Ulrik Sjölin og advokat Anders Valentiner-Branth var mødt.

Mads R. Firlings blev gjort bekendt med vidnepligt og -ansvar, og at afhøringen lydoptages.

Mads R. Firlings forklarede, at han gerne vil supplere sin forklaring, som han afgav for Tibetkommission II den 19. marts 2021.

2002

Det er rigtigt, at han og vicepolitikommissær Steen Bischof i forbindelse med operationen under ASEM IV topmødet supplerede hinanden på politiaktion 9.

For så vidt angår Steen Bischofs forklaring den 19. marts 2021 for Tibetkommission II om, at *"... Han var også indsatsleder på politiaktion 9 den 23. september 2002, hvor det af indførslerne i handlingsforlørsrapporten for aktionen blandt andet fremgår "... 2230/Falun Gong demo havde taget opstilling på Amager Boulevard over for Hotel Scandinavia..." Som han husker det, var det ham, der ankom i "Lima" vognen som den første til demonstrationen. ... Derefter meddelte KSN ham, at demonstranterne skul-*

le flyttes. Han gik derfor hen til demonstranterne og sagde, at de lige skulle flytte sig 10 meter, hvilket de gjorde. Ved flytningen de 10 meter blev demonstranterne placeret således, at de ikke ville kunne ses af kortegen...”, er det ikke noget, som han husker. Steen Bischof havde overtaget vagten efter ham, og han hørte ikke om episoden.

2012

Efter hans opfattelse skete politiets fratagelse af Tibet-flag i forbindelse med Hu Jintao's besøg i Danmark i 2012 udelukkende som følge af PET's anbefalinger og udmeldinger på forskellige møder op til dette besøg og tidligere besøg fra Kina.

Anbefalingerne fra PET havde samme vægt som en ordre ud fra den devise, at anbefalinger fra PET aldrig var blevet operationelt modsagt. Man fulgte altid anbefalingerne fra PET. Det var også derfor, at han og medarbejderne i Københavns Politi i øvrigt var sikre på, at fratagelsen af flag ikke rejste spørgsmål om grundloven i forhold til det meget usædvanlige, der lå i det pres, PET lagde, og hvor det værdighedsmæssige blev det fremherskende.

PET gav ikke en konkret instruks om, at man skulle tage flag fra demonstranterne. PET's tilkendegivelse var, at frem for alt måtte den kinesiske præsident ikke blive generet. Den sidste gang, han kan erindre, at PET gentog sin tilkendegivelse, var på det møde, han tidligere har forklaret om, hvor en eller to medarbejdere fra PET kom for sent. PET henviste til, at vigtigheden heraf var kommet frem på et møde med Udenrigsministeriet og muligvis Hofmarskallatet. Han kan ikke nærmere tidsfæste mødet, hvor PET kom med tilkendegivelsen.

Det vedvarende pres fra PET medførte, at hensynet til kinesernes værdighed blev det centrale fokuspunkt ved planlægningen, men der ud over blev der selvfølgelig som altid taget hensyn til sikkerheden. Det specielle var det, der pludselig opstod ved besøget i 2012, hvor hensynet til værdighed blev det toneangivende i forhold til håndteringen og også det eneste problem, de havde i forhold til at imødegå demonstrationer.

Ham bekendt blev fratagelse af flag fra demonstranterne ikke konkret drøftet i planlægningsfasen, herunder i forberedelsen af håndteringen af demonstrationerne. Det var ikke specifikt flag, som præsidenten ikke skulle se. Præsidenten skulle bare ikke se noget til demonstranter. De skulle usynliggøres, og efter hans opfattelse omfatter en usynliggørelse af demonstranter også deres flag og bannere.

De drøftelser, der havde været op til besøget, havde gået på, hvordan man bedst afskærmede kineserne fra demonstranterne med fokus på Falun Gong-demonstranter

og gule T-shirts. Der blev blandt andet drøftet manøvreideer, hvor det blev nævnt, at man kunne køre biler ind foran demonstranterne, og hvordan man på anden vis kunne usynliggøre demonstranterne. Det blev ikke nævnt, at man i den forbindelse ikke måtte tage flag fra demonstranterne.

Indsatslederne, der sad i KSN, var blevet briefet af KSN-lederen Claus Hjelm Olsen. Han erindrer ikke selv at have været til stede under briefing, men han kan ikke udelukke, at han var det. Briefingen i KSN var på den dag, hvor indsatsen begyndte. Hvis han var med til briefing, hørte han ikke noget nævnt om flag.

Han ved ikke, om politikommissær Henrik Oryé, var med til briefing af indsatslederne i KSN, men efter hans opfattelse er Henrik Oryé blevet solgt i forbindelse med de efterfølgende undersøgelser. Indsatslederne, der skulle løse situationen på gaden, var en lus mellem to negle.

Han husker ikke, om man på forhånd havde aftalt i KSN, at man ville køre gruppevogne ind foran demonstranterne på Højbro Plads, men det var drøftet forinden. Det var derfor, at køretøjerne var til stede, således at man kunne foretage afskærmningen. Han var med til disse drøftelser, men han husker ikke, i hvilken sammenhæng de havde drøftelserne. Afskærmningen var meget lidt af hensyn til sikkerhed og meget af hensyn til værdighed.

Det er i dette lys, at indsatsledernes håndtering af demonstranterne på gaden skal ses, og det var med denne baggrundsopfattelse, at han sad i KSN, hvor han blandt andet skrev ind i POLDOK, at der var nogle demonstranter, som var blevet frataget flag, og at flagene var blevet bragt til Bellahøj Station. For ham var det helt klart, at havde de ikke mulighed for at afskærme, skulle de fratage effekter, såsom flag. Ved at kvittere for meldingen herom og skrive det ind i POLDOK, accepterede han det foretagne indgreb, og det var også hans opfattelse, at det var i overensstemmelse med reglerne.

Efter hans bedste erindring var han i KSN den dag, hvor der var demonstrationer på Højbro Plads, men han kan have været i en overdragelsesfase med sin kollega, som han delte vagten med. Han gav ikke selv ordre om, at der skulle tages flag fra demonstranterne, og han ved ikke hvem i KSN, der gav ordren. Han var ikke placeret således, at han havde mulighed for at høre kommunikationen i KSN i detaljer.

Hvis han havde hørt ordren om at tage flagene fra demonstranterne, ville han have sanktioneret den ud fra den opfattelse, han som beskrevet havde på grundlag af PET's anbefalinger og det planlægningsmæssige fokus på den kinesiske præsidents værdighed, der overskyggede alt.

Det var hans og Københavns Politis opfattelse, at det var sådan, det skulle håndteres. I forløbet mødte han ikke andet end accept af denne opfattelse, og hans indskrivning om fratagelse af flag i POLDOK, som blev læst af flere, gav da heller ikke anledning til bemærkninger.

Hvis han havde været uenig i en effektueret ordre, der var givet af en radiooperatør i KSN, ville han først og fremmest have undersøgt til bunds, hvad der var sket. Hvis han fortsat var uenig, ville han anføre det ved indskrivningen i POLDOK og redegøre for undersøgelsen. Hvis resultatet af den effektuerede ordre efter hans opfattelse var katastrofalt, ville han desuden underrette KSN-lederen om det og som leder tage ansvaret for det.

Det var sædvanligt, at man kørte effekter, der var taget fra demonstranter, ind på stationen. Ved demonstrationer, som ikke var i forbindelse med kinesiske besøg, skete det jævnligt, at man tog flag og stænger fra demonstranter, idet der var en begrundet frygt for, at de ville blive brugt som slagvåben. Imidlertid var der ikke nogen sikkerhedsmæssige aspekter i, at man i 2012 tog Tibet-flagene fra demonstranterne, idet der her erfaringsmæssigt var tale om ganske rolige demonstranter.

Det var i Københavns Politis Planlægningssektion, at oplysningerne fra PET's anbefalinger og briefingerne med PET blev opsamlet. Ved møderne med PET var der en planlægger, som tog referat, og bagefter skrev planlæggeren det ind i operationsplanen. Planlæggeren var aldrig den eneste deltager fra Planlægningssektionen til møderne. Det var åbenlyst for ledelsen af OPA og op efter i Københavns Politi, at det var holdningen, at demonstranterne skulle være usynlige af hensyn til den kinesiske præsidents værdighed. Denne holdning blev tilkendegivet gennem hele forløbet og accepteret af ledelsen. Når det ikke er kommet frem under undersøgelserne, er det som følge af, at man har søgt at sløre det.

For ham at se er det vanvid at påstå, at ledelsen i OPA ikke læste planerne igennem. Der er ingen sandsynlighed for, at det er rigtigt. Over ledelsen i OPA var det i hvert fald hele ledelsesgangen med politiinspektør Mogens Norup Lauridsen som den øverste chef, der var bekendt med den beskrevne holdning. Han mener også, at chefpolitiinspektør Jørn Aabye må have været bekendt med holdningen, idet Mogens Norup Lauridsen ikke foretog sig væsentlige ting, uden at chefpolitiinspektøren var orienteret om det.

Over chefpolitiinspektøren var politidirektøren, og han har ikke kendskab til, om politidirektøren havde kendskab til holdningen. Det var meget forskelligt, hvilket informationsniveau den enkelte politidirektør ønskede, og han ved ikke nærmere herom.

For så vidt angår hans forklaring den 19. marts 2021 for Tibetkommission II om, at *"... Som vagtchef deltog han i det daglige morgenmøde hos politidirektøren, hvor der blev drøftet både det forløbne døgn, det kommende døgn, og hvad der mere overordnet var på programmet. Det var ikke altid, at politidirektøren var til stede på disse morgenmøder. Han var ikke med til alle morgenmøder hos politidirektøren i forbindelse med Hu Jintao's besøg. Vagtcheferne kørte et treholdsskift bestående af formiddag, eftermiddag og nat. Det var den vagtchef, som havde formiddagsvagten, der deltog i morgenmøderne..."*, husker han ikke, på hvilket tidspunkt af døgnet han havde vagt i forbindelse med besøget. Morgenmødet foregik i øvrigt på chefpolitiinspektørens kontor, og det var kun enkelte gange i årenes løb, at han oplevede, at politidirektøren deltog. Han husker ikke konkret, om politidirektøren deltog i morgenmøderne op til og under Hu Jintao's besøg.

Adspurgte havde han ikke yderligere at tilføje, som kunne være af betydning for kommissionens arbejde.

Mødet afsluttet kl. 14.55.

---- O ----

Tuk Bagger formand

TIBETKOMMISSIONEN II

Protokol nr.: 115

PROTOKOL

Den 3. juni 2021 kl. 09.30 blev Tibetkommissionen sat i Retten på Frederiksbergs lokaler, Howitzvej 32, 2000 Frederiksberg.

Til stede var kommissionens medlemmer, landsdommer Tuk Bagger, advokat Ole Spiermann og professor, dr. jur. Michael Hansen Jensen, førstnævnte som kommissionens formand, samt udspørgeren, advokat Jakob Lund Poulsen.

Som protokolfører fungerede juridisk konsulent Marie Neerlin.

KF 0764 var mødt med bisidder advokat Mikkel Holm Nielsen.

Bisidderne advokat Allan Ohms, advokat Mikael Bernhoft, advokat Anders K. Németh, advokat Arvid Andersen ved advokat Anne Louise Wulff, advokat Anders Nielsen, advokat Torben Koch, advokat Gunnar Homann, advokat Steen Lassen ved advokatfuldmægtig Anna Rønn, advokat Lise Lauridsen ved advokatfuldmægtig Nicklas Lind Mortensen, advokat Finn Bachmann og advokat Anders Valentin-Branth var mødt.

KF 0764 bekræftede på ny at have modtaget kopi af kommissorium og kopi af lov om undersøgelseskommissioner samt oplysninger i henhold til undersøgelseskommissionslovens § 23, stk. 1.

KF 0764 erklærede sig fortsat villig til at udtale sig og blev på ny oplyst om, at han skal tale sandt, men ikke har pligt til selvinkriminering. Han blev endvidere oplyst om, at afhøringen lydoptages.

2009

Under COP 15 var han koordinator i forbindelse med stats- og regeringschefernes middag hos Dronningen på Christiansborg Slot. Han var derudover ikke involveret i klimakonferencen. Han var bekendt med, at Udenrigsministeriet havde oprettet et særskilt COP 15-sekretariat til planlægningen af klimakonferencen. Han har mødt sekretariatschef Svend Olling et par gange i forbindelse med COP 15. Han kender ikke Torkild Byg.

Om mailen af 7. december 2009 fra kontorchef Martin Bille Hermann og fuldmægtig Robin Glinka til direktør for udenrigspolitik Michael Zilmer-Johns, kontorchef Svend Olling, centerchef Sus Ulbæk, protokolchef Jette Nordam med flere med indberetning om blandt andet Falun Gong-demonstrationer under COP 15 forklarede han, at han ikke mener, at han deltog i større briefinger hos Københavns Politi, men han deltog i PET's fælles briefinger. Det ville under briefinger være naturligt at nævne, hvilke demonstrationer der var givet tilladelse til. Hans fokus var på den afsluttende middag på Christiansborg Slot, og han fokuserede ikke så meget på klimakonferencens øvrige begivenheder.

Om mail af 4. december 2009 fra fuldmægtig Robin Glinka til Københavns Politi, OPA, med anmodning om oplysninger om planlagte demonstrationer under COP 15 samt svar af 7. december 2009 fra KF 1114 til Robin Glinka med link til politiets hjemmeside over anmeldte demonstrationer, forklarede han, at der under COP 15 var planlagt mange demonstrationer, som ikke kun omhandlede Kina. Han kender KF 1114. KF 1114 fulgte deres almindelige praksis, hvor de altid underrettede henværende repræsentationer eller ministerier om demonstrationer, såfremt de skulle foregå foran ambassaden eller myndigheden. Henvisningen til linket var blot udtryk for god service fra PET's side. Han var overbevist om, at linket var offentligt tilgængeligt, da KF 1114 i modsat fald aldrig ville have sendt det til Udenrigsministeriet.

Han kender ikke noget til den aftale, som centerchef Sus Ulbæk henviste til i mail af 8. december 2009 kl. 8.57, hvor Sus Ulbæk besvarede kontorchef i Asien-kontoret Martin Bille Hermanns mail af 7. december 2009 om 15 Falun Gong tilhængeres planlagte demonstration, som kineserne ønskede forhindret, og hvor Sus Ulbæk skrev, *"Fint - men vi plejer at aftale med Politiet at FG og Tibetannerne står steder hvor den kinesiske delegation ikke kommer. Det kan enten ske ved at kortegerne altid kører en anden vej eller at demonstrationerne flyttes. Det hjørne som FG har fået tildelt lyder meget centralt?"*. Han har aldrig talt med ASI-kontoret og kender ikke personerne, der optræder i korrespondancen. Han ved ikke, om centerchef Sus Ulbæk med "plejer" henviste til et samarbejde mellem Københavns Politi og Protokollen.

Om centerchef Sus Ulbæks svar til kontorchef Martin Bille Hermann samme dag om, at hun *"Tror vi må tale med COP15LOG og de må tale med politiet om hvor kortegen kører, hvis vi er så langt at FG allerede har fået tilladelsen... Under alle omstændigheder er det jo først og fremmest under Wens ophold det er rigtig vigtigt. Det er også uheldigt at LoG ikke hører os i slige sager"*, forklarede han, at han ikke kendte til advarsler fra det kinesiske udenrigsministerium eller fra den kinesiske ambassade om, at Wen Jiabao ikke måtte konfronteres med kritiske demonstrationer.

Adspurgt om, hvorvidt han havde kendskab til, om der mellem Udenrigsministeriet/Protokollen og Københavns Politi i 2009 var en særlig forståelse om, hvordan man plejede at håndtere besøg fra Kina og demonstranter, forklarede han, at det havde han ikke.

2012

Tilbage i 2012 noterede han sine tjenestetider og muligvis også sine møder i en grøn lommebog fra politiet. Lommebøgerne er efterfølgende blevet makuleret. Han havde en Mayland-kalender på skrivebordet, som han skrev sine møder i, fordi der var mere plads i den end i lommebogen. Maylandkalenderen er formentlig også tilintetgjort. Såfremt han har gemt den, ligger den i hans stålskab på kontoret.

Han mindes, at han deltog i to stabsmøder i Københavns Politi forud for præsidentbesøget i juni 2012. Han deltog i et indledende stabsmøde kort efter, at de var blevet bekendt med, at præsidenten ville komme på besøg, og han deltog ved briefing i Gedestalden den 12. juni 2012. På det første stabsmøde var det PET, der havde de fleste oplysninger om besøget, herunder om mulige datoer, foreløbige besøgssteder, indlogering mv. Det kunne godt have været stabsmødet den 11. maj 2012, som han deltog i, hvilket stemmer overens med hans forklaring for Tibetkommission II den 25. februar 2021. KF 0796 deltog ikke i de to stabsmøder, som han deltog i. På briefingmødet i Gedestalden gennemgik KSN-lederen i plenum operationsplanen i hovedtræk og programmet. Der var ikke en særlig fokus på PET's rolle. Derefter mødtes de i mindre grupper og drøftede de programpunkter, som var relevante for dem. Han mindes ikke, at han deltog i gruppedrøftelserne.

Han ved ikke, om han deltog i stabsmødet den 1. juni 2012, som er refereret i notat om *"Stabsmøde vedrørende officielt besøg af den kinesiske præsident i perioden 14. - 16. juni 2012"* med fremsendelsesmail af 1. juni 2012 fra Hans Gosvig Sørensen til ansatte i Københavns Politi.

Han mener fortsat, som han forklarede for Tibetkommission II den 25. februar 2021, at han blev inviteret af den kinesiske ambassadør til en working lunch den 4. juni 2012 på ambassaden af ren høflighed. Ambassadøren vidste formentlig ikke, at den faste kontaktperson til den kinesiske ambassade var KF 0765. Hans første antagelse var, at det var en fejl at han var inviteret, da hofmarskallen og ceremonimesteren også var inviteret. Han deltog ikke i frokosten.

Foreholdt KF 0765's forklaring for Tibetkommission II den 25. februar 2021 om, at *"Det var ikke usædvanligt, at det var KF 0764, der blev inviteret. Det er normalt, at menige sikkerhedskoordinatorer deltager i frokoster med denne deltagerkreds. Han vil-*

le ikke have afslået en sådan invitation med den begrundelse, at det var over hans niveau at deltage”, forklarede han, at KF 0765’s forklaring harmonerer fint med, at KF 0765 ville have accepteret en tilsvarende indbydelse, idet KF 0765 var ambassadens daglige samarbejdspartner. Det var ikke hans niveau, der gjorde, at han ikke deltog i frokosten, men snarere, at han ikke var ambassadens faste koordinator.

Han har formuleret 4. afsnit af trusselsvurderingen for statsbesøget, som han sendte til Københavns Politi, OPA, den 5. juni 2012 med anbefalinger til konkrete politimæssige sikkerhedsforanstaltninger, hvor det fremgår, at “[...] Det er PET’s opfattelse, at kineserne ikke er bekymret for præsidentens sikkerhed under opholdet i Danmark, men det er meget afgørende for dem, at de ikke taber ansigt ved konfrontation med demonstrationer eller lignende”. Han havde hørt udtrykket om ”ikke taber ansigt” ved en videokonference i Det Gule Palæ, hvor der deltog ansatte fra ambassaden i Beijing. Det var blandt andet ambassadør Friis Arne Petersen, der sagde det. Han husker ikke, i hvilken kontekst dette blev sagt, og han husker heller ikke, hvem der i øvrigt brugte udtrykket under mødet. Han forstod udtrykket som, at det var vigtigt for den kinesiske delegation, at de ikke blev bragt i situationer, hvor de følte sig forlegne. Der kan godt have været andre fra PET til stede under videokonferencen, men han husker det ikke.

Adspurgt, om det var en opgave for Udenrigsministeriet at søge at imødekomme kineserne, så de ikke kom i en situation, hvor de blev forlegne, forklarede han, at det snarere var et spørgsmål om at få tilrettelagt besøget, så det forløb på den bedst mulige måde. Det var ikke en opgave for PET at forsøge at imødekomme kineserne, så de ikke blev forlegne. Under besøgets afvikling var PET’s opgave derimod at levere mandskabet, der skulle tage sig af personbeskyttelsen. Bemærkningen i trusselsvurderingen om, at kineserne ”ikke taber ansigt” handlede ikke om personbeskyttelse, men det handlede om den del af sikkerheden, som skulle håndteres af Københavns Politi.

Oplysningen om, at det var afgørende for kineserne, at de ikke tabte ansigt, kunne være brugbar for politiet, når de skulle placere en anmeldt demonstration, så demonstranterne fx ikke kunne løbe ind imellem kortegebilerne. Selvom dette var en selvfølge, blev det alligevel skrevet ind i trusselsvurderingen. Det var dog nyt, at vendingen om ”ikke taber ansigt” blev skrevet ind i en trusselsvurdering. Han ved ikke, hvordan Københavns Politi, ud fra ordlyden i trusselsvurderingen, vidste, at de skulle have en særlig skærpet opmærksomhed på sikkerheden. Han ved ikke, om ambassadør Friis Arne Petersen også tænkte på risikoen for demonstranter mellem kortegebilerne, da Friis Arne Petersen omtalte kinesernes bekymring for at tabe ansigt på videokonferencen i Det Gule Palæ.

Når han for Tibetkommission I den 20. april 2017 forklarede, at *"Informationerne fra dette møde [i Det Gule Palæ] var et af mange steder, hvorfra afhørte samlede indtryk. Han havde også erfaringer fra tidligere besøg fra Kina og fra møder med repræsentanter fra Kinas ambassade. Kinas holdning til demonstranter var kendt"*, mente han ikke, at han selv havde været involveret i andre kinesiske besøg, men han havde kendskab til, at hans kolleger havde været involveret i kinesiske besøg. Han husker ikke længere, om han havde indtrykket før præsidentbesøget, eller om han først fik det efter besøget som følge af den efterfølgende debat. Han vil tro, at han også før 2012 kendte til Kina's holdning til demonstranter. Hans kendskab til de kinesiske bekymringer for anti-kinesiske demonstrationer kunne komme fra KF 0765. De boede tæt på hinanden og kørte sammen på arbejde, så de kan godt have haft uformelle drøftelser herom i bilen. Det ville være unaturligt, hvis han ikke havde talt med KF 0765 om kinesernes syn på demonstranter, da KF 0765 havde den daglige kontakt til den kinesiske ambassade. Han husker ikke, at han talte med KF 0796 om bekymringerne.

Foreholdt KF 0796 forklaring for Tibetkommission II om, at *"Trusselsvurderingen ville normalt blive godkendt af ham og af hans overordnede, politiinspektør Jesper Grønbech"*, forklarede han, at han er ret sikker på, at Jesper Grønbech ikke godkendte trusselsvurderingen inden, den blev sendt til Københavns Politi. Det ville være naturligt, hvis KF 0796 havde set den, men han husker det ikke. De havde normalt en mundtlig dialog om hans udkast til trusselsvurderinger.

Bemærkningen i trusselsvurderingen om, at kineserne ikke måtte tabe ansigt, var ikke ensbetydende med, at demonstrationerne ikke skulle være synlige. Han er derfor ikke enig i KF 0796's forklaring for Tibetkommission II om, at KF 0796 *"...forstod bemærkningen om, at kineserne ikke måtte tabe ansigt, som ensbetydende med, at demonstrationerne ikke skulle være synlige"*, eller i, at PET ikke så *"... dette som kontroversielt"*. Han ville i 2012 have anset det som kontroversielt, hvis demonstranter ikke måtte være synlige, da man i Danmark har ret til at demonstrere og forsamlе sig.

Trusselsvurderingen var ikke en instruks til politiet, og PET har ingen instruktionsbeføjelser over politiet. Trusselsvurderingen kom blot med anbefalinger, og PET bestemte ikke, hvordan politiet løste opgaven. Han står derfor fortsat ved sin forklaring for Tibetkommission I den 20. april 2017 om, at *"Trusselsvurderingen var til brug for Københavns Politi, der skulle have et billede af, hvilken opgave de skulle løse. Der lå ikke mere i det"*, og havde ikke yderligere at tilføje hertil.

Foreholdt tidligere politidirektør Johan Martini Reimanns forklaring for Tibetkommission II den 29. januar 2021 om, at det efter Johan Martini Reimanns opfattelse *"...*

er PET som en del af Rigspolitiet overordnet i forhold til Københavns Politi, hvilket betød, at PET's vurdering af truslen skulle lægges til grund. Det var en tjenestebefaling fra PET til Københavns Politi. Hvordan det så operativt skulle gennemføres, var det Københavns Politis opgave at tage stilling til... Enhver af Københavns Politis kontaktpersoner i PET var legitimeret til at give tjenestebefalinger til Københavns Politi. Forhåbentligt var tjenestebefalingen handlet af internt i PET med de rette ansvarlige, således at der var bemyndigelse til at give tjenestebefalingen, men det var et internt anliggende i PET, som ikke ændrer ved, at det var en tjenestebefaling i forhold til Københavns Politi", forklarede han, at han ikke var enig i synspunktet. Han var ikke legitimeret til at give tjenestebefalinger til Københavns Politi.

Ved statsbesøg var det rimeligt standard, hvad PET anbefalede, herunder i forhold til bevogtning af besøgssteder, ransagning med sprængstofshunde, eskorte, hotelbevogtning mv., hvilket politiet ikke anfægtede, men der har været situationer, som ikke omhandlede statsbesøg, hvor Københavns Politi har kontaktet PET for at diskutere PET's anbefalinger til den politimæssige indsats. Det ville være uhørt, hvis politiet valgte ikke at følge anbefalingerne uden at have drøftet det med PET forinden. En sådan kontakt foregik dog på niveauer væsentligt over hans.

Han husker ikke, om han har talt med adjutant Nils Nykjær om gennemkørsel ved Kastellet eller om bannerførere ved Voldkronen, som blev omtalt i intern mailkorrespondance af 12. juni 2012 i Forsvarsministeriet mellem adjutant Nils Nykjær og major Jørgen Kold om politiets ønske om at lukke adgangsvejene ved Kastellet den 15. juni 2012 og ønsket om forstærket opmærksomhed på bannerførere.

Foreholdt adjutant Nils Nykjær forklaring for Tibetkommission II den 26. februar 2021 om, at *"Han husker ikke baggrunden for, at han sendte mailen til Jørgen Kold, men det må skyldes, at han fik besked på at gøre det",* forklarede han, at Adjutantstaben samarbejdede både med Københavns Politi og PET. Samarbejdet om Kastellet ville formentlig primært være foregået med Københavns Politi.

Foreholdt adjutant Nils Nykjær forklaring for Tibetkommission II om, at *"Han vil tro, at det var PET, som han havde talt med... Samarbejdet var navnlig med PET medarbejderne KF 0764 og KF 0766. Han kender ikke KF 0796. Han husker ikke, hvem af KF 0764 og KF 0766 han i givet fald talte med om ønsket. Hans primære kontaktperson i PET var på det tidspunkt KF 0764. Han vil tro, at han modtog beskeden om politiets ønske samme dag, da det var en besked, som han ville reagere straks på",* forklarede han, at han ikke ved, om det var ham, der talte med adjutant Nils Nykjær efter briefing i Gedestalden den 12. juni 2012. Han talte jævnligt med Nils Nykjær i 2012, og han kendte ham rigtig godt. Hvis anmodningen var begrundet i et ønske om en flugtrute, ville PET's sikkerhedskoordinator kunne skabe kontakten mellem

major Jørgen Kold og Københavns Politi. Bannere var typisk noget, som man skrev et budskab på.

Mailen af 13. juni 2012 fra politiassistent Michael Dekker Poulsen til ham, Claus Hjelmsen, Mogens Norup Lauridsen, Andrew Jerome Henrik Oryé med flere om "Update - Kina - Statsbesøg" med oplysningen om, at der var lagt en ny operationsbefaling, 4. udgave, på Beredskabsportalen, fik ham ikke til at tilgå operationsbefalingen på Beredskabsportalen.

Vedrørende hans forklaring for Tibetkommission I den 8. december 2016 om, at "Afhørte havde ikke kendskab til indholdet af Københavns Politis operationsbefaling. Han kunne have trukket den fra Beredskabsportalen, hvis det havde haft hans interesse. Det havde det ikke", hvortil hans daværende bisidder advokat Steen Bech i høringssvar af 28. september 2017 til Tibetkommission I supplerede med, at "... KF 0764 fastholder, at han ikke fik kendskab til operationsbefalingen i forbindelse med briefing den 12. juni 2012", forklarede han, at han heller ikke forud for briefing den 12. juni 2012 eller efterfølgende fik kendskab til operationsbefalingen. Han medbragte ikke operationsbefalingen til briefing. Ved et udenlandsk besøg af et sådan størrelse, som det kinesiske præsidentbesøg, var der meget at se til. Det var ikke hans gebet at være fejlrætter på Københavns Politis operationsbefalinger. Det var suverænt Københavns Politi, der bestemte, hvordan opgaven, som politiet skulle tage sig af, skulle udføres, og det havde han ikke indflydelse på. Hvis han havde fornemmelsen af, at det ikke forløb som aftalt, kunne han have en interesse i at se operationsbefalingen. Det kunne fx være, hvis noget ikke forløb som aftalt.

Han kendte til den anmeldte demonstration mod den kinesiske delegation, som fremgik af trusselsvurderingen i operationsbefalingen af 13. juni 2012. Han husker ikke, om politiassistent Michael Dekker Poulsen informerede ham om demonstrationerne ud over med oplysningen om, at operationsbefalingen lå på Beredskabsportalen, men det ville være naturligt, at de holdt hinanden opdaterede på, hvor de forskellige demonstrationer ville finde sig. Han husker fra briefing, at der var udpeget lokaliteter, hvor eventuelle demonstranter havde mulighed for at være placeret. Han går ud fra, at de anmeldte demonstrationer blev gennemgået på briefing. Hvis der skete ændringer efter briefing, kunne KSN-lederen eller Michael Dekker Poulsen kontakte ham, eller de kunne tale om det på dagen. Han stolede på, at hans kolleger, ville underrette ham om ændringer.

Oplysningen i mailen af 13. juni 2012 fra politiassistent Michael Dekker Poulsen om, at Kastellet ville lukke Voldkronen ud mod havnen for offentligheden i tidsrummet fra kl. 09.45 til 12.15, således at det ville være muligt at føre kortegen igennem, hæftede han sig ikke ved. Aftalen med Kastellet kunne være begrundet i behovet for at

kunne evakuere, hvis det blev nødvendigt. Hvis der opstod en uventet situation, var det nødvendigt med flere mulige ruter derfra. Han ved ikke, hvorfor det af hensyn til kørslen var nødvendigt at lukke Voldkronen for offentligheden. Dette blev ikke drøftet på briefinggen i Gedestalden.

Han deltog ikke i kortegen ved Den Lille Havfrue, da han var forrider sammen med KF 0765. De kørte ruten til de forskellige besøgssteder igennem, før delegationen ankom. Han husker ikke den præcise rute, men han husker, at de ikke kørte igennem Kastellet. Han går ud fra, at ruten gennem Kastellet var en evakueringsrute. Forriderne ville under normale omstændigheder ikke være involveret i en evakuering, da forriderne typisk, på tidspunktet for en eventuel evakuering, ville være fremme ved næste besøgssted. De kinesiske sikkerhedsfolk ønskede ikke at køre ruten igennem før kortegen. Han husker ikke, om der var tibetanske flag i gadebilledet.

Det lyder rigtigt, når KF 0796 har forklaret, at han ville tage en kollega med til et møde i Protokollen, og at det ville være ham eller KF 0766, der deltog mødet sammen med KF 0796. Han mener dog ikke, at han har deltaget i et sådant møde sammen med KF 0796, og han har aldrig hørt KF 0766 omtale et møde i Protokollen, hvor der var blevet talt om, at kineserne ikke måtte se demonstranter. Han og KF 0766 udvekslede oplysninger løbende, men KF 0766 har ikke talt med ham om demonstranternes synlighed. Han har kommunikeret meget med viceprotokolchef Annette Lassen, da hun besad stillingen i mange år, mens protokolcheferne blev udskiftet løbende. Han har aldrig været i kontakt med Asien-kontoret.

Foreholdt KF 0796 forklaring for Tibetkommission II om, at *"Han var til et møde i Protokollens lokaler i Udenrigsministeriet med viceprotokolchef Annette Lassen før statsbesøget... Viceprotokolchef Annette Lassen fortalte om kinesernes bekymringer for at tabe ansigt og om de store handelsinteresser, der var på spil. Annette Lassen sagde ikke, hvor bekymringerne kom fra. Der var ikke behov for sikkerhed... Det indgik ifølge Annette Lassen heri, at der skulle tages hensyn til kinesernes bekymringer, og at der helst ikke skulle ses demonstranter"*, forklarede han, at han ikke kan genkende KF 0796's gengivelse af forberedelserne til besøget. Han ved ikke, om det var mødet i Det Gule Palæ, eller om det var KF 0796's møde med Protokollen, der blev afholdt først.

Foreholdt KF 0796's forklaring for Tibetkommission II den 25. februar 2021 om, at *"... Kineserne og Protokollen var bekymrede for, at præsidenten blev utilfreds under besøget og tabte ansigt. Dette kunne ifølge Annette Lassen få betydning for de forventede handelsaftaler"*, forklarede han, at han ikke kendte til, at det kunne få betydning for handelsaftalerne, hvis kineserne tabte ansigt.

Han er enig med KF 0796, som for Tibetkommission II forklarede, at det var KF 0796's "...klare opfattelse, at Protokollen ønskede, at PET videreformidle Protokol-lens budskaber og dermed kinesernes bekymringer til de involverede politikredse. PET's videreformidling til de involverede politikredse skete typisk under tirsdagsmøderne og på stabsmøderne", idet informationerne i al almindelighed blev givet på tirsdags- og stabsmøderne, dog mest på førstnævnte. Han deltog ikke i et stabsmøde med KF 0796 i forbindelse med statsbesøget. Han er enig i, at videreformidlingen om, at der helst ikke måtte være synlige demonstranter, ikke havde en sikkerhedsmæssig betydning.

Vedrørende hans forklaring for Tibetkommission II den 25. februar 2021, hvor han blandt andet forklarede, at *"Tirsdagsmøder er orienteringsmøder...Fra PET var det typisk KF 0765, der deltog i tirsdagsmøderne og han husker det sådan, at det også var ordningen i 2012. KF 0765 spurgte forinden de andre i Koordinationskontoret, om de havde oplysninger, der skulle nævnes på tirsdagsmøderne... Til daglig refererede han til KF 0796...Han har aldrig selv deltaget i tirsdagsmøderne. Referaterne fra tirsdagsmøderne blev typisk overdraget mundtligt til ham af KF 0765, hvis han skulle være opmærksom på noget eller skulle levere nogle oplysninger mv....Om referat af tirsdagsmøde den 29. maj 2012 i PET forklarede han, at han ikke har set referatet før... Når der i fordelingslisten i referatet af 29. maj 2012 var anført '*4 Koordinatorer', betød det, at referatet blev sendt til en fælles PET-postkasse for koordinatorerne i sektionen, som herefter kunne tilgå referatet. Referatet blev ikke sendt til hans personlige mail hos PET...Han så ikke tirsdagsmødereferaterne af 29. maj 2012, 6. juni 2012 og 12. juni 2012. Han så dem for første gang hos bisidderen. Han husker ikke, at KF 0765 eller KF 0796 har fortalt ham, at der stod relevante ting for ham om besøget i referaterne..."* forklarede han, at det fortsat stemmer overens med hans opfattelse.

Om mail af 3. marts 2021 fra PET til Tibetkommissionen med svar vedrørende mailadressen *"*4 Koordinatorer"*, hvoraf det fremgår, at e-mailadressen *"*4 Koordinatorer"* var *"en distributionsliste, der sendte til alle koordinatorer i Center for Sikkerhedskoordination"* forklarede han, at han ikke mener, at han for Tibetkommission II den 25. februar 2021 forklarede, at post sendt til *"*4 Koordinatorer"* ikke tilgik ham, da post til *"*4 koordinatorer"* blev sendt til alle koordinatorer. Han har formentlig fået tilsendt tirsdagsmødereferaterne, men første gang, han læste referaterne, var hos hans bisidder.

Foreholdt KF 0796's forklaring for Tibetkommission II den 25. februar 2021 om, at *"... Formålet med de interne referater var at sikre, at de relevante parter i PET var orienteret om, hvad der skulle foregå. Der blev lavet referater af alle tirsdagsmøder...Han forventede, at KF 0764 læste referaterne fra tirsdagsmøderne. Han forventede ligeledes, at KF 0764 fulgte med i politiets arbejde med operationsbefalingerne, da politiet skul-*

le udføre den sikkerhed, som PET havde bedt om”, forklarede han, at han også kunne have fået oplysningerne mundtligt. Han var ikke enig i betragtningen om, at han skulle følge med i operationsbefalingerne. PET lavede anbefalinger til politiet, og disse blev løbende drøftet, også mundtligt, med Københavns Politi. Han kunne godt forstå, at KF 0796 forventede, at han læste tirsdagsmødereferaterne.

Teksten i PET-referatet af tirsdagsmødet den 29. maj 2012, under kalendertidspunkt 14.- 16. juni, om *”Behov:”* og *”FOKUS på at der helst ikke må være demonstrationer mod kineserne ”synligt” ift præsidenten”*, måtte være noget, der havde været diskuteret på tirsdagsmødet. Det anførte *”FOKUS”* var ikke noget, som han havde skrevet. Han har aldrig fået at vide af PET eller af andre, at demonstrationer ikke måtte være synlige for kineserne. Når der i referatet af tirsdagsmøde den 6. juni 2012 stod *”Behov: Bevogtning, eskorte, ransag m hunde”*, var disse behov anbefalet af PET.

Foreholdt KF 0796’s forklaring for Tibetkommission II om, at *”Teksten i referatet af tirsdagsmødet den 29. maj 2012, under kalendertidspunkt 14.- 16. juni, om ”Behov:” og ”FOKUS på at der helst ikke må være demonstrationer mod kineserne ”synligt” ift præsidenten”, blev skrevet ind i referatet som to forskellige linjer, fordi der var tale om noget, som ikke nødvendigvis var sikkerhedsmæssigt begrundet*”, forklarede han, at han var enig i betragtningen.

Foreholdt KF 0796’s forklaring for Tibetkommission II om, at *”Det var Protokollen, der havde fremført dette fokus over for PET forud for tirsdagsmødet. Hans møde med Protokollen må derfor være afholdt før tirsdagsmødet den 29. maj 2012. Det var ikke et fokus, der kom fra Københavns Politi. PET varetog kontakten mellem Protokollen/ Kongehuset og de forskellige involverede politikredse, så der var tale om viden, som PET meddelte de andre mødedeltagere, så de vidste, hvad de skulle forholde sig til”*, forklarede han, at der var et tæt samarbejde mellem Udenrigsministeriet/Protokollen og Københavns Politi, og der kunne foregå kommunikation mellem Københavns Politi og Protokollen og samarbejde om opgaver, som PET ikke var involveret i. Den formelle og daglige kontaktstruktur var, at Protokollen formidlede sit budskab gennem PET, men det kunne også foregå uden om PET, når der fx var besøg uden sikkerhedsmæssige spørgsmål. Det ville også være naturligt, selvom der var tale om et besøg, hvor PET var involveret, at Protokollen og Københavns Politi var i direkte kontakt med hinanden uden om PET, da det kunne være et forsinkende led, såfremt dialogen skulle foregå gennem PET. Han har ikke eksempler på konkrete situationer, hvor det var sket.

Adspurgt om, hvorvidt han før 2012 havde været opmærksom på, at politiet havde skærmet kineserne for Kina-kritiske demonstrationer, forklarede han, at det havde han ikke. Han var ikke involveret i andre kinesiske besøg end besøget i 2012. Under

besøget i 2012 så han politiet køre mandskabsvogne ind foran demonstranterne på Højbro Plads. Da han så det, blev han overrasket, da han ikke kendte til planerne herom. Han blandede sig ikke i politiets håndtering af demonstranterne.

Han har skrevet det interne notat af 12. februar 2016 om planlægningen af den sikkerhedsmæssige del af det kinesiske statsbesøg i 2012. Han skrev notatet til en ny afdelingsleder, som ikke kendte til begivenhederne i 2012 eller til PET's generelle rolle under statsbesøg. Han ved ikke, om han allerede i juni 2012 kendte til mulighederne for, at præsidentbesøget kunne medføre indgåelse af store handelsaftaler, som han beskrev i notatet fra 2016. Der var ingen tvivl om, at det var det, besøget handlede om. Han står fortsat inde for det, som han skrev i notatet. Den mavefornemmelse, som han fik under det indledende fortrøpsmøde i 2012 om, at det var særlig vigtigt, at besøget blev en succes, viste sig at være rigtig. Der var særlig fokus på, at besøget skulle gå godt. Han mindes ikke, at han i juni 2012 talte med nogen herom. Kongehuset opførte sig under fortrøpsmødet, som de plejede, da Kongehuset altid gjorde deres yderste for at deres gæster, uanset nationalitet, følte sig godt tilpas under deres besøg.

Notatets oplysninger om de to restauranter, som han besøgte sammen med repræsentanter fra den kinesiske ambassade, havde han fået gennem sin kollega, som også var med. Han kunne selv huske navnet på den ene restaurant. Han husker, at der, ud over de to restaurantbesøg, også blev afholdt to korte møder på den kinesiske ambassade om programmets praktiske ting. Han følte ikke, at kineserne forsøgte at presse ham i forhold demonstrationer, men han fornemmede deres generelle bekymring, da det var noget helt specielt, at deres præsident besøgte Danmark.

Adspurgt havde han ikke yderligere at tilføje, som kunne være af betydning for kommissionens arbejde.

Mødet afsluttet kl. 11.55.

---- O ----

Tuk Bagger formand

TIBETKOMMISSIONEN II

Protokol nr.: 116

PROTOKOL

Den 3. juni 2021 kl. 12.45 blev Tibetkommissionen sat i Retten på Frederiksbergs lokaler, Howitzvej 32, 2000 Frederiksberg.

Til stede var kommissionens medlemmer, landsdommer Tuk Bagger, advokat Ole Spiermann og professor, dr. jur. Michael Hansen Jensen, førstnævnte som kommissionens formand, samt udspørgeren, advokat Jakob Lund Poulsen.

Som protokolfører fungerede juridisk konsulent Marie Neerlin.

KF 1114 var mødt med bisidder advokat Mikkell Holm Nielsen.

Bisidderne advokat Allan Ohms, advokat Mikael Bernhoft, advokat Anders K. Németh, advokat Arvid Andersen ved advokat Anne Louise Wulff, advokat Anders Nielsen, advokat Torben Koch, advokat Gunnar Homann, advokat Steen Lassen ved advokatfuldmægtig Anna Rønn, advokat Lise Lauridsen ved advokatfuldmægtig Nicklas Lind Mortensen, advokat Finn Bachmann, advokat Jonas Christoffersen, advokat Emil Spurr Madsen, advokat Nicolai Mallet, advokat Henrik Hasseris Olesen og advokat Anders Valentiner-Branth var mødt.

KF 1114 bekræftede at have modtaget kopi af kommissorium og kopi af lov om undersøgelseskommissioner samt oplysninger i henhold til undersøgelseskommissionens lovens § 23, stk. 1.

KF 1114 erklærede sig villig til at udtale sig og blev oplyst om, at han skal tale sandt, men ikke har pligt til selvinkriminering. Han blev endvidere oplyst om, at afhøringen lydoptages.

KF 1114 bekræftede oplysningerne i det indsendte CV og oplyste, at han har været ansat i PET siden 1989, hvor han siden 1995 har været konsulent. Han er uddannet politibetjent og var, inden han blev ansat i PET, en del af Rejseholdet ved Rigspolitiet.

KF 0796 og før ham KF 1061 var hans nærmeste ledere på Koordinatorkontoret. KF 0765 var og KF 0764 og KF 0766 er hans kolleger i Koordinatorkontoret. De arbejder ikke tæt sammen i det daglige.

Han var sikkerhedskoordinator under den kinesiske rigsadvokats besøg i 2005, som havde karakter af et rutinemæssigt besøg. Han husker, at en repræsentant fra den kinesiske ambassade ønskede at få fjernet nogle Falun Gong-tilhængere, som demonstrerede foran rigsadvokatens hotel. De to demonstranter oplyste, at de havde tilladelse fra politiet til at demonstrere, hvilket han meddelte repræsentanten fra ambassaden. Repræsentanten blev sur over dette. Den daværende justitsminister, som var til stede, spurgte ham, hvad det handlede om, hvortil han svarede, at han blot havde givet kineserne lidt undervisning i dansk demokrati.

Kineserne og lignende lande med en anderledes kultur tillod ikke demonstrationer under vigtige besøg. Når ambassaderne klagede over, hvad man fik lov til i Danmark, var det typisk koordinatorerne, der tog imod klagerne, og som standardsvar oplyste han dem om, at de måtte acceptere demonstranter, som havde fået tilladelse af politiet, som ikke udgjorde en sikkerhedsmæssig risiko, og som demonstrerede på den anviste placering. Hans indtryk fra KF 0765 var, at kineserne var meget vedholdende i deres anmodninger. Det har han også oplevet med andre asiatiske lande.

Han husker ikke, at han var involveret i andre kinesiske besøg før 2009.

2009

I 2009 var han sagsbehandler i Koordinatorkontoret. De var 12-14 ansatte på kontoret. Han var koordinator for indsatsen vedrørende den politiske del, herunder sikkerhedsspørgsmål vedrørende ministre og folketingsmedlemmer. Hans kolleger tog sig af Kongehuset og af de herværende ambassader. Ved store nationale arrangementer kunne koordinatorerne godt få tildelt andre opgaver.

Under COP 15 havde han primært ansvaret for sikkerheden i lufthavnen, herunder ved delegationernes ankomst til lufthavnen, og han havde ansvaret for akkrediteringen til Bella Center, som under COP 15 var et FN-område. Han mindes ikke, at han var involveret i sikkerhedsspørgsmål vedrørende premierminister Wen Jiabao's besøg.

Han har givetvis haft noget med logistikenheden i COP 15-sekretariatet at gøre, men han husker det ikke konkret. Han har helt sikkert deltaget i møder med Københavns Politi om COP 15, men han husker det ikke nærmere.

Han husker ikke specifikke møder med Københavns Politi, Protokollen eller andre fagkontorer i Udenrigsministeriet i forbindelse med COP 15, men der var mange møder om især delegationernes ankomst til og fra lufthavnen og om akkreditering til Bella Center. Han mødtes primært med Københavns Politi.

De holdt sig løbende orienterede på Københavns Politis hjemmeside om anmeldte demonstrationer. Oplysningerne kunne også have betydning for PET's trusselsvurderinger.

Han kender ikke fuldmægtig Robin Rehn fra ASI-kontoret, som skrev mail af 4. december 2009 til Københavns Politi, OPA, med anmodning om oplysninger om planlagte demonstrationer under COP 15. Han husker ikke henvendelsen.

Han husker ikke, at han skrev mailen af 7. december 2009. Forud herfor må han have modtaget enten en opringing eller en mail fra OPA om at besvare Robin Rehns mail. Det ser ud til, at han i mailen, som en service, havde kopieret linket til politiets offentlige hjemmeside, hvor oplysningerne om demonstrationerne fremgik. Han havde ikke sendt linket til fuldmægtig Robin Rehn, hvis hjemmesiden havde været klassificeret.

Fuldmægtig Robin Rehn må have ringet til PET inden, han skrev mailen, for Robin Rehn skrev samme dag til kontorchef Martin Bille Hermann *"Kære Martin, Har talt med PET. Falun Gong demonstrer foran Bella under hele COP15..."*. Det var formentlig tilfældigt, at det var ham, der tog telefonen hos PET den dag. Robin Rehn bad ham formentlig om at sende noget på skrift til ham, hvilket han så gjorde. Han husker ikke telefonsamtalen.

Han mindes ikke tilsvarende situationer, hvor Udenrigsministeriet anmodede om oplysninger om demonstrationer. Når hans kontor modtog oplysninger fra politiet om anmeldte demonstrationer, var det naturligt, at PET orienterede det pågældende ministerium eller myndighed om en demonstration, som var placeret ved myndighedens bygninger. Under COP 15 var der formentlig lavet en aftale om, at Københavns Politi orienterede om anmeldte demonstrationer på politiets hjemmeside, uanset om demonstrationerne skulle foregå foran Belle Center, foran en ambassade eller et andet sted. Alle anmeldte demonstrationer må have været nævnt på hjemmesiden, siden han sendte et link til fuldmægtig Robin Rehn.

Om mail af 7. december 2009 fra kontorchef Martin Bille Hermann og fuldmægtig Robin Rehn til direktør for udenrigspolitik Michael Zilmer-Johns, kontorchef Svend Olling, centerchef Sus Ulbæk, protokolchef Jette Nordam med flere om blandt andet Falun Gong-demonstrationer under COP 15, herunder at *"[...] Herværende ki-*

nesiske ambassade har overfor ASI udtrykt ønske om at demonstrationer rettet mod Kina forhindres/undgås på steder, hvor den kinesiske COP15-delegation måtte passe-re/opholde sig”, forklarede han, at han ikke har hørt om en sådan tilkendegivelse fra ambassaden før, men det skyldes måske, at han stort set ikke har været involveret i kinesiske besøg. Det var almindeligt kendt, at kineserne helst så, at besøget foregik i ”en glasboble”.

Han har aldrig hørt om en sådan aftale mellem Udenrigsministeriet og Københavns Politi, som omtales i centerchef Sus Ulbæks mail af 8. december 2009 kl. 8.57, hvor Sus Ulbæk besvarede kontorchef i Asien-kontoret Martin Bille Hermanns mail af 7. december 2009, og hvor Sus Ulbæk skrev, *”Fint - men vi plejer at aftale med Politiet at FG og Tibetanerne står steder hvor den kinesiske delegation ikke kommer. Det kan enten ske ved at kortegerne altid kører en anden vej eller at demonstrationerne flyttes. Det hjørne som FG har fået tildelt lyder meget centralt?”*. PET var ikke involveret i placeringen af demonstrationer, da det alene var noget Københavns Politi tog sig af. Under et så stort topmøde foregik der en masse bilateralt mellem Københavns Politi og Udenrigsministeriet, som PET ikke var involveret i. Han har aldrig hørt om, at demonstrationer blev flyttet. Kortegerne kunne godt køre ad en anden rute, da der altid blev planlagt minimum to ruter, og politiet bestemte, hvilken rute der skulle bruges. Han har ikke kendskab til, at der ved kinesiske besøg blev valgt en specifik eskorterute for at undgå, at kineserne så demonstrationer undervejs.

Han vidste ikke, hvad kontorchef Martin Bille Hermann mente med henvisningen til politiet, da Martin Bille Hermann kort efter besvarede centerchef Sus Ulbæks mail med, *”Det er meget centralt. Og bestemt ikke noget, som vi er vilde med. Men vi skulle nærmest hale informationen ud af Politiet, og de har ikke spurgt os forinden. Spørgsmålet er, hvad der sker, hvis vi beder Politiet om at flytte demoen...”*. Såfremt politiet undtagelsesvist spurgte PET om en anmeldt demonstration, ville han aldrig spørge Udenrigsministeriet om tilladelse til en demonstration. Udenrigsministeriet havde ingen legitim ret til at blande sig i demonstrationstilladelserne. Demonstrationstilladelser var alene noget politiet gav. Det virker helt utænkeligt, at politiet skulle spørge Udenrigsministeriet på forhånd om, hvor Falun Gong-tilhængere skulle placeres under et kinesisk besøg.

Adspurgt om, hvorvidt centerchef Sus Ulbæks svar samme dag til kontorchef Martin Bille Hermann om, at hun *”Tror vi må tale med COP15LOG og de må tale med politiet om hvor kortegen kører, hvis vi er så langt at FG allerede har fået tilladelsen... Under alle omstændigheder er det jo førstog fremmest under Wens ophold det er rigtig vigtigt. Det er også uheldigt at LoG ikke hører os i slige sager”*, kunne være et tegn på, at tilsvarende også var sket forud før 2009, forklarede han, at korrespondancen kun-

ne forstås på flere måder. Umiddelbart kunne det godt se sådan ud, men han vidste det ikke.

2012

Første gang han med sikkerhed konstaterede, at politiet afskærmede demonstranterne fra den kinesiske delegation, så de ikke var synlige, var i 2012. Han så i fjernsynet, hvordan mandskabsvogne blev kørt på plads foran demonstranterne. Den næste gang han så KF 0764 efter præsidentbesøget, spurgte han ham, hvad der var foregået, hvortil KF 0764 havde svaret, at han havde stået ved Christiansborg under begivenhederne, men at han ikke anede, hvad der var sket. De talte helt sikkert om det efterfølgende på Koordinatorkontoret, da han syntes, at begivenhederne var usædvanlige, men han husker ingen konkrete drøftelser. Hvis de talte om det ved frokostbordet, kan KF 0796 have været til stede, men han husker det ikke nærmere. På deres kontor var der tradition for, at de sagde fra, hvis der var noget, der ikke var i orden. De ville i så fald have sagt det til KF 0796. Han har ikke kendskab til besøgets operationsbefalinger eller trusselsvurderinger, og han var ikke involveret i besøget.

PET's anbefalinger til politikredsen indeholder alle de oplysninger, der kan være relevante i forhold til sikkerheden under et besøg. Han har aldrig videregivet oplysninger til Københavns Politi, der alene vedrørte kinesernes værdighed. Der var måske en gråzone, hvor nogle oplysninger både kunne være relevante sikkerhedsmæssigt og *"nice to know"* for dem, der skulle bevogte den besøgende. Han har ikke skrevet trusselsvurderinger til kinesiske statsbesøg, men han har skrevet mange trusselsvurderinger til andre besøg.

Han kunne godt have skrevet en trusselsvurdering med samme opdeling som trusselsvurderingen til præsidentbesøget i 2012, der fremgår af brev til Københavns Politi, OPA, af 5. juni 2012 fra PET med anbefalinger til konkrete politimæssige sikkerhedsforanstaltninger og trusselsvurdering, hvoraf fremgår, at

"Politiets Efterretningstjeneste er ikke i besiddelse af oplysninger om konkrete trusler eller planlægning af terrorrelaterede aktiviteter mod den kinesiske præsident..."

Opmærksomheden henledes dog på Kinas position i international storpolitik...

Personale fra den kinesiske ambassade i København har udtalt, at man fra kinesisk side er meget bekymret for, at der skulle vise sig demonstrationer eller lignende i forbindelse med præsidentens besøg.

Det er PET's opfattelse, at kineserne ikke er bekymret for præsidentens sikkerhed under opholdet i Danmark, men det er meget afgørende for dem, at 'de ikke taber ansigt' ved konfrontation med demonstrationer eller lignende".

Det var normalt, at en trusselsvurderingen først beskrev det efterretningsmæssige, herefter opmærksomhedspunkterne, som i dette tilfælde var Kina's position, dernæst oplysninger som i afsnit tre og fire, der kunne betragtes som en gråzone, men som dog kunne være relevante for besøgets afvikling. I dag ville han nok ikke have skrevet "taber ansigt", da det sidenhen er blevet til et "fy-ord". Han ville i stedet have skrevet "uhensigtsmæssige hændelser", da det også ville omfatte de situationer, hvor demonstranter fx lænkede sig til køretøjer, satte sig på tværs af vejen foran kortegen, kastede med maling på kortegebilerne mv. Selvom dette ikke nødvendigvis var farligt i fysisk forstand, havde det at gøre med besøgets samlede afvikling, og det var noget, der kunne påvirke besøget. Han ville tro, at kineserne ville betragte det som nedværdigende eller ansigtstab, såfremt de fx kom for sent til en middag med Dronningen, fordi kortegen var blevet opholdt af demonstranter. I hans optik betød det ikke, at kineserne ikke måtte se demonstranter. Han husker ikke, om begrebet at "tabe ansigt" var opstået før eller efter besøget i 2012. Det blev i hvert fald brugt efter 2012.

Trusselsvurderingen var en anbefaling til politikredsen. Det er helt almindeligt, at politiets ledelse ringer til PET's chefer, hvis der står noget i trusselsvurderingen, som de ikke forstår eller ikke er enige i. Spørgsmålene kan både være af afklarende karakter om forståelsen af trusselsvurderingen eller være mere operative i forhold til politiets udførelse af anbefalingerne. Teoretisk set kunne sidste afsnit i trusselsvurderingen godt være noget, som politiet rettede henvendelse til PET om at få uddybet, hvis politiet var i tvivl om forståelsen. Det er kun 14 dage siden, han sidste oplevede, at politiet kontaktede PET's ledelse om en trusselsvurdering. Politiet kontaktede ikke ansatte på hans niveau. PET blandede sig ikke i politiets ressortspørgsmål.

Adspurgt om, hvorvidt han havde kendskab til, at KF 0796, ifølge KF 0796's forklaring for Tibetkommission II, fik oplysninger fra Protokollen om, at den kinesiske delegation helst ikke skulle se anti-kinesiske demonstrationer, hvilket KF 0796 viderebragte til Københavns Politi, og at KF 0796 forstod trusselsvurderingen som, at kineserne ville tabe ansigt ved at se demonstrationer, forklarede han, at han ikke havde hørt den udlægning før. Det var ikke noget, som han havde kendskab til.

Han har ikke før 2012 hørt om, at demonstranter skulle skærmes for en kinesisk gæst. Det ville være meget forkert at skærme demonstranter, og han ville have sagt fra, hvis det var noget han selv havde oplevet.

Adspurgt havde han ikke yderligere at tilføje, som kunne være af betydning for kommissionens arbejde.

Mødet afsluttet kl. 13.45.

---- O ----

Tuk Bagger formand

TIBETKOMMISSIONEN II

Protokol nr.: 117

PROTOKOL

Den 3. juni 2021 kl. 14.00 blev Tibetkommissionen sat i Retten på Frederiksbergs lokaler, Howitzvej 32, 2000 Frederiksberg.

Til stede var kommissionens medlemmer, landsdommer Tuk Bagger, advokat Ole Spiermann og professor, dr. jur. Michael Hansen Jensen, førstnævnte som kommissionens formand, samt udspørgeren, advokat Jakob Lund Poulsen.

Som protokolfører fungerede juridisk sekretær Harald Micklander.

Friis Arne Petersen var mødt med bisidder advokat Bjarke Vejby.

Bisidderne advokat Allan Ohms, advokat Mikkel Holm Nielsen, advokat Mikael Bernhoft, advokat Anders K. Németh, advokat Arvid Andersen ved advokat Anne Louise Wulff, advokat Anders Nielsen, advokat Torben Koch, advokat Gunnar Hermann, advokat Steen Lassen ved advokatfuldmægtig Anna Rønn, advokat Jonas Christoffersen, advokat Finn Bachmann, advokat Emil Spurr Madsen, advokat Nicolai Mallet, advokat Henrik Hassers Olesen, advokat Karen-Margrethe Schebye og advokat Anders Valentiner-Branth var mødt

Friis Arne Petersen blev gjort bekendt med vidnepligt og -ansvar, og at afhøringen lydoptages.

Friis Arne Petersen forklarede supplerende vedrørende sin forklaring den 28. januar 2021 for Tibetkommission II om, at ”... *De danske tilkendegivelser viser, at danske embedsmænd var godt skolet i, at alt skal holdes inden for grundloven og dansk rets rammer. Han kan ikke forklare, hvis der så i realiteten skete noget andet på gaden i forbindelse med kinesiske besøg i Danmark. Embedsmændene mente det, som de har skrevet om overholdelse af grundloven mv. i de fremlagte bilag. Efter hans opfattelse var det en politiopgave at tage stilling til ønsker fra kineserne om at holde demonstranter ”uden for synsvidde af den officielle kinesiske delegation ...”, som kineserne ønskede i mail af 24. juli 2002 om ”Zhu Rongjis besøg i Danmark” fra Christian Lotz, ambassaden i Beijing. Han hverken havde eller har kompetence eller ekspertise til at vurdere, hvorvidt det fremsatte ønske var i overensstemmelse med dansk lovgivning. Placering af og tilladelse til demonstrationer hørte under politiet. Den slags afgørelser overlod*

han altid til politiet og Justitsministeriet, som Udenrigsministeriet havde et tæt og godt samarbejde med...", at han aldrig har følt, at de i Udenrigsministeriet kunne foretage afgrænsningen af grundloven. Adspurgt forklarede han, at han derfor heller ikke har gjort sig tanker om, hvor grænserne nærmere går. Hans opfattelse har været, at det i sidste ende er Højesteret, som afgør, hvor grænserne går. Hvis han skulle have overvejet, hvor grænserne går, ville han have bedt Udenrigsministeriets juridiske tjeneste om at tage kontakt til statsretseksperter for at få det belyst.

Embedsmændene i Udenrigsministeriet havde et sådant indblik i grænserne for retten til at demonstrere, at de vidste, at det ikke var Udenrigsministeriet, som havde ansvaret for at forvalte reglerne herom. Adspurgt forklarede han, at han ikke havde forventning om, at embedsmændene i Udenrigsministeriet skulle gøre sig tanker om, hvor grænserne for de danske frihedsrettigheder går. Han har aldrig oplevet en situation, hvor der var behov for, at man i Udenrigsministeriet fastlagde disse grænser. Udenrigsministeriets opgave i den løbende dialog med Kina var at få dem til at forstå, acceptere og respektere det danske system med grundlovssikrede frihedsrettigheder. Hvis nogen havde spurgt ind til grænserne, ville han trygt have overladt det til statsretseksperter og Justitsministeriet at besvare dette, men han er ikke bekendt med, at det blev aktuelt med en afgrænsning. Der var ikke ham bekendt opstået situationer, der havde givet anledning til afklaring af, hvor grænserne går. I Udenrigsministeriet anså man kinesernes gentagne anmodninger over årene om fjernelse af demonstranter mv. for fuldt besvaret med henvisningen til, at det *"... indenfor Grundlovens rammer, i Danmark er enhver person eller bevægelse tilladt at give udtryk for deres holdning, bl.a. gennem lovligt anmeldte demonstrationer..."*, som blandt andet nævnt i formålsnotits fra Asienkontoret til Statsministeriet af 24. juli 2002 om *"EU-Kina-topmøde den 24. september 2002"*. For ham at se var man i dialogen med Kina ikke i nærheden af at have et behov for en nærmere afklaring af grænserne for retten til at demonstrere. Problemet var et helt andet. Det var, at kineserne ikke ville og ikke kunne forstå de danske demokratiske frihedsrettigheder. Udenrigsministeriets opgave i dialogen med Kina var derfor konsistent og kontinuerligt at fastholde den danske grundlov og dens kerneværdier.

2002

Adspurgt forklarede Friis Arne Petersen, at hvis Udenrigsministeriet på baggrund af de kontinuerligt fremsatte kinesiske ønsker i 2002 op til Zhu Rongji's besøg var begyndt at undersøge grænserne for retten til at demonstrere, ville ministeriet efter hans opfattelse herved have været i gang med – i udenrigspolitisk forstand – at give kineserne koncessioner. Man var overhovedet ikke i nærheden af at kunne imødekomme de kinesiske ønsker, og der var derfor ikke anledning hertil. Af samme årsag kunne han ikke drømme om at gå til departementschefen i Justitsministeriet og sige,

at som følge af, at kineserne ikke ville se demonstranter, ville han gerne have en vurdering af, hvor grænserne gik. Departementschefen ville formentlig have spurgt, om han var ude på at sælge ud til kineserne ved en fortolkning af grundloven.

Han gjorde sig ikke tanker om, hvorvidt nogen af de fremsatte kinesiske ønsker kunne imødekommes inden for grundloven. Han er aldrig stødt på spørgsmål om, hvorvidt demonstranter kunne fjernes fra en placering og flyttes et andet sted hen. Efter hans viden overvejede Udenrigsministeriet aldrig at gå ind i spørgsmål om tilladelse til demonstrationer, afvikling af demonstrationer og lignende. Kompetencen hertil lå entydigt hos Justitsministeriet og politiet, og de kunne måske have overvejet, om man kunne imødekomme nogle af de kinesiske ønsker.

I øvrigt så han ikke alle de kinesiske henvendelser med fremsættelse af ønsker i 2002, hvilket efter hans opfattelse formentlig skal ses i lyset af, at ingen i ministeriets departement fandt, at der var en problemstilling i forhold til de kinesiske ønsker, som krævede afklaring på højt niveau hos departementschef eller minister. Med andre ord fandt ingen, at der var tvivl om, hvad det danske svar til kineserne skulle være. Det skulle være en afvisning med henvisning til de grundlovssikrede demokratiske rettigheder. Hvis nogen havde lagt det op til ham, ville det også have overrasket ham, at nogen mente, at de i en relativt oplagt situation skulle til at gå ind i spørgsmålet om grænserne for frihedsrettighederne, som politiet skulle administrere. Han ville have svaret, at Udenrigsministeriet havde andet at gøre end at gå ind i dette spørgsmål.

Han havde en forventning om, at embedsmændenes kendskab til grundloven, herunder frihedsrettighederne, lå på et højt niveau.

I forhold til chefen for Sydgruppen Carsten Staurs forklaring den 29. april 2021 for Tibetkommission II om, at *"... Han har alene tænkt, at henvisningen til Grundloven var en smart måde at sammenfatte et samfundssystem på, og at det var noget, som kineserne også kunne bruge som argument over for deres bagland. Han er ikke gået nærmere ind i nærlæsningen af Grundloven eller det juridiske grundlag for bemærkningen. ... Han har ikke nærmere kendskab til reglerne herfor. Han har aldrig været involveret i overvejelser om, hvorvidt lovlige demonstrationer havde krav på at blive set og hørt af dem, som budskabet var rettet imod..."*, er han enig i, at det var centralt at forklare kineserne, at man i Danmark havde et andet samfundssystem, og det var en god måde, hvorpå kineserne kunne gå tilbage til deres bagland og oplyse, at danskerne siger, at de har en grundlov.

For så vidt angår kontorchef i Asienkontoret Carsten Nilaus Pedersens forklaring den 12. marts 2021 for Tibetkommission II om, at *"... Han har ikke en sådan indsigt i*

reglerne om demonstrationer, at han ved, om det var et brud på grundloven, hvis man placerede demonstranterne således, at de ikke kunne ses af de kinesiske gæster. eller hvis man skærmede demonstranterne, således at kineserne ikke kunne se dem, men ud fra almindelig logik vil han tro, at demonstranter har ret til at kunne ses af dem, som demonstrationen er rettet mod. Det var ikke noget, som han dengang gjorde sig overvejelser om...”, og spørgsmålet om, hvorvidt det ikke ville være imødekommende som gode værter fra dansk side at undersøge spørgsmålet, om man kunne skærme demonstranterne inden for grundlovens rammer, er det hans refleksion, at det hverken dengang eller nu vil være god embedsmandsskik eller politisk musikalsk, hvis man som følge af den kinesiske kritik af den grundlovssikrede ret til at demonstrere begyndte at undersøge, hvordan man kunne begrænse retten hertil. Han vurderede, at det ville blive opfattet som et forkert signal, hvis man begyndte at kalibrere de danske frihedsrettigheder for at akkommodere kineserne. Udenrigsministeriets opgave var at få kineserne til at forstå og respektere de danske grundlovssikrede frihedsrettigheder, og til brug herfor var det ikke nødvendigt at afklare de nærmere grænser herfor.

Angående spørgsmålet om, hvorvidt han bad Udenrigsministeriets protokol om at tale med politiet om spørgsmålet om grænserne for retten til at demonstrere, kan han henvise til, at han blev orienteret ved notits af 10. september 2002 til ham fra Asienkontoret om *”Direktørens samtale med Kinas nye ambassadør til Danmark, Zhen Jianguo, den 12. september 2002”* om, at *”... Der er indledt et konstruktivt samarbejde mellem Udenrigsministeriet, politi og den kinesiske ambassade med henblik på at sikre at lovlig anmeldte demonstrationer finder sted hvor de ikke generer den kinesiske delegation...”*, og som forklaret for Tibetkommission II den 28. januar 2021 læser han sætningen *”... således, at det betyder, at Udenrigsministeriet naturligtvis havde videregivet kinesernes bemærkninger om afstand til demonstrationer mv. til politiet, og indgået i en drøftelse primært via Protokollen med ambassaden og politiet herom...”*. Det var ikke noget, som han havde bedt Protokollen om at gøre. Han fik notitsen til orientering efterfølgende, og han ved ikke i øvrigt noget om samarbejdet, herunder om det førte til noget. Med sit kendskab til dansk myndighedsudøvelses høje standard antog han naturligtvis, at samarbejdet foregik inden for dansk rets rammer. Han kan ikke se, at det anførte om *”... at sikre at lovlig anmeldte demonstrationer finder sted hvor de ikke generer den kinesiske delegation...”*, skulle handle om at reducere de danske grundlovssikrede frihedsrettigheder. Efter hans opfattelse var der ingen i ministeriet, som kunne drømme om, at det skulle ske. Overordnet handlede det hele om, at hvis politiet fik de kinesiske ønsker gennem Protokollen, havde politiet adgang til at gøre det, som politiet skønnede bedst på deres ressortområde. Han ser ikke det citerede som en afsøgning af grænserne for grundlovens rammer. Der var ikke noget ønske om at afsøge grænserne. Han tror ikke, at man i Udenrigsministeriet så det som sin opgave at afsøge de juridiske grænser for politiets udførelse af sit arbejde.

Udenrigsministeriet havde efter hans opfattelse ingen adkomst til at have synspunkter om grænsedragningen. Ministeriets opgave var at forsvare rettighederne, ikke at afsøge de juridiske grænser.

Som han husker det, fik han ikke yderligere oplysninger om det omtalte samarbejde mellem Udenrigsministeriet, politiet og den kinesiske ambassade, end hvad der fremgår af notitsen af 10. september 2002. Han bad ikke om yderligere oplysninger herom, hvilket bekræftes af Carsten Nilas Pedersens forklaring for Tibetkommission II om, at ”... Friis Arne Petersen vendte ikke tilbage og bad om yderligere oplysninger om det omtalte samarbejde...”.

Det omtalte samarbejde skal ses i lyset af, at Danmark og Kina i mange årtier havde talt med hinanden om stort set alt følsomt og besværligt mv., men derfra kunne der godt være langt til, at der var konsensus om et emne.

I forhold til vicekontorchef i Asienkontoret Sus Ulbæks forklaring den 8. april 2021 for Tibetkommission II om, at ”... *Det lyder helt forfærdeligt med et sådant samarbejde...*”, har han ikke tilsvarende opfattelse, idet han antager, at samarbejdet naturligvis altid skete inden for grundlovens rammer. Det skal i vurderingen medtages, at den kinesiske ambassadør med sin lange karriere og viden om det danske demokrati godt vidste, at det var umuligt og omsonst at prøve at påvirke Danmark til at indskrænke frihedsrettighederne i forbindelse med besøg fra Kina.

Han gjorde sig ikke tanker om, hvad han skulle svare, hvis Kina's nye ambassadør på mødet den 12. september 2002 spurgte ind til, hvad det var for et konstruktivt samarbejde, der var blevet indledt, idet han ikke kunne drømme om at indvie den kinesiske ambassadør i interne danske overvejelser.

Han havde derfor ikke brug for yderligere oplysninger om samarbejdet. Hvis det under samtalen mod alt forventning skulle vise sig nødvendigt med yderligere oplysninger, ville han kunne sige, at han ville undersøge det nærmere og vende tilbage herom.

Vedrørende sektionschef i Asienkontoret Pernille Dahler Kardels forklaring for Tibetkommission II den 18. marts 2021 om, at ”... *Grundloven var ikke noget, de i Udenrigsministeriet betragtede som en hindring. Grundloven var en realitet, der som en selvfølge skulle overholdes. Hun husker ikke drøftelser i Udenrigsministeriet om placering af demonstranter eller om deres synlighed i forhold til grundloven. De gik ikke ind i en detaljeret fortolkning af grundlovens bestemmelser. De gik formentlig ud fra, at andre tog sig af det. Deres samtaler om grundloven handlede mere om nysgerrighed og deres egen forståelse...*”, er han som nævnt enig i, at der ikke var anledning til, at

Udenrigsministeriet gik ”ind i en detaljeret fortolkning af grundlovens bestemmelser”. Han var ikke involveret i en drøftelse med Pernille Dahler Kardel eller andre medarbejdere om ”deres egen forståelse” af grundloven. Efter hans opfattelse skulle Udenrigsministeriet ikke give sig i kast med fortolkninger, som måtte være andre myndigheders ressort. Hvis han skulle have forfulgt spørgsmålet, ville han være gået til Justitsministeriet som ansvarlig for det statsretlige. Efter hans opfattelse ville det som nævnt have været en koncession til kineserne, hvis Udenrigsministeriet havde taget initiativ til at henvende sig til Justitsministeriet om spørgsmålet.

For så vidt angår det anførte i mail af 4. september 2002 fra Christian Lotz, ambassaden i Beijing, til blandt andre Asienkontoret om, at kineserne op til Zhu Rongji's besøg fremførte, at ”... *Delegationen burde hverken kunne høre eller se anti-kinesiske demonstrationer under besøget...*” og spørgsmålet om, hvilken betydning det ville have haft for forholdet mellem Kina og Danmark, hvis Zhu Rongji så eller hørte demonstranter under sit besøg i Danmark, er det hans opfattelse, at en eventuel skadevirkning var en af de omkostninger, som Danmark måtte betale. Danmark hverken kunne eller skulle gå ind i en forhandling om at imødekomme det kinesiske ønske. I øvrigt tror han ikke, at den kinesiske ledelse ville være gået så langt som til at lade det få indflydelse på forholdet, men det var et spil, som kineserne kørte, hvorfor man ikke ved det. Han tror, at alle de udenrigsministre, som han har arbejdet sammen med i 21 år, ville være enige i, at man fra dansk side ikke skulle tænke over, hvad det ville betyde, hvis Zhu Rongji så eller hørte demonstranter, og at alle i Danmark ville kunne forstå denne holdning. Man så tilsvarende holdning ved Danmarks fremsættelse af den Kina kritiske resolution i FN i 1997, at man politisk er klar til at tage omkostningerne ved at stå op mod Kina for at forsvare Danmarks syn på menneskerettighederne.

Når han for Tibetkommission II vedrørende det anførte i mailen af 4. september 2002 om, at ”... *Delegationen burde hverken kunne høre eller se anti-kinesiske demonstrationer under besøget...*” den 28. januar 2021 forklarede, at ”... *Det var et anliggende for politiet, og der ville derfor blive kommunikeret herom til politiet gennem Protokollen...*”, var det, fordi det lå uden for Udenrigsministeriets kompetence. Forvaltning af demonstrationer var et anliggende for politiet eller Justitsministeriet, hvis politiet var i tvivl. Udenrigsministeriet kunne ikke have en mening om, hvordan politiet skulle håndtere demonstranter, og skulle ikke præjudicere politiets vurdering ved at sige, at Udenrigsministeriet ikke havde nogen forventning om, at man fra politiets side gjorde noget for at undgå, at Zhu Rongji så eller hørte demonstranter. For ham at se ville det være korrekt at videreformidle det neutralt til politiet, og man kan bemærke sig, at der ikke er tegn på, at Udenrigsministeriet lagde pres på politiet for at imødekomme de kinesiske ønsker, ligesom han heller ingen andre steder i de bilag, som er foreholdt ham, har set tegn på, at ministeriet gjorde noget sådant.

Efter hans opfattelse havde Danmark ikke interesse i at opfylde de kinesiske ønsker, og det ville ikke have været i overensstemmelse med den linje, han havde lagt som øverste chef i ministeriet. Uanset risikoen for et tilbageslag i forhold til de opnåede fremskridt i relation til Kina efter de kinesiske sanktioner som følge af Danmarks fremsættelse af den Kina kritiske resolution i FN i 1997 var der ikke nogen, herunder de ansvarlige politikere, som ønskede at ændre på den danske holdning, heller ikke i forbindelse med Zhu Rongji's besøg i 2002.

Det var ikke Protokollen, som havde ansvaret for juridiske vurderinger, herunder af grænserne for frihedsrettighederne. Ansvar for det juridiske lå i Udenrigsministeriets juridiske tjeneste. Han havde ikke en forventning om, at medarbejderne i Protokollen havde et nærmere kendskab til grænserne for de grundlovssikrede rettigheder. Protokollens hovedopgave var at arrangere og tilrettelægge det praktiske i forbindelse med besøg.

Viceprotokolchef Annette Lassens forklaring den 15. januar 2021 for Tibetkommission II om, at *"... Hun har ikke haft nogen fast opfattelse af, hvad "Grundlovens rammer" indebærer i forhold til lovligheden af at afskærme demonstranter. I hendes optik ligger der i udtrykket en forståelse af, at lovligt anmeldte demonstrationer er beskyttede. Hvor demonstrationerne så kunne foregå, det måtte politiet afgøre..."*, giver ham ikke anledning til at tilføje yderligere til sin forklaring.

For så vidt angår hans beskrivelse af fremgangsmåden ved forelæggelse af en sag i hans forklaring for Tibetkommission II i relation til notits af 9. juli 2002 om *"Kinesisk demarche om NGO-aktiviteter i forbindelse med ASEM 4"* fra Asienkontoret og ASEM-sekretariatet til ham, hvor han forklarede, at *"... En forelæggelse af en sådan sag for ministeren foregik ved, at han gik ind til ministeren gerne sammen med kontorchefen og fuldmægtigen, der havde behandlet sagen, og grundigt forelagde ministeren alle sagens elementer. Det er formentlig ham, der havde den tiltrædelsessamtale med den nye kinesiske ambassadør, der er nævnt i indstillingen i notitsen..."*, husker han ikke, om forelæggelsen af notits af 11. september 2002 fra Asienkontoret til Udenrigsministeren om *"Henvendelser fra Falun Gong"* konkret skete på denne måde, men det ville have været det normale.

Han tvivler på, at han i forbindelse med forelæggelse af notitsen af 11. september 2002 for ministeren eller i øvrigt gav ministeren en orientering om samarbejdet *"... mellem Udenrigsministeriet, politiet og den kinesiske ambassade som tager sigte på at Falun Gongs lovlige aktiviteter finder sted, hvor de ikke generer den kinesiske delegation..."* som nævnt i notitsen. I øvrigt er det ikke sikkert, at han var med til den eventuelle forelæggelse af sagen for ministeren. Idet ministersekretæren har skrevet *"OK"* på det gule omslag til notitsen, vil han tro, at ministeren fik sagen til gennemlæsning

i en stak med andre sager, og at der ikke skete en forelæggelse af sagen. Det var altid et skøn ud fra væsentlighed og tid, hvilke sager der skulle forelægges for ministeren efter fremgangsmåden som beskrevet i relation til notitsen af 9. juli 2002.

Han kan vedstå sin forklaring den 28. januar 2021 for Tibetkommission II om, at *"... Han så med sikkerhed alle dokumenter, der i forbindelse med besøget gik videre til statsminister Anders Fogh Rasmussen, for premierminister Zhu Rongji, der stod i spidsen for den kinesiske delegation i forbindelse med ASEM IV topmødet i 2002, var næsthøjest rangerende i Kina efter præsidenten..."*.

Han så imidlertid ikke Udenrigsministeriets udaterede udkast til *"Samtalenotits til brug ved officielt besøg af den kinesiske premierminister Zhu Rongji onsdag den 25. september 2002"*, idet et udkast til en notits som denne *"... ville normalt kun komme forbi ham, hvis den indeholdt forslag til en ny politik..."*, som han også forklarede for Tibetkommission II den 28. januar 2021. Hvis der mod hans formodning var oplæg til ny politik i udkastet til samtalenotitsen, så han udkastet, men han husker det ikke. Han fik derimod alle håndakter, og han vil antage, at han i den forbindelse læste den endelige samtalenotits.

Når han læser afsnittet i den endelige notits om, at *"... Fra dansk side har man i stedet søgt at tilrettelægge programmet så mulighederne for at premierministeren konfronteres med Falun Gong begrænses. Det kan ikke udelukkes at der vil være kortvarige uanmeldte demonstrationer, som premierministeren muligvis vil tage op..."*, får det ham til at tænke på besøget af præsident Bush i 2005, hvor man tilsvarende tilrettede besøget, således at der var begrænset mulighed for, at den amerikanske præsident mødte det danske civilsamfund og offentlighed, herunder demonstrationer. Med andre ord foregik besøget på et af Dronningens paladser og Marienborg i modsætning til præsident Clinton's besøg 8 år tidligere, som regeringen eksplicit havde valgt at lade være et meget udadvendt besøg. Det illustrerer, at man uden at være i konflikt med grundlovens rammer kunne tilrettelægge programmet for et besøg, således at man ikke bragte den kinesiske gæst ud i gaderne, hvor gæsten kunne blive konfronteret med demonstranter. Såvel ved besøget af Bush som ved besøget af Zhu Rongji undgik man på den måde unødige konflikter samtidig med, at man respekterede frihedsrettighederne. Der var ingen grund til at provokere gæsten unødigt. Han var ikke involveret i, hvordan man konkret gjorde det. For så vidt angår spørgsmålet, om det ikke stred mod demonstranternes ret til at blive set og hørt, var det sådan, at både ved de amerikanske præsidentbesøg og ved det kinesiske statsbesøg havde regeringen og i sidste ende statsministeren den suveræne kontrol over, hvordan Udenrigsministeriet sammen med Kongehuset planlagde programmet for besøgene. Ingen af de ansvarlige, herunder regeringen og statsministeren, ønskede naturligvis, at programmerne skulle være i strid med de danske frihedsrettigheder, og det er i

denne kontekst, at han læste, ”... *Fra dansk side har man i stedet søgt at tilrettelægge programmet så mulighederne for at premierministeren konfronteres med Falun Gong begrænses...*”. Han har derfor ikke drømt om, at der heri skulle kunne ligge en afsøgning af grænserne for grundlovens rammer.

For ham at se giver det god mening at begrænse muligheden for konfrontation med Falun Gong. Hvis man ved tilrettelæggelsen af besøget eksponerede gæsten unødigt for Falun Gong, ville det være en provokation. Han tror ikke, at nogen politiker eller embedsmand kunne forestille sig, at det skulle indebære tilsidesættelse af grundloven at hindre en demonstrant i at stå fx i Prins Jørgens Gård, og om man eksempelvis vælger at køre til Amalienborg eller Christiansborg, har intet med grundlovens rammer at gøre.

Han kan ikke slutte sig til, at der var en sammenhæng mellem det gengivne afsnit fra samtalenotitsen og samarbejdet mellem Udenrigsministeriet, politiet og den kinesiske ambassade omtalt i notitserne af 10. september 2002 til ham fra Asienkontoret og af 11. september 2002 fra Asienkontoret til Udenrigsministeren.

2009

Han hørte ikke i sin tid som direktør i Udenrigsministeriet til og med 2005 om, at der skulle være en aftale mellem Asienkontoret og Københavns Politi om, hvad man plejede at gøre i forhold til demonstranter i forbindelse med besøg fra Kina.

For så vidt angår centerchef for blandt andet Asien Sus Ulbæks mail af 8. december 2009 til kontorchef i Asienkontoret Martin Bille Hermann om, at ”... *Fint - men vi plejer at aftale med Politiet at FG og Tibetannerne står steder hvor den kinesiske delegation ikke kommer...*”, har han aldrig før hørt om en sådan aftale. Han ville ikke selv have blandet sig i, hvordan politiet placerer demonstrationer.

Han kan ikke slutte sig til, at der var en sammenhæng mellem det gengivne fra Sus Ulbæks mail og det anførte om demonstrationer i udateret ”*Samtalenotits til brug ved officielt besøg af den kinesiske premierminister Zhu Rongji onsdag den 25. september 2002*” til statsministeren samt samarbejdet mellem Udenrigsministeriet, politiet og den kinesiske ambassade omtalt i notitserne af 10. september 2002 til ham fra Asienkontoret og af 11. september 2002 fra Asienkontoret til Udenrigsministeren.

Mailkorrespondancen den 8. december 2009 mellem Sus Ulbæk og Martin Bille Hermann overrasker ham, herunder Martin Bille Hermanns svar om, at ”... *Det er meget centralt. Og bestemt ikke noget, som vi er vilde med. Men vi skulle nærmest hale informationen ud af Politiet, og de har ikke spurgt os forinden. Spørgsmålet er, hvad*

der sker, hvis vi beder Politiet om at flytte demoen. Vi risikerer vel, at der pludselig kommer strøm på...”, og Sus Ulbæks videre mail om, at ”... Tror vi må tale med COP-15LOG og de må tale med politiet om hvor kortegen kører, hvis vi er så langt at FG allerede har fået tilladelsen ... Under alle omstændigheder er det jo først og fremmest under Wens ophold det er rigtig vigtigt. Det er også uheldigt at LoG ikke hører os i slige sager. Og man må sige at Beijing har gjort en del for at advare...”. Ham bekendt var der ikke en sådan praksis eller modus operandi, som kommer til udtryk i denne korrespondance. Det stemmer ikke overens med hans opfattelse af Udenrigsministeriets rolle. Hvis han havde været departementschef på dette tidspunkt, ville han have sagt, at det lå uden for ministeriets ressort.

2012

Han kan godt huske, at der i april 2012 var nogle studerende fra Forsvarsakademiet på besøg på ambassaden i Beijing, og at han holdt en præsentation for dem. Han husker ikke indholdet af præsentationen, herunder om han brugte power point slides i den forbindelse. Tilsvarende husker han ikke, at der var en vicepolitiinspektør blandt de studerende. Han husker ikke vicepolitiinspektør Jens Christian Jespersen.

Han vil antage, at det er korrekt som forklaret af Jens Christian Jespersen den 28. maj 2021 for Tibetkommission II om præsentationen, at *”... De fik vist et power point show, hvor en graf viste to markante fald i samhandlen med Kina over en 10-årig periode før 2012. De fik de to fald forklaret med, at Danmark på den ene eller anden måde havde fornærmet Kina...”. Han kan ikke huske, hvilke bemærkninger han i øvrigt knyttede til grafen. Han kan godt have talt om værdighed og fornærmelse af kineserne, idet han som diplomat finder, at man skal behandle alle lande værdigt, uanset om man har stor eller lille samhandel med landene.*

Der var grafer i Udenrigsministeriet, som viste effekten af den danske Kina-politik. De underliggende tal stammede fra Danmarks Statistik. På graferne kunne man blandt andet se, at da Danmark i 1989 som det første land protesterede over massakren på Den Himmelske Freds Plads og i 1997, da Danmark fremsatte den Kina-kritiske resolution i FN, var der i årene efter en mindre vækst eller fald i samhandlen med Kina, hvilket muligvis også var tilfældet efter Dalai Lama's besøg i Danmark i 2009. Man kan dog ikke ud fra graferne lægge til grund, at udsvingene skyldtes effekter af de nævnte begivenheder. Udsvingene kan også have skyldtes andet. Man skal i den sammenhæng være opmærksom på, at selv om det kinesiske styre i kølvandet på de nævnte begivenheder kommunikerede hårdt over for Danmark, således at mange private kinesere ikke købte dansk eller handlede med Danmark, var det overordnet ikke noget, som den kinesiske stat kunne styre. Der var grænser for, i

hvilket omfang det kinesiske kæmpesamfund kunne styres. Der må derfor tages forbehold for de hypoteser, som han m.fl. udledte af graferne.

Når han den 28. januar 2021 for Tibetkommission II forklarede, at *"... I forhold til, om forløbet i 2012 gav ham anledning til at overveje, om Udenrigsministeriets kommunikation med politimyndighederne havde været tilstrækkelig præcis, og om der var grund til ændringer i kommunikationen, er det hans gæt, at Protokollen i forbindelse med statsbesøg og andre besøg med store sikkerhedsbehov ikke havde videregivet alle oplysninger og ønsker fra kineserne til politiet, således at det kun var ønsker af operativ betydning, der var blevet videregivet. Han tror, at kommunikationen var pragmatisk og nøgtern mellem fornuftige mennesker i de to myndigheder..."*, tænkte han på, at mange af de kinesiske ønsker var gentagelser, og at der således ikke var behov for, at de blev videregivet til politiet, og at der derfor godt kan være sket en selektion i Protokollen af, hvilke oplysninger der skulle videregives.

Efter hans opfattelse er det for forsimplet, når man i PET's interne notat af 12. februar 2016 om *"Det kinesiske statsbesøg til Danmark 14. – 16. juni 2012"* skrev, at *"... I begyndelsen af maj måned fik vi på Koordinatorkontoret 'signaler' fra Udenrigsministeriets Protokol, hvor det blev oplyst, at der blev arbejdet hårdt på, at den kinesiske præsident skulle komme på statsbesøg i Danmark. ... Det havde i flere år været et stort ønske, at få Kinas præsident på statsbesøg i Danmark, da det ville have meget stor betydning for store danske erhvervsvirksomheder, der i forbindelse med et statsbesøg ville have muligheder for at indgå handelsaftaler for store milliardbeløb..."*. Forholdet til Kina var meget mere end handel, herunder politisk dialog om menneskerettighederne, krænkelse heraf og manglende demokratisering i Kina.

Han husker ikke nærmere om, hvad der blev behandlet på de to videokonferencer den 9. og 14. maj 2012 som omtalt i hans forklaring den 16. december 2016 for Tibetkommission I, eller hvad han sagde under konferencerne. Det vigtigste for ambassaden var, at man hurtigst muligt fra ministeriets side fik udarbejdet et program for Hu Jintao's besøg, og at der i programlægningen var parallelitet i forhold til et besøg af den amerikansk præsident, herunder fx i forhold til besøg hos Dronningen, således at kineserne ikke led ansigtstab. Der var ikke behov for, at han nævnte spørgsmålet om ansigtstab på videokonferencerne. Det var tilstrækkeligt beskrevet i hans mail af 10. maj 2012 med emnet *"Præsident Hu Jintaos statsbesøg i Danmark den 14.-16. juni 2012"* til blandt andre departementschef Claus Grube.

Han husker ikke umiddelbart KF 0764. I forhold til KF 0764's forklaring den 3. juni 2021 for Tibetkommission II om, at KF 0764 blandt andet hørte udtrykket om *"ikke taber ansigt"* ved en videokonference i Det Gule Palæ, hvor det blandt andre var ham, der sagde det, er det dybt bedrøveligt, hvis KF 0764 misforstod udtrykket *"ikke*

tabe ansigt”, og udtrykket via KF 0764 kom ind i Københavns Politis operationsbefaling i en forståelsesmæssigt anden version. Hans opfattelse af udtrykket fremgår klart af hans mail af 10. maj 2012.

Han håber, at Protokollen havde den rette forståelse af udtrykket *”ikke tabe ansigt”*, og at de havde læst hans mail af 10. maj 2012, som også var sendt til Protokollen. Det kan diskuteres, om hans oplysninger om betydningen af *”ansigt”* i mailen af 10. maj 2012 var af operativ karakter, og Protokollen derfor burde have videregivet oplysningerne til politiet, men oplysningerne var vigtige for Protokollen. Man kan godt sige, at det var et rent protokollært politisk spørgsmål, om man ville behandle Kina på samme niveau som USA. Imidlertid var der meget stor vidensdeling i den danske administration blandt andet med henblik på, at man forstod de andre myndigheders problemstillinger, hvorfor det kunne give mening, at Protokollen videregav oplysningerne om *”ansigt”* til politiet.

Han tror ikke, at han kender KF 0796. Han mener ikke, at man ud fra KF 0796's forklaring den 25. februar 2021 for Tibetkommission II om, at *”... Han var til et møde i Protokollens lokaler i Udenrigsministeriet med viceprotokolchef Annette Lassen før statsbesøget. ... Viceprotokolchef Annette Lassen fortalte om kinesernes bekymringer for at tabe ansigt og om de store handelsinteresser, der var på spil. Annette Lassen sagde ikke, hvor bekymringerne kom fra. Der var ikke behov for sikkerhed, men da præsidenten gerne ville behandles som andre præsidenter, blev der iværksat et stort honorært sikkerhedssetup. Det indgik ifølge Annette Lassen heri, at der skulle tages hensyn til kinesernes bekymringer, og at der helst ikke skulle ses demonstranter. Det var hans klare opfattelse, at Protokollen ønskede, at PET videreformidle Protokollens budskaber og dermed kinesernes bekymringer til de involverede politikredse. PET's videreformidling til de involverede politikredse skete typisk under tirsdagsmøderne og på stabsmøderne. ... Han tog direkte fra mødet i Protokollen med viceprotokolchef Annette Lassen til stabsmødet, og han husker, at de sad og ventede på ham, hvilket var lidt pudsigt, da de rangerede højere end ham. På stabsmødet videreformidlede han, at PET ikke var bekymret for sikkerheden, men at Protokollen havde tilkendegivet den diplomatiske vinke om, at præsidenten ikke ville tabe ansigt. Der blev talt om kinesernes bekymringer for om demonstrationerne var synlige...”, kan slutte, at der var gået noget galt i hans kommunikation vedrørende forståelsen af *”ansigt”*, idet det blandt andet fremgår, at KF 0796 forklarede, at *”... Der var ikke behov for sikkerhed, men da præsidenten gerne ville behandles som andre præsidenter, blev der iværksat et stort honorært sikkerhedssetup...”,* hvilket er den korrekte forståelse af *”ansigt”*. Om det så blev dårligt videre-refereret, skal han ikke kunne sige, men budskabet var fra begyndelsen korrekt. I øvrigt sad han som ambassadør i Beijing og var ikke en del af det operative.*

For så vidt angår KF 0796's videre forklaring "... Om oplysningerne i notatet om, at *"Kineserne har tilkendegivet, at de ikke frygter overgreb på præsidenten. Kineserne er dog bange for at tabe ansigt ved at præsident pludselig kører forbi et sted, hvor Falon Gong eller sympatisører fra Tibet demonstrerer. DET SKAL SÅ VIDT MULIGT UNDERGÅS (så må vi se, hvad strategien indeholder)"*, forklarede han, at viceprotokolchef Annette Lassen på det møde, han deltog i, og som må have været før tirsdagsmødet den 29. maj 2012, talte om at tabe ansigt. Han formodede, at det handlede om, at Kina ikke ville se Falun Gong-tilhængere. Kineserne og Protokollen var bekymrede for, at præsidenten blev utilfreds under besøget og tabte ansigt. Dette kunne ifølge Annette Lassen få betydning for de forventede handelsaftaler...", har han svært ved at se, hvad hans rolle skulle være heri. Han havde skrevet det meget præcist i mail af 10. maj 2012.

Han kan ikke vide, om KF 0796 og Annette Lassen havde den rette forståelse af *"at tabe ansigt"*. Det citerede fra KF 0796's forklaring om, at "... Der var ikke behov for sikkerhed, men da præsidenten gerne ville behandles som andre præsidenter, blev der iværksat et stort honorært sikkerhedssetup...", peger i retning af, at i hvert fald Annette Lassen havde den korrekte forståelse, men han ved ikke, om det var tilfældet. Han kan naturligvis ikke udelukke, at hun kan have misforstået det, men han tror det ikke, idet det kinesiske ønske om ligebehandling var en central del af Kinapolitikken, som de medarbejdere, der havde arbejdet med Kina i mange år, burde kende. I hvert fald medarbejderne i Asienkontoret og andre, der beskæftigede sig med Asien og den globale verdensudvikling, skulle gerne have denne viden, mens det kunne være noget andet med medarbejdere i Protokollen. Det protokollære hang sammen med politikken, men Kina-politikken lå ikke i Protokollen, og der var ikke forventning om, at medarbejderne i Protokollen var inde i selve det politiske i samme grad som medarbejderne i landekontorerne m.fl. Protokollen skulle ikke have holdninger til det politiske.

I forhold til spørgsmålet, om det efter hans opfattelse ville være helt forkert at have en teori om, at man tænkte, at det nok gik, at der var nogle få demonstranter i 2012 og ved nogle andre lejligheder, som blev skærmet og også fik frataget nogle flag, fordi man fik underskrevet alle handelsaftalerne, der gjorde, at Danmark kunne eksportere mere i fremtiden, forklarede han, at når Danmark har satset så meget på at have den politiske dialog, herunder om menneskerettigheder med Kina, er det Danmark, som vinder, når dialogen er der. Det er derfor vigtigt, at Danmark altid har fulgt den samme linje og aldrig givet køb på dialogen om menneskerettigheder til gengæld for handel.

Vedrørende forsvarsattaché Steffen Qvist Wieds forklaring den 12. februar 2021 for Tibetkommission II om, at "... På et møde, hvor han deltog, udtrykte Friis Arne Petersen som sin holdning, at Tibetkommission I var unødvendig, og at reglerne måtte bøjes

engang imellem ved så betydningsfulde besøg...”, er det ikke korrekt, at han skulle have sagt noget sådant. Han har den største respekt for dansk lov og ret og har af princip aldrig talt om Tibetkommissionen med kollegaer. I øvrigt ville Kina aldrig have været på dagsordenen på det tidspunkt på et chefmøde på ambassaden i Berlin, medmindre Danmark og Tyskland havde en fælles udfordring i forhold til Kina.

For så vidt angår Steffen Qvist Wieds forklaring om, at *”... Udenrigsministeriet gav ikke direkte ordrer, men havde en jargon, hvor ministeriet antydede opgaver, som de gerne ville have løst. Hvis det blev antydnet, at den kinesiske præsident ikke kunne lide at tabe ansigt, ville modtageren forstå, at der skulle sørges for, at præsidenten ikke tabte ansigt. Instrukser eller antydninger fra Udenrigsministeriet blev ikke udfordret, da det kunne have konsekvenser for personens videre karriere.*

Udenrigsministeriet agerede gennem ”management by fear...”, kan han ikke genkende denne karakteristisk af Udenrigsministeriet. Han har aldrig før hørt om en sådan beskrivelse. Udenrigsministeriet benyttede sig ikke af antydninger, men kommunikerede meget konkret, tydeligt og eksplicit, hvilket var helt centralt. Udenrigsministeriets rolle i forhold til sine samarbejdspartnere gjorde, at det var meget vigtigt, at man var artikuleret, nuanceret og præcis i sin kommunikation.

I forhold til Steffen Qvist Wieds videre forklaring om, at *”... Friis Arne Petersen så præsidentbesøget i 2012 som en af sine helt store præstationer, og han var meget stolt...”,* må han sige, at hans største bedrift i sit arbejde med forholdet mellem Danmark og Kina var Dronningens besøg i Kina i 2014, hvor hun var ledsaget af fire danske ministre, udenrigsministeren, miljøministeren, klimaministeren og fødevareministeren.

Vedrørende Steffen Qvist Wieds forklaring om, at *”... Friis Arne Petersen var utroligt magtfuld, og hans indflydelse var enorm. Det er svært at forestille sig, at man rent faktisk i dagens Danmark har en person med så megen magt, og hvor så mange personer var underlagt ham...”,* er det ikke hans egen oplevelse, at han har haft magt. Han har haft privilegerede jobs, hvor han har skullet argumentere, ekspedere, håndtere mv., men han har aldrig haft mulighed for at instruere eller agere, uden at en regering eller et folketingsflertal var indforstået hermed. For ham at se er det en helt uvirkelig beskrivelse af ham som person.

Adspurgt havde han ikke yderligere at tilføje, som kunne være af betydning for kommissionens arbejde.

Mødet afsluttet kl. 16.50.

---- o ----

Tuk Bagger formand

TIBETKOMMISSIONEN II

Protokol nr.: 118

PROTOKOL

Den 10. juni 2021 kl. 09.30 blev Tibetkommissionen sat i Retten på Frederiksbergs lokaler, Howitzvej 32, 2000 Frederiksberg.

Til stede var kommissionens medlemmer, landsdommer Tuk Bagger, advokat Ole Spiermann og professor, dr. jur. Michael Hansen Jensen, førstnævnte som kommissionens formand, samt udspørgeren, advokat Jakob Lund Poulsen.

Som protokolfører fungerede juridisk sekretær Harald Micklander.

Annette Lassen var mødt med bisidder advokat Anders Nielsen.

Bisidderne advokat Mikael Bernhoft, advokat Arvid Andersen, advokat Torben Koch ved advokat Henrik Juul, advokat Gunnar Homann, advokat Steen Lassen, advokat Lise Lauridsen, advokat Jonas Christoffersen, advokat Peter Bang, advokat Emil Spurr Madsen ved advokatfuldmægtig Sofie Lindholm, advokat Claus Søgaard-Christensen, advokat Mikkell Holm Nielsen, advokat Karen-Margrethe Schebye, advokat Pernille Backhausen, advokat René Offersen, advokat Nicolai Mallet ved advokat Christian Dysted, advokat Finn Bachmann og advokat Anders Valentin-Branth var mødt.

Annette Lassen blev gjort bekendt med vidnepligt og -ansvar, og at afhøringen lydoptages.

Annette Lassen forklarede, at hun fungerede som uddannet lægesekretær i 16 år og læste jura, mens hun arbejdede. Derefter blev hun i 1982 ansat i Udenrigsministeriet, hvor hun fulgte en sædvanlig diplomatisk karriere med udsendelse. Den 1. september 1998 blev hun udnævnt til viceprotokolchef, hvilket hun var frem til sin pensionering den 1. juni 2017.

2002

Med sin forklaring den 15. januar 2021 for Tibetkommission II om, at "... På *"Memoranda for Security Arrangements for Chinese Premierer Zhu Rongji"* af 12. august 2002 har hun skrevet en påtegning om, at hun modtog det under et møde i Protokol-

len den 13. august 2002. Det er Protokollen, der har faxet den videre til PET, EU-formandskabets sekretariat og ASEM-sekretariatet. ... Det blev sendt til PET, således at PET havde det fulde billede...", mente hun, at alt, hvad Protokollen modtog fra ambassaderne om sikkerhed i forbindelse med indgående besøg, sendte de altid videre til PET, selv om de nogle gange godt vidste, at ambassaderne selv havde været i kontakt med PET og sendt noget til PET. Konkret var PET repræsenteret i ASEM-sekretariatet og fik også derfra orientering om memorandummet, men for at sikre, at Protokollens kontakt i PET var fuldt orienteret, sendte de altid også kopi af notitser og memoranda som det foreliggende til PET. Når der var indgående besøg, som Protokollen havde ansvaret for, havde de telefonisk kontakt med PET og holdt også møder med PET, hvor det blev aftalt, hvem der gjorde hvad. I forhold til spørgsmålet om, hvorvidt Protokollen kun sendte materiale med operationelt indhold videre til PET, var det sådan, at de hellere sendte for meget end for lidt til PET, og derfor videresendte de al information fra ambassaderne til PET. Det var efter ønske fra PET, der altid ville have så meget information som muligt.

Der lå i hendes videre forklaring den 15. januar 2021 om, at memorandummet "... er blevet afleveret i et bilateralt møde mellem hende og en til to repræsentanter fra den udenlandske ambassade. Det ville aldrig blive afleveret i en større forsamling...", at kineserne aldrig ville overlevere et memorandum som det foreliggende i en større forsamling. De ville overrække det personligt og kigge én i øjnene, mens de sagde, at de havde de og de ønsker eller informationer. Det ville kineserne aldrig gøre under et stort møde, hvor der sad repræsentanter fra andre kontorer i Udenrigsministeriet. Denne fremgangsmåde lå i kinesernes kultur.

Angående mail af 4. september 2002 fra Christian Lotz, ambassaden i Beijing, til blandt andre Protokollen, hvoraf blandt andet fremgår, at "... Man håbede derfor, at der fra dansk side ville blive taget yderligere skridt for at beskytte den kinesiske delegations sikkerhed og premierminister Zhu Rongjis værdighed...", er det svært at sige, hvad Christian Lotz tænkte på som mulige "yderligere skridt". Protokollen ville på sædvanlig vis sende en mail som denne videre til PET uden bemærkninger. Der var ikke grund til at skrive bemærkninger, idet PET kendte kineserne og deres ønsker fra mange års samarbejde. Det anførte i mailen ville ikke give anledning til særbehandling af kineserne fra Protokollens side. Som hun husker det, kunne man i øvrigt ikke undgå demonstrationer i nærheden af kinesernes hotel.

Når der på akteringsbilaget vedrørende mailen af 4. september 2002 var angivet "... KOPI TIL/FRA: FPRO...", var F et bogstavbetegnelse for Protokollen, som dengang var en del af Fællessekretariatet. Af det håndskrevne på akteringsbilaget i kommissionens bilagssamling fremgår, at hun videregav mailen til Annelise Wern, som sendte

kopi af mailen til PET. Det var hende, der havde skrevet påtegningen ”aa”, hvilket var en forkortelse af ”ad acta”, hvilket betød, at mailen skulle sendes til aktering.

Det var også hende, der havde skrevet to udråbstegn ud for sætningen ”... *Delegationen burde hverken kunne høre eller se anti-kinesiske demonstrationer under besøget...*” i mailen af 4. september 2002. Hun satte udråbstegnene, fordi ønsket var så typisk for kineserne. Hun lagde ikke i øvrigt noget specielt i udråbstegnene. De gik ikke højt op i det kinesiske ønske, idet det ikke var usædvanligt, at kineserne fremsatte ønske om, at der ikke var demonstrationer i nærheden af den kinesiske delegation. Det var business as usual. Kineserne vidste godt, at de ikke kunne opfylde alle deres ønsker. Hvis Danmark skulle imødekomme de kinesiske ønsker, skulle alle demonstrationer forbydes, og det vidste man naturligvis godt, at Danmark ikke ville gøre, men kineserne havde instruktion om at meddele Udenrigsministeriet, at de ikke ønskede demonstrationer.

Når PET modtog en mail som mailen af 4. september 2002, vidste PET godt, at de skulle se efter, om der var nogen sikkerhedsmæssige spørgsmål. Da det ikke var hende, som sendte mailen til PET, kan hun ikke sige, om hun satte udråbstegnene før eller efter, at mailen blev sendt til PET. Hun kan have haft mailen liggende, inden den blev akteret. Hun tror ikke, at hun havde nogen særlig hensigt med at sætte udråbstegnene. Det var blot en registrering af, at her var det sædvanlige ønske igen.

Hun havde ikke samtaler med PET om, hvordan PET skulle håndtere oplysningerne i memorandummet af 12. august 2002, mailen af 4. september 2002 og øvrige lignende indberetninger mv., eller hvad PET skulle bruge oplysningerne til. Protokollen blandede sig ikke i PET's og politiets håndtering.

Hun husker ikke at have set notits af 10. september 2002 til Udenrigsministeriets direktør fra Asienkontoret om ”*Direktørens samtale med Kinas nye ambassadør til Danmark, Zhen Jianguo, den 12. september 2002*”. Hun kender ikke noget til ”... *et konstruktivt samarbejde mellem Udenrigsministeriet, politi og den kinesiske ambassade med henblik på at sikre at lovlig anmeldte demonstrationer finder sted hvor de ikke generer den kinesiske delegation...*”, som nævnt i notitsen. Hun var ikke involveret i et sådant samarbejde.

Tilsvarende gælder for så vidt angår det anførte om, at ”... *I stedet er der indledt et samarbejde mellem Udenrigsministeriet, politiet og den kinesiske ambassade som tager sigte på at Falun Gongs lovlige aktiviteter finder sted, hvor de ikke generer den kinesiske delegation...*”, i notits af 11. september 2002 fra Asienkontoret til udenrigsministeren om ”*Henvendelser fra Falun Gong*”. Hun ved ikke, hvilke medarbejdere i Udenrigsministeriet, herunder i Asienkontoret, der må antages at have haft kend-

skab til det nævnte samarbejde. Det eneste, hun kan slå fast, er, at Protokollen ikke deltog i et samarbejde med det beskrevne formål. Idet hun aldrig har hørt om et fænomen som det beskrevne samarbejde, ved hun ikke, hvor i Udenrigsministeriet det naturligt ville ligge. Hvis der fandtes et sådant samarbejde, ville Udenrigsministeriet være repræsenteret i samarbejdet af en medarbejder over hendes niveau.

Protokollen har i andre sammenhænge samarbejdet med PET og den kinesiske ambassade, men ikke med Københavns Politi. Hun mindes ikke et forum, hvor Protokollen, PET og den kinesiske ambassade mødtes og drøftede emner som det beskrevne i notitserne af 10. og 11. september 2002, og hun kan heller ikke se det for sig.

Hun ved ikke, hvad Asienkontorets hensigt var med at nævne det konstruktive samarbejde i notitsen af 10. september 2002 til direktøren, herunder om det var for at få godkendt samarbejdet af direktøren.

Personligt er hun forundret, hvis der var etableret et samarbejde med det beskrevne formål, hvor det gik ud på *”... at sikre at lovlig anmeldte demonstrationer finder sted hvor de ikke generer den kinesiske delegation...”*, for det er noget andet end det samarbejde, som de altid havde haft med PET og ambassaden. Hun er heller ikke bekendt med, at andre skulle have haft et samarbejde med dette formål.

Kontorchef i Asienkontoret Carsten Nilaus Pedersens forklaring den 12. marts 2021 for Tibetkommission II om, at *”... Det angivne om, at ”... Der er indledt et konstruktivt samarbejde mellem Udenrigsministeriet, politi og den kinesiske ambassade med henblik på at sikre at lovlig anmeldte demonstrationer finder sted hvor de ikke generer den kinesiske delegation...” må være en oplysning, som kom fra Protokollen...”*, siger hende ikke noget som helst.

For så vidt angår Carsten Nilaus Pedersens videre forklaring *”... idet Asien-kontoret ikke havde et samarbejde med politiet...”*, er det hendes opfattelse, at samarbejdet med politiet lå i ASEM-sekretariatet. Hun er ikke bekendt med, i hvilket omfang Asienkontoret havde direkte samarbejde med politiet.

Vedrørende det videre fra Carsten Nilaus Pedersens forklaring om, at *”... Det må ud fra den normale arbejdsfordeling i Udenrigsministeriet have været Protokollen, som indgik i det omtalte samarbejde. Han husker det ikke, men han kan ikke forestille sig, at nogen af hans medarbejdere fra Asien-kontoret indgik i samarbejdet, idet det lå uden for kontorets ressort. Det har formentlig været den sagsbehandler, der udarbejdede notitsen, som havde haft kontakt til Protokollen. ...”*, var det sådan, at der ikke var et forum, hvor Protokollen samarbejdede med PET og ambassaden. Protokollen havde derimod en løbende dialog med PET og ambassaden. Hun har aldrig hørt, at

der i denne dialog skulle have været drøftet placering af demonstrationer og lignende. Protokollen blandede sig aldrig i, hvor demonstranterne skulle stå. Det var en ren politiopgave.

Spørgsmålet er, om der faktisk var tale om et formaliseret samarbejde med det beskrevne indhold. Efter hendes opfattelse kan ”... *et konstruktivt samarbejde*” også have været en reference til det helt almindelige daglige samarbejde mellem Udenrigsministeriet, PET og ambassaden. Hun læser det som en oplysning om, at der er en dialog mellem de tre nævnte parter. Det overrasker hende imidlertid, hvis man tolkede det, som et formelt forum. Derimod overrasker det hende egentlig ikke, at man skrev, at det var et samarbejde om ”... *at sikre at lovlig anmeldte demonstrationer finder sted hvor de ikke generer den kinesiske delegation...*”. Det var inden for skiven i forhold til den løbende dialog med kineserne og bare en måde at sige til PET på, at ”her er de igen”. Det ville overraske hende, hvis andre i Udenrigsministeriet havde haft en fast dialog med ambassaden og politiet, uden at Protokollen havde været bekendt med det.

Hun erindrer en situation, som kunne karakteriseres som ”*et konstruktivt samarbejde*”. Det var i forbindelse med, at en kinesisk minister skulle besøge den kinesiske ambassade for at hilse på medarbejderne på ambassaden. Her talte man med kineserne om, at hvis de ikke ønskede, at ministeren skulle se Falun Gong-demonstranterne ved ambassaden, måtte de invitere ambassadens medarbejdere ind til det hotel, hvor ministeren opholdt sig under besøget i Danmark, i stedet for at ministeren blev kørt ud til ambassaden. Hun husker ikke konkret, hvilket besøg det var. De oplevede den beskrevne situation mange gange. På den måde undgik de også at skulle arrangere motorcykeleskorte og belaste bybilledet med kortegen.

Dialogen i forbindelse med forberedelse af besøg foregik ofte ved, at ambassadens repræsentanter kom til møde i Protokollen, hvor også landekontoret, pressekontoret, PET og Statsministeriet deltog i mødet, hvis statsministeren var vært. På sådanne møder drøftede man program og logistik. Indberetninger, som tilgik PET før og efter møderne, tog PET op med ambassaden, hvis det drejede sig om sikkerhed. Hun erindrer ikke, at de drøftede værdighedsspørgsmål fra indberetningerne. Spørgsmål om værdighed ændrede næppe på PET's forberedelse af sikkerheden. Værdighed var ikke et separat emne, når de forberedte kinesiske besøg.

Vedrørende Carsten Nilas Pedersens videre forklaring den 12. marts 2021 om, at ”... *Han husker ikke i dag, hvem der var sagsbehandler på notitsen. Af sagsbehandlere i kontorets Kinasektion i 2002 kan han umiddelbart kun huske Pernille Dahler Kardel og Bjørn Blau. På dette tidspunkt var souschefen i Asien-kontoret Susan Ulbæk. Hun*

kan også have været inde over notitsen og kontakten til protokollen...”, erindrer hun ikke at have haft et samarbejde med Sus Ulbæk om besøget fra Kina.

Protokolchefen i 2002 var Niels Dyrland. Det er svært at sige, om Niels Dyrland indgik i det omtalte konstruktive samarbejde og havde givet oplysninger herom til Asienkontoret, men hun kan ikke forestille sig, at han indgik i et mere formelt samarbejde uden at have givet hende besked. Hun er næsten overbevist om, at hun ville være blevet orienteret, idet det var hende, som sad med meget af det praktiske vedrørende de kinesiske besøg. Som nævnt tror hun, at det konstruktive samarbejde var en overfortolkning af den løbende dialog mellem Protokollen, ambassaden og PET i forbindelse med alle besøg. Der var således aldrig et kinesisk besøg, hvor der blev henvist til et fast samarbejde. Hun ved ikke, hvordan Asienkontoret i givet fald fik den fejlagtige opfattelse af samarbejdets karakter.

I forhold til vicekontorchef i Asienkontoret Sus Ulbæks forklaring den 8. april 2021 for Tibetkommission II om, at *”... Det lyder helt forfærdeligt med et sådant samarbejde...”*, er det sådan, at hun underviste i 13 år på politiskolen. Der underviste hun blandt i, hvordan man forberedte indgående besøg fra diplomater. I den forbindelse kom hun ind på demonstrationer, så hun ved om nogen, hvilke muligheder der skal være for at demonstrere i forhold til de grundlovssikrede rettigheder. Hun kan derfor med sikkerhed sige, at Protokollen ikke var involveret i et samarbejde som beskrevet og heller ikke kendte til det.

Hun kan vedstå sin forklaring den 15. januar 2021 for Tibetkommission II om, at *”... Hun har ikke haft nogen fast opfattelse af, hvad ”Grundlovens rammer” indebærer i forhold til lovligheden af at afskærme demonstranter. I hendes optik ligger der i udtrykket en forståelse af, at lovligt anmeldte demonstrationer er beskyttede. Hvor demonstrationerne så kunne foregå, det måtte politiet afgøre. ... Hun har ikke tænkt over, hvor grænsen med hensyn til skærmning går i forhold til grundloven. I hendes optik kan man ikke gøre noget ved lovligt anmeldte demonstrationer, men hvor de skal stå, og om de skal være synbare, har hun ingen idé om...”*. Hun ved ikke, om andre medarbejdere i Protokollen og Asienkontoret delte hendes opfattelse. Protokollen blandede sig aldrig i, hvor demonstrationer skulle stå. Efter hendes opfattelse er det et grundelement i en demonstration, at de demonstrerende skal have mulighed for at fremkomme med deres ytringer over for den, demonstrationen er rettet mod. Uden at kende de konkrete situationer ved hun ikke, om det ville have været i overensstemmelse med grundloven at *”... tilrettelægge programmet så mulighederne for at premierministeren konfronteres med Falun Gong begrænses...”* f.eks. ved at placere demonstrationerne, hvor Zhu Rongji ikke kom eller omlægge eskorteruter.

I og med at hun aldrig blandede sig i, hvor demonstrationer skulle placeres, tænkte hun i sin tid i Protokollen ikke over, om man kunne placere en anti-kinesisk demonstration, hvor kineserne ikke kom, med den hensigt, at kineserne ikke skulle se den. Desuden havde hun ikke anledning til sådanne overvejelser, da hun oplevede, at de så demonstranter, når de kørte i kortege med kineserne. Hun berørte heller aldrig spørgsmålet om, hvorvidt det ville være et problem i forhold til grundloven at placere anti-kinesiske demonstranter et sted, hvor de ikke var synlige for kineserne. For hende at se ville det ikke give mening, at placere demonstranter, hvor de ikke kunne ses eller høres.

Når hun underviste på politiskolen, fortalte hun blandt andet om muligheden for, at der var demonstrationer i forbindelse med besøg fra udlandet, og at det var politiet, der besluttede, hvor de lovligt anmeldte demonstrationer skulle placeres. Hun kom i undervisningen ikke nærmere ind på grundlovens rammer for regulering af demonstrationer i forbindelse med udenlandske besøg. Hun holdt undervisningen om demonstrationer på et generelt plan. Dog fortalte hun dem vedrørende demonstrationer foran ambassaderne, at diplomaterne skulle have fri ud- og indgang. Hovedformålet med hendes undervisning var at tage berøringsangsten fra politifolkene i forhold til at håndtere udenlandske diplomater, som overtrådte dansk lov. Hun fortalte dem, hvad de kunne og skulle gøre i sådanne situationer.

For så vidt angår en lang række politifolk fra Københavns Politis forklaring for Tibetkommission II om, at det var almindelige kendt, at det så vidt muligt skulle undgås, at kineserne så demonstranter, og sådan havde det altid været, var det hendes opfattelse, at demonstranterne i hvert fald ikke skulle stå så tæt på, at de var til gene for bilkorteger. Politiet ville sjældent kunne stille demonstranterne et sted, hvor de ikke kunne ses.

Det var først senere, at hun arbejdede sammen med chefen for Sydgruppen Carsten Staur. Hun husker ikke sit konkrete samarbejde med Carsten Nilas Pedersen og Sus Ulbæk, men Protokollen havde altid et godt samarbejde med landekontorerne.

Hun husker, at fuldmægtig i Asienkontoret Bjørn Blau deltog i nogle møder i ASEM-sekretariatet. Hun mindes ikke i øvrigt at have haft et samarbejde med ham om ASEM IV-topmødet og Zhu Rongji's besøg. De møder, der var om topmødet og besøget, blev holdt i ASEM-sekretariatet. Politiet og PET havde medarbejdere indstationeret i sekretariatet, og i sekretariatet vil de løbende have haft drøftelser om sikkerhed. Der blev ikke drøftet værdighed i forhold til kineserne under de møder i sekretariatet, som hun deltog i.

Protokollen deltog aldrig i politiske samtaler som den mellem statsministeren og Zhu Rongji den 25. september 2002. Hun var heller ikke involveret i udarbejdelsen af samtalenotitser til sådanne samtaler.

For så vidt angår Bjørn Blaus forklaring den 20. maj 2021 for Tibetkommission II om, at *"... Der vil have været en fra Asien-kontoret til stede under statsministerens møde den 25. september 2002 med Zhu Rongji. Det var formentlig på kontorchefniveau, at kontoret var repræsenteret. Formentlig deltog flere andre kontorer også repræsenteret ved deres kontorchefer. Desuden vil Protokollen have været involveret i modtagelsen af Zhu Rongji og afviklingen af samtalen..."*, er det rigtigt, at Protokollen i forbindelse med en sådan samtale fungerede som protokol for statsministeren, og Protokollen var derfor til stede ved gæstens ankomst, men Protokollen var ikke til stede under samtalen.

Hun var ikke inde over eller i øvrigt bidragsyder til udateret *"Samtalenotits til brug ved officielt besøg af den kinesiske premierminister Zhu Rongji onsdag den 25. september 2002"* udarbejdet til brug for statsministeren.

Vedrørende det anførte i samtalenotitsen om, at *"... Fra dansk side har man i stedet søgt at tilrettelægge programmet så mulighederne for at premierministeren konfronteres med Falun Gong begrænses..."*, var det ASEM-sekretariatet sammen med landekontoret, der planlagde programmet for besøget. Protokollens opgave i forbindelse med programmet var at skrive det ned. Protokollen havde ikke indflydelse på selve indholdet af programmet, men Protokollen bistod sammen med PET og Færdselsafdelingen fra Københavns Politi med såkaldte minutprogrammer, hvor man tog hensyn til, hvor lang tid det ville tage at køre fra et sted til et andet, flyafgange mv.

Det er muligt, at det var i forbindelse med Zhu Rongji's besøg, at man foreslog at tilrettelægge programmet således, at medarbejderne fra ambassaden kom hen til hans hotel, i stedet for, at han skulle komme ud på ambassaden.

Hun ved ikke, hvad man konkret har tænkt med det videre anførte i samtalenotitsen om, at *"... Det kan ikke udelukkes at der vil være kortvarige uanmeldte demonstrationer, som premierministeren muligvis vil tage op..."*. Selvfølgelig kunne ingen sikre, at Zhu Rongji ikke så uanmeldte demonstrationer, men efter hendes opfattelse kunne det heller ikke garanteres, at Zhu Rongji ikke så lovligt anmeldte demonstrationer, hvilket også var det, som man altid fortalte til kineserne.

I praksis oplevede hun mange gange i forbindelse med de kinesiske besøg, at de kørte forbi demonstrationer, og de hørte aldrig efterfølgende fra kineserne, at kineserne ikke var tilfredse med det.

Hun ved ikke, hvem der kan have været involveret i formuleringen af de gengivne sætninger fra samtalenotitsen.

Hun husker, at der var demonstrationer under Zhu Rongji's besøg. Hun mener, at der blandt andet var demonstrationer ved Bella Center, hvor ASEM IV-topmødet blev holdt. Hvor demonstrationerne i øvrigt var, erindrer hun ikke.

Alle de kinesiske besøg, hun var involveret i, var vellykkede. Dette var på trods af, at der var mange demonstrationer, som man fra dansk side hverken kunne eller ville undgå. Hun så selv demonstrationerne, når hun kørte i kortegen med den kinesiske delegation. Hun har blandt andet set anti-kinesiske demonstrationer foran Udenrigsministeriet i forbindelse med et af de tre besøg af den kinesiske udenrigsminister Yang Jiechi og på H.C. Andersens Boulevard i 2014, hvor den kinesiske handelsminister skulle åbne Det Kinesiske Kulturcenter. I demonstrationen foran Udenrigsministeriet var der 60-70 demonstranter. Demonstranterne havde flag og andre ting, og de råbte. Hun mener, at det var Tibet- og Falun Gong-demonstranter.

2009

Hun kan vedstå sin forklaring den 15. januar 2021 for Tibetkommission II om, at *"... En mail, som den af 30. november 2009 fra Christian Brix Møller, Ambassaden i Beijing, om blandt andet "Protokol etc. ifm premier Wen Jiabos deltagelse i COP15 ..." sendt til protokolchef Jette Nordam og cc blandt andre hende selv, modtog Protokollen altid, uanset om der var tale om et besøg i forbindelse med en konference som COP 15, eller det var et almindeligt bilateralt besøg. ... Der blev ikke fra Protokollens side foretaget noget i anledning af en mail, som den foreliggende. Hvis der skulle ageres på den, ville det være COP 15 sekretariatet, der skulle gøre det. PET og politiet var repræsenteret i sekretariatet, hvorfor de var orienteret, hvis der tilgik sekretariatet oplysninger vedrørende sikkerhedsspørgsmål. Hendes gæt er, at det har været COP 15 sekretariatet, som repræsenterede Udenrigsministeriet i det samarbejde, der nævnes i Københavns Politis operationsbefaling af 6. december 2009 for Klimakonferencen COP 15 mellem blandt andre Udenrigsministeriet, Københavns Kommune og PET om at skabe et overblik over, hvilke organisationer og grupper der ønskede at demonstrere i forbindelse med COP 15 konferencen. I givet fald har det formentlig været lederen af sekretariatet Svend Olling, som indgik i samarbejdet. Det var ikke en medarbejder fra Protokollen, der deltog for Udenrigsministeriet..."*

Hun havde et fantastisk godt samarbejde med kontorchef for COP 15-logistik Svend Olling. Samarbejdet vedrørte blandt andet logistikken i Bella Center og ankomsten til Danmark af 164 stats- og regeringschefer samt udenrigsministre. Vedrørende logistikken havde hun i øvrigt kontakt med leder af Færdselsafdelingen i Københavns

Politi Ole Kahr. I COP 15-sekretariatet havde hun kontakt til souschef Sven Gad, Charlotte Balling og fuldmægtig Torkild Byg. Hun husker ikke, hvilket område Torkild Byg havde ansvaret for.

For så vidt angår Torkild Bygs forklaring den 21. maj 2021 for Tibetkommission II vedrørende samarbejdet ”... mellem blandt andre Udenrigsministeriet, Københavns Kommune og PET...” om, at ”... Det var delvist ham og delvist Protokollen, formentlig viceprotokolchef Annette Lassen, som fra Udenrigsministeriets side indgik i samarbejdet, samt Steffen Thaaning Steffensen og Michael Agerbæk fra politiet. ... Asien-kontoret og centerchef Sus Ulbæk var ikke involveret i samarbejdet...”, husker hun slet ikke at skulle have indgået i et sådant samarbejde.

Det anførte i mail af 7. december 2009 med emnet ”INFO: COP15-Kina-Taiwan/Falun Gong/Dalai Lama” fra kontorchef i ASI-kontoret Martin Bille Hermann, cc blandt andre hende om, at ”... Demonstrationer under COP15 - Falun Gong Politiet har givet tilladelse til, at der demonstreres ”mod forfølgelsen af Falun Gong”. Demonstrationen vil foregå i perioden fra den 7. december 2009 til den 18. december 2009 på det grønne område ved krydset Center Boulevard og Vejlands Alle over for Bella Center. Anmelderen har oplyst, at 15 personer vil deltage i demonstrationen. PET oplyser at der ikke har været grundlag for at nægte Falun Gong at demonstrere og at der i øvrigt aldrig tidligere har været ballade under Falun Gongs demonstrationer. Herværende kinesiske ambassade har overfor ASI udtrykt ønske om at demonstrationer rettet mod Kina forhindres/undgås på steder, hvor den kinesiske COP15-delegation måtte passere/opholde sig. ASI har noteret sig det kinesiske synspunkt og redegjort for hensynet til grundlovssikrede rettigheder. Samtidig klart tilkendegivet at den kinesiske delegations sikkerhed selvfølgelig og til enhver tid er en prioritet...”, var business as usual og gav hende derfor ikke anledning til at foretage sig noget. Det var de sædvanlige kinesiske ønsker, og PET orienterede som sædvanlig kineserne om, hvilke demonstrationer der ville være.

Hun huskede ikke, om hun sendte mailen af 7. december 2007 til PET.

Hun er ikke bekendt med, at Udenrigsministeriet havde en aftale med politiet om, at man plejede at placere Falun Gong- og Tibet-demonstranter på steder, hvor den kinesiske delegation ikke kom.

For så vidt angår centerchef Sus Ulbæks svarmail af 8. december 2009 til Martin Bille Hermann, hvoraf fremgår, ”... Fint - men vi plejer at aftale med Politiet at FG og Tibetanerne står steder hvor den kinesiske delegation ikke kommer...”, ved hun ikke, hvad Sus Ulbæk har haft i tankerne med den anførte. De havde ingen aftale med hverken politiet eller ambassaden om, hvor demonstranterne skulle stå. Hvis hun havde set

mailen dengang, ville hun være faret i blækhuset og have skrevet, at en sådan aftale findes ikke. Hende bekendt var der heller ikke en fast forståelse mellem Københavns Politi og Udenrigsministeriet om placeringen af anti-kinesiske demonstrationer. Det var politiet, som besluttede, hvor demonstrationerne skulle stå.

Hun gjorde sig ikke tanker om, hvorvidt Protokollens kontinuerlige videresendelse af kinesernes ønsker til PET kunne have indflydelse på PET og på Københavns Politis behandling af anti-kinesiske demonstrationer. Det skal ses i lyset af, at det var fast procedure, at Protokollen videresendte alle sådanne ønsker til PET i forbindelse med indgående besøg også fra andre lande som Iran og Tyrkiet, som også var meget intense i deres ønsker vedrørende demonstrationer, herunder foran deres ambassader.

Vedrørende det videre anførte i Sus Ulbæks mail af 8. december 2009 om, at *"... Det kan enten ske ved at kortegerne altid kører en anden vej eller at demonstrationerne flyttes..."*, ved hun ikke, hvorfra Sus Ulbæk havde fået den opfattelse.

Det afsluttende i Sus Ulbæks mail om, at *"... Det hjørne som FG har fået tildelt lyder meget centralt?..."*, refererede til hjørnet, hvor kortegerne drejede ned til Bella Center. Hun husker ikke, at Vejlands Allé blev lukket for trafik, således at kortegerne ikke kom forbi demonstrationerne. Det er muligt, at det var i forbindelse med Obama's ankomst til Bella Center, at Vejlands Allé blev lukket.

Angående Martin Bille Hermanns svar til Sus Ulbæk ved senere mail den 8. december 2009, hvoraf fremgår, at *"... Det er meget centralt. Og bestemt ikke noget, som vi er vilde med..."*, ved hun ikke, hvad de i ASI-kontoret tænkte på i forbindelse med denne mailkorrespondance.

For så vidt angår det videre anførte i Martin Bille Hermanns svarmail den 8. december 2009 til Sus Ulbæk om, at *"... Men vi skulle nærmest hale informationen ud af Politiet, og de har ikke spurgt os forinden..."*, oplevede hun aldrig, at politiet spurgte Protokollen om en påtænkt placering af en demonstration. Protokollen fik heller ikke forudgående oplysninger om placeringen af demonstrationer. Når Protokollen fik kopi af operationsplaner fra politiet, hæftede de sig ikke ved oplysninger heri om, hvor demonstrationer var placeret, idet det ikke vedrørte deres arbejdsområde. Hun kan ikke forklare ASI-kontorets interesse for placeringen af de anti-kinesiske demonstrationer.

Vedrørende det videre anførte i Martin Bille Hermanns svarmail af 8. december 2009 til Sus Ulbæk om, at *"... Spørgsmålet er, hvad der sker, hvis vi beder Politiet om at flytte demoen..."*, har hun ikke hørt om lignende før. Der var aldrig nogen fra

Udenrigsministeriet, som havde bedt Protokollen om at sige til politiet, at de skulle flytte en demonstration.

Hun var ikke klar over, at det gennem årene skete, at demonstrationer blev flyttet i forbindelse med kinesiske besøg.

Angående Sus Ulbæks senere svar den 8. december 2009 til Martin Bille Hermann om, at *"... Tror vi må tale med COP15LOG og de må tale med politiet om hvor kortegen kører, hvis vi er så langt at FG allerede har fået tilladelsen ... Under alle omstændigheder er det jo først og fremmest under Wens ophold det er rigtig vigtigt..."*, ved hun ikke, hvorfor Sus Ulbæk først og fremmest fandt det rigtig vigtigt under Wen's ophold. Sus Ulbæk var formentlig meget koncentreret om deltagelsen fra ASI-landene. Det var COP 15 LOG, som stod for alt praktikken, herunder kørsler.

Hun husker fuldmægtig i ASI-kontoret Jens Martin Alsbirk, som var cc på Martin Bille Hermanns svarmail til Sus Ulbæk. Derimod husker hun ikke fuldmægtig i ASI-kontoret Robin Glinka, som også var cc på mailen. Hun kender Jens Martin Alsbirk fra, at han var inde over flere forskellige kinesiske besøg i sin tid i ASI-kontoret.

Hun kan ikke sige ja eller nej til, om det var et anliggende for Jens Martin Alsbirk og Robin Glinka at kontakte politiet for at få oplysning om placeringen af anti-kinesiske demonstrationer.

Hun ved ikke, hvad baggrunden var for, at Robin Glinka ved mail med emnet *"VIGTIGT: Anmodning om oplysninger om planlagte demonstrationer under COP15"* af 4. december 2009 havde skrevet til tilladelseskontoret i Københavns Politi OPA, at *"... Med henvisning til telefonsamtale d.d. anmodes hermed om oplysninger angående anmeldte demonstrationer rettet mod kinesiske interesser eller omhandlende Kina/Tibet under COP15. Udenrigsministeriet imødeser snarest mulig modtagelse af en liste over ovenstående..."*.

Hende bekendt kontaktede Protokollen aldrig politiet eller PET for at høre, om der ville være demonstrationer. Det interesserede de sig ikke for.

For så vidt angår mail med emnet *"oversigt over demonstrationer"* af 7. december 2009 fra KF 1114, PET, til Robin Glinka, hvoraf fremgår *"... Hermed som lovet link til politiets hjemmeside med diverse oplysninger. <http://www.politi.dk/Klimatopmoede/da/servicemenu/forside/forside.htm> Under fanebladet nyheder/kalender – finder du kbh.s politis oversigt over anmeldte demonstrationer. Her på kontoret følger vi normal-proceduren, som er at vi telefonisk underretter de herværende udenlandske repræsen-*

tationer om demonstrationer der er tilladt uden for ambassade eller residens eller optog som passerer disse. Det samme fsa. Angår ministerier og styrelser...”, ved hun, at PET havde en løbende kontakt til ambassaderne, og at konkrete medarbejdere fra PET havde kontakten til en gruppe landes ambassader, som de blandt andet orienterede om demonstrationer ved ambassaderne. Hun kan forestille sig, at med den gode dialog, der var mellem PET og den kinesiske ambassade, fortalte PET også om anmeldte anti-kinesiske demonstrationer andre steder i København end ved ambassaden. Det ville også være tilfældet vedrørende den omtalte anti-kinesiske demonstration ved Bella Center.

Som ved alle kinesiske besøg havde PET både i forbindelse med COP 15 og det bilaterale besøg fra Kina i tilknytning hertil en dialog med den kinesiske ambassade om, hvad der måtte forventes af demonstrationer. Proceduren var, at kineserne meddelte deres ønsker til Udenrigsministeriet, som videresendte ønskerne til PET, der holdt kineserne orienteret om, hvad der var af demonstrationer. Det var en normal procedure, som man havde i forhold til alle landes ambassader i forbindelse med besøg. Det var således ikke kun demonstrationer ved besøgslandets ambassade, som PET orienterede ambassaden om. Det var samtlige demonstrationer i byen rettet mod landet, som PET orienterede ambassaden om. Det kan være denne sædvanlige dialog, som blev omtalt som *”... et konstruktivt samarbejde mellem Udenrigsministeriet, politi og den kinesiske ambassade...”* i de tidligere omtalte notiser fra 10. og 11. september 2002. Det var imidlertid ikke et formaliseret samarbejde. De begyndte således forfra ved hvert nyt besøg fra Kina med, at Kina afleverede forskellige noter med ønsker i Protokollen.

2012

Alle de møder, som hun blev indkaldt til via Outlook, gik automatisk ind i hendes Outlook-kalender. Desuden kom også de møder, som hun indkaldte til via Outlook automatisk ind i kalenderen. Det var lidt tilfældigt, om hun skrev private aftaler ind i kalenderen. Det fremgik ikke af kalenderen, hvis hun havde fri eller af andre årsager ikke var i ministeriet. Der kan godt have været spontane møder, som ikke blev ført ind i kalenderen, men hun har ikke konkret erindring herom. Var der tale om egentlige møder om en sag, blev de ført ind i kalenderen. Hvis der var tale om udveksling af oplysninger om et besøg med folk udefra, var det et reelt møde, som ville være ført ind i hendes kalender.

Hun kan ikke huske, hvem der havde sendt hende mødeinvitationen til frokost i kantinen den 2. maj 2012 kl. 12.30. Et gæt kunne være, at hvis det var i forbindelse med det amerikanske præsidentbesøg, kan det have været Torkild Byg.

Der var ikke møder, som hun af hemmeligholdelsesgrunde ikke skrev ind i sin kalender, ligesom det ikke skete, at hun ved navngivningen af møder skjulte indholdet heraf.

Mødet i hendes kalender den 10. maj 2012 kl. 10.30 med emnet "*Kina – med Stm - Protokollen*" var et møde, som protokolchef Jette Nordam havde indkaldt til. Hun ved ikke, om det har noget med sommertid at gøre, når det af udskrift af mødeindkaldelsen fra Jette Nordams kalender fremgår, at mødet var kl. 11.30. Hun kan se, at hun ifølge sin kalender havde et møde i Hoffet kl. 11.00, og hun ved derfor ikke, om hun deltog i hele mødet, som Jette Nordam havde indkaldt til.

I og med at Statsministeriet skulle deltage i mødet vedrørende Kina, var det antageligvis med henblik på at se i statsministerens kalender, hvornår statsministeren kunne mødes med den kinesiske præsident. Protokollen skulle stå for praktikken inden for på Christiansborg i forbindelse med besøget hos statsministeren, hvilket var det eneste, som Protokollen havde ansvar for i forbindelse med besøget.

Hun husker ikke i dag mødet den 10. maj 2012 om besøget fra Kina. Det var den 9. maj 2012, at hun første gang fik oplysning om besøget. Hun mener, at hun fik oplysningen fra en indberetning fra ambassaden i Beijing. På det tidspunkt var datoerne for besøget endnu ikke fastlagt.

Hun havde fri fredag den 11. maj 2012. Hun var i Jylland, hvor hendes mand havde haft et hus indtil februar 2012. De boede hos venner og besøgte også hendes mands søn. De tog med færgen til Jylland den 11. maj 2012 om morgenen fra Sjællands Odde til Ebeltoft. Hun husker ikke, hvilken færgeafgang de tog, men det var en af de første om morgenen, idet hun havde en frisøraftale i Grenå om formiddagen, som hun skulle nå. Baggrunden for at hendes frisøraftale den 23. juni 2012 var skrevet ind i hendes kalender, mens frisøraftalen den 11. maj 2012 ikke var skrevet ind, kan være, at hun altid kunne ringe og få en tid hos sin frisør i Grenå. I øvrigt har deres bekendte, som de overnattede hos, bekræftet over for hende, at det var fra den 11. maj til den 12. maj 2012, at de overnattede hos dem.

Hun har ikke længere billetten fra sejlturen med Molslinjen til Jylland den 11. maj 2012 om morgenen. Hun kan se af sit kontoudtog, at hun købte billetten den 10. maj 2012. Hun fik billetten sendt til sin mailboks i Udenrigsministeriet. De tog Molslinjen tilbage til Sjælland søndag den 13. maj 2012.

Hun mener, at hun kun har mødt KF 0796, PET, én gang. Det var i forbindelse med, at KF 0796 var livvagt for en minister på et tidspunkt i 00'erne. Hun erindrer ikke at have haft et møde med KF 0796.

Hun var ikke bekendt med, at KF 0796 i 2012 var sektionsleder i PET's sikkerheds-koordinatorkontor. Hun oplevede aldrig KF 0796 være med til at forberede et besøg.

Hun var til et møde under forberedelsen af besøget, hvor PET var repræsenteret. Statsministeriet var også med til mødet. På mødet gennemgik de praktikken i forbindelse med den kommende underskriftsceremoni i Statsministeriet. Det var KF 0764, KF 0765 eller KF 0766, som deltog fra PET.

For så vidt angår KF 0796's forklaring den 25. februar 2021 for Tibetkommission II om, at *"... Han var til et møde i Protokollens lokaler i Udenrigsministeriet med vice-protokolchef Annette Lassen før statsbesøget..."*, erindrer hun ikke at have haft et sådant møde med KF 0796.

Vedrørende KF 0796's videre forklaring om, at *"... Viceprotokolchef Annette Lassen fortalte om kinesernes bekymringer for at tabe ansigt og om de store handelsinteresser, der var på spil. Annette Lassen sagde ikke, hvor bekymringerne kom fra. Der var ikke behov for sikkerhed, men da præsidenten gerne ville behandles som andre præsidenter, blev der iværksat et stort honorært sikkerhedssetup. Det indgik ifølge Annette Lassen heri, at der skulle tages hensyn til kinesernes bekymringer, og at der helst ikke skulle ses demonstranter..."*, kan hun ikke forestille sig, at hun på noget tidspunkt skulle have givet udtryk for noget sådant. I øvrigt ville et sådant møde med KF 0796 ikke harmonere med, at det var Hoffets besøg, og dermed Hoffet som tog sig af alt i relation til PET. Det eneste, Protokollen havde med PET at gøre, var vedrørende den lille del af besøget, som skulle foregå på Christiansborg Slot. I øvrigt havde hun ikke noget kendskab til værdien af de handelskontrakter, der var i spil i forbindelse med besøget.

Hun ved ikke, hvem KF 0796 kan have haft møde med, når det ikke var med hende. Jette Nordam ville have fortalt hende om det, hvis det var Jette Nordam, som KF 0796 havde haft møde med.

Angående KF 0796's videre forklaring om, at *"... Det var hans klare opfattelse, at Protokollen ønskede, at PET videreformidle Protokollens budskaber og dermed kinesernes bekymringer til de involverede politikredse. PET's videreformidling til de involverede politikredse skete typisk under tirsdagsmøderne og på stabsmøderne..."*, var det sådan, at når de havde kontakt med PET, gik de ud fra, at PET gjorde, hvad der var nødvendigt, og de blandede sig ikke i det. Når de videregav oplysninger til PET, var det op til PET at vurdere, om der skulle tages action på det. Imidlertid havde Protokollen ikke fået og dermed heller ikke videregivet henvendelser fra kineserne i forbindelse med statsbesøget fra Kina, idet det var Hoffets besøg. De kinesiske henven-

delser om bekymringer vedrørende demonstrationer mv. må derfor være gået direkte til PET eller til PET via Hoffet.

Vedrørende kommissionens oplysninger om, at det første stabsmøde i Københavns Politi fandt sted den 11. maj 2012 og KF 0796's forklaring om, at *"... Han tog direkte fra mødet i Protokollen med viceprotokolchef Annette Lassen til stabsmødet, og han husker, at de sad og ventede på ham, hvilket var lidt pudsigt, da de rangerede højere end ham. På stabsmødet videreformidlede han, at PET ikke var bekymret for sikkerheden, men at Protokollen havde tilkendegivet den diplomatiske vinkel om, at præsidenten ikke ville tabe ansigt. Der blev talt om kinesernes bekymringer for om demonstrationerne var synlige. Han deltog kun i ét stabsmøde hos Københavns Politi under opstarten af planlægning af besøget..."*, er hun sikker på, at hun ikke havde et morgenmøde med KF 0796, inden hun tog til Jylland. Hun holdt fri hele dagen. Hun havde heller ikke et separat møde med KF 0796 den 1. juni 2012. I øvrigt havde hun først hørt om statsbesøget fra Kina den 9. maj 2012, og hun vidste derfor den 11. maj 2012 ikke ret meget om det. Hun havde på det tidspunkt endnu ikke haft kontakt til den kinesiske ambassade om besøget. Når Protokollen havde indledende møder med PET om et statsbesøg, drejede det sig generelt om programmet, deltagere, delegationens størrelse, hoteller, biler mv., og hun havde den 11. maj 2012 ikke oplysninger herom for det kommende kinesiske statsbesøg.

Foreholdt, at flere deltagende politifolk har bekræftet KF 0796's forklaring, fastholdt hun, at hun ikke har mødtes med KF 0796 om det kinesiske statsbesøg.

Angående KF 0796's forklaring om, at *"... Teksten i referatet af tirsdagsmødet den 29. maj 2012, under kalendertidspunkt 14.- 16. juni, om "Behov:" og "FOKUS på at der helst ikke må være demonstrationer mod kineserne "synligt" ift præsidenten", blev skrevet ind i referatet som to forskellige linjer, fordi der var tale om noget, som ikke nødvendigvis var sikkerhedsmæssigt begrundet. Det var Protokollen, der havde fremført dette fokus over for PET forud for tirsdagsmødet. Hans møde med Protokollen må derfor være afholdt før tirsdagsmødet den 29. maj 2012. Det var ikke et fokus, der kom fra Københavns Politi. PET varetog kontakten mellem Protokollen/Kongehuset og de forskellige involverede politikredse, så der var tale om viden, som PET meddelte de andre mødedeltagere, så de vidste, hvad de skulle forholde sig til. ... Efter hans opfattelse var begrebet "synligt" PET's måde at viderebringe Protokollens ønsker på. Han vil som nævnt mene, at fokuspunktet kom fra Protokollen. ... Fokuspunktet kom derfor ikke fra ambassaden..."*, bringer ikke noget frem i hendes erindring om et møde med KF 0796. KF 0796 må forveksle hende med en anden.

For så vidt angår Friis Arne Petersens forklaring den 28. januar 2021 for Tibetkommission II om, at *"... I forhold til, om forløbet i 2012 gav ham anledning til at overveje,*

om Udenrigsministeriets kommunikation med politimyndighederne havde været tilstrækkelig præcis, og om der var grund til ændringer i kommunikationen, er det hans gæt, at Protokollen i forbindelse med statsbesøg og andre besøg med store sikkerhedsbehov ikke havde videregivet alle oplysninger og ønsker fra kineserne til politiet, således at det kun var ønsker af operativ betydning, der var blevet videregivet. Han tror, at kommunikationen var pragmatisk og nøgtern mellem fornuftige mennesker i de to myndigheder...”, var det sådan, at Protokollen ikke kunne drømme om at forholde PET oplysninger. De videregav også oplysninger til PET, som ikke var af operativ karakter. Navnlig i forhold til statsbesøget sørgede de for, at alt, som Protokollen fik herom, gik videre til PET.

Hendes forhold til direktør Friis Arne Petersen var upåklageligt. De havde et åbent og godt samarbejde. Hun kan bekræfte, at han udøvede kontrol og præcision. Hun husker ikke, om han overlod ting til tilfældigheder.

Hun var i sin tid i Protokollen involveret i 750 besøg, og hun har aldrig oplevet, at der var et besøg, som ikke var vellykket. Der var en episode i forbindelse med en pressekonference under Tyrkiets præsident Erdogans besøg, men selve besøget gik godt.

Adspurgt havde hun ikke yderligere at tilføje, som kunne være af betydning for kommissionens arbejde.

Mødet afsluttet kl. 12.45.

---- o ----

Tuk Bagger formand

TIBETKOMMISSIONEN II

Protokol nr.: 119

PROTOKOL

Den 10. juni 2021 kl. 13.30 blev Tibetkommissionen sat i Retten på Frederiksbergs lokaler, Howitzvej 32, 2000 Frederiksberg.

Til stede var kommissionens medlemmer, landsdommer Tuk Bagger, advokat Ole Spiermann og professor, dr. jur. Michael Hansen Jensen, førstnævnte som kommissionens formand, samt udspørgeren, advokat Jakob Lund Poulsen.

Som protokolfører fungerede juridisk konsulent Marie Neerlin.

Martin Bille Hermann var til stede via Skype og bisidder advokat Pernille Backhausen var mødt i retten.

Bisidderne advokat Mikael Bernhoft, advokat Arvid Andersen, advokat Torben Koch ved advokat Henrik Juul, advokat Gunnar Homann, advokat Steen Lassen, advokat Lise Lauridsen, advokat Jonas Christoffersen, advokat Peter Bang, advokat Emil Spurr Madsen ved advokatfuldmægtig Sofie Lindholm, advokat Claus Søgaard-Christensen, advokat Mikkell Holm Nielsen, advokat Karen-Margrethe Schebye, advokat Anders Nielsen, advokat Nicolai Mallet ved advokat Christian Dysted, advokat Finn Bachmann og advokat Anders Valentiner-Branth var mødt.

Martin Bille Hermann bekræftede på ny at have modtaget kopi af kommissorium og kopi af lov om undersøgelseskommissioner samt oplysninger i henhold til undersøgelseskommissionslovens § 23, stk. 1.

Martin Bille Hermann erklærede sig fortsat villig til at udtale sig og blev på ny oplyst om, at han skal tale sandt, men ikke har pligt til selvinkriminering. Han blev endvidere oplyst om, at afhøringen lydoptages.

2009

Vedrørende sin forklaring for Tibetkommission II den 15. januar 2021 om, at ”*Han refererede normalt til Sus Ulbæk, som var centerchef, eller til en afdelingschef, som så refererede videre til direktionen... Centerchef Sus Ulbæk havde været kontorchef i Asienkontoret for ham, så han kunne løbende rådføre sig hos hende. Kina spillede en*

central rolle i Asienkontoret ikke mindst på grund af det strategiske partnerskab, som Danmark indgik med Kina i oktober 2008...Selvom demonstrationerne ikke kommer som en overraskelse for kineserne under deres besøg, vil kineserne helst være fri for at se fx Falun Gong-demonstranter. Kineserne ved, at demonstrationer er en grundlovssikret rettighed, som ikke kan fraviges...ASI-kontoret har ikke haft en mening om eller indflydelse på demonstrationerne, og hvor de skulle finde sted, og han havde heller ikke en nærmere viden om, hvor de juridiske grænser gik....Når han orienterede Udenrigsministeriets top [om sin indberetning i mail af 7. december 2009], var det fordi, at forholdet til Kina var inde i en følsom periode”, forklarede Martin Bille Hermann, at gengivelsen i protokollen stemmer fint overens med hans forklaring for kommissionen den 15. januar 2021.

Jens Martin Alsbrink var teamleder for nordøstasien og havde ansvaret for Danmarks bilaterale forhold til Kina, Sydkorea og Japan. Jens Martin Alsbrink havde som teamleder lidt mere ansvar end de øvrige fuldmægtige på kontoret, såsom Robin Glinka. Han husker ikke, om Jens Martin Alsbrink havde et særligt ansvar under COP 15. Asienkontoret var ikke specielt involveret i COP 15, idet der var tale om et multilateralt møde med regeringsog statschefer fra hele verden. Asienkontoret var på det tidspunkt mere optaget af verbalnoten til Kina, som skulle forhandles på plads.

Når han for Tibetkommission II forklarede, at “[...] ASI-kontoret har ikke haft en mening om eller indflydelse på demonstrationerne, og hvor de skulle finde sted, og han havde heller ikke en nærmere viden om, hvor de juridiske grænser gik”, var det, fordi det ville ligge ham meget fjernt, at Asienkontoret skulle udtale sig over for politiet om, hvor demonstranterne skulle stå, eller hvor kortegerne skulle køre. Det lå uden for Udenrigsministeriets beføjelser. Asienkontoret viderebragte de kinesiske bekymringer, og så måtte de relevante myndigheder tage sig af det. Han har under sine forklaringer både for Tibetkommission I og for Tibetkommission II udtalt, at hensynet til gennemsigtighed for at undgå overraskelser for kineserne var vigtigt. Det skulle selvfølgelig finde sted inden for lovens rammer og de enkelte myndigheders praksis. Asienkontoret havde ingen holdning hertil, som var operativt relevant, og Asienkontoret havde ingen beføjelser i forhold til demonstranter.

Han ville ikke have bedt fuldmægtig Robin Glinka om at kontakte politiet med henblik på at få flyttet en demonstration. Det måtte være politiet, der traf beslutningen om at afspærre Vejlands Allé, og han går ud fra, at det var af andre grunde end hensynet til kineserne.

Om fuldmægtig Robin Glinkas mail af 4. december 2009 til Københavns Politi, OPA, cc ham og teamleder Jens Martin Alsbrink, med anmodning om oplysninger om planlagte demonstrationer under COP 15 forklarede han, at han ikke ved, hvem

der havde bedt fuldmægtig Robin Glinka om at tage kontakt til politiet. Han er ret sikker på, at Robin Glinka ikke tog kontakt på eget initiativ. Han erindrer ikke, om han bad ham om det, men det var en mulighed. Der blev formentlig taget kontakt ud fra ønsket om at være transparente over for kineserne om anmeldte demonstrationer, så de undgik overraskelser. COP 15 lagde på grund af sin størrelse og omfang Protokollen og COP 15-logistikenheden ned, og det var nok derfor, at Asienkonteret selv kontaktede politiet for at høre om de anmeldte demonstrationer.

Om mailen af 7. december 2009, underskrevet af ham og fuldmægtig Robin Glinka, til Michael Zilmer-John, Claus Grube, Ulrik Vestergaard Knudsen, Jette Nordam, Annette Lassen med flere om blandt andet 15 Falun-Gong tilhængeres planlagte demonstration, og om, at *"PET oplyser at der ikke har været grundlag for at nægte Falun Gong at demonstrere..."*, forklarede han, at han ikke ved, hvor oplysningen om PET kom fra. Asienkontoret havde formentlig talt med politiet, som det fremgår af Robin Glinkas mail. Han husker ikke, om ambassaden havde rettet fornyet henvendelse til Asienkontoret med deres ønske om, at demonstrationer rettet mod Kina under COP 15 blev forhindret. Han læser sin mail således, at Asienkontoret allerede på det tidspunkt havde fortalt kineserne, at de grundlovssikrede rettigheder ikke stod til diskussion, og Asienkontoret kunne sagtens have fortalt ambassaden om den planlagte Falun Gong-demonstration på Amager. Han erindrer ikke, hvem der i givet fald måtte have overbragt beskeden til ambassaden. Danmarks forhold til Kina var inde i en meget følsom periode, hvilket hele Udenrigsministeriets top interesserede sig for. Fuldmægtig Robin Glinka havde formentlig sendt et udkast til mailen til ham, hvorefter han færdiggjorde mailen og sendte den til modtagerkredsen. Han erindrer ikke, hvordan det skete konkret.

Det var ingen hemmelighed, at kineserne ikke brød sig om demonstrationer og overraskelser. De fortalte kineserne gentagne gange, at de grundlovssikrede rettigheder ikke var til diskussion, men de kunne måske undgå overraskelser ved at være transparente om demonstrationernes placering. I sin mail af 7. december 2009 gjorde han det også klart, at man havde fortalt kineserne, at de grundlovssikrede rettigheder ikke var til diskussion.

Foreholdt centerchef Sus Ulbæks svarmail af 8. december 2009 kl. 8.57 til ham, hvorefter fremgår, *"Fint - men vi plejer at aftale med Politiet at FG og Tibetannerne står steder hvor den kinesiske delegation ikke kommer. Det kan enten ske ved at kortegerne altid kører en anden vej eller at demonstrationerne flyttes. Det hjørne som FG har fået til-delt lyder meget centralt?"*, forklarede han, at han ikke husker mailkorrespondancen. Han husker ikke, at de *"plejede"* at gøre noget. Hvis der havde været noget, de plejede at gøre, var det ikke noget, han var klar over. Logistik, demonstranternes placering og kortegeruter i forbindelse med besøg var ikke Asienkontorets ansvarsområde, og

ikke inden for Asienkontorets beføjelser. Han har ikke en erindring om, hvad ”plejer” henviste til.

På forespørgsel bekræftede han, at de første fem modtagere af hans mail af 7. december 2009, Michael Zilmer-Johns, Claus Grube, Anne Steffensen, Ib Petersen og Ulrik Vestergaard Knudsen, var en del af Udenrigsministeriets direktion, og at det endvidere, hvis de på det tidspunkt ”plejede” at håndtere demonstranterne på en bestemt måde, nok ville det have været forankret hos modtagerne i direktionen. I så fald ville direktionen nok have reageret på oplysningen i hans indberetning af 7. december 2009 om Falun Gong-demonstrationens centrale placering ved Center Boulevard og Vejlands Allé ved at sige, at det var ikke sådan de ”plejede” at gøre det.

I hans svar samme dag kl. 9.01, cc Jens Martin Alsirk og Robin Glinka Rehn, hvoraf fremgår, at *”Det er meget centralt. Og bestemt ikke noget, som vi er vilde med. Men vi skulle nærmest hale informationen ud af Politiet, og de har ikke spurgt os forinden. Spørgsmålet er, hvad der sker, hvis vi beder Politiet om at flytte demoen. Vi risikerer vel, at der pludselig kommer strøm på”*, forklarede han, at han formentlig refererede til Asienkontoret, da han skrev ”vi”. Selvom det ikke var noget, som Asienkontoret var vilde med, var det ikke noget Asienkontoret havde indflydelse på, og det var sådan det var. Det fremgår af mailen, at de kun havde fået information fra politiet, hvilket ovenikøbet havde været svært. Der var således ikke et samarbejde med politiet. Når han skrev, at *”Spørgsmålet er, hvad der sker, hvis vi beder Politiet om at flytte demoen”*, forholdt han sig bare til den option, som centerchef Sus Ulbæk selv nævnte, og han udtrykte skepsis heroverfor. Han erindrer ikke, hvad han mente med, at de risikerede, at *”...der pludselig kommer strøm på”*. Det kunne betyde mange ting, herunder at såfremt demonstrationen blev flyttet, ville Falun Gong få ekstra meget opmærksomhed, eller at der vel kunne opstå en vis skepsis, hvis Udenrigsministeriet begyndte at blande sig i politiets arbejde. Det var måske hans forsøg på at sige, at de skulle tage den lidt med ro, men han husker det ikke.

Han erindrer ikke, at han på baggrund af centerchef Sus Ulbæks svar foretog sig noget i forhold til placeringen af demonstrationen, eskorteruten eller lignende. Han kontaktede ikke politiet eller andre som følge af mailen. Det var normalt Protokollen, der varetog kontakten til PET og politiet, men under COP 15 var der oprettet en særlig logistikenhed hertil. Han har aldrig taget kontakt til politiet eller PET om logistiske forhold, bortset fra Robin Glinkas mail til politiet, som han havde ansvaret for som kontorchef. Han har deltaget i møder, hvor politiet har været til stede, fordi der havde været andre emner end logistik på dagsordenen.

Han erindrer ikke, om de tog kontakt til logistikenheden i COP 15-sekretariatet som følge af centerchef Sus Ulbæk besvarelse samme dag, sendt cc til Jens Martin Alsirk

og Robin Glinka, hvoraf fremgår, at *"Tror vi må tale med COP15LOG og de må tale med politiet om hvor kortegen kører, hvis vi er så langt at FG allerede har fået tilladelsen ... Under alle omstændigheder er det jo først og fremmest under Wens ophold det er rigtig vigtigt. Det er også uheldigt at LoG ikke hører os i slige sager. Og man må sige at Beijing har gjort en del for at advare"*. Han ved ikke, hvad centerchef Sus Ulbæk mente med bemærkningen om premierminister Wen Jiabao. Kineserne var formentlig optaget af alle forhold i forbindelse med premierministerens ankomst og besøg, hvilket var helt sædvanligt, når der var tale om en delegationsleders ankomst.

Han blev overrasket over, at der fandtes en sådan korrespondance. Han har tænkt meget over, hvorfor han ikke husker den. Det kan være begrundet i, at han på det tidspunkt var travlt optaget af verbalnoten, som Asienkontoret havde ansvaret for at forhandle hjem, og som udenrigsministeren samme dag skulle diskutere i Det Udenrigspolitiske Nævn. Det kan også være begrundet i, at han på det tidspunkt ikke fandt mailkorrespondancen kontroversiel. Der har åbenbart ikke været nogen alarmklokker, der har ringet hos ham, og han har ikke lagt noget særligt i korrespondancen eller undret sig herover. Han tror ikke, at de havde en opfattelse af, at mailkorrespondancen var på kanten af eller i strid med dansk lov. Han kan slet ikke se, at det var en mulighed at have en aftale med politiet om at gøre noget, som kunne være i modstrid med loven. Hvis han havde haft opfattelsen af, at centerchef Sus Ulbæk opfordrede til et grundlovsbrud på grund af et fint besøg fra Kina, havde han sagt fra, hvilket han også har gjort ved andre lejligheder. Han var på det tidspunkt helt sikker på, at de ansvarlige myndigheder sikrede, at alt skete i overensstemmelse med lov og praksis. Det var fint, hvis man kunne imødekomme kinesernes ønsker inden for rammerne af dansk ret, men det lå ikke inden for Asienkontorets beføjelser at vurdere, om man kunne imødekomme kinesernes ønsker på en ikke grundlovsstridig måde. Den vurdering lagde han trygt i hænderne på politiet, som havde kompetencen på det område.

Det er selvfølgelig en efterrationalisering, at han i dag vurderer, at han tilbage i 2009 ikke tænkte, at korrespondancen var kontroversiel, da han i modsat fald ville have sagt fra. Det var dem, der havde ansvaret for demonstrationerne, som skulle foretage vurderingen af, hvad der var lovligt. Han er ret sikker på, at han aldrig har talt med politiet om, hvor en demonstration skulle stå eller hvor en kortege skulle køre. Han har heller ikke bedt en medarbejder om at få flyttet en demonstration.

Han kan ikke forestille sig, at han frygtede, at deres møjsommelige arbejde i forbindelse med verbalnoten og med genoprettelsen af Danmarks forhold til Kina ville gå i vasken, hvis premierminister Wen Jiabao så gule T-shirts på vej til Bella Center. Det handlede snarere om forudsigelighed og om at undgå overraskelser, hvilket var afgørende for kineserne.

Hvor den juridisk operative grænse går i forhold til de grundlovssikrede rettigheder, vidste han ikke. Han var ikke i tvivl om selve retten til at demonstrere. Han sagde fra, hvis han blev bedt om at bryde grænserne herfor, hvilket han fx gjorde i 2012, hvor den kinesiske ambassadør ville have fjernet Radio 24syvs plakater under præsidentens besøg. Han har ikke søgt nærmere afklaring af grundlovens grænser, da Asienkontoret ikke havde ansvaret for fortolkningen heraf. Adspurg om, hvorvidt nedtagningen af plakater ville have medført, *"at der pludselig kommer strøm på"* fra Radio 24syv's side, svarede han, at det kunne der meget vel. Kineserne bad om noget, der var et åbenlyst brud på dansk ret, hvorfor han sagde fra. Han er dog ikke sikker på, at det var sådan, hans mail af 8. december 2009 skulle fortolkes. Den kinesiske ambassadør vidste formentlig godt, at han ville afvise at tage plakaterne ned, men ved at rette henvendelse til Udenrigsministeriet, kunne ambassadøren meddele hjemlandet, at han havde forsøgt.

Adspurgt havde han ikke yderligere at tilføje, som kunne være af betydning for kommissionens arbejde.

Mødet afsluttet kl. 14.35.

---- o ----

Tuk Bagger formand

TIBETKOMMISSIONEN II

Protokol nr.: 120

PROTOKOL

Den 11. juni 2021 kl. 09.00 blev Tibetkommissionen sat i Retten på Frederiksbergs lokaler, Howitzvej 32, 2000 Frederiksberg.

Til stede var kommissionens medlemmer, landsdommer Tuk Bagger, advokat Ole Spiermann og professor, dr. jur. Michael Hansen Jensen, førstnævnte som kommissionens formand, samt udspørgeren, advokat Jakob Lund Poulsen.

Som protokolfører fungerede juridisk konsulent Marie Neerlin.

Jens Martin Alsirk var mødt med bisidder advokat Karen-Margrethe Schebye.

Bisidderne advokat Mikael Bernhoft, advokat Arvid Andersen, advokat Torben Koch, advokat Gunnar Homann, advokat Steen Lassen ved advokatfuldmægtig Anna Rønn, advokat Peter Bang, advokat Claus Søgaard-Christensen, advokat Martin Cumberland, advokat Mikkel Holm Nielsen, advokat Nicolai Mallet ved advokat Christian Dysted, advokat Anders Nielsen, advokat Pernille Backhausen, advokat Henrik Hasseri Olesen og advokat Anders Valentiner-Branth var mødt.

Jens Martin Alsirk bekræftede at have modtaget kopi af kommissorium og kopi af lov om undersøgelseskommissioner samt oplysninger i henhold til undersøgelseskommissionslovens § 23, stk. 1.

Jens Martin Alsirk erklærede sig villig til at udtale sig og blev oplyst om, at han skal tale sandt, men ikke har pligt til selvinkriminering. Han blev endvidere oplyst om, at afhøringen lydoptages.

Jens Martin Alsirk bekræftede oplysningerne i det indsendte CV om, at han blev ansat i Udenrigsministeriet i marts 1997, hvor han var beskæftiget med FN-politik. Fra omkring den 1. september 2009 til 2010 var han fuldmægtig og teamleder for Nordøstasien-teamet i ASI-kontoret, og fra 2010 til 2015 var han ansat i Vestas og i Dansk Erhverv. I 2015 var han ansat i Udenrigsministeriets Trade Council, og siden 2018 har han været generalkonsul ved generalkonsulatet i Dubai.

2009

Han overtog stillingen som teamleder i Nordøstasien-teamet efter Jonas Parello-Plesner. Som teamleder havde han en koordinerende funktion i ASI-kontoret med ansvar for Mongoliet, Syd- og Nordkorea, Japan, Kina og Taiwan. Der var 3-4 fuldmægtige og en studentermedhjælper i teamet. Han koordinerede og bistod med allehånde opgaver af faglig karakter, herunder ved udarbejdelsen af håndakter. Martin Bille Hermann var kontorchef. Han husker ikke, hvornår fuldmægtig Robin Glinka blev ansat i kontoret.

Han fulgte meget med i dansk Kina-politik, idet han de sidste fire år, før han startede i ASI-kontoret, havde været generalkonsul ved konsulatet i Guangzhou i Kina, hvor han primært beskæftigede sig med eksportfremme og konsulære spørgsmål. Han indgik i den periode samtidig i ledelseskredsen i Udenrigsministeriets repræsentationssetup i Kina.

Danmarks relation til Kina var god, og der var indgået et strategisk partnerskab mellem landene, men statsminister Lars Løkke Rasmussen valgte, før hans ankomst til ASI-kontoret, at møde Dalai Lama, og det skabte en kurre på tråden. Det var forventeligt, at mødet kunne skabe nogle problemer i forholdet til Kina, og det blev drøftet, hvordan de skulle forstå de kinesiske reaktioner. Der var sat en proces i gang for at få et godt og tillidsfuldt forhold til kineserne igen. Processen endte i vedtagelsen af verbalnoten.

Han har helt sikkert læst mailen af 15. september 2009 fra ambassaden i Beijing, skrevet af ambassadør Jeppe Tranholm-Mikkelsen og ambassadesekretær Christiaan Brix Møller til ASI-kontoret, cc ham og andre ansatte i Udenrigsministeriet, om mulige emner til inddragelse i forhold til Kina under COP 15, hvor der blandt andet stod, at *"...status" spiller en meget betydelig rolle for kineserne, hvilket vil sige, at der ift Kina bør vies ekstra stor opmærksomhed omkring protokollære spørgsmål og koreografi. Ambassaden indgår gerne i yderligere dialog herom*". Når en mail blev sendt til asi@um.dk, var det kontorchefens ansvar at håndtere den og uddelegere arbejdsopgaverne. Der var meget af det, som ambassaden beskrev, herunder vigtigheden af protokol, som han kunne genkende fra sin tid i Kina. Hans erfaring var, at kineserne kunne holde til meget, så længe der var transparens herom. Nogle gange prøvede kineserne at rykke grænserne for, hvad der kunne imødekommes, men han oplevede ikke, at ASI-kontoret kom dem i møde.

De oplevede ved mange lande, at protokol, status og koreografi var vigtigt, hvilket viste sig ved, at landene fx ønskede at få suiter på hotellerne under deres ophold. Dette kunne dog ikke imødekommes over for alle lande under COP 15.

Op til COP 15 var Udenrigsministeriets landekontorer først og fremmest involveret i de faglige problemstillinger og i de politiske analyser. ASI-kontoret var med til at forberede udenrigsministeren og ledelsen på deltagelsen af højniveau-delegationer fra ASI-landene og på de politiske samtaler.

Han mindes ikke, at han havde meget med logistikenheden i COP 15-sekretariatet at gøre under forberedelsen af konferencen, da hans opgaver mest var orienteret mod de bilaterale relationer. Han husker ikke møder med sekretariatschef Svend Olling, Torkild Byg, Nis Lauge Gellert eller andre fra COP 15-sekretariatet.

Han erindrer ikke at have læst Udenrigsministeriets udkast af 15. oktober 2009 til landeanalyse om Kina og COP 15, sendt cc til ham samme dag, men det ville være naturligt, at han havde læst den. Han ved ikke, hvem der havde skrevet den. Han vil mene, at *"Negative overraskelser"*, som omtalt i landeanalysens punkt 5.4 om *"Processen"*, hvoraf blandt andet fremgår, at *"Nøgleord i forhold til Kina vil være respekt og inddragelse. Kina må ikke få negative overraskelser"*, kunne handle om transparens og inddragelse. *"Respekten"* var noget af det, som den danske ambassade i Beijing beskrev i deres indberetninger, hvor de forholdt sig til de særlige kulturforskelle og protokollære ønsker, som Danmark skulle forsøge at imødekomme, hvis det var muligt.

Han husker ikke alle 11 oplyste punkter om særlige forhold, som ambassadesekretær Christian Brix Møllers beskrev i indberetning af 30. november 2009 til protokolchef Jette Nordam, cc blandt andre ham, kontorchef Svend Olling, PET og andre ansatte i Udenrigsministeriet, om Wen Jiabao's deltagelse i COP 15, men han husker, at de havde et fælles projekt om at sikre, at de lande, som ASI-kontoret havde ansvaret for, var tilfredse med indkvartering mv., hvilket var noget, som de ville gå langt for. Indberetningens punkt 10 om *"kinesiske politiske sensibiliteter"* om Tibet, Xinjiang, Falun Gong og Taiwan var områder, som man i kinesisk udenrigspolitik gik meget op i. Konsekvensen af ikke at imødekomme kineserne var en politisk vurdering, som var overladt til de politisk ansvarlige, og det var på daværende tidspunkt udenrigsminister Per Stig Møller. Ham bekendt prægede de kinesiske sensibiliteter ikke den politiske linje.

Han har ingen erindring om, at erfaringerne fra Göteborg i 2007, som var beskrevet i indberetningens punkt 10, havde betydning for ASI-kontorets tilrettelæggelse og gennemførelse af Wen Jiabao's besøg. Ambassaden havde en forpligtelse til at indberette erfaringer fra andre lande. Indberetningens omtale af, at kineserne forventede *"fuld efterretning om mulige demonstrationer"*, var ikke en oplysning, som indgik i hans sagsbehandling, da han ikke havde noget at gøre med sikkerhedsspørgsmål. Han går ud fra, at det var politiets og PET's ansvar.

Han havde drøftelser med kontorchef Martin Bille Hermann om protokollære omstændigheder, som blev omtalt i ambassadens indberetninger om Kina, og de havde tilsvarende drøftelser om ASI-kontorets øvrige lande. Han husker ikke deres præcise drøftelser. De drøftede afviklingen af COP 15, herunder delegationernes indkvartering, og det faglige indhold af de politiske samtaler. Selvom indkvarteringen på hotellerne primært var Protokollens ansvar, ringede den kinesiske ambassade nogle gange til ASI-kontoret og spurgte ind hertil. Han husker ikke, at der var fællesmøder med Protokollen eller med logistikheden i COP 15-sekretariatet om ambassadens indberetning.

Han var ikke med til at skrive mailen af 30. november 2009, sendt kl. 15.27 fra kontorchef Martin Bille Hermann til Jette Nordam, cc ham, om Wen Jiabao's besøg, hvoraf fremgår, at *"ASI kan støtte Beijings vurdering af vigtigheden af det protokollære"*. Mailen bekræfter, at ASI-kontoret ikke havde detailopgaver i forhold til de protokollære aspekter, men at linjen var, at det protokollære kunne være vigtigt i en politisk sammenhæng. Det var klart, at de skulle forsøge at imødekomme kinesernes ønsker, hvor det var muligt. Han ved ikke, hvilken begrænsning kontorchef Martin Bille Hermann henviste til, da Martin Bille Hermann skrev, at de skulle imødekomme kineserne, *"...uden at det skal helt ud i urimelighederne"*. Det var ikke noget, de havde drøftet. Han så ingen sammenhæng mellem indholdet af Martin Bille Hermanns mail og oplysningerne i indberetningen af samme dag fra ambassaden i Beijing om blandt andet erfaringerne fra Göteborg. Det virkede mere som om, at kontorchef Martin Bille Hermann i sin mail opsatte hegnspæle i forhold til ikke at imødekomme kinesiske ønsker og krav for enhver pris. Han husker ingen nærmere drøftelser med Martin Bille Hermann herom.

De var på det tidspunkt i slutspurten af forberedelserne til COP 15, hvor de var underlagt et stort tidspres, og han modtog mange mails. Han agerede primært på de mails, der var stilet til ham. Det var ikke alle spørgsmål om det dansk-kinesiske forhold, som han var tæt involveret i. Kontorchef Martin Bille Hermann var overordnet ansvarlig for afviklingen, beskeder mv. til medarbejdere i hans team.

Han ved ikke, hvorfor fuldmægtig Robin Glinka sendte mail af 4. december 2009 til Københavns Politi, OPA, med anmodning om oplysninger om planlagte demonstrationer under COP 15 cc ham og Martin Bille Hermann. Han bad ikke Robin Glinka om at kontakte politiet. Han husker ikke korrespondancen, og der ses ikke at være skriftlige spor på, at han skulle have spurgt fuldmægtig Robin Glinka om, hvorfor der var sendt en mail til politiet. Robin Glinka skrev måske mailen af 4. december 2009 af hensyn til transparens, som var vigtigt for kineserne.

Han ved ikke, hvorfor han den 7. december 2009 svarede fuldmægtig Robin Glinka med ”*God idé Noget svar?*”. Han husker ikke, at han skrev mailen. De var i tæt dialog med den kinesiske ambassade også om ting, som kineserne rettelig skulle rette henvendelse til Protokollen om. Nogle gange brugte den kinesiske ambassade ASI-kontoret som indgangsvinkel til Udenrigsministeriet. Han tænker, at kontorets ledelse derfor ønskede at have oplysningen om demonstrationer.

Om mail af 7. december 2009, sendt kl. 22.27 (UTC) fra kontorchef Martin Bille Hermann og fuldmægtig Robin Glinka til ham, direktør for udenrigspolitik Michael Zilmer-Johns, kontorchef Svend Olling, centerchef Sus Ulbæk, protokolchef Jette Nordam med flere om blandt andet Falun Gong-demonstrationer under COP 15 forklarede han, at han ikke erindrer en Falun Gong-demonstration ved Bella Center. Han mindes ikke at have drøftet oplysningerne med kontorchef Martin Bille Hermann eller med Robin Glinka. Han ved ikke, hvorfor Martin Bille Hermann og Robin Glinka valgte at orientere Udenrigsministeriets ledelse om de planlagte Falun Gong-demonstrationer og de øvrige emner lige før midnat. Kina var et af de store vigtige lande, og mailen var en kort opsummering af oplysninger, som Martin Bille Hansen har skønnet skulle være Udenrigsministeriets ledelse bekendt.

Der var formentlig en sammenhæng mellem PET's svar af 7. december 2009 på anmodningen og kontorchef Martin Bille Hermanns mail til blandt andet Udenrigsministeriets ledelse senere samme dag, idet Martin Bille Hermanns mail indeholdt oplysninger om Falun Gong-demonstrationer, som kunne findes på den hjemmeside, som PET havde linket til i mailen.

Han har ikke kendskab til, at ASI-kontoret ”*plejede*” at aftale noget med politiet, som centerchef Sus Ulbæk skrev i sin mail af 8. december 2009 kl. 8.57: ”*Fint - men vi plejer at aftale med Politiet at FG og Tibetanerne står steder hvor den kinesiske delegation ikke kommer. Det kan enten ske ved at kortegerne altid kører en anden vej eller at demonstrationerne flyttes. Det hjørne som FG har fået tildelt lyder meget centralt?*”. ”Vi” måtte henvise til en bredere kreds end ASI-kontoret. Han har ingen erindring om mailkorrespondancen. Det er meget sandsynligt, at han har læst mailen, men han husker det ikke. Han kan ikke sige, om han ville have haft en bedre erindring i dag, hvis han dengang havde fundet, at indholdet var usædvanligt.

Når kontorchef Martin Bille Hermann indsatte ham cc, da han kort efter besvarede centerchef Sus Ulbæks mail med, ”*Det er meget centralt. Og bestemt ikke noget, som vi er vilde med. Men vi skulle nærmest hale informationen ud af Politiet, og de har ikke spurgt os forinden ...*”, var det måske fordi, at han var teamleder i ASI-kontoret og var involveret i koordinationsopgaver i forhold til den faglige forberedelse af de kommende besøg. Han var ikke bekendt med dialogen mellem politiet og an-

dre kontorer i Udenrigsministeriet. Det var ikke en dialog, som ASI-kontoret skulle have med politiet.

Om centerchef Sus Ulbæks svar til kontorchef Martin Bille Herman samme dag om, at hun *"Tror vi må tale med COP15LOG og de må tale med politiet om hvor kortegen kører, hvis vi er så langt at FG allerede har fået tilladelsen... Under alle omstændigheder er et jo først og fremmest under Wens ophold det er rigtig vigtigt..."*, forklarede han, at han ikke husker, om COP 15-LOG havde noget at gøre med tilrettelæggelsen af kortegeruten, og han husker ikke arbejdsdelingen mellem de forskellige interessenter. Det var ikke noget, han var involveret i. Han ved ikke, hvorfor det først var under Wen Jiabao's besøg, at det var *"særligt vigtigt"*. Der var ingen tvivl om, at sikkerhedsopgaverne blev mere komplekse ved Wen Jiabao's ankomst.

Kina var, som verdens største udleder af CO², ét blandt mange vigtige lande under COP 15. Kina havde et ønske om at blive sidestillet protokollært med USA.

Adspurgt om, hvorvidt han nu ser en sammenhæng mellem oplysningerne fra ambassaden i Beijing om forløbet i Göteborg i 2007, ASI-kontorets anmodning af 4. december 2009 til politiet om oplysninger om demonstrationer og reaktionen fra centerchef Sus Ulbæk den 8. december 2009 om, hvad de *"plejede"* at gøre, forklarede han, at det gjorde han ikke.

Han var fra sin tid i Guangzhou bekendt med, at kineserne helst ikke så, at der var Kina-kritiske demonstrationer under deres udenlandske besøg, og såfremt der var demonstrationer, var det vigtigt, at der var en dialog herom. Selvom han ikke er jurist, var han opmærksom på, at landets love skulle overholdes, herunder at lovligt anmeldte demonstrationer kunne gennemføres, såfremt det var sikkerhedsmæssigt forsvarligt. Det ville være et problem, hvis demonstrationer blev flyttet eller skjult. Han mindes ikke, at han deltog i drøftelser i Udenrigsministeriet om, hvorvidt retten til at demonstrere også omfattede retten til at blive set, men han regnede med, at demonstranter også skulle kunne ses.

Adspurgt havde han ikke yderligere at tilføje, som kunne være af betydning for kommissionens arbejde.

Mødet afsluttet kl. 10.25.

---- o ----

Tuk Bagger formand

TIBETKOMMISSIONEN II

Protokol nr.: 121

PROTOKOL

Den 11. juni 2021 kl. 11.00 blev Tibetkommissionen sat i Retten på Frederiksbergs lokaler, Howitzvej 32, 2000 Frederiksberg.

Til stede var kommissionens medlemmer, landsdommer Tuk Bagger, advokat Ole Spiermann og professor, dr. jur. Michael Hansen Jensen, førstnævnte som kommissionens formand, samt udsøgeren, advokat Jakob Lund Poulsen.

Som protokolfører fungerede juridisk konsulent Marie Neerlin.

Robin Glinka var til stede via Skype og bisidder advokat Pernille Backhausen var mødt i retslokalet.

Bisidderne advokat Mikael Bernhoft, advokat Arvid Andersen, advokat Torben Koch, advokat Gunnar Homann, advokat Steen Lassen ved advokatfuldmægtig Anna Rønn, advokat Peter Bang, advokat Martin Cumberland, advokat Kristian Braad, advokat Claus Søgaard-Christensen, advokat Mikkelt Holm Nielsen, advokat Henrik Hasseris Olesen, advokat Anders Nielsen, advokat Karen-Margrethe Schebye og advokat Anders Valentiner-Branth var mødt.

Robin Glinka bekræftede at have modtaget kopi af kommissorium og kopi af lov om undersøgelseskommissioner samt oplysninger i henhold til undersøgelseskommissionslovens § 23, stk. 1.

Robin Glinka blev gjort bekendt med vidnepligt og -ansvar, og at afhøringen lydoptages.

Robin Glinka bekræftede oplysningerne i det indsendte CV om, at han fra 2006 til 2009 var studentermedhjælper i Udenrigsministeriet, ASI-kontoret, Sydasiens-teamet, at han fra juni 2009 til 2010 var fuldmægtig i Udenrigsministeriet, ASI-kontoret, Nordøst- og Sydøstasiens-teamet, at han i 2010 var projektmedarbejder ved ambassaden i Jakarta, og at han fra 2010 til 2019 var humanitarian affairs officer i FN's Kontor for Koordinering af Humanitære Anliggender (OCHA). Han har en kandidatgrad i indologi, som er Sydasiens-studier med fokus på Indien.

2009

Som fuldmægtig refererede han til teamleder Jens Martin Alsbirk i Nordøstasien-teamet og til en teamleder i Sydøstasien-teamet. Martin Bille Hermann var kontorchef, og han mener, at Lars Bredal var souschef.

Hans kendskab til den danske Kina-politik var forholdsvis begrænset. Han var bekendt med kinesernes sensibiliteter, herunder at visitkort skulle overrækkes med begge hænder og lignende kulturelle normer. Han var klar over, at kineserne ikke var vilde med Tibet og Falun Gong med flere, og at den kinesiske regering anså disse emner som særligt sensitive. Generelt var kineserne ikke glade for at se anti-kinesiske demonstrationer. Han husker ikke, om de havde drøftelser om dette i ASI-kontoret.

Han husker ikke, at han var særligt involveret i forberedelsen af COP 15, og han minder ikke, at han havde specifikke ansvarsområder i forbindelse hermed. Han havde muligvis del i forberedelsen af de bilaterale drøftelser, men han husker det ikke.

Han har en svag erindring om, at han læste ambassadesekretær Christian Brix Møllers indberetning af 30. november 2009 til protokolchef Jette Nordam, cc blandt andre ham, kontorchef Svend Olling, PET og andre ansatte i Udenrigsministeriet, om Wen Jiabao's deltagelse i COP 15 og kinesiske politiske sensibiliteter, herunder om erfaringerne fra præsidentbesøget i Göteborg i 2007, men han er ikke sikker herpå. Indberetningens omtale af, at kineserne forventede, at man fra dansk side havde *"fuld efterretning om mulige demonstrationer"*, handlede vel om oplysninger, som kineserne gerne ville have. Han husker ikke, at han var inddraget i at etablere oplysninger, som kunne give *"fuld efterretning"*.

Han har ikke tidligere set mailen af 30. november 2009, sendt kl. 15.27, fra kontorchef Martin Bille Hermann til Jette Nordam, cc teamleder Jens Martin Alsbirk, om Wen Jiabao's besøg, hvoraf fremgår, at *"ASI kan støtte Beijings vurdering af vigtigheden af det protokollære"*, samt at *"Herudover vil vi gerne give følgende bemærkninger:... - Hvor vi i øvrigt kan imødekomme dem, så bør vi selvfølgelig forsøge at gøre det uden at det skal helt ud i urimelighederne"*. Han har ikke haft drøftelser med kontorchef Martin Bille Hermann eller med teamleder Jens Martin Alsbirk om at imødekomme kinesernes ønsker så vidt muligt, uden at det var helt ud i urimelighederne.

Han husker ikke sin mail af 4. december 2009 til Københavns Politi, OPA, med anmodning om oplysninger om planlagte demonstrationer under COP 15, cc Jens Martin Alsbirk og Martin Bille Hermann. Han formoder, at han sendte mailen for at indhente oplysninger. Han husker ikke, om han sendte mailen efter anmodning fra

kontorchef Martin Bille Hermann eller fra teamleder Jens Martin Alsbrink, men han tvivler på, at han selv ville have taget initiativ hertil. Der er en formodning for, at han fik opgaven af enten kontorchef Martin Bille Hermann eller af teamleder Jens Martin Alsbrink, idet han satte dem cc på mailen, men han ved det ikke. Det var ikke sikkert, at der på det tidspunkt var et adressekartotek over eksterne kilder i Udenrigsministeriets adressekartotek. Han husker ikke, om han havde været i kontakt med Protokollen for at få oplysning om, hvordan han skulle kontakte politiet. Han husker ikke samtalen med OPA, som han henviste til i mailen, eller hvor han havde telefonnummeret fra, og han ved ikke, om det var under en telefonsamtale, at han fik oplyst mailadressen til OPA. Han ved ikke, hvad Udenrigsministeriet skulle bruge de efterspurgte oplysninger til. Teamleder Jens Martin Alsbrinks svar af 7. december 2009 på hans mail til politiet, hvor Jens Martin Alsbrink skrev *"God idé Noget svar?"* til ham, gav ham ikke en idé om, hvem der havde anmodet ham om at skrive til politiet. Han ved ikke, hvorfor Jens Martin Alsbrink formulerede sig på den måde.

Han husker ikke, at han var involveret i samarbejdet, som blev omtalt i Københavns Politis operationsbefaling af 6. december 2009 for COP 15 om politiaktion 01-00 – Ekstremisme, hvoraf fremgår blandt andet, at *"I et samarbejde med bla. Udenrigsministeriet, Københavns Kommune og PET, skabes der et overblik over hvilke organisationer og grupper, der ønsker at demonstrere i forbindelse med afholdelsen af Klimakonferencen"*. Han ved ikke, hvem fra Udenrigsministeriet der deltog i samarbejdet.

Han husker ikke samtalen med PET, som han refererede til i mail af 7. december 2009 kl. 14.06 (UTC) til kontorchef Martin Bille Hermann og cc Jens Martin Alsbrink. Han mindes ikke, hvor mange samtaler han havde med PET under sin tid i ASI-kontoret, men han formoder ikke, at det var mange. Det så ud som om, at han havde fundet oplysningerne om Falun Gong-demonstrationen fra internettet og kopieret oplysningerne ind i mailen.

Han husker ikke, om han gik ind på linket til politiets hjemmeside, som KF 1114 sendte til ham i mailen af 7. december 2009 kl. 14.34.

Han har en svag erindring om at have set mailen af 7. december 2009, sendt kl. 22.27 (UTC), fra kontorchef Martin Bille Hermann og ham til direktør for udenrigspolitik Michael Zilmer-Johns, departementschef Claus Grube, kontorchef Svend Olling, centerchef Sus Ulbæk, protokolchef Jette Nordam med flere om blandt andet en artikel om Dalai Lama på COP 15-hjemmesiden før. Han mindes ikke præcist, om han var involveret i besvarelsen til den kinesiske ambassade om Dalai Lama-artiklen. Han husker ikke episoden.

Han husker ikke årsagen til, at han stod anført som medforfatter, og han husker ligeledes ikke, om han var med til at udfærdige mailen. Han ved ikke, om han også var medforfatter på andre mails fra kontorchefen. Han formoder ikke, at det skete så ofte, men han husker det ikke. En hypotese kunne være, at idet han var ny medarbejder i ASI-kontoret, ønskede kontorchef Martin Bille Hermann at vise, at han var med til at lave noget substans, men han ved det ikke. Han ved ikke, om det var ham, der forfattede mailen, og derefter Martin Bille Hermann, der sendte den. Han tvivler på, at han selv har sendt mails til Udenrigsministeriets direktion. Det virker usandsynligt, at kontorchef Martin Bille Hermann ville påføre hans navn, uden at han var indblandet i mailen.

Han husker ikke deltaljerne om mailens afsnit om Falun Gong-demonstrationer under COP 15. Han kender ikke motivationen for, at Udenrigsministeriets direktion skulle have oplysninger om Falun Gong-demonstrationerne ved Bella Center.

Han ved ikke, om han så eller ser en sammenhæng mellem oplysningerne i indberetningen af 30. november 2009 fra ambassadesekretær Christian Brix Møller om erfaringerne fra det kinesiske præsidentbesøg i Göteborg i 2007 og oplysningerne i mailen af 7. december 2009 fra ham og kontorchef Martin Bille Hermann om Falun Gong-demonstrationer. Det var vel en informationsstrøm fra en ambassade til toppen af Udenrigsministeriet. Han var ikke direkte indblandet i, hvordan informationer blev videregivet fra chefer til chefer. Han husker ikke, om han blev orienteret om det efterfølgende forløb.

Han husker ikke, om han læste mailkorrespondancen mellem centerchef Sus Ulbæk og kontorchef Martin Bille Hermann, hvor Sus Ulbæk skrev i sin mail af 8. december 2009 kl. 8.57: *"Fint - men vi plejer at aftale med Politiet at FG og Tibetannerne står steder hvor den kinesiske delegation ikke kommer. Det kan enten ske ved at kortegerne altid kører en anden vej eller at demonstrationerne flyttes. Det hjørne som FG har fået tildelt lyder meget centralt?"*. Centerchef Sus Ulbæks mail virkede kryptisk og var uklart formuleret. Den så underlig ud, og det virker lidt overraskende for ham personligt, hvad der stod. Han ved ikke, hvilken information mailen var bærer af. Han ved ikke, hvorfor den var formuleret, som den var.

Han ved ikke, hvorfor kontorchef Martin Bille Hermann indsatte ham cc, da Martin Bille Hermann kort efter besvarede centerchef Sus Ulbæks mail med, *"Det er meget centralt. Og bestemt ikke noget, som vi er vilde med. Men vi skulle nærmest hale informationen ud af Politiet, og de har ikke spurgt os forinden. Spørgsmålet er, hvad der sker, hvis vi beder Politiet om at flytte demoen. Vi risikerer vel, at der pludselig kommer strøm på"*. Han ved endvidere ikke, hvem Martin Bille Hermann tænkte på, da Martin Bille Hermann skrev *"vi"*. Han formoder, at han læste korrespondancen, og

den virkede bekendt. Han ved ikke, hvad Martin Bille Hermann mente med mailen, og han husker ikke, at han talte med Martin Bille Hermann herom. Han husker ikke, hvordan han forstod mailen, da han modtog den. Han har formodentlig tænkt, at det ikke var noget, han skulle beskæftige sig med.

Om centerchef Sus Ulbæks svar til kontorchef Martin Bille Herman samme dag om, at hun *"Tror vi må tale med COP15LOG og de må tale med politiet om hvor kortegen kører, hvis vi er så langt at FG allerede har fået tilladelsen... Under alle omstændigheder er det jo først og fremmest under Wens ophold det er rigtig vigtigt..."*, forklarede han, at han ikke erindrer at have talt med COP 15- LOG. Han husker ikke kommunikationslinjerne mellem COP 15-LOG og ASI-kontoret, men det foregik formentlig ikke på hans niveau. Han tror ikke, at han har været i kontakt med sekretariatschef Svend Olling fra COP 15-sekretariatet. Han ved ikke, hvorfor centerchef Sus Ulbæk mente, at det først var *" rigtig vigtigt"* under Wen Jiabao's ophold.

Hans manglende erindring skyldes ikke, at han ikke vil udtale sig, da han gerne vil hjælpe med undersøgelsen. Det ville være ham meget imod at skjule oplysninger for kommissionen. Han læste altid sine mails, ikke mindst fordi han var ny i jobbet og gerne ville holde sig orienteret.

Adspurgt havde han ikke yderligere at tilføje, som kunne være af betydning for kommissionens arbejde.

Mødet afsluttet kl. 12.05.

---- o ----

Tuk Bagger formand

TIBETKOMMISSIONEN II

Protokol nr.: 122

PROTOKOL

Den 11. juni 2021 kl. 12.55 blev Tibetkommissionen sat i Retten på Frederiksbergs lokaler, Howitzvej 32, 2000 Frederiksberg.

Til stede var kommissionens medlemmer, landsdommer Tuk Bagger, advokat Ole Spiermann og professor, dr. jur. Michael Hansen Jensen, førstnævnte som kommissionens formand, samt udspørgeren, advokat Jakob Lund Poulsen.

Som protokolfører fungerede juridisk konsulent Marie Neerlin.

FE 04 var mødt med bisidder advokat Ulrik Sjølin.

Bisidderne advokat Mikael Bernhoft, advokat Arvid Andersen, advokat Torben Koch, advokat Steen Lassen ved advokatfuldmægtig Anna Rønn, advokat Lise Lauridsen ved advokatfuldmægtig Kristine Sofie Schlüter, advokat Peter Bang, advokat Mikkelt Holm Nielsen, advokat Kristian Braad, advokat Pernille Backhausen, advokat Anders Nielsen, advokat Karen-Margrethe Schebye, advokat Nicolai Mallet ved advokat Christian Dysted og advokat Anders Valentiner-Branth var mødt.

FE 04 bekræftede at have modtaget kopi af kommissorium, kopi af lov om undersøgelseskommisioner og oplysninger i henhold til undersøgelseskommisionslovens § 23, stk. 1.

FE 04 erklærede sig villig til at udtale sig og blev oplyst om, at han skal tale sandt, medmindre han risikerer at inkriminere sig selv. Han blev endvidere oplyst om, at afhøringen lydoptages.

FE 04 forklarede, at han siden 1998 har været administrationschef og kontorchef i Forsvarets Efterretningstjeneste. Han er uddannet cand. jur.

Som administrationschef har han ansvar for økonomi, personale, bygninger og sekretariatsvirksomhed.

2012

I Forsvarets Efterretningstjeneste var der et ugentligt ledelsesmøde, hvor den øverste ledelse mødtes. Der var under 10 deltagere på ledelsesmøderne. Desuden var der chefmøder, der fandt sted en gang hver måned, som han husker det. På chefmøderne deltog ledelsen og kontorchefgruppen. De var op til 30 deltagere på chefmøderne.

Han deltog i ledelsesmøderne frem til 2011, hvor han i forbindelse med en organisationsændring var trådt ud af den gruppe, som mødtes på ledelsesmøderne.

Chefen for Forsvarets Efterretningstjeneste i 2012 var Thomas Ahrenkiel.

Steffen Qvist Wied var i første halvår 2012 chef for Indhentning og deltog som sådan i ledelsesmøderne.

For så vidt angår brev af 16. januar 2021 fra Steffen Qvist Wied til Tibetkommission II, hvoraf blandt andet fremgår, ”... På et ledelsesmøde i FE umiddelbart før besøget (enten 6. eller 13. juni 2012) rundsendte chefen, Thomas Ahrenkiel (måske på foranledning af analysechefen) en udprintet kopi af en skrivelse fra Chefen for Københavns Politi, som beskrev politiets strategi/overordnede operationsordre for besøget...”, var det sådan, at han på dette tidspunkt som nævnt ikke længere deltog i ledelsesmøderne. Han deltog derimod fortsat i chefmøderne. Han har ingen erindring om, at Thomas Ahrenkiel eller analysechefen på et chefmøde skulle have rundsendt ”... en skrivelse fra Chefen for Københavns Politi, som beskrev politiets strategi/overordnede operationsordre for besøget...”. Det ville have været usædvanligt at rundsende en sådan skrivelse på et chefmøde. Han mindes heller ikke, at en sådan skrivelse skulle være blevet nævnt mundtligt. En sådan orientering om en konkret skrivelse ville også have været usædvanlig, idet emnerne på chefmøderne typisk var af administrativ karakter og bestod af orienteringer fra Thomas Ahrenkiel om lidt bredere emner. Efterretningsmæssige emner kunne dog også blive berørt, men det var typisk ikke på operationsniveau.

Vedrørende Steffen Qvist Wieds forklaring den 12. februar 2021 for Tibetkommission II om, at ”... Når han husker det pågældende ledelsesmøde, er det ud fra den situation, der udspillede sig, da de fik forelagt det dokument, som han omtalte i sin mail af 16. januar 2021 til kommissionen. Han erindrer ikke, hvad der i øvrigt blev drøftet på mødet. Han husker det ikke som et specielt langt møde. Dette møde var ikke forskelligt fra andre LE-møder, og det var med samme deltagerkreds. Dokumentet var ikke et punkt på dagsordenen, og det var analysechefen, der medbragte dokumentet til mødet. Selve dokumentet havde form som et officielt dokument med brevhoved, logo mv. fra Københavns Politi. Under Københavns Politis logo stod formentlig noget mere. Han

husker dog ikke, hvad der stod, og kan ikke sige, om der muligt stod "Politidirektøren". ... Han er ikke sikker på, at alle læste dokumentet. De drøftede formentlig dokumentet i ca. 10 minutter. Det skete ofte, at der blev sendt et dokument rundt under møderne, hvor drøftelserne ikke nødvendigvis blev ført til referat. Chefen for FE, Thomas Ahrenkiel, brugte ikke lang tid på at gennemlæse dokumentet. Der var kun ét dokument, som gik på omgang...", har han overhovedet ingen erindring om en episode, som kan svare til den beskrevne i Steffen Qvist Wieds forklaring. Han er mangeårig underviser i statsret, og han vil tro, at han havde fanget en diskussion som den, der er beskrevet i artiklerne i Berlingske den 22. januar 2021 med interviewet af Steffen Qvist Wied. Det er på baggrund heraf og dokumenterne i kommissionens bilagssamling, at han er ret sikker på, at han ikke har oplevet en episode som den beskrevne i Steffen Qvist Wieds forklaring.

Angående det videre anførte i Steffen Qvist Wieds brev af 12. februar 2021 til Tibetkommission II om, at "... Normalt ville et sådant dokument ikke være genstand for drøftelse på ledelsesmøderne. Grunden til, at jeg husker episoden så tydeligt er, at vi i ledelsesgruppen var rystede over, at man på den måde tilsidesatte befolkningens grundlovssikrede ret til at ytre sig og demonstrere. Vi drøftede, om det ville være på sin plads, at vi som myndighed reagerede, men da både Statsministeriet, Justitsministeriet, UMN, PET m.fl. var på fordelingslisten, besluttede vi, at det ikke var vores opgave. Ikke desto mindre optog og bekymrede sagen os - nok var samhandlen med Kina vigtig, men ikke så vigtig, at man kunne bryde Grundloven, for ikke potentielt at skade forholdet mellem de to lande...", har han ikke været til stede på et møde, hvor noget sådant har været drøftet.

Han blev ikke benævnt som "juristen" i Forsvarets Efterretningstjeneste. Der var en anden jurist, som deltog i ledelsesmøderne i 2012, der kan være den medarbejder, som Steffen Qvist Wied i sin forklaring for Tibetkommission II omtalte som "juristen".

Adspurgt havde han ikke yderligere at tilføje, som kunne være af betydning for kommissionens arbejde.

Mødet afsluttet kl. 13.10.

---- o ----

Tuk Bagger formand

TIBETKOMMISSIONEN II

Protokol nr.: 123

PROTOKOL

Den 17. juni 2021 kl. 10.30 blev Tibetkommissionen sat i Retten på Frederiksbergs lokaler, Howitzvej 32, 2000 Frederiksberg.

Til stede var kommissionens medlemmer, landsdommer Tuk Bagger, advokat Ole Spiermann og professor, dr. jur. Michael Hansen Jensen, førstnævnte som kommissionens formand, samt udspørgeren, advokat Jakob Lund Poulsen.

Som protokolfører fungerede juridisk sekretær Harald Micklander.

Niels Randløv var mødt.

Bisidderne advokat Mikael Bernhoft, advokat Anders K. Németh, advokat Torben Koch, advokat Steen Lassen ved advokatfuldmægtig Anna Rønn, advokat Mikkelt Holm Nielsen, advokat Anders Nielsen, advokat Karen-Margrethe Schebye ved advokatfuldmægtig Claudia Sofia Koutsonikolas, advokat Nicolai Mallet og advokat Anders Valentiner-Branth var mødt.

Niels Randløv bekræftede at have modtaget kopi af kommissorium, kopi af lov om undersøgelseskommissioner og oplysninger i henhold til undersøgelseskommissionens lovens § 23, stk. 1.

Niels Randløv blev gjort bekendt med vidnepligt og -ansvar, og at afhøringen lydoptages.

Han bekræftede, at han var blevet oplyst om retten til at have en bisidder, og at han ikke ønskede en bisidder.

Niels Randløv forklarede, at han fra 2009 til 2016 var programansvarlig i Forsvarskommandoen for sikkerheds- og stabiliseringssamarbejde med udvalgte lande, herunder Kina.

Hans arbejde i forhold til Kina bar mere præg af at være stabiliseringsarbejde end sikkerhedssamarbejde.

Hans kontakt til kineserne var gennem alle årene primært gennem den kinesiske forsvarsattaché på ambassaden i København.

Han var ikke inddraget i møder, herunder på den kinesiske ambassade, i forbindelse med højniveaubesøg fra Kina. Ved sådanne besøg var han fortrinsvis involveret i praktikaliteter og udarbejdelse af oplæg med baggrundstof til de deltagende chefer fra forsvaret.

Gennem årene fra 2009 frem mod 2016 steg omfanget af samarbejdet med Kina væsentligt, og det blev endnu mere styret af Forsvarsministeriet og Udenrigsministeriet. Det var således i samråd med Udenrigsministeriet, at Forsvarsministeriet godkendte Forsvarskommandoens programmer for Kina. Der blev desuden etableret et tværministerielt samarbejdsprogram vedrørende Kina, hvor alle ministerier skulle bidrage til samarbejdet, og Udenrigsministeriet sendte en forsvarsattaché til Beijing.

2012

Han var ikke involveret i tilrettelæggelsen og gennemførelsen af den kinesiske præsident Hu Jintao's besøg i Danmark i 2012.

I april 2012 var han med Forsvarsakademiet, stabskursus 2, på deres rejse til Kina. Han var med som ledsager som følge af sit samarbejde med Kina. Med på rejsen var 15-16 elever, admiral Niels Vang, en holdleder, en kursusassistent og ham selv.

Under rejsen besøgte de blandt andet det akademi, hvor kineserne havde deres tilsvarende generalstabskursus. De fik mange orienteringer og foredrag om kinesernes syn på Kina, hvilket var meget givtigt for ham som baggrundstof i forhold til hans arbejde.

De var også på besøg på den danske ambassade i Beijing. Ambassadør Friis Arne Petersen holdt i den forbindelse et langt foredrag om relationerne og samarbejdet med Kina samt Kina's verdensopfattelse. Han husker ikke, hvor lang tid foredraget varede, men det varede i hvert fald en time.

Foredraget omhandlede blandt andet de kinesiske prioriteter, som var ét-Kina, regional stabilitet, ulande og til sidst i-lande, hvilket svarede til, hvad kineserne selv havde fortalt.

Desuden kom Friis Arne Petersen ind på samhandlen med Kina. Friis Arne Petersen nævnte i den forbindelse et eksempel vedrørende Norges samhandel med Kina. Friis Arne Petersen præsenterede nogle slides med grafer, der viste, hvilken effekt

det havde haft for Norges import og eksport fra og til Kina, at en kinesisk systemkritiker var blevet tildelt Nobels fredspris. Som han husker det, var samhandlen mellem Norge og Kina som følge heraf svundet ind fra 16-18 milliarder til 5-6 milliarder. Han husker ikke, i hvilken kontekst Friis Arne Petersen kom med eksemplet vedrørende samhandlen mellem Norge og Kina, eller hvad den nærmere baggrund for eksemplet var.

Det slog ham, hvor vigtigt samarbejdet med Kina var ikke blot for den danske eksport, men også for den danske import fra Kina. Han husker ikke, at Friis Arne Petersen skulle have vist grafer for den danske samhandel med Kina.

Han erindrer ikke, at der skulle være blevet sagt noget om, at eksemplet fra Norge var et eksempel på, hvad der ikke måtte ske for Danmark i forbindelse med et kinesisk besøg i Danmark, eller at der i øvrigt var en kobling til, hvad der i fremtiden kunne ske for Danmark, eller hvad der var sket for Danmark tidligere. Han husker således ikke, om Friis Arne Petersen drog paralleller til tilsvarende kinesiske sanktioner over for Danmark.

Han husker ikke, at Friis Arne Petersen skulle have nævnt noget om et muligt kommende højniveaubesøg fra Kina i Danmark senere på året, eller at der skulle være blevet nævnt noget om kinesiske sensibiliteter eller værdighed i forbindelse med besøg i Danmark.

Han husker ikke konkret, hvad der blev nævnt om, hvordan man skulle modtage kinesere, men det, der lå i det, var, at kineserne var meget venlige og høflige, men også meget bestemte.

Han havde ikke en opfattelse af, at Friis Arne Petersen havde bestemte intentioner eller et budskab med sit foredrag.

Han erindrer ikke, at Friis Arne Petersen skulle have nævnt noget om, ”at kineserne ikke måtte tabe ansigt” eller lignende.

Det er korrekt, at en af de deltagende elever på rejsen til Kina var en vicepolitinspektør fra Københavns Politi. Han kendte på forhånd vicepolitinspektør Jens Christian Jespersen periferet.

Han husker ikke, om han drøftede samhandelsdelen af Friis Arne Petersens foredrag med Jens Christian Jespersen eller andre af deltagerne på rejsen.

For så vidt angår vicepolitiinspektør i Københavns Politi Claus Hjelm Olsens forklaring den 5. februar 2021 for Tibetkommission II om, at ”... *Ledende chefpolitiinspektør Jens Christian Jespersen har fortalt ham, at han besøgte Kina i april 2012 som led i sin ledelsesuddannelse i Forsvarsakademiet. I Kina mødte han den danske ambassadør, som over for ham i op mod en time understregede vigtigheden i, at der blev taget hensyn til kineserne, at de ikke måtte tabe ansigt mv., da dette var vigtigt i forhold til Danmarks samhandel med Kina. Hans ven Niels Ranløv fra forsvaret deltog i samme møde og har bekræftet indholdet af samtalen med ambassadøren og fortalt ham, at det under mødet blev sagt, at besøget ikke skulle ende som i Norge, hvor Norges samhandel med Kina var gået i stykker efter deres uddeling af Nobels Fredspris til en systemkritiker...*”, kan han ikke huske, at han skulle have fortalt noget sådant til Claus Hjelm Olsen. Som nævnt husker han ikke, at Friis Arne Petersen skulle have talt om et kommende højniveaubesøg fra Kina.

Efter Friis Arne Petersens foredrag talte han med Jens Christian Jespersen og de andre elever om foredraget, men han husker ikke, at de skulle have drøftet de af Claus Hjelm Olsen nævnte emner. Han har også talt med Claus Hjelm Olsen om foredraget, men han husker heller ikke, at de i den forbindelse skulle have været inde på de nævnte emner. Det harmonerer heller ikke med, at han ikke relaterede eksemplet vedrørende Norge til et kommende kinesisk besøg i Danmark.

Claus Hjelm Olsens forklaring bringer ikke noget frem i hans erindring om, at Friis Arne Petersen skulle have været inde på noget vedrørende værdighed i sit foredrag.

Han husker ikke, om han talte med Claus Hjelm Olsen i perioden april/maj 2012. Han husker heller ikke i øvrigt, om han talte med Claus Hjelm Olsen om det kinesiske statsbesøg, inden det fandt sted i juni 2012. De er barndomsvenner og må have talt sammen i perioden mellem hans rejse til Kina og frem til det kinesiske besøg, men når de mødtes, var det oftest sammen med deres familier, og der var det mere andre emner, som de talte om. Det må derfor være meget begrænset, hvad de har talt sammen om vedrørende Friis Arne Petersens foredrag.

Efter rejsen til Kina skrev han en rapport herom til dokumentation for sit udbytte af rejsen som programsansvarlig. Han vil tro, at han sendte rapporten til sin chef ca. en måned efter, at han var kommet hjem fra rejsen. Hans chef på det tidspunkt var enten Jens Erik Mortensen eller Felix Ebbestad.

Han var forud for Hu Jintao's besøg bekendt med, at Claus Hjelm Olsen havde en ledende rolle i politiets operation i forbindelse med besøget.

Han læste i avisen om politiets håndtering af demonstranter under besøget. Han gjorde sig ikke så mange tanker om politiets håndtering, men mere om, at det var synd for Claus Hjelm Olsen, at Claus Hjelm Olsen var kommet ind i det, idet Claus Hjelm Olsen efter sit eget udsagn havde gjort sit job.

Han så ikke nogen kobling mellem sine oplevelser under rejsen til Kina i april 2012, herunder Friis Arne Petersens eksempel vedrørende samhandlen mellem Norge og Kina, og politiets håndtering af demonstranter under Hu Jintao's besøg i Danmark.

Lang tid efter besøget spurgte han, hvordan Claus Hjelm Olsen havde oplevet besøget. Det var på et tidspunkt efter mediedækningen, og efter at der var stillet folketingssspørgsmål. Claus Hjelm Olsen svarede, at det havde været fuldstændig som en almindelig dag på kontoret. Der var ikke sket noget, som havde anfægtet Claus Hjelm Olsen.

2014

Han var involveret i tilrettelæggelsen af et flådebesøg fra Kina i 2014. Besøget blev imidlertid efter ønske fra kineserne udskudt til 2015. Under tilrettelæggelsen orienterede de løbende den kinesiske ambassade om, hvor langt de var i processen.

2015

Det blev ikke på noget tidspunkt under forberedelsen af flådebesøget fra Kina i 2015 eller efterfølgende udtrykt, at kineserne ikke ønskede at se anti-kinesiske demonstrationer. Han var ikke involveret i noget samarbejde med PET i forbindelse med flådebesøget. Derimod deltog FE med to repræsentanter på de indledende møder under forberedelsen. Han husker ikke, at der på disse møder med deltagelse af FE skulle være blevet nævnt noget om kinesiske sensibiliteter.

Kineserne kunne være insisterende, hvilket blandt andet kom til udtryk i forbindelse med, at de var skuffede over, at flådefartøjet ikke kunne komme til at lægge til tætere på byen, men skulle ligge helt ude ved Orientkaj. Kineserne spurgte gentagne gange, om det ikke kunne blive flyttet tættere på, men det kunne det ikke på grund af nogle bygningsarbejder.

Under flådebesøget var der åbent skib på det kinesiske fartøj. I den forbindelse var han ude ved skibene, og der så han en person med et flag komme kørende på en knallert. Personen stillede sig op over for skibene. Da han spurgte til, hvad der havde været med personen, fik han refereret, at personen pænt var blevet bedt om at gå. Han mener, at det var en orlogskaptajn af reserven, som havde henvendt sig til per-

sonen og spurgt, om personen ikke ville fortrække. Personen var kørt, efter at orlogskaptajnen havde henvendt sig.

Adspurgt havde han ikke yderligere at tilføje, som kunne være af betydning for kommissionens arbejde.

Mødet afsluttet kl. 11.10.

---- o ----

Tuk Bagger formand

TIBETKOMMISSIONEN II

Protokol nr.: 124

PROTOKOL

Den 17. juni 2021 kl. 13.00 blev Tibetkommissionen sat i Retten på Frederiksbergs lokaler, Howitzvej 32, 2000 Frederiksberg.

Til stede var kommissionens medlemmer, landsdommer Tuk Bagger, advokat Ole Spiermann og professor, dr.jur. Michael Hansen Jensen, førstnævnte som kommissionens formand, samt udspørgeren, advokat Jakob Lund Poulsen.

Som protokolfører fungerede juridisk konsulent Marie Neerlin.

FE 03 var til stede via Skype og bisidder advokat Lise Lauridsen var mødt i retten.

Bisidderne advokat Mikael Bernhoft, advokat Anders K. Németh, advokat Torben Koch, advokat Steen Lassen ved advokatfuldmægtig Anna Rønn, advokat Mikkell Holm Nielsen, advokat Anders Nielsen, advokat Karen-Margrethe Schebye ved advokatfuldmægtig Claudia Sofia Koutsonikolas, advokat Nicolai Mallet og advokat Anders Valentiner-Branth var mødt.

FE 03 bekræftede at have modtaget kopi af kommissorium og kopi af lov om undersøgelseskommisioner samt oplysninger i henhold til undersøgelseskommissionslovens § 23, stk. 1.

FE 03 erklærede sig villig til at udtale sig og blev oplyst om, at han skal tale sandt, men ikke har pligt til selvinkriminering. Han blev endvidere oplyst om, at afhøringen lyddoptages.

FE 03 bekræftede oplysningerne i det indsendte CV om, at han fra 1995 til 1996 var konsulent i Forsvarsministeriets Departement og leder af Vestsektionen i Det Internationale Sekretariat, at han fra 1996 til 2001 var kontorchef i Forsvarsministeriets Departement og chef for Østsamarbejdet og det Nordiske Samarbejde, at han fra 2001 til 2006 var ministerråd og forsvarsrådgiver ved Danmarks faste delegationer ved NATO og EU, at han fra 2006 til 2013 var afdelingschef og chef for Analysesektionen i FE, og at han fra 2013 til 2019 var ministerråd og forsvarsrådgiver ved ambassaden i Washington. Han er fortsat ansat i Forsvarsministeriet.

2012

Som chef for Analysesektoren havde han det overordnede ansvar for FE's efterretningsmæssige produktion, herunder for de efterretningsmæssige rapporter og trusselsvurderinger til blandt andet PET. Derudover havde han overordnet ansvar for udarbejdelsen til FE's efterretningsbehov og forslag til FE's prioritering.

Han husker ikke at have set henvendelsen af 13. juni 2012 fra chefen for Forsvarskommandoens afdeling for National Planlægnings- og Øvelsessektion til SØK, og tilgået FE, om særlig og almindelig hjælp i forbindelse med præsident Hu Jintao's besøg fra den 14. juni 2012 til den 16. juni 2012 før. Det var helt almindeligt, at der ved større besøg blev ydet særlig og almindelig hjælp af forsvaret til støtte for politiet. Det var en standardmæssig orienteringsskrivelse fra Forsvarskommandoen til blandt andet FE, som han næppe ville få at se. FE havde efter normal praksis, gennem CTA, bidraget til PET's trusselsvurdering. Det var helt sædvanligt, at FE også modtog kopi af Forsvarskommandoens skrivelse.

Han har ingen erindring om, at FE bidrog med andet end oplysningerne til trusselsvurderingen under forberedelsen af præsidentbesøget. Han var ikke direkte involveret i FE's bidrag til trusselsvurderingen eller i forberedelsen af besøget i øvrigt.

Der blev i FE holdt et ugentligt ledelsesmøde, og 3-4 gange årligt blev der afholdt chefmøder. Han deltog i ledelsesmøderne, medmindre han var ude at rejse. Ledelsesmøder kunne også aflyses helt på grund af rejseaktivitet. I møderne deltog FE-chef Thomas Ahrenkiel, chefen for ledelsessekretariatet, chefen for den militære sikkerhed og en referent. Steffen Qvist Wied deltog i ledelsesmøderne. Hvis andre havde forberedt en konkret sag, kunne også de deltage i ledelsesmødet under forelæggelsen heraf.

Han har ikke nogen erindring om, at ledelsesmøderne den 6. og den 13. juni 2012 var aflyst. I starten af juni hvert år deltog en række af lederne, herunder ham selv og Steffen Qvist Wied, i møder i udlandet, og dét kan være årsagen til, at ledelsesmøderne var aflyst. På ledelsesmøderne blev der drøftet ledelsesmæssige forhold og forhold af betydning af FE's udvikling, herunder om struktur, organisering, prioritering af opgaver, økonomi, udvikling af planer mv. Han har ikke særlig erindring om møderne i juni 2012. Der kan meget vel have været et stort chefmøde forud for sommerferien. Det ville være naturligt. Han talte jævnligt med Steffen Qvist Wied, da deres to sektorer arbejdede tæt sammen.

Om mail af 16. januar 2021 fra Steffen Qvist Wied til Tibetkommission II, hvoraf blandt andet fremgår, at *"På et ledelsesmøde i FE umiddelbart før besøget (enten 6. el-*

ler 13. juni 2012) rundsendte chefen, Thomas Ahrenkiel (måske på foranledning af analysechefen) en udprintet kopi af en skrivelse fra Chefen for Københavns Politi, som beskrev politiets strategi/overordnede operationsordre for besøget (...) Af skrivelsen fremgik bl.a., at man fra foresatte niveauer (...) lagde vægt på, at der ikke måtte være synlige demonstrationer på de strækninger, præsident Hu's kortege skulle tilbagelægge, ligesom alt agitationsmateriale skulle være skjult for præsidenten og hans følge. Det fremgik eksplicit af skrivelsen, at demonstranter, flag, plakater og slogans skulle fjernes, subsidieret at der skulle blokeres for delegationens udsyn hertil. Man forklarede i skrivelsen desuden kortfattet lidt om kinesisk kultur og understregede, at det var yderst vigtigt, at præsidenten og hans følge ikke "tabte ansigt", forklarede han, at han ingen erindring har om, at der under et møde i FE i juni 2012 skulle være rundsendt en sådan skrivelse på foranledning af Thomas Ahrenkiel eller af ham. Det var Steffen Qvist Wieds udtalelser herom i Berlingske, der var årsag til, at han den 22. januar 2021 sendte en mail til Tibetkommission II, hvor han blandt andet skrev, "[...] Jeg kan oplyse, at jeg ikke erindrer, at vi skulle have haft en sådan drøftelse i FE, herunder at jeg skulle have en rolle i den forbindelse... Jeg skal tilføje, at jeg af samme grund heller ikke tidligere har henvendt mig til kommissionen, da jeg ikke mente at have oplysninger af relevans for denne". Dette er fortsat dækkende for hans erindring.

Foreholdt Steffen Qvist Wieds forklaring for Tibetkommission II den 12. februar 2021 om, at Steffen Qvist Wied hæftede sig ved, "...at analysechefen ikke erindrer at have haft en sådan drøftelse, men han afviser det samtidig heller ikke", forklarede han, at Steffen Qvist Wied tog fejl, da han absolut intet erindrer om en skrivelse fra chefen for Københavns Politi, og han er sikker på, at han ville kunne huske det, hvis det havde fundet sted. Det ville have været ganske usædvanligt, hvis der var kommet en henvendelse af den karakter fra Københavns Politi. Han har heller ingen erindring om, at der skulle være blevet forelagt henvendelser for ledelsesgruppen fra Københavns Politi, Justitsministeriet, Udenrigsministeriet eller i PET vedrørende præsidentbesøget.

Adspurgt om, hvorvidt han har deltaget i et møde med FE's ledelse, hvor grænsen for de grundlovssikrede rettigheder til at ytre sig og til at demonstrere blev drøftet, forklarede han, at der ikke har været sådanne drøftelser. Han har heller ikke drøftet dette med de jurister, der indgik i FE's ledelsesgruppe. Da FE ikke havde nogen aktie i operative forhold, ville det have været stærkt usædvanligt, hvis de havde drøftet noget sådant. Han har heller ikke overværet, at FE's chef Thomas Ahrenkiel har udtalt sig herom. Han har ikke deltaget i drøftelser om kinesernes sensibilitet over for demonstranter, men han havde et generelt kendskab hertil.

Foreholdt Steffen Qvist Wieds forklaring for Tibetkommission II om, at "Efter den kinesiske præsidents besøg, så han pressedækningen af besøget. Da han efterfølgende

mødte analysechefen på gangen, formentlig mandagen efter besøget, sagde analysechefen, "De gjorde det sgu". Det gav ikke FE anledning til at overveje, om de skulle fremkomme med deres viden om dokumentet, da FE blot havde været en efterretningsadresse på et officielt dokument", forklarede han, at de ikke har haft en sådan dialog. Han mindes ikke, at de efter præsidentbesøget i juni 2012 drøftede besøget eller politiets håndtering af demonstranter. Det hele var et stort mysterium for ham, og han har ingen erindring om sådanne ordudvekslinger eller om, at det, som Steffen Qvist Wied har forklaret, skulle have passeret.

Steffen Qvist Wied var et dedikeret menneske med stor fokus på sine opgaver, men han havde måske mindre syn for nogle af de større ting, som han som analysechef var sat til at beskæftige sig med.

Han blev kontaktet af Thomas Ahrenkiel forud for offentliggørelsen af artiklen af 22. januar 2021 i Berlingske, idet Thomas Ahrenkiel var blevet kontaktet af journalisten, der skrev artiklen. Thomas Ahrenkiel refererede, hvad journalisten havde beskrevet om Steffen Qvist Wieds udtalelser. Thomas Ahrenkiel spurgte ham, om han havde nogen erindring herom, hvortil han svarede, at det havde han ikke. Han kontaktede herefter selv chefen for ledelsessekretariatet og en anden FE-medarbejder, og ingen af dem kunne genkende Steffen Qvist Wieds udtalelser.

Adspurgt havde han ikke yderligere at tilføje, som kunne være af betydning for kommissionens arbejde.

Mødet afsluttet kl. 13.40.

---- o ----

Tuk Bagger formand

TIBETKOMMISSIONEN II

Protokol nr.: 125

PROTOKOL

Den 25. juni 2021 kl. 09.30 blev Tibetkommissionen sat i Retten på Frederiksbergs lokaler, Howitzvej 32, 2000 Frederiksberg.

Til stede var kommissionens medlemmer, landsdommer Tuk Bagger, advokat Ole Spiermann og professor, dr. jur. Michael Hansen Jensen via telefonforbindelse, førstnævnte som kommissionens formand, samt udspørgeren, advokat Jakob Lund Poulsen.

Som protokolfører fungerede juridisk konsulent Marie Neerlin.

KF 0765 var mødt med bisidder advokat Mikael Bernhoft.

Bisidderne advokat Anders K. Németh, advokat Finn Bachmann, advokat Arvid Andersen ved advokatfuldmægtig Claudia Koutsonikolas, advokat Torben Koch, advokat Steen Lassen ved advokatfuldmægtig Anna Rønn, advokat Martin Cumberland, advokat Mikkell Holm Nielsen, advokat Anders Nielsen, advokat Karen-Margrethe Schebye, advokat Henrik Hassers Olesen og advokat Anders Valentiner-Branth var mødt.

KF 0765 bekræftede på ny at have modtaget kopi af kommissorium og kopi af lov om undersøgelseskommissioner samt oplysninger i henhold til undersøgelseskommissionslovens § 23, stk. 1.

KF 0765 blev gjort bekendt med vidnepligt og -ansvar, og med at afhøringen lydoptages.

KF 0765 forklarede, at han sikkert var involveret i kinesiske besøg i 2002, men han husker det ikke nærmere.

Han har ikke hørt om et ”*konstruktivt samarbejde*” mellem Udenrigsministeriet, politiet og den kinesiske ambassade med henblik på at sikre, at lovligt anmeldte demonstrationer fandt sted, hvor de ikke generede den kinesiske delegation. Hvis der havde været et sådan konstruktivt samarbejde, var det foregået på et langt højere niveau end hans.

2009

Han havde ansvaret for livvagterne i Bella Center under COP 15. Han skulle briefe livvagterne om deres opgaver i selve Bella Center, som under konferencen var et FN-område. Det betød, at livvagterne ikke blot kunne gå frit rundt med VIP'en, og han skulle derfor orientere dem om retningslinjerne herfor. Hans opgave var ikke knyttet til beskyttelsen af specifikke landes repræsentanter.

Han deltog i et enkelt møde i Bella Center med repræsentanter fra den kinesiske ambassade, Udenrigsministeriet, herunder viceprotokolchef Annette Lassen og medarbejdere i COP 15-sekretariatet. Han vil tro, at de drøftede forholdene i Bella Center og transporten dertil, modtagelsen i lufthavnen mv. Han erindrer stort set ikke mødet. Han husker fuldmægtig Torkild Byg og sekretariatschef Svend Olling. Han var ikke involveret i selve placeringen af demonstranterne ved Bella Center, og han tror ikke, han fik kendskab til, hvor demonstranterne blev placeret. Der var stort set demonstranter overalt ved Bella Center. Han bekymrede sig ikke om Falun Gong-demonstranternes placering. Når han mødte på arbejde kl. 6 om morgenen, var der ikke mange demonstranter ved Bella Center. Han vil tro, at der var færdselsmæssige reguleringer i forbindelse med placeringen af demonstranter, således at demonstranterne af sikkerhedsmæssige årsager ikke kom for tæt på kortegerne fra lufthavnen. Han ved ikke, om der blev lavet afspærring af tilkørselsvejene til Bella Center, herunder ved Vejlands Allé. Der var sikkert afspærret ved Vejlands Allé, da den amerikanske præsident ankom, men han kan ikke forestille sig, at vejen var afspærret under hele COP 15. Han fulgte ikke meget med i, hvad der foregik uden for Bella Center, da Københavns Politi havde ansvaret herfor.

Han husker ikke, om han blev orienteret om fuldmægtig Robin Glinkas mail af 4. december 2009 til Københavns Politi, OPA, med anmodning om oplysninger om planlagte demonstrationer rettet mod kinesiske interesser under COP 15, cc kontorchef Martin Bille Hermann og teamleder Jens Martin Alsbirk. Det eneste, han kan forestille sig, er, at Udenrigsministeriet oplyste kineserne om de planlagte demonstrationer på baggrund af en anmodning herom fra kineserne. Kineserne var ikke meget for at se demonstrationer, når der var tale om besøg på højt nok niveau, og kineserne gav udtryk for, at de ikke ville forulempes af demonstranter.

Udenrigsministeriet udviste en vis nidkærhed ved at spørge ind til og følge med i demonstrationstilladelserne i mailen af 4. december 2009, da det normalt alene var politiet, der tog sig af demonstrationerne. COP 15 var en helt ekstraordinær begivenhed, også sikkerhedsmæssigt, og det kunne være derfor, at Udenrigsministeriet havde sat en yngre medarbejder til at spørge politiet om de planlagte demonstrationer.

Han mindes ikke, at han blev orienteret om KF 1114's mail af 7. december 2009 til Udenrigsministeriet. Han tror, han ved hvem KF 1114 var. Han mener, at KF 1114 under COP 15 var ansvarlig for at løse sikkerhedsopgaven i lufthavnen. På Koordinatorkontoret var KF 1114's ansvarsområde de danske ministre. KF 1114 henviste formentlig Udenrigsministeriet til politiets hjemmeside som ren og skær service. Det var åbenbart en offentlig tilgængelig hjemmeside. Han ved ikke, hvorfor Tilladelseskontoret i Københavns Politi ikke selv besvarede Udenrigsministeriets anmodning.

PET underrettede ambassaderne om demonstrationer, da de var forbindelsesled mellem ambassaderne og politikredsene. Han har ikke hørt om overvejelser om, at det var vigtigt med transparens herom, fordi kineserne ikke kunne lide overraskelser.

PET måtte kun orientere ambassaderne om demonstrationer, der foregik foran deres lands repræsentation, eller hvis demonstrationsruten passerede residensen eller ambassaden. Såfremt PET orienterede ambassaden om alle demonstrationer, ville PET drive noget, der lå tæt på agentvirksomhed.

Om mail af 7. december 2009 fra kontorchef Martin Bille Hermann og fuldmægtig Robin Glinka til direktør for udenrigspolitik Michael Zilmer-Johns, kontorchef Svend Olling, centerchef Sus Ulbæk, protokolchef Jette Nordam med flere om blandt andet Falun Gong-demonstrationer under COP 15, hvoraf blandt andet fremgår, at *"PET oplyser at der ikke har været grundlag for at nægte Falun Gong at demonstrere og at der i øvrigt aldrig tidligere har været ballade under Falun Gongs demonstrationer. Herværende kinesiske ambassade har overfor ASI udtrykt ønske om at demonstrationer rettet mod Kina forhindres/undgås på steder, hvor den kinesiske COP15-delegation måtte passere/opholde sig..."*, forklarede han, at han var enig i, at Falun Gong-demonstrationer altid havde været fredelige. PET blev normalt ikke spurgt om tilladelserne til demonstrationer, og han har aldrig modtaget en forespørgsel fra Københavns Politi af den karakter. I givet fald ville det være sket til et højere niveau end hans i PET. Han ville mene, at Udenrigsministeriets ledelse blev orienteret om alt, hvad der foregik under COP 15, men han kendte ikke til proceduren i Udenrigsministeriet. Han ville ikke tro, at det var usædvanligt i et tilfælde som dette, hvor det var Kina's nr. 1, der kom.

Det ville undre ham meget, hvis det var noget de *"plejede"* at gøre, som centerchef Sus Ulbæk skrev i sin mail af 8. december 2009 kl. 8.57: *"Fint - men vi plejer at aftale med Politiet at FG og Tibetanerne står steder hvor den kinesiske delegation ikke kommer. Det kan enten ske ved at kortegerne altid kører en anden vej eller at demonstrationerne flyttes. Det hjørne som FG har fået tildelt lyder meget centralt?"*. Det havde i

hvert faldt ikke noget med PET at gøre. Han har aldrig set eller hørt noget, der skulle indikere en sådan aftale. Han har aldrig hørt om centerchef Sus Ulbæk.

Om kontorchef Martin Bille Hermanns besvarelse til centerchef Sus Ulbæk, hvoraf fremgår, at *"Det er meget centralt. Og bestemt ikke noget, som vi er vilde med. Men vi skulle nærmest hale informationen ud af Politiet, og de har ikke spurgt os forinden. Spørgsmålet er, hvad der sker, hvis vi beder Politiet om at flytte demoen. Vi risikerer vel, at der pludselig kommer strøm på"*, forklarede han, at han aldrig har hørt om, at politiet forud for udstedelse af en demonstrationstilladelse spurgte Udenrigsministeriet om demonstranternes placering. Hvis det var sket, var det foregået på et højt niveau hos Københavns Politi og i Udenrigsministeriet og over hans niveau i PET.

Om centerchef Sus Ulbæks svar til kontorchef Martin Bille Herman samme dag om, at hun *"Tror vi må tale med COP15LOG og de må tale med politiet om hvor kortegen kører, hvis vi er så langt at FG allerede har fået tilladelsen... Under alle omstændigheder er det jo først og fremmest under Wens ophold det er rigtig vigtigt..."*, forklarede han, at det tydede på, at Udenrigsministeriet forsøgte at fremme Danmarks interesser måske grænsende til, hvad der var lovligt. Udenrigsministeriet spurgte ikke ham eller andre på hans niveau om de juridiske grænser. Han har heller ikke haft en sådan dialog med viceprotokolchef Annette Lassen, som selv var jurist og sikkert vidste det lige så godt som han.

2010

Verbalnoten af 28. april 2010 fra Kina's ambassade til Udenrigsministeriet og videre-sendt den 29. april 2010 af viceprotokolchef Annette Lassen til gamma@pet.dk, ville normalt havne hos ham, da han havde den daglige kontakt til den kinesiske ambassade. Verbalnoten lignede de verbalnoter, som han tidligere havde modtaget fra den kinesiske ambassade, og budskabet var det samme.

Idet der var tale om et besøg af en handelsminister, gav verbalnoten ikke PET anledning til overvejelser. PET orienterede Københavns Politi om besøgsprogrammet, og de anbefalede formentligt stort set ingenting om sikkerheden. Det var normal procedure, at Udenrigsministeriet videre-sendte en sådan henvendelse til PET, idet PET skulle foretage den samlede vurdering af truslen mod gæsten og herunder anbefale, hvilke sikkerhedsmæssige tiltag der skulle iværksættes.

Han tror ikke, at han deltog i mødet den 6. maj 2010 mellem den kinesiske ambassade og Udenrigsministeriet, som omtales i mail af 5. maj 2010 fra Thomas Gammelgård Jørgensen til viceprotokolchef Annette Lassen, cc ham og ansatte i Udenrigsministeriet, da der kun var tale om et besøg af en handelsminister.

2012

Forud for statsbesøget introducerede han KF 0764 for militærattachéen på den kinesiske ambassade, men han deltog ikke i planlægningen af statsbesøget i 2012 og heller ikke i stabsmøder hos Københavns Politi i forbindelse med besøget.

Han deltog ikke i et møde i Udenrigsministeriets Protokol sammen med KF 0796. Det må have været KF 0766 eller KF 0764, der deltog i mødet sammen med KF 0796.

Det var normalt koordinatorene selv, der deltog i møderne i Udenrigsministeriet mv. om et besøg. Det var usædvanligt, hvis deres leder KF 0796, deltog i mødet. KF 0796 var i 2012 en relativt ny chef for Koordinatorkontoret, og han ville måske se, hvad medarbejderne på kontoret lavede. De udfærdigede normalt ikke referater fra møder med Udenrigsministeriet. Ordet ”log” sagde ham ikke noget.

Vedrørende hans forklaring for Tibetkommission II den 25. februar 2021 om, at *”På et tidspunkt efter 2002 satte han sig grundigt ind i grundlovens bestemmelser, herunder om retten til at demonstrere, og i kommentarerne til bestemmelsen, hvor der stod, at demonstranter havde ret til at blive set og hørt. Han oplyste kineserne om grundlovens bestemmelser på engelsk... Om referat af tirsdagsmøde den 29. maj 2012 i PET forklarede han...Han kender ikke baggrunden for bemærkningen i referatets afsnit om ”Kinesisk indkomne statsbesøg til kongehuset” om ”FOKUS på at der helst ikke må være demonstranter mod kineserne ”synligt” ift præsidenten”... Det var tydeligvis skrevet af en, der ikke kendte grundlovens regler til fulde. KF 0796 må have fået informationen et sted fra. Det var ikke en oplysning, der kom fra ham. Det overrasker ham, hvis informationen skulle komme fra viceprotokolchef Annette Lassen fra Protokollen. Det har han aldrig selv oplevet. Hvis han på daværende tidspunkt havde nærlæst grundloven og kommentarerne, ville han have bragt emnet om synlighed op på et morgenmøde. Han husker ikke, hvornår han satte sig ind i grundlovens bestemmelser, men han vil tro, at det var før 2012”,* forklarede han, at han ikke husker det nærmere, hvornår han satte sig ind i kommentarerne til grundloven. Han fandt kommentarerne til grundloven på internettet og printede dem ud. Han husker ikke, hvilket værk han printede kommentarerne ud fra. Han satte sig ind i grundlovens regler forud for Tibetkommission I’s beretning. Han gik på nettet og fandt grundloven og kommentarer hertil. Han printede det ud, markerede det relevante med gult og havde det liggende. Han gjorde det for at have argumenterne i orden over for diverse diplomater, så han kunne redegøre for, at de ikke bare kunne fjerne demonstranterne foran ambassaderne.

Han nævnte sin viden om grundlovens bestemmelser for nogle kolleger på Koordinatorkontoret. Det kan have været til nogle nye kolleger under sidemandsoplæring i Koordinatorkontoret, men han husker ikke hvornår.

Hvis han havde haft indsigten i grundlovens bestemmelser, da han læste PET's tirsdagsmødereferat af 29. maj 2012, ville han nok have nævnt det. Han kan derfor meget vel have tilegnet sig sin viden om grundloven efter 2012.

Han læste tirsdagsmødereferaterne i det omfang han havde tid hertil, og idet emnerne altid allerede var blevet nævnt på et indledende morgenmøde før tirsdagsmødet, var det ikke endegyldigt afgørende, at man læste referatet bagefter. På de indledende morgenmøder fik koordinatoren, der senere skulle orientere fx Københavns Politi om kommende opgaver, informationer fra de andre koordinatore, som skulle videregives til Københavns Politi. Det var typisk kun den medarbejder, der skulle lave referatet, der læste referatet fra ugen før. Indholdet i tirsdagsmødereferaterne kunne godt blive drøftet på Koordinatorkontoret. KF 0796's passus om synlighed i tirsdagsmødereferatet af 29. maj 2012 kunne forstås på flere måder. Han husker ikke, at han i maj eller juni 2012 deltog i et morgenmøde, hvor der blev talt om, at der skulle være fokus på, at demonstranterne ikke skulle være synlige for den kinesiske delegation.

Han stiller spørgsmål ved, hvorvidt KF 0796 husker rigtigt i sin forklaring for Tibetkommission II om, at KF 0796 under et møde i Protokollen skulle have fået besked om, at demonstranter helst ikke skulle være synlige for kineserne. Han har aldrig oplevet, at viceprotokolchef Annette Lassen har bedt Københavns Politi eller PET om at overtræde grundloven.

Han arbejdede meget sammen med viceprotokolchef Annette Lassen, men han var ikke i så tæt kontakt med protokolchef Jette Nordam. Han mindes ikke, at han drøftede forståelsen af de grundlovssikrede rettigheder med ansatte i Udenrigsministeriet. De kan måske have talt om det efter statsbesøget, men han husker ikke noget herom. Han overvejede ikke, hvordan grundlovens bestemmelser om demonstranternes rettigheder blev opfattet i Protokollen. Det overrasker ham ikke, at medarbejderne i Protokollen og i Udenrigsministeriet ikke kendte til det reelle indhold af de grundlovssikrede rettigheder, for han tror, at det gælder for mange mennesker. Der er stor forskel på at kende retten til at demonstrere og at kende retten til at blive set og hørt. Han kan ikke i dag stå inde for, hvad han tidligere har forklaret om, at han kendte grundloven forud for besøget i 2012.

Når han for Tibetkommission II forklarede, at *"Der var mange politifolk, der ikke vidste, at grundloven ikke blot sikrede retten til at demonstrere men også sikrede, at de*

monstranterne havde ret til at blive set og hørt”, var det blot et gæt, da han ikke kendte alle politifolks indsigte i grundloven.

Han baserede sin udtalelse for Tibetkommission II om, at *”Som forbindelsesofficer til den kinesiske ambassade vidste han, at kineserne ikke var glade for demonstranter, men han har ikke kendskab til en generel regel om, at kinesiske gæster ikke måtte se demonstranter. Efter hans opfattelse var det heller ikke en gængs opfattelse i Københavns Politi... Der kan ikke have været en kultur hos politiet om, at demonstranter ikke måtte være synlige for kinesiske gæster. Hvis der var, fulgte politiet den ikke, for der var mange demonstranter til stede og synlige under kinesiske besøg”* på, at han havde deltaget i en del kinesiske besøg, hvor han så adskillige demonstranter, der ikke var blevet fjernet, hvorfor det ikke kunne være en gængs regel i politiet. Falun Gong og Frit Tibet demonstrerede altid under kinesiske besøg. Han har en enkelt gang set pro-kinesiske tilhængere arrangeret af den kinesiske ambassade foran Hotel Marriott under et kinesisk besøg. Han mindes ikke, at han har set prokinesiske tilhængere foran Udenrigsministeriet. Den eneste kultur, han har haft kendskab til i forhold til demonstranter, var, at de, under transporten af VIP'en, uanset VIP'ens nationalitet, altid forsøgte at undgå en rute, hvor der stod demonstranter. Der var ofte spontant opståede demonstrationer, som politiet ikke nødvendigvis havde helt styr på, og de ville ikke tage risikoen ved at køre forbi. De forsøgte dog ikke at fjerne demonstranterne, hvis de stod ved besøgsstederne. Han har ikke været involveret i demonstrationstilladelserne, da Københavns Politi tog sig heraf. Når han gik ud fra, at det var spontane demonstrationer, som han havde set, var det, fordi en enkelt Falun Gong-demonstrant, der stod ved motorvejen, hvor delegationen ville køre forbi, ikke ville have fået tilladelse til at stå der. Han kender KF 0764 godt, og han er sikker på, at KF 0764 heller ikke var en del af en sådan kultur. Det er nærmest konspiratorisk tankegang, at der skulle findes en sådan kultur.

Vedrørende hans forklaring for Tibetkommission I den 8. december 2016 om *”Foreholdt Michael Dekker Poulsens forklaring til Den Uafhængige Politiklagemyndighed, hvorefter KF 0764 telefonisk gav oplysning om, at Udenrigsministeriet havde meddelt, at der skulle indgås aftaler for 20 mia. kr., men at kineserne ville rejse hjem, hvis de så bannere eller flag, og at KF 0764 ikke ønskede at give denne oplysning skriftligt, oplyste afhørte, at han ikke kender Michael Dekker Poulsen. Han har svært ved at tro på Michael Dekker Poulsens forklaring. En menig medarbejder ved PET ville næppe tage en sådan beslutning...”,* forklarede han, at han fortsat var af den opfattelse. Hvis der var en politisk agenda, forestillede han sig, at direktøren i Udenrigsministeriet talte direkte med politidirektøren i Københavns Politi, men det var bare et gæt. Hvis han blev mødt af et usædvanligt ønske, ville han have nævnt det for sin nærmeste leder. Han var i daglig kontakt med KF 0796, som han sad på kontor med. KF 0766 og KF 0764 sad sammen på et kontor, mens de øvrige sad sammen i et storrumskontor.

Når han for Tibetkommission II forklarede, at KF 0764 var ”*sikkerhedskoordinator for PET*”, var det Kongehuset, som KF 0764 havde som sagsområde.

Koordinatorerne fungerede som bindeled mellem Udenrigsministeriet og Københavns Politi på det praktiske niveau, og han var derfor ofte i dialog med begge. Hvis der var særlige politiske ønsker, formodede han, at kommunikationen foregik direkte mellem den øverste ledelse i henholdsvis Udenrigsministeriet, Københavns Politi og PET og derved uden om hans niveau.

Han har ingen viden om, at der skulle findes noget på tryk om, at kinesere skulle behandles anderledes end andre nationaliteter. Han har heller ikke hørt om det.

2013

Under besøget af den kinesiske formand for den nationale komité Yu Zhengsheng i juni 2013, var han ikke involveret i spørgsmålet om en fotosession med Kronprinsen og Yu Zhengsheng. Det var normalt værten, i dette tilfælde Kongehusets pressechef Lene Balleby, der stod herfor.

Om mail af 4. juni 2013 fra NTDTV til Kongehusets Kommunikationsafdeling med anmodning om pressemæssig deltagelse ved Yu Zhengsheng's besøg, videresendt af kommunikationsmedarbejder Christian Meyer til KF 0765, som han besvarede samme dag, hvoraf det fremgår, at ”*Vi kender ikke de to fra NTDTV. Men efter at have set kinesernes liste igennem over ”deres” uønskede presseselskaber, står de nævnt øverst på listen...*”, forklarede han, at kineserne havde udleveret en liste over, hvem de ikke ønskede til stede under fotosessionen. Listen var irrelevant, da politiet og PET ikke afgjorde, hvem der deltog i pressekonferencer.

Det måtte være den kinesiske ambassade, der påstod, at de to pressefolk fra NTDTV var Falun Gong-tilhængere, siden han i sin mail af samme dag til KF 1268 skrev blandt andet, at ”*De to nævnte pressefolk fra NTDTV samt Lingnan (Linda) Wu, der vist alle har dansk pressekort, har kineserne bedt os om at have speciel focus på. De påstår de er Falun Gong, hvilket jeg dog tvivler på...*”. Han var ikke med til selve presse-mødet, da han stod foran porten til Christian VIII's palæ. Det var alene pressechef Lene Balleby, der afgjorde, hvilke pressefolk der kom ind. Når pressefolkene blev lukket ind, undersøgte PET deres tasker af sikkerhedsmæssige årsager. Idet pressefolkene kom tæt på Kronprinsen, kunne de på forhånd undersøge pressefolkenes baggrund for kriminalitet og terrorhandlinger. De fandt formentlig ikke noget på pressefolkene fra NTDTV, hvorfor PET ikke havde anledning til at anbefale Kongehuset, at de ikke skulle deltage.

Adspurgt havde han ikke yderligere at tilføje, som kunne være af betydning for kommissionens arbejde.

Mødet afsluttet kl. 11.00.

---- O ----

Tuk Bagger formand

BILAG 9

9.1 Høringssvar Claus Hjelm Olsen

Anne Damhus Kristensen

Fra: Anders K Németh <akn@aknlaw.dk>
Sendt: 21. januar 2022 10:43
Til: Tibetkommissionen
Emne: Tibetkommissionen - Claus Hjelm Olsen

Til Tibetkommissionen

Jeg kan, i forlængelse af udkast til kommissionens bevisvurdering og retlige vurdering, modtaget 18. januar 2022, oplyse, at min klient og undertegnede fortsat er uenige i kommissionens vurderinger.

Med venlig hilsen

Anders K Németh
Advokat (H)

Nørregade 13, baghuset, 2. sal
1165 København K

M (+45) 20 23 31 70

www.aknlaw.dk

9.2 Høringssvar Mogens Norup Lauridsen

E-mail: kontakt@tibetkommissionen.dk
Tibetkommissionen
Landgreven 4
1301 København K

København, den 24. januar 2022
J.nr. 33978/mk

Vedr.: Tibetkommissionen II – Mogens Lauridsen

Herved skal jeg som bisidder for ledende politiinspektør Mogens Lauridsen meddele, at min klient ikke har bemærkninger til det foreliggende beretningsudkast.

Med venlig hilsen

Torben Koch

KOCH /
CHRISTENSEN

Advokatfirma

Sankt Annæ Plads 6
DK-1250 København K

T +45 33 15 08 00
F +45 33 15 50 60

Handelsbanken
0890 1062227

kc@kochchristensen.dk
kochchristensen.dk

Torben Koch
John Kahlke
Niels Gyde Poulsen
Henrik Karl Nielsen
Kim Meurs-Gerken
Jakob Bjerre
Rebekka Høj

9.3 Høringssvar Mads Firlings

E-mail: kontakt@tibetkommissionen.dk
Tibetkommissionen
Landgreven 4
1301 København K

København, den 27. januar 2022
J.nr. 35191/mk

KOCH /
CHRISTENSEN

Vedr.: Tibetkommissionen - Mads Firlings

Advokatfirma

Herved skal jeg som bisidder for Mads Firlings meddele, at min klient ikke har bemærkninger til det foreliggende beretningsudkast.

Sankt Annæ Plads 6
DK-1250 København K

På vegne af min klient skal jeg dog bemærke, at min klient i den i sagen omhandlede periode havde charge af politikommissær og ikke som det fejlagtigt er anført i beretningsudkastet, vicepolitikommissær.

T +45 33 15 08 00
F +45 33 15 50 60

Dette bedes venligst rettet, således at det den korrekte titel på min klient, der fremgår af den endelige beretning.

Handelsbanken
0890 1062227

kc@kochchristensen.dk
kochchristensen.dk

På forhånd tak.

Med venlig hilsen

Torben Koch

Torben Koch
John Kahlke
Niels Gyde Poulsen
Henrik Karl Nielsen
Kim Maurs-Gerken
Jakob Bjerre
Rebekka Høj

9.4 Høringssvar Kim Lykke Østergaard

København den 27. januar 2022

Høringssvar til Tibetkommission 2.

Kære Kommission

Tusind tak for muligheden for at afgive høringssvar til kommissionens konklusion omkring min gøren og laden i forhold til statsbesøg fra Kina.

Som det fremgik af mit høringssvar til Tibetkommission 1 så interesserede den kommission mig ikke synderligt, da jeg synes det var spild af offentlige midler at bruge tid på. Men til gengæld interesserer jeg for Tibetkommission 2 alene af den grund, at jeg sidenhen fra sidelinjen må se på, at jeg har 2 fremragende kolleger, der nu på vel 4. år er suspenderet som en eller anden udløber af sagen.

Derfor dette lidt mere fyldestgørende høringssvar end til Tibetkommission 1.

For at starte bagfra i de 42 sider jeg har modtaget så hæfter jeg mig ved, at citat:

”Tibetkommission II ændrer herefter konklusionen i Tibetkommission I’s beretning for så vidt angår vicepolitinspektør Kim Lykke Østergaard til, at kommissionen finder dette kritisabelt.”

Det finder jeg meget interessant, idet jeg faktisk selv var af den opfattelse, at jeg fik kritik allerede i Tibetkommission 1 med hensyn til manglende nidkærhed med, at politiets eskorteleder var bekendt med strategien. Jeg kan godt se, at det anføres, at efter kommissionens opfattelse afviger mine oplysninger til Tibetkommission 2 fra kommission 1. Det er måske forskel på jurasprog og på dansk, men det synes jeg nu ikke at mine oplysninger gør. Det udvider min forklaring, men afviger da ikke, idet jeg under kommission 1 svarede på det, den såkaldte efterforsker i DUP spurgte mig om og på mig virkede hans interesse i at opklare noget som helst at være uhyre beskeden. Til gengæld var udspørgeren i kommission 2, Hr. Lund Poulsen, noget skarpere anlagt og derfor blev min forklaring udvidet. Nevermind hvis I ønsker at kalde det afvige så lever jeg nok med det.

Men hvordan det kan ændre en konklusion om, at det så nu er kritisabelt fordi jeg har forklaret om noget der ligger endnu 10 år længere tilbage i tiden forstår jeg simpelthen ikke.

Det er vel kritisabelt allerede første gang man ikke er nidkær nok med at en indsatsleder (eskortelederen) ikke har forstået opgaven til fulde.

Jeg mener, – rent hypotetisk – at hvis en jurist møder op i retten til en sag og så ikke har sat sig ind i bare én af afhøringsrapporterne så er det vel kritisabelt allerede første gang det sker og ikke fordi der er en eller anden fortid om for 10 år siden var der en anden opfattelse. Eller – igen rent hypotetisk – at man som embedsmand eller minister møder op i et udvalg i Folketinget og træffer beslutninger uden at have læst de foreliggende dokumenter til mødet vel også er kritisabelt første gang, hvis det nogensinde – rent hypotetisk skulle ske.

Derfor har jeg nu siden kommission 1 gået og troet, at jeg var blevet kritiseret, hvilket så åbenbart ikke var tilfældet. Jeg kan så glæde kommissionen og andre med, at jeg derfor for længe siden har taget kritikken til efterretning, og at jeg i almindelighed og Københavns Politi i særdeleshed har indført procedurer, der efter min mening forhindrer gentagelser. Og ja det ærgrer mig stadig med den eskorteleder, men så er det heller ikke værre, idet jeg nok må erkende, at hvis samfundet igen vil bruge 50 millioner kroner (mit estimat) og 5-7 år på at undersøge noget eller nogen så tror jeg faktisk man kan finde et eller andet på hvem som helst. Og den kritik er jo intet i forhold til, at jeg som sagt

har 2 kolleger, der nu har – ja rent ud sagt rådnethed op i 4 år vel. I mine øjne står det på ingen måde mål med, at en håndfuld helt legitime og velmenende demonstranter har fået en forkert behandling, som det efter min opfattelse var et ønske fra et ministerium.

Det bringer mig frem til nogen af de kloge ord, der er faldet undervejs i forløbet. Forhenværende udenrigsminister, Hr. Holger K. Nielsen blev i 2018 citeret for, at det tyder på en syg kultur i politiet, hvor man agerer på egen hånd. Nu har jeg godt nok ikke endnu fået den fulde beretning fra Tibetkommission 2, men det skulle undre mig en del om ikke der muligvis også kunne være et afsnit der handler om udenrigsministeriet. Jeg kommer sådan til at tænke på citater som – man skal ikke kaste med sten når man bor i et glashus – eller – Tale er sølv, men tavshed er guld – når jeg skal forholde mig til en sådan udtalelse fra en udenrigsminister. Jeg skal dog erkende, at der til mandens forsvar er 2 forhold, der taler til hans fordel. For det første så kræver det ingen uddannelse at være udenrigsminister, men alene at man bliver spurgt af en statsminister. For det andet så var han kun minister i godt 50 dage så vidt jeg husker, så han kan være undskyldt med, at han nok ikke har nært rundt i alle skabene i ministeriet så der kan muligvis (man ved det jo ikke) være skeletter eller magnetbånd i nogle af de skabe han ikke nåede at kigge i.

Af andre kloge forhold undervejs i hele processen er jeg blevet spurgt om jeg ikke ville genoverveje min holdning til at have bisidder i form af en advokat. Jeg må sige, at jeg ikke forstår hvorfor. Hvordan skulle en jurist kunne bidrage mig med noget som helst eftersom der ikke har været nogen tilstede i forbindelse med de beslutninger eller gøren og laden jeg har foretaget mig. Sikker velmenende personer har oplyst mig om, at en jurist måske kunne bidrage til at jeg kunne "veje mine ord på en guldvægt" inden jeg udtalte mig. Det må jeg nok erkende vil ligge mig uendelig fjernt at gøre, da hele denne sag vel egentlig handler om ytringsfrihed og den kan vel ikke justeres på en guldvægt? Og så kan jeg i det mindste bryste mig af, at jeg ikke direkte har kostet samfundet helt igennem unødige udgifter til en advokat.

Så vidt jeg erindrer blev jeg her i kommission 2 også spurgt om, hvordan jeg troede det kunne være, at nogle højere chargede end jeg selv i politiet ikke havde samme erindring eller ikke kunne huske, at der skulle være en generel dagsorden for statsbesøg fra Kina, der var helt anderledes end for andre stater. Det kunne jeg selvsagt ikke svare på, men efter at have fulgt med i denne kommissions arbejde i dagspressen kan jeg forstå, at selv en centerchef i udenrigsministeriet, mener jeg det var, ikke en gang kunne huske en mail hun selv havde skrevet. Derfor har jeg nu en teori om det fænomen, at jo tættere du er på toppen jo mindre kan man måske erindre. Da jeg finder det helt og aldeles udelukket, at højtchargede kolleger, herunder forhenværende, i politiet og hæderkronede embedsmænd og jurister i udenrigsministeriet decideret lyver eller fortæller halve sandheder må forklaringen jo være en anden. Jeg tror, at det ganske enkelt er et spørgsmål om kapacitet. Disse personer er jo langt højere uddannet end os andre og flere af dem har givetvis så mange eksamensbeviser fra diplommoduler og mastermoduler og hvad der ellers findes, at de kunne tapetsere et halvt parcelhus. Det må jo have kostet så mange ram i menneskelig kapacitet, at der ganske enkelt ikke er ledig plads til mere og ligesom en computer skal noget jo så slettes for at skaffe plads til andet og så er det jo en prioritering, hvad man vælger at have plads til at lagre.

Som jeg også kan læse så når at kommissionen frem til at politiet ikke fritages for ansvar, hvad enten vi har den opfattelse, at det er et klart ønske fra den politiske ledelse eller ej. Det bliver spændende fremadrettet, idet jeg ikke er bekendt med, at vi nogensinde er gået i rette med, hvad den politiske ledelse mener, at politiet skal have af mening og hvad vi skal, men at vi traditionelt vel altid har sagt – Javel hr. minister.

Nå men det skal vel have en ende og det skal mit ligegyldige høringssvar jo også. Så må jeg slutte af med, at jeg er uendelig glad for mit arbejde og for hele Københavns Politi. Men jeg kan ikke lade være med at skænke det en tanke, at tænk hvis der i Københavns politi, i PET og i Udenrigsministeriet, hvert sted bare havde været én voksen på tilstrækkelig højt niveau, der havde sagt – Beklaget, det var ikke hensigten at bryde loven, men at få gæsten til at føle sig godt behandlet og det skal ikke ske igen, vi ændrer procedurer hele vejen rundt i politi, PET og ministerie – så havde vi nok undgået megen spildtid og ikke mindst penge.

Som sagt har jeg ingen indvendinger mod Kommissionens konklusion vedr. min person og med håb om snarlig afklaring for mine 2 fremragende, men suspenderede kolleger vil jeg igen sige tak for muligheden for at blive hørt.

Med venlig hilsen

Kim Østergaard
Vicepolitiinspektør

9.5 Høringssvar Steen Bischof

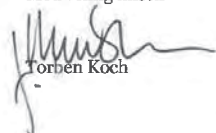
E-mail: kontakt@tibetkommissionen.dk
Tibetkommissionen
Landgreven 4
1301 København K

København, den 31. januar 2022
J.nr. 35014/mk

Vedr.: Tibetkommissionen II – Steen Bischof

Herved skal jeg som bisidder for pk. Steen Bischof meddele, at min klient ikke har bemærkninger til det foreliggende beretningsudkast.

Med venlig hilsen

Torben Koch

KOCH /
CHRISTENSEN

Advokatfirma

Sankt Annæ Plads 6
DK-1250 København K

T +45 33 15 08 00
F +45 33 15 50 60

Handelsbanken
0890 1062227

kc@kochchristensen.dk
kochchristensen.dk

Torben Koch
John Kahlke
Niels Gyde Poulsen
Henrik Karl Nielsen
Kim Meurs-Gerken
Jakob Bjerre
Jakob Buch-Jepsen
Henrik Juul

9.6 Høringssvar Kai Vittrup

HASSERIS
ADVOKATFIRMA

Tibetkommissionen

Landgreven 4

1301 København K

København, den 1. februar 2022

Vedr.: Udtalelse over udkast til kommissionens bevisvurdering og retlige vurdering

Jeg har den 18. januar 2022 som bisidder for chefpolitiinspektør Kai Vittrup modtaget kommissionens udkast til bevisvurdering og retlig vurdering. Dette materiale giver anledning til følgende bemærkninger:

Kommissionen anfører på udkastets side 41 af 42 følgende:

”Kommissionen har i de gengivne dokumenter og forklaringer fundet grundlag for at antage, at der blandt de ledende politimedarbejdere i Københavns Politi, herunder chefpolitiinspektør Kai Vittrup [...] som i en lang årrække [...] var inddraget i og ansvarlig for besøg af officiel karakter fra Folkerepublikken Kina, var en viden om den udbredte forståelse hos politipersonalet af, at man skulle søge at undgå, at den kinesiske besøgende så eller hørte anti-kinesiske demonstrationer og menings-tilkendegivelser, at der blev givet instrukser herom, og at der blev ageret herefter, men at ingen af de ledende politimedarbejdere tog skridt til at gribe ind.”

Af sagen fremgår det, at Kai Vittrup først blev bekendt med de kinesiske sensibiliteter forud for premierminister Zhu Rongji besøg i 2002. Dette emne havde ikke været relevant i Ålborg, hvor han var chefpolitipolitiinspektør fra 1992 til 1996, og ej heller i København i årene 1996 til 2002. Kai Vittrup var fraværende fra sin stilling ved Københavns politi fra august 2003, idet han på foranledning af Rigspolitiet tiltrådte en stilling som Senior Police Advisor ved Coalition Forces Iraq. Endvidere har man ved afhøringerne af Kai Vittrup lagt til grund, at han ikke i de sidste 6 måneder af sin ansættelse ved Københavns Politi, fra februar til oktober i 2004, var involveret i besøg fra Folkerepublikken Kina.

Sankt Peders Stræde 28 B 1453 København K Telefon 24 41 21 60 hho@hasserisadvokatfirma.dk

Danske Bank 3409 4070175037 CVR 29283753

Kai Vittrup har således kun været involveret i afviklingen af et enkelt besøg på højt niveau fra Kina, nemlig 2002-besøget.

Danmark havde formandskabet for EU i 2. halvår 2002, hvilket i december 2002 blev afsluttet med et topmøde i København, hvori også deltog mange besøgende stats- og regeringschefer, idet EU stod foran en stor udvidelse med en række østeuropæiske lande. Dette var dansk politis største og mest komplicerede opgave nogensinde, ikke mindst fordi andre europæiske storbyer i årene forinden var blevet hærget voldsomt i forbindelse med voldelige uroligheder ved EU-topmøder. Ved det afsluttende EU-topmøde - som blev afviklet fredeligt - talte den indsatte styrke op mod 6.000 mand, hvoraf størsteparten kom fra det øvrige Danmark. Planlægningen af denne enorme og afgørende vigtige politiopgave lagde i sagens natur beslag på stort set hele chefpolitiinspektør Kai Vittrups arbejdstid i det pågældende halvår. Det kinesiske statsbesøg i 2002 var således blot én blandt mange store politiopgaver som følge af EU-formandskabet.

Kai Vittrup udviklede og implementerede på alle niveauer i Københavns Politi det såkaldte mobile indsatskoncept, som blandt andet forudsætter umisforståelige og konsekvente kommandoveje. I forbindelse med implementeringen af det mobile indsatskoncept har Kai Vittrup da også nedlagt enheder under Københavns Politi, som ikke med den fornødne sikkerhed kunne antages at indgå i og tilpasse sig en stringent kommandostruktur. Kai Vittrup har i hele sin tid som chef for ordenspolitiet i København som noget helt grundlæggende fastholdt klare kommandoveje.

Kai Vittrup udarbejdede i juni 2002 en overordnet, standardoperationsplan for alle politimæssige indsatser i løbet af det danske EU-formandskab. Standardoperationsplanen fastlagde rammerne for de politimæssige indsatser, herunder rammerne for, hvordan demonstrationer fremover skulle håndteres.

Tidligere chefpolitiinspektør Kai Vittrup ønsker at understrege, at han - og kun han - som chef for ordenspolitiet har haft ansvaret for politiindsatserne i deres helhed, også selvom der i enkelte tilfælde måtte være handlet på en måde, som ikke er i overensstemmelse med de skriftlige ordrer.

Henrik Hasseris Olesen
Advokat

Sankt Peders Stræde 28 B 1453 København K Telefon 24 41 21 60 hho@hasserisadvokatfirma.dk

Danske Bank 3409 4070175037 CVR 29283753

9.6.1 Supplerende høringssvar Kai Vittrup

Tibetkommissionen

23. februar 2022

Jeg afgav den 1. februar 2022 på vegne af tidligere chefpolitiinspektør Kai Vittrup en udtalelse over udkast til kommissionens bevisvurdering og retlige vurdering.

Jeg skal supplerende henlede opmærksomheden på, at det følger af forarbejderne til lov om undersøgelseskommissioners § 4, stk. 4, at en undersøgelseskommission i almindelighed bør afholde sig fra udtalelser om fratrådte embedsmænd, der kan efterlade det indtryk, at der ville være grundlag for at søge et disciplinært ansvar gennemført. Således fremgår det af forarbejderne:

"Undersøgelseskommissionen bør ikke udtale sig på en sådan måde, at det efterlader det indtryk, at der ville have været grundlag for at søge et disciplinæransvar gennemført, hvis den pågældende fortsat havde været ansat i den statslige forvaltning. Baggrunden for denne begrænsning er, at den pågældende ikke vil have mulighed for at få et sådant belastende udsagn prøvet under en efterfølgende disciplinærsag (tjenestemandssag)."

Det nævnte udgangspunkt er tillige anvendt i forbindelse med de retlige vurderinger gennemført af Statsløsekommissionen, jf. beretning, bind 1, afsnit 3.2.2.3, og af Instrukskommissionen, jf. bind 7, afsnit 12.4.

Baggrunden for denne begrænsning er, at den pågældende embedsmand ikke har mulighed for at få et sådant belastende udsagn prøvet under en efterfølgende disciplinærsag.

Kai Vittrup har forladt arbejdsmarkedet og er pensioneret for mange år siden, hvorfor han ikke kan stilles disciplinært til ansvar.

Sankt Peders Stræde 28 B 1453 København K Telefon 24 41 21 60 hho@hasserisadvokatfirma.dk

Danske Bank 3409 4070175037 CVR 29283753

Når Kai Vittrup omtales som tilfældet er i Kommissionens udkast til vurdering, er der en risiko for, at læseren bliver efterladt et forkert indtryk af, at der kunne søges et disciplinært ansvar gennemført over for Kai Vittrup. Denne vurdering vil Kai Vittrup grundet den manglende mulighed for kontradiktion ikke have mulighed for at tilbagevise, hvorfor kommissionen bør afstå fra at give navngiven kritik af Kai Vittrup i beretningen.

Henrik Hasseris Olesen
Advokat

Sankt Peders Stræde 28 B 1453 København K Telefon 24 41 21 60 hho@hasserisadvokatfirma.dk
Danske Bank 3409 4070175037 CVR 29283753

9.7 Høringssvar Claus Grube

LASSEN RICARD

Tibetkommissionen
Att.: Formand Tuk Bagger
Landgreven 4
1301 København K
Alene pr. e-mail:
kontakt@tibetkommissionen.dk

24. januar 2022
Vores ref. 07965 SL/arr

BESVARELSE AF KOMMISSIONENS HØRINGSBREV

Under henvisning til kommissionens høringsbrev af 18. januar 2022 til mig med "udkast til kommissionens bevisvurdering og retlige vurdering" vedrørende Udenrigsministeriet, kan jeg oplyse, at min klient Claus Grube ikke er enig i flere af kommissionens betragtninger. Claus Grube vil dog alene kommentere, hvad kommissionen anfører til sidst specifikt i relation til ham selv.

Det er kommissionens henvisning til Claus Grubes mail af 12. juni 2012, som kommissionen udlægger sådan, at den "efter sin ordlyd må forstås som en opfordring til modtagerne i Udenrigsministeriet til at lægge pres på Københavns Politi og PET for, at de skulle søge at imødekomme de kinesiske ønsker om, at den kinesiske delegation ikke så eller hørte anti-kinesiske demonstrationer mv."

Claus Grubes mail af 12. juni 2012 lyder som følger: "Kære venner, der er ingen tvivl om det bliver en kunst at forene dansk træskovals med kinesisk statsballet – og en prøvelse for os alle. Håber meget I kan bibringe især PET og Reimann fra Københavns Politi den nødvendige forståelse for deres vigtige roller. Ingen ansigtstab!".

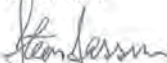
Lassen Ricard Advokatfirmaet ApS · Anstørgade 11 · 1256 København K
T +45 33 32 20 12 F +45 33 32 24 74 E info@lassenricard.dk W lassenricard.dk CVR 16723611

LÅSSEN RICARD

Claus Grube har ikke ment sin mail som udlagt af kommissionen, og mailen "må" heller ikke "efter sin ordlyd forstås" sådan. Herom kan blandt andet henvises til de afgivne forklaringer.

Venlig hilsen

Lassen Ricard

Steen Lassen

Advokat, partner (H) (LL.M.)

sl@lassenricard.dk

9.8 Høringssvar Ole Lønsmann Poulsen

**MAZANTI—
ANDERSEN**

Mazanti-Andersen
Advokatpartnerselskab
CVR-nr. 35892052

www.mazanti.dk

Amaliegade 10
DK-1256 København K
+45 3314 3536

Klosterbakken 12
DK-5000 Odense C
+45 6314 1414

Tibetkommissionen
Landgreven 4
1301 København K

25.1.2022
Sagsnr. 63951/LHW
ID 250

Lars Hammer Wentoft
Advokat (H)
+45 2916 0822
lhw@mazanti.dk

**Lene Hedegaard
Petersen**
Sekretær
D: +45 3319 3726
lhp@mazanti.dk

Ole Lønsmann Poulsen

Som bisidder for Ole Lønsmann Poulsen har jeg sammen med min klient gennemgået de dele af den foreløbige bevisvurdering og den retlige vurdering, som jeg har modtaget fra Kommissionen.

Min klient og jeg har følgende bemærkninger til det fremsendte:

Ole Lønsmann Poulsen var i 2002 som ambassadør i Kina ikke involveret i beslutningsprocesserne i Udenrigsministeriet og havde derfor hverken kontakt med politiet eller PET som led i besøget fra Zhu Rongji eller på noget andet tidspunkt i denne periode. Min klient rapporterede som ambassadør i Kina alene til Udenrigsministeriet.

På den påbaggrund mener jeg ikke, at min klient bør nævnes som en af de embedsmænd, som på daværende tidspunkt eventuelt skulle have gjort noget for at søge Grundlovens grænser oplyst og videregivet til politiet og PET. Det var ikke min klients opgave eller ansvar på det pågældende tidspunkt at søge et sådan forhold belyst i Udenrigsministeriets hjemmetjeneste.

Angivelsen af Ole Lønsmann Poulsens navn i denne forbindelse beror muligvis på den faktuelle fejl, at min klient angives som chef for Sydgruppen i forbindelse med Zhu Rongjis besøg i Danmark i 2002. Det er et faktum, at min klient i 2002 var ambassadør på den danske ambassade i Beijing. Ole Lønsmann Poulsen var i perioden 1993-1996 chef for Sydgruppen, men dette er ikke relevant i forhold til besøget i 2002.

På baggrund af ovenstående anmoder jeg om, at Ole Lønsmann Poulsens navn helt udgår fra pkt. 9.1.3 i det uddrag af den foreløbige bevisvurdering, som er tilsendt mig, idet Ole Lønsmann Poulsen på det pågældende tidspunkt ikke var en del af hjemmetjenesten i Udenrigsministeriet.

Alternativt skal de faktuelle forhold angives korrekt, således at Ole Lønsmann Poulsen angives som ambassadør i Kina og ikke som chef for Sydgruppen.

MAZANTI –
ANDERSEN

Med venlig hilsen

Lars Hemmer Wegdorf

9.9 Høringssvar Per Stig Møller

offersen : christoffersen

Tibetkommissionen
Landgreven 4
1301 København K

Advokatfirma
Rigsgade 11
1316 København K
CVR 41063416

Tlf. 48 41 48 41
www.oclaw.dk
jc@oclaw.dk

25. januar 2022

J.nr. 10209 / Høringssvar – fhv. udenrigsminister Per Stig Møller

Tibetkommissionen har ved høringsbrev af 18. januar 2022 fremsendt udkast til bevisvurdering og retlig vurdering med henblik på at give fhv. udenrigsminister Per Stig Møller mulighed for at komme med en skriftlig udtalelse.

Fhv. udenrigsminister Per Stig Møller tager til efterretning, at det er kommissionens samlede indtryk, at Udenrigsministeriets håndtering af kinesiske besøg i Danmark generelt har været præget af en forvaltningskultur, hvor hensynet til at undgå at støde de kinesiske gæster for at sikre danske handelsinteresser mv. er sat over forsamlings- og ytringsfriheden.

Fhv. udenrigsminister Per Stig Møller skal dog fremhæve, at en sådan forvaltningskultur ikke er i overensstemmelse med hans politiske holdninger, da det er en selvfølge for ham, at forsamlings- og ytringsfriheden til enhver tid skal respekteres - også i forbindelse med kinesiske besøg.

Fhv. udenrigsminister Per Stig Møller har selv sagt hverken været involveret i eller bekendt med, at Udenrigsministeriet til PET har viderebragt kinesiske ønsker om at undgå at blive konfronteret med kritiske demonstrationer mv., ligesom han naturligvis hverken har været involveret i eller bekendt med, at Udenrigsministeriet ved konkrete besøg aktivt har tilskyndet til og samarbejdet om, at anti-kinesiske demonstrationer og meningstilkendegivelser blev forhindret af Københavns Politi.

offersen i christoffersen

Fhv. udenrigsminister Per Stig Møller har aldrig haft den tanke, at Udenrigsministeriets medarbejdere skulle kunne finde på at anbefale politiet at gøre noget som helst, der stred mod grundloven eller menneskerettighederne. Han ville i hele sin ministertid have taget for givet, at PET og politiet naturligvis ville sørge for at overholde forsamlings- og ytringsfriheden. Det indgik derfor på intet tidspunkt i hans overvejelser, at han skulle belære medarbejderne om noget så selvfølgelig, som at grundloven og menneskerettighederne skal overholdes.

Per Stig Møller er således enig med kommissionen i, at både en generel forvaltningskultur og en konkret adfærd, der undlader at drage omsorg for at sikre overholdelsen af forsamlings- og ytringsfriheden, er helt uacceptabel i et demokratisk samfund.

Fhv. udenrigsminister Per Stig Møller har noteret sig, at kommissionen flere steder fremhæver en intern notits af 11. september 2002, hvori det er anført blandt andet, at *"der [er] indledt et samarbejde mellem Udenrigsministeriet, politiet og den kinesiske ambassade som tager sigte på at Falun Gongs lovlige aktiviteter finder sted, hvor de ikke generer den kinesiske delegation."*

Kommissionen formulerer sig imidlertid upræcis ved omtalen af notitsen i udkastet (side 7, sidste afsnit), hvor kommissionen anfører: *"Af en intern notits af 11. september 2002 (TBK II) til udenrigsminister Per Stig Møller fremgår, at ministeren blev orienteret om, at..."* Denne formulering er upræcis, fordi den kan misforstås derhen, at udenrigsministeren rent faktisk blev orienteret om de i kommissionens udkast citerede afsnit i den omtalte notits.

Der er imidlertid hverken i fhv. udenrigsminister Per Stig Møllers, fhv. direktør Friis Arne Petersens eller andre vidners forklaringer grundlag for at antage, at fhv. udenrigsminister Per Stig Møller rent faktisk blev orienteret om de citerede afsnit i den omtalte notits. Der er heller intet skriftligt

offensen i christoffersen

grundlag for at antage, at de citerede afsnit blev læst af, læst op for eller på anden måde konkret forelagt udenrigsministeren.

Fhv. udenrigsminister Per Stig Møller var bortrejst på tjenesterejse til FN's Generalforsamling i perioden fra den 11. til den 18. september 2002. Ved hjemkomsten fik han forelagt et formentlig stort antal konkrete sager, da hans sagsbehandling i sagens natur havde været begrænset under tjenesterejsen.

Den konkrete sag angik forelæggelsen af et udkast til besvarelse af en henvendelse fra Falun Gong, der ønskede et møde med udenrigsministeren (bilagssamlingen s. 417). Fhv. udenrigsminister Per Stig Møller forklarede for kommissionen, at Lingnan Wu som repræsentant for Falun Gong ved mail af 9. september 2002 havde bedt om et møde med udenrigsministeren (bilagssamlingen s. 416). Per Stig Møller forklarede nærmere: *"Indstillingen i notits af 11. september 2002 fra Asien-kontoret til ham om, at "... henvendelsen fra Falun Gong besvares med vedlagte brev, hvori anmodningen om et møde afslås og hvor der med hensyn til Falun Gongs ønske om deltagelse i Asian Comments henvises til CKU og centerets beslutninger vedr. deltagelse...", var helt korrekt"* (protokol nr. 60, side 5). Dette er ikke reflekteret i kommissionens udkast.

Fhv. direktør Friis Arne Petersen forklarede, at han ikke huskede den konkrete forelæggelse af henvendelsen fra Falun Gong (genafhøring 3. juni 2021, protokol nr. 117, side 6), at der ikke altid skete en forelæggelse for ministeren (genafhøring 3. juni 2021, protokol nr. 117, side 6), og at det ikke er sikkert, at han var med til den eventuelle forelæggelse af sagen for ministeren (genafhøring 3. juni 2021, protokol nr. 117, side 6, og udkastet side 8). Han forklarede videre, at da ministersekretæren skrev "OK" på det gule omslag til notitsen (afhøring den 29. januar 2021, protokol nr. 17, side 6, og udkastet side 8, jf. bilagssamlingen s. 414) *"vil han tro, at ministeren fik sagen til gennemlæsning i en stak med andre sager, og at der ikke skete en forelæggelse af sagen."*

offersen i christoffersen

Fhv. udenrigsminister Per Stig Møllers forklarede tilsvarende, at han ikke huskede den konkrete forelæggelse af henvendelsen fra Falun Gong (protokol nr. 60, side 5), men om forelæggelsen forklarede han:

"En notits som den af 11. september 2002 fik han normalt i et gult omslag, der blev forelagt mundtligt eller skriftligt. Typisk skrev han ved skriftlig forelæggelse på det gule omslag, om han var enig i indstillingen, ikke enig eller ønskede uddybende oplysninger. Når han fik en notits, var det vigtige for ham, om han var enig i indstillingen, som han derfor læste som det første. Hvis han ikke umiddelbart var enig i indstillingen, eller det ikke var soleklart, så kiggede han op i teksten i notitsen for yderligere information. Det var således en konkret vurdering, om der var behov for, at han læste selve teksten i notitsen. Indstillingen i notitsen af 11. september 2002 var helt oplagt."

Det var ikke usædvanligt, at en ministersekretær forelagde enkle sager mundtligt, og det er meget nærliggende at antage, at det ville ske, når et antal småsager havde hobet sig op efter en ugelang tjenesterejse. Det er således nærliggende at antage, at udenrigsministeren fik sagen forelagt mundtligt af ministersekretæren, således at han ikke læste sagen, der bestod af et omslaget, notitsen, henvendelsen fra Falun Gong og udkastet til besvarelse. Dette er ikke reflekteret i kommissionens udkast.

Fhv. direktør Friis Arne Pedersen forklarede i øvrigt, at han tvivlede på, at han i forbindelse med forelæggelse af notitsen af 11. september 2002 for ministeren eller i øvrigt ville have givet ministeren en orientering om samarbejdet "... mellem Udenrigsministeriet, politiet og den kinesiske ambassade som tager sigte på at Falun Gongs lovlige aktiviteter finder sted, hvor de ikke generer den kinesiske delegation..." (genafhøring 3. juni 2021, protokol nr. 117, side 6, og udkastet side 6).

Hvis fhv. udenrigsminister Per Stig Møller endelig havde læst eller fået forelagt den omtalte sag i alle enkeltheder, ville han den pågældende dag, tidspresset og den konkrete indstilling taget i betragtning, næppe have

offensen i christoffersen

engageret sig i nærmere studier af baggrundsteksten i notitsen eller gjort sig dybere overvejelser om betydningen af ordet "*generer*". Som Per Stig Møller forklarede for kommissionen er det hypotetisk, hvordan han ville have reageret, hvis han læste notitsen dengang, men ordet "*generer*" kan betyde mange ting, hvorfor det centrale er, at Per Stig Møller som udenrigsminister ikke har tænkt andet, end at man sørgede for, at tingene gik ordentligt til.

Jeg er opmærksom på, at kommissionen i det konkluderende afsnit 9.1.3 (side 27ff.) ikke omtaler fhv. udenrigsminister Per Stig Møller, men jeg vil desuagtet foreslå, at kommissionen tydeliggør indledningen af side 7, sidste afsnit, ved at lade ordene "*ministeren blev orienteret om*" udgå, således at der står: "*Af en intern notits af 11. september 2002 (TBK II) til udenrigsminister Per Stig Møller fremgår, at...*". Kommissionen anvender en sådan mere præcis formulering ved omtalen af en anden notits (side 10, sidste store afsnit): "*Af en intern notits af 9. april 2003 (TBK II) til udenrigsminister Per Stig Møller fremgår, at...*". En sådan formulering giver ikke anledning til den misforståelse, at notitsen rent faktisk blev forelagt ministeren.

Jeg vil desuden foreslå, at kommissionen f.eks. ved gengivelsen af fhv. udenrigsminister Per Stig Møllers forklaring medtager det anførte blandt andet om forelæggelsen af indstillingen vedrørende henvendelsen af 9. september 2002 fra Falun Gong.

Med venlig hilsen

Jonas Christoffersen

9.10 Høringssvar Jette Nordam

E-mail: kontakt@tibetkommissionen.dk
Tibetkommissionen
Landgreven 4
1301 København K

28. januar 2022
Sagsnr. 23595-0001/peb/lmj

J.nr. 4-2016-1174 – Jette Nordam

Kommissionen har ved brev af 18. ds. sendt den foreløbige bevisvurdering og retlige vurdering og anført, at der er mulighed for at komme med en udtalelse til det fremsendte.

Efter at have gennemgået bevisvurderingen og den retlige vurdering er der følgende forhold, som efter Jette Nordams og min vurdering ikke er rigtig.

1. I det fremsendte materiale side 30 og 31 nævnes 2 gange, at kommissionen finder det kritisabelt, at Udenrigsministeriet ikke har præciseret overfor politiet og PET, at grundloven skulle overholdes i forbindelse med de demonstrationer, der var kritiske over Kina.

Det hedder således side 31:

"Kommissionen finder, at selvom PET og Københavns Politi ikke henhører under Udenrigsministeriets ressort, burde Udenrigsministeriet i forbindelse med de gentagne viderebringelser af de kinesiske ønsker om at undgå at blive konfronteret med kritiske demonstrationer mv. til PET have præciseret, at grundloven mv. skulle overholdes. Kommissionen finder det kritisabelt, at dette ikke skete."

Kritikken svarer til den kritik, der fremhæves på side 30.

Kritikken kan ikke tiltrædes, idet politiet har en selvstændig forpligtelse til at påse, at demonstrationer er lovlige og til at værne om de grundlovssikrede rettigheder.

Jeg kan herom henvise til politilovens § 7, stk. 1 og 4. I "Politiloven med kommentarer" 5. udgave (april 2020), side 97 anføres herom:

"Stk. 1, hvorefter politiet har til opgave at beskytte borgernes ret til at forsamle sig, er en hensigtserklæring, og det understreges hermed, at politiet i dets virksomhed skal værne om den grundlovssikrede forsamlingsfrihed. Heri ligger bl.a., at politiet i forbindelse med iværksættelse af indgreb over for forsamlingen skal tage hensyn til forsamlingsfriheden, herunder ved i videst muligt omfang at tage hensyn til forsamlingens mulighed for at give sin mening til kende. Politiet skal endvidere stille personale og materiel til rådighed, i det omfang politiet skønner, at dette er nødvendigt for at sikre arrangementets fredelige gennemførelse." (min understregning)

Det er derfor noget virkelighedsfjernt, når det anføres, at medarbejdere fra Udenrigsministeriet skulle belære politiet og PET om dets opgaver. I forhold til Jette Nordams rolle i forbindelse med fx det kinesiske statsbesøg i 2012 skal fremhæves, at der ikke er grundlag for at kritisere, at Jette Nordam i den telefonsamtale, hun den 12. juni 2012 havde med politidirektør Johan Reimann ikke pointerede, at Københavns Politi skulle overholde grundloven. Politidirektør Johan Reimann er en anerkendt og dygtig jurist, der er ganske klar over, hvilke forpligtelser, der påhviler politiet. Der er i øvrigt intet, der støtter, at Jette Nordam skulle have instrueret Københavns Politi til at se bort fra grundlovens § 79 om forsamlingsfrihed eller skulle have påvirket politiet til at se bort fra grundlovens beskyttelse af forsamlingsfriheden.

Det skal endvidere fremhæves, at ønskerne fra kineserne om, at det var vigtigt, at de ikke "tabte ansigt" i forbindelse med besøg har været udtrykt i forbindelse med alle de kinesiske stats- og regeringsbesøg, og at det således ikke var noget nyt, der krævede særskilte overvejelser.

2. Kommissionen anfører side 31:

"Udenrigsministeriets håndtering af kinesiske besøg i Danmark har også i 2012 været præget af en forvaltningskultur, hvor hensynet til at undgå at støde de kinesiske gæster for at sikre danske handelsinteresser mv. er sat over grundlovens og EMRK's beskyttelse af forsamlings- og ytringsfriheden"

Denne kritik kan ikke henføres til forhold, der angår Jette Nordam, og det skal især fremhæves at statsbesøget i 2012 var et statsbesøg, hvor hoffet stod for det protokollære og kontakten til PET og politiet. Det var således alene i forhold til den del af statsbesøget, der angik besøg i Statsministeriet, at Udenrigsministeriet havde en selvstændig rolle.

3. Jeg har noteret, at der ikke rettes konkret kritik af Jette Nordam, men alene af Udenrigsministeriet.

Med venlig hilsen
Peter Breum
Partner

9.11 Høringssvar Søren Jacobsen og Christian Lotz

SIRIUS ★ advokater

Pernille Backhausen
Advokat (H), partner
Dampfærgevej 10, 2. sal
2100 København Ø
31. januar 2022

Høringssvar – i forhold til udkast til vurdering, der nævner Søren Jacobsen og Christian Lotz

Som bisidder for Søren Jacobsen og Christian Lotz skal jeg herved meddele mine klienters og mine bemærkninger til kommissionens udkast til vurdering modtaget den 18. januar 2022. Udkastet rejser kritiske spørgsmål om kommissionens bevisvurdering, metodik og dermed den vurdering, der lægges op til også i forhold til Søren Jacobsen og Christian Lotz.

Søren Jacobsen og Christian Lotz har som forklaret aldrig haft kendskab til nogle aftaler mellem Udenrigsministeriet og PET eller politiet. De har heller aldrig haft drøftelser med PET eller politiet i forbindelse med kinesiske statsbesøg mv. endlige demonstrationer. De har i deres egenskab som henholdsvis 1. ambassadesekretær ved ambassaden i Beijing (2000-2003) og siden souschef ved ambassaden i Beijing (2009-2013), samt ambassaderåd ved ambassaden i Beijing (1999-2003) videregivet kinesisk bekymring fra den danske ambassade i Kina til Udenrigsministeriet.

Som Søren Jacobsen forklarede til Kommissionen var det endvidere ikke vanligt, at ambassaden sendte oplysninger til PET, men det skete en gang imellem. Han har selv ved andre besøg informeret PET om fx hotel og andet af tilsvarende karakter. I forbindelse med andre besøg har ambassaden kontaktet PET om logistikspørgsmål. Hvis der har været nogen spørgsmål om planlægning af det politimæssige arbejde, så vil alle henvendelser gå via ambassadens politiforbindelsesofficer.

Christian Lotz forklarede til Kommissionen, at han ikke har delt information med andre end folk på ambassaden og folk i Udenrigsministeriet.

I de roller, de har haft på ambassaden, har de ikke haft incitament til endelige kunnet videregive information eller vejledninger til PET eller politiet om den politimæssige planlægning. Derfor synes det åbenbart forkert at nævne dem i et afsnit (s. 28) af Tibetkommissionens vurdering.

Det forekommer generelt meget uklart, hvad Kommissionen kritiserer de i det nævnte afsnit (side 28) fremhævede embedsmænd for, herunder hvornår og i hvilken rolle. Dette er ikke mindst på grund af anvendelsen af begrebet "fx", manglende definition af de enkeltes roller eller andet grundlag, der giver kommissionen anledning til deres kritik og anvendelse af titler, der ikke er sammenhængende med, hvilken periode der må være tale om. Det fremstår derved tilfældigt, hvilke af udenrigstjenestens medarbejdere, der er medtaget på listen.

SIRIUS **advokater**

Jeg skal bede om, at de to navne udelades fra det pågældende afsnit, eller at Kommissionen i det mindste fremhæver på hvilken baggrund, i forhold til hvilken rolle og med hvilken titel Kommissionen finder, at det er korrekt at fremhæve de pågældende embedsmænd. Kritik af Søren Jacobsen og Christian Lotz er helt uden grundlag.

København, den 31. januar 2022
Pernille Backhausen
partner, advokat (H)

9.12 Høringssvar Friis Arne Petersen

RIEMANN

Tibetkommissionen
Landgreven 4
1301 København K

Tibetkommissionen II

Friis Arne Petersens bemærkninger til Tibetkommissionens høringsskrivelse af 18. januar 2022 er følgende:

1)

På side 1 anføres om Tibetkommission II's kommissorium, at Tibetkommission II skal redegøre for, i hvilket omfang UM efter bevisførelsen "vurderes at have været involveret i forløbet omkring tilbivelsen af instruktioner om politiets opgøvevaretagelse, herunder fremkommet med opfordringer, henstillinger, instruktioner mv. om, hvordan politiet burde agere i forhold til demonstrationer og meningsstilkendegivelser".

Friis Arne Petersen har på intet tidspunkt været involveret i instruktioner til politiet, det være sig opfordringer, henstillinger, instruktioner mv., om hvordan politiet skal agere under demonstrationer og meningsstilkendegivelser, hverken direkte eller indirekte. Tibetkommissionen har hverken fra sagens akter eller ved vidneudsagn nogen støtte for en anden konklusion, og dette bør i konklusionen oplyses, for så vidt angår Friis Arne Petersen.

2)

Som det fremgår af Kommissionens nedenstående bemærkninger og kritik af Friis Arne Petersen, er det kun tre dokumenter, der igen og igen fremhæves. De to af disse dokumenter er fra september 2002 og er næsten identiske i de tre linjer i de to dokumenter, som Kommissionen finder kritisable. De to dokumenter fra 2002 kan imidlertid på ingen måde lægges Friis Arne Petersen til last. De er ikke skrevet af Friis Arne Petersen. Han har ikke anmodet om, at de skulle skrives, han har ikke godkendt dokumenternes indhold, og han har ikke på noget tidspunkt spurgt ind til opfølgning af dokumenterne, og det som Kommissionen finder kritisabelt. Dette er der alt sammen redegjort omhyggeligt for i Kommissionens afnøring. Dokumenterne kan således ikke på nogen måde knyttes til Friis Arne Petersens arbejde som direktør i perioden 1997-2005 eller i øvrigt. Alligevel citeres de af Kommissionen, som påvist nedenfor, som udtryk for noget Friis Arne Petersen kan gøres ansvarlig for. Der er ikke nogen beviser herfor. Hvis samme fremgangsmåde og logik anvendtes på alle Kommissionens afhørte, ville for eksempel statsministeren og udenrigsministeren kunne tillægges ansvaret for mange dokumenter, de har modtaget, men ikke har noget ejerskab til, ikke har anmodet om, ikke har godkendt og aldrig fulgt op på.

Det tredje dokument, der citeres som kritisabelt af Kommissionen er fra 2012. Det har Friis Arne Petersen selv skrevet til Udenrigsministeriet som ambassadør i Kina. Den kritiske sætning, der fremhæves, er: "at status, prestige, "ansigt" spiller en helt anden og stor rolle for de

31.01.2022
J.nr. 0526-0001

Bjarke Vejby
Advokat
+45 27 85 30 88
bve@riemannlaw.com

Fremsendt: 13.01.2022
Forsendelsesmåte: E-mail
Modtaget: 14.01.2022

RIEMANN

kinesiske ledere end vi kender det" Denne sætning efterfølges i Friis Arne Petersens mail fra 2012 af en næste sætning, der overraskende ofte helt udelades i Kommissionens konklusion, til trods for at den i allerhøjeste grad hænger sammen med den første sætning i definitionen af, hvad han mener. De to sætninger er formuleret så tydeligt, at de ikke kan misforstås. Friis Arne Petersen skrev således i næste sætning: *"Det er meget vigtigt at præsidenten og hans delegation får et klart indtryk gennem program, protokol og form at de bliver behandlet så fint og godt som nogen anden gæst på dette niveau."* Der tales således eksplicit om form og protokol og ligestilling. Ligestilling af Kinas præsidents besøg i Danmark med gæster på samme niveau, dvs. USA, Japan, Indien med flere. Der nævnes ikke i Friis Arne Petersens mail eller arbejde i øvrigt det begreb *"ansigtsstab"*, som Kommissionen har gjort til det centrale begreb i sit arbejde. Kommissionen fortolker *"ansigtsstab"*, og betydningen er tydeligvis en anden, end det Friis Arne Petersen omhyggeligt definerer i sin mail, nemlig ligebehandling i form og protokol af de kinesiske gæster med andre internationale gæster på det niveau. Dette præcist formulerede budskab burde ikke kunne misforstås. Som ambassader på en ambassade i den såkaldte udefjeneste af udenrigstjenesten indsender man råd og forslag. Man beslutter ikke. Man agerer ikke i forhold til for eksempel danske myndigheder som politiet. Det gør Udenrigsministeriet og myndighederne i Kbh. Dette råd og omhyggelige formulering om ligestilling blandt stater fra en ambassade i udefjenesten kan logisk set ikke lægge pres på nogen dansk politimyndighed for at fjerne demonstranter eller deres flag. Alligevel citeres denne første sætning som vist nedenfor mange gange som bevis på netop det.

Kommissionen sondrer i øvrigt i sit arbejde ikke mellem den definition Friis Arne Petersen skriver om *"status, prestige, "ansigt"* samt i *"program, protokol og form"* på den ene side og på den anden side den betydning af ordene *"tæbe ansigt"*, som en række af de andre af Kommissionen afhørte har benyttet. Det ville have været yderst relevant, da der tydeligvis er tale om forskellige begreber.

3)

Kommissionen skriver på side 27: *"Dokumenterne og forklaringerne viser videre, at der i Udenrigsministeriet blev udvist stor imødekommethed over for de kinesiske embedsmænd, og at man var villig til at gå langt i forsøget på at opfylde de kinesiske krav og ønsker for at bevare den gode relation."*

Dette fremgår eksplicit af dokumenter fra de besøg, der havde størst betydning i den periode, der er omfattet af kommissionens undersøgelse. Det drejer sig om ASEM IV-topmødet i 2002, hvor Danmark havde EU-formandskabet, jf. Udenrigsministeriets interne notitser af 10. og 11. september 2002 til Udenrigsministeriets direktør Friis Arne Petersen og udenrigsminister Per Stig Møller. Videre drejer det sig om COP 15 i 2009, jf. mailkorrespondance af 8. december 2009 mellem centerchef for blandt andet Asien Sus Ulbæk og kontorchef i Asienkontoret Martin Bille Hermann, og om den kinesiske præsidents besøg i 2012, jf. departementschef Claus Grubbe's mail af 12. juni 2012 til blandt andre centerchef Sus Ulbæk og kontorchef Martin Bille Hermann samt sektionsleder i PET KF 0796's forklaring for Tibetkommission II".

Da de to notitser fra 2002 ikke vedrører Friis Arne Petersen, som nævnt ovenfor under punkt 2, er det ikke som relevant og rimeligt at tillægge dem Friis Arne Petersen på nogen måde. Der er ikke i øvrigt fremlagt nogen dokumentation for påstanden om *"UM viser stor imødekommethed"* i forhold til ASEM IV-topmødet, som konkret vedrører Friis Arne Petersen.

RIEMANN

4)

Kommissionen skriver på side 27-28: *"Udenrigsministeriet meddelte gentagne gange de kinesiske embedsmænd, at grundloven sætter grænser for muligheden for at imødekomme deres ønsker om, at kinesiske delegationer ikke skulle se eller høre anti-kinesiske demonstrationer og meningsstilkendegivelser. Det fremgår imidlertid af forklaringer for Tibetkommission II fra en række af Udenrigsministeriets embedsmænd, at de ikke havde nærmere kendskab til grundlovens grænser, og flere har tillige forklaret, at de ikke gjorde noget for at søge det oplyst eller for at sikre sig, at videregivelsen til PET og politiet af de kinesiske ønsker om, at anti-kinesiske demonstrationer ikke var synlige for de besøgende, ikke kunne føre til brud på grundloven. Det drejer sig fx om direktør og senere ambassadør i Beijing Friis Arne Petersen, udenrigsråd Carsten Staur, m.fl."*

Det er korrekt, at Friis Arne Petersen ikke har *"nærmere kendskab til grundlovens grænser"*. Udenrigsministeriet er ikke ansvarlig for grundlovsfortolkning og statsret. Udenrigsministeriet er ansvarlig for Danmarks internationale forhold, internationale konventioner, internationale traktater samt folkeret. Friis Arne Petersen har forklaret Kommissionen, at han ikke mener, det ville have været rigtigt, at Udenrigsministeriet anmodede Justitsministeriet at søge grundlovens grænser for eksempel i forhold til retten til ytringsfrihed begrundet i de kinesiske ønsker. Friis Arne Petersen har til Kommissionen forklaret, at Udenrigsministeriet konsekvent stod fast på grundlovens ytringsfrihed og frihedsrettigheder. Friis Arne Petersen har, som Kommissionen bekendt, gentagne gange forklaret, at han anså det som politiets suveræne opgave og pligt at tilrettelægge deres arbejde med lovlige demonstrationer. Såfremt politiet måtte være i tvivl om lovligheden af deres planlagte arbejdes udførelse, ville det eneste naturlige skridt, efter Friis Arne Petersens opfattelse, være at rådføre sig med Justitsministeriet. Ikke med Udenrigsministeriet. Friis Arne Petersen har aldrig udtrykt syn på eller øvet indflydelse på politiets arbejde. Friis Arne Petersen har altid haft fuld tillid til, at politiet udfører deres arbejde lovligt uden indblanding eller rådgivning fra nogen anden myndighed som for eksempel Udenrigsministeriet.

5)

Kommissionen skriver på side 28: *"I Intern notits af 10. september 2002 til Udenrigsministeriets direktør Friis Arne Petersen vedrørende direktørens kommende samtale med Folkerepublikken Kina's nye ambassadør anførtes således vedrørende Zhu Rongji's kommende besøg i Danmark i september 2002, at "...der er indledt et konstruktivt samarbejde mellem Udenrigsministeriet, politiet og den kinesiske ambassade som tager sigte på at Falun Gongs lovlige aktiviteter finder sted, hvor de ikke generer den kinesiske delegation..."*

Denne notits er, som det er beskrevet under punkt 2, udarbejdet på kontorniveau uden anmodning fra, godkendelse af eller nogen efterfølgende interesse eller opfølgning af Friis Arne Petersen og kan selv sagt ikke tillægges Friis Arne Petersen lige så lidt som den vurdering, som Kommissionen formulerer side 28 på grundlag af bl.a. denne notits *"Udenrigsministeriet ses da også i sin løbende kommunikation med PET generelt at have været optaget af så vidt muligt at imødekomme de kinesiske ønsker..."* kan. Kommissionen har ydermere set referatet af direktør Friis Arne Petersens samtale med den nye kinesiske ambassadør den 12. september 2002 og kunne her konstatere, at emnet, som Kommissionen finder kritisabelt, ikke var blevet drøftet med den nye kinesiske ambassadør (UMs referat af den 12.9.2002). Friis Arne Petersen har til Kommissionen forklaret, at den nye kinesiske ambassadør får

RIEMANN

posteringen i Danmark i 2002 havde arbejdet som yngre kinesisk diplomat i Danmark i over 10 år, og derfor kendte det danske samfund, den danske grundlov og vidste, at vi ikke ville ændre på vores frihedsrettigheder. Derfor vidste han, at det ville være omsonst at tage emnet op.

6)

Kommissionen skriver på side 29: *"Videre i 2012 skrev ambassadør Friis Arne Petersen den 10. maj 2012 i sin indberetning til Udenrigsministeriet, at 'status, prestige, 'ansigt' spiller en helt anden og stor rolle for de kinesiske ledere, end vi kender det i vesten", og departementschef Claus Grube skrev i en mail af 12. juni 2012*"

Kommissionen undlader igen at citere Friis Arne Petersens to sætninger i deres helhed, Friis Arne Petersen skrev i sin indberetning i første sætning nøglebegreberne "status, prestige, "ansigt" og i anden sætning "program, protokol og form" og "så de bliver behandlet så godt som nogen anden gæst på dette niveau". Konklusionen og budskabet kan ikke læses indendat og forstås på anden måde end et råd fra Friis Arne Petersen om at behandle den kinesiske præsident i formen som den amerikanske præsident, japanske ministerpræsident osv.

Kommissionen kæder herefter uden argumentation eller forklaring Friis Arne Petersens råd direkte sammen med Claus Grubes mail af 12. juni 2012 om bl.a. "ansigtstab". Der er ingen overensstemmelse mellem Friis Arne Petersens råd til ministeriet i Kbh. om ligestilling i formen og Claus Grubes mail om "ansigtstab". Friis Arne Petersen skriver overhovedet ikke om "ansigtstab", men om lige behandling af besøgende gæster. Kommissionen burde have erkendt den klare betydningsforskel og ikke blandet de to forskellige begreber sammen, som om det er det samme. Protokollært handler det selvsagt om to forskellige ting. Konteksten er også forskellig. Friis Arne Petersen har under sine afhøringer i Kommissionen forklaret, at hans indberetning til København af 12. maj 2012 er hans samlede råd og forslag fra en post som ambassadør i udetjenesten til mulige aktiviteter under det kommende kinesiske statsbesøg. Forslagene vedrører en række forskellige ministeriers ressort. Derfor forslag om bl.a. økonomiske konferencer, aftaler om kulturinsttutter, dobbeltbeskæftning, Arktis, bæredygtig urbanisering, klima, energi, vand, landbrug, sundhed. Samt to sætninger om lige behandling af den kinesiske præsident med lignende gæster. Grubes mail er skrevet som departementschef dvs. af Udenrigsministeriets højeste embedsmand i hjemmetjenesten i København til primært kolleger i Udenrigsministeriet i sagsbehandlingen af statsbesøgets forberedelse. Der er en strukturel forskel på udenrigstjenestens udetjenestes opgaver og rolle i forhold til hjemmetjenestens opgaver og rolle. Ministerierne i København beslutter, hvad de ønsker at foretage sig og ekspederer derefter. Ambassaderne kan rådgive, men ikke beslutte og agere. Kommissionen synes intet sted i sit arbejde og konklusioner at arbejde med denne væsentlige sondring og den store betydning det har for forståelsen af udenrigstjenestens arbejde.

7)

Kommissionen skriver: *"Det bemærkes herved, at ingen af forklaringerne fra de involverede i notiserne af 10. og 11. september 2002 og mailkorrespondancen den 8. december 2009, 10. maj 2012 og 12. juni 2012 kan føre til, at korrespondancen kan læses anderledes end efter sin ordlyd".*

RIEMANN

De to notiser fra 2002 er det, som beskrevet under punkt 2, ikke muligt at tillægge Friis Arne Petersen, da han ikke har anmodet om, at de blev skrevet, han har ikke godkendt deres indhold, og han har ikke efterfølgende spurgt til det arbejde, der omtales. Friis Arne Petersens indberetning af 10. maj 2012 skal som en del af hans rådgivning til ministerierne i København netop læses præcis efter sin ordlyd. Det betyder, at der ikke er belæg for at tillægge Friis Arne Petersen nogen rolle i forhold til det begreb "ensigtstab" som Kommissionens arbejde centrerer omkring, da det ord simpelthen ikke nævnes i hans mail eller i øvrigt. Tværtimod råder Friis Arne Petersen til en ensartet behandling i form og protokol af de kinesiske gæster og lignende internationale gæster. Det er ikke at råde til en bedre behandling af de kinesiske gæster, men at sikre en ensartet behandling mellem de kinesiske og andre internationale gæster når på besøg i København. Kommissionen synes intet sted at arbejde med denne sondring og dens konsekvenser.

8)

Kommissionen skriver på side 29: *"Det er Kommissionens samlede indtryk, at Udenrigsministeriets håndtering af kinesiske besøg i Danmark generelt har været præget af en forvaltningskultur, hvor hensynet til at undgå at støde de kinesiske gæster for at sikre danske handelsinteresser mv. er sat over grundlovens og EMRK's beskyttelse af forsamlings- og ytringsfriheden."*

Som det fremgår blandt andet af Udenrigsministeriets interne notiser af 10. og 11. september 2002 til Udenrigsministeriets direktør Friis Arne Petersen og udenrigsminister Per Stig Møller, korrespondancen den 8. december 2009 mellem centerchef Sus Ulbæk og kontorchef i Asienkontoret Martin Bille Hermann og departementschef Claus Grubbe's mail af 12. juni 2012, var man også på ledelsesniveau i Udenrigsministeriet en del af denne forvaltningskultur i forhold til de kinesiske ønsker".

Der er som nævnt under punkt 2 ikke grundlag for at tillægge Friis Arne Petersen noget ansvar for de to notiser af september 2002. De er ikke anmodet af Friis Arne Petersen, og de er ikke godkendt eller fulgt op på af Friis Arne Petersen. Han har under afhøringerne redegjort for, at han ikke ved, hvad det i notiserne omtalte "konstruktive arbejde" består af, og han har aldrig spurgt ind til det. Han har som naturligt antaget, at al samarbejde mellem Udenrigsministeriet og politiet foregik indenfor lovens rammer. Der var ikke i 2002 grundlag for at antage noget andet, og da slet ikke at noget almindeligt arbejde ville være grundlovsstridigt.

Kommissionen har ikke anført anden dokumentation i forhold til Friis Arne Petersen og den meget vidtgående konklusion om underordning af grundloven. Kommissionen ses ikke at fremlægge nogen andre beviser, der kan underbygge den vidtgående konklusion i forhold til Friis Arne Petersen.

Det er i Kommissionens arbejde afdækket, at det ikke er kontorchef Carsten Nlaus, der selv har skrevet de to notiser af september 2002. Det betyder, at de er skrevet af medarbejdere under kontorchefsniveau i Asienkontoret. Alligevel konkluderer Kommissionen, at de beviser, at der er en "forvaltningskultur" i Udenrigsministeriet og at "man på ledelsesniveau i udenrigsministeriet er en del af denne forvaltningskultur i forhold til de kinesiske ønsker". Denne konklusion er uden dokumentation i forhold til Friis Arne Petersen. Der er efter Friis Arne Petersens opfattelse ikke fremkommet beviser, der dokumenterer en forvaltningskultur, der imødekommer Kina. Tværtimod har Kommissionen hørt og fået indsigt i en dansk Kina-

RIEMANN

politik, der er omhyggeligt formuleret i forhold til samarbejde på for eksempel energi og klima samtidig med en konsekvent og principiel politisk dialog med Kina og herunder skarp kritik af Kinas menneskerettighedspolitik.

9)

Kommissionen skriver: "Kommissionen finder på den baggrund, at selvom PET og Københavns Politi ikke henhører under Udenrigsministeriets ressort, burde Udenrigsministeriet i forbindelse med de gentagne viderebringelser af de kinesiske ønsker om at undgå at blive konfronteret med kritiske demonstrationer mv. til PET i det mindste have præciseret, at grundloven mv. skulle overholdes. Kommissionen finder det kritisabelt, at dette ikke er sket."

Fris Arne Petersen kan bekræfte, at han ikke, mens han var direktør for Udenrigsministeriet 1997 – 2005, har taget initiativ til, at Udenrigsministeriet skulle rettede eller rådgive politiet om at overholde Danmarks grundlov i udførelsen af deres arbejde. Fris Arne Petersen har aldrig haft noget som helst grundlag for at overveje at foretage sådan en handling. Fris Arne Petersens opfattelse er, at dansk politi i international sammenligning er blandt de mest ansvarlige og korrekte arbejdende i forhold til overholdelse af alle love.

10)

Kommissionen skriver side 30: "Kommissionen finder det endvidere særdeles kritisabelt, at Udenrigsministeriet ved konkrete besøg aktivt har tilskyndet til og samarbejdet om, at anti-kinesiske demonstrationer og meningsstilkendegivelser i strid med beskyttelsen af forsamlings- og ytringsfriheden i grundlovens § 77 og § 79 samt EMRK artikel 10 og 11 blev forhindret af Københavns Politi. Der henvises herved til Udenrigsministeriets notitser af 10. og 11. september 2002 og mailkorrespondance af 8. december 2009 og 12. juni 2012 samt til vicepolitinspektør Kim Lykke Østergaards forklaring om et møde i Udenrigsministeriet under forberedelserne af ASEM IV topmødet i 2002, der er beskrevet nærmere ovenfor under pkt. 9.1.1."

Uanset at Fris Arne Petersen ikke kender indholdet af det i de to notitser af september 2002 omtalte "konstruktive samarbejde mellem politiet og UM" og ikke har anmodet om udarbejdelse af de to notitser, ikke har godkendt dem eller efterfølgende interesseret sig for opfølgning af dem, foreligger der ikke i medfør af Kommissionens arbejde fremlagt dokumentation, der beviser, at det arbejde, der måtte have været tale om, skulle have været ulovligt. Der omtales alene placering af lovligt anmeldte demonstrationer.

11)

Kommissionen skriver side 31: "Desuden finder kommissionen det særdeles kritisabelt, at Udenrigsministeriet i konkrete tilfælde aktivt ved konkrete besøg tilskyndede til og samarbejdede om, at anti-kinesiske demonstrationer og meningsstilkendegivelser i strid med beskyttelsen af forsamlings- og ytringsfriheden i grundlovens § 77 og § 79 samt EMRK artikel 10 og 11 blev forhindret af Københavns Politi. Der henvises herved til Udenrigsministeriets ovenfor under pkt. 9.1.1 omtalte notitser af 10. og 11. september 2002 og mailkorrespondance af 8. december 2009 og 12. juni 2012. Der henvises endvidere til vicepolitinspektør Kim Lykke Østergaards forklaring om et møde i Udenrigsministeriet vedrørende planlægningen af ASEM IV, hvor han af embedsmændene fik at vide, at de skulle undgå, at den besøgende så Falun Gong-tilhængere."

RIEMANN

Friis Arne Petersen har ikke anmodet om de to notiser af september 2002, han har ikke godkendt dem eller efterfølgende sørget ind til det samarbejde som Kommissionen finder kritisabelt. Friis Arne Petersen kender ikke indholdet af det omtalte samarbejde. Der er ikke noget i Kommissionens arbejde, der viser, at det samarbejde, der måtte have fundet sted, var ulovligt alene ved at se på den pågældende problemstilling.

Tibetkommissionen I og II lægger til grund for samtlige konklusioner i rapporterne, at det er et brud på grundloven, såfremt politiet måtte placere demonstrationer på en måde, hvor deltagerne i demonstrationen ikke er synlige for et statsoverhoved eller øvrige officielle repræsentanter på besøg i Danmark.

I værket Statsforfatningsret af prof. dr. jur og dommer ved EF domstolen, Max Sørensen (iflg. Wikipedia "en af de største danske jurister"), 2. udgave ved Peter Gerner fremhæves følgende side 395 nederst: "Også hensynet til fremmede staters og deres officielle repræsentationers ukränkkelighed må kunne begrunde forbud mod forsamlinger; f.eks. foran en ambassadebygning, besøgende krigsskibe, eller det hotel hvor et fremmed statsoverhoved eller regeringsmedlem bor under officielt besøg (anderledes Peer Lorentzen i Jur. 1972 p. 432)."

Således synes det ikke givet, at en demonstration rettet mod et fremmed statsoverhoved, der placeres af politiet på en måde, hvor der ikke er, eller hvor der kun er begrænset udsyn, til det fremmede statsoverhoved, skulle være i strid med grundloven. I Danmark måtte det givet fald være Højesteret, der skulle afklare fortolkningen.

12)

Kommissionen skriver side 31: "... Også ambassadør og tidligere direktør i Udenrigsministeriet Friis Arne Petersen havde i årene som direktør i Udenrigsministeriet og senere som ambassadør i Beijing en central rolle ved planlægningen af kinesiske officielle besøg, herunder også ved planlægningen af den kinesiske præsidents besøg i 2012, jf. de ovenfor under pkt. 9.1.1 omtalte notiser af 10. og 11. september 2002 til ham og udenrigsministeren om et samarbejde med politiet om at undgå, at anti-kinesiske demonstrationer genererede de kinesiske besøgende, og indberetninger fra ham som ambassadør i Beijing blandt andet den 10. maj 2012, hvor han indskærpede, at "status, prestige, "ansigt" spiller en helt anden og stor rolle for de kinesiske ledere, end vi kender det i vesten." ... er fratrådt i Statens Tjeneste på tidspunktet for afgivelsen af denne beretning, hvorfor kommissionen må undlade at foretage en retlig vurdering af ... og Friis Arne Petersen, jf. om vurderingen af fratrådte embedsmænd ovenfor i kapitel 3, pkt. 3.2 om afgrænsning af kommissariatet og pkt. 3.4 om Tibetkommission II's opgaver og grundlaget for kommissionens arbejde".

A)

De to dokumenter fra september 2002 kan på ingen måde tilægges Friis Arne Petersen. De er ikke skrevet af Friis Arne Petersen. Han har ikke anmodet om, at de skulle skrives, han har ikke godkendt dokumenternes indhold, og han har ikke på noget tidspunkt sørget ind til opfølgning af dokumenterne eller på anden måde vist interesse for det samarbejde, som Kommissionen finder kritisabelt. Dette er der alt sammen redegjort omhyggeligt for i Kommissionens afhandling. Dokumenterne kan således ikke på nogen måde knyttes til Friis Arne Petersens arbejde som direktør i perioden 1997-2005 eller i øvrigt. Alligevel citeres de af

RIEMANN

Kommissionen, som vist nedenfor, gentagne gange, som udtryk for noget Friis Arne Petersen kan gøres ansvarlig for. Der er ikke nogen beviser herfor

B)

Kommissionen citerer også her partielt fra ambassadør Friis Arne Petersens mail af den 10. maj 2012. Friis Arne Petersen skrev i sin indberetning i første sætning nøglebegreberne "status, prestige, "ansigt" og i anden sætning "program, protokol og form" og "så de bliver behandlet så godt som nogen anden gæst på dette niveau". Konklusionen og budskabet kan ikke læses og forstås på anden måde end et råd fra Friis Arne Petersen om at behandle den kinesiske præsident i formen som den amerikanske præsident, japanske ministerpræsident osv. Kommissionen vælger bevidst og konsekvent at undlade de to sammenhængende sætninger og når til et forkert ræsonnement. Kombineret med en ikke hel fuld forståelse i Kommissionens arbejde med de strukturelle og beføjelsesmæssige forskellige kompetencer imellem udenrigstjenestens udetjeneste og hjemmetjeneste, tildeles Friis Arne Petersen på trods af hans rolle som ambassadør i udetjenesten i Kommissionen i 2012: *som ambassadør i Beijing en central rolle ved planlægningen af kinesiske officielle besøg.* Det er ikke korrekt.

C)

Kommissionen kæder desuden Friis Arne Petersens råd sammen med andre myndigheds og medarbejders meningsforskellige anvendelse af begrebet "ansigtstab". Friis Arne Petersen benytter ikke ordet "ansigtstab" noget sted i sit arbejde med de kinesiske besøg. Der er ingen overensstemmelse mellem Friis Arne Petersens råd til ministeriet i København om ligestilling i formen i behandling af internationale gæster og andre medarbejders og myndigheds anvendelse af begrebet "ansigtstab". Friis Arne Petersen skriver intet sted om "ansigtstab", men om lige behandling. Kommissionen burde have erkendt den klare betydningsforskel og ikke blandet de to forskellige forhold sammen, da del protokolært handler om væsens forskellige ting. Kommissionen synes ydermere at overse eller ignorere, at konteksten er forskellig. Friis Arne Petersen har under sine afhøringer i Kommissionen forklaret, at hans indberetning til København af 12. maj 2012 er hans samlede råd og forslag fra en post i udetjenesten til mulige aktiviteter under det kommende kinesiske statsbesøg. Forslagene vedrører en række forskellige ministeriers ressort. Derfor forslag om bl.a. forskellige møder, økonomiske konferencer, aftaler om kulturinstitutioner, dobbeltbeskæftning, Arktis, bæredygtig urbanisering, klima, energi, vand, landbrug, sundhed. Samt to sætninger om lige behandling af den kinesiske præsident med lignende gæster. For eksempel Grubes mail er skrevet af Udenrigsministeriets højeste embedsmand i hjemmetjenesten i Kbh. til primært kolleger i Udenrigsministeriet i sagsbehandlingen af statsbesøgets forberedelse. Der er forskel på Udenrigsministeriets udetjenestes opgaver og rolle i forhold til hjemmetjenestens opgaver og rolle. Ministerierne i København beslutter på grundlag af blandt ambassadernes indspil, hvad de ønsker at foretage sig. Ambassaderne kan rådgive, men ikke beslutte. Kommissionen synes intet sted i sit arbejde og konklusioner at arbejde med denne væsentlige sondring og nok så vigtigt: implikationerne heraf.

Venlig hilsen

Bjarke Vejby

B/R

9.13 Høringssvar Bjørn Blau

Tibetkommissionen
Landgreven 4
1301 København K

31. januar 2022
J.nr. 54409

Tibetkommissionen - høringssvar

Som bisidder for vidnet Bjørn Blau fremsender jeg hermed følgende skriftlige udtalelse om de dele af den foreløbige bevisvurdering og den retlige vurdering, der efter kommissionens vurdering bør forelægges for Bjørn Blau.

Den anvendte formulering i følgende citat fra afsnit 9.1.3

"Udenrigsministeriet meddelte gentagne gange de kinesiske embedsmænd, at grundloven sætter grænser for muligheden for at imødekomme deres ønsker om, at kinesiske delegationer ikke skulle se eller høre anti-kinesiske demonstrationer og meningstilkendegivelser. Det fremgår imidlertid af forklaringer for Tibetkommission II fra en række af Udenrigsministeriets embedsmænd, at de ikke havde nærmere kendskab til grundlovens grænser, og flere har tillige forklaret, at de ikke gjorde noget for at søge det oplyst eller for at sikre sig, at videregivelsen til PET og politiet af de kinesiske ønsker om, at anti-kinesiske demonstranter ikke var synlige for de besøgende, ikke kunne føre til brud på grundloven. Det drejer sig fx om direktør og senere ambassadør i Beijing Friis Arne Petersen, udenrigsråd Carsten Staur, sektionschef i Asienkontoret Pernille Dahler Kardel, centerchef for blandt andet Asien Sus Ulbæk, kontorchef i Asienkontoret Carsten Nilas Pedersen, kontorchef i Asienkontoret Martin Bille Hermann, chef for Sydgruppen Ole Lønsmann Poulsen, protokolchef Jette Nordam, viceprotokolchef Annette Lassen, ambassaderåd Søren Jacobsen, ambassaderåd Christian Lotz og fuldmægtig i Asienkontoret Bjørn Blau."

efterlader det indtryk, at min klient efter kommissionens opfattelse 1) har haft pligt til enten selvstændigt eller ved at igangsætte andre hermed at foretage en undersøgelse af grundlovens grænser vedrørende demonstrationer, og 2) har haft pligt til at sikre sig, at oplysninger vedrørende kinesiske bekymringer, der blev videregivet af andre end ham selv til PET, blev formuleret, således at PET og Københavns Politi administrerede indenfor grundlovens grænser.

Som det fremgår af protokollen fra min klients forklaring af den 20. maj 2021, side 1, er min klients uddannelsesmæssige baggrund cand.merc., og han var i 2002 "kun" fuldmægtig med deraf følgende begrænsede instruktionsbeføjelser, jf. protokollen side 2, 4. afsnit. Han var i øvrigt ikke knyttet til det særlige ASEM-sekretariat, idet han, som det fremgår af protokollen samme sted og af protokollen side 3, 1. afsnit, var beskæftiget med opgaver i Asienkontoret vedrørende det indholdsmæssige i det kommende EU/Kina-topmøde og det bilaterale møde mellem Kina og Danmark og ikke i selve den praktiske afvikling heraf. Der henvises for så vidt angår Asienkontorets opgaver også under min klients ansættelse her til den beskrivelse som Martin Bille Herman har givet heraf, og som Kommissionen referer under 9.1.1, litra b, 2009, litra b

Det fremgår ligeledes af min klients forklaring – protokollen side 4, 4. afsnit, at han ikke som fuldmægtig i sektionen kunne tage stilling til, om oplysninger om sikkerhed skulle videreformidles og i givet fald til hvem. Han ville i øvrigt ikke som relativt nytilkommen til kontoret af egen drift foranledige oplysningerne videreformidlet.

Vedrørende viderebringelse af kinesiske bekymringer har min klient også til protokollen forklaret, at de notater, som han formentlig har lavet vedrørende de kinesiske demarcher, alle er afleveret til i hvert fald ledelsen i Asienkontoret og ambassaden i Beijing – protokollen side 3, 5. afsnit. Notaterne har således på intet tidspunkt for hans vedkommende været skrevet til brug for PET eller politiet.

Sidst men ikke mindst kan det af protokollen side 9, 4. afsnit, læses, at min klient har forklaret, at hans notitser er tilgået mødedeltagerne eller kontorets ledelse med henblik på godkendelse.

Det kan lægges til grund, at min klient ikke er blevet bedt om af nogen i ledelsen af Udenrigsministeriet at undersøge, hvilken fortolkning der kan anlægges af grundloven i relation til de kinesiske bekymringer og ønsker eller at foretage en ændring af indholdet af de udarbejdede notitser til sikring af, at indholdet heraf ikke kunne forstås på anden måde end som rene referater af samtaler.

Det kan i øvrigt lægges til grund, som kommissionen også konstaterer, at min klients angivelse i notater og referater af kinesiske bekymringer er en gentagelse af sådanne anbringender fra tidligere tider helt tilbage til 1990, og at der heller ikke er foretaget undersøgelser af grundlovens grænser i relation til demonstrationer eller sket sikring af, at refererede bekymringer er viderebragt med andet sigte end at gengive fakta, ved disse lejligheder, hvorfor min klient, jf. hans forklaring om hans indføring i arbejdet i Asienkontoret ikke har haft anledning til at antage, at han skulle have særligt fokus herpå, jf. protokollen side 2, 2. afsnit.

Det er på baggrund heraf åbenbart, at min klient ikke har haft pligt til selvstændigt eller ved at igangsætte andre hermed at foretage en undersøgelse af grundlovens grænser vedrørende demonstrationer eller har haft pligt endsiges mulighed for at sikre sig, at oplysninger, som han efter godkendelse af formuleringen af disse har videreformidlet internt i Udenrigsministeriet, af andre i Udenrigsministeriet er

videreformidlet til PET og/eller politiet med et andet sigte eller på en måde, så det var en nærliggende risiko, at det ville blive opfattet på anden måde.

Under disse omstændigheder er det åbenbart, at det ikke var min klients ansvar som fuldmægtig at intervenere i hans overordnede administration og kommunikation med PET og politiet endsige censurere, hvordan Protokollen, som han slet ikke var en del af, kommunikerede med PET og politiet.

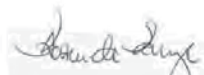
Den anvendte formulering i det refererede afsnit, der antyder et ansvar for min klient, er derfor ikke en korrekt retlig vurdering af de faktiske forhold, idet min klients embedsvaretagelse ikke har haft nogen som helst indflydelse på, at tilkendegivelser fra Udenrigsministeriet efter kommissionens opfattelse har medført et betydeligt pres på PET for, at der skulle ske imødekomme af kinesiske ønsker og bekymringer.

I det hele taget forekommer en henvisning til min klients forklaring om hans indsigt i og arbejde med grundlovens grænser ikke relevant for kommissionens konklusion, givet at kommissionen i øvrigt også i så henseende har kunnet henvise til andre forklaringer. Disse forklaringer er i øvrigt givet af en lang række personer i højere stillinger og har vedrørt deres manglende fokus på og viden om grundlovens grænser, og hvorvidt de gentagne, identiske tilbagemeldinger om kinesiske bekymringer har givet anledning til misforståelser i PET eller hos politiet.

Det bemærkes i den forbindelse, at disse personer i modsætning til min klient har haft flere anledninger og helt åbenbare muligheder for at foretage de efter kommissionens opfattelse nævnte undersøgelser og relevante sikringer i forhold til forståelse af grundloven og indholdet af notitserne.

Jeg skal derfor anmode om, at min klients navn fjernes fra det citerede afsnit.

Med venlig hilsen

Karen-Margrethe Schebye

9.14 Høringssvar Martin Bille Hermann

SIRIUS ★ advokater

Pernille Backhausen
Advokat (H), partner
Dampfærgevej 10, 2. sal
2100 København Ø
1. februar 2022

Høringssvar – i forhold til udkast til ansvarsvurdering af Martin Bille Hermann

Indledning

Som bisidder for Martin Bille Hermann skal jeg herved meddele min klients og mine bemærkninger til Kommissionens udkast til ansvarsvurdering modtaget den 18. januar 2022. Kommissionen har sendt et udsnit af Kommissionens udkast til afsnit 9.1. om "Udenrigsministeriets involvering i forløbet omkring tilbivelsen af instruktioner om politiets opgavevaretagelse". Det er således alene denne del, som vi har kunnet tage stilling til, da vi ikke har haft adgang til udkast til de øvrige dele af Kommissionens beretning, herunder i forhold til evt. ansvarsvurdering af øvrige myndigheder og enkeltpersoner. Med det som udgangspunkt giver Kommissionens udkast til ansvarsvurdering af Martin Bille Hermann anledning til at rejse flere kritiske spørgsmål i forhold til Kommissionens bevisvurdering, metodik og dermed den ansvarsvurdering, der lægges op til.

Martin Bille Hermann har støttet op om Kommissionens arbejde - både den første og den anden Tibet-kommission. Han (og jeg) deler opfattelsen af, at der i Danmark skal foretages grundige og uafhængige undersøgelser, når der begås alvorlige fejl på vigtige områder. Det er ikke mindst for at forstå, hvordan fejl opstår, og hvordan man fremadrettet undgår dem. Han deler også opfattelsen af, at en kommission - hvis muligt og rimeligt - kan forsøge at placere et ansvar.

Kommissionens kritik af Martin Bille Hermann er imidlertid forfæjlet. Kritikken hviler på et faktuel forkert grundlag, på mangelfuld dokumentation og på en fejlagtig bevisvurdering og dermed et fejlagtig juridisk grundlag. Martin Bille Hermann fremhæves for noget, som han dels ikke har gjort og dels aldrig ville støtte op om - nemlig at acceptere, at grundlæggende rettigheder tilsidesættes.

Kommissionen fremsætter sin kritik i en offentlig beretning og på baggrund af en proces, som ikke indeholder nogen af de retssikkerhedsgarantier, som ville gælde i en hvilken som helst tjenesteretlig proces. Uanset dette kommer Kommissionen med en kritik, der for offentligheden vil fremstå som en underbygget og tung faglig vurdering og dermed en udtalelse i "domsform". Der er endvidere tale om forhold, mens Martin Bille Hermann var kontorchef for et årti siden, hvilket i sig selv kan gøre det vanskeligt at tilbagevise Kommissionens kritik klart og med basis i reel hukommelse. Begge dele gør, at Kommissionen burde udvise langt større tilbageholdenhed i forhold til at konkludere på baggrund af meget mangelfuld dokumentation og i modstrid med indholdet af flere vidneudsagn fra direkte involverede.

Tibetkommissionen II har haft adgang til over 165 millioner dokumentsider. Der er brugt betydelige ressourcer på at gennemgå dette materiale. Det er dog alene Kommissionen, der har haft adgang til materialet – uden at dette kan efterprøves af andre, herunder dem, som risikerer ansvar. Martin Bille Hermann har end ikke haft adgang til sin egen mail-boks fra perioden. Arbejdet har fra Kommissionens side været tilrettelagt, uden at vidnerne har været forelagt, hvad Kommissionen havde af arbejdsteser, hvad den konkret ville undersøge nærmere og endog temaer for udspørgerens afhøring. Dette vanskeliggør muligheden for at nuancere Kommissionens vurderinger og umuliggør, at et vidne kan fremlægge supplerende relevant materiale eller pege på andre relevante vidner med kendskab til det pågældende bevistema. Dette udgangspunkt er ellers grundlæggende i ethvert kontradiktorisk princip. Derved bliver processen delvist inkvisitorisk.

Der er som bilag 1 med underbilag medtaget en gennemgang af Martin Bille Hermanns forløb i Tibetkommission I og II.

Kommissionens vurdering af Martin Bille Hermann

Man kan af Kommissionens udkast til vurdering udlede følgende kritikpunkter i forhold til Udenrigsministeriet og Martin Bille Hermann:

1. Udenrigsministeriet har reelt lagt betydeligt pres på PET og politiet for at imødekomme kinesiske ønsker, hvorved tilsidesættes, at der alene var tale om videreformidling eller fremsatte ønsker om information,
2. Udenrigsministeriet medvirkede derved aktivt til, at kinesiske ønsker blev imødekommet,
3. Udenrigsministeriets håndtering af kinesiske besøg i Danmark var præget af en forvaltningskultur, hvor hensynet til at undgå at støde de kinesiske gæster for at undgå handelsinteresser mv. var sat over grundlovens og EMRK's beskyttelse af forsamlings- og ytringsfriheden,
4. Udenrigsministeriet burde over for PET og politiet have præciseret, at grundloven mv. skulle overholdes i forbindelse med Udenrigsministeriets viderebringelse af kinesiske ønsker.

Om følgende kritikpunkter fra Kommissionens side kan udledes konkret i forhold til Martin Bille Hermann:

- A. Martin Bille Hermann kritiseres for, allerede i 2009, at have haft *kendskab* til og været *aktiv del af et samarbejde* med Københavns Politi, der gik ud på, at anti-kinesiske demonstrationer og meningsstilkendegivelser skulle søges holdt uden for syns- og hørevidde for de kinesiske besøgende. Kommissionen henviser direkte og alene til mailkorrespondance med centerchef Sus Ulbæk den 8. december 2009.
- B. Martin Bille Hermann skulle derved i 2012 have haft en særlig anledning til at tage skridt til at informere om, at de kinesiske ønsker ikke måtte føre til, at anti-kinesiske demonstrationer blev holdt uden for præsidentens syns- og hørevidde, og han kritiseres for, at han ikke gjorde dette.

Martin Bille Hermanns rolle i 2009:

Det eneste faktuelle grundlag for den rejste kritik af Martin Bille Hermanns påståede kendskab til og aktive del af et samarbejde med Københavns Politi, er en e-mailkorrespondance af 8. december 2009. Der er afgivet en stribe forklaringer om dette overfor Kommissionen, ligesom Kommissionen, selv efter de mundtlige forklaringer var afsluttet, har kaldt på eventuelle forklaringer fra vidner, der ikke er blevet foreholdt denne mail. Ingen har kunnet bekræfte Kommissionens opfattelse af, at der var en "aftale om grundlovsbrud" med politiet, eller at mailen skulle dokumentere dette. Tværtimod.

E-mailkorrespondancen, jf. tillægsbilagssamling 3, s. 14f, har følgende baggrund og indhold:

Mailkorrespondancen den 8. december 2009 finder sted på baggrund af en mail fra Martin Bille Hermann og fuldmægtig, Robin Glinka Rehn, af 7. december 2009 kl. 23:28 til Udenrigsministeriets ledelse, ambassaden i Beijing, Centerchef Sus Ulbæk, Protokollen m.fl., hvor Martin Bille Hermann skriver:

"...Politiet har givet tilladelse til, at der demonstreres 'mod forfølgelsen af Falun Gong'. Demonstrationen vil foregå i perioden fra den 7. december 2009 til den 18. december 2009 på det grønne område ved krydset Center Boulevard og Vejlands Alle over for Bella Center. Anmelderen har oplyst, at 15 personer vil deltage i demonstrationen. PET oplyser at der ikke har været grundlag for at nægte Falun Gong at demonstrere og at der i øvrigt aldrig tidligere har været ballade under Falun Gongs demonstrationer. Herværende kinesiske ambassade har overfor ASI udtrykt ønske om, at demonstrationer rettet mod Kina forhindres/undgås på steder, hvor den kinesiske COP15-delegation måtte passere/opholde sig. ASI har noteret sig det kinesiske synspunkt og redegjort for hensynet til grundlovssikrede rettigheder. Samtidig klart tilkendegivet at den kinesiske delegations sikkerhed selvfølgelig og til enhver tid er en prioritet." (min fremhævning)

Centerchefen reagerer med svarmail af 8. december 2009 kl. 8:57: *"Fint – men vi plejer at aftale med Politiet at FG og Tibetanerne står steder, hvor den kinesiske delegation ikke kommer. Det kan enten ske ved at kortene altid kører en anden vej eller at demonstrationerne flyttes. Det hjørne som FG har fået tildelt lyder meget centralt?"*

Martin Bille Hermann svarer centerchefen 4 minutter senere, kl. 9:01: *"Det er meget centralt. Og bestemt ikke noget vi er vilde med. Men vi skulle nærmest hale informationen ud af Politiet, og de har ikke spurgt os forinden. Spørgsmålet er hvad der sker, hvis vi beder Politiet om at flytte demoen. Vi risikerer vel, at der pludselig kommer strøm på."* Martin Bille Hermann afviser således at følge op på noget.

Centerchefens opfølgende mail af 8. december 2009: *"Tror at vi må tale med COP15LOG og de må tale med politiet om hvor kortegen kører, hvis vi er så langt at FG allerede har fået tilladelsen ... Under alle omstændigheder er det jo først og fremmest under Wens ophold det er rigtig vigtigt. Det er også uheldigt at LoG ikke hører os i slige sager. Og man må sige at Beijing har gjort en del for at advare ..."*

Robin Glinka har alene undersøgt, om og hvor der var anmeldt demonstrationer, og Martin Bille Hermann og Robin Glinka nævner specifikt i mailen hensynet til grundlovssikrede rettigheder, og at dette er markeret over for den kinesiske ambassade. Det fremgår af Martin Bille Hermanns forklaring for Kommissionen, at han ikke husker mailen eller forløbet. Det fremgår ligeledes af svarmailen til Sus

Ulbæk, at Martin Bille Hermann selv overfor sin chef afviser at gøre mere. Det kan endvidere ud fra de afgivne forklaringer lægges til grund, at der aldrig blev taget kontakt til COP15LOG eller til politiet.

E-mailkorrespondancen af 8. december 2009 er som nævnt en opfølgning på en e-mail af 7. december 2009 sendt fra Martin Bille Hermann og fuldmægtig, Robin Glinka Rehn, til en række modtagere. Af disse modtagere har følgende personer afgivet forklaring om korrespondancen i Tibetkommission II; Michael Zilmer-Johns, Claus Grube, Svend Olling, Jette Nordam, Annette Lassen, Christian Brix Møller, Søren Jakobsen, KF 1114 – PET, Torkild Byg og Michael Agerbæk (Politiet).

Lad mig gengive disse personers forklaringer for Kommissionen.

Om e-mailen af 8. december 2009 forklarer **Martin Bille Hermann** til Kommissionen, protokol 119, s. 2, at "når han for Tibetkommission II forklarede, at "[...] ASI-kontoret har ikke haft en mening om eller indflydelse på demonstrationerne, og hvor de skulle finde sted, og han havde heller ikke en nærmere viden om, hvor de juridiske grænser gik", var det, fordi det ville ligge ham meget fjern, at Asienkontoret skulle udtale sig over for politiet om, hvor demonstranterne skulle stå, eller hvor kortegrene skulle køre. Det lå uden for Udenrigsministeriets beføjelser. Asienkontoret viderebragte de kinesiske bekymringer, og så måtte de relevante myndigheder tage sig af det. Han har under sine forklaringer både for Tibetkommission I og for Tibetkommission II udtalt, at hensynet til gennemsigtighed for at undgå overraskelser for kineserne var vigtigt. Det skulle selvfølgelig finde sted inden for lovens rammer og de enkelte myndigheders praksis. Asienkontoret havde ingen holdning hertil, som var operativt relevant, og Asienkontoret havde ingen beføjelser i forhold til demonstranter." Videre forklarede han, samme protokol, side 4, at "han kan slet ikke se, at det var en mulighed at have en aftale med politiet om at gøre noget, som kunne være i modstrid med loven. Hvis han havde haft opfattelsen af, at centerchef Sus Ulbæk opfordrede til et grundlovsbrud på grund af et fint besøg fra Kina, havde han sagt fra, hvilket han også har gjort ved andre lejligheder. Han var på det tidspunkt helt sikker på, at de ansvarlige myndigheder sikrede, at alt skete i overensstemmelse med lov og praksis. Det var fint, hvis man kunne imødekomme kinesernes ønsker inden for rammerne af dansk ret, men det lå ikke inden for Asienkontorets beføjelser at vurdere, om man kunne imødekomme kinesernes ønsker på en ikke grundlovsstridig måde. Den vurdering lagde han trykt i hænderne på politiet, som havde kompetencen på det område." Han har i protokol 12, side 6 omtalt, at den oprindelige e-mail af 7. december 2009 alene blev sendt som en orientering til Udenrigsministeriets top, fordi forholdet til Kina var inde i en følsom periode.

Sus Ulbæk har forklaret, protokol 68, at hun som centerchef for fire kontorer ikke var involveret i detailplanlægning. Hun blev kun involveret i konkrete sager, hvis der opstod forvirring eller problemer. Der er ikke noget i Sus Ulbæks forklaring, der indikerer, at ordet "vi" i e-mail fra hende af 8. december 2009 refererer tilbage til Asienkontoret. Hun forklarer endvidere, protokol 68, s. 6:

"Hun er enig i, at det ser ud, som om hun vidste, hvad hun talte om, men det var fuldstændig ude i hampen. Hun har ikke deltaget i noget, hvor der har været en sådan aftale. Det må have været en forståelse, hun har haft på det tidspunkt. Hun har aldrig talt med nogen om det, og de gjorde ikke noget ved det".

Robin Glinka forklarer, protokol 121, s. 4, at han ingenting husker omkring formålet med e-mailkorrespondancen i december 2009. Han husker, at han henvendte sig til politiet, men alene om, hvorvidt der var anmeldt demonstrationer.

Jens Martin Alsirk forklarede, protokol 120, at han ikke havde kendskab til, at Asienkontoret "plejede" at aftale noget med politiet, som centerchef Sus Ulbæk skrev i sin e-mail af 8. december 2009. "Vi" måtte i givet fald henvise til en bredere kreds end Asienkontoret. Han kan ikke huske korrespondancen.

Michael Zilmer-Johns var Direktør for Udenrigspolitik i 2009 med tiltræden 1. juni 2009. Han var involveret i Kina, da han stod for en del af forhandlingerne omkring verbalnoten i 2009. Om Københavns operationsbefaling af 6. december 2009 for COP15 vidste Michael Zilmer-Johns ikke, hvem fra Udenrigsministeriet, der varetog dialogen med politiet, men nævnte, at det kunne være Protokollen eller fra Klimakonferencens sekretariat. Kinas henvendelser blev hver gang besvaret med, at Danmark havde ytringsfrihed. Han kunne ikke forestille sig, at en tjenestemand ville ønske, at politiet brød grundloven. Han har på direkte forespørgsel fra Kommissionen tilkendegivet, at han ikke har været involveret i drøftelser mellem Udenrigsministeriet og politiet om den aftale om håndtering af demonstranter, som omtales i dokumenterne, eller på noget tidspunkt har godkendt en sådan eventuel aftale. Mail af 7. december fra Martin Bille Hermann gav, jf. protokol 10, s. 8, ikke anledning til beslutninger, da Asienkontoret allerede havde forklaret kineserne om de grundlovssikrede rettigheder. Der skulle derfor ikke træffes nogen beslutninger. Det var relevant for Asienkontoret at informere topledere om, hvilke issues kineserne havde op til så stort et topmøde.

Claus Grube, Departementschef i Udenrigsministeriet i 2009 med tiltræden 1. april 2009, forklarer, protokol 8, s. 6 omkring e-mail af 7. december 2009, at han alene var cc på denne mail, hvorfor den alene var til hans orientering og ikke noget, der skulle reageres på. Han kunne heller ikke forestille sig, at andre fra Udenrigsministeriet ville reagere herpå, da det ikke var Udenrigsministeriets opgave at håndtere den slags praktiske situationer. Det måtte politiet gøre. Den korrespondance, der var mellem Kineserne og Udenrigsministeriet, var mere af hensyn til kinesernes bagland. Kineserne vidste godt, hvorledes Udenrigsministeriet ville svare på deres henvendelser.

Svend Olling, Kontorchef for COP15 (2007–2010) var ansvarlig for praktisk afvikling af COP15, herunder logistik. Det var politiet, der var ansvarlig for sikkerheden, og der var dialog mellem COP 15kontoret og politiet for at få logistik og sikkerhed på plads. Han havde ikke kendskab til Kina-politik og erindrer ikke briefing fra Asienkontoret. Der var ikke noget operativt rettet mod ham i e-mail af 7. december 2009. E-mailen blev alene betragtet som baggrundviden. Han kunne ikke se, hvem der skulle reagere på e-mailen af dem, der var modtagere, jf. protokol 107, s. 5f. Han kender ikke til et egentligt samarbejde mellem Udenrigsministeriet, Københavns Politi og PET, som omtales i operationsbefaling af 6. december 2009. Han så disse som dialogpartnere, herunder deling af oplysninger om demonstrationer, aktiviteter mm, da politiet skulle bruge oplysningerne for at kunne planlægge deres arbejde. Ift. e-mail af 8. december 2009 ved han ikke, hvad det er for en aftale, Sus Ulbæk henviser til. Han synes, det var mærkeligt, hvad Sus Ulbæk skrev ift. dialog med COP15, da det ikke var en typisk dialog, som logistikheden ville have med politiet. Logistikheden ville ikke stille spørgsmål eller foreslå placering til politiet.

Jette Nordam, Chef i Protokollen i Udenrigsministeriet i 2009 (2008 – 2012), forklarer i forhold til e-mail af 7. december 2009, protokol 9, s. 3, at hun ville forvente, at viceprotokolchef, Annette Lassen ville sende den videre til PET. Det var Protokollens praksis hellere at sende for meget end for lidt. Hun var ikke en del af politiske beslutninger eller sikkerhedsspørgsmål.

Annette Lassen, Viceprotokolchef i Udenrigsministeriet (1998–2016), forklarer, protokol 118, s. 8, at e-mail af 7. december 2009 var business as usual og ikke gav anledning til at foretage sig noget. Det

var de sædvanlige kinesiske ønsker, og PET orienterede sædvanligvis kineserne om, hvilke demonstrationer, der ville være. Hun er ikke bekendt med aftaler mellem Udenrigsministeriet og politiet om placering af Falun Gong og Tibet-demonstranter på steder, hvor den kinesiske delegation ikke kom. Ift. e-mail af 8. december 2009 ved hun ikke, hvad Sus Ulbæk havde i tankerne. Hun havde ikke kendskab til nogen aftale. Der var heller ikke hende bekendt en fast forståelse mellem Københavns politi og Udenrigsministeriet om placering af anti-kinesiske demonstranter. Det var politiet, som besluttede, hvor demonstrationerne skulle stå. Hun gjorde sig ikke tanker om, hvorvidt protokollatens kontinuerlige videregivelse af kinesernes ønsker til PET havde indflydelse på PET og Københavns Politis behandling af anti-kinesiske demonstrationer. Dette var fast procedure og ikke anderledes end, hvad der skete, når der kom ønsker fra andre lande så som Tyrkiet eller Iran.

Christian Brix Møller, Ambassadesekretær ved ambassaden i Beijing (2007-2010), anså, jf. protokol 70, s. 4, e-mail af 7. december 2009 som almindelig videndeling for eftertiden til alle, der beskæftigede sig med Kina, eller fordi det var operativt nyttig viden for ambassaden, hvis det kinesiske udenrigsministerium kontaktede den danske ambassade. Han deltog ikke i drøftelser om mailen. Han kender ikke til den aftale med politiet, som Sus Ulbæk omtaler i e-mail af 8. december 2009. Ambassaden beskæftiger sig ikke med at tilrettelægge logistikken under kinesiske besøg i Danmark. Det kunne være ærgerligt, at en demonstration foregik, men det var ikke ensbetydende med, at den ikke måtte være der.

Søren Jakobsen, souschef på ambassaden i Beijing i 2009 med tiltrædelse 1. august 2009, kan ikke forestille sig, i forhold til e-mail af 7. december 2009, at den ville give anledning til at ambassaden ville foretage sig noget, jf. protokol 53, s. 6. Der var ikke noget operationelt i oplysningerne. Han mener ikke at have haft kontakt til centerchef Sus Ulbæk ifm. topmødet.

KF 1114 – PET-medarbejder, sagsbehandler i Koordinatorkontoret i 2009, koordinator for indsatsen vedrørende den politiske del, herunder sikkerhedsspørgsmål vedr. ministre, mindes, jf. protokol 116, s. 2f, ikke at have været involveret i sikkerhedsspørgsmål omkring Wen Jiabao's besøg. Han husker ingen specifikke møder med Københavns Politi, Protokollen eller andre fagkontorer i Udenrigsministeriet i forbindelse med COP15. Han kender ikke Robin Glinka, der skrev mail til Københavns Politi m.fl. den 4. december 2009. Han husker ikke, at han skrev mail den 7. december 2009. Han husker heller ikke samtalen med Robin Glinka. Han mindes ikke tilsvarende situationer, hvor Udenrigsministeriet anmodede om oplysninger om demonstrationer. Han har aldrig hørt om en sådan aftale, som Sus Ulbæk omtaler i e-mail af 8. december 2009. PET var ikke involveret i placeringen af demonstrationer, da det alene var noget Københavns Politi tog sig af. Han har aldrig hørt om, at demonstrationer blev flyttet. Demonstrationstilladelse var alene noget, politiet gav.

Torkild Byg, fuldmægtig ved COP15-logistik i 2009 (2008-2010), erindrer, jf. protokol 108, s. 5, ikke kontakt med medarbejdere fra Asien-kontoret op til eller under COP-15. Den primære kontakt var Københavns Politi. Det var ham og delvis Protokollen, som fra udenrigsministeriets side indgik samarbejdet. Asien-kontoret og Sus Ulbæk var ikke involveret.

Michael Agerbæk, Vicepolitinspektør i OPA, Københavns Politi i 2009 (2005-2012), havde ansvaret for den administrative understøttelse af planlægning. Under COP-15 var han leder af politiets klimasekretariat. Han husker ikke, jf. protokol 66, s. 4, at den kinesiske deltagelse gav anledning til særlige overvejelser i Københavns Politi. Politiet gjorde ikke noget for at skærme demonstrationer på det tidspunkt, og det var heller ikke hensigten med hans briefing. PET fungerede som kobling mellem ministerierne og politiet.

Per Larsen har i protokol 73, s. 6f forklaret, at han var totalansvarlig for Københavns Politis operation i forbindelse med COP 15. Det var en samlet plan, der gjaldt for alle demonstrationer, herunder anti-kinesiske, der således ikke skulle håndteres anderledes end andre demonstrationer. Der var tæt kontakt til protokolchef Jette Nordam og viceprotokolchef Annette Lassen. Han husker ikke, om de havde kontakt til kontorchef i Udenrigsministeriets ASI-kontor Martin Bille Hermann, men der var ned gennem systemet efter behov massevis af kontakter til Udenrigsministeriet. Hvis der var tale om sikkerhedsspørgsmål, gik kontakten til Udenrigsministeriet gennem PET, mens den øvrige kontakt, herunder om protokollære spørgsmål, i vidt omfang gik direkte mellem ministeriet og *Københavns Politi*. Han afviser en generel hensyntagen til demonstrationers synlighed og henviser til, at hvis det havde været den gældende opfattelse i Københavns Politi, ville det have fremgået af operationsplanerne. Det er meget muligt, at der blev omlagt eskorteruter i forbindelse med den kinesiske delegations transport under COP 15, idet det nemmeste var at undgå en konfrontation med demonstranter ved at køre eskorten uden om demonstrationen. Det skete i givet fald ikke af hensyn til et kinesisk ønske herom, men for at undgå en fysisk konfrontation, hvor eskorten kunne blive tvunget til at stoppe. For så vidt angår notering den 6. december 2009 kl. 20.00 i hændelsesrapport fra "...KSN COP15...", hvoraf fremgår, "... *Michael Agerbæk: Man skal have øjs på Falun Gong demonstration i morgen ved Bella Centret. Kinesiske delegationer har tidligere ytret kritik over at foreningen afholder demonstration når de er til stede...*", er det efter hans opfattelse blot en oplysning om, at der var en demonstration, hvilket man selvfølgelig skulle være opmærksom på. "*Falun Gong-demonstrationerne var altid fredelige og rolige, men det betød ikke, at man kunne udelukke, at de ville gøre noget tåbeligt som f.eks. at gå ud på kørebanen. Han ved ikke, hvor Falun Gong-demonstrationen var placeret, men hele området rundt om Bella Center var stort set spærret af, idet man forventede, at der ville komme et angreb, hvilket også skete. Han afviser at have kendskab til en "aftale" som angivet af Sus Ulbæk.*" (min fremhævnning)

De konklusioner, der med rette kan drages af dokumentation og afhøringer, er følgende:

- Udenrigsministeriet formidlede alene oplysninger og bekymringer fra kineserne til politiet. Der er ingen udtalte instrukser fra Udenrigsministeriet til politiet og ingen kommunikation retur fra politiet, der indikerer en dialog om reel påvirkning eller villet samarbejde. Politiet bør have – og havde – dermed ansvaret for, at demonstrationer blev tilrettelagt inden for lovgivningens rammer.
- Der er intet i dokumentationen eller afhøringerne, der bekræfter en "aftale", som Sus Ulbæk henviser i sin mail den 8. december 2009. Hverken embedsmændene i Udenrigsministeriet eller medarbejderne i PET eller politiet kan bekræfte en sådan aftale eller en aftale, der minder om det. Martin Bille Hermann kender heller ikke en sådan aftale, og han forklarer, jf. protokol 119, s.4, at han ville have taget afstand fra handlinger, som en chef måtte lægge op til, som han opfattede som værende i strid med grundlovssikrede rettigheder eller i øvrigt ulovlig. Det, afhøringerne kan bekræfte, er, at der i perioder – uanset hvilken stat, der var tale om – gennem årene var en dialog mellem myndighederne i forbindelse med statsbesøg.
- E-mailkorrespondancen af 8. december 2009 er det eneste dokument vedrørende COP-15 (2009), som Tibetkommission II specifikt har henvist til. Denne e-mail-korrespondances indhold, som Kommissionen læser den, kan ikke bekræftes af nogen af dem, der har aflagt forklaringer for Kommissionen, eller bekræftes i øvrige dokumenter. Der er endvidere og ret centralt ikke fremlagt nogen dokumentation for eller indikation på, at der overhovedet skete nogen opfølgning på den korte e-mail-udveksling mellem Martin Bille Hermann og Martin Bille Hermanns centerchef i december 2009.

- E-mailkorrespondancen af 8. december 2009 kan derfor ikke anvendes som dokumentation for, at Martin Bille Hermann skulle have kendt til eller været en aktiv del af et evt. samarbejde med Københavns Politi, der gik ud på, at anti-kinesiske demonstrationer og meningstilkendegivelser skulle søges holdt uden for syns- og hørevidde for de kinesiske besøgende. Der er dermed ingen dokumentation.
- Der er intet grundlag for, at e-mailkorrespondancen af 8. december 2009 skulle være dokumentation for, at Udenrigsministeriets håndtering af kinesiske besøg i Danmark generelt var præget af en forvaltningskultur, hvor hensynet til at undgå at støde de kinesiske gæster for at sikre danske handelsinteresser mv. var sat over grundlovens og EMRK's beskyttelse af forsamlings- og ytringsfriheden, og at denne forvaltningskultur i givet fald skulle være en del af, endsize forankret i, Asienkontoret under ledelse af kontorchef Martin Bille Hermann.
- Og endelig så kan man sætte spørgsmålstegn ved, om ikke Martin Bille Hermann allerede i 2009 faktisk gjorde det, som Kommissionen kritiserer ham for ikke at have gjort; nemlig at påpege hensynet til overholdelse af grundlovssikrede rettigheder. Det gør han eksplicit i mailen af 7. december 2009.

Martin Bille Hermanns rolle i 2012

Som det også fremgår af Tibetkommission I's beretning, bliver der den 12. juni 2012 ført en samtale med politiet på Martin Bille Hermanns foranledning. Her taler den daværende protokolchef i Udenrigsministeriet – efter en samtale med Martin Bille Hermann – med den daværende chef for Københavns Politi. Henvendelsen fra Martin Bille Hermann til Protokollen i 2012 sker mundtligt i opfølgning af og på basis af et møde med den kinesiske ambassade. Mens det er vanskeligt at genkalde sig detaljer og de præcise ord i en telefonsamtale for 10 år siden, viser det skriftlige spor – referatet fra Martin Bille Hermanns møde med den kinesiske ambassade den 12. juni, der bl.a. formidles til Protokollen – at der rent faktisk eksplicit refereres til behovet for at holde sig inden for rammerne af dansk lov.

Det anføres således:

"... Fra kinesiske side var man meget bekymret for fornærmende manifestationer af fx Falun Gong medlemmer. Man havde allerede indikationer på, at Falun Gong medlemmer rundt om i Europa, USA og Canada nu sad og planlagde manifestationer omkring Den Lille Havfrue, Amalienborgs slotssplads, Christiansborg slotssplads samt endelig ved Rosenborg Slot. Man havde dårlige erfaringer fra andre europæiske lande, herunder nordiske. Det samlede indtryk var meget vigtigt, når besøgets resultater blev gjort op fra kinesisk side. Derfor anmodede man om, at man fra dansk side gjorde, hvad der var muligt inden for lovens ramme for at skærme delegationen fra sådanne manifestationer. ASI-chefen [Martin Bille Hermann] takkede for det kinesiske anbringende. Udenrigsministeriet delte ambassadens ambition om et vellykket besøg. Man var opmærksom på de kinesiske bekymringer, og ville gå videre med dem til de kompetente myndigheder." (min fremhævning).

Det er altså på grundlag af et møde, hvor hensynet til overholdelse af dansk lov eksplicit refereres, at han henvender sig til Protokollen i Udenrigsministeriet og derved videregiver en henvendelse til rette enhed i Udenrigsministeriet med henblik på videregivelse til rette ressortmyndighed.

Det er på det grundlag, at Protokollen taler med politiet i København. Det forekommer konstrueret, hvis Kommissionen mener, at han eller Protokollen ved denne lejlighed burde have informeret eksakt om, hvilke love der ikke måtte overtrædes (grundloven og/eller politiloven), og hvordan det nærmere skulle ske. Et sådant synspunkt forekommer at være ganske vidtgående, uhjemlet og urimeligt.

Såvel protokolchefen som politidirektøren har i øvrigt – under vidneansvar – afgivet forklaring om den samtale og fortalt, at der ikke blev anmodet om eller aftalt, at der var behov for tiltag i strid med dansk lov, hvilket også blev lagt til grund i Tibetkommissionens første beretning.

Det er dokumenteret, at Martin Bille Hermann ikke havde vanskeligt ved at sige fra over for kineserne, og at han ofte har gjort det – og derudover over for andre markeret behovet for at sige fra og sætte grænser. Det fremgår f.eks. i Martin Bille Hermanns mail til protokolchefen af 30. november 2009, hvor han skriver: *"ASI [Asienkontoret] kan støtte [Ambassaden i] Beijings vurdering af vigtigheden af det protokollære. Herudover vil vi gerne give følgende bemærkninger: ... Hvor vi i øvrigt kan imødekomme dem [kineserne], så bør vi selvfølgelig forsøge at gøre det - uden at det skal helt ud i urimelighederne."* Det giver sig selv, at brud på grundlovssikrede rettigheder og internationale konventioner ikke kan siges at ligge inden for rimelighedens grænser.

Udover mailen fra 7. december 2009 så fremgår det endvidere af protokollen fra afhøringen i Tibetkommission 1, at Martin Bille Hermann den 14. juni 2012 talte med den kinesiske ambassadør i København angående de 25 reklameplakater med citater af daværende udenrigsminister Villy Søvndal. Martin Bille Hermann huskede denne samtale, fordi det i sig selv var usædvanligt, at den kinesiske ambassadør ringede til en kontorchef. Det var også højst usædvanligt, at ambassadøren bad om noget, der var åbenlyst ulovligt. Martin Bille Hermann lod ambassadøren klart forstå, at man fra dansk side hverken kunne, ville eller måtte efterkomme Kinas ønske om at fjerne eller skærpe plakaterne. Det var Martin Bille Hermanns opfattelse, at den kinesiske ambassadør var blevet ringet op fra præsidentens fly (der var på vej mod Danmark), og at ambassadøren med opringningen blot gjorde, hvad han var blevet bedt om. Martin Bille Hermann lovede ambassadøren at orientere sine foresatte, hvilket skete ved hans mail samme dag til blandt andre Udenrigsministeriets ledelse m.fl.

Mailen havde følgende indhold: *"Kære alle, Ambassadør Li har just ringet til mig. Efter lidt indledningsvise høfligheder kom han frem til sit egentlige ærinde. Han var under instruktion fra Beijing (flyveren måtte man forstå) om at bede om, at de 25 reklameplakater fra Radio 24/ med Villy Søvndal-citatet blev fjernet/skærmet. Jeg gjorde opmærksom på, at jeg selvsagt ville orientere mine overordnede om anmodningen – men understregede samtidig, at der i Danmark var klare regler og lovgivning herom, fsva. ytringsfrihed. Og at jeg tog det som givet, at han havde gjort Beijing opmærksom herpå. Herefter talte vi om statsbesøgets store betydning. Dbh. Martin".* (min fremhævnings).

Kommissionen fremhæver, at Martin Bille Hermann ved flere lejligheder har forklaret, at Asienkontoret ikke havde ansvaret for 'sikkerhed og protokol' og synes at antyde, at det i sig selv er en modstridende pointe, når nu kontoret har bedt om informationer relateret til demonstrationer. Martin Bille Hermann har imidlertid i forbindelse med sine tre afhøringer forklaret, hvordan transparens og åbenhed var en central tilgang for hans og ministeriets interaktion med kineserne. Dette skete så alle så vidt muligt var forberedte på, hvad der ville ske, så man kunne undgå overraskelser.

Kommissionen har efter gennemgang af over 165 millioner documentsider og efter afhøringer af langt over 100 personer over flere år fundet et enkelt tilfælde fra 2009, hvor en medarbejder fra Asien-

kontoret har haft direkte kontakt til politiet. Det var en kontakt, der alene handlede om at få oplyst, om der var anmeldt demonstrationer mod de kinesiske gæster. Herudover er der en mail fra 2009 - som er et svar på en mail fra Martin Bille Hermann, der fremhæver hensynet til grundlovssikrede rettigheder - hvor Martin Bille Hermanns chef, Sus Ulbæk, omtaler en ikke nærmere beskrevet "aftale", der ikke kan bekræftes, som blev afvist af Martin Bille Hermann og som aldrig førte til videre.

Kommissionen henviser derudover til et andet tilfælde fra 2011, hvor Martin Bille Hermann spørger Protokollen, hvor en anmeldt demonstration skal stå, herunder om den skal stå ved siden af en anden allerede kendt demonstration, hvor den videre mail-streng og dermed det videre forløb først i forbindelse med Kommissionens arbejde er blevet Martin Bille Hermann bekendt. Heller ikke her - eller andre steder i de 165 millioner dokumentsider - kan Kommissionen finde eksempler på, at Martin Bille Hermann eller hans medarbejdere har haft kontakt til eller endsize fortalt politiet (eller bedt andre om at fortælle politiet), hvordan demonstrationer skulle håndteres.

Sammen med samtalen med den daværende protokolchef i 2012 er ovenstående to tilfælde de eneste tilfælde af direkte - eller indirekte - kontakt mellem politiet og ham (eller hans medarbejdere).

Som det fremgår af Kommissionens dokumentation i øvrigt så hører det derudover til undtagelserne, at Asienkontoret overhovedet har haft berøring med disse spørgsmål. Der er utallige møder, korrespondancer m.v., der omhandler 'sikkerhed og protokol', hvor Asienkontoret ikke er involveret eller i øvrigt får kopi af korrespondance. Det var fordi, og viser ret tydeligt, at det ikke var eller er Asienkontorets ressort.

Forløbene bekræfter derimod det, som Martin Bille Hermann gentagne gange har afgivet forklaring om overfor Kommissionen; nemlig, at hans og Asienkontorets ærinde ikke mindst har været at sikre transparens over for de kinesiske gæster - bl.a. i forhold til om og hvor demonstrationer fandt sted.

Det synes uden grundlag, at Kommissionen implicit fremhæver, at Martin Bille Hermann i planlægningen i 2012 burde have en erindring om de hurtigt udvekslede mails i 2009. Hans konkrete rolle i denne sammenhæng var alene vejledning til de kinesiske embedsmænd, herunder at sørge for, at de var informeret om demonstrationer og i relevant omfang videreformidling af kinesiske bekymringer. Det synes åbenbart, at han heller ikke de facto agerede som om, der var en sådan viden eller den påståede "aftale" med politiet om noget. Tværtimod. Samtidig modtog han heller ikke faktuelle oplysninger, der pegede i retning af, at politiet ikke agerede inden for alle regler.

Der er intet grundlag for at kritisere Martin Bille Hermanns rolle i 2012.

Hvad er den bevismæssige ramme om Kommissionens vurdering?

En kommissions undersøgelse kan generelt vanskeligt - grænsende til umuligt - få afdækket, hvad der er sædvanlig praksis i et ministerium. En kommission kan således ikke inden for et kommissorie få forelagt eksempler fra tidligere eller udbede sig paralleller fra andre dele af ministeriets procedurer. Det kontradiktoriske princip muliggør dette i de ordinære domstole, da en part der til imødegåelse af en påstand har mulighed for at underbygge anbringender og forklaringer med eksempler, få muligheden for at få indsigt i modpartens modanbringender og få muligheden for at svare på disse. Denne mulighed foreligger ikke under en kommissionsundersøgelse.

De indkaldtes forklaringer om enkelte møder, mails eller udmeldinger kommer dermed til at lide af den mangel, at den del af en bevisbyrde, som Kommissionen anvender, ikke kommer til at blive sat i en samlet kontekst af eksempelvis tidligere drøftelser internt i departementet, faste arbejdsgange og procedurer eller allerede drøftede problemstillinger, da disse alene vil blive sporadisk nævnt eller endog blot forudsat i de afgivne mundtlige forklaringer.

Det understreges yderligere af, at denne Kommission efter sit kommissorie ser på en periode fra 1995 til 2018 (for min klient årene 2009 til juni 2012).

Derved må bevisvurderinger foretages med betydelig tilbageholdenhed og må foretages ud fra en lempeligere form, end hvor et vidne ved, hvilket grundlag, hvilke vinkler og postulater, der lægges til grund og derved har en mulighed for selv at finde materiale, forklare sammenhænge eller supplere bevisførelsen i øvrigt med den ramme, som eksempelvis en mail må forstås i. En ordlydsfortolkning kan aldrig stå alene, men må ses i kontekst med, hvad der ellers skete på de pågældende dage, hvilket kan være vanskeligt, hvis der er tale om en mail, der ikke blev givet særlig opmærksomhed og ligger mange år tilbage, ligesom man må se på, hvorvidt indholdet svarer til den juridiske og faktiske virkelighed, der anses for den mest sandsynlige eller usandsynligt. Dette er helt grundlæggende for sædvanlig bevisret - om end her meget forsimplet beskrevet. Det har dog betydning, når Kommissionen vælger at lægge en mailkorrespondance inden for få minutter for 12 år siden til grund, trods Kommissionens læsning heraf er uunderstøttet og reelt modsagt af flere vidner.

Det forekommer i hele sin grundessens usandsynligt, at politiet ikke kan og vil være en opgave voksen, som er dem pålagt i lovgivningen, og hvor den nærmeste til at vurdere ikke kun de lovgivningsmæssige rammer, men også de sikkerhedsmæssige aspekter netop er politiet. Det vil endvidere alene være politiet, der vil have de fornødne oplysninger til at kunne foretage denne vurdering.

Samtidig ville en påvirkning fra et ministerie – som oplagt ikke har instruksbeføjelser – være i direkte modstrid med grundlovens § 14 om det ministeriale system. Grundloven indebærer således, at hver enkelt minister er ansvarlig for sit eget ressortområde. Dette afspejles i § 14, der forudsætter, at ministre som forvaltningschefer har en selvstændig kompetence inden for deres forretningsområder. Fordelingen sker ved kongelig resolution og rummer ikke mulighed for et ikke-eksplicit delt ressortansvar.

Demonstrationers placering og rammerne for det er åbenlyst ikke Udenrigsministeriets ressort.

Kommissionen synes at mene, at Udenrigsministeriet alligevel skal have enten en form for tilsynsforpligtelse eller en vejledningspligt overfor PET og politiet.

I "Supplerende notits om visse statsretlige spørgsmål med relation til forløbet vedrørende manglende hjemmel til at udvide den hidtidige indsats med aflivning af mink til hele landet" af 24. november 2020 fra Justitsministeriet konkluderes det på baggrund af en grundig analyse og gennemgang af statsretlig litteratur, at der gælder ret snævre rammer for Statsministeriets tilsynsforpligtelse på andre ressortområder. Et sådant tilsyn vil have endnu snævrere rammer for andre fagministerier. En generel tilsynsforpligtelse for Udenrigsministeriet i en situation som denne må afvises.

Det følger af principperne om god forvaltningsskik (og f.eks. forvaltningsloven § 7, stk. 2), at et ministerie bringer en borgerhenvendelse til rette myndighed. Dette supplerer Udenrigsministeriets grundlag for at viderebringe de kinesiske henvendelser til PET og politiet.

Ovennævnte synspunkter gør selvfølgelig ikke, at en myndighed ved åbenbare overtrædelser af lovgivning kan vende det blinde øje til, men kravene til klarheden af både det faktiske grundlag og den retlige standard må være meget høje. At en embedsmand i én myndighed skulle have en uanmodet vejledningspligt over for anden myndighed på denne anden myndigheds ressource, forekommer ikke at have støtte i tidligere litteratur eller praksis.

For en kontorchef i Udenrigsministeriet for 10 år siden var der ingen som helst grund til at betvivle, at grundlovssikrede rettigheder og internationale konventioner for så vidt angår ytrings- og forsamlingsfriheden naturligvis ville blive respekteret, når myndigheder som PET og politiet forvaltede deres respektive ansvarsområder. Det er vel reelt først efter statsbesøget i 2012, at der kan siges at være debat om dette.

Afsluttende bemærkninger

Som det klart fremgår oven for, finder hverken jeg eller min klient, at der har været noget at bebrejde ham i forbindelse med sin varetagelse af tjeneste i Udenrigsministeriet – tværtimod.

I afslutningen af Martin Bille Hermanns vidneforklaring under Tibetkommission I spurgte en af Kommissionens medlemmer noget i retning af *'om det var vigtigt for UM at besøget [i 2012] blev en succes?'*. Det bekræftede Martin Bille Hermann, og det ville han fortsat bekræfte i dag. Det er altid vigtigt - og bør altid være vigtigt - at et besøg bliver en succes, når Danmark har gæster. Uanset om de er fra Kina, USA, et fattigt udviklingsland eller en europæisk allieret. Det ville være uendelig trist, hvis Udenrigsministeriet holdt op med at være optaget af vores forhold til verden omkring os; at vores gæster følte sig godt behandlet. Det vil aldrig komme til at betyde, at vi skal give køb på danske værdier, synspunkter og interesser.

Martin Bille Hermann har været med til at videreformidle kinesiske bekymringer og nervøsitet i de år, hvor Martin Bille Hermann var chef for Udenrigsministeriets Asienkontor. Martin Bille Hermann har - overfor kinesiske samarbejdspartnere - ønsket åbenhed om demonstrationer og samtidig ved gentagne lejligheder påpeget, at dansk lov skulle overholdes og sagt klart fra, hvis Martin Bille Hermann blev konfronteret med et ønske om noget, der var eller måtte formodes at være ulovligt. Den nærmere håndtering af demonstrationer eller i det hele taget kontakt til politiet var aldrig en del af opgaverne for Asienkontoret, eller en af opgaverne, som Martin Bille Hermann skulle udføre.

Martin Bille Hermann har på intet tidspunkt selv haft kontakt med Rigspolitichefen eller Københavns Politidirektør. Martin Bille Hermann er aldrig blevet orienteret om, at politiet øjensynligt ville gøre noget, han opfattede som åbenlyst ulovligt. Martin Bille Hermann har aldrig fortalt politiet, hvordan de skulle gøre deres arbejde. Martin Bille Hermann er aldrig af sine foresatte - embedsmænd eller politikere - blevet bedt om at gøre det. Martin Bille Hermann har aldrig hørt nogen af sine foresatte - embedsmænd eller politikere - gøre det. Martin Bille Hermann har aldrig bedt nogle af sine medarbejdere om at gøre det. Tværtimod har Martin Bille Hermann ved gentagne lejligheder henvist til behovet for at overholde gældende dansk lov.

Kritikken af Martin Bille Hermann er fejlbehæftet og grundløs. Det faktum, at der i en mail fra Martin Bille Hermanns chef er nævnt ordet "aftale" er ikke dokumentation endsige bevis for, at der var en sådan aftale. Denne "aftale" er også modsagt af alle indkaldte vidner under deres mundtlige forklaringer, såvel fra Udenrigsministeriet, PET og politiet.

SIRIUS advokater

Endelig henviser Kommissionen i sin kritik af Martin Bille Hermann end ikke til, hvilken lov, pligt eller praksis han skulle have forbrudt sig mod.

Hvis ikke Kommissionen ønsker at ændre sin udtrykte kritik af Martin Bille Hermann, så ser vi frem til, at indlægget efterfølgende kan give anledning til en principiel drøftelse af, hvor rammer og grænser for embedsmænds ansvar og pligter går. Og måske hvordan Kommissioner arbejder, og hvilket formål de bør tjene. Det synes der at være et behov for.

København, den 1. februar 2022
Pernille Backhausen
partner, advokat (H)

9.14.1 Bilag 1 til høringssvar Martin Bille Hermann

Bilag 1:

Forløb for Martin Bille Hermanns inddragelse i Tibetkommission I og II.

Tibetkommission I

Justitsministeren besluttede den 2. oktober 2015 at nedsætte en undersøgelseskommission om politiets indgriben over for demonstrationer i forbindelse med kinesiske statsbesøg mv. (Tibetkommissionen). Det endelige kommissorium er dateret den 11. november 2015. Af dette fremgår bl.a. følgende:

"Undersøgelseskommissionen har efter § 4, stk. 2, i lov om undersøgelseskommissioner til opgave at undersøge og redegøre for dels begivenhedsforløbet. Undersøgelseskommissionen skal undersøge og redegøre for baggrunden for politiets handlinger i forhold til demonstrationer og andre meningsstilkendegivelser fra personer i forbindelse med den kinesiske præsidents besøg i København den 14. til den 16. juni 2012, et besøg fra formanden for det kinesiske parlaments overhus i København den 4. til den 7. juni 2013 og et besøg fra et medlem af det kinesiske politibureau stående udvalg i forbindelse med åbningen af det kinesiske kulturhus i København den 11. juni 2014.

...

Undersøgelseskommissionen skal også – i forbindelse med undersøgelsen og redegørelsen for indholdet af de nævnte instrukser mv. – undersøge og redegøre for, i hvilket omfang andre statslige myndigheder end Københavns Politi har været involveret i forløbet omkring tilblivelsen af instruktioner om politiets opgavevaretagelse, herunder fremkommet med opfordringer, henstillinger, instruktioner mv. om, hvordan politiet burde agere i forhold til demonstrationer og andre meningsstilkendegivelser fra personer. I givet fald skal undersøgelseskommissionen undersøge og redegøre for den nærmere karakter af en sådan involvering, herunder hvad der har været af møder, korrespondance og andre.

...

Undersøgelseskommissionen skal endvidere efter lovens § 4, stk. 4, foretage retlige vurderinger til belysning af, om der foreligger grundlag for, at det offentlige søger nogen draget til ansvar."

Tibetkommission I's materiale:

Om indhentelse af materiale fremgår bl.a. følgende af Tibetkommission I's beretning:

"Kommissionen har i perioden, fra anmodningen blev fremsat og til den 4. maj 2017, i alt modtaget cirka 65.000 sider materiale fra de nævnte myndigheder. Materialet består hovedsagelig af kopier af journaliserede sager og af mails sendt til eller fra enkeltpersoner i vedkommende myndighed. Kommissionen har desuden modtaget og gennemgået 3.117 lydfiler, 395 billedfiler og 87 videofiler. Kommissionen har endelig benyttet offentligt tilgængelige oplysninger, herunder navnlig svar på spørgsmål fra Folketingets Retsudvalg samt videooptagelser af de åbne samråd i Folketingets Retsudvalg den 16. august 2012, den 22. august 2013 og den 10. april 2014. Det har kunnet konstateres, at de enkelte myndigheder har haft forskellig praksis med hensyn til journalisering af e-mails blandt andet som følge af, at der er sket en teknologisk udvikling i den periode, undersøgelsen vedrører. Det har endvidere frembudt vanskeligheder i forhold til identifikation og udlevering af materiale, at mailkonti efter det oplyste slettes 30 dage efter, at en medarbejder er fratrådt sin stilling hos Københavns Politi og Rigspolitiet. Kommissionen har gennemgået det modtagne materiale og frasorteret den del, der er skønnet uden betydning for kommissionens arbejde. Det resterende materiale er samlet i kronologisk sorteret ekstrakter for hvert af besøgene i 2012, 2013 og 2014 samt i fire tillægsekstrakter. Disse ekstrakter har sammen med elektroniske lyd-, billed-, og videofiler,

afhøringsrapporter, der er modtaget fra Den Uafhængige Politiklagemyndighed, og offentligt tilgængeligt materiale fra blandt andet Folketingets hjemmeside udgjort arbejdsgrundlaget for kommissionen.

...

I forlængelse af kommissionens gennemgang af materiale modtaget fra Justitsministeriet, Københavns Politi, PET, Rigsadvokaten, Statsministeriet, Den Uafhængige Politiklagemyndighed, Udenrigsministeriet og Hofmarskallatet har kommissionen aflagt en række kontrolbesøg. Kontrolbesøgenes formål har været i videst mulige omfang at sikre, at kommissionen havde modtaget alt relevant materiale fra den pågældende myndighed. Kontrollen har hos myndighederne bestået i stikprøvekontrol ved gennemgang af udvalgte personers mailbokse og/eller gennemgang af udvalgte sager i myndighedens journalsystem og tidligere anvendte journalsystemer. Kontrolbesøgene har i to tilfælde givet anledning til, at kommissionen har anmodet om at måtte modtage yderligere materiale

...

Udenrigsministeriet Kommissionen aflagde den 2. maj 2016 et besøg i Udenrigsministeriet med det formål nærmere at tilrettelægge ministeriets fremsendelse af materiale. Under besøget udpegede kommissionen, hvilke sager i en forevist journalplan som de af kommissionen foreslåede søgekriterier skulle anvendes på. Udenrigsministeriet fremsendte herefter den 23. maj 2016 materiale til kommissionen. I fremsendelsesbrevet blev det oplyst, at materialet bestod af de sager og mails, der var fremkommet ved en søgning i de elektroniske arkiver på de kriterier, der var angivet i kommissionens brev af 17. februar 2016, og i de sager, som kommissionen udvalgte under kommissionens besøg i ministeriet den 2. maj 2016. Kommissionen har i perioden 17. juni 2016 til 14. marts 2017 modtaget yderligere materiale fra Udenrigsministeriet. Kommissionen har derudover modtaget enkelte klassificerede dokumenter fra Udenrigsministeriet, herunder et uddrag af et godkendt referat af møde i Embedsmandsudvalget for Sikkerhedsspørgsmål den 14. maj 2012, hvilket referat senere er delvis afklassificeret og derfor har kunnet indgå i ekstraktmaterialet, jf. ovenfor vedrørende Justitsministeriet. Kommissionen har været på kontrolbesøg i Udenrigsministeriet den 13. oktober 2016, men fandt ikke uafleveret materiale af interesse for kommissionens undersøgelse."

Indkaldelse af Martin Bille Hermann i forbindelse med Tibetkommission I

Som det fremgår ovenfor, var Martin Bille Hermann kontorchef i Udenrigsministeriets ASI-kontor fra august 2008 og til og med juli 2012. Han blev ikke indledningsvist indkaldt til at afgive forklaring for kommissionen. Det gjorde han efterfølgende, da en del allerede havde afgivet forklaring, nemlig den 20. december 2016 til afgivelse den 2. marts 2017. I indkaldelsen blev afhøringstemaer ikke nævnt, blot kommissoriet, og at afhøringstemaer ville følge, jf. lov om undersøgelseskommissioner § 29.

Disse blev modtaget den 8. februar 2017 og vedlægges denne udtalelse. Der var ikke henvist til andet materiale end det, som kommissionen havde udvalgt, og som Martin Bille Hermann som sædvanligt alene fik adgang til ved fremmøde på mit kontor og dermed alene adgang til det begrænsede materiale, som Kommissionen havde udvalgt i en ekstrakt. Det udgjorde 2689 sider.

Martin Bille Hermann svarede på alle Kommissionens spørgsmål, og han kan i det hele tilslutte sig sin daværende forklaring.

Tibetkommission II

Justitsministeren besluttede den 4. juli 2018 at gennedsætte Tibetkommissionen (Tibetkommissionen II) til gennemførelse af en supplerende undersøgelse af sagen om politiets indgriben over for demonstrationer i forbindelse med kinesiske statsbesøg mv. og til undersøgelse af håndteringen af visse andre officielle kinesiske besøg.

Af kommissoriet fremgår bl.a. følgende:

"Der er siden [Tibetkommission I's beretning] kommet oplysninger frem om eksistensen af materiale, der ikke tidligere er blevet identificeret og afleveret til Tibetkommissionen, og som muligvis kunne have været af relevans for kommissionens undersøgelse. Disse oplysninger har givet anledning til, at der er blevet sat spørgsmålstegn ved grundlaget for Tibetkommissionens arbejde og konklusioner.

Undersøgelseskommissionen har på den baggrund til opgave at gennemføre en supplerende undersøgelse af de forhold, der er beskrevet i Tibetkommissionens kommissorium af 11. november 2015, med henblik på at redegøre for og vurdere, om der er grundlag for at ændre eller supplere de konklusioner, der fremgår af Tibetkommissionens beretning af 18. december 2017. Der henvises til Tibetkommissionens kommissorium af 11. november 2015, der vedlægges som bilag, og til lov om undersøgelseskommissioner § 4, stk. 2-4.

...

Undersøgelseskommissionen skal også – i forbindelse med undersøgelsen og redegørelsen for indholdet af de nævnte instrukser mv. – undersøge og redegøre for, i hvilket omfang andre statslige myndigheder end politiet har været involveret i forløbet omkring tilblivelsen af instruktioner om politiets opgavevaretagelse, herunder fremkommet med opfordringer, henstillinger, instruktioner mv. om, hvordan politiet burde agere i forhold til demonstrationer og andre meningsstilkendegivelser. I givet fald skal undersøgelseskommissionen undersøge og redegøre for den nærmere karakter af en sådan involvering, herunder hvad der har været af møder, korrespondance og andre kontakter mellem statslige myndigheder om spørgsmålet, hvad formålet med disse kontakter har været, og hvad der nærmere er drøftet i den forbindelse.

På baggrund af den beskrevne undersøgelse og redegørelse skal undersøgelseskommissionen efter § 4, stk. 4, i lov om undersøgelseskommissioner foretage retlige vurderinger til belysning af, om der foreligger grundlag for, at det offentlige søger nogen draget til ansvar. I det omfang kommissionen finder, at der ikke er grundlag herfor, herunder under hensyntagen til den forløbne tid, kan kommissionen dog afstå fra at foretage retlige vurderinger af forløbet vedrørende et eller flere af de officielle kinesiske besøg, der omfattes af undersøgelsen og redegørelsen.

...

Det er ifølge lov om undersøgelseskommissioner § 5, stk. 1, undersøgelseskommissionen, der tilrettelægger sit arbejde. Kommissionen kan i den forbindelse bl.a. kræve udlevering af materiale og skriftlige redegørelser efter lovens § 9 og indkalde vidner til afhøring efter lovens § 11. For så vidt angår den under pkt. 2 beskrevne del af undersøgelsen forudsættes det, at undersøgelseskommissionen i tillæg til det materiale, der indgik i Tibetkommissionens undersøgelse, indhenter alt yderligere materiale af relevans for undersøgelsen, og at oplysninger, som indhentes i forbindelse med den under pkt. 3 beskrevne del af undersøgelsen, inddrages i relevant omfang.

Kommissionen vil endvidere kunne inddrage oplysninger fra den whistleblowerordning, som forventes etableret på Justitsministeriets område.

Når undersøgelsen er afsluttet, vil der på baggrund af kommissionens beretning, herunder navnlig eventuelle oplysninger om nyt materiale, der ikke blev udleveret til Tibetkommissionen, blive taget stilling til, om der er grundlag for at iværksætte en undersøgelse af de undersøgte myndigheders håndtering af udleveringen af materiale til Tibetkommissionen og samarbejdet med kommissionen herom."

Tibetkommission II's materiale:

Som det fremgår, var indhentelse af materiale således vurderet højt. Som bisidder blev jeg på det indledende retsmøde for bisidderne informeret om, at kommissionen havde fået over 165 millioner dokumenter. Jeg forespurgt mundtligt, i hvilket omfang det var muligt for bisidderne selv at søge i de pågældende dokumenter, men fik at vide, at det fik bisidderne ikke mulighed for. Så bad jeg om oplysninger om udvælgelsen af

dokumenterne til ekstrakten, som vi kunne få adgang til. Jeg fik oplyst, at kommissionen havde fritekstsøgt og derefter selv vurderet relevansen. Som opfølgning fik alle bisiddere adgang til et notat om kommissionens søgeord.

Indkaldelse af Martin Bille Hermann i forbindelse med Tibetkommission II

Tibetkommission II indkaldte Martin Bille Hermann ved indkaldelse af 27. maj 2020. I indkaldelsen blev afhøringsstemaer ikke nævnt, blot at afhøringsstemaer ville følge, jf. lov om undersøgelseskommissioner § 29. Forklaring skulle afgives den 15. januar 2021.

Ved mail af 8. december 2020 blev følgende modtaget:

"Til orientering, inden din klient Martin Bille Hermann skal afgive forklaring for kommissionen den 15. januar 2021, kan det oplyses, at det navnlig vil være årene 2009, 2010, 2011, 2012, 2015 og 2017 samt dokumenterne begyndende side 1013, 1015, 1017, 1027, 1031, 1046, 1053, 1055, 1057, 1096, 1104, 1109, 1121, 1131, 1172, 1185, 1201, 1216, 1283, 1287, 1289, 1295, 1300, 1332, 1339, 1374, 1379, 1382, 1387, 1399, 1406, 1408, 1419, 1421, 1423, 1425, 1428, 1433, 1455, 1522, 1781, 1916 og 1950 i bilagssamlingen Tibetkommissionen II, som vil danne grundlag for spørgsmålene til Martin Bille Hermann.

Det kan ikke udelukkes, at der også vil blive stillet spørgsmål med udgangspunkt i andre dokumenter, herunder fra bilagssamlingen fra Tibetkommissionen I.

Desuden er vedhæftet et histogram over Martin Bille Hermann's mailbokse, som der også vil kunne komme spørgsmål til."

Det nævnte histogram vedlægges denne udtalelse, men viser intet andet, end at kommissionen havde adgang til en del mail fra Martin Bille Hermanns tidligere mailboks. En mailboks, som han ikke selv kunne tilgå på dette tidspunkt.

Der var ikke henvist til andet materiale end det, som kommissionen havde udvalgt, og som Martin Bille Hermann som sædvanligt alene fik adgang til ved fremmøde på mit kontor og dermed alene adgang til det begrænsede materiale som Kommissionen havde udvalgt i en ekstrakt. Det udgjorde 2555 sider. Forberedelse blev ikke lettere af, at han på daværende tidspunkt – som det fremgår ovenfor – gjorde tjeneste for Udenrigsministeriet i USA.

Martin Bille Hermann svarede på alle Kommissionens spørgsmål den 15. januar 2021, og han kan i det hele tilslutte sig sin protokollerede forklaring.

Den 22. marts 2021 blev Martin Bille Hermann genindkaldt.

Kommissionen angav med overskriften "Sidehenvisninger" ved mail af 2. juni 2021 følgende:

"Vedrørende genafhøringen af din klient, Martin Bille Hermann, har udspørgeren netop oplyst, at det under afhøringen vil blive aktuelt at stille spørgsmål til bilag fra Tillæggsbilagssamling 3, s. 14, 16 ff. og Tillæggsbilagssamling 4, s. 9 ff."

Martin Bille Hermann svarede på alle Kommissionens spørgsmål den 10. juni 2021, og han kan i det hele tilslutte sig sin protokollerede forklaring.

København den 31. januar 2022

9.14.2 Bilag 2 til høringssvar Martin Bille Hermann

1

AFHØRINGSTEMA

68. Kontorchef MARTIN BILLE HERMANN

Bisidder: advokat Pernille Backhausen

Afh. dag 2/3 2017

Baggrund:

Kontorchef i UM, ASI kontoret i 2012.

Temaer 2012:

0.0: MBH bedes redegøre for sin baggrund og stilling som kontorchef i UM i 2012 ved det kinesiske statsbesøg, og hvori arbejdet med besøget bestod.

0.1: Hvem refererede MBH til i perioden forud for og under besøget. Hvem var MBHs nærmeste medarbejdere.

1.0: Forberedelse og tilrettelæggelse af statsbesøget.

1.1: Udenrigsministeriets dialog med kinesiske repræsentanter.

I mail af 11. oktober 2011, Ex. s. 6, fra Søren Jacobsen og Friis Arne Petersen, ambassaden i Beijing, til bl.a. Claus Grube, Nis Lauge Gellert, Jette Nordam og MBH, refereres til et møde mellem den danske ambassadør og generaldirektøren for det kinesiske udenrigsministeriums Europaafdeling hr. Li angående et muligt besøg i november (2011) af præsident Hu Jintao.

Det fremgår afslutningsvis, at *"Li nævnte hverken Dalai Lama, Tibet, Taiwan eller verbalnoten af december 2009 direkte, men det lå klart i luften, at det var det der lå i formuleringen om "kontinuitet i udvikling af de bilaterale relationer". Det er således fortsat ambassadens vurdering, at det primære formål og timingen af Yang's besøg i Danmark er at få bekræftet den danske regerings præcise politik i forhold til ét Kina politikken."*

Hvordan blev den afsluttende kommentar opfattet i UM og af MBH.

1.1.1: Hvornår hørte MBH første gang om det kommende statsbesøg i juni 2012.

I mail af 8. maj 2012 fra NLG, Ex. s. 8, til bl.a. CG, Statsministeriet, Kongehuset, Friis Arne Petersen og en række medarbejdere i Udenrigsministeriet, herunder JN og AL, omtales, at departementschefen (CG) den 8. maj 2012 havde en samtale med ambassadør Li, som denne med kort varsel havde anmodet om, og hvor Li meddelte, at Hu Jintao ville komme på statsbesøg.

Er MBH bekendt med mailen.

Deltog MBH i samtalen med ambassadør Li. Hvem deltog foruden CG, NLG og JN i samtalen. Deltog der andre repræsentanter for UM, Hoffet eller PET.

Det anføres bl.a. fra samtalen, at *"Det var ambassadørens ønske at udnytte statsbesøget til at bringe det bilaterale forhold et stort skridt fremad og få indgået flest muligt konkrete aftaler. ... Ambassadøren var optaget af spørgsmålet om sikkerhed. Fra sin tid i Storbritannien havde han oplevet stenkast mod dav. Præsident Jiang Zemin ... Det måtte selvsagt undgås. Desuden havde der været gennemført demonstrationer af "pro-tibetanske" organisationer, som havde vist sig at være meget aggressive og derfor udgjorde en "stor fare"."*

Gav den kinesiskes ambassadørs bemærkning vedrørende sikkerhed, stenkast, og ambassadørens bemærkning om, at "pro-tibetanske" organisationer havde vist sig meget aggressive, anledning til kommentar fra departementschefen, NLG eller øvrige tilstedeværende. Gav det MBH anledning til en bemærkning.

Det fremgår endvidere, at: *"Man forventede fortrøpsbesøg i dagene 22.-24. maj, hvor man håbede på et samlet møde med alle de relevante aktører samt besøg på de lokaliteter, der måtte være i spil."*

Fra en mail af 7. september 2016 fra Lars G. Karlsson, T. Ex. s. T-8, fremgår at fortrøpsbesøget fandt sted i dagene den 23. – 25. maj 2012.

1.1.2: Det synes at fremgå af mail af 10. maj 2012 fra Friis Arne Petersen, Ex. s. 11 og s. 931, til bl.a. MBH, NLG og JN og medarbejdere i STM, at der onsdag den 9. maj 2012 blev afholdt en videokonference med deltagelse af ambassaden i Beijing og UM.

Deltog MBH i videokonferencen. Hvem deltog i øvrigt fra UM. Deltog der repræsentanter for STM, JM og PET. Deltog der repræsentanter fra kinesisk side.

Hvad var formålet med videokonferencen, og hvad blev drøftet. Blev spørgsmålet om sikkerhed og værdighed drøftet. Blev der udarbejdet referat af mødet.

1.1.3: I samme mail af 10. maj 2012, Ex. s. 11, fra Friis Arne Petersen er det, Ex. s. 12 og s. 932, bl.a. anført: *"For en sikkerheds skyld: status, prestige, "ansigt" spiller en helt anden og stor rolle for de kinesiske ledere end vi kender det i vesten. Det er meget vigtigt at præsidenten og hans delegation får et klart indtryk gennem program, protokol og form at de bliver behandlet så fint og godt som nogen anden gæst på dette niveau."*

Hvorledes opfattede MBH bemærkningen fra den danske ambassadør. Havde spørgsmålet været drøftet på videokonferencen dagen før. Hvilken betydning fik bemærkningen for tilrettelæggelsen af præsidentens besøg.

Journalist Mads Bonde/JP sendte den 5. marts 2014, Ex. s. 749, en mail til ambassaden i Beijing med spørgsmål specielt til præsidentbesøget i 2012.

Lars Bo Larsen sender den 6. marts 2014, Ex. s. 748, en redegørelse og et forslag til besvarelse af journalistens henvendelse til bl.a. Jesper Fersløv Andersen, Lars Peter Levy og Dorthe Lange, cc. bl.a. Friis Arne Petersen og Mads Kjeldsen, hvori der henvises til Friis Arne Petersens indberetning af 10. maj 2012, Ex. s. 11 og s. 931.

Havde der på videokonferencen den 9. maj 2012 været en dialog mellem ambassaden og UM om forståelsen af betydningen *"ansigt"*.

Det fremgår af redegørelsen, at *"Det er i alle tilfælde helt klart, at ovennævnte passage er rettet mod protokollen og ikke sikkerheden, samt at der er tale om ambassadens egen vurdering, fremsat af egen drift. Konteksten og indsendelsestidspunktet understreger desuden den generelle natur af anbefalingen yderligere."*

Kan MBH redegøre for sondringen mellem protokollen og sikkerheden, og hvorledes MBH opfattede ambassadør Friis Arne Petersen redegørelse dengang i forhold til den kritik, besøgets afvikling afstedkom.

1.1.4: CG svarer Friis Arne Petersen i mail af 10. maj 2012, Ex. s. 11, cc. bl.a. MBH, JN, NLG, AL, Hoffet og STM. Heri anfører CG bl.a.: *"... ligesom vi bør have en mening fra PET og Politi om de sikkerhedsmæssige hensyn som ligger bag kinesernes ønske."*

Hvori bestod kinesernes ønske. Hvem i UM eller blandt de øvrige modtagere af mailen indhentede *"en mening"* fra PET og Politi.

Hvem havde kontakten til PET/Københavns Politi, havde MBH. Havde JN, AL, NLG eller andre kontakten. Hvorledes foregik kommunikationen til PET/Københavns Politi.

1.1.5: Den 11. maj 2012, Ex. s. 41, sender ambassaden i Beijing, Søren Jacobsen og Friis Arne Petersen en mail til bl.a. MBH, NLG, JN, UM, STM, Hoffet og AL, med referat af en samtale, som ambassadør Friis Arne Petersen havde samme dag med generaldirektøren for Europaafdelingen i det kinesiske udenrigsministerium, Liu Haiyng, hvoraf det bl.a. fremgår: *"... at assisterende udenrigsminister og generaldirektør for protokollen, Mr. Zhang Kunsheng, d.d. ville rejse til Danmark på et forberedende besøg for statsbesøget."*

Fandt der et møde sted i København med Zhang Kunsheng, og hvori repræsentanter for UM deltog, deltog MBH. Hvornår og hvor blev mødet afholdt, hvad var formålet med mødet, og hvad blev drøftet, foreligger der et referat af mødet.

I samme mail, Ex. s. 42, fremgår: *"... Generaldirektør Liu understregede, at sikkerhed var et spørgsmål af stor betydning, som man håbede, at man fra dansk side ville tage meget alvorligt. Fra kinesisk side ville man løbende holde de danske myndigheder orienteret om bevægelser i anti-kinesiske miljøer."*

Ambassadøren takkede ... og understregede, at man fra dansk side ville gøre, hvad vi kunne for at sikre, at besøget blev en succes både substansmæssigt, logistisk og sikkerhedsmæssigt. ... Ambassadøren lovede at viderebringe det kinesiske syn på forberedelse og gennemførelse af statsbesøget til den danske regering."

Hvad gav det kinesiske spørgsmål om sikkerhed anledning til i UM, og hvorledes viderebragte UM det kinesiske syn på sikkerhed til den danske regering, hvilke ministerier blev kontaktet.

Hvem varetog opgaven i UM, var MBH inddraget.

1.1.6: Mailen fra Friis Arne Petersen af 10. maj 2012, Ex. s. 15, afslutter med et forslag til videokonference mandag (den 14. maj 2012).

Blev der afholdt en videokonference denne dag, og blev den afholdt på Amalienborg. Hvem deltog i bekræftende fald fra UM, deltog MBH og protokollen. Deltog der repræsentanter for STM, JM og Hoffet i videokonferencen. Deltog der repræsentanter for PET. Blev der udarbejdet referat af drøftelserne og beslutningerne.

1.1.7: Af skærmdump fra JNs kalender, T. Ex. s. T-9, fremgår et møde i Det Gule Palæ fredag den 11. maj 2012 kl. 15.15, emnet er "Møde om forberedelse af indgående statsbesøg", det fremgår, at der var bestilt forplejning til 14 personer.

Hvem havde indkaldt til mødet, var det Hoffet. Deltog MBH i mødet, hvem deltog fra UM, Hoffet, PET. Det fremgår, at der var afbud fra KF 0764, men at KF 0766 deltog. Erindrer MBH, hvem der deltog fra PET. Foreligger der referat fra mødet.

1.1.8: Den 21. maj 2012 afholdes møde mellem bl.a. departementschef Claus Grube og den kinesiske viceudenrigsminister Song Tao i København, jf. kalender T. Ex. s. T-12. Der foreligger referat af 22. maj 2012, Ex. s. 60, fra NLG sendt til en række medarbejdere i UM, STM og ambassaden i Beijing, heriblandt MBH og JN.

Fra UM deltog bl.a. departementschefen CG, MBH, NLG, AL m.fl. Den kinesiske ambassadør Li i Danmark deltog foruden en række øvrige repræsentanter for Kina.

I resumé, andet bullit point er anført: *"Kinesisk tiltro til dansk håndtering af sikkerhed, men understregning af vigtigheden af at undgå 'forstyrrelser' i nærheden af delegationen."*

Hvilke 'forstyrrelser' skulle undgås, hvad var det, kineserne understregede vigtigheden af. Hvilken betydning fik det for tilrettelæggelsen og afviklingen af besøget, hvorledes indgik det i besøgets afvikling, at 'forstyrrelse' skulle undgås.

Af referatet, Ex. s. 64, fremgår følgende: *"Song konstaterede, at der også i Danmark var anti-kinesiske kræfter i form af organisationer, der var aktive ifht. Tibet, Xinjiang og Falun Gong. De ønskede ikke at se fremskridt i det danske-kinesiske forhold og ville gøre deres til at genere statsbesøget. Song folte sig overbevist om, at sådanne*

mulige forstyrrelser ikke var i nogens interesse. Fra kinesisk side følte man sig fuldt ud trygge ved den danske sikkerhedsmæssige håndtering af statsbesøget. Det var dog vigtigt at foretage alle de nødvendige forberedelser for at sikre et succesfuldt statsbesøg. Det var afgørende at undgå afbrydelser/forstyrrelser ("disruptions") på nært hold samt anvendelse af megafoner. Der måtte ikke kunne stilles den mindste tvivl om, at man gennem hele besøget fuldt ud kunne beskytte hele delegationen."

Hvad er det, Song Tao giver udtryk for, og som ikke er rettet mod den sikkerhedsmæssige håndtering, som kineserne er trygge ved. Hvad var det for afbrydelser/forstyrrelser på nært hold, der skulle undgås. Hvilken betydning havde det, at Song fremhævede megafoner.

Det fremgår dernæst: "Departementschefen svarede, at han havde været i kontakt med sine kollegaer i alle berørte ministerier og styrelser, der nu arbejdede hårdt for et vellykket besøg. Danmark og Kina havde et godt bilateralt forhold og et værdifuldt strategisk partnerskab."

Er MBH bekendt med, hvilke berørte ministerier og styrelser som CG eller UM havde været i kontakt med, og hvem der stod for kontakten. Hvorledes foregik kontakten, var det ved møder eller skriftligt via noter, mails etc. Foreligger der referater fra møder(ne). Hvilke medarbejdere i ministerier og styrelser skete kontakten til. Hvad var indholdet af kontakten. Var MBH inddraget i den omtalte kontakt, hvem havde MBH i bekræftende fald kontakt med.

Endvidere fremgår det: "Mht. spørgsmålet relateret til sikkerhed, havde Departementschefen selv bragt statsbesøget op i de kompetente nationale fora og henledt relevante myndigheders opmærksomhed herpå, herunder Politiet og Justitsministeriet. Alle var således fuldt opmærksomme på at få de fornødne sikkerhedsarrangementer på plads i forbindelse med statsbesøget."

Er MBH bekendt med, hvilke fora der er tale om, og hvilke relevante myndigheder departementschefen havde bragt spørgsmålet om sikkerhed op over for. Hvilke personer/medarbejdere er det, CG har kontaktet. Er MBH bekendt med, hvilke medarbejdere der på vegne departementschefen forestod kontakten til Politiet og Justitsministeriet.

1.1.9: I kalendermail af 22. maj 2012, T. Ex. s. T-10, fra Hoffet indkaldes til fortrøpsmøde den 23. maj 2012 kl. 14.00 i Taffelsalen, Christian VII's Palæ. MBH ses at modtage indkaldelsen cc. med markering "valgfri". Deltog MBH i fortrøpsmødet. Hvem deltog i øvrigt fra UM og STM. Deltog der repræsentanter for PET. Deltog der repræsentanter for DI. Deltog der repræsentanter for den kinesiske ambassade. Hvad blev drøftet ved mødet. Blev spørgsmålet om sikkerhed og værdighed drøftet, blev der udarbejdet referat af mødet.

1.1.10: Af ALs kalender, T. Ex. s. T-12, for den 24. maj 2012 fremgår følgende: *"Kina Fortrop. FT. STM."* Deltog MBH i mødet. Hvad blev drøftet. Foreligger der referat fra mødet.

1.1.11 a): I kalendermail af 22. maj 2012, T. Ex. s. T-11, fra Hoffet indkaldes til afsluttende fortropsmøde den 25. maj 2012 kl. 16.00. MBH ses indkaldt, deltog MBH i mødet. Hvem deltog i øvrigt fra UM. Deltog der repræsentanter for STM, JM, PET og DI, foruden de kinesiske repræsentanter. Hvad blev drøftet, blev der udarbejdet referat af mødet.

Af notat fra PET af 12. februar 2012, Ex. s. 119, idet bemærkes, at det overfor Kommissionen er forklaret, at mødet retteligt fandt sted den 25. maj 2012, fremgår bl.a.: *"Fredag den 11. maj 2012 ankom en stor kinesisk fortropsdelegation til Danmark og om eftermiddagen samme dag indledtes fortropsbesøget med Hoffet som vært. Normalt indledes disse fortropsmøder i Riddersalen i Det Gule Palæ (Hoffets administrationsbygning), men grundet den kinesiske delegations størrelse var mødet af pladsmæssige årsager flyttet til Christian den VII's Palæ på Amalienborg. I mødet deltog bl.a.: Hofmarskallen, Ceremonimesteren, andre nogle personer fra Hoffet, repræsentanter fra UM's Protokol og repræsentanter fra Dansk Industri. Der var på mødet ikke tvivl om, at UM's Protokol og især Dansk Industri så dette statsbesøg som værende en unik mulighed for at få nogle aftaler 'i hus'."*

UMs Protokol nævnes i referatet fra PET. Erindrer MBH, at protokollen/JN gav udtryk for, at hun så statsbesøget som værende en unik mulighed for at få nogle aftaler i "hus". Var der andre fra UM, f.eks., MBH eller NLG, der gav udtryk for dette. Havde det betydning for tilrettelæggelsen og gennemførelsen af besøget

b): Af mail af 25. maj 2012 fra Astrid Agerholm Ruge til Jette Nordam, Ex. s. 66, angående *"et lille formøde"* med den kinesiske Head of Protocol samme dag forud for det afsluttende møde kl. 16 fremgår, at Nis Gellert skal deltage i formødet.

Deltog MBH tillige i formødet den 25. maj 2012. I bekræftende fald, hvad blev drøftet på formødet.

c): Af kalender for annlas@um.dk, T. Ex. s. T-12, for dagene den 21.-27. maj 2012, fremgår for den 25. maj 2012 kl. 18.00 *"Kina fortrop Nimb Terrasse"*, deltog MBH i middagen, hvem deltog fra UM, og hvem deltog i øvrigt.

1.1.12: Af mail af 12. juni 2012, Ex. s. 146, fra NLG til bl.a. CG, MBH, JN, AL, ambassaden i Beijing, medarbejdere i STM og UM, fremgår, at ASI den 12. juni 2012 havde et sidste møde med souschef Gu Hui og 3. ambassadesekretær Mia Zou fra ambassaden i København.

Deltog MBH i mødet, jf. *"ASI chefen indledte med at fremføre, ..."*

Der fremgår bl.a., Ex. s. 147, følgende: *"Gu Hui kom afslutningsvist ind på spørgsmålet om **'sikkerhed'**, som man fra kinesisk side lagde utroligt meget vægt på, og som – uantastet alle andre forberedelser – kunne blive afgørende for, hvilket indtryk den kinesiske delegation rejste afsted med. Der var ikke kun tale om delegationens fysiske sikkerhed, som man egentlig ikke var bekymret for. Der følte man sig i gode hænder hos de danske myndigheder. Det her handlede nok så meget om delegationsmedlemmernes værdighed. Fra kinesisk side var man meget bekymret for fornærmende manifestationer af fx Falun Gong medlemmer. Man havde allerede indikationer på, at Falun Gong medlemmer rundt om i Europa, USA og Canada nu sad og planlagde manifestationer omkring Den Lille Havfrue, Amalienborgs slotsplads, Christiansborg slotsplads samt endelig ved Rosenborg Slot. Man havde dårlige erfaringer fra andre europæiske lande, herunder nordiske. Det samlede indtryk var meget vigtigt, når besøgets resultater blev gjort op fra kinesisk side. Derfor anmodede man om, at man fra dansk side gjorde, hvad der var muligt inden for lovens ramme for at skærme delegationen fra sådanne manifestationer.*

ASI-chefen takkede for det kinesiske anbringende. Udenrigsministeriet delte ambassaden ambition om et vellykket besøg. Man var opmærksom på de kinesiske bekymringer, og ville gå videre med dem til de kompetente myndigheder."

Hvorledes gik MBH videre med de kinesiske bekymringer til de kompetente myndigheder, og hvem var de kompetente myndigheder. Hvorledes blev de kompetente myndigheder kontaktet. Hvem i UM rettede henvendelse til hvem hos de kompetente myndigheder. I hvilket omfang blev JN eller Hoffets protokol inddraget heri.

1.1.13: Umiddelbart inden den kinesiske præsident landede i Kastrup, modtog MBH en opringning fra ambassadør Li, jf. referat i mail af 14. juni 2012 fra MBH, Ex. s. 257, angående, at de 25 reklameplakater fra Radio 24/7 med Villy Søvndal-citatet blev fjernet/skærmet. Mailen er sendt til bl.a. CG, NLG, JN og AL, men også til medarbejdere i STM.

Hvorledes blev der reageret på MBHs mail.

NLG og JN samt medarbejdere i UM havde dagen før den 13. juni 2012 fået kendskab til plakaterne, jf. MBH beredskabsmail, Ex. s. 149 og T. Ex. s. T-36. Havde det givet anledning til en reaktion.

2.0: Øvrige møder i København inden besøget:

2.1: Den 30. maj 2012 er der et møde i STM mellem Ulrik Vestergaard Knudsen og ambassadør Li. Deltog MBH i dette møde. I bekræftende fald, hvad blev drøftet.

2.2: Der foreligger dagsorden til mødet den 1. juni 2012 i mødelokale M2 i UM, Ex. s. 68.

I nyt bilag G2, mail af 30. maj 2012 fra NLG til Astrid Agerholm Ruge, cc. MBH, anføres: *"Vil du udsende en invitation fra Ove om forberedelsesmøde fredag kl. 09:00-10:00 i Udenrigsministeriets mødelokale M2? Vi synes, det vil være godt, hvis Ove kan være mødeleder."*

Hvad var baggrunden for, at Ove Ullerup skulle invitere til mødet og være mødeleder.

AAR sender samme dag en deltagerliste til NLG, cc. MBH, hvori bl.a. Friis Arne Petersen, NLG, MBH, JN, AL, TKP, og KF 0764 og KF 0766 nævnes.

Blev mødet afviklet som en videokonference. Deltog de personer, der fremgik af deltagerlisten. Hvad var formålet med mødet.

Af dagsordenen til mødet fremgår som pkt. 3 emnet Sikkerhed. Hvad blev sagt og drøftet under dette punkt på dagsordenen, og hvem tog ordet i mødet. Er der udarbejdet referat fra mødet.

2.3: I henhold til indbydelsen afholder den kinesiske ambassadør en arbejdsfrokost den 4. juni 2012, T. Ex. s. T-23. MBH ses ikke indbudt. Er MBH bekendt med, hvilke emner der blev drøftet, blev spørgsmålet om sikkerhed bragt op af de kinesiske værter. Foreligger der referat eller notat fra frokostmødet.

2.4: Har MBH deltaget i andre møder på den kinesiske ambassade i perioden maj 2012 og frem til besøgets afholdelse. I bekræftende fald, hvilke, hvem deltog i øvrigt. Hvad var formålet med mødet(erne), hvad blev drøftet. Foreligger der referat fra mødet(erne).

3.0: Opgavefordelingen mellem Hoffet og Protokollen i UM.

3.1: AL og JN har for Kommissionen forklaret, at kontakten til PET under statsbesøg, hvor Dronningen var vært, blevet varetaget af Hoffets Protokol. Hvad er MBHs bemærkninger hertil.

Havde UMs Protokol også en kontakt til PET ved det pågældende statsbesøg. Hvem havde Protokollen kontakt til i PET af følgende; KF0764, KF0766 og KF 0765 eller andre ifølge forevist liste.

Havde MBH selv en kontakt til de pågældende i PET.

Hvorledes foregik kontakten, var det ved møder, foruden de ovenfor i afsnit 1.0 anførte eller telefoniske. Hvor foregik møderne, hvem deltog.

Var der møder, hvori også Københavns Politi deltog.

4.0: Dialog med Københavns Politi.

4.1: Har MBH haft en kontakt til Københavns Politi, politidirektør Johan Reimann, forud for besøget vedrørende besøgets tilrettelæggelse.

JN har for Kommissionen den 2. februar 2017, bl.a. forklaret, at MBH kontaktede hende forud for besøget og bad hende kontakte JR.

Er det korrekt, at MBH bad JN om at kontakte JR. Hvornår forud for besøget henvendte MBH sig til JN. I hvilken anledning skete det, og hvilket budskab skulle JN viderebringe fra MBH. Hvorfor skete kontakten ikke direkte fra MBH til JR.

Blev MBH efterfølgende orienteret af JN om forløbet af samtalen.

5.0: Beredskab til brug for møde i Udenrigspolitisk Nævn.

5.1: Der foreligger udkast til beredskab af 25. juni 2012 fra Nis Gellert til Anne Berg Mansfeld-Giese og Carsten Madsen i JM, cc. MBH, Ex. s. 503ff.

Er MBH bekendt med dette udkast til beredskab, og var MBH inddraget i udarbejdelsen. Hvilket grundlag forelå for udarbejdelsen af notatet, hvorefter der ikke var stillet krav fra kinesisk side om, at der ikke måtte finde demonstrationer sted.

5.2: I mail af 21. juni 2012, T. Ex. s. T-75, fra MBH til Ole Toft, cc. JN, er en redegørelse for tilrettelæggelse af statsbesøget, og det hedder i mailen: *"Hermed fra Jette og jeg."*

Hvad var baggrunden for redegørelsen, og til hvilken brug er den udarbejdet.

5.3: Det fremgår, T. Ex. s. T-76, bl.a.: *"... Dette er oftest sket i møder under ledelse af Hofmarskallatet, der har forestået den overordnede planlægning af besøget, med deltagelse af en række andre relevante myndigheder så som PET og Københavns Politi."*

Har MBH deltaget i møder under ledelse af Hofmarskallatet, hvor PET og/eller Københavns Politi har deltaget. Hvor og hvornår fandt sådanne møder sted.

Det fremgår endvidere: *"De kinesiske myndigheder har naturligt nok været optaget af sikkerheden for den kinesiske præsident og dennes følge, og har været særligt bekymret for episoder/incidenter, der ville gribe fysiks forstyrrende ind i afviklingen af præsidentens program. Denne bekymring har de givet udtryk for ved flere lejligheder, herunder i møder med danske myndigheder og ligeledes på møder med Udenrigsministeriet. Udenrigsministeriet har – når præsenteret for sådanne bekymringer – givet klart udtryk for, at præsidentens sikkerhed var et anliggende for de danske politimyndigheder, og at disse tog opgaven særdeles alvorligt. Man har fra Udenrigsministeriets side samtidig gjort klart for de kinesiske repræsentanter, at dansk lov, regler og praksis for forsamlings- og ytringsfrihed ville blive respekteret fuldt ud i afviklingen af statsbesøget. I relevant omfang har man videreformidlet den kendte kinesiske bekymring til de relevante myndigheder."*

Til hvilke relevante myndigheder har UM i relevant omfang formidlet den kendte kinesiske bekymring, hvornår er det sket, til hvem og på hvilken måde.

Har MBH foretaget eller medvirket til at foretage en sådan videreformidling. Er det sket til PET og Københavns Politi.

5.4: Var MBH bekendt med PETs trusselsvurderinger, intern, Ex. s. 44, eksternt til Københavns Politi, Ex. s. 73, og en anmodning om særlig hjælp, Ex. s. 82, var JN bekendt med nogle af disse.

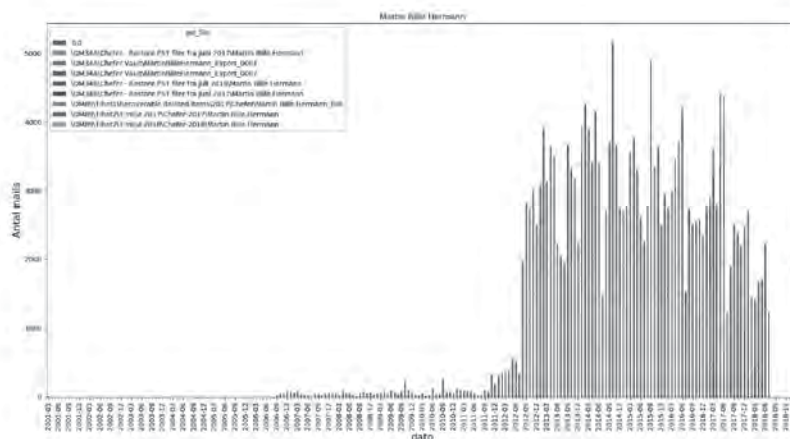
Har PET ved møder orienteret om trusselsvurderingen og sikkerhedsniveauet.

5.5: Var MBH bekendt med udkast til operationsbefaling, Ex. s. 17, Ex. s. 29, Ex. s. 129, og den endelige operationsbefaling af 13. juni 2012, Ex. s. 176.

Temaer 2013-2014:

Intet for nærværende.

9.14.3 Bilag 3 til høringssvar Martin Bille Hermann

9.15 Høringssvar Annette Lassen

DLA Piper Denmark
Advokatpartnerselskab
DOKK1
Hack Kampmanns Plads 2, Niveau 3
8000 Aarhus C
Danmark

T: +45 33 34 00 00
CVR: 35 20 93 52
dlapiper.dk

Tibetkommissionen
Landgreven 4
1301 København K.

Reference
DC280193/ANI
DOK.ID 36235716v1

Sendt pr. e-mail: kontakt@tibetkommissionen.dk

3. februar 2022

Høringssvar i forhold til Tibetkommissionens bevis- og retlige vurdering

1 Indledning

Som bisidder for Annette Lassen skal jeg hermed fremkomme med mine og min klients bemærkninger til Tibetkommissionens udkast til bevis- og retlig vurdering af 18. januar 2022 (herefter "Vurderingen"), hvor vi har modtaget afsnit 9.1. til og med afsnit 9.1.3.

Mit høringssvar vil i det følgende berøre tre forhold:

- (i) Den uberettigede og udokumenterede omtale af Annette Lassens deltagelse i et påstået møde med KF 0796 forud for præsidentbesøget i 2012 skal udgå fra Vurderingen.
- (ii) Der er ikke retligt grundlag for at kritisere Udenrigsministeriet under henvisning til en indfortolket vejledningspligt over for PET og Københavns Politi, samt
- (iii) Annette Lassen ikke bør omtales som ikke nærmere bekendt med grundlovens rammer, og for ikke at tage initiativ til at undersøge rammerne i forhold til anti-kinesiske demonstranternes synlighed, under hensyn til hendes manglende mulighed for kontradiktion og beskyttelsen i lov om undersøgelseskommissioners § 4, stk. 4.

2 Stabsmøde i Københavns Politi den 11. maj 2012

2.1 Indledning

Af Vurderingen er det under kommissionens fremhævelse af forklaringerne for 2012 gengivet, at KF0796 under sin forklaring oplyste, at han var til et møde i protokollen med viceprotokolchef Annette Lassen forud for statsbesøget, og at Annette Lassen fortalte om de kinesiske bekymringer. Forklaringen er gengivet således:

"Sektionsleder for PET's Koordinatorkontor KF 0796 har for Tibetkommission II vedrørende præsident Hu Jintao's statsbesøg forklaret, at han var til et møde i Protokollen med viceprotokolchef Annette Lassen før statsbesøget. Annette Lassen fortalte om de kinesiske bekymringer for at tage ansigt og om de store handelsinteresser, der var på spil. Annette Lassen sagde ikke, hvor bekymringerne kom fra. Der var ikke behov for sikkerhed, men da præsidenten gerne ville behandles som andre præsidenter, blev der iværksat et stort honorært sikkerhedssetup. Det indgik ifølge Annette Lassen heri, at der skulle tages hensyn til de kinesiske bekymringer, og at der helst ikke skulle ses demonstranter. Det var hans klare opfattelse, at Protokollen ønskede, at PET

DLA Piper er en global advokatvirksomhed, der driver virksomhed gennem en række særskilte juridiske enheder. For yderligere oplysninger om disse enheder og DLA Pipers struktur henvises til siden Legal Notices på vores globale hjemmeside.

videreformidlede Protokollens budskaber og dermed de kinesiske embedsmænds bekymringer til de involverede politikredse. PET's videreformidling til de involverede politikredse skete typisk under tirsdagsmøderne og på stabsmøderne. Han tog direkte fra mødet i Protokollen med Annette Lassen til stabsmødet i Københavns Politi. På stabsmødet, som han kom lidt for sent til, videreformidlede han, at PET ikke var bekymret for sikkerheden, men at Protokollen havde tilkendegivet den diplomatiske vinkel om, at præsidenten ikke ville tabe ansigt. Der blev talt om de kinesiske gæsters bekymringer for, om demonstrationerne var synlige."

Gengivelsen af KF0796's forklaring om Annette Lassens rolle antyder, at kommissionen har tillagt forklaringen bevismæssig værdi og, at de fremkomne udsagn har indgået ved vurderingen af Udenrigsministeriets og Annette Lassens rolle. Den opstillede formodning er ikke underbygget af de faktiske omstændigheder og udsagnet bør ikke medtages i Vurderingen, da disse dele af forklaringen ikke tilnærmelsesvist er sandsynliggjort.

Annette Lassen har således hverken deltaget i et møde med KF 0796 eller fremkommet med udtalelser af den overfor omtalte karakter.

2.2 Fastsættelse af mødet og indholdet heraf

Det må bevismæssigt lægges til grund, at det omtalte stabsmøde, hvor en medarbejder fra PET ankom for sent, var det indledende stabsmøde ved Københavns Politi fredag den 11. maj 2012, kl. 13. Det var også til dette stabsmøde, at PET efter de afgivne forklaringer formidlede en bekymring for de kinesiske sensibiliteter.

Til støtte herfor henvises bl.a. til følgende forklaringer:

Strategisk leder, politiinspektør Mogens Norup Lauridsen, Københavns Politi: Bind 1 af beretningen for Tibetkommissionen 1, side 89f:

"[Mogens Norup Lauridsen] har forklaret, at det eneste møde, han deltog i forud for statsbesøget, var det indledende stabsmøde 11. maj 2012, hvori også PET deltog, vist med to medarbejdere, han husker ikke hvem. Han har ikke deltaget i andre møder sammen med PET. Han kan ikke huske, om vicepolitiinspektør Peter Olesen Dahl deltog. Han husker heller ikke, om PET medarbejderne mødte rettidigt. Det var stort set PET's møde, da ingen andre rigtig vidste noget på dette tidspunkt. PET orienterede om det faktuelle, og det var nærmest kun datoerne for besøget. Der var gæstetier om opholdssted og program, men intet konkret. Desuden delte PET nogle stærke bekymringer med Københavns Politi. Den første bekymring vedrørte, at kineserne ville være meget sarte med hensyn til demonstrationer. Det blev sagt i forlængelse af, at PET oplyste om det forventede trusselsniveau. Kinesernes bekymringer overfor demonstrationer var velkendte og gav ikke anledning til drøftelser. PET gav ikke udtryk for, at de i denne forbindelse forventede noget særligt af Københavns Politi, hverken direkte eller indirekte. Formuleringen "tabe ansigt" er muligvis anvendt af PET på mødet, men han husker det ikke. Han har hørt udtrykket før. Den anden bekymring, PET nævnte, var, at det var vigtigt for Danmark, at det blev et godt besøg, ikke mindst af økonomiske grunde. Han husker ikke, om tallet 20 mia. kr. var fremme, men det blev nævnt, at det havde en enorm stor betydning for Danmarks fremtidige økonomi, at det blev et vellykket besøg."

Politikommisær Claus Rønnegaard, Københavns Politi, Københavns Politi: Bind 1 af beretningen for Tibetkommissionen 1, side 90:

"[Claus Rønnegaard] har forklaret, at han, der i første omgang var udpeget til opgaven som central indsatsleder, deltog i stabsmødet den 11. maj 2012. Der var seks-syv personer til stede. Der var mange større opgaver, og han har derfor ikke en helt klar erindring om, hvem der var med, men han kan huske, at Claus Hjeltn Olsen, Mogens Norup Lauridsen og Mogens Bendix Knudsen deltog. Nogle personer fra Logistikafdelingen deltog også, vist Steffen Sørensen. Andrew Jerome Henrik Oryé

DC280193/ANI
Side 3

deltog ikke. Mødet startede med, at de ventede på PET. PET kom fem-otte minutter senere. Der kom en eller to fra PET. Det var KF 0764, 0765 og/eller KF 0766, men han kan ikke sige hvem. [...] Derimod sagde PET, at man skulle være meget opmærksom på, at kineserne var bange for at "tåbe ansigt". Det var den vending, der blev brugt."

Bent Olsen, Københavns Politi, protokol nr. 56 af 19. marts 2021 for Tibetkommissionen II:

"Han deltog i det første stabsmøde i forbindelse med planlægningen af Hu Jintao's besøg. Det var blandt andet for at introducere Michael Dekker Poulsen som skriver og sekretariatsansvarlig i forhold til operationen. Der deltog som altid PET medarbejdere i stabsmødet. Han kan ikke huske, hvilke PET-medarbejdere der deltog i det første stabsmøde, men han vil tro, at kontaktpersonen til den kinesiske ambassade deltog. Han ved ikke, om KF 0796 deltog. På mødet oplyste PET blandt andet, at der i forbindelse med besøget skulle indgås en meget stor handelsaftale med Kina, og at det derfor var vigtigt, at man tog opgaven alvorligt, herunder at det var vigtigt, at kineserne ikke tabte ansigt, hvilket kunne ske, hvis man ikke holdt demonstrationerne på afstand af kineserne. PET oplyste værdien af handelsaftalen, men han husker ikke tallet i dag. Han husker ikke, om mødet gik i gang til tiden, og om KF 0796 oplyste, at han kom lige fra et andet møde. Oplyst om, at KF 0796 har forklaret til Tibetkommission II, at han kom direkte fra Protokollen til stabsmødet og fortalte, at PET ikke var bekymret for sikkerheden, at Protokollen havde tilkendegivet, at præsidenten ikke ville tabe ansigt, og at Protokollen havde oplyst om kinesernes bekymringer, og at der helst ikke skulle ses demonstranter, husker han, at det blev sagt, men ikke at KF 0796 kom for sent."

2.3 De påståede drøftelser mellem Annette Lassen og KF 0796

KF 0796 har for Tibetkommissionen II forklaret, at hans opgave forud for præsidentbesøget i 2012 primært var at sikre, at der skete koordination af sikkerheden mellem de forskellige parter, samt sikre, at hans medarbejdere var i kontakt med de rigtige. Det er videre forklaret, at KF 0796 ikke var en del af den praktiske udførsel af besøget, jf. protokol 30 af 25. februar 2021 for Tibetkommissionen II.

Protokollen – herunder viceprotokolchef Annette Lassen - var ansvarlige for den praktiske håndtering af de indkomne besøg. Opgaverne bestod bl.a. i koordination af logistikken i forbindelse med besøg og den daglige kontakt med PET. Som forklaret for Tibetkommissionen II, protokol nr. 13 af 15. januar 2021, side 2, 2. afsnit, var Annette Lassens primære kontaktpersoner KF 0764, KF 0765 og KF 0766. Annette Lassen har kun mødt KF 0796 én gang i forbindelse med, at KF 0796 var livvagt for en minister på et tidspunkt i 00'erne, jf. protokol nr. 118 for Tibetkommissionen II af 10. juni 2021. Sikkerheden for Annette Lassens hukommelse herom underbygges af, at KF 0796 har en meget kendt far. Annette Lassen afviser endvidere, at det påståede møde med KF 0796 har fundet sted, både mødet i sin helhed og specifikt den 11. maj 2012.

Annette Lassen havde intet samarbejde med KF 0796 og havde ingen kontakt eller møder med KF 0796 i forbindelse med statsbesøget i 2012 eller ved øvrige besøg.

Det er af KF 0796 endvidere oplyst, at KF 0764 eller KF 0766 også deltog i det påståede møde i Protokollen, da det var dem eller en af dem, der skulle overtage den efterfølgende koordinering med Udenrigsministeriet, jf. protokol 30 af 25. februar 2021, side 3, 4. afsnit. Denne oplysning om deltagelse i mødet er dog ikke understøttet af hverken forklaringerne fra KF 0764 eller KF 0766.

Direkte adspurgt oplyste KF 0764, at han ikke kender til, at viceprotokolchef Annette Lassen eller Protokollen skulle have oplyst, at der ikke måtte være synlige demonstrationer, jf. protokol nr. 31 af 25. februar 2021, side 2, 6. afsnit. Videre har KF 0764 forklaret, at såfremt KF 0796 havde modtaget de påståede oplysninger fra Protokollen, så undrer det KF 0764, at disse oplysninger ikke var blevet videreførdet til ham. Dette understøtter, at KF 0796 ikke har modtaget oplysninger fra Annette Lassen om, at synligheden af demonstrationer skulle begrænses eller, at der skulle tages særlige hensyn til, at kineserne ikke måtte tabe ansigt.

Det af KF 0796 påståede møde med Annette Lassen forud for stabsmødet den 11. maj 2012 er således ikke bekræftet ved andre objektive kendsgerninger eller forklaringer fra øvrige involverede.

Det er endvidere bevisfast, at, at Annette Lassen holdt fri fra Udenrigsministeriet den 11. maj 2012, hvor hun var i Jylland. Annette Lassens ophold i Jylland er bekræftet over for kommissionen ved fremsendelse af dokumentation i form af bl.a. kalenderudskrifter og bekræftede kontoudtog. Dokumentationen gensesendes gerne til kommissionen, såfremt dette ønskes. Det kan med sikkerhed lægges til grund, at KF 0796's forklaring om, at han den 11. maj 2012 havde et møde med Annette Lassen i Udenrigsministeriet, ikke er korrekt. Det giver derfor et forkert billede af, hvad der faktisk passede, hvis citatet fra KF 0796 om, at han havde et møde med Annette Lassen, medtages i beskrivelsen. Såfremt kommissionen mener, at der er bevismæssigt grundlag for at antage, at KF 0796 deltog i et møde i Udenrigsministeriet den 11. maj 2012, så kan dette fremgå med en gengivelse af dette fra forklaringen uden, at citatet medtages. Såfremt kommissionen fastholder, at citatet skal medtages, så bør umiddelbart efter citatet fremhæves, at kommissionen har modtaget dokumentation for, at Annette Lassen opholdt sig i Jylland den 11. maj 2012.

Endelig fremhæves, at Annette Lassen og Udenrigsministeriet først blev bekendt med, at Hu Jintao havde accepteret Hendes Majestæt Dronningens invitation til et statsbesøg ved mail af 8. maj 2012, kl. 19:20 fra Nis Lauge Gellert (Bilagssamling for Tibetkommissionen II, side 1455ff). Det er således helt usandsynligt, at Annette Lassen skulle have kendskab til eventuelle handelsaftaler eller handelsinteresser i forbindelse med besøget den 11. maj 2012 al den stund, at besøget var i sin helt indledende planlægningsfase, hvilket stemmer overens med Annette Lassens forklaring.

I sin bevisbedømmelse bør kommissionen afstå fra at ophæve et enkeltstående udsagn fra KF 0796 til bevismæssigt at være påvist. Det fremhæves, at forklaringen er afgivet næsten 10 år efter det påståede møde og ikke er bekræftet af hverken øvrige forklaringer eller skriftlige dokumentbeviser – tværtimod er forklaringen direkte modsagt og tilbagevist ved tidsnære dokumentbeviser.

2.4 Opsummerende

På baggrund af ovenstående er der således ikke bevismæssigt grundlag for at citere KF 0796's forklaring om, at han som påstået skulle have fået indtryk fra Annette Lassen om, at PET skulle videreformidle et budskab fra Protokollen om den diplomatiske vinkel og at den kinesiske præsident ikke ville tabe ansigt.

Der er tale om et udsagn, der er direkte modsagt af Annette Lassen og ikke har kunnet bekræftes af de øvrige påståede mødedeltagere eller øvrige beviser. Dertil kommer, at Annette Lassen har oplyst – og dokumenteret – at hun på tidspunktet for det påståede møde holdt fri og befandt sig i Jylland.

Ethvert forhold der relaterer sig til det af KF 0796 påståede møde den 11. maj 2012 med Annette Lassen bør tilsidesættes som udokumenteret og bestridt, hvorfor det bør udelades fra kommissionens vurderinger. Det følger af undersøgelseskommissionsloven, at undersøgelseskommissioner skal foretage bevisvurderinger efter et forsigtighedsprincip.

3 **Udenrigsministeriets instruktionsbeføjelse og vejledningspligt over for PET og Københavns Politi**

Kommissionen finder det i Vurderingen kritisabelt, at Udenrigsministeriet ikke præciserede over for PET, at myndigheden skulle overholde grundloven mv. Dette til trods for, at

DC280193/ANI
Side 5

Udenrigsministeriet ikke har instruktionsbeføjelser over for hverken PET eller Københavns Politi.

Der er ikke retligt grundlag for at udtale kritik af Udenrigsministeriet for handlinger foretaget af embedsværk i andre ministerier og uden for Udenrigsministeriets ressortområde.

Det forudsættes bl.a. i grundlovens § 14, at hver enkelt minister bærer ansvaret som forvaltningschef for pågældende ministers ressortområde. Placeringen af anti-kinesiske demonstrationer falder utvivlsomt uden for Udenrigsministeriets ressortområde. Der er endvidere ikke retligt grundlag til støtte for, at Udenrigsministeriet kan pålægges en vejledningspligt over for andre selvstændige ministeriers ressortområde, herunder i forhold til PET og Københavns Politi. Det er ej heller grundlag for at gøre et medvirksomansvar for PET's og Københavns Politis handlinger gældende over for Udenrigsministeriet.

Vi finder derfor ikke, at der er grundlag for kommissionens kritik af Udenrigsministeriet på dette punkt.

4 Henvisningen til Annette Lassen vedrørende rammerne af grundloven

Det følger af forarbejderne til lov om undersøgelseskommissioners § 4, stk. 4, at en undersøgelseskommission i almindelighed bør afholde sig fra udtalelser om fratrådte embedsmænd, der kan efterlade det indtryk, at der ville være grundlag for at søge et disciplinært ansvar gennemført. Således fremgår af forarbejderne:

"Undersøgelseskommissionen bør ikke udtale sig på en sådan måde, at det efterlader det indtryk, at der ville have været grundlag for at søge et disciplinæransvar gennemført, hvis den pågældende fortsat havde været ansat i den statslige forvaltning. Baggrunden for denne begrænsning er, at den pågældende ikke vil have mulighed for at få et sådant belastende udsagn prøvet under en efterfølgende disciplinærsag (tjenestemandssag)." (lovforslag som fremsat 13/10/1998 til lov om undersøgelseskommissioner)

Det nævnte udgangspunkt er tillige anvendt i forbindelse med de retlige vurderinger gennemført ved Statsløsekommissionen, jf. beretning, bind 1, afsnit 3.2.2.3, samt Instrukskommissionen, jf. bind 7, afsnit 12.4.

Baggrunden for denne begrænsning er, at den pågældende embedsmand ikke har mulighed for at få et sådant belastende udsagn prøvet under en efterfølgende disciplinærsag.

Annette Lassen har forladt arbejdsmarkedet og er pensioneret, hvorfor hun ikke kan stilles disciplinært til ansvar.

Af Vurderingens afsnit 9.1.3 er henvist til, at Annette Lassen ikke havde nærmere kendskab til grundlovens grænser samt, at hun ikke søgte oplysninger herom. Det fremgår:

"Det fremgår imidlertid af forklaringer for Tibetkommission II fra en række af Udenrigsministeriets embedsmænd, at de ikke havde nærmere kendskab til grundlovens grænser, og flere har tillige forklaret, at de ikke gjorde noget for at søge det oplyst eller for at sikre sig, at videregivelsen til PET og politiet af de kinesiske ønsker om, at anti-kinesiske demonstranter ikke var synlige for de besøgende, ikke kunne føre til brud på grundloven. Det drejer sig fx om [...] viceprotokolchef Annette Lassen."

Når Annette Lassen optræder på opstillingen af embedsmænd vil det naturligt blive set i sammenhæng med kommissionens øvrige konklusioner, der udtaler kritik af Udenrigsministeriets forvaltningskultur og ageren over for PET og Københavns Politi i forbindelse med manglende præcisering af, at grundloven mv. skulle overholdes.

Disse konklusioner indebærer, at der er en klar risiko for at læseren bliver efterladt et uberettiget indtryk af, at der kunne søges et disciplinært ansvar gennemført over for Annette Lassen. Denne

DC280193/ANI
Side 6

vurdering vil Annette Lassen grundet den manglende mulighed for kontradiktion ikke have mulighed for at tilbagevise, hvorfor hendes navn eller titel ikke skal fremgå af oplysningen over embedsmænd i beretningens afsnit 9.1.3.

Med venlig hilsen

Anders Nielsen

Advokat
DLA Piper Denmark Advokatpartnerselskab

T +4533340279
M +4526559784
E anders.nielsen@dk.dlapiper.com

9.16 Høringssvar KF 0796

offersen : christoffersen

Tibetkommission II
Landgreven 4
1301 København K

Advokatfirma
Rigsgade 11
1316 København K
CVR 41063416

Tlf. 48 41 48 41
www.oclaw.dk
rof@oclaw.dk

1. februar 2022

Bemærkninger på vegne af KF0796

Ifølge det fremsendte udkast til beretning vedrørende PET overvejer Tibetkommission II at udtale, at Tibetkommission I konkret ville have udtalt kritik af sektionsleder i PET's koordinatorkontor, KF0796, vedrørende hans videreformidling til politiet af oplysningerne om kinesernes ønsker uden at præcisere, at demonstrationsfriheden mv. skulle respekteres.

KF0796 kan ikke tilslutte sig, at der er grundlag for kritik:

Rollen som koordinator af sikkerhedsindsatsen

KF0796 var ved det kinesiske statsbesøg i 2012 ansat som sektionsleder i Koordinatorkontoret i PET's Sikkerhedsafdeling. KF0796 er ikke jurist, men har en politifaglig uddannelse.

Hans primære rolle under præsidentbesøget var at koordinere sikkerhedsindsatsen mellem de forskellige involverede parter, men han var derudover ikke involveret i den praktiske udførsel af besøget. En del af det uformelle koordinationsarbejde var også at videreformidle ønsker og informationer, der ikke havde sikkerhedsmæssig karakter, til de rette aktører, så de vidste, hvad de skulle forholde sig til under besøget. Koordinatorkontoret var på denne måde bindeled mellem Udenrigsministeriets protokol og de enkelte politikredse.

offersen : christoffersen

Videreformidling af Protokollens ønsker

PET havde ingen holdninger til sikring af handelsinteresser, og ønsket om at undgå synlige demonstrationer kom ikke fra PET. Disse ønsker kom direkte fra Udenrigsministeriets protokol. Der var tale om et politisk ønske, der af KFO796 blot blev videreformidlet til politienhederne.

Det er for KFO796 også tydeligt ud fra mødereferater til de møder, han deltog i, at han formidlede Protokollens ønske om at undgå synlige demonstrationer til politikredsene som et sådan politisk ønske og dermed heller ikke som en henstilling til politiets ageren under besøget.

Der henvises i denne forbindelse til referatet fra tirsdagsmødet den 29. maj 2012: "... 14.-16. JUNI Kinesisk statsbesøg til kongehuset... FOKUS på at der helst ikke må være demonstrationer mod kineserne "synligt" ift præsidenten..." [egen understregning] (s. 6 på udkastet til kommissionens konklusion) og fra referatet fra Stabsmødet den 1. juni 2012 om synlighed: "DET SKAL SÅ VIDT MULIGT UNDGÅS" [egen understregning] (s. 6 på udkastet til kommissionens konklusion).

At oplysningen blev videregivet og af modtagerne forstået som et politisk ønske, der kom fra Udenrigsministeriet, understøttes yderligere af forklaringerne fra vicepolitikkommissær i Københavns Politi Mads R. Firlings, politikkommissær i Københavns Politi Claus Rønnegaard og vicepolitikkommissær i Rigspolitiet Erik Jack Pedersen (udkast til kommissionens konklusion, s. 7).

Det fremgår tilsvarende af den trusselsvurdering PET udarbejdede, at der var tale om et politisk ønske og ikke en sikkerhedsmæssig henstilling: "Det er PET's opfattelse, at kineserne ikke er bekymret for præsidentens sikkerhed under opholdet i Danmark, men det er meget afgørende for dem, at de ikke taber ansigt ved konfrontation med demonstrationer eller lignende..." [egen understregning]. Det politiske ønske endte kun i trusselsvurderingen pga. Protokollens særlige fokus på det (protokol nr. 30, s. 6).

offersen : christoffersen

Det var KF0796's klare opfattelse, at Protokollen ønskede, at PET videreformidle Protokollens politiske ønske om at imødekomme kinesernes bekymringer til de involverede politikredse (protokol nr. 30, s. 3). Denne klare opfattelse havde han fået fra mødet med Protokollen inden statsbesøget og inden møderne med politienhederne.

Som koordinator og bindeled mellem Protokollen og politienhederne videreformidle han ønskerne til de relevante aktører. Det blev ikke formidlet som en henstilling fra PET, idet kinesernes ønsker ikke havde med sikkerhed at gøre.

Demonstrationsfrihed var udenfor KF0796's ansvarsområde

PET's videreformidling til de involverede politikredse skete typisk under tirsdagsmøderne og på stabsmøderne. Da KF0796 tiltrådte stillingen i Koordinatorkontoret, blev der ikke taget referater af tirsdagsmøderne, og slet ikke nogle der blev journaliseret eller sendt rundt i organisationen. KF0796 systematiserede de interne referater fra tirsdagsmøderne, der også blev sendt rundt internt i PET med henblik på at sikre, at relevante parter i PET var orienteret. Referaterne fra disse møder blev også sendt op ad i PET's organisation, hvor der sad jurister og højere rangerende ledere (protokol nr. 30, s. 4 og 7). KF0796 var ansat til at koordinere sikkerheden og skulle identificere sikkerhedsmæssige problemstillinger – ikke forfatningsretlige problemstillinger. KF0796's ansvar skal vurderes her ud fra.

KF0796 har for kommissionen forklaret, at demonstrationer godt kan være af sikkerhedsmæssig relevans. PET var også interesseret i at vide, hvor demonstrationen geografisk var placeret i forhold til den sikkerhedsmæssige planlægning af kortegeruten (protokol nr. 30, s. 3).

KF0796 tog ikke stilling til, hvordan ønsket om at undgå demonstrationens synlighed skulle imødekommes, og om det ville krænke grundlovssikrede rettigheder (protokol nr. 30, s. 3). Begrundelsen for dette skal findes i, at PET's ansvarsområde er sikkerhedsmæssige spørgsmål, mens de enkelte

offersen : christoffersen

politienheder har til ansvar at håndtere øvrige problematikker, der kan opstå ved afvikling af demonstrationer.

Politiet – som til daglig arbejder med afvikling af demonstrationer – ved godt, at de grundlovssikrede rettigheder skal overholdes i disse situationer. Det skal de altid. Politienhederne måtte herefter vurdere, i hvilket omfang Protokollens ønsker til besøget kunne gennemføres. Det var ikke KF0796's ansvar at minde politienhederne om, at grundloven skulle overholdes.

Fejlplacering af ansvaret

I udkastet til beretningen retter Tibetkommission II kritik af PET som institution, idet kommissionen finder, at PET med de gentagne videreformidlinger af de kinesiske ønsker er kommet med opfordringer og henstillinger vedrørende Københavns Politis ageren under statsbesøget. Kommissionens kritik knytter sig til *"PET's løbende videreformidling over årene"*. Udover kritikken af PET som institution, retter kommissionen også en individuel kritik mod KF0796 for at have videregivet kinesernes og Protokollens ønsker i 2012 uden at præcisere, at demonstrationsfriheden skulle overholdes.

Den individuelle kritik af KF0796 er fejlplaceret, idet problemet befandt sig på organisatorisk niveau, hvilket kommissionen også anerkender med kritikken af PET som myndighed. KF0796 havde som sektionsleder i Koordinatorkontoret ikke indflydelse på PET's interne forhold på organisationsniveau. Det interne problem i PET eksisterede tilmed før KF0796 tiltrådte sin stilling, hvilket understøtter, at problemet befandt sig på institutionelt niveau – og i hvert fald ikke udsprang af KF0796's ageren som sektionsleder i Koordinatorkontoret.

KF0796 var alene opmærksom på problemstillinger af relevans for sikkerheden, idet det var det, han var ansat til. KF0796 havde som sektionsleder i Koordinationsenheden ikke indflydelse på, hvordan ansvarsfordeling mellem Protokollen, PET og politienhederne så ud. En leder på KF0796's niveau

offersen : christoffersen

havde som beskrevet ovenfor end ikke indflydelse på ansvarsfordelingen internt i PET.

KF0796 har behørigt taget sig af det ansvarsområde, der hørte under hans stillingsbetegnelse, og fulgt de instrukser, han fik. Det er derfor uberettiget at kritisere ham for anliggender, der hører til på institutionelt niveau eller på et højere lederniveau.

Med venlig hilsen

René Offersen

BILAG 10 Kommissionens bemærkninger til de indkomne høringssvar

Kommissionen har sendt uddrag af udkast til beretningens kapitel 9 vedrørende kommissionens bevisvurdering og retlige vurdering til de relevante personer, hvis forhold har været undersøgt, jf. undersøgelseskommissionslovens § 23, stk. 3, og 4, jf. § 21, med anmodning om eventuelle bemærkninger.

Nogle af disse personer og deres bisiddere har afgivet de skriftlige udtalelser, som er optaget i beretningen som bilag 9.

Udtalelserne er indgået i kommissionens endelige faktiske og retlige vurderinger og i formuleringen af kommissionens endelige beretning.

Enkelte af udtalelserne har givet kommissionen anledning til bemærkninger, som fremgår nedenfor.

1 Advokat Anders K. Némeths udtalelse af 21. januar 2022 på vegne af vicepolitiinspektør Claus Hjelm Olsen

Udtalelsen er optaget som bilag 9.1 til beretningen.

Udtalelsen giver ikke kommissionen anledning til at ændre sine vurderinger.

2 Advokat Torben Kochs udtalelse af 24. januar 2022 på vegne af politiinspektør Mogens Norup Lauridsen

Udtalelsen er optaget som bilag 9.2 til beretningen.

Udtalelsen giver ikke kommissionen anledning til at ændre sine vurderinger.

3 Advokat Torben Kochs udtalelse af 27. januar 2022 på vegne af politikommis-sær Mads Firlings

Udtalelsen er optaget som bilag 9.3 til beretningen.

Udtalelsen har givet anledning, at angivelsen af Mads Firlings titel i beretningen er blevet ændret til politikommissær.

4 Udtalelse af 27.januar 2022 fra Kim Lykke Østergaard

Udtalelsen er optaget som bilag 9.4 til beretningen.

Udtalelsen giver ikke kommissionen anledning til at ændre sine vurderinger.

5 Advokat Torben Kochs udtalelse af 31. januar 2022 på vegne af politikommis-sær Steen Bischof

Udtalelsen er optaget som bilag 9.5 til beretningen.

Udtalelsen giver ikke kommissionen anledning til at ændre sine vurderinger.

6 Advokat Henrik Hasseris Olesens udtalelse af 1. februar 2022 og supplerende udtalelse af 23. februar 2022 på vegne af chefpolitiinspektør Kai Vittrup

Udtalelsen af 1. februar 2022 og den supplerende udtalelse af 23. februar 2022 er op-taget som henholdsvis bilag 9.6 og 9.6.1 til beretningen.

For så vidt angår bemærkningerne i supplerende udtalelse af 23. februar 2022 vedrø-rende udtalelser om fratrådte embedsmænd giver det kommissionen anledning til at henvise til kapitel 3, pkt. 3.4, hvor kommissionen blandt andet anfører, at:

”I forarbejderne er videre udtalt om embedsmænd, der ikke længere er ansat i staten, at en undersøgelseskommission ikke bør udtale sig på en sådan måde, at det efterlader det indtryk, at der ville have været grundlag for at søge et ansvar gennemført, hvis vedkommende fortsat var ansat i den statslige forvaltning. Ef-ter kommissionens opfattelse kan dette dog ikke være til hinder for, at en un-dersøgelseskommission i sin beskrivelse af det samlede begivenhedsforløb be-skriver forhold, herunder kritisable forhold, som involverer personer, der ikke længere er offentligt ansatte. Men en undersøgelseskommission bør ikke for-holde sig vurderende til fratrådte embedsmænds adfærd.”

Udtalelserne af 1. og 23. februar 2022 giver herefter ikke kommissionen anledning til at ændre sine vurderinger.

7 Advokat Steen Lassens udtalelse af 24. januar 2022 på vegne af departements-chef Claus Grube

Udtalelsen er optaget som bilag 9.7 til beretningen.

Udtalelsen giver ikke kommissionen anledning til at ændre sine vurderinger.

8 Advokat Lars Hammer Wentofts udtalelse af 25. januar 2022 på vegne af Ole Løns-mann Poulsen

Udtalelsen er optaget som bilag 9.8 til beretningen.

Udtalelsen har sammen med udtalelse af 31. januar 2022 fra advokat Pernille Back-hausen på vegne af Søren Jacobsen og Christian Lotz samt udtalelse af 31. januar

2022 fra advokat Karen-Margrethe Schebye på vegne af Bjørn Blau givet kommissionen anledning til præcisering og ændring af kapitel 9, pkt. 9.1.3.

Kommissionen skrev i udkastet:

”Udenrigsministeriet meddelte gentagne gange de kinesiske embedsmænd, at grundloven sætter grænser for muligheden for at imødekomme deres ønsker om, at kinesiske delegationer ikke skulle se eller høre anti-kinesiske demonstrationer og meningstilkendegivelser. Det fremgår imidlertid af forklaringer for Tibetkommission II fra en række af Udenrigsministeriets embedsmænd, at de ikke havde nærmere kendskab til grundlovens grænser, og flere har tillige forklaret, at de ikke gjorde noget for at søge det oplyst eller for at sikre sig, at videregivelsen til PET og politiet af de kinesiske ønsker om, at anti-kinesiske demonstranter ikke var synlige for de besøgende, ikke kunne føre til brud på grundloven. Det drejer sig fx om direktør og senere ambassadør i Beijing Friis Arne Petersen, udenrigsråd Carsten Staur, sektionschef i Asienkontoret Pernille Dahler Kardel, centerchef for blandt andet Asien Sus Ulbæk, kontorchef i Asienkontoret Carsten Nilas Pedersen, kontorchef i Asienkontoret Martin Bille Hermann, chef for Sydgruppen Ole Lønsmann Poulsen, protokolchef Jette Nordam, viceprotokolchef Annette Lassen, ambassaderåd Søren Jacobsen, ambassaderåd Christian Lotz og fuldmægtig i Asienkontoret Bjørn Blau.”

Afsnittet er ændret til:

”Udenrigsministeriet meddelte gentagne gange i perioden 1990 til 2013 de kinesiske embedsmænd, at grundloven sætter grænser for muligheden for at imødekomme deres ønsker om, at kinesiske delegationer ikke skulle se eller høre anti-kinesiske demonstrationer og meningstilkendegivelser. Det fremgår imidlertid af forklaringer for Tibetkommission II fra en række af Udenrigsministeriets embedsmænd, at de ikke havde nærmere kendskab til grundlovens grænser, og flere har tillige forklaret, at de ikke gjorde noget for at søge det oplyst eller for at sikre sig, at videregivelsen til PET og politiet af de kinesiske ønsker om, at anti-kinesiske demonstranter ikke var synlige for de besøgende, ikke kunne føre til brud på grundloven. Det drejer sig fx om direktør og senere ambassadør i Beijing Friis Arne Petersen, udenrigsråd Carsten Staur, sektionschef i Asienkontoret Pernille Dahler Kardel, centerchef for blandt andet Asien Sus Ulbæk, kontorchef i Asienkontoret Carsten Nilas Pedersen, kontorchef i Asienkontoret Martin Bille Hermann, chef for Sydgruppen og senere blandt andet ambassadør i Beijing Ole Lønsmann Poulsen, protokolchef Jette Nordam og viceprotokolchef Annette Lassen.”

9 Advokat Jonas Christoffersens udtalelse af 25. januar 2022 på vegne af udenrigsminister Per Stig Møller

Udtalelsen er optaget som bilag 9.9 til beretningen.

En stor del af de i udtalelsen gengivne forklaringer var medtaget i kommissionens udkast.

De ikke medtagne forklaringer og udtalelsen i øvrigt har givet anledning til en præcisering og uddybning i kapitel 9, pkt. 9.1.1.

I udkastet skrev kommissionen:

”Af en intern notits af 11. september 2002 (TBK II) til udenrigsminister Per Stig Møller fremgår, at ministeren blev orienteret om, at *Det må forventes at Falun Gong i forbindelse med Kinas deltagelse i ASEM og Kina-topmødet og det bilaterale besøg vil søge at skabe så stor opmærksomhed som muligt om bevægelsen. Kina er fortsat stærkt bekymret over udsigten til at den kinesiske premierminister konfronteres med Falun Gong-udøvere under sit ophold i Danmark. Men Kina synes at have accepteret, at Danmark ikke vil/har mulighed for at afvise tilrejsende Falun Gong-udøvere og forbyde demonstrationer. I stedet er der indledt et samarbejde mellem Udenrigsministeriet, politiet og den kinesiske ambassade som tager sigte på at Falun Gongs lovlige aktiviteter finder sted, hvor de ikke generer den kinesiske delegation...*”.

Udenrigsminister Per Stig Møller har for Tibetkommission II forklaret blandt andet, at en notits som den af 11. september 2002 fik han normalt i et gult omslag, der blev forelagt mundtligt eller skriftligt. Typisk skrev han ved skriftlig forelæggelse på det gule omslag, om han var enig i indstillingen, ikke enig eller ønskede uddybende oplysninger. Når han fik en notits, var det vigtige for ham, om han var enig i indstillingen, som han derfor læste som det første. Hvis han ikke umiddelbart var enig i indstillingen, eller det ikke var soleklart, så kiggede han op i teksten i notitsen for yderligere information. Det var således en konkret vurdering, om der var behov for, at han læste selve teksten i notitsen. Indstillingen i notitsen af 11. september 2002 var helt oplagt. Han husker ikke den konkrete sag, men ud fra påtegningerne på omslaget til notitsen af 11. september 2002 vil han antage, at den blev forelagt for ham den 18. september 2002, hvor han netop var kommet hjem til Danmark efter et travlt program, idet han havde været bortrejst til FN's Generalforsamling siden den 11. september 2002. Han husker ikke at have hørt om det samarbejde, der er nævnt i notitsen af 11. september 2002. Han husker derfor heller ikke at have haft drøftelser med Friis Arne Petersen om, hvad samarbejdet mellem Udenrigsministeriet, politiet og den kinesiske ambassade gik ud på. I bagklogskabens lys kunne man godt have

boret i det, men hvis han læste om det i notitsen dengang, studsede han formentlig ikke over det, idet der sædvanligvis var et samarbejde mellem Protokollen og politiet om gennemførelsen af besøg, men det er hypotetisk. I øvrigt skal man være opmærksom på, at ”generer” kan betyde mange ting. Han har ikke tænkt andet, end at man sørgede for, at tingene gik ordentligt til.”

Afsnittet er ændret til:

”Af en intern notits af 11. september 2002 (TBK II) til udenrigsminister Per Stig Møller om en henvendelse ved mail af 9. september 2002 fra Falun Gong ved Lingnan Wu fremgår, at ”... *Det må forventes at Falun Gong i forbindelse med Kinas deltagelse i ASEM og Kina-topmødet og det bilaterale besøg vil søge at skabe så stor opmærksomhed som muligt om bevægelsen. Kina er fortsat stærkt bekymret over udsigten til at den kinesiske premierminister konfronteres med Falun Gong-udøvere under sit ophold i Danmark. Men Kina synes at have accepteret, at Danmark ikke vil/ har mulighed for at afvise tilrejsende Falun Gong-udøvere og forbyde demonstrationer. I stedet er der indledt et samarbejde mellem Udenrigsministeriet, politiet og den kinesiske ambassade som tager sigte på at Falun Gongs lovlige aktiviteter finder sted, hvor de ikke generer den kinesiske delegation...*”.

Udenrigsminister Per Stig Møller har for Tibetkommission II forklaret blandt andet, at baggrunden for, at han blev forelagt mail af 9. september 2002 fra Lingnan Wu som repræsentant for Falun Gong, var, at der i mailen blev bedt om et møde med udenrigsministeren. Indstillingen i notits af 11. september 2002 fra Asien-kontoret til ham om, at ”... *henvendelsen fra Falun Gong besvares med vedlagte brev, hvori anmodningen om et møde afslås og hvor der med hensyn til Falun Gongs ønske om deltagelse i Asian Comments henvises til CKU og centerets beslutninger vedr. deltagelse...*”, var helt korrekt. En notits som den af 11. september 2002 fik han normalt i et gult omslag, der blev forelagt mundtligt eller skriftligt. Typisk skrev han ved skriftlig forelæggelse på det gule omslag, om han var enig i indstillingen, ikke enig eller ønskede uddybende oplysninger. Når han fik en notits, var det vigtige for ham, om han var enig i indstillingen, som han derfor læste som det første. Hvis han ikke umiddelbart var enig i indstillingen, eller det ikke var soleklart, så kiggede han op i teksten i notitsen for yderligere information. Det var således en konkret vurdering, om der var behov for, at han læste selve teksten i notitsen. Indstillingen i notitsen af 11. september 2002 var helt oplagt. Han husker ikke den konkrete sag, men ud fra påtegningerne på omslaget til notitsen af 11. september 2002 vil han antage, at den blev forelagt for ham den 18. september 2002, hvor han netop var kommet hjem til Danmark efter et travlt program, idet han havde været bortrejst til FN's Generalforsamling siden den 11. september 2002. Han husker ikke at have hørt om det samar-

bejde, der er nævnt i notitsen af 11. september 2002. Han husker derfor heller ikke at have haft drøftelser med Friis Arne Petersen om, hvad samarbejdet mellem Udenrigsministeriet, politiet og den kinesiske ambassade gik ud på. I bagklogskabens lys kunne man godt have boret i det, men hvis han læste om det i notitsen dengang, studsede han formentlig ikke over det, idet der sædvanligvis var et samarbejde mellem Protokollen og politiet om gennemførelsen af besøg, men det er hypotetisk. I øvrigt skal man være opmærksom på, at ”generer” kan betyde mange ting. Han har ikke tænkt andet, end at man sørgede for, at tingene gik ordentligt til.”

10 Advokat Peter Breums udtalelse af 28. januar 2022 på vegne af protokolchef Jette Nordam

Udtalelsen er optaget som bilag 9.10 til beretningen.

Udtalelsen giver ikke kommissionen anledning til at ændre sine vurderinger.

11 Advokat Pernille Backhausens udtalelse af 31. januar 2022 på vegne af Søren Jacobsen og Christian Lotz

Udtalelsen er optaget som bilag 9.11 til beretningen.

Udtalelsen har sammen med udtalelse af 25. januar 2022 fra advokat Lars Hammer Wentoft på vegne af Ole Lønsmann Poulsen samt udtalelse af 31. januar 2022 fra advokat Karen-Margrethe Schebye på vegne af Bjørn Blau givet kommissionen anledning til præcisering og ændring af kapitel 9, pkt. 9.1.3.

Kommissionen skrev i udkastet:

”Udenrigsministeriet meddelte gentagne gange de kinesiske embedsmænd, at grundloven sætter grænser for muligheden for at imødekomme deres ønsker om, at kinesiske delegationer ikke skulle se eller høre anti-kinesiske demonstrationer og meningstilkendegivelser. Det fremgår imidlertid af forklaringer for Tibetkommission II fra en række af Udenrigsministeriets embedsmænd, at de ikke havde nærmere kendskab til grundlovens grænser, og flere har tillige forklaret, at de ikke gjorde noget for at søge det oplyst eller for at sikre sig, at videregivelsen til PET og politiet af de kinesiske ønsker om, at anti-kinesiske demonstranter ikke var synlige for de besøgende, ikke kunne føre til brud på grundloven. Det drejer sig fx om direktør og senere ambasadør i Beijing Friis Arne Petersen, udenrigsråd Carsten Staur, sektionschef i Asienkontoret Pernille Dahler Kardel, centerchef for blandt andet Asien Sus Ulbæk, kontorchef i Asienkontoret Carsten Nilas Pedersen, kontorchef i Asienkontoret Martin Bille Hermann, chef for Sydgruppen Ole Lønsmann Poulsen, protokolchef Jette

Nordam, viceprotokolchef Annette Lassen, ambassaderåd Søren Jacobsen, ambassaderåd Christian Lotz og fuldmægtig i Asienkontoret Bjørn Blau.”

Afsnittet er ændret til:

”Udenrigsministeriet meddelte gentagne gange i perioden 1990 til 2013 de kinesiske embedsmænd, at grundloven sætter grænser for muligheden for at imødekomme deres ønsker om, at kinesiske delegationer ikke skulle se eller høre anti-kinesiske demonstrationer og meningstilkendegivelser. Det fremgår imidlertid af forklaringer for Tibetkommission II fra en række af Udenrigsministeriets embedsmænd, at de ikke havde nærmere kendskab til grundlovens grænser, og flere har tillige forklaret, at de ikke gjorde noget for at søge det oplyst eller for at sikre sig, at videregivelsen til PET og politiet af de kinesiske ønsker om, at anti-kinesiske demonstranter ikke var synlige for de besøgende, ikke kunne føre til brud på grundloven. Det drejer sig fx om direktør og senere ambassadør i Beijing Friis Arne Petersen, udenrigsråd Carsten Staur, sektionschef i Asienkontoret Pernille Dahler Kardel, centerchef for blandt andet Asien Sus Ulbæk, kontorchef i Asienkontoret Carsten Nilas Pedersen, kontorchef i Asienkontoret Martin Bille Hermann, chef for Sydgruppen og senere blandt andet ambassadør i Beijing Ole Lønsmann Poulsen, protokolchef Jette Nordam og viceprotokolchef Annette Lassen.”

12 Advokat Bjarke Vejbys udtalelse af 31. januar 2022 på vegne af Friis Arne Petersen

Udtalelsen er optaget som bilag 9.12 til beretningen.

Udtalelsen har givet kommissionen anledning til indsættelse af yderligere citering af mail af 10. maj 2012 i kapitel 9, pkt. 9.1.3.

Kommissionen skrev i udkastet:

Videre i 2012 skrev ambassadør Friis Arne Petersen den 10. maj 2012 i sin indberetning til Udenrigsministeriet, at *”status, prestige, ”ansigt” spiller en helt anden og stor rolle for de kinesiske ledere, end vi kender det i vesten”*, og departementschef Claus Grube skrev i en mail af 12. juni 2012 til blandt andre en lang række medarbejdere i Udenrigsministeriet: *”... Kære venner, der er ingen tvivl om det bliver en kunst at forene dansk træskovals med kinesisk statsballet – og en prøvelse for os alle. Håber meget I kan bibringe især PET og Reimann fra Københavns Politi den nødvendige forståelse for deres vigtige roller. Ingen ansigtstab!...”*

Afsnittet er ændret til:

Videre i 2012 skrev ambassadør Friis Arne Petersen den 10. maj 2012 i sin indberetning til Udenrigsministeriet, at *"... For en sikkerheds skyld: status, prestige, "ansigt" spiller en helt anden og stor rolle for de kinesiske ledere end vi kender det i vesten. Det er meget vigtigt at præsidenten og hans delegation får et klart indtryk gennem program, protokol og form at de bliver behandlet så fint og godt som nogen anden gæst på dette niveau..."*, og departementschef Claus Grube skrev i en mail af 12. juni 2012 til blandt andre en lang række medarbejdere i Udenrigsministeriet: *"... Kære venner, der er ingen tvivl om det bliver en kunst at forene dansk træskovals med kinesisk statsballet – og en prøvelse for os alle. Håber meget I kan bibringe især PET og Reimann fra Københavns Politi den nødvendige forståelse for deres vigtige roller. Ingen ansigtstab!..."*

Desuden skrev kommissionen i udkastet:

Departementschef Claus Grube havde en central rolle ved planlægningen af den kinesiske præsidents besøg i 2012, jf. ovenfor under pkt. 9.1.1 om Claus Grubes mail af 12. juni 2012, der efter sin ordlyd må forstås som en opfordring til modtagerne i Udenrigsministeriet til at lægge pres på Københavns Politi og PET for, at de skulle søge at imødekomme de kinesiske ønsker om, at den kinesiske delegation ikke så eller hørte anti-kinesiske demonstrationer mv. Også ambassadør og tidligere direktør i Udenrigsministeriet Friis Arne Petersen havde i årene som direktør i Udenrigsministeriet og senere som ambassadør i Beijing en central rolle ved planlægningen af kinesiske officielle besøg, herunder også ved planlægningen af den kinesiske præsidents besøg i 2012, jf. de ovenfor under pkt. 9.1.1 omtalte notitser af 10. og 11. september 2002 til ham og udenrigsministeren om et samarbejde med politiet om at undgå, at anti-kinesiske demonstrationer generede de kinesiske besøgende, og indberetninger fra ham som ambassadør i Beijing blandt andet den 10. maj 2012, hvor han indskærpede, at *"status, prestige, "ansigt" spiller en helt anden og stor rolle for de kinesiske ledere, end vi kender det i vesten."* Begge er fratrådt i Statens tjeneste på tidspunktet for afgivelsen af denne beretning, hvorfor kommissionen må undlade at foretage en retlig vurdering af Claus Grube og Friis Arne Petersen, jf. om vurderingen af fratrådte embedsmænd ovenfor i kapitel 3, pkt. 3.2 om afgrænsning af kommissoriet og pkt. 3.4 om Tibetkommission II's opgaver og grundlaget for kommissionens arbejde.

Afsnittet er ændret til:

Departementschef Claus Grube havde en central rolle ved planlægningen af den kinesiske præsidents besøg i 2012, jf. ovenfor under pkt. 9.1.1 om Claus Grubes mail af 12. juni 2012, der efter sin ordlyd må forstås som en opfordring til modtagerne i Udenrigsministeriet til at lægge pres på Københavns Politi og PET for, at de skulle søge at imødekomme de kinesiske ønsker om, at den kinesiske delegation ikke så eller hørte anti-kinesiske demonstrationer mv. Også ambassadør og tidligere direktør i Udenrigsministeriet Friis Arne Petersen havde i årene som direktør i Udenrigsministeriet og senere som ambassadør i Beijing en central rolle ved planlægningen af kinesiske officielle besøg, herunder også ved planlægningen af den kinesiske præsidents besøg i 2012, jf. de ovenfor under pkt. 9.1.1 omtalte notitser af 10. og 11. september 2002 til ham og udenrigsministeren om et samarbejde med politiet om at undgå, at anti-kinesiske demonstrationer generede de kinesiske besøgende, og indberetninger fra ham som ambassadør i Beijing blandt andet den 10. maj 2012, hvor han indskærpede, at *"... For en sikkerheds skyld: status, prestige, "ansigt" spiller en helt anden og stor rolle for de kinesiske ledere end vi kender det i vesten. Det er meget vigtigt at præsidenten og hans delegation får et klart indtryk gennem program, protokol og form at de bliver behandlet så fint og godt som nogen anden gæst på dette niveau."...*. Begge er fratrådt i Statens tjeneste på tidspunktet for afgivelsen af denne beretning, hvorfor kommissionen må undlade at foretage en retlig vurdering af Claus Grube og Friis Arne Petersen, jf. om vurderingen af fratrådte embedsmænd ovenfor i kapitel 3, pkt. 3.2 om afgrænsning af kommissoriet og pkt. 3.4 om Tibetkommission II's opgaver og grundlaget for kommissionens arbejde.

13 Advokat Karen-Margrethe Schebyes udtalelse af 31. januar 2022 på vegne af Bjørn Blau

Udtalelsen er optaget som bilag 9.13 til beretningen.

Udtalelsen har sammen med udtalelse af 25. januar 2022 fra advokat Lars Hammer Wentoft på vegne af Ole Lønsmann Poulsen samt udtalelse af 31. januar 2022 fra advokat Pernille Backhausen på vegne af Søren Jacobsen og Christian Lotz givet kommissionen anledning til præcisering og ændring af kapitel 9, pkt. 9.1.3.

Kommissionen skrev i udkastet:

"Udenrigsministeriet meddelte gentagne gange de kinesiske embedsmænd, at grundloven sætter grænser for muligheden for at imødekomme deres ønsker om, at kinesiske delegationer ikke skulle se eller høre anti-kinesiske demonstrationer og meningstilkendegivelser. Det fremgår imidlertid af forklaringer for Tibetkommission II fra en række af Udenrigsministeriets embedsmænd, at de ikke havde nærmere kendskab til grundlovens grænser, og flere har tilli-

ge forklaret, at de ikke gjorde noget for at søge det oplyst eller for at sikre sig, at videregivelsen til PET og politiet af de kinesiske ønsker om, at anti-kinesiske demonstranter ikke var synlige for de besøgende, ikke kunne føre til brud på grundloven. Det drejer sig fx om direktør og senere ambassadør i Beijing Friis Arne Petersen, udenrigsråd Carsten Staur, sektionschef i Asienkontoret Pernille Dahler Kardel, centerchef for blandt andet Asien Sus Ulbæk, kontorchef i Asienkontoret Carsten Nilas Pedersen, kontorchef i Asienkontoret Martin Bille Hermann, chef for Sydgruppen Ole Lønsmann Poulsen, protokolchef Jette Nordam, viceprotokolchef Annette Lassen, ambassaderåd Søren Jacobsen, ambassaderåd Christian Lotz og fuldmægtig i Asienkontoret Bjørn Blau.”

Afsnittet er ændret til:

”Udenrigsministeriet meddelte gentagne gange i perioden 1990 til 2013 de kinesiske embedsmænd, at grundloven sætter grænser for muligheden for at imødekomme deres ønsker om, at kinesiske delegationer ikke skulle se eller høre anti-kinesiske demonstrationer og meningstilkendegivelser. Det fremgår imidlertid af forklaringer for Tibetkommission II fra en række af Udenrigsministeriets embedsmænd, at de ikke havde nærmere kendskab til grundlovens grænser, og flere har tillige forklaret, at de ikke gjorde noget for at søge det oplyst eller for at sikre sig, at videregivelsen til PET og politiet af de kinesiske ønsker om, at anti-kinesiske demonstranter ikke var synlige for de besøgende, ikke kunne føre til brud på grundloven. Det drejer sig fx om direktør og senere ambassadør i Beijing Friis Arne Petersen, udenrigsråd Carsten Staur, sektionschef i Asienkontoret Pernille Dahler Kardel, centerchef for blandt andet Asien Sus Ulbæk, kontorchef i Asienkontoret Carsten Nilas Pedersen, kontorchef i Asienkontoret Martin Bille Hermann, chef for Sydgruppen og senere blandt andet ambassadør i Beijing Ole Lønsmann Poulsen, protokolchef Jette Nordam og viceprotokolchef Annette Lassen.”

14 Advokat Pernille Backhausens udtalelse af 1. februar 2022 på vegne af Martin Bille Hermann

Udtalelsen er optaget som bilag 9.14 til beretningen og bilagene 1-3 til høringssvaret er optrykt som hhv. bilag 9.14.1, 9.14.2 og 9.14.3 til beretningen.

Udtalelsen giver kommissionen anledning til at henvise til, at der i kapitel 5 redegøres for indhentelsen af materiale og det søgearbejde, der har ført til det materiale, som er indgået i undersøgelsen, og som er udleveret til bisidderne, og til at henvise til, at der i kapitel 7, pkt. 7.6, er redegjort for det retlige grundlag for kommissionens vurdering vedrørende en myndigheds pligt til at orientere en anden myndighed.

Udtalelsen giver ikke kommissionen anledning til at ændre sine vurderinger.

15 Advokat Anders Nielsens udtalelse af 3. februar 2022 på vegne af viceprotokolchef Annette Lassen

Udtalelsen er optaget som bilag 9.15 til beretningen.

Udtalelsen giver kommissionen anledning til at bemærke, at omtalen af Annette Lassens deltagelse i et møde med KF 0796 forud for præsidentbesøget i 2012 sker i afsnittene 9.1.1, 9.2.1 og 9.3.1, der indeholder gennemgang af dokumenter og forklaringer, og at der her er tale om en gengivelse af KF 0796's forklaring. Kommissionen har ikke i vurderingsafsnittene 9.1.3, 9.2.3 og 9.3.3 forholdt sig til, hvorvidt det var Annette Lassen eller en anden medarbejder i Protokollen, som KF 0796 havde møde med, inden han tog til stabsmødet hos København Politi.

Om det retlige grundlag for kommissionens vurdering vedrørende en myndigheds pligt til at orientere en anden myndighed henvises til kapitel 7, pkt. 7.6.

Udtalelsen giver ikke kommissionen anledning til at ændre sine vurderinger.

16 Advokat René Offersens udtalelse af 1. februar 2022 på vegne af KF 0796

Udtalelsen er optaget som bilag 9.16 til beretningen.

Udtalelsen har givet kommissionen anledning til ændring af kapitel 9, pkt. 9.2.3.

Kommissionen skrev i udkastet:

Tibetkommission I ville endvidere konkret have udtalt kritik af sektionsleder i PET's koordinatorkontor KF 0796 vedrørende hans videreformidling på tirsdagsmøder og et stabsmøde af disse oplysninger uden at præcisere, at demonstrationsfriheden mv. skulle respekteres.

Afsnittet er ændret til:

Tibetkommission I ville endvidere konkret have udtalt kritik af sektionsleder i PET's koordinatorkontor KF 0796 vedrørende hans videreformidling på tirsdagsmøder og et stabsmøde af disse oplysninger, herunder oplysningen, som han havde modtaget i Udenrigsministeriet, om de kinesiske gæsters ønske om, at der helst ikke skulle ses demonstranter - hvilket var klart ulovligt - uden at præcisere, at demonstrationsfriheden mv. skulle respekteres.

